

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 166

1 Φεβρουαρίου 2016

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 7888 /Δ2

Προγράμματα Σπουδών των Μαθημάτων Καλλιτεχνικής Παιδείας των Καλλιτεχνικών Γυμνασίων.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 11 εδαφ. γ του Ν. 1566/1985 (Α' 167), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ 1, 2 του Ν. 2525/1997 (Α' 188) "Ενιαίο Λύκειο, πρόσβαση των αποφοίτων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και άλλες διατάξεις".

2. Τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 3 περ. α υποπ. ββ του Ν. 3966/2011 (Α' 118) «Θεσμικό πλαίσιο των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, ίδρυση Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Οργάνωση του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» και λοιπές διατάξεις».

3. Τις διατάξεις του άρθρου 8 παρ. 16 του Ν. 3194/2003 (Α' 267) «Ρύθμιση Εκπαιδευτικών θεμάτων και άλλες διατάξεις» καθώς και τις διατάξεις της με αριθμ. 3345/2-9-1988 υπουργικής απόφασης (Β' 649) «Ίδρυση και λειτουργία μουσικών σχολείων» η οποία κυρώθηκε με το στοιχείο Ι' του άρθρου 16 του Ν. 1824/1988 (Α' 296).

4. Την υπ' αριθμ. 45871/Γ7/8-5-2004 υπουργική απόφαση (Β' 786) με θέμα «Λειτουργία Καλλιτεχνικών Γυμνασίων», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

5. Την υπ' αριθμ. 39707/Γ7/12-4-2007 υπουργική απόφαση (Β' 690) με θέμα «Τροποποίηση της υπ' αριθμ. 107922/

Γ7/3-10-2003 απόφασης που αφορά στον σκοπό ίδρυσης και λειτουργίας Γυμνασίων (Καλλιτεχνικών Σχολείων).

6. Την υπ' αριθμ. 180168/Δ2/10-11-2015 υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 850 ΥΟΔΔ) «Συγκρότηση Επιτροπής Καλλιτεχνικών Σχολείων».

7. Τις διατάξεις του Άρθρου 26 του Π.δ. 114/2014 (ΦΕΚ 181 Α') «Οργανισμός Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων».

8. Τις διατάξεις του Άρθρου 1 του Π.δ. 70/2015 (ΦΕΚ 114 Α') «Ανασύσταση των Υπουργείων Πολιτισμού και Αθλητισμού,... Ανάπτυξης και Τουρισμού».

9. Το Π.δ. 73/2015 (ΦΕΚ 116 Α') «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».

10. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.δ. 63/2005 (Α' 98).

11. Τις με αριθμ. 35/23-6-2015, 40/28-7-2015, και 66/28-12-2015 πράξεις του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

12. Τις με αριθμ. 271/14-12-2015 και 273/29-12-2015 πράξεις της Επιτροπής Καλλιτεχνικών Σχολείων.

13. Την αναγκαιότητα καθορισμού Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών για τα μαθήματα Καλλιτεχνικής Παιδείας στα Καλλιτεχνικά Σχολεία (Γυμνάσιο, Λύκειο)

14. Το γεγονός ότι από την απόφαση αυτή δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο μόνον

Καθορίζουμε τα Προγράμματα Σπουδών των Μαθημάτων Καλλιτεχνικής Παιδείας των Καλλιτεχνικών Γυμνασίων ως εξής:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ-ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, Α΄ και Γ΄ Τάξεις ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ, Β΄ Τάξη ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Ο γενικός σκοπός της διδασκαλίας των μαθημάτων υποκριτική-αυτοσχεδιασμός (Α΄ και Γ΄ τάξη), υποκριτική (Β΄ τάξη) του Καλλιτεχνικού Γυμνασίου είναι η καλλιέργεια των φυσικών, διανοητικών και ψυχικών ικανοτήτων των μαθητών/τριών σε βαθμό που θα τους /τις καταστήσουν ικανούς να ερμηνεύσουν και να υποστηρίξουν υποκριτικά ένα κείμενο ενώ θα μπορούν να επινοήσουν και να συνθέσουν δηλαδή να δραματοποιήσουν ομαδικά μια θεατρική δράση ή ένα θεατρικό έργο με σκοπό την παράσταση.

Τα μαθήματα, τα οποία αναπτύσσονται σε εξελικτική διάρθρωση από τάξη σε τάξη καθώς και σε συνέργεια με το μάθημα αυτοσχεδιασμός-θεατρικό παιχνίδι (Β΄ τάξη), στοχεύουν σε μία ενιαία εκπαιδευτική αντιμετώπιση θεμάτων **γνωριμίας και εξοικείωσης** των μαθητών και μαθητριών με την **τέχνη του ηθοποιού** και την **κατάκτηση βασικών αρχών** της.

Ο μαθητής και η μαθήτρια βρίσκεται στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας και αντιμετωπίζεται συνολικά ως προσωπικότητα ενώ επιδιώκουμε την ισόρροπη συναισθηματική, πνευματική και σωματική του ανάπτυξη. Έτσι οι μαθητές/τριες καλούνται να απελευθερώσουν το σώμα, την φωνή και την φαντασία τους και να αυτενεργήσουν. Να προβληματιστούν πάνω σε θεματικές της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας και να ευαισθητοποιηθούν. Να εμπνευστούν, να χαρούν και να δημιουργήσουν τη δική τους παράσταση. Να ξανακοιτάξουν τα ζητήματα συνεννόησης και αντιπαλότητας της ομάδας και να τα διαχειριστούν. Να πειραματιστούν. Να αμφισβητήσουν και να αμφισβητηθούν. Να παίξουν. Να γίνουν ηθοποιοί του **έργου τους** και να ανέβουν στην **σκηνή**.

Ο εκπαιδευτικός, προκειμένου να σχεδιάσει τα μαθήματά του, πρέπει να αναζητεί κατάλληλο υποστηρικτικό διδακτικό υλικό, να προετοιμάζει και να υλοποιεί σενάρια και δραστηριότητες συμπράττοντας με τις τάξεις και τα ενδιαφέροντα της ομάδας των παιδιών που κάθε φορά εμπυχώνει. Η παιδαγωγική του αποστολή καθορίζεται πάντα με γνώμονα τις προβληματικές και μαθησιακές απαιτήσεις της ομάδας εργασίας που έχει αναλάβει, με κύρια εστίαση στην ενεργοποίηση της φαντασίας και δημιουργικής έκφρασης της.

Η Αξιολόγηση του μαθήματος πρέπει να γίνεται από τη συμμετοχή των μαθητών/τριών μέσα στο μάθημα και από την τήρηση προσωπικών μαθητικών ημερολογίων. Οι εξετάσεις του μαθήματος έχουν χαρακτήρα εργαστηριακό.

ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Οι παιδαγωγικοί άξονες που διατρέχουν την ανάπτυξη του Προγράμματος Σπουδών της Α΄ και Β΄ Γυμνασίου είναι οι εξής:

- Α΄ Άξονας: Αυτοσχεδιασμός και σύνθεση
- Β΄ Άξονας: Θεατρική πράξη

Αυτοσχεδιασμός και σύνθεση: Πρωταρχικής σημασίας για την ανάπτυξη αυτού του παιδαγωγικού άξονα, είναι η επιλογή της **θεματικής**. Η θεματική που θα επιλέξουν οι μαθητές/τριες θα καθορίσει και την **ιδέα** που θα κινήσει τον μηχανισμό του Άξονα.

Πρώτο βήμα, ο επαναπροσδιορισμός των ταυτοτήτων των μαθητών/τριών σε σχέση με την ομάδα. Η ανάθεση πρωτοβουλιών, η ανάδειξη εμπιστοσύνης, η αναγνώριση των ικανοτήτων, ο σεβασμός και η αλληλεγγύη, είναι μερικές από τις βασικές εστιάσεις.

Δεύτερο βήμα, ο πειραματισμός πάνω σε θεματικές που προτείνουν οι μαθητές/τριες και το άνοιγμα στην κοινωνία.

Η μέθοδος της Δραματοποίησης, σε διαδικασία Πρότζεκτ, βοηθά στην εμπάθунση των θεατρικών κωδίκων και των θεματικών με την μέθοδο οργάνωσης της έρευνας και συλλογής πληροφοριών. Η επιλογή του θέματος γίνεται με δημοκρατικές διαδικασίες και το ταξίδι στα βαθιά ξεκινά.

Το Θέατρο της Επινόησης (Devised Theatre) είναι μια σύγχρονη εκδοχή ομαδικής δημιουργίας (δραματοποίησης) και συγκεκριμένα η δημιουργία ενός έργου που βασίζεται σε μια ιδέα και σε αυτοσχεδιασμούς. Η σύλληψη της ιδέας και η μορφοποίησή της προκύπτει μέσα από μια σειρά λειτουργιών (διερεύνησης, συνεργασίας, φαντασίας, έμπνευσης) που αναπτύσσονται ισόρροπα. Οι μαθητές/τριες μέσα από έρευνα, συστηματική συλλογή πληροφοριών, σωματικούς και λεκτικούς αυτοσχεδιασμούς, πειραματισμούς και σταθερές, εμπνέονται και προχωρούν στην θεατρική πράξη. Έτσι αποπειρώνται να αφηγηθούν μια δική τους ιστορία βασισμένη στην ιδέα που είχαν.

Στην πορεία βρίσκονται μπροστά σε μια σειρά αδιεξόδων που τους στρέφει αναγκαστικά στους χαρακτήρες. Αφού τους επιλέξουν, αρχίζουν να αναπτύσσουν τις σχέσεις τους. Εστιάζοντας στους χαρακτήρες και στις σχέσεις, αυτοσχεδιάζουν και αποκαλύπτουν την πλοκή. «Σκεφτείτε: μια θεατρική εμπειρία... είναι ουσιαστικά η ερμηνεία μιας **πλοκής**, δηλαδή μιας ιστορίας του ήρωα... Η θεατρική εμπειρία χρειάζεται κείμενο, το κείμενο πλοκή»¹.

Εμπλέκοντας λοιπόν τα παιδιά στα μονοπάτια της δημιουργίας μιας ιστορίας, την οποία έχουν ήδη προσεγγίσει μέσα από τη Δραματοποίηση, τη Δημιουργική Γραφή και τον Αυτοσχεδιασμό, αποκαλύπτουμε τα μυστικά της δομής ενός θεατρικού έργου, μέσα από το βίωμα. Άρα, οι χαρακτήρες που θα κληθούν να ενσαρκώσουν αργότερα, δεν θα είναι κάποιοι «ξένοι, φορτικοί», αλλά δικοί τους, με δικές τους ανάσες και κόκαλα. Με τον ίδιο τρόπο τα παιδιά, αναζητούν,

¹ Ντέιβιντ Μάμετ *Θέατρο Μτφ*: Κάτια Σπερελάκη Εκδ. Πατάκη Αθήνα 2010 σελ 157.

βιωματικά, τα γιατί και πώς της ιστορίας, τους στόχους και τους σκοπούς, τις συγκρούσεις, τις ανατροπές κ.ά.

Όταν νοιώθουν έτοιμοι, προχωρούν στη Σύνθεση του έργου, στην τελική γραφή. Το Θέατρο της Επινόησης αφορά όλες τις τέχνες (ειδικότητες) και αναδεικνύει την έννοια της συλλογικής δημιουργίας, για αυτό και κατατάσσεται στο Μεταμοντέρνο Θέατρο. Τα παιδαγωγικά και καλλιτεχνικά οφέλη είναι τεράστια, γιατί ο μαθητής και η μαθήτρια μαθαίνουν πώς να εμπλέκονται ενεργά και να αφομοιώνουν όλα τα στάδια της παραγωγής μιας θεατρικής παράστασης.

Θεατρική πράξη: Στον άξονα αυτό, κύριος στόχος είναι να εμβαθύνουν οι μαθητές στην υποκριτική τέχνη μέσα από τη δημιουργία παράστασης και της αποτίμησής της. Το θεατρικό έργο, που προέκυψε μέσα από τις πιο πάνω διεργασίες, μπορεί να παρασταθεί.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να προτείνει επιλογή ενός άλλου θεατρικού έργου, από την εγχώρια ή διεθνή δραματολογία ή ακόμη μπορεί να επιλεγεί κάποια άλλη σκηνική δράση που θα αντιπροσωπεύει τη φιλοσοφία των Προγραμμάτων του Καλλιτεχνικού σχολείου.

Σε κάθε περίπτωση οι εστιάζσεις είναι οι εξής:

- διανομή
- ανάθεση αρμοδιοτήτων
- ανάλυση κειμένου/ διδασκαλία ρόλων
- εμπειρίες χαρακτήρων και μαθητών/τριών
- χώρος και σκηνικός χώρος
- χρόνος
- συνθήκη
- χωρισμός σε σκηνές
- αυτοσχεδιασμός
- σχέσεις
- επικοινωνία
- δράση - αντίδραση
- στόχος - σκοπός
- τα θέλω και τα πρέπει του ήρωα
- βιογραφικό χαρακτήρα
- αντικείμενα (φροντιστήριο)
- λεπτομέρεια
- σιωπή
- φωνή
- ερέθισμα
- στήσιμο/σκηνοθεσία

- το σώμα
- χειρονομία - κίνηση-χορός
- σωματικό λεξιλόγιο
- σχέση με το κοινό
- μουσική - ήχος
- σκηνικά - κοστούμια-μακιγιάζ
- φωτισμός και αισθητική
- πρόβες
- ρυθμός παράστασης
- παράσταση

Οι κεντρικοί άξονες του Προγράμματος Σπουδών της Γ' Λυκείου είναι οι εξής:

- Α' Άξονας: Ομάδα και ηθοποιοί, κείμενα και ιστορίες - Βασικές αρχές υποκριτικής και αυτοσχεδιασμού και
- Β' Άξονας: Προετοιμασία παράστασης (πρόβες και παράσταση).

Οι άξονες αυτοί μπορούν να λειτουργήσουν συνδυαστικά για τους μαθητές/τριες και τον εκπαιδευτικό: παράλληλα με την προσέγγιση των ρόλων μέσω της υποκριτικής και του αυτοσχεδιασμού, μπορούν να ξεκινήσουν οι διαδικασίες της οργάνωσης μιας μικρής θεατρικής παραγωγής, στην οποία κάποια μέλη της τάξης θα συμμετέχουν και με άλλες αρμοδιότητες, πέραν της υποκριτικής (π.χ. σκηνοθέτης, σκηνογράφος, μουσικός, σχεδιαστής φωτισμών κ.ά.). Στην περίπτωση που θα αποφασιστεί να στηθεί μια παράσταση καλό είναι να βασιστεί σε ένα θεατρικό κείμενο που να είναι ενδεδειγμένο για την ηλικία και την στοχοθεσία του συγκεκριμένου μαθήματος. Οι ασκήσεις που δίνονται στην στήλη των δραστηριοτήτων έχουν ενδεικτικό χαρακτήρα και μπορούν να αντικατασταθούν από αντίστοιχες ή παρόμοιες ασκήσεις. Ιδανικά στις συναντήσεις η ομάδα μπορεί να ξεκινάει με μια άσκηση ενεργοποίησης και συγκέντρωσης, να προχωράει είτε με δραστηριότητες για ολόκληρη την ομάδα ή για μικρότερες ομάδες (ζευγάρια, τετράδες κτλ.) είτε με παρουσιάσεις (ιδανικά από ομάδες) και να ολοκληρώνει με μια άσκηση χαλάρωσης ή με ομαδικό παιχνίδι. Χρήσιμο για την ομάδα θα είναι να υπάρχουν ασκήσεις αναστοχασμού και αξιολόγησης σε τακτά διαστήματα, πιθανώς και σε εβδομαδιαία βάση. Στόχος των συναντήσεων θα πρέπει να είναι η από κοινού δημιουργία, η εγκαθίδρυση ευχάριστου και επινοητικού κλίματος συνεργασίας και η ανατροφοδότηση με στόχο την βελτίωση και την εξέλιξη του κοινού καλλιτεχνικού οράματος ή δημιουργήματος.

Ομάδα και ηθοποιοί, κείμενα και ιστορίες - Βασικές αρχές υποκριτικής και αυτοσχεδιασμού: Στον Α' άξονα αναλύονται οι βασικές αρχές της υποκριτικής και παράλληλα εξετάζονται και οι αυτοσχεδιασμοί ως εργαλείο εμβάθυνσης στην προσέγγιση του θεατρικού ρόλου αλλά και ως μέθοδος δημιουργίας, γνωριμίας και ενίσχυσης του ομαδικού πνεύματος των συμμετεχόντων. Οι

πέντε ενότητες του Α' άξονα λειτουργούν γραμμικά αλλά και συμπληρωματικά, ανάλογα με τις ανάγκες των ομάδων κατά τη δημιουργική διαδικασία.

Προετοιμασία παράστασης (πρόβες και παράσταση): Στον Β' άξονα παρουσιάζονται οι διαδικασίες οργάνωσης μιας παράστασης που θα έχει ως κοινό είτε την ίδια την ομάδα (τάξη) είτε ολόκληρη την σχολική κοινότητα, ανάλογα με τις επιλογές και τις επιθυμίες της ομάδας και του εκπαιδευτικού. Στόχος του άξονα αυτού είναι να εισαγάγει τους μαθητές στην πορεία σχεδιασμού και υλοποίησης μιας θεατρικής παράστασης και να τους εξοικειώσει με τις ειδικές απαιτήσεις που προϋποθέτει μια παράσταση, καλλιεργώντας παράλληλα το πνεύμα της ομαδικότητας και της συνεργασίας. Μέσω της υλοποίησης της θεατρικής παράστασης, οι μαθητές/τριες θα αντιληφθούν και θα γνωρίσουν και τις υπόλοιπες διαστάσεις της θεατρικής πράξης, οι οποίες θα αναδείξουν τους ηθοποιούς και την εν γένει υποκριτική γραμμή που έχει επιλεγεί.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση θα πρέπει να στηρίζεται πάνω σε καλλιτεχνικά κριτήρια, όπως την προσωπικότητα του ατόμου, τη δημιουργικότητα του, τη διαμόρφωση πολιτιστικής ταυτότητας, την καλλιτεχνική του έκφραση. Αυτά τα κριτήρια δεν μπορούν να υπολογιστούν σε ατομικό επίπεδο μόνο, καθώς το μάθημα προϋποθέτει τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών/τριών. Συνεπώς, ο μαθητής ή η μαθήτρια, θα πρέπει να αξιολογείται ατομικά αλλά και συλλογικά, δηλαδή πώς δρα και αντιδρά στο πλαίσιο της ομάδας.

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να αξιολογεί την αντίληψη του μαθητή και της μαθήτριας, τη συμμετοχή του/της στην τάξη, το βαθμό συμμετοχής στην ανάληψη καθηκόντων, το ενδιαφέρον του/της για το μάθημα, τις δεξιότητες που αναπτύσσει κατά τη διάρκεια του μαθήματος, τη συμμετοχή του/της στις ομαδικές δραστηριότητες, τη συμπεριφορά μέσα στην ομάδα, τη δυνατότητα ή μη προσαρμογής στις εκάστοτε εκπαιδευτικές συνθήκες, τα επικοινωνιακά του/της χαρίσματα, την ικανότητα να λύνει διαφορές και, τέλος, την διαλλακτικότητά του/της.

Σίγουρα, το έργο του εκπαιδευτικού αποδεικνύεται ιδιαίτερα δύσκολο, όσον αφορά την αξιολόγηση των μαθητών/τριών. Ωστόσο, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να σταθεί στις εξής παραμέτρους: αν ο μαθητής ή η μαθήτρια, βελτίωσε την κριτική και επικοινωνιακή του/της ικανότητα, αν μπόρεσε να συνεργαστεί με τους συμμαθητές της/ του για έναν κοινό σκοπό, αν προσαρμόστηκε στις ανάγκες της ομάδας, αν άλλαξε ο τρόπος που βλέπει την κοινωνία και την τέχνη και αν το μάθημα του/της έδωσε τα απαραίτητα εφόδια για το μέλλον και την καλλιτεχνική του/της εξέλιξη.

Οι εξετάσεις λόγω της φύσης του αντικειμένου επιβάλλεται να έχουν την μορφή εργαστηρίου.

ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ-ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Α΄ ΤΑΞΗ

Α΄ ΑΞΟΝΑΣ: ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΕΣΗ- ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Ενεργοποίηση των μαθητών/τριών και έλεγχος του σώματος τους.	Έλεγχος σωματικής έκφρασης Εναλλαγές κίνησης ακινησίας Ασκήσεις αντανακλαστικών	Σωματικές ασκήσεις (όχι γυμναστικές) με δοσμένο θέμα, με ή χωρίς μουσική (π.χ. τρέξιμο για να προλάβουμε κάτι ή βάδισμα σε διαφορετικές συνθήκες που διακόπτεται με εντολές ακινησίας, ισορροπίας, έντασης.../ Χαλάρωση)
Χρήση της αναπνοής ως εργαλείο χαλάρωσης (Διασύνδεση με το μάθημα της Αγωγής του Προφορικού Λόγου)	Εξερεύνηση αναπνοής με ασκήσεις	Ασκήσεις αναπνοής (Οι σπόροι μες στη γη που αναπνέουν, Τα μπαλόνια που φουσκώνουν)
Αίσθηση και αντίληψη της θέσης του ατόμου μέσα στο χώρο.	Ασκήσεις συνειδητοποίησης του χώρου Παρατήρηση Συγκέντρωση	Ασκήσεις προσανατολισμού και τοποθέτησης στο χώρο (π.χ. Ομαδικό βάδισμα ή τρέξιμο, χωρίς συγκρούσεις, με σκοπό να γεμίσουν όλα τα κενά του χώρου
Αίσθηση και αντίληψη της θέσης σε σχέση με τον χώρο και την ομάδα	Ασκήσεις ατομικές ή ομαδικές	- Ζητάμε να γίνουν γεωμετρικά σώματα που βγάζουν ήχους, περπατάνε κ.ά. -Ζητάμε από τους/τις

		<p>μαθητές/τριες να σχηματίσουν όρθιοι όλοι μαζί γεωμετρικά σχήματα με τα σώματά τους χωρίς να μιλάνε. Στη συνέχεια τους ζητάμε χωρίς να αλλάξουν τις σχέσεις τους και το σχήμα, να μεταφέρουν πλευρές και γωνίες σε άλλες θέσεις</p>
	3 μονώρα μαθήματα	
<p>Έκφραση μέσω της σωματικής δράσης των μαθητών/τριων που εμπνέονται από την μουσική (Διασύνδεση με τα μαθήματα της Κινησιολογίας, του Χορού και της Μουσικής)</p>	<p>Κινησιολογικοί ατομικοί και ομαδικοί αυτοσχεδιασμοί πάνω σε μουσικά θέματα</p>	<p>Οι μαθητές/τριες ακούνε ένα μουσικό κομμάτι και αυτοσχεδιάζουν πάνω σε αυτό ελεύθερα χωρίς παρεμβάσεις . Η κίνησή τους μπορεί να καταλήξει σε ομαδική χορογραφία .</p>
<p>Η παρατήρηση και η αποδοχή από τους μαθητές και τις μαθήτριες, εικαστικών και άλλων οπτικοακουστικών έργων γίνονται πρόκληση για ομαδική ή ατομική έκφραση (Διασύνδεση με τα μαθήματα των Εικαστικών της Φωτογραφίας και του Κινηματογράφου)</p>	<p>Αυτοσχεδιασμοί χωρίς λόγο ατομικοί ή ομαδικοί, στηριγμένοι πάνω σε θεματικές έργων τέχνης: εικαστικά, φωτογραφικά,</p> <p>Βιωματική και συλλογική ανταπόκριση</p>	<p>Ατομικός ή ομαδικός αυτοσχεδιασμός χωρίς λόγο .</p> <p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις</p>

<p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Ενεργοποίηση του φανταστικού</p> <p>Ημερολόγιο 3 με 4 μονώρα μαθήματα</p>	
<p>Η συνειδητή μεταφορά σωματικών μηνυμάτων από τους μαθητές/ μαθήτριες, καλλιεργεί την ενσυναίσθηση και την εξοικείωση, με τη μη λεκτική επικοινωνία /ανάπτυξη φυσικών και διανοητικών ικανοτήτων των μαθητών/τριών</p>	<p>Ατομικές και ομαδικές κινησιολογικές ασκήσεις Συγκέντρωση Παρατήρηση Δράση-Αντίδραση</p> <p>Παντομίμα Μιμική</p>	<p>Απόδοση με σωματικές κινήσεις:</p> <p>Α) στοιχείων της φύσης/ διαφόρων αντικειμένων (μπαλάκι του τένις, βόμβα, άγαλμα, ελατήριο, μηχανές εργοστασίου, σακούλα που πετά κολυμπά τσαλακώνεται καίγεται κλπ)/ ζώων (ζωολογικός κήπος, ζούγκλα, τσίρκο κτλ)</p> <p>Β) καταστάσεων πχ: Συνωστισμός σε λεωφορείο-ενδεχόμενη κλοπή-ένταση-εκνευρισμός.</p> <p>Γ) Χωρίζουμε τους μαθητές/τριες σε ζευγάρια και βάζουμε τους μισούς να έχουν την πλάτη γυρισμένη στον πίνακα και οι άλλοι ακριβώς απέναντι τους με μέτωπο προς τον πίνακα. Κολλάμε μια απλή ζωγραφιά στον πίνακα. Καλούμε τους μαθητές/τριες που βλέπουν την ζωγραφιά να την περιγράψουν χωρίς</p>
<p>Η παρατήρηση γίνεται οδηγός απελευθέρωσης και έκφρασης συναισθημάτων, με λόγια ή χωρίς, τροφοδοτώντας τους μαθητές/τριες με τη σιγουριά της εμπειρίας</p>	<p>Παρατήρηση και επικοινωνία</p>	<p>μαθητές/τριες σε ζευγάρια και βάζουμε τους μισούς να έχουν την πλάτη γυρισμένη στον πίνακα και οι άλλοι ακριβώς απέναντι τους με μέτωπο προς τον πίνακα. Κολλάμε μια απλή ζωγραφιά στον πίνακα. Καλούμε τους μαθητές/τριες που βλέπουν την ζωγραφιά να την περιγράψουν χωρίς</p>

<p>Η αναγκαιότητα της ομαδικής έκφρασης να οδηγεί τους μαθητές/τριες στην αναγνώριση και αποδοχή του άλλου</p>	<p>Παρατήρηση και συγχρονισμός</p> <p>Παρατήρηση</p> <p>Ανατροφοδότηση από την ίδια την ομάδα</p> <p>Πρόκληση μνημικού και φαντασίας</p>	<p>λόγια στο ταίρι τους που προσπαθεί να μαντέψει το σχέδιο.</p> <p>Δ) Καθρέφτης (ζευγάρι)</p> <p>Ομαδικές ασκήσεις παρατήρησης:</p> <p>Α) Τους μαθητές/τριες κάθονται σε κύκλο και παρατηρούν ο ένας τον άλλο. Επιλέγουν ένα στοιχείο από την εμφάνιση ενός συμμαθητή τους (παπούτσι, χρώμα, κούρεμα...) και καλούνται από τον εκπαιδευτικό να μιλήσουν για το συναίσθημα που τους προκαλεί ή τη μνήμη που ξυπνά</p> <p>Β) Οι μαθητές/τριες σκαφαλώνουν σε μια πλαγιά και γλιτώνουν από μια καταδίωξη. Περιγράφουν την υπέροχη θέα και τα συναισθήματα ανακούφισης.</p> <p>Γ) Ομάδες «χαμένων παιδιών σε δάσος» ανακαλύπτουν ένα μακρινό φως...</p>
<p>Η αποδοχή, η συνεργατικότητα και η αλληλεγγύη απαραίτητες προϋποθέσεις για την καλή λειτουργία της ομάδας</p>	<p>Ομαδικά παιχνίδια</p>	<p>Ομαδικά παιχνίδια:</p> <p>Α) Ο εκπαιδευτικός κολλάει χαρτιά Sticky notes στο πάτωμα. Σε καθένα από τα χαρτιά αυτά έχει</p>

<p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Ημερολόγιο</p> <p>3 με 4 μονώωρα μαθήματα</p>	<p>σχεδιάσει κι από ένα ζώο στην πλευρά που δεν φαίνεται (π.χ. για ομάδα 15 μαθητών χρειάζεται να σχεδιάσει 5 ζώα επί 3 φορές). Οι μαθητές/τριες, αφού βαδίσουν με διαφορετικούς τρόπους, μένουν ακίνητοι κι επιλέγουν το πιο κοντινό τους χαρτάκι. Δεν το αποκαλύπτουν και προσπαθούν χωρίς λόγια, αλλά με ήχους και κινήσεις, να μιμηθούν το ζώο που τους έτυχε. Πρέπει να ανακαλύψουν τα άλλα ίδια ζώα και να γίνουν ομάδα που κινείται στο χώρο.</p> <p>Β) Οι μαθητές/τριες κινούνται στον χώρο με τις οδηγίες του εκπαιδευτικού. Μένουν ακίνητοι και ενώνονται δύο-δύο ή τρεις-τρεις σε διάφορα σημεία του σώματος τους (χέρια, κεφάλια...) Συνεχίζουν να περπατούν...</p> <p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης</p> <p>Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις</p>
--	--	--

<p>Ανάπτυξη δημιουργικής ικανότητας έκφρασης μέσα από τον προφορικό λόγο</p>	<p>Ομαδικοί αυτοσχεδιασμοί λόγου Εκφωνήσεις</p>	<p>Ομαδικοί αυτοσχεδιασμοί λόγου όπως: Α) Διαδηλώσεις (π.χ. Οικολογικά ζητήματα όπως «Οι γούνες διαδηλώνουν» κ.λπ.) Β) Καθημερινός λόγος (π.χ. λαϊκή αγορά, αίθουσες αναμονής αεροδρομίου, νοσοκομείου, τράπεζα κ.λπ.)</p>
<p>Εμπλουτισμός λεξιλογίου αλλά και των φυσικών και διανοητικών ικανοτήτων του μαθητή/τριας (Διασύνδεση με τα μαθήματα της Νεοελληνικής Γλώσσας - Έκθεσης και των Εικαστικών</p>	<p>Αυτοσχέδια προφορικά κείμενα, με χρήση λεξιλογίου από διαφορετικά γλωσσικά περιβάλλοντα (τηλεοπτικό, καλλιτεχνικό, επιστημονικό...)</p>	<p>Αυτοσχεδιασμοί σε ζευγάρια όπως: Α) Γλύπτες κι αγάλματα. Ο γλύπτης απαντά στις ερωτήσεις των δημοσιογράφων για το άγαλμα που κατασκεύασε. Β) Δελτίο καιρού ή ειδήσεων με 2 άτομα. Ο ένας μαθητής παρουσιάζει, χωρίς χέρια, το δελτίο και ο δεύτερος, κρυμμένος, παριστάνει από πίσω τα χέρια του πρώτου...</p>
<p>Απόκτηση εμπιστοσύνης στην φαντασία και αυτενέργεια</p>	<p>Ομαδικά παιχνίδια ενεργοποίησης της φαντασίας</p>	<p>Α) «Μέχρι να πεις την λέξη» Β) Άγνωστοι συνεπιβάτες</p>

<p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Διαφημίσεις</p> <p>Ημερολόγιο</p> <p>3 με 4 μονώωρα μαθήματα</p>	<p>στο βαγόνι του τρόμου (2 άτομα)</p> <p>Γ) Διαφημίσεις προϊόντων</p> <p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης</p> <p>Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις.</p>
<p>Η καλλιτεχνική παραγωγή να γίνεται αφορμή για ομαδική έκφραση</p>	<p>Ομαδικοί αυτοσχεδιασμοί λόγου πάνω σε δοσμένα θέματα</p> <p>Παρουσίαση στην ομάδα</p> <p>Συζήτηση σε ομάδες</p> <p>Πρότζεκτ</p>	<p>Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες των τεσσάρων ή πέντε και γράφουν κρυφά, ανάλογα με τον αριθμό των ομάδων τόσες λέξεις πάνω σε χαρτάκια. Ένας μαθητής από κάθε ομάδα διαλέγει λέξη χωρίς να τη δουν οι άλλες ομάδες. Οι μαθητές/τριες καλούνται να κατασκευάσουν ιστορία με κεντρικό άξονα την συγκεκριμένη λέξη και να την παρουσιάσουν στην ολομέλεια. Στο τέλος οι άλλες ομάδες πρέπει να μαντέψουν την λέξη.</p> <p>Λέξεις όπως: προδοσία, ζήλεια, φόβος, πυρκαγιά, σεισμός, ναυάγιο κ.α.</p> <p>Δίνουμε στίχους ποιητών και ζητάμε από τους μαθητές/τριες να αυτοσχεδιάσουν ομαδικά</p>

<p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Δραματοποίηση μικρών αποσπασμάτων</p> <p>Παρουσίαση</p> <p>Ημερολόγιο</p> <p>3 με 4 μονώρα μαθήματα</p>	<p>(π.χ. Από Τα Ρω του Έρωτα του Οδυσσέα Ελύτη και συγκεκριμένα την «Ποδηλάτισσα»: Το δρόμο πλάι στη θάλασσα περπάτησα που 'κανε κάθε μέρα η ποδηλάτισσα</p> <p>Δίνουμε στίχους από την <i>Ιλιάδα</i> (Διασύνδεση με το μάθημα των Αρχαίων), από ποιήματα ή μία πρόταση από κείμενα που διδάσκονται στη Νεοελληνική Λογοτεχνία (πχ. την πρώτη παράγραφο από το «Η Άννα του Κλήδονα» του Διαμαντή Αξιώτη κ.λπ.)</p> <p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης.</p> <p>Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις.</p>
--	--	--

Β' ΑΞΟΝΑΣ Ο ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΩΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Η παραγωγική διασύνδεση των γνωστικών αντικειμένων, μέσα από τις δυνατότητες του αυτοσχεδιασμού και η σύνδεση</p>	<p>Δυναμικές εικόνες</p>	<p>Α) Δυναμικές εικόνες βασισμένες σε σκηνές της <i>Ιλιάδας</i> του Ομήρου ή και άλλων</p>

<p>της πράξης με τη θεωρία γίνονται εργαλεία γνωστικών διεργασιών</p> <p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Δραματοποίηση σκηνών</p> <p>Ημερολόγιο</p> <p>2 μονώωρα μαθήματα</p>	<p>κειμένων .</p> <p>Β) Ζητάμε από τους μαθητές/τριες να δραματοποιήσουν σκηνές από τα πιο πάνω δοσμένα κείμενα</p> <p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης</p> <p>Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις</p>
<p>Ευαισθητοποίηση πάνω σε θέματα πολιτισμικής διαφορετικότητας (και όποιας άλλης) και συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας αποδοχής και συνεργασίας</p> <p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Έρευνα στο διαδίκτυο</p> <p>Συνεντεύξεις</p> <p>Δραματοποίηση</p> <p>Ημερολόγιο</p> <p>2 μονώωρα μαθήματα</p>	<p>Α) Φανταστικές ξεναγήσεις σε πόλεις του κόσμου</p> <p>Β) Συνεντεύξεις πολιτών του κόσμου</p> <p>Γ) Οι μαθητές/τριες συλλέγουν παροιμίες από τον τόπο καταγωγής τους και τις δραματοποιούν (Διαπολιτισμικότητα)</p> <p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης.</p> <p>Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις,</p>

		συναισθήματα, σκέψεις
Με τις ασκήσεις συγκέντρωσης μπορεί να επιτευχθεί απελευθέρωση της φαντασίας των μαθητών/τριών και να χαραχθούν νέοι δρόμοι δημιουργίας	Καθρέφτης με λόγο ανά δύο άτομα	Ζητάμε από τους/τις μαθητές/τριες να αντιγράψουν με λεπτομέρεια τις κινήσεις που κάνει (αργά) ο παρτενέρ τους στην άσκηση. σα να είναι το είδωλό του .Στη συνέχεια παράλληλα με την κίνηση τους λέει μια λέξη και εκείνοι απαντούν με το αντίθετό της (άσπρο-μαύρο, κορίτσι-αγόρι) Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης. Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις
Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση	Ημερολόγιο 2 μονώρα μαθήματα	

<p>Ανάπτυξη της ικανότητας διαχείρισης απρόσμενων φανταστικών ή ανοίκειων καταστάσεων</p> <p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Δράσεις με κίνηση, λόγο και φαντασία.</p> <p>Ασκήσεις ισχύος με λόγο</p> <p>Ημερολόγιο</p> <p>2 με 3 μονώωρα μαθήματα</p>	<p>Δίνουμε στους μαθητές την οδηγία να συγκροτήσουν δύο ομάδες που διεκδικούν το έπαθλο σε έναν παράξενο αγώνα: π.χ. φουσκώματος μπαλονιών, απλώματος κόλλας, γέλιου κ.ο.κ. Θα πρέπει να κάνουν την προσπάθειά τους πολύ σοβαρά ενώ μπορούν να χρησιμοποιούν και τρόπους αντιπερισπασμού , εμποδίζοντας τον αντίπαλο</p> <p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης. Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις</p>
<p>Συνειδητοποίηση ό,τι η πρόκληση - ανάκληση της μνήμης εφοδιάζει τον/την μαθητή/τρια με την εμπειρία που χρειάζεται για αναπαραγωγή - αναπαράσταση και δημιουργία</p>	<p>Αυτοσχεδιασμός τυχαίων συναντήσεων με λόγο</p> <p>Παραγωγή διαλόγου</p>	<p>Αυτοσχεδιασμοί τριών ή τεσσάρων ατόμων με λόγο σε διάφορους χώρους (π.χ. σταθμός τρένου, βαγόκι, αεροπλάνο, ασανσέρ κ.α.)</p>

<p>Συνειδητοποίηση από τους/τις μαθητές/τριες της αξίας της παρατήρησης σαν βασικό εφόδιο υποκριτικής</p>	<p>Αυτοσχεδιασμοί πάνω σε συναισθήματα, καταστάσεις και κοινωνικά θέματα</p>	<p>Ομαδικοί ή ατομικοί αυτοσχεδιασμοί πάνω σε συναισθήματα όπως χαρά, θλίψη, θυμός, μετάνοια, απογοήτευση κ.α. Ομαδικοί αυτοσχεδιασμοί πάνω σε κοινωνικά θέματα: φτώχεια, μετανάστευση, κακοποίηση, βία κ.λπ.</p>
<p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Αυτοσχεδιασμοί λόγου πάνω σε επαγγέλματα και χαρακτήρες</p> <p>Ημερολόγιο</p> <p>2 με 3 μονώρα μαθήματα</p>	<p>Ασκήσεις αναπαράστασης σκηνών σε ζευγάρια (π.χ. τράπεζα, ιατρείο, φαρμακείο, κομμωτήριο κ.λπ.)</p> <p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης. Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις</p>

<p>Διαμόρφωση κριτηρίων τόσο από τη θέση του πομπού όσο κι από τη θέση του δέκτη - θεατή</p> <p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Ελεύθεροι ομαδικοί ή ατομικοί αυτοσχεδιασμοί με ή χωρίς χρήση αξεσουάρ</p> <p>Ημερολόγιο</p> <p>4- 5 μονώωρα μαθήματα</p>	<p>Ελεύθεροι ομαδικοί ή ατομικοί αυτοσχεδιασμοί</p> <p>Ομαδικοί ή ατομικοί αυτοσχεδιασμοί πάνω σε δοσμένες δραματικές σκηνές των θεατρικών ή άλλων έργων που επιλέγουμε να δουλέψουμε</p> <p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης. Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις.</p>
<p>Αποτίμηση της συνολικής συμμετοχής στις δράσεις</p>	<p>ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ</p> <p>Εξέταση των προσωπικών ημερολογίων</p> <p>Παρουσίαση αυτοσχεδιασμού σε ομάδες</p>	<p>Ο εκπαιδευτικός παραλαμβάνει και ενημερώνεται για την ανταπόκριση του μαθητή /της μαθήτριας, μέσα από τις σημειώσεις που αυτός /αυτή έχει κρατήσει</p> <p>Ζητά από τους μαθητές/τριες την παρουσίαση αυτοσχεδιασμού σε ομάδες με θεματική</p>

Δίωρη εξέταση	Αποτίμηση	που έχει δουλευτεί στην τάξη. Δίνεται χρόνος προετοιμασίας Συζητούν και αποτιμούν
---------------	-----------	--

ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ

Β' ΤΑΞΗ

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>1. Ενίσχυση της προσοχής των μαθητών/τριών της εμπιστοσύνης και του σεβασμού προς τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας, με στόχο τη συνεργατικότητα και εν τέλει την ομαδική δημιουργία .</p> <p>Κατανόηση της παρουσίασης ενός χαρακτήρα.</p>	<p>Ταυτότητα και ομάδα</p> <p>Επαναπροσδιορισμός ταυτότητας (Μέθοδος Άκτορς Στούντιο)</p>	<p>A. Ο εκπαιδευτικός μπαίνει σε κύκλο με τους μαθητές/τριες του. Τους ζητά να μη μαρτυρήσουν αυτό που θα δουν, παρά μόνο να απαντήσουν με μια λέξη. Κρατά ένα μικρό κουτάκι, με ένα κρυμμένο καθρέφτη μέσα. Ο μαθητής το ανοίγει, κοιτά και απαντά «τι βλέπει μέσα στον καθρέφτη;». Το κλείνει και το προωθεί στον επόμενο κι εκείνος στον επόμενο, μέχρι να κλείσει ο κύκλος.</p> <p>B. Ο εκπαιδευτικός τοποθετεί τρία λευκά χαρτιά, πάνω σε τρεις καρέκλες. Στην επιφάνεια και των τριών χαρτιών, που δεν φαίνεται, έχει γράψει την ερώτηση «Ποιός είσαι;» Καλεί έναν έναν/μία μία, τους μαθητές/τριες να απαντήσουν διαδοχικά, χωρίς να αποκαλύψουν στους άλλους/ες την ερώτηση.</p>

Δημιουργία αφήγησης	Αφήγηση σε α' πρόσωπο	Γ.Ζητάμε από τους μαθητές/τριες, να επιλέξουν έναν χαρακτήρα και να αφηγηθούν την ιστορία του σε α' πρόσωπο.
	Αυτοπορταίτο (Μέθοδος Αουγκούστο Μποάλ)	Δ. Ζητάμε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να κάνουν κύκλο και να παρουσιάσουν τον εαυτό τους στην ομάδα, επιλέγοντας στοιχεία της ζωής ή του χαρακτήρα τους που επιθυμούν να εκθέσουν
Απόκτηση εμπιστοσύνης και ομαδικού πνεύματος .	Εμπιστοσύνη στην ομάδα - Συνεντεύξεις - Συζήτηση με χρήση ανοικτού τύπου ερωτήσεων / παιχνίδια γνωριμίας	Ε. Αφού παρουσιαστούν όλοι κάποιος/α από τους μαθητές/τριες, παίζει το ρόλο του δημοσιογράφου κι επιλέγει να κάνει αποσαφηνιστικές ερωτήσεις, ως προς την πιο ολοκληρωμένη παρουσίαση του πορτραίτου. Το ίδιο γίνεται με όλα τα μέλη της ομάδας κ.ά.
Εξοικείωση με τις βασικές αρχές του Κ.Στανισλάβσκι	Βιογραφικό χαρακτήρα - «Πού , ποιός, πότε, γιατί...» (Μέθοδος Konstantin	Στ. Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές/τριες, να συγκρατήσουν κάποια λέξη (επίθετο συνήθως) από την αφήγηση ή την συνέντευξη που προηγήθηκε και να συντάξουν το βιογραφικό

<p>Αφύπνιση και καλλιέργεια της δημιουργικής φαντασίας (δημιουργική γραφή)</p>	<p>Stanislawski)</p> <p>Παρουσίαση</p>	<p>ενός φανταστικού χαρακτήρα, άσχετου από το άτομο, που χρησιμοποίησε τη λέξη για να αυτοχαρακτηριστεί / έκταση μια σελίδα περίπου (Διασύνδεση με το μάθημα της Δημιουργικής Γραφής)</p> <p>Ε. Παρουσίαση - ανάγνωση των βιογραφικών στην ολομέλεια. Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων</p>
<p>Αποτίμηση κι οργάνωση των δράσεων των μαθητών</p>	<p>Αξιολόγηση για ανατροφοδότηση 2 τετράωρα μαθήματα</p>	
<p>2. Χρήση των βιογραφικών των ηρώων με σκοπό την ανάπτυξη σχέσεων και ικανότητας παραγωγής δράσης και διαλόγου από τους μαθητές και μαθήτριες.</p>	<p>Ελεύθεροι αυτοσχεδιαστικοί διάλογοι σε ζευγάρια</p>	<p>Σενάρια/ιστορίες/ σκηνικά παιχνίδια, των οποίων οι κανόνες θα είναι δημιούργημα των μελών της ομάδας και θα εμπλέκουν τους χαρακτήρες που επινοήθηκαν (π.χ. «Ο ανυπόμονος συναντιέται με τον ωραιοπαθή...»)</p>

Αποτίμηση κι οργάνωση των δράσεων από τους μαθητές	Αξιολόγηση για ανατροφοδότηση 2 τετράωρα μαθήματα	Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων
3. Εξοικείωση του μαθητή/τριας με τη διαδικασία εύρεσης θεματολογίας. Ευαισθητοποίηση πάνω σε κοινωνικά θέματα.	<p>Εντοπισμός ενδιαφέροντος σε θέματα που ενδιαφέρουν τους μαθητές όπως : φιλία, απομόνωση, φιλοδοξίες, ερωτική απογοήτευση, μετανάστευση.....κ.ά</p> <p>Έρευνα - παρατήρηση (Μέθοδος Stella Adler)</p> <p>Συλλογή πληροφοριών (Διασύνδεση με το μάθημα της Πληροφορικής)</p> <p>Παρουσίαση έρευνας</p> <p>Χρήση των νέων τεχνολογιών με σκοπό την αφήγηση</p>	<p>Συζήτηση και δημιουργία «τράπεζας θεμάτων» που απασχολούν το μαθητή/τρια (φιλία, απομόνωση, φιλοδοξίες, ερωτική απογοήτευση, μετανάστευση, οικονομική κρίση, bullying, φυλετικές διακρίσεις, καταπίεση γυναίκας, χρήση ουσιών, εξαρτήσεις, ενδοοικογενειακή βία, διαφορετικότητα κ.ά.)</p> <p>Διαχωρισμός σε ομάδες (μέθοδος project)</p> <p>Επιλογή και ανάθεση θεματικής</p> <p>Συντονισμός και οργάνωση ερευνητικού σταδίου:</p> <p>- Έρευνα στο διαδίκτυο και σε βιβλιοθήκες</p> <p>-Ανάγνωση -αφήγηση παραμυθιών, διηγημάτων, άρθρων (από εφημερίδες ή περιοδικά), ιστοριών, θεατρικών έργων κ.λπ., σύμφωνα με τις επιλεγόμενες θεματικές</p> <p>-Προβολή αποσπασμάτων</p>

<p>Έκθεση μέσα από τον προφορικό λόγο και εμπλουτισμός του λεξιλογίου των μαθητών. Εξοικείωση με την ψηφιακή αφήγηση</p> <p>Αποτίμηση και οργάνωση των δράσεων από τους μαθητές.</p>	<p>Αξιολόγηση για ανατροφοδότηση 3 τετράωρα μαθήματα</p>	<p>ταινιών κοινωνικού περιεχομένου - Προσωπική παρατήρηση -Μελέτη των ανθρώπων και των πιθανών προβλημάτων/σχέσεων</p> <p>Οι ομάδες παρουσιάζουν τα στοιχεία που συνέλεξαν είτε προφορικά είτε χρησιμοποιώντας οπτικοακουστικό υλικό</p> <p>Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων</p>
<p>4. Ο μαθητής/τρια γίνεται «δραματολόγος» και επιλέγει το «ρεπερτόριο» - τη θεματολογία στην οποία θα εργαστεί</p> <p>Η πρόκληση για</p>	<p>Γιατί με ενδιαφέρει να ασχοληθώ με αυτό το θέμα; Γιατί θα ενδιαφέρει το κοινό μου; Ποιά είναι η κεντρική ιστορία ή οι κεντρικές ιστορίες; Ανάπτυξη της</p>	<p>Ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών . Συζήτηση στην τάξη. Επιλογή θεματικών. Ψηφοφορία ή κλήρωση σε περίπτωση ισοψηφίας Αυτοσχεδιασμοί σε</p>

<p>δημιουργία γίνεται το εφελτήριο ενεργοποίησης της φαντασίας του μαθητή/της μαθήτριας</p> <p>Ο μαθητής /η μαθήτρια εξοικειώνεται με την έρευνα - προσέγγιση του επιλεγμένου θέματος με σκοπό τη δημιουργία κειμένου/διαλόγου .</p>	<p>φαντασίας και της δημιουργικότητας</p> <p>Έρευνα και εξέλιξη του θέματος, μέσα από προσωπική εμπλοκή, μελέτη και ανατροφοδότηση, μέσω της ομάδας (μέθοδοι Lee Strasberg και Augusto Boal)</p> <p>Συζήτηση Καταγραφή Αποτίμηση</p> <p>2 τετράωρα μαθήματα</p>	<p>ατομικό ή /και ομαδικό επίπεδο με αφορμή : λέξεις - κλειδιά, αντικείμενα, ζωγραφικούς πίνακες, μουσικές, φωτογραφίες και ιστορίες , σχετικά με την επιλεγμένη θεματική(π.χ.μετανάστες στο νησί μας)</p> <p>Συνεντεύξεις από μέλη της σχολικής κοινότητας, της οικογένειας και του ευρύτερου περιβάλλοντος σχετικά με το θέμα</p> <p>Συλλογή και καταγραφή νέων πληροφοριών</p> <p>Απόπειρες δομημένης αφήγησης της ιστορίας που δημιουργούμε με όλο το υλικό.</p>
<p>5. Οι μαθητές/τριες, μέσα από τη διαδικασία επιλογής των χαρακτήρων της ιστορίας, αγαπούν τους ρόλους και νιώθουν πνευματικοί δημιουργοί τους</p>	<p>Η έρευνα και ο αυτοσχεδιασμός ως μέσο δημιουργίας της παράστασης (devised theatre)</p> <p>Δραματοποίηση , επινόηση και επιλογή χαρακτήρων</p>	<p>Με πηγή έμπνευσης την έρευνα και τους αυτοσχεδιασμούς που προηγήθηκαν, οι μαθητές/τριες δημιουργούν και επιλέγουν τους χαρακτήρες της ιστορίας τους, που αριθμητικά πρέπει να είναι όσοι και οι</p>

<p>Ενίσχυση της συλλογικής δημιουργικότητας των μαθητών/τριών, με έμφαση στο καλλιτεχνικό αλλά και στο συνεργατικό μέρος της από κοινού δημιουργίας .</p> <p>Αποτίμηση και οργάνωση των δράσεων</p>	<p>Τα θεμελιώδη ερωτήματα για τη σύσταση των χαρακτήρων: ποιος είμαι ; τι θέλω; Τι κάνω;γιατί το κάνω;πώς το κάνω; (Μέθοδος Κωνσταντίν Στανισλάβσκι)</p> <p>Δημιουργία ιστορίας μέσα από τις σχέσεις που αναπτύσσουν οι χαρακτήρες</p> <p>Δραματική αφήγηση ιστορίας</p> <p>Αξιολόγηση των δράσεων</p> <p>Ανατροφοδότηση</p>	<p>μαθητές/τριες της τάξης. Η διανομή για την παράσταση γίνεται σε μεταγενέστερο στάδιο.</p> <p>Πρέπει να γίνει ξεκάθαρη η σύσταση του κάθε χαρακτήρα, απαντώντας στα ερωτήματα «Ποιός είναι;», «Τι κάνει;», «Γιατί το κάνει;» κ.λπ.</p> <p>- Συζήτηση και αναζήτηση των σχέσεων μεταξύ των ηρώων</p> <p>- Ψηφοφορία για τις καλύτερες ιδέες, κάθε φορά που υπάρχει διαφωνία</p> <p>- Απόπειρες αφήγησης της ιστορίας από τους μαθητές/τις μαθήτριες</p> <p>- Εντοπισμός κενών , ελλείψεων.</p> <p>- Αυτοσχεδιασμοί πάνω στις σκηνές ώστε να αρθεί κάθε αδιέξοδο</p> <p>- Νέα απόπειρα δραματικής αφήγησης της ιστορίας</p> <p>- Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων</p> <p>- Σύσταση ημερολογίου τάξης, όπου θα καταγράφονται οι δράσεις , οι χαρακτήρες, οι σχέσεις</p>
---	--	--

	3 τετράωρα μαθήματα	των χαρακτήρων, η ιστορία κ.λπ. (Ανάθεση σε 2 μαθητές/τριες τη φορά)
6. Συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας γνώσεων της αφηγηματικής τεχνικής για την καλλιτεχνική αρτιότητα των μαθητικών δημιουργιών (ιστοριών - θεατρικών κειμένων) αλλά και της ανάγκης της ουσιαστικής εμπλοκής σε δομικά θέματα του θεατρικού λόγου	Στοιχεία αφηγηματικής τεχνικής Προετοιμασία δεύτερης γραφής	<p>A. Χρησιμοποιώντας παραδείγματα από την <i>Ιλιάδα</i> του Ομήρου, παραδοσιακό παραμύθι, διεθνή και ελληνική λογοτεχνία και δραματολογία, αναλύουμε:</p> <ul style="list-style-type: none"> - την αναγκαιότητα της ύπαρξης αρχής, μέσης και τέλους στην ιστορία - την αφηγηματική φωνή (ποιος αφηγείται την ιστορία) - την ανάγκη συγκρούσεων (δίπολα αντιθέτων) για την εξέλιξη της ιστορίας - τη σημασία των ανατροπών - τον αφηγηματικό χρόνο - τα θέλω των ηρώων που οδηγούν στις συγκρούσεις - τη διάκριση σκηνών - την κορύφωση κ.ά. <p>B. Οι μαθητές/τριες λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, επανεξετάζουν την ιστορία που επινόησαν και τη διορθώνουν, εφαρμόζοντας τις πληροφορίες που έλαβαν.</p>
	Από τη θεωρία στην πράξη	

<p>Να αναγνωρίζει ο μαθητής και η μαθήτρια, τον τρόπο διάκρισης των σκηνών και την διαφορά της πλοκής από την ιστορία, για τη δραματουργική εξέλιξη.</p> <p>Αποτίμηση και οργάνωση των δράσεων</p>	<p>Σύνθεση πλοκής-χωρισμός σε σκηνές</p> <p>Δημιουργία ιστορίας²</p> <p>Αξιολόγηση των δράσεων</p> <p>1 τετράωρο μάθημα</p>	<p>Οι μαθητές/τριες βάζουν στη σειρά που θέλουν τα γεγονότα της ιστορίας, στήνοντας έτσι την πλοκή και οδηγώντας στην «κορύφωση» και «λύση» του πονήματος</p> <p>Αφήγηση και καταγραφή της ιστορίας (δεύτερη γραφή) σε χαρτί ή σε καταγραφικό ήχου ή εικόνας (Διασύνδεση με το μάθημα του κινηματογράφου)</p> <p>- Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων - Ενημέρωση ημερολογίου τάξης όπου θα καταγράφονται οι δράσεις και η ιστορία (Ανάθεση σε 2 μαθητές/τριες, διαφορετικούς/κές κάθε φορά)</p>
<p>7. Διάκριση γραπτού από προφορικό λόγο.</p>	<p>Δραματική παρουσίαση των</p>	<p>Διαχωρισμός σε ολιγομελείς ομάδες.</p>

² Σε περίπτωση αδιεξόδων στην πλοκή, η σκηνή επαναλαμβάνεται αυτοσχεδιαστικά από διαφορετικούς μαθητές/τριες κάθε φορά, μέχρι να βρεθεί η πιο ενδιαφέρουσα εκδοχή

<p>Παραγωγή διαλόγου από τους μαθητές/τριες με την ουσιαστική υποστήριξη από τον αυτοσχεδιασμό.</p>	<p>σκηνών της ιστορίας. Δημιουργία διαλόγων.</p>	<p>Κάποιοι/ες μαθητές/τριες, αυτοσχεδιάζουν πιο συγκεκριμένα όλες τις σκηνές της ιστορίας που επινόησαν και άλλοι/ές καταγράφουν τους διαλόγους. Οι ρόλοι εναλλάσσονται . Μια σκηνή μπορεί να παιχτεί και 3 και 4 φορές από διαφορετικούς μαθητές/τριες, μέχρι να γίνει αποδεκτός ο αυτοσχεδιασμός από την ομάδα.</p> <p>Οι μαθητές/τριες συζητούν για</p>
<p>Κατανόηση της ανάγκης ανατροφοδότησης της καλλιτεχνικής δημιουργίας, μέσα από τη συλλογική δράση, αλλά και της αναγκαιότητας επανεξέτασης και αναθεώρησης του δημιουργήματος, πριν την έκθεση στο κοινό</p>	<p>Συζήτηση Αποτίμηση/επιλογή των αυτοσχεδιασμών</p> <p>Απομαγνητοφώνηση ή Καταγραφή Διασύνδεση και ενδεχόμενη συνεργασία με την ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ και/ή άλλα μαθήματα.</p>	<p>τους αυτοσχεδιασμούς τους, και αποφασίζουν από κοινού, για το τι θα κρατήσουν στην ιστορία και το τι θα αλλάξουν. Κατανοούν ότι δεν αρκεί μόνο η χαρά της έμπνευσης αλλά είναι απαραίτητη και η γνώση του κώδικα επικοινωνίας με το κοινό.</p> <p>Δίνεται αρμοδιότητα σε ομάδα μαθητών/τριών, που το επιθυμεί, να μετατρέψει την ιστορία σε διαλόγους (συγγραφική ομάδα) - Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων - Ενημέρωση ημερολογίου τάξης όπου θα καταγράφονται, την</p>

Αποτίμηση και οργάνωση των δράσεων	Αξιολόγηση των δράσεων 3 τετράωρα μαθήματα	ώρα του μαθήματος, οι δράσεις και η ιστορία (Ανάθεση σε 2 μαθητές/τριες διαφορετικούς/κές κάθε φορά, να παραδίδουν όλο το υλικό στη συγγραφική ομάδα)
------------------------------------	---	---

Β' ΑΞΟΝΑΣ: ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>1. Γνώση, εξοικείωση και ανάληψη ευθυνών, ως προς το συλλογικό καλλιτεχνικό αποτέλεσμα από την ομάδα</p> <p>Συνειδητοποίηση ότι το Θέατρο συνδυάζει όλες τις τέχνες και αναδεικνύει την έννοια της συλλογικής δημιουργίας, ειδικά ως προς την υποκριτική όπου ηθοποιοί «παίζουν μαζί»</p>	<p>Υποκριτική/Ηθοποιία , Σκηνογραφία, Ενδυματολογία Μουσική, Κίνηση , Χορός Μακιγιάζ, Φωτισμός Ήχος, Παραγωγή Φροντιστήριο, Κατασκευές Σκηνοθεσία</p> <p>Το θεατρικό έργο</p>	<p>-Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει το αντικείμενο της θεατρικής παράστασης και τις αρμοδιότητες κάθε ειδικότητας χωριστά .</p> <p>-Ανάγνωση θεατρικού έργου . Ενδέχεται να ασχοληθούν με το έργο που δημιούργησαν οι μαθητές/τριες</p> <p>-Ο εκπαιδευτικός δίνει αρμοδιότητες και ορίζει τις ομάδες εργασίας, σύμφωνα με τα πιο πάνω.</p> <p>Ακολούθως, προχωρά</p>

1 τετράωρο μάθημα		στη διανομή των ρόλων. Επιδιώκουμε στην παράσταση, να παίξουν όλοι/όλες οι μαθητές/τριες και να αποπειραθούν να σκηνοθετήσουν όλοι/όλες (π.χ δύο σε κάθε σκηνή). Η διανομή πρέπει να υποστηρίζεται σε όλες τις εκδοχές της θετικά.
2. Προσέγγιση του κειμένου «πλάθοντας τους ρόλους» μέσα από τεχνικές και μεθόδους της διεθνούς θεατρικής πρακτικής (από την σύνθεση που επιδίωξε ο Κ.Στανισλάβσκι έως την σύγχρονη υποκριτική μέσα από προτάσεις όπως της Ούτα Χάγκεν, Ντέιβιντ Μάμετ κ.ο.κ.) 2α. Εμβάθυνση στα θεατρικά κείμενα, με εστίαση στην πλοκή κι ερμηνεία των γεγονότων, με σκοπό την αποκάλυψη «του υπό- κειμένου» κάθε ρόλου από τους	Ανάγνωση, συζήτηση και ανάλυση του κειμένου Τα θέλω και τα πρέπει των ηρώων (Wants και needs) Τα «Γιατί» της ιστορίας (Μέθοδοι Konstantin Stanislavski, Lee Strasberg,	Ο εκπαιδευτικός: - Εξετάζει, μαζί με τους μαθητές/τριες, το χώρο και το χρόνο που διαδραματίζεται η ιστορία. - Αναζητά, με τους μαθητές/τριες, τα θέλω και τα πρέπει των ηρώων - Βοηθά τους μαθητές/τριες να ανακαλύψουν πώς αυτά τα θέλω και πρέπει κινούν τη δράση (Εμπόδιο - Βοηθός) - Οδηγεί τους μαθητές/τριες να ανακαλύψουν τα γιατί της ιστορίας, σε κάθε γεγονός χωριστά - Ζητά να γράψουν με ρήματα δράσης, που

<p>μαθητές - ηθοποιούς</p> <p>2β. Ανάπτυξη της ικανότητας σκιαγράφησης των χαρακτήρων και των στόχων τους, μέσα από τη μελέτη των μεταξύ τους σχέσεων και τις πληροφορίες που δίνει το ίδιο το κείμενο .</p> <p>-Εξοικείωση με την ανάλυση και την κατανόηση της στρατηγικής της πληροφορίας ενός θεατρικού έργου.</p> <p>Αποτίμηση και οργάνωση των δράσεων</p>	<p>Stella Adler, Uta Hagen)</p> <p>«Βιογραφικά» ηρώων (Μέθοδος Konstantin Stanislavski...)</p>	<p>δείχνουν τις ενέργειες/πράξεις του ρόλου τους, τι κάνει αυτός μέσα στο έργο.</p> <p>- Διαβάζονται οι περιλήψεις και ακολουθεί συζήτηση και προβληματισμός</p> <p>- Ανατίθεται στους μαθητές/τριες , για την κατανόηση του ρόλου που έχουν αναλάβει, να γράψουν το «βιογραφικό» του .</p> <p>Δίνεται έμφαση στην δημιουργία φανταστικών παρελθοντικών γεγονότων της ιστορίας του χαρακτήρα, που θα αποτελέσουν πηγή έμπνευσης για την ερμηνεία του ρόλου. (π.χ. «Ο ήρωας, όταν ήταν μικρός, είχε πέσει από το τραπέζι και είχε χτυπήσει κι από τότε έχει φοβία με τα ύψη. Μόλις πλησιάζει σε σκάλα ή μπαλκόνι ταραάζεται.»)</p> <p>Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων</p>
--	--	---

	Αξιολόγηση των δράσεων και ανατροφοδότηση 1 - 2 τετράωρα	
3. Ενίσχυση της ικανότητας σχεδιασμού, διαχείρισης και ολοκλήρωσης της ερμηνείας ρόλου .	Ανάγνωση και παρουσίαση βιογραφικών των ηρώων	Οι μαθητές /τριες παρουσιάζουν στην ομάδα τα βιογραφικά των ηρώων τους Συζήτηση
3α. Ενεργοποίηση της ευρηματικότητας και της οξύνοιας των μαθητών/τριών, μέσω της ανάθεσης και εκτέλεσης του καλλιτεχνικού έργου (ερμηνεύω ένα ρόλο)	-Στήσιμο σκηνών «Φυσική κίνηση» από τη σκέψη στη δράση κι από εκεί στην διατύπωση/εξήγηση. -Ισορροπίες δυνάμεων (αναφορά σε David Mamet) -Επικοινωνιακός αντίλογος	Οι μαθητές /τριες επιχειρούν να στήσουν μόνοι/ μόνες τις σκηνές (σε κάθε σκηνή αναλαμβάνουν δύο διαφορετικοί μαθητές/τριες τη σκηνοθεσία)
3β. Επαναπροσδιορισμός του Εγώ σε σχέση με το Εμείς με σκοπό την άσκηση και βελτίωση στοιχείων του κοινωνικού χαρακτήρα των μαθητών/τριών	Αυτοπειθαρχία, σεβασμός,	Ο εκπαιδευτικός επεμβαίνει για να καθοδηγήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες: α. στον τρόπο που πρέπει να λειτουργούν

<p>3γ. Ο μαθητής και η μαθήτρια τοποθετούνται στο επίκεντρο της καλλιτεχνικής δημιουργίας και παίζουν σημαντικό ρόλο σε όλα τα στάδια και επίπεδα της δημιουργίας.</p>	<p>αλληλεγγύη, κατανόηση, υπομονή, ανεκτικότητα, αυτενέργεια, συνεργατικότητα, ομοθυμία</p> <p>Οργάνωση, έλεγχος και δημιουργική χρήση των δεδομένων</p> <p>Σκηνογραφικά και ενδυματολογικά ζητήματα, μουσικές, κινησιολογικές και φωτιστικές επιλογές</p> <p>(Διασύνδεση με τα μαθήματα των Εικαστικών, της Πληροφορικής, της Μουσικής, της Θεατρολογίας, του Κινηματογράφου και του Χορού)</p> <p>3 με 4 τετράωρα</p>	<p>στο χώρο</p> <p>β. στον τρόπο που απευθύνουν το λόγο</p> <p>γ. στα σημεία αδιεξόδου, συντονισμού, διδασκαλίας ρόλου κ.λπ.</p> <p>δ. στην αισθητική της δράσης</p> <p>Αφού οι μαθητές/τριες κάνουν έρευνα για το χώρο και το χρόνο του έργου, σε ζωγραφικά, φωτογραφικά και μουσικά λευκώματα, διαδίκτυο, περιοδικό τύπο, κινηματογράφο κ.α. γίνονται:</p> <p>α. σκηνογραφικές προτάσεις</p> <p>β. προτάσεις για τα κοστούμια, τα αξεσουάρ και το μακιγιάζ</p> <p>γ. μουσικές επιλογές κ.ο.κ</p> <p>Συζήτηση πάνω σε θέματα σκηνοθετικών επιλογών</p> <p>Ανατροφοδότηση</p>
--	--	---

	μαθήματα	
<p>4. Η χαρά της ομαδοσυνεργατικής δημιουργίας, γίνεται δείκτης κατανόησης και γνώσης του θεατρικού κώδικα.</p> <p>-Ο μαθητής/ η μαθήτρια, γίνεται πομπός και δέκτης της θεατρικής δράσης</p>	<p>-Παρακολούθηση θεατρικής παράστασης</p> <p>-Ο μαθητής/ η μαθήτρια, δέκτης της θεατρικής δράσης</p> <p>-Σύνθεση και δημιουργία</p> <p>Ζέσταμα Χαλάρωση Πρόβες</p> <p>Αξιολόγηση των δράσεων</p> <p>4 τετράωρα μαθήματα</p>	<p>Συζήτηση πάνω στον θεατρικό κώδικα.</p> <p>Πρόβες - Δοκιμές</p> <p>Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων</p>
<p>5. Η παράσταση ως αναγκαία προϋπόθεση ανατροφοδότησης της καλλιτεχνικής δημιουργίας</p> <p>Προαγωγή της ικανότητας του μαθητή/τριας σε άσκηση της κριτικής σκέψης (ενημερωμένος</p>	<p>Παράσταση</p> <p>Αξιολόγηση και ανατροφοδότηση</p>	<p>Ζέσταμα φωνής Χαλάρωση Παράσταση</p> <p>Ερωτηματολόγια που θα συντάξουν οι μαθητές/τριες Συζήτηση στην τάξη</p>

θεατής) αλλά και της αυτοκριτικής (ευαισθητοποιημένος καλλιτέχνης)	1 τετράωρο μάθημα	
6. Ο βαθμός συμμετοχής στη διαδικασία της δημιουργίας της παράστασης, υποδεικνύει και την επίδοση του μαθητή/τριας στο μάθημα	Αξιολόγηση 2ωρη εξέταση	Η εξέταση γίνεται με τη μορφή πρόβας ή την ημέρα της παράστασης. Λαμβάνονται υπόψη και οι καταγραφές των μαθητών/τριών στα ημερολόγια Συζήτηση Αποτίμηση

ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ – ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Γ' ΤΑΞΗ

Α' ΑΞΟΝΑΣ: ΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΗΘΟΠΟΙΟΣ, ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Βασικές αρχές υποκριτικής και αυτοσχεδιασμού

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1. Ομάδα και σώμα		
Εμπύχωση και ενεργοποίηση της ομάδας	Δημιουργία ομάδας (1 τετράωρο)	1. Ασκήσεις γνωριμίας Ενδεικτικό παράδειγμα: «Όλοι όσοι»: ένας ξεκινάει να λέει «όλοι όσοι φοράνε κόκκινο να πάνε δεξιά», αυτοί που φορούν κόκκινο πάνε δεξιά και κάποιος άλλος λέει «όλοι όσοι πηγαίνουν συχνά σινεμά να πάνε στο κέντρο»

		<p>κτλ.</p> <p>2. Ασκήσεις</p> <p>Ενεργοποίησης</p> <p>Ενδεικτικό παράδειγμα: όλοι περπατούν στον χώρο της αίθουσας και προσπαθούν να μην αφήνουν κενά και να μην πηγαίνουν όλοι μαζί ή να ακουμπούν ο ένας τον άλλο.</p>
2. Ηθοποιός και κείμενο		
<p>2α. Να εξοικειωθούν οι μαθητές/τριες με την μελέτη των θεατρικών και άλλων κειμένων</p>	<p>Μελέτη των προτεινόμενων θεατρικών έργων και καθορισμός θεματικής που ενδιαφέρει τους μαθητές/τριες μέσα από συζήτηση ή ασκήσεις</p> <p>(4 τετράωρα)</p>	<p>Τρόπος ανάγνωσης: οι ρόλοι δεν είναι μοιρασμένοι από την αρχή. Ο καθένας μπορεί να επιλέξει τον ρόλο που θέλει ή την ενότητα που θέλει να διαβάσει. Δεν πειράζει αν ακούγονται περισσότερες από μια φωνές. Πρέπει όμως πάντα να ακούγεται το κείμενο, οπότε κάποιος θα πρέπει να συμπληρώνουν και να διαβάζουν και τις σκηνικές οδηγίες.</p>
<p>2β. Να διευρύνουν τους ορίζοντες και να αναπτύξουν οι μαθητές/τριες την κριτική τους σκέψη ώστε να μπορούν να επιλέξουν τα κείμενα που θέλουν να</p>	<p>Αναφορά θεμελιωδών ερωτημάτων: Γιατί θέλω να ασχοληθώ με αυτό το κείμενο;</p>	<p>Ανίχνευση δραματικών στοιχείων μέσα στα κείμενα (ποιός είναι ο ήρωας, τί επιδιώκει, πού ζει, τί εμπόδια έχει, γιατί μας ενδιαφέρει την σημερινή εποχή να παρουσιάσουμε</p>

δουλέψουν	Ποιες είναι οι αναφορές του κειμένου στη σύγχρονη εποχή; Γιατί ενδιαφέρει το κοινό μου αυτό το κείμενο; Πόσο διαχρονικό είναι;	τον κόσμο του συγκεκριμένου χαρακτήρα; Ανταλλαγή απόψεων
2γ. Να καλλιεργήσουν και να επινοήσουν οι μαθητές/τριες το όραμά τους για την καλλιτεχνική δημιουργία	Η διαδικασία της δημιουργικής επινοήσης και σύνθεσης του οράματος για το τι θα μπορούσε να είναι μια ολοκληρωμένη παράσταση. Πώς θα μπορούσε κανείς να προσεγγίσει το υλικό του μέσα από διαφορετικούς τρόπους που ξεφεύγουν πέρα από το κείμενο-έναυσμα/σημείο αναφοράς	Ενδεικτική άσκηση: παρουσίαση του συγκεκριμένου ρόλου/έργου/εποχής από ομάδες στην τάξη μέσα από ζωγραφικούς πίνακες, μουσικές, κτήρια (landmarks) κτλ.
2δ.Να συστηματοποιήσουν οι	Θα πρέπει να γίνουν	Ποιός είναι ο συγγραφέας; Πότε γράφτηκε το έργο;

<p>μαθητές/τριες την έρευνα του έργου, της εποχής του και των (σύμφωνα με τον Στανισλάβσκι) «δοσμένων συνθηκών» (κατανοώντας τα περιβαλλοντικά γεγονότα, την περασμένη δράση του έργου, τις βασικές νοοτροπίες των χαρακτήρων)</p>	<p>κατανοητά σε οποιοδήποτε κείμενο μελετάμε τα θέματα: Συγγραφέας, Εποχή, Κόσμος και κοινωνία του έργου, Ήθη και έθιμα, Πολιτισμικά στοιχεία κ.ο.κ.</p>	<p>Ποιός είναι ο κόσμος του έργου α. ως προς τον χώρο και το κλίμα (π.χ. κοντά στη θάλασσα, σε ένα σαλόνι αστικού σπιτιού, στη βροχή) β. ως προς τον χρόνο (π.χ. εποχή του χρόνου, χρονολογία, ώρα της ημέρας) γ. ως προς την οικονομική κατάσταση (π.χ. μια οικογένεια ξεπεσμένων αριστοκρατών στο εξοχικό της), δ. ως προς την πολιτική κατάσταση (π.χ. εμπλοκή των χαρακτήρων του έργου με την εξουσία ή με αντιπολίτευση ή με επανάσταση), ε. ως προς την κοινωνική κατάσταση (π.χ. ήθη, έθιμα, θεσμοί που επηρεάζουν τους χαρακτήρες και τις κυρίαρχες αντιλήψεις. Σε ομάδες να γίνει μελέτη και καταγραφή φωτογραφιών, ταινιών, φαγητών, παιχνιδιών, ενδυμασίας, επίπλωσης, συνηθειών, εν γένει συνθηκών που καθορίζουν την συγκεκριμένη εποχή του έργου και τον τόπο όπου εξελίσσεται η δράση του</p>
<p>2ε. Να έρθουν σε επαφή οι μαθητές με βασικά στοιχεία παραστασιογραφίας. Συνεργασία με το μάθημα της Θεατρολογίας της Γ'</p>	<p>Εποχή Κοινωνικές συνθήκες Αισθητική</p>	<p>Έρευνα/ανάθεση εργασιών Για ποιό κοινό; Πότε πρωτοπαίχτηκε; Ποιες είναι οι ιστορικές παραστάσεις του συγκεκριμένου έργου;</p>

γυμνασίου.		Υπάρχουν μεταφορές στον κινηματογράφο;
2στ. Να αντιληφθούν οι μαθητές/τριες τις πολλαπλές δυνατότητες (κυρίως αισθητικές) ως προς την σκηνική προσέγγιση ενός θεατρικού κειμένου.	-Ερμηνεία ενός έργου -Σκηνικές προσεγγίσεις -Η υποκριτική ως αισθητική πρόταση που ενισχύει την συνολική δημιουργία	Συζήτηση και ανταλλαγή ιδεών προτάσεις για σκηνικό, κοστούμια, μουσική, φωτισμό κτλ. Επιλογή πιθανού χώρου παράστασης. Σε ομάδες να καταγράψουν τις ιδέες για μια πιθανή σκηνική προσέγγιση και να τις παρουσιάσουν στην τάξη.
3. Ηθοποιός και ρόλος		
3α. Να γνωρίσει και να ερευνήσει/προσεγγίσει πρακτικά η ομάδα το έργο, είτε μέσω του σταδίου του «τραπεζιού» είτε μέσω διερευνητικών αυτοσχεδιασμών σχετικών με το έργο τους χαρακτήρες και τις μεταξύ τους σχέσεις	Ανάγνωση και ανάλυση του έργου ή χρησιμοποίηση στοιχείων του κειμένου σε αυτοσχεδιασμούς με στόχο την βαθύτερη προσέγγιση και κατανόηση ή την παρουσίαση τους	Οι μαθητές/τριες με συντονιστή τον εκπαιδευτικό αναλύουν το έργο και παρουσιάζουν τις πληροφορίες που έχουν συλλέξει. Συζητούν για τους χαρακτήρες και την δράση και προσπαθούν να κατανοήσουν τους στόχους, τα εμπόδια, τις ενέργειες, τις πράξεις, τις σχέσεις των χαρακτήρων και το καθεαυτό κείμενο
3β. Να επεξεργαστούν και να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες τις βασικές ιδέες του έργου και των χαρακτήρων του μέσα από αυτοσχεδιασμούς .	-Διερευνητικοί αυτοσχεδιασμοί -Τα θέματα που προσφέρονται για θεατρικό αυτοσχεδιασμό ποικίλλουν ανάλογα	Τα ερεθίσματα και οι αφορμές για αυτοσχεδιασμό μπορεί να δοθούν μέσα από μία εικόνα, τη μνήμη, μία λέξη, μία αίσθηση (π.χ. σε μία πρώτη μορφή, αφορμές μπορούν να

	<p>με το στόχο.</p>	<p>γεννηθούν και να αναπτυχθούν μέσα από μία αίσθηση, όπως π.χ. ένα άγγιγμα, μια μυρωδιά ή ένας ήχος. Ασκήσεις που σχετίζονται με α. το «μαγικό εάν» (δηλαδή τι θα έκανε αν πραγματικά βρισκόταν στη θέση του συγκεκριμένου χαρακτήρα την δεδομένη στιγμή), β. την συναισθηματική μνήμη (π.χ. «μεταφέρονται» οι συμμετέχοντες, ως ρόλοι, σε έναν χώρο όπως το παιδικό τους δωμάτιο και ο εμπυχωτής (δάσκαλος ή μαθητής/τρια) τους δίνει ορόσημα στον χρόνο: η πρώτη μέρα αφού γεννήθηκαν, η πρώτη φορά που κοιτάχτηκαν στον καθρέφτη, ποιος ήταν εκεί κτλ.)</p>
<p>3γ. Να γνωρίσουν οι μαθητές τον ρόλο που υποδύονται</p>	<p>Δημιουργία βιογραφικού του ρόλου, σκιαγράφηση χαρακτήρα, λέξεις κλειδιά που αφορούν στις επιθυμίες, στις ανάγκες, στους στόχους, στα</p>	<p>Αυτοσχεδιασμοί με θέμα τις λέξεις κλειδιά: να παρουσιάσουν στην ομάδα τις μουσικές που ακούει ο χαρακτήρας, τον τρόπο που κινείται, τις φωτογραφίες που τον εμπνέουν κτλ.</p>

	κίνητρα και στα εμπόδια του ρόλου. Δημιουργία εσωτερικού μονολόγου	
3δ. Να δουλέψουν οι μαθητές/τριες τις σχέσεις των χαρακτήρων	Ανάλυση των σχέσεων πρωταγωνιστή-ανταγωνιστή, των συγκρούσεων, των ανατροπών (4 τετράωρα)	Ενδεικτική σειρά ασκήσεων status (π.χ. όλοι υιοθετούν ένα status και μπαίνουν σε μια γραμμή από το ένα ως το δέκα παίρνοντας θέση ανάλογα με το που πιστεύουν ότι βρίσκονται. Η άσκηση μπορεί να γίνει και με φανταστικά τραπουλόχαρτα με διαβάθμιση από τον άσσο ως... τον άσσο! Παρατηρούν πώς μπορεί να δοκιμαστεί η εκάστοτε σχέση status με την αλλαγή επιπέδων π.χ. με την χρήση μιας καρέκλας.
4. Ηθοποιός και σώμα		
4α. Να αποκτήσουν οι μαθητές δημιουργική σωματική σκηνική παρουσία.	Κτίσιμο κινησιολογίας, χαρακτηριστικών κινήσεων και στάσεων του κάθε ρόλου.	Αυτοσχεδιασμοί σε φανταστικούς χώρους π.χ. διάστημα, βυθός θάλασσας ή πισίνας, ή αυτοσχεδιασμοί στους οποίους ο ρόλος αποκτά διαφορετικές δυνατότητες π.χ. μπορεί και πετάει, μπορεί και περπατάει στους τοίχους, δεν μπορεί να

		πατάει στο έδαφος κτλ. Θα πρέπει οι μαθητές, είτε μιλούν είτε κινούνται, να μάθουν να είναι απολύτως συγκεκριμένοι στην απεύθυνση και στους στόχους τους.
4β. Να συγκεκριμενοποιηθούν οι κινήσεις των ηθοποιών και να αποκτήσουν απεύθυνση και στόχους	Σωματική έκφραση Ακρίβεια Μετακίνηση Επαλήθευση (2 τετράωρα)	Ασκήσεις σωματικής έκφρασης με ακρίβεια και ανακάλυψη των κομβικών σημείων μετάβασης και μετακίνησης . Ενδεικτική άσκηση: να πραγματοποιήσουν οι συμμετέχοντες σωματικά μια συγκεκριμένη «πράξη». Οι πράξεις μπορεί να είναι βγαλμένες από την καθημερινότητα τους π.χ. να βουρτσίσουν τα δόντια τους ή να πιούν νερό, να διασχίσουν το δωμάτιο, να καθίσουν, να ανοίξουν το παράθυρο. Μπορεί να δοκιμάσουν να δουλέψουν με φωτογραφίες, αντιγράφοντας την στάση του σώματος, την πιθανή κίνηση μετά ή πριν από την συγκεκριμένη θέση κτλ.
5. Ηθοποιός και λόγος		

<p>5^α. Να κατανοήσουν οι μαθητές την δομή του έργου</p>	<p>Ανάλυση νοηματικών ενοτήτων Πληροφορίες Δράση Χρονική αλληλουχία</p>	<p>Το έργο εμπεριέχει πολλές πληροφορίες που δίνονται με χρονολογική σειρά ή όχι. Η σειρά που επιλέγει ο συγγραφέας για να παρουσιάσει τις πληροφορίες έχει σχέση με την εξέλιξη του κάθε ρόλου και τις μεταξύ τους σχέσεις. Η παρούσα δράση αφορά ό,τι διαδραματίζεται μπροστά στους θεατές και στους άλλους ηθοποιούς. Η προηγούμενη δράση αφορά στο σύνολο των γεγονότων που έχουν συμβεί πριν ξεκινήσει η παρούσα δράση</p> <p>Ενδεικτικές ασκήσεις: α. να καταγράψει ο κάθε μαθητής/τρια τις πληροφορίες, την παρούσα και την προηγούμενη δράση που αφορά στον ρόλο του, β. να δοκιμάσει ο μαθητής να παρουσιάσει μια εικόνα/κατάσταση από το παρελθόν και μια από το μέλλον του χαρακτήρα χρησιμοποιώντας αντικείμενα και άλλους συμμαθητές/τριες με στόχο να ζωντανέψει την σχέση παρελθόντος – παρόντος - μέλλοντος</p>
--	---	--

<p>5β. Να εξοικειωθούν οι μαθητές/τριες με τη γλώσσα του κειμένου και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της (επιτονισμοί, ξένες λέξεις, ιδιώματα κτλ.)</p>	<p>Ανάγνωση με διαφορετικούς τρόπους Διερεύνηση γλώσσας κειμένου Υφος κειμένου</p>	<p>Ζητάμε από τους μαθητές :</p> <p>Να διαβάσουν το έργο με διαφορετικούς τρόπους ώστε να εντοπίσουν τα ιδιαίτερα στοιχεία της γλώσσας του κάθε χαρακτήρα αλλά και του ύφους του έργου.</p> <p>Μεγάλη προσοχή όταν πρόκειται για μεταφρασμένο έργο. Τότε καλό είναι να επιλέγεται η πιο καινούρια μετάφραση ή αυτή που είναι πιο εύκολη και ζωντανή στην προσέγγισή της από τους ηθοποιούς</p> <p>Ενδεικτική άσκηση: Να ειπωθεί το κείμενο σαν δημοτικό τραγούδι, σαν να είναι νανούρισμα, σαν να είναι βασιλική διαταγή, εθνικός ύμνος κτλ.</p>
<p>5γ. Να κατανοήσουν οι μαθητές /τριες με τα νοήματα του κειμένου</p>	<p>Ιδέες Νοήματα Θέσεις Στάσεις Έννοιες</p>	<p>Να ξεκαθαρίσουν και να διαχωριστούν οι ιδέες του έργου και η αλληλουχία τους, να καθαρίζει η γλώσσα και η πρόοδος των σκέψεων.</p> <p>Ζητώντας από τους ηθοποιούς να παραφράσουν ή να τονίσουν με διαφορετικό τρόπο τα λόγια του</p>

		<p>συγγραφέα, ο σκηνοθέτης (μαθητής, καθηγητής) μπορεί να διαπιστώσει αν σημαντικές πληροφορίες του έργου χάνονται μέσα σε μια θολή ερμηνεία, επειδή ο ηθοποιός δεν έχει κατανοήσει τί λέει.</p> <p>Ενδεικτικές ασκήσεις:</p> <p>A. Να ρωτήσουν οι μαθητές /καθηγητής «Τι εννοείς; » και ο κάθε ρόλος να απαντάει χωρίς να χρησιμοποιήσει τις λέξεις που ήδη υπάρχουν στο κείμενο</p> <p>B. Να προσεγγίσουν οι μαθητές το κείμενο με επιρρήματα: μια φράση λέγεται γλυκά, η επόμενη επιτακτικά, η επόμενη ερωτικά, η επόμενη παιχιδιάρικα κτλ.</p>
<p>5δ. Να δουλέψουν το κείμενο σε επίπεδο ερμηνείας από τον ηθοποιό</p>	<p>Το έργο αποτελεί το ταξίδι του χαρακτήρα. Καταστάσεις Μεταστροφές Μετάβαση Δράση (2 τετράωρα)</p>	<p>Καθώς προχωράει από το ένα σημείο στο επόμενο, οι καταστάσεις αλλάζουν. Ένας χαρακτήρας στην πλήρη ανάπτυξή του θα έχει πολλές μεταστροφές και εναλλαγές. Κάθε αλλαγή του αντανακλά τις σκέψεις και τις αποφάσεις του. Είναι σημαντικό ο κάθε ηθοποιός να βρει τις μεταβάσεις από την μια</p>

		<p>δράση στην επόμενη ώστε να είναι συνεπής.</p> <p>Ενδεικτική άσκηση: Να τονιστούν σε υπέρμετρο βαθμό τα σημαντικά σημεία του έργου (λέξεις, φράσεις), μετά να ειπωθεί το κείμενο αργά και μετά πάρα πολύ γρήγορα. Στο τέλος το κείμενο να ειπωθεί κανονικά</p>
6. Ηθοποιός και χώρος		
<p>6α. Να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες εγρήγορση απέναντι στα πάσης φύσεως ερεθίσματα που δίνονται από το εξωτερικό περιβάλλον</p> <p>6β. Να αποκτήσουν εγρήγορση απέναντι στα ερεθίσματα που σχετίζονται με τον σκηνικό χώρο</p> <p>6γ. Να συνεργαστούν επί σκηνής με τους συμπαίκτες/ συμμαθητές/ ηθοποιούς</p>	<p>-Αυτοσχεδιασμοί στο χώρο</p> <p>-«Σημεία συγκέντρωσης»(όχι στρέφοντας τον εαυτό τους προς τα μέσα γιατί αυτό οδηγεί στην απομόνωση αλλά μετατρέποντάς τον μαθητή σε ευαίσθητο δέκτη της παραμικρής λεπτομέρειας του κόσμου που τον περιβάλλει).</p> <p>-Παιχνίδια εμπιστοσύνης και συνεργασίας. (2 τετράωρα)</p>	<p>Ενδεικτικές ασκήσεις: α.</p> <p>ο «κύκλος της προσοχής»: ο ηθοποιός συγκεντρώνεται σε συγκεκριμένα αντικείμενα ή ερεθίσματα π.χ. ανάβει ένα κερί και ο φωτεινός του κύκλος σε μια μικρή περιοχή της σκηνής αποτελεί το σημείο συγκέντρωσης. Ο κύκλος αυτός μεγαλώνει σταδιακά και περιλαμβάνει όλη την σκηνή. Αντίστοιχα μπορεί να λειτουργήσει με αντικείμενα,</p> <p>Β. Σε ζευγάρια, ο ένας με δεμένα τα μάτια και ο άλλος τον οδηγεί στην αρχή κρατώντας το χέρι του και μετά λέγοντας το όνομά του ή</p>

		<p>κείμενο/ήχους από τον ρόλο το οποίο πρέπει να ακολουθήσει ο «τυφλός», Γ. σε ζευγάρια κρατώντας καλάμια κινούνται στον χώρο, χρησιμοποιώντας διαφορετικά επίπεδα, αφαιρώντας τα επίπεδα η κίνηση συνεχίζεται σαν να υπάρχουν φανταστικά καλάμια και αργότερα μπαίνει και κείμενο/διάλογος από το έργο.</p>
--	--	--

Β' ΑΞΟΝΑΣ: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ (ΠΡΟΒΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1. Θέατρο και αρμοδιότητες		
1. Να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες τις αρμοδιότητες των άλλων επαγγελματιών του θεάτρου σε σχέση με τους ηθοποιούς	Οι επαγγελματίες του θεάτρου που συνεργάζονται με τους ηθοποιούς: σκηνοθέτης, σκηνογράφος, ενδυματολόγος, σχεδιαστής φωτισμών, μουσικός, κινησιολόγος, χορογράφος (1 τετράωρο)	Έρευνα στο διαδίκτυο, σε βιβλιογραφία, σε θεατρικά προγράμματα και παρουσίαση από ομάδες μαθητών/τριών των διαφορετικών επαγγελματιών που συνεργάζονται με τους ηθοποιούς και τους τρόπους συνεργασίας. Οι μαθητές επιλέγουν, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους, τον τομέα δράσης τους
2. Διαδικασίες θεατρικής παραγωγής		
2. Να αντιληφθούν οι μαθητές/τριες τις βασικές διαδικασίες μιας θεατρικής παραγωγής έτσι ώστε να κατανοήσουν τα στάδια προσέγγισης του έργου από τους ηθοποιούς και να οργανώσουν καλύτερα την συνεργασία μαζί τους	Ορολογία Πρακτική εφαρμογή των σταδίων της παραγωγής Στάδιο πριν τις πρόβες, ακροάσεις, πρόβες, συναντήσεις παραγωγής, εβδομάδα παραγωγής, παραστάσεις (1 τετράωρο)	Ενδεικτική άσκηση: να δημιουργήσουν (ξεχωριστά ο καθένας αλλά και ομαδικά) το οργανόγραμμα της προετοιμασίας μιας θεατρικής παραγωγής με συγκεκριμένες αρμοδιότητες για τον κάθε συντελεστή και τα σημαντικά σημεία (ορόσημα) συνεργασίας του με τους ηθοποιούς
3. Σχεδιασμός και οργάνωση θεατρικής παραγωγής		
3. Να ασκήσουν τις τεχνικές και οργανωτικές τους	Σχεδιασμός, οργάνωση της παραγωγής και εφαρμογή του	Ο κάθε μαθητής/συντελεστής ανάλογα με τον ρόλο που έχει

<p>γνώσεις και την καλλιτεχνική τους διάσταση μέσα από την επιτυχία τους συνδρομή στη θεατρική παραγωγή παράλληλα με την υποκριτική προσέγγιση από τους ηθοποιούς</p>	<p>σχεδιασμού με τις πιθανές αναπροσαρμογές ανάλογα με τις ανάγκες και σε συνεργασία με τους ηθοποιούς π.χ. προσαρμογή κοστούμιών ανάλογα με την ερμηνεία και την κινησιολογία των ηθοποιών (2 τετράωρα)</p>	<p>στην παραγωγή αναλαμβάνει υπεύθυνα να φέρει εις πέρας τις υποχρεώσεις του π.χ. κατασκευή σκηνικού, κοστούμιών, εύρεση σκηνικών αντικειμένων, μουσικής κτλ.</p>
4. Πρόβες		
<p>4. Να γνωρίσουν βιωματικά την διαδικασία των προβών</p>	<p>Οι πρόβες αφορούν τους ηθοποιούς και τους υπόλοιπους συντελεστές της παράστασης . (4 τετράωρα)</p>	<p>Όλοι οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στην διαδικασία του στησίματος μιας θεατρικής παράστασης</p> <p>Ζέσταμα</p> <p>Πρόβα του κειμένου και των τεχνικών απαιτήσεων της παράστασης π.χ. πότε μπαίνει η μουσική ή το βίντεο.</p> <p>Δημιουργία λίστας με δουλειές που πρέπει ο κάθε ένας να κάνει (To-do lists)</p>
5. Γενικές πρόβες και παράσταση		
<p>5. Να γνωρίσουν βιωματικά και να εξοικειωθούν οι μαθητές με την διαδικασία των γενικών προβών της παράστασης.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν</p>	<p>Βιωματική προσέγγιση της διαδικασίας δημιουργίας μιας θεατρικής παράστασης μέσα από συλλογικές και συνεργατικές διαδικασίες που συνδυάζουν την υποκριτική με όλες τις</p>	<p>Δοκιμές με κοστούμια, σκηνικά, φωτισμούς, μουσικές, βίντεο κτλ.</p>

<p>ότι το θέατρο συνδυάζει όλες τις τέχνες και αναδεικνύει την έννοια της συλλογικής δημιουργίας</p>	<p>τέχνες που συνυπάρχουν στο θέατρο</p> <p>(2 τετράωρα)</p>	
6. Δημιουργική ανατροφοδότηση		
<p>6. Να έρθουν σε επαφή με την έννοια της δημιουργικής ανατροφοδότησης μετά την ολοκλήρωση της θεατρικής παραγωγής</p>	<p>Ανατροφοδότηση και σχολιασμός του συνόλου της διαδικασίας υλοποίησης μιας θεατρικής παράστασης και της διαδικασίας προσέγγισης των διαφορετικών χαρακτήρων του Έργου.</p> <p>(1 τετράωρο)</p>	<p>Παρουσίαση των φωτογραφιών, του βίντεο, των σχολίων του ατομικού ημερολογίου της παραγωγής σε ομάδες.</p>

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, Β΄ ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ, ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ, Β΄ ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ,
ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ-ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, Γ΄ ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τις εκπαιδευτικές αλλαγές από το 1997 ως το 2003, αλλά και κάτω από την επίδραση των διεθνών και ευρωπαϊκών δεδομένων, έγινε προσπάθεια τα Α.Π.Σ. να αποκτήσουν σταδιακά σύγχρονο χαρακτήρα, με κύριο στόχο να αντιμετωπιστεί η μάθηση όχι πλέον ως συσώρευση γνώσεων αλλά ως δημιουργική πορεία κατάκτησης της γνώσης μέσα από νέες συνεργατικές και βιωματικές διαδικασίες (παράδειγμα το Ε.Π.Π.Σ. του 1997). Επίσης από το 2003 με το Δ.Ε.Π.Π.Σ. και τα Α.Π.Σ. για την υποχρεωτική εκπαίδευση υιοθετήθηκε η διαθεματική προσέγγιση της γνώσης και επιχειρήθηκε η διασύνδεση των γνωστικών αντικειμένων. Η πρόταση αυτή ενισχύθηκε με τα Π.Σ. του Νέου Σχολείου για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση που εκπονήθηκαν κατά το διάστημα 2010 - 2011.

Διαπιστώνεται ότι το βασικό αίτημα της διά βίου μάθησης πρέπει να συνδυάζεται με την καλλιέργεια ικανοτήτων, που θεωρούνται αναγκαίες για την προσωπική ανάπτυξη του ατόμου, την ενεργοποίηση της συνείδησης του πολίτη, την κοινωνική ένταξη και απασχόληση.

Επίσης στο πλαίσιο μιας πολυπολιτισμικής κοινωνίας, επιδιώκεται ο σεβασμός στην ετερότητα και στα ανθρώπινα δικαιώματα, ενώ θεωρείται αναγκαία η καλλιέργεια της εθνικής αλλά και πολιτισμικής συνείδησης του μαθητή.

Γίνεται σαφές ότι η παιδεία συνδέεται άμεσα με την κοινωνία και η μαθητική εκπαιδευτική διαδικασία καθορίζει την μετέπειτα ενηλικίωση του ατόμου, τον ρόλο του ως μορφωμένου ανθρώπου και πολίτη. Έτσι σημειώνεται στην εκπαιδευτική πραγματικότητα, η αναγκαιότητα της στροφής στον Πολιτισμό (επιστήμες και τέχνες), μιας και η Τεχνολογία και η διόγκωση της Πληροφορίας στο σχολείο δεν αρκούν για να προσφέρουν ολοκληρωμένη εκπαίδευση και όραμα ζωής στους μαθητές.

Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η προσπάθεια: «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) - Νέο Πρόγραμμα Σπουδών» με κωδικό ΟΠΣ: 295450 Οριζόντια Πράξη στις 8 Π.Σ., 3 Π.Στ. Εξ., 2 Π.Στ. Εισ.

Υποέργο 1: «Εκπόνηση Προγραμμάτων Σπουδών Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης» Δράση: Εκπόνηση Προγραμμάτων Σπουδών για τα Μουσικά και Καλλιτεχνικά Γυμνάσια.

Ο βασικός σκοπός του Π.Σ. είναι η προετοιμασία, η ενθάρρυνση και στήριξη του ενδιαφέροντος των μαθητών για τις Τέχνες, η καλλιέργεια και η εκπαίδευση των δεξιοτήτων και κλίσεων που διαθέτουν και η προετοιμασία των νέων που επιθυμούν να ακολουθήσουν την επαγγελματική κατεύθυνση του Θεάτρου - Κινηματογράφου, του Χορού και των Εικαστικών.

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Β΄ ΤΑΞΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Ο **γενικός σκοπός** της διδασκαλίας του Αυτοσχεδιασμού στην Β΄ Τάξη του Καλλιτεχνικού Γυμνασίου (1 ώρα ανά εβδομάδα) είναι η ανάπτυξη των φυσικών, διανοητικών και ψυχικών ικανοτήτων των μαθητών/τριών μέσα από την δημιουργική έκφραση και επικοινωνία. Το μάθημα αποτελεί προπομπό αλλά και υποέργο του Μαθήματος της Υποκριτικής της Β΄ και Γ΄ Γυμνασίου. Αντιμετωπίζεται ως συνέχεια του μαθήματος του Θεατρικού Παιχνιδιού – Δραματοποίησης Κειμένων της Α΄ Γυμνασίου και ακολουθεί, στην ανάπτυξη του, τη φιλοσοφία μιας ενιαίας

εκπαιδευτικής αντιμετώπισης που στόχο έχει τη **γνωριμία και εξοικείωση** των μαθητών και των μαθητριών με την **τέχνη του Θεάτρου (Δραματική Τέχνη)** και την **κατάκτηση των βασικών της αρχών**.

Ο/η μαθητής/τρια βρίσκεται στο επίκεντρο της μαθησιακής διδασκαλίας, αντιμετωπίζεται συνολικά ως προσωπικότητα και επιδιώκεται η ισόρροπη συναισθηματική, πνευματική και σωματική του/της ανάπτυξη. Έτσι οι μαθητές/τριες καλούνται να απελευθερώσουν το σώμα, την φωνή και την φαντασία τους με σωματικές ασκήσεις έκφρασης, παιχνίδια λόγου, ψυχοτεχνικής και ψυχοδυναμικής. Να εκφράσουν συναισθήματα, σκέψεις και καταστάσεις, με λεκτική ή μη λεκτική επικοινωνία και συμβολική γλώσσα. Να γνωρίσουν ουσιαστικά μέσα από την εμπειρία και την παρατήρηση των δράσεων του Αυτοσχεδιασμού τους συμμαθητές και τις συμμαθήτριες τους, να αναπτύξουν ομαδοσυνεργατικό πνεύμα και να επιτύχουν μια υγιή κοινωνική συνύπαρξη. Να αυτενεργήσουν και να αποκτήσουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους. Να προβληματιστούν πάνω σε θεματικές της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας και να ευαισθητοποιηθούν. Να χαρούν δημιουργώντας.

Ο Αυτοσχεδιασμός, εκτός από μέθοδο Υποκριτικής προσέγγισης και Δραματικό Είδος (Αυτοσχεδιαστικό θέατρο - *impro* ή *improvisation*), αποτελεί το κύριο μέσο για να γίνει η τέχνη του Θεάτρου πιο ελκυστική στους μαθητές/τριες. Με αυτό το σκεπτικό, ο Αυτοσχεδιασμός μετά από το Θεατρικό Παιχνίδι γίνεται προπομπός και βοηθός του μαθήματος της Υποκριτικής, βοηθώντας στην ομαλή μετάβαση των μαθητών/τριών από το παιχνίδι στην Δραματική Τέχνη.

Ο εκπαιδευτικός, προκειμένου να σχεδιάσει τα μαθήματά του, πρέπει να αναζητά κατάλληλο υποστηρικτικό διδακτικό υλικό, να προετοιμάζει και να υλοποιεί σενάρια και δραστηριότητες συμπράττοντας με τις τάξεις και τα ενδιαφέροντα της ομάδας των μαθητών/τριών που κάθε φορά εμπυχώνει. Η παιδαγωγική του αποστολή καθορίζεται πάντα με γνώμονα τις προβληματικές και μαθησιακές απαιτήσεις της ομάδας εργασίας που έχει αναλάβει, με κύρια εστίαση στην ενεργοποίηση της φαντασίας και δημιουργικής έκφρασης της.

Η Αξιολόγηση του μαθήματος πρέπει να γίνεται μέσω της συμμετοχής των μαθητών/τριών στο μάθημα και της τήρησης προσωπικών μαθητικών ημερολογίων. Οι εξετάσεις του μαθήματος έχουν χαρακτήρα εργαστηριακό (Αυτοσχεδιασμός σε ολιγομελείς ομάδες / Απάντηση ερωτηματολογίων).

ΑΞΟΝΕΣ

Δύο παιδαγωγικοί άξονες διατρέχουν την ανάπτυξη του Π.Σ. του μαθήματος του Αυτοσχεδιασμού:

Α) ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Εστιάζει τον Άξονα

- Οι μαθητές/τριες χρησιμοποιούν το σώμα τους για να εκφραστούν και να εκπέμψουν μηνύματα επικοινωνίας
- Αποκτούν αντίληψη της φυσικής θέσης τους στο χώρο αλλά και στην ομάδα
- Αποκτούν ικανότητα ελέγχου και απεύθυνσης της ανακλαστικής δράσης
- Ασκούν την παρατηρητικότητα και την συγκέντρωσή τους
- Αποκτούν φωνητικές τεχνικές
- Αναπτύσσονται φυσικά και διανοητικά
- Ενεργοποιούν την φαντασία τους
- Αποκτούν γνώσεις χαλάρωσης
- Οξύνουν μνήμη και συναίσθημα
- Ασκούνται στην ενεργητική ακρόαση
- Εκτιμούν την διαφορετικότητα
- Μαθαίνουν να συνεργάζονται
- Μαθαίνουν να εκφράζουν τα συναισθήματά τους και να εκτίθενται
- Αποκτούν αυτοπεποίθηση και αυτογνωσία
- Σέβονται και δείχνουν εμπιστοσύνη στην ομάδα
- Δημιουργούν και διασκεδάζουν ομαδικά
- Αντιλαμβάνονται τους στόχους και τους σκοπούς των δράσεων
- Βιωματικά εξελίσσουν τον κοινωνικό τους χαρακτήρα
- Εξοικειώνονται με την πολυσυλλεκτική τέχνη του Θεάτρου

Β) Ο ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΩΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

Εστίασεις του Άξονα

- Οι μαθητές/τριες, μέσα από συνθήκες αναπαράστασης κατακτούν βιωματικά κι άλλες γνώσεις (διασυνδέσεις με άλλα μαθήματα)
- Καλλιέργεια της καλλιτεχνικής ευαισθησίας μέσα από βιωματικές προσεγγίσεις και άλλων τεχνών
- Ανάπτυξη της γλωσσικής ετοιμότητας / ευρηματικότητα
- Κατανοούν βαθύτερα τις σχέσεις και τους συσχετισμούς
- Αντιλαμβάνονται με σαφήνεια τις έννοιες του στόχου, της ανάγκης, του εμποδίου, της ανατροπής και της σύγκρουσης
- Μαθαίνουν να προκαλούν και να χρησιμοποιούν τη συναισθηματική μνήμη
- Οι μαθητές/τριες αποκτούν διανοητικά και συναισθηματικά εφόδια για την κατανόηση και ανάλυση των δραματικών κειμένων
- Η προσωπική αλήθεια του μαθητή γίνεται κινητήριος δύναμη μιας θεατρικής δράσης

- Η συγκέντρωση γίνεται μέσο απελευθέρωσης της φαντασίας
- Ο αυτοέλεγχος και οι στοχευόμενες αντιδράσεις αποκαλύπτουν την ετοιμότητα των μαθητών πάνω στη σκηνή
- Η συνεχής παρατήρηση και οι ανακλήσεις της μνήμης προετοιμάζουν τον μαθητή να υποδεχθεί τον πρώτο θεατρικό χαρακτήρα
- Η παρακολούθηση των συλλογικών δράσεων καθώς και η συμμετοχή και η αποτίμησή τους, καλλιεργούν το κριτήριο ενός ενημερωμένου θεατή και προετοιμάζουν έναν μελλοντικό ηθοποιό
- Το μάθημα του Αυτοσχεδιασμού γίνεται πεδίο πειραματισμού και ανατροφοδότησης του μαθήματος της Υποκριτικής

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση θα πρέπει να στηρίζεται πάνω σε καλλιτεχνικά κριτήρια, όπως την προσωπικότητα του ατόμου, την δημιουργικότητα του, την διαμόρφωση πολιτιστικής ταυτότητας, την καλλιτεχνική του έκφραση. Αυτά τα κριτήρια δεν μπορούν να υπολογιστούν σε ατομικό επίπεδο μόνο, καθώς το μάθημα προϋποθέτει τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών/τριών. Συνεπώς, ο μαθητής ή η μαθήτρια, θα πρέπει να αξιολογείται ατομικά αλλά και συλλογικά, δηλαδή πως δρα και αντιδρά στα πλαίσια της ομάδας.

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να αξιολογεί την αντίληψη του μαθητή και της μαθήτριας, τη συμμετοχή του/της στην τάξη, το βαθμό συμμετοχής στην ανάληψη καθηκόντων, το ενδιαφέρον του/της για το μάθημα, τις δεξιότητες που αναπτύσσει κατά τη διάρκεια του μαθήματος, τη συμμετοχή του/της στις ομαδικές δραστηριότητες, τη συμπεριφορά μέσα στην ομάδα, τη δυνατότητα ή μη προσαρμογής στις εκάστοτε εκπαιδευτικές συνθήκες, τα επικοινωνιακά του/της χαρίσματα, την ικανότητα να λύνει διαφορές και, τέλος, τη διαλλακτικότητά του/της.

Το έργο του εκπαιδευτικού αποδεικνύεται ιδιαίτερα δύσκολο, όσον αφορά την αξιολόγηση των μαθητών/τριών. Ωστόσο, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να σταθεί στις εξής παραμέτρους: αν ο μαθητής ή η μαθήτρια, βελτίωσε την κριτική και επικοινωνιακή του/της ικανότητα, αν μπόρεσε να συνεργαστεί με τους συμμαθητές της/ του για έναν κοινό σκοπό, αν προσαρμόστηκε στις ανάγκες της ομάδας, αν άλλαξε ο τρόπος που βλέπει την κοινωνία και την τέχνη και αν το μάθημα του/της έδωσε τα απαραίτητα εφόδια και δεξιότητες για το μέλλον και την καλλιτεχνική του/της εξέλιξη.

Οι εξετάσεις λόγω της φύσης του αντικειμένου επιβάλλεται να έχουν την μορφή εργαστηρίου.

ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ Β ΤΑΞΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Ο γενικός σκοπός της διδασκαλίας της Υποκριτικής στην Β΄ Τάξη του Καλλιτεχνικού Γυμνασίου (4 ώρες ανά εβδομάδα) είναι η καλλιέργεια των φυσικών, διανοητικών και ψυχικών ικανοτήτων των μαθητών/τριών σε βαθμό που θα τους /τις καταστήσουν ικανούς να ερμηνεύσουν και να υποστηρίξουν υποκριτικά ένα κείμενο ενώ θα μπορούν να επινοήσουν και να συνθέσουν δηλαδή να δραματοποιήσουν ομαδικά μια θεατρική δράση ή ένα θεατρικό έργο με σκοπό την παράσταση.

Το μάθημα αναπτύσσεται σε συνέργεια και εξελικτική διάρθρωση με το μάθημα του Αυτοσχεδιασμού της Β΄ Γυμνασίου. Παράλληλα αποτελεί ένα προστάδιο εισαγωγής στις Βασικές Αρχές Υποκριτικής (Δραματικής Τέχνης) της Γ΄ Γυμνασίου και στοχεύει σε μια ενιαία εκπαιδευτική αντιμετώπιση θεμάτων **γνωριμίας και εξοικείωσης** των μαθητών και μαθητριών με την **τέχνη του ηθοποιού** και την **κατάκτηση βασικών αρχών** της.

Ο μαθητής και η μαθήτρια βρίσκεται στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας και αντιμετωπίζεται συνολικά ως προσωπικότητα επιδιώκοντας την ισόρροπη συναισθηματική, πνευματική και σωματική του ανάπτυξη. Έτσι οι μαθητές/τριες καλούνται να απελευθερώσουν το σώμα, την φωνή και την φαντασία τους και να αυτενεργήσουν. Να προβληματιστούν πάνω σε θεματικές της σύγχρονης κοινωνικής πραγματικότητας και να ευαισθητοποιηθούν. Να εμπνευστούν, να χαρούν και να δημιουργήσουν τη δική τους παράσταση. Να ξανακοιτάξουν τα ζητήματα συνεννόησης και αντιπαλότητας της ομάδας και να τα διαχειριστούν. Να πειραματιστούν. Να αμφισβητήσουν και να αμφισβητηθούν. Να παίξουν. Να γίνουν ηθοποιοί του **έργου τους** και να ανέβουν στην **σκηνή**.

Ο εκπαιδευτικός, προκειμένου να σχεδιάσει τα μαθήματά του, πρέπει να αναζητεί κατάλληλο υποστηρικτικό διδακτικό υλικό, να προετοιμάζει και να υλοποιεί σενάρια και δραστηριότητες συμπράττοντας με τις τάξεις και τα ενδιαφέροντα της ομάδας των παιδιών που κάθε φορά εμπυχώνει. Η παιδαγωγική του αποστολή καθορίζεται πάντα με γνώμονα τις προβληματικές και μαθησιακές απαιτήσεις της ομάδας εργασίας που έχει αναλάβει, με κύρια εστίαση στην ενεργοποίηση της φαντασίας και δημιουργικής έκφρασης της.

Η Αξιολόγηση του μαθήματος πρέπει να γίνεται από την συμμετοχή των μαθητών/τριών μέσα στο μάθημα και από την τήρηση προσωπικών μαθητικών ημερολογίων. Οι εξετάσεις του μαθήματος έχουν χαρακτήρα εργαστηριακό.

ΑΞΟΝΕΣ

Δύο παιδαγωγικοί άξονες διατρέχουν την ανάπτυξη του ΠΣ του μαθήματος της Υποκριτικής:

Α΄ ΑΞΟΝΑΣ: ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ ΕΠΙΝΟΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Πρωταρχικής σημασίας για την ανάπτυξη αυτού του παιδαγωγικού άξονα, είναι η επιλογή της **θεματικής**. Η θεματική που θα επιλέξουν οι μαθητές/τριες θα καθορίσει και την **ιδέα** που θα κινήσει τον μηχανισμό του Άξονα.

Πρώτο βήμα, ο επαναπροσδιορισμός των ταυτοτήτων των μαθητών/τριών σε σχέση με την ομάδα. Η ανάθεση πρωτοβουλιών, η ανάδειξη εμπιστοσύνης, η αναγνώριση των ικανοτήτων, ο σεβασμός και η αλληλεγγύη, είναι μερικές από τις βασικές εστιασείς.

Δεύτερο βήμα, ο πειραματισμός πάνω σε θεματικές που προτείνουν οι μαθητές/τριες και το άνοιγμα στην κοινωνία.

Η μέθοδος της Δραματοποίησης, σε διαδικασία Πρότζεκτ, βοηθά στην εμβάθυνση των θεατρικών κωδίκων και των θεματικών με την μέθοδο οργάνωσης της έρευνας και συλλογής πληροφοριών. Η επιλογή του θέματος γίνεται με δημοκρατικές διαδικασίες και το ταξίδι στα βαθιά ξεκινά.

Το Θέατρο της Επινόησης (Devised Theatre) είναι μια σύγχρονη εκδοχή ομαδικής δημιουργίας (δραματοποίησης) και συγκεκριμένα δημιουργία ενός έργου που βασίζεται σε μια ιδέα και σε αυτοσχεδιασμούς. Η σύλληψη της ιδέας και η μορφοποίησή της προκύπτει μέσα από μια σειρά λειτουργιών (διερεύνησης, συνεργασίας, φαντασίας, έμπνευσης) που αναπτύσσονται ισόρροπα . Οι μαθητές/τριες μέσα από έρευνα, συστηματική συλλογή πληροφοριών, σωματικούς και λεκτικούς αυτοσχεδιασμούς, πειραματισμούς και σταθερές, εμπνέονται και προχωρούν στην θεατρική πράξη. Έτσι αποπειρώνται να αφηγηθούν μια δική τους ιστορία βασισμένη στην ιδέα που είχαν.

Στην πορεία βρίσκονται μπροστά σε μια σειρά αδιεξόδων που τους στρέφει αναγκαστικά στους χαρακτήρες . Αφού τους επιλέξουν, αρχίζουν να αναπτύσσουν τις σχέσεις τους. Εστιάζοντας στους χαρακτήρες και στις σχέσεις, αυτοσχεδιάζουν και αποκαλύπτουν την πλοκή. «Σκεφτείτε: μια θεατρική εμπειρία... είναι ουσιαστικά η ερμηνεία μιας **πλοκής**, δηλαδή μιας ιστορίας του ήρωα... Η θεατρική εμπειρία χρειάζεται κείμενο, το κείμενο πλοκή»³.

Εμπλεκόντας λοιπόν τα παιδιά στα μονοπάτια της δημιουργίας μιας ιστορίας, την οποία έχουν ήδη προσεγγίσει μέσα από τη Δραματοποίηση, τη Δημιουργική Γραφή και τον Αυτοσχεδιασμό, αποκαλύπτουμε τα μυστικά της δομής ενός θεατρικού έργου, μέσα από το βίωμα. Άρα, οι χαρακτήρες που θα κληθούν να ενσαρκώσουν αργότερα, δε θα ναι κάποιοι «ξένοι, φορτικοί», αλλά δικούς τους, με δικές τους ανάσες και κόκαλα. Με τον ίδιο τρόπο τα παιδιά, αναζητούν, βιωματικά, τα γιατί και πώς της ιστορίας, τους στόχους και τους σκοπούς, τις συγκρούσεις, τις ανατροπές κ.α.

³ Ντέιβιντ Μάμετ *Θέατρο Μπφ*: Κάτια Σπερελάκη Εκδ. Πατάκη Αθήνα 2010 σελ 157.

Όταν νοιώθουν έτοιμοι, προχωρούν στην Σύνθεση του έργου, στην τελική γραφή. Το Θέατρο της Επινόησης αφορά όλες τις τέχνες (ειδικότητες) και αναδεικνύει την έννοια της συλλογικής δημιουργίας, για αυτό και κατατάσσεται στο Μεταμοντέρνο Θέατρο. Τα παιδαγωγικά και καλλιτεχνικά οφέλη είναι τεράστια, γιατί ο μαθητής και η μαθήτρια μαθαίνουν πώς να εμπλέκονται ενεργά και να αφομοιώνουν όλα τα στάδια της παραγωγής μιας θεατρικής παράστασης.

Β' ΑΞΟΝΑΣ: ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

Στον άξονα αυτό, κύριος στόχος είναι να εμβαθύνουν οι μαθητές στην υποκριτική τέχνη μέσα από τη δημιουργία παράστασης και της αποτίμησής της. Το θεατρικό έργο, που προέκυψε μέσα από τις πιο πάνω διεργασίες, μπορεί να παρασταθεί.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να προτείνει επιλογή ενός άλλου θεατρικού έργου, από την εγχώρια ή διεθνή δραματουργία ή ακόμη μπορεί να επιλεγεί κάποια άλλη σκηνική δράση που θα αντιπροσωπεύει την φιλοσοφία των Προγραμμάτων του Καλλιτεχνικού σχολείου.

Σε κάθε περίπτωση οι εστιάζσεις είναι οι εξής:

- διανομή
- ανάθεση αρμοδιοτήτων
- ανάλυση κειμένου/ διδασκαλία ρόλων
- εμπειρίες χαρακτήρων και μαθητών/τριών
- χώρος και σκηνικός χώρος
- χρόνος
- συνθήκη
- χωρισμός σε σκηνές
- αυτοσχεδιασμός
- σχέσεις
- επικοινωνία
- δράση - αντίδραση
- στόχος - σκοπός
- τα θέλω και τα πρέπει του ήρωα
- βιογραφικό χαρακτήρα
- αντικείμενα (φροντιστήριο)
- λεπτομέρεια
- σιωπή
- φωνή
- ερέθισμα

- στήσιμο/σκηνοθεσία
- το σώμα
- χειρονομία - κίνηση-χορός
- σωματικό λεξιλόγιο
- σχέση με το κοινό
- μουσική - ήχος
- σκηνικά - κοστούμια-μακιγιάζ
- φωτισμός και αισθητική
- πρόβες
- ρυθμός παράστασης
- παράσταση

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγησή θα πρέπει να στηρίζεται πάνω σε καλλιτεχνικά κριτήρια, όπως την προσωπικότητα του ατόμου, την δημιουργικότητα του, την διαμόρφωση πολιτιστικής ταυτότητας, την καλλιτεχνική του έκφραση. Αυτά τα κριτήρια δεν μπορούν να υπολογιστούν σε ατομικό επίπεδο μόνο, καθώς το μάθημα προϋποθέτει τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών/τριών. Συνεπώς, ο μαθητής ή η μαθήτρια, θα πρέπει να αξιολογείται ατομικά αλλά και συλλογικά, δηλαδή πως δρα και αντιδρά στα πλαίσια της ομάδας.

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να αξιολογεί την αντίληψη του μαθητή και της μαθήτριας, τη συμμετοχή του/της στην τάξη, το βαθμό συμμετοχής στην ανάληψη καθηκόντων, το ενδιαφέρον του/της για το μάθημα, τις δεξιότητες που αναπτύσσει κατά τη διάρκεια του μαθήματος, τη συμμετοχή του/της στις ομαδικές δραστηριότητες, τη συμπεριφορά μέσα στην ομάδα, τη δυνατότητα ή μη προσαρμογής στις εκάστοτε εκπαιδευτικές συνθήκες, τα επικοινωνιακά του/της χαρίσματα, την ικανότητα να λύνει διαφορές και, τέλος, την διαλλακτικότητά του/της.

Σίγουρα, το έργο του εκπαιδευτικού αποδεικνύεται ιδιαίτερα δύσκολο, όσον αφορά την αξιολόγηση των μαθητών/τριών. Ωστόσο, ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να σταθεί στις εξής παραμέτρους: αν ο μαθητής ή η μαθήτρια, βελτίωσε την κριτική και επικοινωνιακή του/της ικανότητα, αν μπόρεσε να συνεργαστεί με τους συμμαθητές της/ του για έναν κοινό σκοπό, αν προσαρμόστηκε στις ανάγκες της ομάδας, αν άλλαξε ο τρόπος που βλέπει την κοινωνία και την τέχνη και αν το μάθημα του/της έδωσε τα απαραίτητα εφόδια για το μέλλον και την καλλιτεχνική του/της εξέλιξη.

Οι εξετάσεις λόγω της φύσης του αντικειμένου επιβάλλεται να έχουν την μορφή εργαστηρίου.

ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ – ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ Γ΄ ΤΑΞΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το μάθημα «Υποκριτική – Αυτοσχεδιασμός» για την Γ΄ Γυμνασίου (4 ώρες ανά εβδομάδα) έχει χαρακτήρα: α. εισαγωγικό στην τέχνη του θεάτρου, β. εξοικείωσης των μαθητών/τριων με τα εργαλεία της υποκριτικής και του αυτοσχεδιασμού και γ. βιωματικής/πρακτικής εφαρμογής και εμπειρίας μέσω του στησίματος μιας παράστασης ή μιας ενότητας είτε για την μαθητική κοινότητα είτε για ευρύτερο κοινό.

Οι κεντρικοί άξονες του συγκεκριμένου μαθήματος θα είναι:

Α΄ Ομάδα και ηθοποιοί, κείμενα και ιστορίες - Βασικές αρχές υποκριτικής και αυτοσχεδιασμού και

Β΄ Προετοιμασία παράστασης (πρόβες και παράσταση).

Οι άξονες αυτοί μπορούν να λειτουργήσουν συνδυαστικά για τους μαθητές/τριες και τον εκπαιδευτικό: παράλληλα με την προσέγγιση των ρόλων μέσω της υποκριτικής και του αυτοσχεδιασμού, μπορούν να ξεκινήσουν οι διαδικασίες της οργάνωσης μιας μικρής θεατρικής παραγωγής, στην οποία κάποια μέλη της τάξης θα συμμετέχουν και με άλλες αρμοδιότητες, πέραν της υποκριτικής (π.χ. σκηνοθέτης, σκηνογράφος, μουσικός, σχεδιαστής φωτισμών κ.ά.). Στην περίπτωση που θα αποφασιστεί να στηθεί μια παράσταση καλό είναι να βασιστεί σε ένα θεατρικό κείμενο που να είναι ενδεδειγμένο για την ηλικία και την στοχοθεσία του συγκεκριμένου μαθήματος. Οι ασκήσεις που δίνονται στην στήλη των δραστηριοτήτων έχουν ενδεικτικό χαρακτήρα και μπορούν να αντικατασταθούν από αντίστοιχες ή παρόμοιες ασκήσεις. Ιδανικά στις συναντήσεις η ομάδα μπορεί να ξεκινάει με μια άσκηση ενεργοποίησης και συγκέντρωσης, να προχωράει είτε με δραστηριότητες για ολόκληρη την ομάδα ή για μικρότερες ομάδες (ζευγάρια, τετράδες κτλ.) είτε με παρουσιάσεις (ιδανικά από ομάδες) και να ολοκληρώνει με μια άσκηση χαλάρωσης ή με ομαδικό παιχνίδι. Χρήσιμο για την ομάδα θα είναι να υπάρχουν ασκήσεις αναστοχασμού και αξιολόγησης σε τακτά διαστήματα, πιθανώς και σε εβδομαδιαία βάση. Στόχος των συναντήσεων θα πρέπει να είναι η από κοινού δημιουργία, η εγκαθίδρυση ευχάριστου και επινοητικού κλίματος συνεργασίας και η ανατροφοδότηση με στόχο την βελτίωση και την εξέλιξη του κοινού καλλιτεχνικού οράματος ή δημιουργήματος.

Στον Α΄ άξονα αναλύονται οι βασικές αρχές της υποκριτικής και παράλληλα εξετάζονται και οι αυτοσχεδιασμοί ως εργαλείο εμπάθουσας στην προσέγγιση του θεατρικού ρόλου αλλά και ως μέθοδος δημιουργίας, γνωριμίας και ενίσχυσης του ομαδικού πνεύματος των συμμετεχόντων. Οι πέντε ενότητες του Α΄ άξονα λειτουργούν γραμμικά αλλά και συμπληρωματικά, ανάλογα με τις ανάγκες των ομάδων κατά τη δημιουργική διαδικασία.

Στον Β΄ άξονα παρουσιάζονται οι διαδικασίες οργάνωσης μιας παράστασης που θα έχει ως κοινό είτε την ίδια την ομάδα (τάξη) είτε ολόκληρη την σχολική κοινότητα, ανάλογα με τις επιλογές και τις επιθυμίες της ομάδας και του εκπαιδευτικού. Στόχος του άξονα αυτού είναι να εισαγάγει τους μαθητές στην πορεία σχεδιασμού και υλοποίησης μιας θεατρικής παράστασης και να τους εξοικειώσει με τις ειδικές απαιτήσεις που προϋποθέτει μια παράσταση, καλλιεργώντας παράλληλα το πνεύμα της ομαδικότητας και της συνεργασίας. Μέσω της υλοποίησης της θεατρικής παράστασης, οι μαθητές/τριες θα αντιληφθούν και θα γνωρίσουν και τις υπόλοιπες διαστάσεις της

θεατρικής πράξης, οι οποίες θα αναδείξουν τους ηθοποιούς και την εν γένει υποκριτική γραμμή που έχει επιλεγεί.

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ Β΄ ΤΑΞΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Α΄ ΑΞΟΝΑΣ: ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΛΕΚΤΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1. Ενεργοποίηση των μαθητών/τριών και έλεγχος του σώματος τους, σε δοσμένες συνθήκες	Έλεγχος σωματικής έκφρασης Εναλλαγές κίνησης ακινήσιες Ασκήσεις αντανακλαστικών	Σωματικές ασκήσεις (όχι γυμναστικές) με δοσμένο θέμα, με ή χωρίς μουσική (π.χ. τρέξιμο για να προλάβουμε κάτι ή βάδισμα σε διαφορετικές συνθήκες που διακόπτεται με εντολές ακινήσιες, ισορροπίας, έντασης.../ Χαλάρωση)
Χρήση της αναπνοής ως εργαλείο χαλάρωσης (Διασύνδεση με το μάθημα της Αγωγής του Προφορικού Λόγου)	Αυτοσυγκέντρωση Εξερεύνηση αναπνοής Ασκήσεις που επικεντρώνονται στο διάφραγμα.	Διαφραγματικές ασκήσεις (π.χ. α. γρήγορες εισπνοές, κρατήματα και εκπνοές, β. εισπνοές και εκπνοές σε διαφορετικούς χρόνους, γ. σπόροι μες στη γη που αναπνέουν ή μπαλόνια που φουσκώνουν)
Αίσθηση και αντίληψη της θέσης του ατόμου μέσα στο χώρο.	Ασκήσεις συνειδητοποίησης του χώρου Παρατήρηση	Ασκήσεις προσανατολισμού και τοποθέτησης στο χώρο (π.χ. α. Ομαδικό βάδισμα ή τρέξιμο, χωρίς

<p>Αίσθηση και αντίληψη της θέσης σε σχέση με τον χώρο και την ομάδα</p>	<p>Συγκέντρωση</p> <p>Ασκήσεις ατομικές ή ομαδικές</p>	<p>συγκρούσεις, με σκοπό να γεμίσουν όλα τα κενά του χώρου</p> <p>β. Σχεδιάζουμε στο έδαφος τρίγωνο, τετράγωνο και κύκλο. Ζητάμε από τους μαθητές/τριες, ανά δύο ή τρεις κάθε φορά, να περάσουν από όλα τα σχήματα χωρίς να πατήσουν τις γραμμές. Σκοπός είναι να μπαίνουν μαζί σε κάθε σχήμα, να στέκονται ακίνητοι ή να χορεύουν ή να κάνουν τα αγάλματα, μέχρι να τους δώσουμε σήμα για να βγουν και να μπουν γρήγορα στο επόμενο.</p> <p>Γ. Ζητάμε να γίνουν γεωμετρικά σώματα που βγάζουν ήχους, περπατάνε κ.ά.</p> <p>Δ. Ζητάμε από τους/τις μαθητές/τριες να σχηματίσουν όρθιοι όλοι μαζί γεωμετρικά σχήματα με τα σώματά τους χωρίς να μιλάνε. Στη συνέχεια τους ζητάμε χωρίς να αλλάξουν τις σχέσεις τους και το σχήμα, να μεταφέρουν πλευρές και γωνίες σε άλλες θέσεις</p> <p>Ε. Ζωγραφίζουμε έναν</p>
--	--	---

	3 μονώρα μαθήματα	κύκλο σε ένα λευκό χαρτί και το κολλάμε στον πίνακα. Ζητάμε από τους μαθητές/τριες από απόσταση άνω των τριών μέτρων, ένας ένας, με κλειστά μάτια να βάλουν στόμα, μύτη, μάτια, αυτιά στον κύκλο και έτσι να κατασκευάσουν το «κεφάλι της τάξης» τους...
2. Ανίχνευση και εντοπισμός του προσωπικού εσωτερικού ρυθμού του μαθητή/της μαθήτριας, μέσα από την χαλάρωση και την συγκέντρωση	Προσωπικός τόνος Συγκέντρωση Χαλάρωση (Μέθοδος Jerzy Grotowski, Μίρκα Γεμεντζάκη)	Αναζήτηση προσωπικού τόνου, φωνής (κατά μόνας και όλοι μαζί) μέσα από συγκέντρωση και χαλάρωση/δημιουργία αυτοσχέδιας χορωδίας με τους προσωπικούς τόνους της ομάδας
Έκφραση συναισθημάτων και καταστάσεων μέσω της σωματικής δράσης των μαθητών/τριων που εμπνέονται από την μουσική (Διασύνδεση με τα μαθήματα της Κινησιολογίας, του Χορού και της Μουσικής)	Κινησιολογικοί ατομικοί και ομαδικοί αυτοσχεδιασμοί πάνω σε μουσικά θέματα	Οι μαθητές/τριες ακούνε ένα μουσικό κομμάτι και αυτοσχεδιάζουν πάνω σε αυτό ελεύθερα χωρίς παρεμβάσεις πχ Ακούνε το <i>Σαλταρέλο</i> από τους Ντεντ Κεν Ντανς και όταν νιώσουν έτοιμοι αρχίζουν να κινούνται στον χώρο. Η κίνησή τους

<p>Η παρατήρηση και η αποδοχή από τους μαθητές και τις μαθήτριες, εικαστικών και άλλων οπτικοακουστικών έργων γίνονται πρόκληση για ομαδική ή ατομική έκφραση (Διασύνδεση με τα μαθήματα των Εικαστικών της Φωτογραφίας και του Κινηματογράφου)</p>	<p>Αυτοσχεδιασμοί χωρίς λόγο ατομικοί ή ομαδικοί, στηριγμένοι πάνω σε θεματικές έργων τέχνης: εικαστικά, φωτογραφικά, βίντεο αρτ, κινηματογραφικά</p> <p>Βιωματική και συλλογική ανταπόκριση</p> <p>Ενεργοποίηση του φανταστικού</p>	<p>μετατρέπεται σε πρωτόγονο βηματισμό που μπορεί να καταλήξει σε ομαδική χορογραφία ή ακόμη και σε δυναμικές εικόνες</p> <p>Ατομικός ή ομαδικός αυτοσχεδιασμός χωρίς λόγο πάνω σε έργα του Ένσορ, Θεόφιλου ή Σαλβαντόρ Νταλί ...</p> <p>Ομαδικοί αυτοσχεδιασμοί πάνω σε κινηματογραφικά αποσπάσματα πχ. Οι μαθητές/τριες παρακολουθούν κάποιο απόσπασμα από το <i>Μετρόπολις</i> του Φριτζ Λανγκ ή από <i>Τα φώτα της Πόλης</i> και χωρίζονται σε ομάδες. Προβάλλουμε ξανά το απόσπασμα χωρίς καθόλου ήχο και καλούμε τους μαθητές/τριες να αναπαραγάγουν τους ήχους της ταινίας.</p> <p>Σημείωση: Προσοχή δεν δημιουργούμε ακόμη διαλόγους.</p> <p>Ατομικός ή ομαδικός αυτοσχεδιασμός πάνω σε φωτογραφικά ή εικαστικά παραδείγματα πχ: Οι μαθητές/τριες</p>
--	--	--

<p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Ημερολόγιο 3 με 4 μονώρα μαθήματα</p>	<p>αναπαριστούν τον <i>Μυστικό δείπνο</i> του Λεονάρντο Νταβίντσι ή κάνουν τον <i>Δρομέα</i> του Βαρώτσου να κινείται στον χώρο και να συναντά την <i>Αποξένωση</i> του Τζιακομέτι</p> <p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις</p>
<p>3. Η συνειδητή μεταφορά σωματικών μηνυμάτων από τους μαθητές/ μαθήτριες, καλλιεργεί την ενσυναίσθηση και την εξοικείωση με τη δημιουργική σιωπή (μη λεκτική επικοινωνία) και την ανάπτυξη φυσικών και διανοητικών ικανοτήτων των μαθητών/τριών</p>	<p>Ατομικές και ομαδικές κινησιολογικές ασκήσεις Συγκέντρωση Παρατήρηση Δράση-Αντίδραση</p> <p>Μιμική και/ή Παντομίμα</p>	<p>Απόδοση με σωματικές κινήσεις: Α) στοιχείων της φύσης/ διαφόρων αντικειμένων (μπαλάκι του τένις, βόμβα, άγαλμα, ελατήριο, μηχανές εργοστασίου, σακούλα που πετά, κολυμπά, τσαλακώνεται, καίγεται κλπ)/ ζώων (ζωολογικός κήπος, ζούγκλα, τσίρκο κτλ) Β) καταστάσεων πχ: Συνωστισμός σε λεωφορείο-ενδεχόμενη κλοπή-ένταση-εκνευρισμός. Εγκλωβισμένοι μέσα σε ένα ασανσέρ. Στο λούνα παρκ του τρόμου ή της χαράς κ.ά.</p>

<p>Η παρατήρηση γίνεται οδηγός απελευθέρωσης και έκφρασης συναισθημάτων, με λόγια ή χωρίς, τροφοδοτώντας τους μαθητές/τριες με τη σιγουριά της εμπειρίας.</p>	<p>Παρατήρηση και επικοινωνία</p> <p>Παρατήρηση και συγχρονισμός</p> <p>Παρατήρηση</p> <p>Ανατροφοδότηση από την ίδια την ομάδα</p> <p>Πρόκληση μνημικού και φαντασίας</p>	<p>Γ) Χωρίζουμε τους μαθητές/τριες σε ζευγάρια και βάζουμε τους μισούς να έχουν την πλάτη γυρισμένη στον πίνακα και οι άλλοι ακριβώς απέναντι τους με μέτωπο προς τον πίνακα.</p> <p>Κολλάμε μια απλή ζωγραφιά στον πίνακα.</p> <p>Καλούμε τους μαθητές/τριες που βλέπουν την ζωγραφιά να την περιγράψουν χωρίς λόγια στο ταίρι τους που προσπαθεί να μαντέψει το σχέδιο.</p> <p>Δ) Καθρέφτης (ζευγάρι)</p>
<p>Η αναγκαιότητα της ομαδικής έκφρασης να οδηγεί τους μαθητές/τριες στην αναγνώριση και αποδοχή του άλλου</p>	<p>Ομαδικά παιχνίδια</p>	<p>Ομαδικές ασκήσεις παρατήρησης:</p> <p>Α) Τους μαθητές/τριες κάθονται σε κύκλο και παρατηρούν ο ένας τον άλλο. Επιλέγουν ένα στοιχείο από την εμφάνιση ενός συμμαθητή τους (παπούτσι, χρώμα, κούρεμα...) και καλούνται από τον εκπαιδευτικό να μιλήσουν για το συναίσθημα που τους προκαλεί ή τη μνήμη που ξυπνά</p> <p>Β) Οι μαθητές/τριες</p>

<p>Η αποδοχή, η συνεργατικότητα και η αλληλεγγύη απαραίτητες προϋποθέσεις για την καλή λειτουργία της ομάδας</p>	<p>Ημερολόγιο</p>	<p>σκαρφαλώνουν σε μια πλαγιά και γλιτώνουν από μια καταδίωξη. Περιγράφουν την υπέροχη θέα και τα συναισθήματα ανακούφισης. Γ) Ομάδες «χαμένων παιδιών σε δάσος» ανακαλύπτουν ένα μακρινό φως...</p> <p>Ομαδικά παιχνίδια: Α) Ο εκπαιδευτικός κολλάει χαρτιά Sticky notes στο πάτωμα. Σε καθένα από τα χαρτιά αυτά έχει σχεδιάσει κι από ένα ζώο στην πλευρά που δεν φαίνεται (π.χ. για ομάδα 15 μαθητών χρειάζεται να σχεδιάσει 5 ζώα επί 3 φορές). Οι μαθητές/τριες, αφού βαδίσουν στην αρχή με διαφορετικούς τρόπους, μένουν ακίνητοι κι επιλέγουν το πιο κοντινό τους χαρτάκι. Δεν το αποκαλύπτουν και προσπαθούν χωρίς λόγια, αλλά με ήχους και κινήσεις, να μιμηθούν το ζώο που τους έτυχε. Πρέπει να ανακαλύψουν τα άλλα όμοια με αυτούς ζώα και να γίνουν ομάδα που</p>
--	-------------------	---

<p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>3 μονώωρα μαθήματα</p>	<p>συνυπάρχει και κινείται στο χώρο. Β) Οι μαθητές/τριες κινούνται στον χώρο με τις οδηγίες του/της εκπαιδευτικού. Με ένα σήμα μένου ακίνητοι αλλά ενώνονται δύο δύο ή τρεις τρεις σε διάφορα σημεία του σώματος τους (χέρια, κεφάλια...) Συνεχίζουν να περπατούν ενωμένοι. Γ) Ο εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές/τριες σε τρείς ομάδες. Η Α ομάδα πρέπει να σταθεί όρθια, με γυρισμένη πλάτη στην αίθουσα, ακίνητη και αμίλητη στον τοίχο, με κλειστά τα μάτια. Η Β ομάδα πρέπει να καθίσει σε καρέκλες και να δώσει εντολές στην Γ ομάδα. Η ομάδα Γ, χωρίς αντιρρήσεις και καθυστερήσεις, πρέπει να εκτελεί ότι της ζητείται. Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτικός αναδιανέμει τους ρόλους των ομάδων, με σκοπό να περάσουν όλοι από όλες τις θέσεις. Συλλογή συμπερασμάτων. Συζήτηση κάθε φορά με τη</p>
--	---------------------------	---

		λήξη της δράσης Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις
4. Ανάπτυξη δημιουργικής ικανότητας έκφρασης μέσα από τον προφορικό λόγο	Ομαδικοί αυτοσχεδιασμοί λόγου Εκφωνήσεις Διάλογοι Συνθηματολογία	Ομαδικοί αυτοσχεδιασμοί λόγου όπως: Α) Ραδιοφωνική συχνότητα (π.χ. ο εκπαιδευτικός παριστάνει τη βελόνα του ραδιοφώνου που αλλάζει θέσεις στη μπάνα των ερτζιανών και οι μαθητές παριστάνουν τους σταθμούς Β) Διαδηλώσεις (π.χ. Οικολογικά ζητήματα όπως «Οι γούνες διαδηλώνουν» κ.λπ.) Γ) Καθημερινός λόγος (π.χ. λαϊκή αγορά, αίθουσες αναμονής αεροδρομίου, νοσοκομείου, τράπεζα κ.λπ.)
Εμπλουτισμός λεξιλογίου αλλά και των φυσικών και διανοητικών ικανοτήτων του μαθητή/τριας (Διασύνδεση με τα μαθήματα της	Αυτόματη γραφή Αυτοσχέδια προφορικά κείμενα, με χρήση λεξιλογίου από διαφορετικά γλωσσικά περιβάλλοντα	Brain storming: Σε κύκλο με μια μπάλα, κάποιος ξεκινά μια ιστορία. Η ιστορία συνεχίζεται με τις πάσες της μπάλας... Αυτοσχεδιασμοί σε ζευγάρια όπως: Α) Γλύπτες κι αγάλματα. Ο γλύπτης απαντά στις ερωτήσεις των

Νεοελληνικής Γλώσσας - Έκθεσης και των Εικαστικών	(τηλεοπτικό, καλλιτεχνικό, επιστημονικό...)	δημοσιογράφων για το άγαλμα που κατασκεύασε. Β) Δελτίο καιρού ή ειδήσεων με 2 άτομα. Ο ένας μαθητής παρουσιάζει, χωρίς χέρια, το δελτίο και ο δεύτερος, κρυμμένος, παριστάνει από πίσω τα χέρια του πρώτου...
Απόκτηση εμπιστοσύνης στην φαντασία και αυτενέργεια	Ομαδικά παιχνίδια ενεργοποίησης της φαντασίας Διαφημίσεις Παρουσίαση αγαπημένου πίνακα του μαθητή (Διασύνδεση με τα Εικαστικά)	Α) «Μέχρι να πεις την λέξη» Β) Άγνωστοι συνεπιβάτες στο βαγόνι του τρόμου (2 άτομα) Γ) Διαφημίσεις προϊόντων Δ) Οι μαθητές/τριες κρεμάνε στον τοίχο αγαπημένα τους έργα που κατασκεύασαν στο μάθημα των Εικαστικών. Γίνεται ξενάγηση. Ο καθένας εξηγεί τους λόγους που το επέλεξε για παρουσίαση και πώς το εμπνεύστηκε...
Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση	Ημερολόγιο 3 με 4 μονώρα μαθήματα	Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις.

<p>5. Η καλλιτεχνική παραγωγή να γίνεται αφορμή για ομαδική έκφραση</p>	<p>Ομαδικοί αυτοσχεδιασμοί λόγου πάνω σε δοσμένα θέματα Παρουσίαση στην ομάδα</p> <p>Συζήτηση σε ομάδες (πρότζεκτ)</p> <p>Δραματοποίηση</p>	<p>Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες των τεσσάρων ή πέντε και γράφουν κρυφά, ανάλογα με τον αριθμό των ομάδων τόσες λέξεις πάνω σε χαρτάκια. Ένας μαθητής από κάθε ομάδα διαλέγει λέξη χωρίς να τη δουν οι άλλες ομάδες. Οι μαθητές/τριες καλούνται να κατασκευάσουν ιστορία με κεντρικό άξονα την συγκεκριμένη λέξη και να την παρουσιάσουν στην ολομέλεια. Στο τέλος οι άλλες ομάδες πρέπει να μαντέψουν την λέξη. Λέξεις όπως: προδοσία, ζήλεια, φόβος, πυρκαγιά, σεισμός, ναυάγιο κ.α.</p> <p>Δίνουμε στίχους ποιητών και ζητάμε από τους μαθητές/τριες να αυτοσχεδιάσουν ατομικά και ομαδικά σκηνές (π.χ. Από Τα Ρω του Έρωτα του Οδυσσέα Ελύτη και συγκεκριμένα την «Ποδηλάτισσα»: Το δρόμο πλάι στη θάλασσα περπάτησα που 'κανε κάθε μέρα η ποδηλάτισσα</p> <p>Δίνουμε στίχους από την</p>
---	--	--

Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση	μικρών αποσπασμάτων	Ιλιάδα (Διασύνδεση με το μάθημα των Αρχαίων), από ποιήματα ή μία πρόταση από κείμενα που διδάσκονται στη Νεοελληνική Λογοτεχνία (πχ. την πρώτη παράγραφο από το «Η Άννα του Κλήδονα» του Διαμαντή Αξιώτη κ.λπ.)
	Παρουσίαση Ημερολόγιο	Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης. Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις.
	3 με 4 μονώρα μαθήματα	

Β' ΑΞΟΝΑΣ Ο ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΩΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1. Η παραγωγική διασύνδεση των γνωστικών αντικειμένων, μέσα από τις δυνατότητες του αυτοσχεδιασμού και η σύνδεση της πράξης με τη θεωρία γίνονται εργαλεία γνωστικών διεργασιών	Δυναμικές εικόνες	Α) Δυναμικές εικόνες βασισμένες σε σκηνές της Ιλιάδας του Ομήρου ή και άλλων κειμένων από τα μαθήματα της Λογοτεχνίας, της Ιστορίας και των Θρησκευτικών (Διασύνδεση με τα Αρχαία, τα Κείμενα

<p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Δραματοποίηση σκηνών Ήρωες-Στόχοι-Κίνητρα-Δράση Χώρος-χρόνος-συνθήκες- συμβάντα-ατμόσφαιρα κ.ο.κ</p> <p>Ημερολόγιο</p> <p>2 μονώωρα μαθήματα</p>	<p>Λογοτεχνίας, τα Θρησκευτικά και την Ιστορία)</p> <p>Β) Ζητάμε από τους μαθητές/τριες να δραματοποιήσουν με υλικά από τον αυτοσχεδιασμό και τον τρόπο δόμησης της θεατρικής δράσης, σκηνές από τα πιο πάνω δοσμένα κείμενα</p> <p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης</p> <p>Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις</p>
<p>2.Ευαισθητοποίηση πάνω σε θέματα πολιτισμικής διαφορετικότητας (και όποιας άλλης) και συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας αποδοχής και συνεργασίας</p>	<p>Έρευνα στο διαδίκτυο</p> <p>Συνεντεύξεις</p> <p>Δραματοποίηση</p> <p>Δραματοποίηση σκηνών</p> <p>Ήρωες-Στόχοι-Κίνητρα-Δράση</p> <p>Χώρος-χρόνος-συνθήκες- συμβάντα-ατμόσφαιρα κ.ο.κ</p>	<p>Α) Φανταστικές ξεναγήσεις σε πόλεις του κόσμου</p> <p>Β) Συνεντεύξεις πολιτών του κόσμου</p> <p>Γ) Οι μαθητές/τριες συλλέγουν παροιμίες από τον τόπο καταγωγής τους (Ελλάδα και άλλες χώρες) και τις</p>

<p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Ημερολόγιο 2 μονώωρα μαθήματα</p>	<p>δραματοποιούν (Διαπολιτισμικότητα)</p> <p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης.</p> <p>Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις</p>
<p>4. Με τις ασκήσεις συγκέντρωσης μπορεί να επιτευχθεί απελευθέρωση της φαντασίας των μαθητών/τριών και να χαραχθούν νέοι δρόμοι δημιουργίας</p>	<p>Συγκέντωση-Επικοινωνία-Φαντασία: Καθρέφτης με κείμενο ανά δύο άτομα</p>	<p>Πριν ξεκινήσει η δράση του καθρέφτη, ζητείται από τον μαθητή Α να βγει από την τάξη. Ο μαθητής Β παίρνει από την ομάδα μια λέξη κλειδί. Με αυτή τη λέξη πρέπει να επινοήσει μια ιστορία με αρχή, μέση και τέλος. Απαγορεύεται να χρησιμοποιήσει τη λέξη αυτή ή παράγωγά της κατά τη διάρκεια της άσκησης. Ο μαθητής Β έρχεται και ξεκινά ο καθρέφτης. Στη διάρκεια του, ο μαθητής Β εκφωνεί σταδιακά 7</p>

<p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Ημερολόγιο</p> <p>2 με 3 μονώωρα μαθήματα</p>	<p>γράμματα. Με κάθε γράμμα, ο Α εκφωνεί μια λέξη σχετική με την ιστορία που επινόησε. Με αυτές τις λέξεις ο μαθητής Β καλείται να ξαναδημιουργήσει την ιστορία του Α και με τη λήξη της άσκησης, να την αφηγηθεί. Στη συνέχεια ο μαθητής Α λέει την ιστορία που είχε στο μυαλό του. Συζητάνε τα σημεία σύγκλισης ή απόκλισης και στο τέλος ο Β μαντεύει τη λέξη κλειδί. (Εκτιμώμενος χρόνος ανά ζευγάρι 15 λεπτά)</p> <p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης. Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις</p>
<p>5. Ανάπτυξη της ικανότητας</p>	<p>Φαντασία-επινόηση</p>	<p>Ηλικίες. Οι</p>

<p>διαχείρισης απρόσμενων φανταστικών ή ανοίκειων καταστάσεων.</p>	<p>Δράσεις με λόγο σε ζευγάρια - Εκτιμώμενος χρόνος 15 με 20 λεπτά ανά ζευγάρι</p>	<p>μαθητές/τριες παίζουν, δημιουργώντας σκηνικές σχέσεις σε ζευγάρια, τις ηλικίες: 5, 25 και 75 χρονών χωρίς προετοιμασία και χωρίς να προσδιορίζουμε σχέσεις.</p>
<p>Ικανότητα ελέγχου των αυθόρμητων αντιδράσεων των μαθητών/τριών και δημιουργική ανατροφοδότηση</p>	<p>Ασκήσεις με λόγο</p>	<p>Ασκήσεις επικράτησης/ ισχύος με λόγο π.χ. αφήνουμε τους μαθητές/τριες στη σκηνή να αυτενεργήσουν, χωρίς προετοιμασία, ανά δύο ή τρεις κάθε φορά, δίνοντας απλώς την οδηγία ότι σε μια προσπάθεια επικράτησης, μόνο ένας πρέπει να βγει ο πιο δυνατός στο τέλος.</p>
<p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Ημερολόγιο 2 με 3 μονόωρα μαθήματα</p>	<p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης. Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού</p>

		ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις
<p>5. Συνειδητοποίηση ότι η πρόκληση - ανάκληση της μνήμης εφοδιάζει τον/την μαθητή/τρια με την εμπειρία που χρειάζεται για αναπαραγωγή - αναπαράσταση και δημιουργία.</p> <p>Συνειδητοποίηση από τους/τις μαθητές/τριες της αξίας της παρατήρησης σαν βασικό εφόδιο υποκριτικής</p>	<p>Αυτοσχεδιασμοί «τυχαίων συναντήσεων» με λόγο/ Παραγωγή διαλόγου.</p> <p>Αυτοσχεδιασμοί πάνω σε συναισθήματα, καταστάσεις και κοινωνικά θέματα</p> <p>Αυτοσχεδιασμοί λόγου πάνω σε επαγγέλματα και χαρακτήρες</p>	<p>Αυτοσχεδιασμοί τριών ή τεσσάρων ατόμων με λόγο σε διάφορους χώρους (π.χ. σταθμός τρένου, βαγόνι, αεροπλάνο, ασανσέρ κ.α.)</p> <p>Ομαδικοί ή ατομικοί αυτοσχεδιασμοί πάνω σε συναισθήματα όπως χαρά, θλίψη, θυμός, μετάνοια, απογοήτευση κ.α.</p> <p>Ομαδικοί ή ατομικοί αυτοσχεδιασμοί πάνω σε καταστάσεις μέθης, άνοιας, έκρηξη, σύγκρουσης κ.α.</p> <p>Ομαδικοί αυτοσχεδιασμοί πάνω σε κοινωνικά θέματα: φτώχεια, μετανάστευση, κακοποίηση, βία κ.λπ.</p> <p>Ασκήσεις αναπαράστασης σκηνών σε ζευγάρια</p>

<p>Διαμόρφωση κριτηρίου αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση</p>	<p>Ημερολόγιο</p> <p>2 με 3 μονώωρα μαθήματα</p>	<p>(π.χ. τράπεζα, ιατρείο, φαρμακείο, κομμωτήριο κ.λπ.)</p> <p>Συζήτηση κάθε φορά με τη λήξη της δράσης.</p> <p>Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις</p>
<p>6. Διαμόρφωση κριτηρίων τόσο από τη θέση του πομπού όσο κι από τη θέση του δέκτη - θεατή</p>	<p>Ελεύθεροι ομαδικοί ή ατομικοί αυτοσχεδιασμοί με ή χωρίς χρήση αξεσουάρ.</p>	<p>Ελεύθεροι ομαδικοί ή ατομικοί αυτοσχεδιασμοί</p> <p>Ομαδικοί ή ατομικοί αυτοσχεδιασμοί πάνω σε δοσμένες δραματικές σκηνές των θεατρικών που δουλεύονται στο μάθημα της Υποκριτικής (στο σημείο αυτό το μάθημα του Αυτοσχεδιασμού χρησιμοποιείται ως εργαλείο του μαθήματος της Υποκριτικής)</p>
<p>Διαμόρφωση κριτηρίου</p>	<p>Ημερολόγιο</p>	<p>Συζήτηση κάθε φορά</p>

αξιολόγησης των δράσεων και ανατροφοδότηση	4- 5 μονόωρα μαθήματα	με τη λήξη της δράσης. Καταγραφή και ενημέρωση προσωπικού ημερολογίου με εντυπώσεις, συναισθήματα, σκέψεις.
Αποτίμηση της συνολικής συμμετοχής στις δράσεις	ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Εξέταση των προσωπικών ημερολογίων Παρουσίαση αυτοσχεδιασμού σε ομάδες	Ο εκπαιδευτικός παραλαμβάνει και ενημερώνεται για την ανταπόκριση του μαθητή /της μαθήτριας, μέσα από τις σημειώσεις που αυτός /αυτή έχει κρατήσει Ζητά από τους μαθητές/τριες την παρουσίαση αυτοσχεδιασμού σε ομάδες με θεματική που έχει δουλευτεί στην τάξη. Δίνεται χρόνος προετοιμασίας
Δίωρη εξέταση	Αποτίμηση	Συζητάνε και αποτιμούν

ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ Β΄ ΤΑΞΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Α΄ ΑΞΟΝΑΣ: ΘΕΑΤΡΟ ΤΗΣ ΕΠΙΝΟΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>1. Ενίσχυση της προσοχής των μαθητών/τριών · της εμπιστοσύνης και του σεβασμού προς τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας, με στόχο τη συνεργατικότητα και εν τέλει την ομαδική δημιουργία .</p> <p>Κατανόηση της παρουσίασης ενός χαρακτήρα.</p>	<p>Ταυτότητα και ομάδα</p> <p>Επαναπροσδιορισμός ταυτότητας (Μέθοδος Άκτορς Στούντιο)</p>	<p>Α. Ο εκπαιδευτικός μπαίνει σε κύκλο με τους μαθητές/τριες του. Τους ζητά να μη μαρτυρήσουν αυτό που θα δουν, παρά μόνο να απαντήσουν με μια λέξη. Κρατά ένα μικρό κουτάκι, με ένα κρυμμένο καθρέφτη μέσα. Ο μαθητής το ανοίγει, κοιτά και απαντά «τι βλέπει μέσα στον καθρέφτη;». Το κλείνει και το προωθεί στον επόμενο κι εκείνος στον επόμενο, μέχρι να κλείσει ο κύκλος.</p> <p>Β. Ο εκπαιδευτικός τοποθετεί τρία λευκά χαρτιά, πάνω σε τρεις καρέκλες. Στην επιφάνεια και των τριών χαρτιών, που δεν φαίνεται, έχει γράψει την ερώτηση «Ποιός είσαι;» Καλεί έναν έναν/μία μία, τους μαθητές/τριες να απαντήσουν διαδοχικά, χωρίς να αποκαλύψουν στους άλλους/ες την ερώτηση.</p> <p>Γ.Ζητάμε από τους μαθητές/τριες, να επιλέξουν έναν χαρακτήρα και να</p>

<p>Δημιουργία αφήγησης</p>	<p>Αφήγηση σε α' πρόσωπο</p>	<p>αφηγηθούν την ιστορία του σε α' πρόσωπο.</p> <p>Δ. Ζητάμε από τους μαθητές και τις μαθήτριες να κάνουν κύκλο και να παρουσιάσουν τον εαυτό τους στην ομάδα, επιλέγοντας στοιχεία της ζωής ή του χαρακτήρα τους που επιθυμούν να εκθέσουν</p>
<p>Απόκτηση εμπιστοσύνης και ομαδικού πνεύματος .</p>	<p>Αυτοπορταίτο (Μέθοδος Αουγκούστο Μποάλ)</p> <p>Εμπιστοσύνη στην ομάδα - Συνεντεύξεις - Συζήτηση με χρήση ανοικτού τύπου ερωτήσεων / παιχνίδια γνωριμίας</p>	<p>Ε. Αφού παρουσιαστούν όλοι κάποιος/α από τους μαθητές/τριες, παίζει το ρόλο του δημοσιογράφου κι επιλέγει να κάνει αποσαφηνιστικές ερωτήσεις, ως προς την πιο ολοκληρωμένη παρουσίαση του πορτραίτου. Το ίδιο γίνεται με όλα τα μέλη της ομάδας κ.ά.</p> <p>Στ. Ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές/τριες, να συγκρατήσουν κάποια λέξη (επίθετο συνήθως) από την αφήγηση ή την συνέντευξη που προηγήθηκε και να συντάξουν το βιογραφικό ενός φανταστικού χαρακτήρα, άσχετου από το άτομο, που χρησιμοποίησε τη λέξη για να αυτοχαρακτηριστεί / έκταση μια σελίδα περίπου (Διασύνδεση με το μάθημα της Δημιουργικής Γραφής)</p>

<p>Εξοικείωση με τις βασικές αρχές του Κ.Στανισλάβσκι</p> <p>Αφύπνιση και καλλιέργεια της δημιουργικής φαντασίας (δημιουργική γραφή)</p> <p>Αποτίμηση κι οργάνωση των δράσεων των μαθητών</p>	<p>Βιογραφικό χαρακτήρα - «Πού , ποιός, πότε, γιατί...» (Μέθοδος Konstantin Stanislavski)</p> <p>Παρουσίαση</p> <p>Αξιολόγηση για ανατροφοδότηση 2 τετράωρα μαθήματα</p>	<p>Ε. Παρουσίαση - ανάγνωση των βιογραφικών στην ολομέλεια. Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων</p>
2. Χρήση των βιογραφικών των	Ελεύθεροι	Σενάρια/ιστορίες/ σκηνικά

<p>ηρώων με σκοπό την ανάπτυξη σχέσεων και ικανότητας παραγωγής δράσης και διαλόγου από τους μαθητές και μαθήτριες.</p> <p>Αποτίμηση κι οργάνωση των δράσεων από τους μαθητές</p>	<p>αυτοσχεδιαστικοί διάλογοι σε ζευγάρια</p> <p>Αξιολόγηση για ανατροφοδότηση</p> <p>2 τετράωρα μαθήματα</p>	<p>παιχνίδια, των οποίων οι κανόνες θα είναι δημιούργημα των μελών της ομάδας και θα εμπλέκουν τους χαρακτήρες που επινοήθηκαν (π.χ. «Ο ανυπόμονος συναντιέται με τον ωραιοπαθή...»)</p> <p>Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων</p>
<p>3. Εξοικείωση του μαθητή/τριας με τη διαδικασία εύρεσης θεματολογίας. Ευαισθητοποίηση πάνω σε κοινωνικά θέματα.</p>	<p>Εντοπισμός ενδιαφέροντος σε θέματα που ενδιαφέρουν τους μαθητές όπως : φιλία, απομόνωση, φιλοδοξίες, ερωτική απογοήτευση, μετανάστευση.....κ.ά</p> <p>Έρευνα - παρατήρηση (Μέθοδος Stella Adler)</p> <p>Συλλογή πληροφοριών (Διασύνδεση με το μάθημα της Πληροφορικής)</p>	<p>Συζήτηση και δημιουργία «τράπεζας θεμάτων» που απασχολούν το μαθητή/τρια (φιλία, απομόνωση, φιλοδοξίες, ερωτική απογοήτευση, μετανάστευση, οικονομική κρίση, bullying, φυλετικές διακρίσεις, καταπίεση γυναίκας, χρήση ουσιών, εξαρτήσεις, ενδοοικογενειακή βία, διαφορετικότητα κ.ά.)</p> <p>Διαχωρισμός σε ομάδες (μέθοδος project)</p> <p>Επιλογή και ανάθεση θεματικής</p> <p>Συντονισμός και οργάνωση ερευνητικού σταδίου:</p> <p>- Έρευνα στο διαδίκτυο και σε βιβλιοθήκες</p> <p>-Ανάγνωση -αφήγηση</p>

<p>Έκθεση μέσα από τον προφορικό λόγο και εμπλουτισμός του λεξιλογίου των μαθητών.</p> <p>Εξοικείωση με την ψηφιακή αφήγηση</p>	<p>Παρουσίαση έρευνας</p> <p>Χρήση των νέων τεχνολογιών με σκοπό την αφήγηση</p>	<p>παραμυθιών, διηγημάτων, άρθρων (από εφημερίδες ή περιοδικά), ιστοριών, θεατρικών έργων κ.λπ., σύμφωνα με τις επιλεγόμενες θεματικές</p> <p>-Προβολή αποσπασμάτων ταινιών κοινωνικού περιεχομένου</p> <p>- Προσωπική παρατήρηση</p> <p>-Μελέτη των ανθρώπων και των πιθανών προβλημάτων/σχέσεων</p> <p>Οι ομάδες παρουσιάζουν τα στοιχεία που συνέλεξαν είτε προφορικά είτε χρησιμοποιώντας οπτικοακουστικό υλικό</p> <p>Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων</p>
<p>Αποτίμηση και οργάνωση των δράσεων από τους μαθητές.</p>	<p>Αξιολόγηση για ανατροφοδότηση</p>	

	3 τετράωρα μαθήματα	
<p>4. Ο μαθητής/τρια γίνεται «δραματολόγος» και επιλέγει το «ρεπερτόριο» - τη θεματολογία στην οποία θα εργαστεί</p> <p>Η πρόκληση για δημιουργία γίνεται το εφελτήριο ενεργοποίησης της φαντασίας του μαθητή/της μαθήτριας</p> <p>Ο μαθητής /η μαθήτρια εξοικειώνεται με την έρευνα - προσέγγιση του επιλεγμένου θέματος με σκοπό τη δημιουργία κειμένου/διαλόγου .</p>	<p>Γιατί με ενδιαφέρει να ασχοληθώ με αυτό το θέμα; Γιατί θα ενδιαφέρει το κοινό μου; Ποιά είναι η κεντρική ιστορία ή οι κεντρικές ιστορίες; Ανάπτυξη της φαντασίας και της δημιουργικότητας</p> <p>Έρευνα και εξέλιξη του θέματος, μέσα από προσωπική εμπλοκή, μελέτη και ανατροφοδότηση, μέσω της ομάδας (μέθοδοι Lee Strasberg και Augusto Boal)</p> <p>Συζήτηση Καταγραφή Αποτίμηση</p>	<p>Ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών . Συζήτηση στην τάξη. Επιλογή θεματικών. Ψηφοφορία ή κλήρωση σε περίπτωση ισοψηφίας Αυτοσχεδιασμοί σε ατομικό ή /και ομαδικό επίπεδο με αφορμή : λέξεις - κλειδιά, αντικείμενα, ζωγραφικούς πίνακες, μουσικές, φωτογραφίες και ιστορίες , σχετικά με την επιλεγμένη θεματική(π.χ.μετανάστες στο νησί μας)</p> <p>Συνεντεύξεις από μέλη της σχολικής κοινότητας, της οικογένειας και του ευρύτερου περιβάλλοντος σχετικά με το θέμα</p> <p>Συλλογή και καταγραφή νέων πληροφοριών Απόπειρες δομημένης αφήγησης της ιστορίας που δημιουργούμε με όλο το υλικό.</p>

	2 τετράωρα μαθήματα	
<p>5. Οι μαθητές/τριες, μέσα από τη διαδικασία επιλογής των χαρακτήρων της ιστορίας, αγαπούν τους ρόλους και νιώθουν πνευματικοί δημιουργοί τους</p> <p>Ενίσχυση της συλλογικής δημιουργικότητας των μαθητών/τριών, με έμφαση στο καλλιτεχνικό αλλά και στο συνεργατικό μέρος της από κοινού δημιουργίας .</p>	<p>Η έρευνα και ο αυτοσχεδιασμός ως μέσο δημιουργίας της παράστασης (devised theatre)</p> <p>Δραματοποίηση , επινόηση και επιλογή χαρακτήρων</p> <p>Τα θεμελιώδη ερωτήματα για τη σύσταση των χαρακτήρων: ποιος είμαι ; τι θέλω; Τι κάνω;γιατί το κάνω;πώς το κάνω;</p> <p>(Μέθοδος Κονσταντίν Στανισλάβσκι)</p> <p>Δημιουργία ιστορίας μέσα από τις σχέσεις που αναπτύσσουν οι χαρακτήρες</p> <p>Δραματική αφήγηση ιστορίας</p>	<p>Με πηγή έμπνευσης την έρευνα και τους αυτοσχεδιασμούς που προηγήθηκαν, οι μαθητές/τριες δημιουργούν και επιλέγουν τους χαρακτήρες της ιστορίας τους, που αριθμητικά πρέπει να είναι όσοι και οι μαθητές/τριες της τάξης. Η διανομή για την παράσταση γίνεται σε μεταγενέστερο στάδιο.</p> <p>Πρέπει να γίνει ξεκάθαρη η σύσταση του κάθε χαρακτήρα, απαντώντας στα ερωτήματα «Ποιός είναι;», «Τι κάνει;», «Γιατί το κάνει;» κ.λπ.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Συζήτηση και αναζήτηση των σχέσεων μεταξύ των ηρώων - Ψηφοφορία για τις καλύτερες ιδέες, κάθε φορά που υπάρχει διαφωνία - Απόπειρες αφήγησης της ιστορίας από τους μαθητές/τις μαθήτριες - Εντοπισμός κενών , ελλείψεων. - Αυτοσχεδιασμοί πάνω στις σκηνές ώστε να αρθεί κάθε αδιέξοδο - Νέα απόπειρα δραματικής αφήγησης της ιστορίας

<p>Αποτίμηση και οργάνωση των δράσεων</p>	<p>Αξιολόγηση των δράσεων Ανατροφοδότηση</p> <p>3 τετράωρα μαθήματα</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων - Σύσταση ημερολογίου τάξης, όπου θα καταγράφονται οι δράσεις, οι χαρακτήρες, οι σχέσεις των χαρακτήρων, η ιστορία κ.λπ. (Ανάθεση σε 2 μαθητές/τριες τη φορά)
<p>6. Συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας γνώσεων της αφηγηματικής τεχνικής για την καλλιτεχνική αρτιότητα των μαθητικών δημιουργιών (ιστοριών - θεατρικών κειμένων) αλλά και της ανάγκης της ουσιαστικής εμπλοκής σε δομικά θέματα του θεατρικού λόγου</p>	<p>Στοιχεία αφηγηματικής τεχνικής Προετοιμασία δεύτερης γραφής</p>	<p>A. Χρησιμοποιώντας παραδείγματα από την <i>Ιλιάδα</i> του Ομήρου, παραδοσιακό παραμύθι, διεθνή και ελληνική λογοτεχνία και δραματολογία, αναλύουμε:</p> <ul style="list-style-type: none"> - την αναγκαιότητα της ύπαρξης αρχής, μέσης και τέλους στην ιστορία - την αφηγηματική φωνή (ποιος αφηγείται την ιστορία) - την ανάγκη συγκρούσεων (δίπολα αντιθέτων) για την εξέλιξη της ιστορίας - τη σημασία των ανατροπών - τον αφηγηματικό χρόνο - τα θέλω των ηρώων που οδηγούν στις συγκρούσεις - τη διάκριση σκηνών - την κορύφωση κ.ά.

<p>Να αναγνωρίζει ο μαθητής και η μαθήτρια, τον τρόπο διάκρισης των σκηνών και την διαφορά της πλοκής από την ιστορία, για τη δραματουργική εξέλιξη.</p> <p>Αποτίμηση και οργάνωση των δράσεων</p>	<p>Από τη θεωρία στην πράξη</p> <p>Σύνθεση πλοκής-χωρισμός σε σκηνές</p> <p>Δημιουργία ιστορίας⁴</p> <p>Αξιολόγηση των δράσεων</p>	<p>Β. Οι μαθητές/τριες λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, επανεξετάζουν την ιστορία που επινόησαν και τη διορθώνουν, εφαρμόζοντας τις πληροφορίες που έλαβαν.</p> <p>Οι μαθητές/τριες βάζουν στη σειρά που θέλουν τα γεγονότα της ιστορίας, στήνοντας έτσι την πλοκή και οδηγώντας στην «κορύφωση» και «λύση» του πονήματος</p> <p>Αφήγηση και καταγραφή της ιστορίας (δεύτερη γραφή) σε χαρτί ή σε καταγραφικό ήχου ή εικόνας (Διασύνδεση με το μάθημα του κινηματογράφου)</p> <p>- Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων</p> <p>- Ενημέρωση ημερολογίου τάξης όπου θα καταγράφονται οι δράσεις και η ιστορία (Ανάθεση σε 2 μαθητές/τριες, διαφορετικούς/κές κάθε φορά)</p>
--	---	--

⁴ Σε περίπτωση αδιεξόδων στην πλοκή, η σκηνή επαναλαμβάνεται αυτοσχεδιαστικά από διαφορετικούς μαθητές/τριες κάθε φορά, μέχρι να βρεθεί η πιο ενδιαφέρουσα εκδοχή

	1 τετράωρο μάθημα	
<p>7. Διάκριση γραπτού από προφορικό λόγο. Παραγωγή διαλόγου από τους μαθητές/τριες με την ουσιαστική υποστήριξη από τον αυτοσχεδιασμό.</p> <p>Κατανόηση της ανάγκης ανατροφοδότησης της καλλιτεχνικής δημιουργίας, μέσα από τη συλλογική δράση, αλλά και της αναγκαιότητας επανεξέτασης και αναθεώρησης του δημιουργήματος, πριν την έκθεση στο κοινό</p> <p>Αποτίμηση και οργάνωση των</p>	<p>Δραματική παρουσίαση των σκηνών της ιστορίας. Δημιουργία διαλόγων.</p> <p>Συζήτηση</p> <p>Αποτίμηση/επιλογή των αυτοσχεδιασμών</p> <p>Απομαγνητοφώνηση ή Καταγραφή</p> <p>Διασύνδεση και ενδεχόμενη</p>	<p>Διαχωρισμός σε ολιγομελείς ομάδες.</p> <p>Κάποιοι/ες μαθητές/τριες, αυτοσχεδιάζουν πιο συγκεκριμένα όλες τις σκηνές της ιστορίας που επινόησαν και άλλοι/άλλες καταγράφουν τους διαλόγους. Οι ρόλοι εναλλάσσονται. Μια σκηνή μπορεί να παιχτεί και 3 και 4 φορές από διαφορετικούς μαθητές/τριες, μέχρι να γίνει αποδεκτός ο αυτοσχεδιασμός από την ομάδα.</p> <p>Οι μαθητές/τριες συζητούν για τους αυτοσχεδιασμούς τους, και αποφασίζουν από κοινού, για το τι θα κρατήσουν στην ιστορία και το τι θα αλλάξουν. Κατανοούν ότι δεν αρκεί μόνο η χαρά της έμπνευσης αλλά είναι απαραίτητη και η γνώση του κώδικα επικοινωνίας με το κοινό. Δίνεται αρμοδιότητα σε ομάδα μαθητών/τριών, που το επιθυμεί, να μετατρέψει την ιστορία σε διαλόγους (συγγραφική ομάδα) - Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων - Ενημέρωση ημερολογίου τάξης όπου θα καταγράφονται, την ώρα του μαθήματος, οι δράσεις και η ιστορία (Ανάθεση σε 2 μαθητές/τριες</p>

δράσεων	<p>συνεργασία με την ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ και/ή άλλα μαθήματα.</p> <p>Αξιολόγηση των δράσεων</p> <p>3 τετράωρα μαθήματα</p>	<p>διαφορετικούς/κές κάθε φορά, να παραδίδουν όλο το υλικό στη συγγραφική ομάδα)</p>
---------	--	--

Β' ΑΞΟΝΑΣ: ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΡΑΞΗ

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>1. Γνώση, εξοικείωση και ανάληψη ευθυνών, ως προς το συλλογικό καλλιτεχνικό αποτέλεσμα από την ομάδα</p> <p>Συνειδητοποίηση ότι το Θέατρο συνδυάζει όλες τις τέχνες και αναδεικνύει την έννοια της</p>	<p>Υποκριτική/Ηθοποιία , Σκηνογραφία, Ενδυματολογία Μουσική, Κίνηση , Χορός Μακιγιάζ, Φωτισμός Ήχος, Παραγωγή Φροντιστήριο, Κατασκευές Σκηνοθεσία</p> <p>Το θεατρικό έργο</p>	<p>-Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει το αντικείμενο της θεατρικής παράστασης και τις αρμοδιότητες κάθε ειδικότητας χωριστά .</p> <p>-Ανάγνωση θεατρικού έργου . Ενδέχεται να ασχοληθούν με το έργο που δημιούργησαν οι</p>

<p>συλλογικής δημιουργίας, ειδικά ως προς την υποκριτική όπου ηθοποιοί «παίζουν μαζί»</p> <p>1 τετράωρο μάθημα</p>		<p>μαθητές/τριες</p> <p>-Ο εκπαιδευτικός δίνει αρμοδιότητες και ορίζει τις ομάδες εργασίας, σύμφωνα με τα πιο πάνω.</p> <p>Ακολουθως, προχωρά στη διανομή των ρόλων.</p> <p>Επιδιώκουμε στην παράσταση, να παίξουν όλοι/όλες οι μαθητές/τριες και να αποπειραθούν να σκηνοθετήσουν όλοι/όλες (π.χ δύο σε κάθε σκηνή). Η διανομή πρέπει να υποστηρίζεται σε όλες τις εκδοχές της θετικά.</p>
<p>2. Προσέγγιση του κειμένου «πλάθοντας τους ρόλους» μέσα από τεχνικές και μεθόδους της διεθνούς θεατρικής πρακτικής (από την σύνθεση που επιδίωξε ο Κ.Στανισλάβσκι έως την σύγχρονη υποκριτική μέσα από προτάσεις όπως της Ούτα Χάγκεν, Ντέιβιντ Μάμετ</p>	<p>Ανάγνωση, συζήτηση και ανάλυση του κειμένου</p> <p>Τα θέλω και τα πρέπει των ηρώων (Wants και needs)</p>	<p>Ο εκπαιδευτικός:</p> <p>- Εξετάζει, μαζί με τους μαθητές/τριες, το χώρο και το χρόνο που διαδραματίζεται η ιστορία.</p> <p>- Αναζητά, με τους μαθητές/τριες, τα θέλω και τα πρέπει των ηρώων</p> <p>- Βοηθά τους μαθητές/τριες να ανακαλύψουν πώς αυτά τα θέλω και</p>

<p>κ.ο.κ.)</p> <p>2α. Εμβάθυνση στα θεατρικά κείμενα, με εστίαση στην πλοκή κι ερμηνεία των γεγονότων, με σκοπό την αποκάλυψη «του υπό- κειμένου» κάθε ρόλου από τους μαθητές - ηθοποιούς</p> <p>2β. Ανάπτυξη της ικανότητας σκιαγράφησης των χαρακτήρων και των στόχων τους, μέσα</p>	<p>Τα «Γιατί» της ιστορίας (Μέθοδοι Konstantin Stanislavski, Lee Strasberg, Stella Adler, Uta Hagen)</p> <p>«Βιογραφικά»ηρώων (Μέθοδος Konstantin Stanislavski...)</p>	<p>πρέπει κινούν τη δράση (Εμπόδιο - Βοηθός)</p> <p>- Οδηγεί τους μαθητές/τριες να ανακαλύψουν τα γιατί της ιστορίας, σε κάθε γεγονός χωριστά</p> <p>- Ζητά να γράψουν με ρήματα δράσης, που δείχνουν τις ενέργειες/πράξεις του ρόλου τους, τι κάνει αυτός μέσα στο έργο.</p> <p>- Διαβάζονται οι περιλήψεις και ακολουθεί συζήτηση και προβληματισμός</p> <p>- Ανατίθεται στους μαθητές/τριες, για την κατανόηση του ρόλου που έχουν αναλάβει, να γράψουν το «βιογραφικό» του . Δίνεται έμφαση στην δημιουργία φανταστικών παρελθοντικών γεγονότων της ιστορίας του χαρακτήρα, που θα αποτελέσουν πηγή έμπνευσης για την ερμηνεία του ρόλου. (π.χ. «Ο ήρωας, όταν</p>
--	--	--

<p>από τη μελέτη των μεταξύ τους σχέσεων και τις πληροφορίες που δίνει το ίδιο το κείμενο .</p> <p>-Εξοικείωση με την ανάλυση και την κατανόηση της στρατηγικής της πληροφορίας ενός θεατρικού έργου.</p> <p>Αποτίμηση και οργάνωση των δράσεων</p>	<p>Αξιολόγηση των δράσεων και ανατροφοδότηση</p> <p>1 - 2 τετράωρα</p>	<p>ήταν μικρός, είχε πέσει από το τραπέζι και είχε χτυπήσει κι από τότε έχει φοβία με τα ύψη. Μόλις πλησιάζει σε σκάλα ή μπαλκόνι ταράζεται.»)</p> <p>Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων</p>
<p>3. Ενίσχυση της ικανότητας σχεδιασμού, διαχείρισης και ολοκλήρωσης της ερμηνείας ρόλου .</p>	<p>Ανάγνωση και παρουσίαση βιογραφικών των ηρώων</p>	<p>Οι μαθητές /τριες παρουσιάζουν στην ομάδα τα βιογραφικά των ηρώων τους</p> <p>Συζήτηση</p>
<p>3α. Ενεργοποίηση της ευρηματικότητας και της οξύνοιας των μαθητών/τριών, μέσω της ανάθεσης και εκτέλεσης του καλλιτεχνικού έργου (ερμηνεύω ένα ρόλο)</p>	<p>-Στήσιμο σκηνών «Φυσική κίνηση» από τη σκέψη στη δράση κι από εκεί στην διατύπωση/εξήγηση.</p> <p>-Ισορροπίες δυνάμεων (αναφορά σε David Mamet)</p> <p>-Εποικοδομητικός αντίλογος</p>	<p>Οι μαθητές /τριες επιχειρούν να στήσουν μόνοι/ μόνες τις σκηνές (σε κάθε σκηνή αναλαμβάνουν δύο διαφορετικοί μαθητές/τριες τη σκηνοθεσία)</p>

<p>3β. Επαναπροσδιορισμός του Εγώ σε σχέση με το Εμείς με σκοπό την άσκηση και βελτίωση στοιχείων του κοινωνικού χαρακτήρα των μαθητών/τριών</p> <p>3γ. Ο μαθητής και η μαθήτρια τοποθετούνται στο επίκεντρο της καλλιτεχνικής δημιουργίας και παίζουν σημαντικό ρόλο σε όλα τα στάδια και επίπεδα της δημιουργίας.</p>	<p>Αυτοπειθαρχία,σεβασμός, αλληλεγγύη, κατανόηση, υπομονή, ανεκτικότητα, αυτενέργεια, συνεργατικότητα, ομοθυμία</p> <p>Οργάνωση, έλεγχος και δημιουργική χρήση των δεδομένων</p> <p>Σκηνογραφικά και ενδυματολογικά ζητήματα, μουσικές, κινησιολογικές και φωτιστικές επιλογές</p> <p>(Διασύνδεση με τα μαθήματα των Εικαστικών, της Πληροφορικής, της Μουσικής, της Θεατρολογίας, του Κινηματογράφου και του</p>	<p>Ο εκπαιδευτικός επεμβαίνει για να καθοδηγήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες:</p> <p>α. στον τρόπο που πρέπει να λειτουργούν στο χώρο</p> <p>β. στον τρόπο που απευθύνουν το λόγο</p> <p>γ. στα σημεία αδιεξόδου, συντονισμού, διδασκαλίας ρόλου κ.λπ.</p> <p>δ. στην αισθητική της δράσης</p> <p>Αφού οι μαθητές/τριες κάνουν έρευνα για το χώρο και το χρόνο του έργου, σε ζωγραφικά, φωτογραφικά και μουσικά λευκώματα, διαδίκτυο, περιοδικό τύπο, κινηματογράφο κ.α. γίνονται:</p>
---	---	---

	Χορού)	<p>α. σκηνογραφικές προτάσεις</p> <p>β. προτάσεις για τα κοστούμια, τα αξεσουάρ και το μακιγιάζ</p> <p>γ. μουσικές επιλογές</p> <p>κ.ο.κ</p> <p>Συζήτηση πάνω σε θέματα σκηνοθετικών επιλογών</p> <p>Ανατροφοδότηση</p>
	3 με 4 τετράωρα μαθήματα	
<p>4. Η χαρά της ομαδοσυνεργατικής δημιουργίας, γίνεται δείκτης κατανόησης και γνώσης του θεατρικού κώδικα.</p> <p>-Ο μαθητής/ η μαθήτρια, γίνεται πομπός και δέκτης της θεατρικής δράσης</p>	<p>-Παρακολούθηση θεατρικής παράστασης</p> <p>-Ο μαθητής/ η μαθήτρια, δέκτης της θεατρικής δράσης</p> <p>-Σύνθεση και δημιουργία</p> <p>Ζέσταμα</p> <p>Χαλάρωση</p> <p>Πρόβες</p>	<p>Συζήτηση πάνω στον θεατρικό κώδικα.</p> <p>Πρόβες - Δοκιμές</p>

	Αξιολόγηση των δράσεων 4 τετράωρα μαθήματα	Προσωπικό ημερολόγιο δράσεων
5. Η παράσταση ως αναγκαία προϋπόθεση ανατροφοδότησης της καλλιτεχνικής δημιουργίας Προαγωγή της ικανότητας του μαθητή/τριας σε άσκηση της κριτικής σκέψης (ενημερωμένος θεατής) αλλά και της αυτοκριτικής (ευαισθητοποιημένος καλλιτέχνης)	Παράσταση Αξιολόγηση και ανατροφοδότηση 1 τετράωρο μάθημα	Ζέσταμα φωνής Χαλάρωση Παράσταση Ερωτηματολόγια που θα συντάξουν οι μαθητές/τριες Συζήτηση στην τάξη
6. Ο βαθμός συμμετοχής στη διαδικασία της δημιουργίας της παράστασης, υποδεικνύει και την επίδοση του μαθητή/τριας στο	Αξιολόγηση	Η εξέταση γίνεται με τη μορφή πρόβας ή την ημέρα της παράστασης. Λαμβάνονται υπόψη και οι καταγραφές των μαθητών/τριών στα ημερολόγια

μάθημα	2ωρη εξέταση	Συζήτηση Αποτίμηση
--------	--------------	-----------------------

ΥΠΟΚΡΙΤΙΚΗ – ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ Γ' ΤΑΞΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Α' ΑΞΟΝΑΣ: ΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΗΘΟΠΟΙΟΣ, ΚΕΙΜΕΝΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ - Βασικές αρχές υποκριτικής και αυτοσχεδιασμού

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1. Ομάδα και σώμα		
Εμπύχωση και ενεργοποίηση της ομάδας	Δημιουργία ομάδας (1 τετράωρο)	1. Ασκήσεις γνωριμίας Ενδεικτικό παράδειγμα: «Όλοι όσοι»: ένας ξεκινάει να λέει «όλοι όσοι φοράνε κόκκινο να πάνε δεξιά», αυτοί που φορούν κόκκινο πάνε δεξιά και κάποιος άλλος λέει «όλοι όσοι πηγαίνουν συχνά σινεμά να πάνε στο κέντρο» κτλ. 2. Ασκήσεις Ενεργοποίησης Ενδεικτικό παράδειγμα: όλοι περπατούν στον χώρο της αίθουσας και προσπαθούν να μην αφήνουν κενά και να μην πηγαίνουν όλοι μαζί ή να ακουμπούν ο ένας τον άλλο.
2. Ηθοποιός και κείμενο		
2α. Να εξοικειωθούν οι μαθητές/τριες με την μελέτη των θεατρικών και άλλων κειμένων	Μελέτη των προτεινόμενων θεατρικών έργων και καθορισμός θεματικής που ενδιαφέρει τους μαθητές/τριες μέσα από συζήτηση ή ασκήσεις	Τρόπος ανάγνωσης: οι ρόλοι δεν είναι μοιρασμένοι από την αρχή. Ο καθένας μπορεί να επιλέξει τον ρόλο που θέλει ή την ενότητα που θέλει να διαβάσει. Δεν πειράζει αν ακούγονται περισσότερες από μια φωνές. Πρέπει όμως πάντα να ακούγεται το κείμενο, οπότε κάποιος θα πρέπει να

	(4 τετράωρα)	συμπληρώνουν και να διαβάζουν και τις σκηνικές οδηγίες.
2β. Να διευρύνουν τους ορίζοντες και να αναπτύξουν οι μαθητές/τριες την κριτική τους σκέψη ώστε να μπορούν να επιλέξουν τα κείμενα που θέλουν να δουλέψουν	Αναφορά θεμελιωδών ερωτημάτων: Γιατί θέλω να ασχοληθώ με αυτό το κείμενο; Ποιες είναι οι αναφορές του κειμένου στη σύγχρονη εποχή; Γιατί ενδιαφέρει το κοινό μου αυτό το κείμενο; Πόσο διαχρονικό είναι;	Ανίχνευση δραματικών στοιχείων μέσα στα κείμενα (ποιός είναι ο ήρωας, τί επιδιώκει, πού ζει, τί εμπόδια έχει, γιατί μας ενδιαφέρει την σημερινή εποχή να παρουσιάσουμε τον κόσμο του συγκεκριμένου χαρακτήρα; Ανταλλαγή απόψεων
2γ. Να καλλιεργήσουν και να επινοήσουν οι μαθητές/τριες το όραμά τους για την καλλιτεχνική δημιουργία	Η διαδικασία της δημιουργικής επινοήσης και σύνθεσης του οράματος για το τι θα μπορούσε να είναι μια ολοκληρωμένη παράσταση. Πώς θα μπορούσε κανείς να προσεγγίσει το υλικό του μέσα από διαφορετικούς τρόπους που ξεφεύγουν πέρα από το κείμενο-έναυσμα/σημείο αναφοράς	Ενδεικτική άσκηση: παρουσίαση του συγκεκριμένου ρόλου/έργου/εποχής από ομάδες στην τάξη μέσα από ζωγραφικούς πίνακες, μουσικές, κτήρια (landmarks) κτλ.
2δ. Να συστηματοποιήσουν οι	Θα πρέπει να γίνουν κατανοητά σε	Ποιός είναι ο συγγραφέας; Πότε γράφτηκε το έργο; Ποιός είναι

<p>μαθητές/τριες την έρευνα του έργου, της εποχής του και των (σύμφωνα με τον Στανισλάβσκι) «δοσμένων συνθηκών» (κατανοώντας τα περιβαλλοντικά γεγονότα, την περασμένη δράση του έργου, τις βασικές νοοτροπίες των χαρακτήρων)</p>	<p>οποιοδήποτε κείμενο μελετάμε τα θέματα: Συγγραφέας, Εποχή, Κόσμος και κοινωνία του έργου, Ήθη και έθιμα, Πολιτισμικά στοιχεία κ.ο.κ.</p>	<p>ο κόσμος του έργου α. ως προς τον χώρο και το κλίμα (π.χ. κοντά στη θάλασσα, σε ένα σαλόνι αστικού σπιτιού, στη βροχή) β. ως προς τον χρόνο (π.χ. εποχή του χρόνου, χρονολογία, ώρα της ημέρας) γ. ως προς την οικονομική κατάσταση (π.χ. μια οικογένεια ξεπεσμένων αριστοκρατών στο εξοχικό της), δ. ως προς την πολιτική κατάσταση (π.χ. εμπλοκή των χαρακτήρων του έργου με την εξουσία ή με αντιπολίτευση ή με επανάσταση), ε. ως προς την κοινωνική κατάσταση (π.χ. ήθη, έθιμα, θεσμοί που επηρεάζουν τους χαρακτήρες και τις κυρίαρχες αντιλήψεις.</p> <p>Σε ομάδες να γίνει μελέτη και καταγραφή φωτογραφιών, ταινιών, φαγητών, παιχνιδιών, ενδυμασίας, επίπλωσης, συνηθειών, εν γένει συνθηκών που καθορίζουν την συγκεκριμένη εποχή του έργου και τον τόπο όπου εξελίσσεται η δράση του</p>
<p>2ε. Να έρθουν σε επαφή οι μαθητές με βασικά στοιχεία παραστασιογραφίας. Συνεργασία με το μάθημα της Θεατρολογίας της Γ' γυμνασίου.</p>	<p>Εποχή Κοινωνικές συνθήκες Αισθητική</p>	<p>Έρευνα/ανάθεση εργασιών Για ποιό κοινό; Πότε πρωτοπαίχτηκε; Ποιες είναι οι ιστορικές παραστάσεις του συγκεκριμένου έργου; Υπάρχουν μεταφορές στον κινηματογράφο;</p>
<p>2στ. Να αντιληφθούν οι μαθητές/τριες τις</p>	<p>-Ερμηνεία ενός έργου -Σκηνικές προσεγγίσεις</p>	<p>Συζήτηση και ανταλλαγή ιδεών προτάσεις για σκηνικό, κοστούμια,</p>

πολλαπλές δυνατότητες (κυρίως αισθητικές) ως προς την σκηνική προσέγγιση ενός θεατρικού κειμένου.	-Η υποκριτική ως αισθητική πρόταση που ενισχύει την συνολική δημιουργία	μουσική, φωτισμό κτλ. Επιλογή πιθανού χώρου παράστασης. Σε ομάδες να καταγράψουν τις ιδέες για μια πιθανή σκηνική προσέγγιση και να τις παρουσιάσουν στην τάξη.
3. Ηθοποιός και ρόλος		
3α. Να γνωρίσει και να ερευνήσει/προσεγγίσει πρακτικά η ομάδα το έργο, είτε μέσω του σταδίου του «τραπεζιού» είτε μέσω διερευνητικών αυτοσχεδιασμών σχετικών με το έργο τους χαρακτήρες και τις μεταξύ τους σχέσεις	Ανάγνωση και ανάλυση του έργου ή χρησιμοποίηση στοιχείων του κειμένου σε αυτοσχεδιασμούς με στόχο την βαθύτερη προσέγγιση και κατανόηση ή την παρουσίαση τους	Οι μαθητές/τριες με συντονιστή τον εκπαιδευτικό αναλύουν το έργο και παρουσιάζουν τις πληροφορίες που έχουν συλλέξει. Συζητούν για τους χαρακτήρες και την δράση και προσπαθούν να κατανοήσουν τους στόχους, τα εμπόδια, τις ενέργειες, τις πράξεις, τις σχέσεις των χαρακτήρων και το καθεαυτό κείμενο
3β. Να επεξεργαστούν και να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες τις βασικές ιδέες του έργου και των χαρακτήρων του μέσα από αυτοσχεδιασμούς .	-Διερευνητικοί αυτοσχεδιασμοί -Τα θέματα που προσφέρονται για θεατρικό αυτοσχεδιασμό ποικίλλουν ανάλογα με το στόχο.	Τα ερεθίσματα και οι αφορμές για αυτοσχεδιασμό μπορεί να δοθούν μέσα από μία εικόνα, τη μνήμη, μία λέξη, μία αίσθηση (π.χ. σε μία πρώτη μορφή, αφορμές μπορούν να γεννηθούν και να αναπτυχθούν μέσα από μία αίσθηση, όπως π.χ. ένα άγγιγμα, μια μυρωδιά ή ένας ήχος. Ασκήσεις που σχετίζονται με α. το «μαγικό εάν» (δηλαδή τι θα έκανε αν πραγματικά βρισκόταν στη θέση του συγκεκριμένου χαρακτήρα την δεδομένη στιγμή), β. την συναισθηματική μνήμη (π.χ. «μεταφέρονται» οι συμμετέχοντες, ως

		ρόλοι, σε έναν χώρο όπως το παιδικό τους δωμάτιο και ο εμπυχωτής (δάσκαλος ή μαθητής/τρια) τους δίνει ορόσημα στον χρόνο: η πρώτη μέρα αφού γεννήθηκαν, η πρώτη φορά που κοιτάχτηκαν στον καθρέφτη, ποιος ήταν εκεί κτλ.)
3γ. Να γνωρίσουν οι μαθητές τον ρόλο που υποδύονται	<p>Δημιουργία βιογραφικού του ρόλου, σκιαγράφηση χαρακτήρα, λέξεις κλειδιά που αφορούν στις επιθυμίες, στις ανάγκες, στους στόχους, στα κίνητρα και στα εμπόδια του ρόλου.</p> <p>Δημιουργία εσωτερικού μονολόγου</p>	Αυτοσχεδιασμοί με θέμα τις λέξεις κλειδιά: να παρουσιάσουν στην ομάδα τις μουσικές που ακούει ο χαρακτήρας, τον τρόπο που κινείται, τις φωτογραφίες που τον εμπνέουν κτλ.
3δ. Να δουλέψουν οι μαθητές/τριες τις σχέσεις των χαρακτήρων	<p>Ανάλυση των σχέσεων πρωταγωνιστή-ανταγωνιστή, των συγκρούσεων, των ανατροπών</p> <p>(4 τετράωρα)</p>	Ενδεικτική σειρά ασκήσεων status (π.χ. όλοι υιοθετούν ένα status και μπαίνουν σε μια γραμμή από το ένα ως το δέκα παίρνοντας θέση ανάλογα με το που πιστεύουν ότι βρίσκονται. Η άσκηση μπορεί να γίνει και με φανταστικά τραπουλόχαρτα με διαβάθμιση από τον άσσο ως... τον άσσο! Παρατηρούν πώς μπορεί να δοκιμαστεί η εκάστοτε σχέση status με την αλλαγή επιπέδων π.χ. με την χρήση μιας καρέκλας.

4. Ηθοποιός και σώμα		
4α. Να αποκτήσουν οι μαθητές δημιουργική σωματική σκηνική παρουσία.	Κτίσιμο κινησιολογίας, χαρακτηριστικών κινήσεων και στάσεων του κάθε ρόλου.	Αυτοσχεδιασμοί σε φανταστικούς χώρους π.χ. διάστημα, βυθός θάλασσας ή πισίνας, ή αυτοσχεδιασμοί στους οποίους ο ρόλος αποκτά διαφορετικές δυνατότητες π.χ. μπορεί και πετάει, μπορεί και περπατάει στους τοίχους, δεν μπορεί να πατάει στο έδαφος κτλ. Θα πρέπει οι μαθητές, είτε μιλούν είτε κινούνται, να μάθουν να είναι απολύτως συγκεκριμένοι στην απεύθυνση και στους στόχους τους.
4β.Να συγκεκριμενοποιηθούν οι κινήσεις των ηθοποιών και να αποκτήσουν απεύθυνση και στόχους	Σωματική έκφραση Ακρίβεια Μετακίνηση Επαλήθευση (2 τετράωρα)	Ασκήσεις σωματικής έκφρασης με ακρίβεια και ανακάλυψη των κομβικών σημείων μετάβασης και μετακίνησης . Ενδεικτική άσκηση: να πραγματοποιήσουν οι συμμετέχοντες σωματικά μια συγκεκριμένη «πράξη». Οι πράξεις μπορεί να είναι βγαλμένες από την καθημερινότητα τους π.χ. να βουρτσίσουν τα δόντια τους ή να πιούν νερό, να διασχίσουν το δωμάτιο, να καθίσουν, να ανοίξουν το παράθυρο. Μπορεί να δοκιμάσουν να δουλέψουν με φωτογραφίες,

		αντιγράφοντας την στάση του σώματος, την πιθανή κίνηση μετά ή πριν από την συγκεκριμένη θέση κτλ.
5. Ηθοποιός και λόγος		
5 ^α . Να κατανοήσουν οι μαθητές την δομή του έργου	Ανάλυση νοηματικών ενοτήτων Πληροφορίες Δράση Χρονική αλληλουχία	<p>Το έργο εμπεριέχει πολλές πληροφορίες που δίνονται με χρονολογική σειρά ή όχι. Η σειρά που επιλέγει ο συγγραφέας για να παρουσιάσει τις πληροφορίες έχει σχέση με την εξέλιξη του κάθε ρόλου και τις μεταξύ τους σχέσεις. Η παρούσα δράση αφορά ό,τι διαδραματίζεται μπροστά στους θεατές και στους άλλους ηθοποιούς. Η προηγούμενη δράση αφορά στο σύνολο των γεγονότων που έχουν συμβεί πριν ξεκινήσει η παρούσα δράση</p> <p>Ενδεικτικές ασκήσεις: α. να καταγράψει ο κάθε μαθητής/τρια τις πληροφορίες, την παρούσα και την προηγούμενη δράση που αφορά στον ρόλο του, β. να δοκιμάσει ο μαθητής να παρουσιάσει μια εικόνα/κατάσταση από το παρελθόν και μια από το μέλλον του χαρακτήρα χρησιμοποιώντας αντικείμενα και άλλους συμμαθητές/τριες με στόχο να ζωντανέψει την σχέση παρελθόντος – παρόντος - μέλλοντος</p>
5β. Να εξοικειωθούν οι μαθητές/τριες με τη γλώσσα του κειμένου και	Ανάγνωση με διαφορετικούς τρόπους	Ζητάμε από τους μαθητές : Να διαβάσουν το έργο με διαφορετικούς τρόπους ώστε να

<p>τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της (επιτονισμοί, ξένες λέξεις, ιδιώματα κτλ.)</p>	<p>Διερεύνηση γλώσσας κειμένου Ύφος κειμένου</p>	<p>εντοπίσουν τα ιδιαίτερα στοιχεία της γλώσσας του κάθε χαρακτήρα αλλά και του ύφους του έργου. Μεγάλη προσοχή όταν πρόκειται για μεταφρασμένο έργο. Τότε καλό είναι να επιλέγεται η πιο καινούρια μετάφραση ή αυτή που είναι πιο εύκολη και ζωντανή στην προσέγγισή της από τους ηθοποιούς</p> <p>Ενδεικτική άσκηση: Να ειπωθεί το κείμενο σαν δημοτικό τραγούδι, σαν να είναι νανούρισμα, σαν να είναι βασιλική διαταγή , εθνικός ύμνος κτλ.</p>
<p>5γ. Να κατανοήσουν οι μαθητές /τριες με τα νοήματα του κειμένου</p>	<p>Ιδέες Νοήματα Θέσεις Στάσεις Έννοιες</p>	<p>Να ξεκαθαρίσουν και να διαχωριστούν οι ιδέες του έργου και η αλληλουχία τους, να καθαρίζει η γλώσσα και η πρόοδος των σκέψεων.</p> <p>Ζητώντας από τους ηθοποιούς να παραφράσουν ή να τονίσουν με διαφορετικό τρόπο τα λόγια του συγγραφέα, ο σκηνοθέτης (μαθητής, καθηγητής) μπορεί να διαπιστώσει αν σημαντικές πληροφορίες του έργου χάνονται μέσα σε μια θολή ερμηνεία, επειδή ο ηθοποιός δεν έχει κατανοήσει τί λέει.</p> <p>Ενδεικτικές ασκήσεις:</p> <p>A. Να ρωτήσουν οι μαθητές /καθηγητής «Τι εννοείς; » και ο κάθε ρόλος να απαντάει χωρίς να χρησιμοποιήσει τις λέξεις που ήδη υπάρχουν στο κείμενο</p> <p>B. Να προσεγγίσουν οι μαθητές το κείμενο με επιρρήματα: μια φράση</p>

		λέγεται γλυκά, η επόμενη επιτακτικά, η επόμενη ερωτικά, η επόμενη παιχνιδιάρικα κτλ.
5δ. Να δουλέψουν το κείμενο σε επίπεδο ερμηνείας από τον ηθοποιό	Το έργο αποτελεί το ταξίδι του χαρακτήρα. Καταστάσεις Μεταστροφές Μετάβαση Δράση (2 τετράωρα)	Καθώς προχωράει από το ένα σημείο στο επόμενο, οι καταστάσεις αλλάζουν. Ένας χαρακτήρας στην πλήρη ανάπτυξή του θα έχει πολλές μεταστροφές και εναλλαγές. Κάθε αλλαγή του αντανακλά τις σκέψεις και τις αποφάσεις του. Είναι σημαντικό ο κάθε ηθοποιός να βρει τις μεταβάσεις από την μια δράση στην επόμενη ώστε να είναι συνεπής. Ενδεικτική άσκηση: Να τονιστούν σε υπέρμετρο βαθμό τα σημαντικά σημεία του έργου (λέξεις, φράσεις), μετά να ειπωθεί το κείμενο αργά και μετά πάρα πολύ γρήγορα. Στο τέλος το κείμενο να ειπωθεί κανονικά
6. Ηθοποιός και χώρος		
6α. Να αποκτήσουν οι μαθητές/τριες εγρήγορση απέναντι στα πάσης φύσεως ερεθίσματα που δίνονται από το εξωτερικό περιβάλλον	-Αυτοσχεδιασμοί στο χώρο -«Σημεία συγκέντρωσης»(όχι στρέφοντας τον εαυτό τους προς τα μέσα γιατί αυτό οδηγεί στην απομόνωση αλλά μετατρέποντάς τον μαθητή σε ευαίσθητο δέκτη της παραμικρής λεπτομέρειας του κόσμου που	Ενδεικτικές ασκήσεις: α. ο «κύκλος της προσοχής»: ο ηθοποιός συγκεντρώνεται σε συγκεκριμένα αντικείμενα ή ερεθίσματα π.χ. ανάβει ένα κερί και ο φωτεινός του κύκλος σε μια μικρή περιοχή της σκηνής αποτελεί το σημείο συγκέντρωσης. Ο κύκλος αυτός μεγαλώνει σταδιακά και περιλαμβάνει όλη την σκηνή. Αντίστοιχα μπορεί να λειτουργήσει με αντικείμενα, β. Σε ζευγάρια, ο ένας με δεμένα τα μάτια και ο άλλος τον οδηγεί στην
6β. Να αποκτήσουν εγρήγορση απέναντι στα ερεθίσματα που σχετίζονται με τον σκηνικό χώρο		

βγ. Να συνεργαστούν επί σκηνής με τους συμπαίκτες/ συμμαθητές/ ηθοποιούς	τονπεριβάλλει). -Παιχνίδια εμπιστοσύνης και συνεργασίας. (2 τετράωρα)	αρχή κρατώντας το χέρι του και μετά λέγοντας το όνομά του ή κείμενο/ήχους από τον ρόλο το οποίο πρέπει να ακολουθήσει ο «τυφλός», Γ. σε ζευγάρια κρατώντας καλάμια κινούνται στον χώρο, χρησιμοποιώντας διαφορετικά επίπεδα, αφαιρώντας τα επίπεδα η κίνηση συνεχίζεται σαν να υπάρχουν φανταστικά καλάμια και αργότερα μπαίνει και κείμενο/διάλογος από το έργο.
--	---	---

Β' ΑΞΟΝΑΣ: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗΣ (ΠΡΟΒΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1. Θέατρο και αρμοδιότητες		
<p>1. Να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες τις αρμοδιότητες των άλλων επαγγελματιών του θεάτρου σε σχέση με τους ηθοποιούς</p>	<p>Οι επαγγελματίες του θεάτρου που συνεργάζονται με τους ηθοποιούς: σκηνοθέτης, σκηνογράφος, ενδυματολόγος, σχεδιαστής φωτισμών, μουσικός, κινησιολόγος, χορογράφος</p> <p>(1 τετράωρο)</p>	<p>Έρευνα στο διαδίκτυο, σε βιβλιογραφία, σε θεατρικά προγράμματα και παρουσίαση από ομάδες μαθητών/τριών των διαφορετικών επαγγελματιών που συνεργάζονται με τους ηθοποιούς και τους τρόπους συνεργασίας.</p> <p>Οι μαθητές επιλέγουν, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους, τον τομέα δράσης τους</p>
2. Διαδικασίες θεατρικής παραγωγής		
<p>2. Να αντιληφθούν οι μαθητές/τριες τις βασικές διαδικασίες μιας θεατρικής παραγωγής έτσι ώστε να κατανοήσουν τα</p>	<p>Ορολογία</p> <p>Πρακτική εφαρμογή των σταδίων της παραγωγής</p> <p>Στάδιο πριν τις πρόβες,</p>	<p>Ενδεικτική άσκηση: να δημιουργήσουν (ξεχωριστά ο καθένας αλλά και ομαδικά) το οργανόγραμμα της προετοιμασίας μιας θεατρικής παραγωγής με συγκεκριμένες αρμοδιότητες για τον κάθε συντελεστή και τα σημαντικά</p>

στάδια προσέγγισης του έργου από τους ηθοποιούς και να οργανώσουν καλύτερα την συνεργασία μαζί τους	ακροάσεις, πρόβες, συναντήσεις παραγωγής, εβδομάδα παραγωγής, παραστάσεις (1 τετράωρο)	σημεία (ορόσημα) συνεργασίας του με τους ηθοποιούς
3. Σχεδιασμός και οργάνωση θεατρικής παραγωγής		
3. Να ασκήσουν τις τεχνικές και οργανωτικές τους γνώσεις και την καλλιτεχνική τους διάσταση μέσα από την επιτυχία τους συνδρομή στη θεατρική παραγωγή παράλληλα με την υποκριτική προσέγγιση από τους ηθοποιούς	Σχεδιασμός, οργάνωση της παραγωγής και εφαρμογή του σχεδιασμού με τις πιθανές αναπροσαρμογές ανάλογα με τις ανάγκες και σε συνεργασία με τους ηθοποιούς π.χ. προσαρμογή κοστούμιών ανάλογα με την ερμηνεία και την κινησιολογία των ηθοποιών (2 τετράωρα)	Ο κάθε μαθητής/ συντελεστής ανάλογα με τον ρόλο που έχει στην παραγωγή αναλαμβάνει υπεύθυνα να φέρει εις πέρας τις υποχρεώσεις του π.χ. κατασκευή σκηνικού, κοστούμιών, εύρεση σκηνικών αντικειμένων, μουσικής κτλ.
4. Πρόβες		
4. Να γνωρίσουν βιωματικά την διαδικασία των προβών	Οι πρόβες αφορούν τους ηθοποιούς και τους υπόλοιπους συντελεστές της παράστασης .	Όλοι οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στην διαδικασία του στησίματος μιας θεατρικής παράστασης Ζέσταμα Πρόβα του κειμένου και των τεχνικών απαιτήσεων της παράστασης π.χ. πότε

	(4 τετράωρα)	<p>μπαίνει η μουσική ή το βίντεο.</p> <p>Δημιουργία λίστας με δουλειές που πρέπει ο κάθε ένας να κάνει (To-do lists)</p>
5. Γενικές πρόβες και παράσταση		
<p>5. Να γνωρίσουν βιωματικά και να εξοικειωθούν οι μαθητές με την διαδικασία των γενικών προβών της παράστασης.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν ότι το θέατρο συνδυάζει όλες τις τέχνες και αναδεικνύει την έννοια της συλλογικής δημιουργίας</p>	<p>Βιωματική προσέγγιση της διαδικασίας δημιουργίας μιας θεατρικής παράστασης μέσα από συλλογικές και συνεργατικές διαδικασίες που συνδυάζουν την υποκριτική με όλες τις τέχνες που συνυπάρχουν στο θέατρο</p> <p>(2 τετράωρα)</p>	<p>Δοκιμές με κοστούμια, σκηνικά, φωτισμούς, μουσικές, βίντεο κτλ.</p>
6. Δημιουργική ανατροφοδότηση		
<p>6. Να έρθουν σε επαφή με την έννοια της δημιουργικής ανατροφοδότησης μετά την ολοκλήρωση της θεατρικής παραγωγής</p>	<p>Ανατροφοδότηση και σχολιασμός του συνόλου της διαδικασίας υλοποίησης μιας θεατρικής παράστασης και της διαδικασίας προσέγγισης των διαφορετικών χαρακτήρων του έργου(1 τετράωρο)</p>	<p>Παρουσίαση των φωτογραφιών, του βίντεο, των σχολίων του ατομικού ημερολογίου της παραγωγής σε ομάδες.</p>

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ-ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ, Β' Τάξη ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

ΣΚΟΠΟΣ

*“Σκοπός των καλλιτεχνικών σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσια και λύκεια) είναι η προετοιμασία, η ενθάρρυνση και η στήριξη του ενδιαφέροντος των μαθητών για τις τέχνες, η καλλιέργεια και η εκπαίδευση των δεξιοτήτων και κλίσεων που διαθέτουν και η κατάρτιση των νέων που επιθυμούν να ακολουθήσουν επαγγελματική κατεύθυνση στο χώρο του θεάτρου, του χορού και των εικαστικών τεχνών, χωρίς, παράλληλα, να υστερούν σε γενική παιδεία, εάν τελικά επιλέξουν άλλον τομέα επιστημονικής ή επαγγελματικής κατεύθυνσης.”
(Ν. 3194/2003 ΦΕΚ 267 τ. Α')*

Τους ανωτέρω σκοπούς καλείται να υποστηρίξει και το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα **Αυτοσχεδιασμός-Θεατρικό Παιχνίδι**, στο πλαίσιο, μάλιστα, των σύγχρονων παιδαγωγικών προσεγγίσεων, σύμφωνα με τις οποίες το σχολικό (διδακτικό/ γνωσιακό) περιβάλλον θεωρείται άρρηκτα συνδεδεμένο με την ευρύτερη κοινωνική πραγματικότητα. Έτσι, το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος Θεατρικό Παιχνίδι - Δραματοποίηση Κειμένων επιδιώκει :

- να αποκτήσουν οι μαθητές γνώσεις θεμελιώδεις, γόνιμες και περιεκτικές, ως βάση για την αισθητική τους καλλιέργεια
- να αναπτύξουν οι μαθητές την αισθητική τους κρίση, λειτουργώντας οι ίδιοι ως δημιουργοί και κριτικοί αποδέκτες
- να συνειδητοποιήσουν την κοινωνική λειτουργία της Τέχνης του Θεάτρου και να υιοθετήσουν αξίες, στάσεις και συμπεριφορές που ευνοούν τον σεβασμό στην ετερότητα και την ειρηνική συνύπαρξη.

ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Το παρόν Π.Σ. έχει ως κύριο άξονα το τρίπτυχο: άτομο - ενεργός πολίτης - καλλιτέχνης. Όσο αφορά τη δομή του, περιλαμβάνει τρεις ενότητες: την ενότητα **Θεατρικό Παιχνίδι**, την ενότητα **Τεχνικές Θεάτρου /Δράματος και Αφήγηση** και την ενότητα **Δραματοποίηση Κειμένων**.

Στην ενότητα **Θεατρικό παιχνίδι**, μέσω της παιγνιώδους διαδικασίας του Θεατρικού Παιχνιδιού, οι μαθητές καλούνται να διερευνήσουν τις δυνατότητες και τα όρια των εκφραστικών τους μέσων, τη δυναμική της ομάδας και τον ρόλο τους μέσα σε αυτή, καθώς και το ασφαλές πλαίσιο για έκφραση και δημιουργία που τους προσφέρουν η συνεργασία, η αποδοχή και η εμπιστοσύνη στο πλαίσιο της ομάδας.

Στην ενότητα **Τεχνικές Θεάτρου/ Δράματος και Αφήγηση** επιχειρείται σταδιακή εξοικείωση των μαθητών με τις συμβάσεις του θεατρικού/δραματικού πλαισίου, μέσα από δραστηριότητες που καλλιεργούν τη φαντασία και την επινοητικότητα, από αυτοσχεδιασμούς και παιχνίδια ρόλων. Ιδιαίτερη θέση δίνεται στην προφορική αφήγηση και την ανάγνωση κειμένου, με ασκήσεις που προετοιμάζουν τους μαθητές για θεατρικό αναλόγιο και για παρουσιάσεις έργων σε κοινό.

Στη συνέχεια, αξιοποιούνται ποικίλες τεχνικές του Θεάτρου/Δράματος για βιωματική διερεύνηση, κριτική επεξεργασία και εμπάθυση σε ζητήματα που απασχολούν τους μαθητές ως εφήβους και γενικότερα ως πολίτες του σημερινού κόσμου. Για την προσέγγιση τέτοιου είδους θεμάτων προτείνεται η αξιοποίηση της μεθόδου του

Εκπαιδευτικού Δράματος (Drama in Education) και παρουσιάζονται αναλυτικά δραστηριότητες από το Θέατρο Εικόνων (Image Theatre) του Augusto Boal.

Στην ενότητα **Δραματοποίηση Κειμένων** οι μαθητές καλούνται να χρησιμοποιήσουν τις ήδη αποκτηθείσες γνώσεις και να τις διευρύνουν. Πρώτα προσεγγίζουν αυτοσχεδιαστικά ένα μικρής έκτασης θεατρικό έργο (μονόπρακτο ή απόσπασμα έργου) και το παρουσιάζουν Στη συνέχεια προχωρούν στη σύγκριση ενός θεατρικού με ένα λογοτεχνικό έργο, ποιητικό ή πεζό. Τέλος, εισάγονται στη διαδικασία δραματοποίησης πεζού λογοτεχνικού έργου, από την δραματική ανάλυση ως τη σκηνική διερεύνηση. Μέσα από δραστηριότητες **Εργαστηρίου Γραφής** το λογοτεχνικό έργο μεταγράφεται σε θεατρικό κείμενο, το οποίο τροποποιείται και βελτιώνεται κατά τη διαδικασία των δοκιμών. Κατά τη διάρκεια των δοκιμών γίνονται αισθητικού και καλλιτεχνικού τύπου επιλογές, που αφορούν την παρουσίαση σε κοινό, όπως είναι το είδος ή τα είδη θεάτρου που θα αξιοποιηθούν (π.χ κουκλοθέατρο), ο χώρος και ο χρόνος της παρουσίασης, η σκηνογραφία, η ενδυματολογία, ο φωτισμός και η μουσική. Με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού οι μαθητές επιμελούνται και θέματα οργάνωσης παραγωγής και προβολής (δελτίο τύπου, αφίσα, πρόγραμμα κ.ά.). Στόχος είναι να τους δοθεί η δυνατότητα να εμπλακούν σε όλα τα στάδια μιας διαδικασίας δραματοποίησης και να έρθουν σε επαφή με όσο το δυνατόν περισσότερες πλευρές του θεατρικού γεγονότος. Την πρόταση δραματοποίησης πεζού λογοτεχνικού έργου ακολουθούν προτάσεις για δραματοποίηση άλλων κειμένων, όπως είναι τα ποιητικά κείμενα, κείμενα από διάφορα διδακτικά αντικείμενα, κείμενα μαθητών που έχουν παραχθεί στο μάθημα της Δημιουργικής Γραφής, εικονοφήγματα (κόμικς), εικαστικές δημιουργίες, αποσπάσματα ταινιών, ειδήσεις, άρθρα, ρεπορτάζ κ.ά.

ΣΤΟΧΟΙ

Στόχοι του διδακτικού αντικειμένου Αυτοσχεδιασμός-Θεατρικό Παιχνίδι είναι μεταξύ άλλων οι εξής:

- η εξάσκηση συγκεκριμένων γνωστικών και αντιληπτικών δεξιοτήτων
- η ανάπτυξη νοητικών και δημιουργικών δεξιοτήτων
- η ενδυνάμωση της ομαδικότητας και της συνεργασίας
- η έκφραση της ατομικής και πολιτισμικής ταυτότητας
- η απελευθέρωση και έκφραση συναισθημάτων
- η ψυχική και πνευματική καλλιέργεια
- η μάθηση με βάση την εμπειρία και την ενσυναίσθηση
- η αποδοχής και η ένταξη
- η αειφορία
- η καινοτομία, με χρήση των πολλαπλών δυνατοτήτων που δίνουν οι τεχνολογικές εξελίξεις στην διάχυση της πληροφορίας και επικοινωνίας, ιδιαίτερα μέσα από το διαδίκτυο και τις ψηφιακές πλατφόρμες θεατροπαιδαγωγικού υλικού
- η επικοινωνία ανάμεσα στα μέλη της ομάδας, η επίλυση συγκρούσεων,
- η συλλογική παραγωγή έργου
- η δημιουργία αυτοσχέδιου ομαδικού έργου, της παράστασης-δραματοποίησης, με ανάληψη δραστηριοτήτων από τους μαθητές που καλύπτουν όλες τις φάσεις
- η αποδοχή και εκτίμηση της διαφορετικότητας και πολυπολιτισμικότητας της κοινωνίας μας
- η επαφή και διασύνδεση με τις τοπικές κοινότητες με την έξοδο των μαθητών στην κοινωνία – η θεατρική δραστηριότητα ως εργαλείο κατανόησης του κόσμου.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η διαδικασία διδασκαλίας - μάθησης του μαθήματος Θεατρικό Παιχνίδι -Δραματοποίηση διέπεται από τις ακόλουθες **θεατροπαιδαγωγικές αρχές**:

- πρόκειται για μάθημα εργαστηριακό και βιωματικό. Κάθε διδακτική ενότητα περιλαμβάνει εισαγωγικές και καταληκτικές δραστηριότητες,
- η διαδικασία δημιουργίας και το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα θεωρούνται ισάξια,
- οι μαθητές ενθαρρύνονται να είναι δημιουργοί και κριτικοί αποδέκτες κάθε δημιουργίας. Σε αυτό το πλαίσιο εισάγεται από την αρχή η διαδικασία “δημιουργία -παρουσίαση- ανταπόκριση”. Σύμφωνα με αυτήν τη διαδικασία, υπάρχει πάντοτε ένα στάδιο ατομικής ή ομαδικής **δημιουργίας**. Ό,τι δημιουργείται από τους μαθητές παρουσιάζεται (**παρουσίαση**) στο πλαίσιο της ομάδας - τάξης και συζητείται (**ανταπόκριση, αναστοχασμός και ανατροφοδότηση**), με σκοπό την περαιτέρω επεξεργασία και βελτίωση, την εκ νέου παρουσίαση κ.ο.κ.
- Επιδιώκεται η συνεργασία τόσο μεταξύ των διαφόρων γνωστικών αντικειμένων της Κατεύθυνσης Θεάτρου- Κινηματογράφου όσο και μεταξύ των τριών Κατευθύνσεων του Καλλιτεχνικού Γυμνασίου και η διαθεματική προσέγγιση της μάθησης
- η τέχνη και η μάθηση εντάσσονται σε περιβάλλον αποδοχής, ένταξης και επιδίωξης αειφόρου ανάπτυξης της τέχνης στην υπηρεσία του ανθρώπου και του πολίτη. Σε αυτό το πλαίσιο, το θέατρο αντιμετωπίζεται όχι μόνο ως μορφή τέχνης αλλά και ως εργαλείο μάθησης με την ευρεία έννοια, δηλαδή, διερεύνησης, κοινωνικών ζητημάτων που απασχολούν τους μαθητές μέσα και έξω από το σχολείο.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση θεωρείται αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας της μάθησης και οφείλει να σχετίζεται πλήρως με όλο το εύρος των διδακτικών στόχων, να ενισχύει τα κίνητρα των μαθητών και τη θέλησή τους για μάθηση και να αποτελεί αφετηρία για περαιτέρω μάθηση. Ο εκπαιδευτικός για να επιτύχει έγκυρη, αξιόπιστη, αντικειμενική και αδιάβλητη αξιολόγηση και προκειμένου να αξιολογηθούν όλοι οι στόχοι, οι διαδικασίες και τα περιεχόμενα του Π.Σ. οφείλει να συνδυάζει ποικίλες μορφές και τεχνικές. Ο μαθητής να αξιολογείται ως προς το βαθμό της αντιληπτικής και δημιουργικής του ικανότητας και ως προς τις επιμέρους δεξιότητες που αναπτύσσει.

Η βαθμολόγηση των ατομικών, ερευνητικών ή ομαδικών εργασιών μπορεί να γίνεται με τα παρακάτω κριτήρια αξιολόγησης προσαρμοσμένα στο είδος και στο αποτέλεσμα της εργασίας (αλλά και με τα κριτήρια που ενδεχομένως κρίνει ο/η εκπαιδευτικός ως απαραίτητα). Ενδεικτικά αναφέρονται:

η πρωτότυπη αντιμετώπιση του θέματος-δημιουργική έκφραση

- οι δημιουργικές και εν γένει πολύτεχνες λύσεις που προτείνονται
- η οργάνωση, η πραγματοποίηση δραστηριοτήτων και η παρουσίαση τους σε επίπεδο τάξης ή στη μαθητική κοινότητα ή αλλού
- η διαθεματική /διεπιστημονική προσέγγιση του θέματος (όπου απαιτείται)
- το πλήθος και η ετερογένεια των πηγών που επιλέχθηκαν (όπου απαιτούνται)
- η προβολή της αειφόρου ανάπτυξης της Τέχνης και του Πολιτισμού

ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ-ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Β' ΤΑΞΗ

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1. ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ		
<p>Να μπορεί ο μαθητής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να λειτουργεί ως μέλος της ομάδας • να αντιλαμβάνεται τους κώδικες λειτουργίας της ομάδας • να αντιλαμβάνεται τους άλλους ως συμπαίκτες, να τους αφήνει χώρο και να διεκδικεί τον δικό του χώρο. • να λειτουργεί συνειδητά στον χώρο ως άτομο και ως μέλος της ομάδας. 	<p>1.1 Συγκρότηση και λειτουργία ομάδας</p> <p>Γνωριμία</p> <p>Ομαδικότητα</p> <p>Παρατήρηση και αίσθηση του χώρου</p> <p>2 ώρες</p>	<p>Παιχνίδια γνωριμίας</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Παιχνίδια με ονόματα</i> Σε κύκλο κάθε μαθητής περιγράφει το όνομά του με κινήσεις του σώματός τους και οι άλλοι προσπαθούν να το μαντέψουν <p>Παιχνίδια ομαδικότητας</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>παραδοσιακά ομαδικά παιχνίδια: 'μήλα', 'αγαματάκια ακούνητά', '1,2,3 κόκκινο φως', 'κυνηγητό', 'κρυφτό' κ.ά.</i> <p>Παιχνίδια παρατηρητικότητας</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Οι μαθητές αντικριστά σε ζευγάρια παρατηρούν ο ένας τον άλλον. Γυρίζουν πλάτες και καθένας αλλάζει κάτι πάνω του. Επιστρέφουν στην αρχική θέση και ο άλλος πρέπει να βρει τι έχει αλλάξει.</i> ❖ <i>Εντοπίζουν δύο στοιχεία στον χώρο που δεν είχαν παρατηρήσει με την πρώτη ματιά και τα παρουσιάζουν με έναν ιδιαίτερο τρόπο πχ. με μορφή διαφήμισης.</i>
<ul style="list-style-type: none"> • να συνεργάζεται σε ζευγάρι, σε ομάδα και στην ολομέλεια 	<p>1.2 Συνεργασία -Εμπιστοσύνη – «Συνενοχή»</p> <p>Συνεργασία</p>	<p>Παιχνίδια συνεργασίας</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Ο ήχος που μας ενώνει: Οι μαθητές σε ζευγάρια ορίζουν ως συνθηματικό τους έναν ήχο, (σφύριγμα, μελωδία κ.ά.) Στη συνέχεια απομακρύνονται και διασκορπίζονται στον χώρο. Κλείνουν τα μάτια και προσπαθούν να συναντηθούν με βάση τον ήχο που έχουν ορίσει</i> ❖ <i>Εφευρέσεις: Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των 5-6 ατόμων. Σε κάθε ομάδα δημιουργούν με τα σώματά τους μία φανταστική εφεύρεση, η οποία προσφέρει μία λύση σε κάποιο από τα σημαντικά προβλήματα που θεωρούν ότι αντιμετωπίζει ο κόσμος (πχ. μόλυνση περιβάλλοντος, φτώχεια, ρατσισμός κ.α.). Στη συνέχεια παρουσιάζουν την εφεύρεσή τους στους υπόλοιπους</i>

<ul style="list-style-type: none"> • να εμπιστεύεται τους συμπαίκτες του • να αισθάνεται ασφαλής στο πλαίσιο της ομάδας • να φροντίζει για την ασφάλεια των συμπαίκτων του • να αντιλαμβάνεται τον εαυτό του ως αναπόσπαστο μέλος ενός συνόλου με ισχυρούς δεσμούς 	<p>Εμπιστοσύνη</p> <p>Ασφάλεια</p> <p>«Συνενοχή»</p> <p>Συγκέντρωση</p> <p>2 ώρες</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Φανταστική μηχανή: Όλοι μαζί οι μαθητές δημιουργούν με τα σώματά τους μια φανταστική μηχανή. Το σώμα καθενός μετατρέπεται σε εξάρτημα της μηχανής με δική του κίνηση και ήχο. Αφού η μηχανή συντονιστεί και βρει τον ρυθμό της, α) επιταχύνει προοδευτικά, μέχρι που τινάζεται στον αέρα, β) η λειτουργία της επιβραδύνεται σιγά-σιγά, μέχρι που σταματά εντελώς. <p>Ασκήσεις Εμπιστοσύνης</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ασκήσεις με δεμένα μάτια ❖ Δοκιμασία: Οι μαθητές στέκονται σε μια γωνία του χώρου και ο εκπαιδευτικός στην απέναντι γωνία. Ένας ένας με τη σειρά κλείνουν τα μάτια και τρέχουν προς τον εκπαιδευτικό. Όταν πει ΣΤΟΠ, σταματούν. Η ομάδα παρατηρεί τις αντιδράσεις του καθενός (Αν άνοιξε τα μάτια, αν επιβράδυνε κ.ά.). Συζήτηση/ανατροφοδότηση. • Σιδηροδρομικός σταθμός: Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες, «τρένα». Τα μέλη κάθε ομάδας στέκονται δίπλα-δίπλα και κρατούν τα χέρια, σαν βαγόνια. Στη συνέχεια, όλοι, εκτός από τον πρώτο κάθε ομάδας, που έχει τον ρόλο του οδηγού, κλείνουν τα μάτια και τον ακολουθούν στον χώρο. Ο οδηγός του κάθε «τρένου» προσέχει να μη χάσει κάποιο βαγόνι και να μην συγκρουστεί με τα άλλα τρένα. Κάποιοι μαθητές σε ρόλο σταθμάρχη ορίζονται υπεύθυνοι για την ομαλή κυκλοφορία και ασφάλεια των «τρένων». <p>Παιχνίδια συντονισμού και “συνενοχής”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αλλαγή θέσης: Οι μαθητές κάθονται σε καρέκλες σε κύκλο. Κάποιος στέκεται όρθιος στη μέση του κύκλου. Καθένας προσπαθεί με τα μάτια ή με κινήσεις (χωρίς λόγο) να συνεννοηθεί με κάποιον απέναντι και την κατάλληλη στιγμή ανταλλάσσουν γρήγορα θέσεις. Στόχος του όρθιου είναι να καθίσει σε κάποια από τις κενές θέσεις. • Μέτρημα ως το 10: Οι μαθητές μετρούν από το 1 μέχρι το 10 λέγοντας καθένας έναν αριθμό χωρίς συνεννόηση μεταξύ τους. Αν έναν αριθμό τον πουν περισσότεροι από ένας, πρέπει να ξαναρχίσουν το μέτρημα από την αρχή. Όταν το κατορθώσουν, μετρούν μέχρι το 20, το 30.
--	--	---

	2 ώρες	εντάσσεται στη συζήτηση. Ο πρόεδρος μιας φιλοζωικής οργάνωσης συζητά με ένα μέλος της για τη διοργάνωση εκδήλωσης για τη προστασία των άγριων ζώων.
--	--------	--

2. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΘΕΑΤΡΟΥ/ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΦΗΓΗΣΗ

2.1 Δραματικό /Θεατρικό πλαίσιο		
να μπορεί ο μαθητής :	Φαντασία / Μεταμορφώσεις	Παιχνίδια φαντασίας
<ul style="list-style-type: none"> να χρησιμοποιεί δημιουργικά τη φαντασία του 	Το μαγικό "Αν"	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Αν δεν ήταν..., θα ήταν ... : Τοποθετείται ένα αντικείμενο στη μέση του κύκλου. Οι μαθητές καλούνται να επινοήσουν άλλες χρήσεις του (π.χ. ένα κασκόλ γίνεται ρολόι χειρός, καπέλο, ποτάμι, δρόμος, κ.ά.) ❖ Κινητικοί αυτοσχεδιασμοί με αφορμή μύθους μεταμόρφωσης (πχ. η μεταμόρφωση των συντρόφων του Οδυσσέα σε χοίρους κ.ά.) ❖ Αυτοσχεδιασμοί με δοσμένες υποθετικές συνθήκες : Οι μαθητές καλούνται να ανταποκριθούν αυτόματα (χωρίς σκέψη) σε ρόλους και συνθήκες που τους δίνονται από τον εκπαιδευτικό (π.χ. εξερεύνηση στη ζούγκλα, μουσείο όπου τα αγάλματα ζωντανεύουν κ.ά.)
<ul style="list-style-type: none"> να ανταποκρίνεται σε υποθετικές συνθήκες 	Τα σύμβολα	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Δημιουργίας θεατρικής συνθήκης μέσω συμβόλων: Ο εκπαιδευτικός τοποθετεί στον χώρο δύο ή περισσότερα αντικείμενα από ένα γνωστό παραμύθι. Ρωτά τους μαθητές τι νομίζουν πως μπορεί να συμβολίζουν τα αντικείμενα και ποιες πληροφορίες μπορούν να αντλήσουν από αυτά για τον τόπο, τον χρόνο, τους χαρακτήρες, την ιστορία κ.ο.κ
<ul style="list-style-type: none"> να αντιλαμβάνεται τη λειτουργία των συμβόλων στο θέατρο 	Επινοητικότητα	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν μια διαφορετική ιστορία χρησιμοποιώντας τα σύμβολα της προηγούμενης άσκησης. ❖ Εδώ κι εκεί: Προβάλλονται δύο φωτογραφίες του ίδιου τόπου (π.χ. γνωστή κεντρική πλατεία μιας πόλης) από δύο διαφορετικές χρονικές περιόδους, με
<ul style="list-style-type: none"> να χρησιμοποιεί σύμβολα για να δημιουργεί νοήματα και να μεταδίδει μηνύματα 		

<ul style="list-style-type: none"> • να ακούει μια ιστορία και να την κατανοεί • να αφηγείται προφορικά μια ιστορία διακρίνοντας τις ενότητες δράσης • να απελευθερώνει την λεκτική του έκφραση αποδεσμεύοντας την από το περιεχόμενο • να συνειδητοποιεί τους διαφορετικούς τρόπους εκφοράς λόγου ανάλογα με την επικοινωνιακή κατάσταση • να αφηγείται μία ιστορία από διαφορετικές οπτικές γωνίες • να επινοεί και να προσθέτει μέρη που λείπουν σε μια ιστορία • να δημιουργεί φωτο-ιστορίες • να διαβάζει εκφραστικά και με απεύθυνση ένα πεζό 	<p>2.2 Αφήγηση</p> <p>Ενεργητική ακρόαση</p> <p>Προφορική αφήγηση</p> <p>Επικοινωνιακή κατάσταση</p> <p>Οπτικές γωνίες</p> <p>Δημιουργικότητα, φαντασία, επινοητικότητα</p> <p>Φωτο-αφήγηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ «Ακούω και κάνω»: Ένας μαθητής διαβάζει ή αφηγείται μια ιστορία και οι υπόλοιποι την αναπαριστούν με κίνηση, ήχους και ελάχιστο λόγο. ❖ Αφήγηση σε καρέκλα: Κάποιος ξεκινά να αφηγείται ένα παραμύθι καθιστός σε μια καρέκλα. Κάθε φορά που αλλάζει η δράση στην ιστορία, αλλάζει και τη στάση του στην καρέκλα (π.χ. κάθεται πλάγια, ανεβαίνει πάνω της, μπαίνει κάτω από αυτή κ.ο.κ.). Με αυτόν τον τρόπο σηματοδοτεί τις ενότητες δράσης και η αφήγησή του αποκτά θεατρικότητα. ❖ Συνομιλία: Ένας πατέρας τηλεφωνεί στο νοσοκομείο για να κλείσει ραντεβού για μια σημαντική εξέταση του γιού του. Στην αρχή προσπαθεί ευγενικά να εξηγήσει το επειγόν του πράγματος. Προφανώς ο υπάλληλος του εξηγεί πως πρέπει να περιμένει κάποιες βδομάδες, μέχρι να έρθει η σειρά του, και ο πατέρας αρχίζει να ικετεύει, για να κλειστεί άμεσα ραντεβού. Καθώς ούτε αυτό πετυχαίνει, γίνεται επιθετικός με τον υπάλληλο και εκφράζει την αγανάκτησή του. Ο μαθητής που υποδύεται τον πατέρα σε όλη τη διάρκεια της συνομιλίας διαβάζει ένα κείμενο με πληροφορίες για τη Γουαδελούπη. Εναλλακτικά, ένας άλλος μαθητής σε ρόλο υπαλλήλου διαβάζει μια συνταγή μαγειρικής. ❖ Αφήγηση ιστορίας από διαφορετικό κάθε φορά ρόλο: Ο εκπαιδευτικός διαβάζει μια ιστορία που αναφέρεται σε κάποιο περιστατικό ενδοσχολικής βίας. Στη συνέχεια ζητά από τους μαθητές να αφηγηθούν την ιστορία από την πλευρά του θύματος, του θύτη και του παρατηρητή. ❖ Τι λείπει; : Ο εκπαιδευτικός διαβάζει μια ιστορία από την οποία λείπει ένα τμήμα (στην αρχή, στη μέση ή στο τέλος) και ζητά από τους μαθητές σε ομάδες να επινοήσουν τα γεγονότα που λείπουν. Στη συνέχεια, τους ζητά α)να αποδώσουν τις ιστορίες που προέκυψαν ως φωτο-ιστορίες και β) να τις αφηγηθούν. <p>Θέατρο του Αναγνώστη (Dramatic Readers' Theatre)</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες. Κάθε ομάδα επιλέγει
---	--	---

<p>ή ποιητικό κείμενο κατανοώντας τα νοήματά του</p> <ul style="list-style-type: none"> • να εντάσσει την αφήγησή του σε θεατρική συνθήκη 	<p>Εκφραστική ανάγνωση (άρθρωση, επιτονισμός, ένταση, ύφος, χρώμα, χροιά, παύσεις, ρυθμός)</p> <p>Θεατρικό αναλόγιο</p> <p>2 ώρες</p>	<p>ένα κείμενο και δημιουργεί μια παρουσίαση - ανάγνωση, συνδυάζοντας το κείμενο αυτό με μικρές εκφραστικές κινήσεις και χειρονομίες. Κάποια μέρη μπορεί να αναγνωστούν εν χορώ, από 2- 3 μαθητές κ.ά.</p> <p>Θεατρικό αναλόγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Επιλέγεται μια θεματική ενότητα και τα σχετικά λογοτεχνικά κείμενα που θα αξιοποιηθούν. Στη συνέχεια, επιλέγεται ο χώρος παρουσίασης και οργανώνονται οι θέσεις των μαθητών, οι κινήσεις τους στον χώρο, το εικαστικό θέμα που μπορεί να πλασιώνει την παρουσίαση (μικρό σκηνικό ή προβολή διαφανειών- βίντεο κ.ά.), τα κοστούμια, τα αντικείμενα που θα χρησιμοποιηθούν (τραπέζι, καθίσματα, αναλόγια κ.ά.), ο φωτισμός καθώς και η μουσική.
<ul style="list-style-type: none"> • να κατανοεί καλύτερα τον εαυτό του και τον κόσμο μέσα στον οποίο ζει • να σκέφτεται κριτικά για αξίες, αντιλήψεις, ηθικές αρχές, αξιοποιώντας το προσωπικό βίωμα • να διερευνά εναλλακτικούς τρόπους αντιμετώπισης προβληματικών καταστάσεων • να συνειδητοποιεί τον ρόλο του ως μέλος της κοινωνίας • να αποκωδικοποιεί και να αξιοποιεί τα στοιχεία του 	<p>2.3 Διερεύνηση κοινωνικών θεμάτων με τεχνικές θεάτρου/ δράματος</p> <p>Ενδεικτικά θέματα:</p> <p>Ανθρώπινα δικαιώματα</p> <p>Δικαιώματα του παιδιού</p> <p>Διαφορετικότητα - Ταυτότητα</p> <p>Σχέσεις</p> <p>Πολιτεία - ενεργός πολίτης</p> <p>Περιβάλλον</p> <p>Αγωγή υγείας</p> <p>Εξαρτήσεις</p> <p>Ρατσισμός</p> <p>Φανατισμός- βία</p> <p>Μετανάστες, πρόσφυγες</p> <p>Τοπική ιστορία κ.ά</p>	<p>Η Μέθοδος του Εκπαιδευτικού Δράματος (Drama in Education)</p> <p>Ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει ένα μάθημα με τη Μέθοδο του Εκπαιδευτικού Δράματος και το συντονίζει.</p> <p>Ειδικότερα:</p> <p>α) επιλέγει κάποιο θέμα που ενδιαφέρει τους μαθητές και θίγει ζητήματα αξιών, αντιλήψεων, στάσεων,</p> <p>β) θέτει ένα βασικό κατευθυντήριο ερώτημα προς διερεύνηση,</p> <p>γ) σχεδιάζει τη δομή του μαθήματος και αξιοποιεί τεχνικές του Δράματος, όπως: Ιδεοθύελλα (εικαστική ή άλλη), Εκπαιδευτικός σε Ρόλο, Μανδύας του Ειδικού, Κυκλικό Δράμα, Ομαδικό γλυπτό κ.ά.,</p> <p>με σκοπό να βιώσουν οι συμμετέχοντες μια ατομική και συλλογική εμπειρία καθώς διερευνούν το θέμα και να αναστοχαστούν πάνω σε αυτό,</p>

<p>Δράματος</p> <ul style="list-style-type: none"> • να εκφράζει αυθόρμητα με το σώμα έννοιες, καταστάσεις, απόψεις κ.ο.κ. • να αντλεί υλικό από προσωπικά βιώματα • να παρατηρεί προσεκτικά και να ερμηνεύει εικόνες • να δίνει τίτλους σε δυναμικές εικόνες • να γράφει κείμενο με αφορμή προσωπικές εμπειρίες, αναμνήσεις κ.ά. • να εμβαθύνει σε κοινωνικά θέματα μέσω βιωματικής επεξεργασίας • να κατανοεί την κοινωνική διάσταση του θεάτρου • να αναπτύσσει κριτική σκέψη • να αντιλαμβάνεται το ρόλο του ως ενεργό μέλος της κοινωνίας • να διερευνά βιωματικά και να εκφράζει καλλιτεχνικά κοινωνικούς 	<p>Τα στοιχεία του Δράματος</p> <p>πλαίσιο (καταστάσεις - σχέσεις - ρόλοι), δραματική ένταση, εστίαση, χώρος, χρόνος, λόγος, κίνηση, ατμόσφαιρα, σύμβολα.</p> <p>Δυναμικές εικόνες</p> <p>Συναισθηματική/ συγκινησιακή μνήμη</p> <p>Υποκειμενική “ανάγνωση” εικόνας</p> <p>Δημιουργική Γραφή</p> <p>Ενεργός θεατής</p>	<p>δ) συντονίζει τη διαδικασία του μαθήματος.</p> <p>Θέατρο εικόνων</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Οι μαθητές σε κύκλο. Ο εκπαιδευτικός τους δίνει μια λέξη που εκφράζει κάποια έννοια, κατάσταση κ.ά. (π.χ. αέρας, καλοκαίρι, έρωτας, εφηβεία, ταξίδι κ.ά.) και τους ζητά να δημιουργήσουν με το σώμα τους πολύ γρήγορα (για να αποφευχθεί η «λογοκρισία» της σκέψης) ακίνητες εικόνες. Στόχος είναι να έχουν οι εικόνες προσωπικά χαρακτηριστικά, να στηρίζονται σε βιώματα, εμπειρίες, αναμνήσεις και συνειρμούς και να μην αποτελούν απλώς περιγραφή της λέξης που δόθηκε. Το επίπεδο της ενέργειας στις εικόνες πρέπει να είναι τέτοιο, ώστε κάθε εικόνα να δίνει την εντύπωση πως μπορεί να “ζωντανέψει” ανά πάσα στιγμή. <p>Οι μαθητές παρατηρούν τις εικόνες που δημιουργήθηκαν, εκφράζουν τα συναισθήματα που τους προκαλούν και τους δίνουν τίτλους. Όλες οι ερμηνείες είναι σωστές, εφόσον αποτελούν υποκειμενική ανάγνωση κάθε εικόνας.</p> <p>Κάθε δημιουργός στη συνέχεια μιλά για την ιστορία που δείχνει με την εικόνα του. Οι προσωπικές αυτές ιστορίες/εικόνες μπορεί να αποτελέσουν υλικό για δημιουργική γραφή.</p> <p>Δημιουργία συλλογικών δυναμικών εικόνων</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Από το πραγματικό στο ιδανικό: Οι μαθητές χωρίζονται σε δύο ομάδες. Η μια ομάδα κάθε φορά είναι θεατές. Ο εκπαιδευτικός δίνει μια λέξη ή σύντομη φράση (π.χ. σχολείο, φίλοι, οικογένεια, βία, εκπαιδευτικό σύστημα κ.ά.) και ένας - ένας τα μέλη της μιας ομάδας συνδημιουργούν μια ομαδική δυναμική εικόνα (tableau vivant) με αυτό το θέμα. Οι θεατές παρατηρούν προσεκτικά την εικόνα. Στη συνέχεια, αναλαμβάνουν ρόλο γλύπτη και κάνουν αλλαγές στην εικόνα, ώστε να την μετατρέψουν στο αντίθετό της, στην “ιδανική” κατάσταση. (Για την λέξη «πόλεμος», π.χ., η πρώτη εικόνα δείχνει καταστάσεις καταστροφής, απώλειας κ.ο.κ. και η δεύτερη τα αντίθετά τους). Σε επόμενη φάση, οι μαθητές δημιουργούν μια τρίτη ενδιάμεση
---	---	--

<p>προβληματισμούς</p> <ul style="list-style-type: none"> • να δημιουργεί διαδοχή δυναμικών εικόνων • να αναλαμβάνει σαφή ρόλο μέσα σε μια δυναμική εικόνα <ul style="list-style-type: none"> • να αναπτύσσει την αισθητική του κρίση ως δημιουργός και ως θεατής <ul style="list-style-type: none"> • να ανατροφοδοτεί επικοινωνιακά τους συμμαθητές του 	<p>Παράλληλες εικόνες</p> <p>Αργή κίνηση</p> <p>Διαδοχή δυναμικών εικόνων</p> <p>Αναστοχασμός/Ανατροφοδότηση</p>	<p>εικόνα, η οποία απεικονίζει και εξηγεί την μετάβαση από το πραγματικό στο ιδανικό.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Μετανάστες (Α. Μποάλ): Οι μαθητές χωρίζονται σε δυο ομάδες. Η μια ομάδα δημιουργεί συλλογικά μια εικόνα των μεταναστών σήμερα. Στη συνέχεια, ζητείται από τα μέλη της άλλης ομάδας να εκφράσουν με το σώμα τους πώς βλέπουν τον εαυτό τους σε σχέση με αυτήν την εικόνα. Έπειτα ζητείται από τις δύο ομάδες να προσπαθήσουν να σχετιστούν πρώτα ως δυναμικές εικόνες και στη συνέχεια σε αργή κίνηση. Ακολουθεί συζήτηση/ αναστοχασμός για όλα τα στάδια της δραστηριότητας (Τι δείχνουν οι εικόνες; Συναντήθηκαν οι δύο πλευρές; Έγινε η επιθυμία/πρόθεση πράξη;) <p>Δημιουργία δυναμικών εικόνων από σύντομα κείμενα</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες. Σε κάθε ομάδα δίνεται ένα ή περισσότερα κείμενα (φωτογραφία, στατιστική έρευνα, δημοτικό τραγούδι, ποίημα κ.ά.) σχετικά με κάποιο κοινωνικό ζήτημα (πχ. την προστασία του περιβάλλοντος) και της ζητείται να δημιουργήσει μια δυναμική εικόνα βασισμένη στα κείμενα. Στη συνέχεια, κάθε ομάδα δημιουργεί δύο επιπλέον εικόνες: μία που αναπαριστά το 'πριν' και μια το 'μετά' της κεντρικής εικόνας. <p>Κάθε ομάδα παρουσιάζει τις εικόνες της διαδοχικά. Ο εκπαιδευτικός αξιοποιεί τεχνικές θεάτρου/δράματος (π.χ. ανίχνευση σκέψης, συλλογική συνείδηση, εσωτερική φωνή, ζωντάνεμα εικόνων, σύντομες διαδοχικές φράσεις κ.ά.), για να βοηθήσει τους μαθητές να εμβαθύνουν στα ζητήματα που διερευνώνται.</p> <p>Ακολουθεί αναστοχασμός και ανατροφοδότηση. Στη συνέχεια οι εικόνες ξαναδουλεύονται από τις ομάδες και προστίθενται σε αυτές ήχος, λόγος και κίνηση. Αυτές οι εικόνες μπορούν να αποτελέσουν υλικό για θεατρικό δρώμενο.</p>
---	--	---

	4 ώρες	
3. ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ		
<ul style="list-style-type: none"> να διακρίνει τις ομοιότητες ενός θεατρικού έργου με άλλα λογοτεχνικά κείμενα και τις διαφορές του από αυτά να συγκρίνει σκηνές θεατρικού και λογοτεχνικού έργου 	<p>3.1 Σύγκριση θεατρικού έργου με λογοτεχνικό έργο ποιητικό ή πεζό (διήγημα, νουβέλα, παραμύθι κ.ο.κ.)</p> <p>Σύγκριση Σκηνών</p> <p>2 ώρες</p>	<ul style="list-style-type: none"> Οι μαθητές σε ομάδες συγκρίνουν: <ul style="list-style-type: none"> Θεατρικά με λογοτεχνικά έργα (ολόκληρα ή αποσπάσματα) Θεατρικά έργα που γράφτηκαν με αφορμή λογοτεχνικά με τα αντίστοιχα λογοτεχνικά (ολόκληρα ή αποσπάσματα) Στη συνέχεια, καταγράφουν τις ομοιότητες και τις διαφορές και τις παρουσιάζουν με ευφάνταστο τρόπο (πχ. παρουσίαση σε συνέδριο ως ειδικοί επιστήμονες, διαφήμιση κ.ά.) Σύγκριση σκηνών λογοτεχνικού και θεατρικού έργου Οι μαθητές συγκρίνουν τις σκηνές παραθύρου και μπαλκονιού από τον <i>Ερωτόκριτο</i> του Β. Κορνάρου και από <i>Ρωμαίο και Ιουλιέττα</i> του Σαίξπηρ αντίστοιχα.
<ul style="list-style-type: none"> να διακρίνει τα δραματικά στοιχεία ενός λογοτεχνικού έργου να γνωρίζει για τον συγγραφέα (αν υπάρχει) και να εντάσσει αυτόν και το συγκεκριμένο έργο στην εποχή του 	<p>3.2 Δραματοποίηση πεζού ή ποιητικού λογοτεχνικού έργου</p> <p>Δραματικά στοιχεία του λογοτεχνικού έργου: δραματικός μύθος, δράση (συμβάντα), πρόσωπα/χαρακτήρες, εμπόδια, συγκρούσεις, χώρος και χρόνος</p>	<ul style="list-style-type: none"> Οι μαθητές: <ul style="list-style-type: none"> Διαβάζουν επιλεγμένο λογοτεχνικό έργο (ολόκληρο ή απόσπασμα) Δημιουργούν εικαστικούς εννοιολογικούς χάρτες, προκειμένου να αποτυπώσουν τις ιδέες, τις αξίες και τα μηνύματα του έργου Ερευνούν σχετικά με το συγγραφέα, την εποχή του, το ιστορικό - κοινωνικό - πολιτικό πλαίσιο της εποχής του καθώς και της εποχής στην οποία αναφέρεται το έργο (αν δεν συμπίπτουν)

<ul style="list-style-type: none"> • να μεταγράφει ένα λογοτεχνικό έργο σε θεατρικό • να μετατρέπει μια ιστορία σε εικοναφήγημα (κόμικ) • να διακρίνει τα βασικά συμβάντα ενός κειμένου και να τα επεξεργάζεται αυτοσχεδιαστικά • να εμβαθύνει στα θέματα και τα πρόσωπα του έργου • να δρα ως “άλλος” σε “άλλο” χώρο και “άλλο” χρόνο • να αξιολογεί, να συγκεντρώνει και να αξιοποιεί θεατρικά υλικά από κάθε δράση • να γράφει διαλόγους και σκηνικές οδηγίες • να απολαμβάνει ένα ποιητικό κείμενο και να συγκινείται από αυτό • να μεταφράζει ένα 	<p>Ιστορικό - κοινωνικό - πολιτικό πλαίσιο</p> <p>Ιδέες, αξίες, μηνύματα</p> <p>Δραματική ανάλυση λογοτεχνικού έργου</p> <p>Αφήγηση της ιστορίας</p> <p>Διάκριση των δραματικών στοιχείων του έργου</p> <p>Χωρισμός σε σκηνές</p> <p>Εικοναφήγημα</p> <p>Σκηνική διερεύνηση: Από το κείμενο στις συμβάσεις του θεάτρου</p> <p>Αυτοσχεδιασμοί - Τεχνικές Θεάτρου/Δράματος</p> <p>Θεατρικό ημερολόγιο</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Αφηγούνται σύντομα την ιστορία (πλοκή) ο καθένας χωριστά ή σε κυκλική αφήγηση. Στη συνέχεια, ❖ Καταγράφουν: <ul style="list-style-type: none"> - τα πρόσωπα/χαρακτήρες (Ποιός;) και τις μεταξύ τους σχέσεις. - τον δραματικό χρόνο (Πότε;) και τόπο της ιστορίας (Πού;) Διακρίνουν τη δράση (Τί γίνεται;) σε σκηνές. - Εντοπίζουν τους στόχους (Τι θέλω να πετύχω;) , τα κίνητρα, τα εμπόδια, τις συγκρούσεις και τις ανατροπές των χαρακτήρων. ❖ Δημιουργούν την ιστορία με μορφή εικοναφήγηματος (κόμικ) <p>Οι μαθητές επεξεργάζονται τις σκηνές με αυτοσχεδιασμούς. Διερευνούν ρόλους, καταστάσεις και θέματα με τεχνικές θεάτρου/ δράματος, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ρόλος στον τοίχο • Ανακριτική καρτέκλα • Διάδρομος συνείδησης • Δυναμικές εικόνες • Συλλογικός ρόλος • Οπτική γωνία • Αναδρομή • Κυκλικό δράμα • Παράλληλες σκηνές • Γραφή σε ρόλο/ημερολόγιο κ.ά. <p>Καθόλη τη διάρκεια της επεξεργασίας, οι μαθητές κρατούν ημερολόγιο-σημειωματάριο, όπου καταγράφουν υλικό προς αξιοποίηση (π.χ. διαλόγους, ατάκες, σκέψεις, ιδέες ιδέεςκ.ά).</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Δίνεται ένα ποιητικό κείμενο και κάθε μαθητής καλείται
---	---	--

<p>ποιητικό κείμενο σε δράση (εικόνα, ήχο, κίνηση)</p> <ul style="list-style-type: none"> • να γνωρίζει για τον ποιητή (εφόσον είναι γνωστός) και να εντάσσει αυτόν και το συγκεκριμένο έργο στην εποχή τους • να συνδυάζει την απαγγελία ποιήματος με εικαστικές και άλλες δράσεις • να αποτυπώνει την ατμόσφαιρα και τα συναισθήματα ενός ποιήματος αξιοποιώντας τις εικαστικές τέχνες, τη μουσική, τον χορό κ.ά. 	<p>Εργαστήρι Γραφής</p> <p>Διάλογοι/ Σκηνικές οδηγίες</p> <p>2 ώρες</p>	<p>να διαλέξει / υπογραμμίσει λέξεις που τον “αγγίζουν”. Αυτοσχεδιάζουν ατομικά ή ομαδικά σχετικά με τις λέξεις αυτές (εικόνες, συνειρμοί, άλλες λέξεις, συναισθήματα κ.ά.) και συνθέτουν ένα δρώμενο.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Οι μαθητές επιλέγουν από έναν στίχο του ποιήματος ο καθένας και αυτοσχεδιάζουν. Παρουσιάζουν το ποίημα είτε με τη υπάρχουσα διαδοχή των στίχων είτε αλλάζοντας τη σειρά. ❖ Δίνεται στους μαθητές, σε ομάδες, πληροφοριακό υλικό για τη ζωή και το έργο του ποιητή. Κάθε ομάδα παρουσιάζει αυτές τις πληροφορίες στις υπόλοιπες με έναν ενδιαφέροντα τρόπο στο πλαίσιο μιας κοινής δοσμένης συνθήκης (πχ. σε ένα τηλεοπτικό ή ραδιοφωνικό αφιέρωμα, σε τελετή βράβευσης κ.ά.). <p>Με βάση το υλικό που προκύπτει γράφουν το θεατρικό έργο (διαλόγους και σκηνικές οδηγίες).</p>
<ul style="list-style-type: none"> • να χρησιμοποιεί τη φαντασία του για να επινοεί διαλόγους για καρτέ κόμικ • να νοηματοδοτεί εικόνες 	<p>3.3 Δραματοποίηση άλλων κειμένων*</p> <p>Εικοναφήγηση (Κόμικ)</p> <p>Εικαστικές δημιουργίες (φωτογραφίες, πίνακες)</p>	<p>Ενδεικτικές δραστηριότητες:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Δίνεται στους μαθητές μία ιστορία σε κόμικ με σβησμένους τους διαλόγους στα καρτέ. Οι μαθητές επινοούν και γράφουν τους δικούς τους διαλόγους, που συνθέτουν μια ιστορία. Την δραματοποιούν και την παρουσιάζουν. ❖ Ζωντανός πίνακας: Ο εκπαιδευτικός δείχνει την εικόνα

<ul style="list-style-type: none"> • να αξιοποιεί δημιουργικά τις γνώσεις που αποκτά από τα μαθήματα του Κινηματογράφου • να είναι δεκτικός σε ερεθίσματα και δημιουργικός με το σώμα και τη φωνή του • να αντιμετωπίζει την επικαιρότητα με ευαισθησία και κριτικό βλέμμα ως ενεργός πολίτης και ως καλλιτέχνης 	<p>ζωγραφικές, γλυπτά κ.ά)</p> <p>Οπτικοακουστικά μέσα</p> <p>Κινηματογράφος</p> <p>Μουσική</p> <p>Κείμενα ενημερωτικού περιεχομένου (ειδήσεις, άρθρα, ρεπορτάζ κ.ά.)</p> <p>2 ώρες</p> <p><i>* Διευκρίνιση : με την λέξη “κείμενο” εννοείται όχι μόνο το γραπτό κείμενο αλλά και αποσπάσματα προφορικού λόγου, φωτογραφίες, διαφημίσεις, ειδήσεις και διάφορα άλλα πολυτροπικά κείμενα.</i></p>	<p>ενός πίνακα ζωγραφικής με πολλά πρόσωπα και δράσεις ή τον προβάλλει. Οι μαθητές παρατηρούν τον πίνακα προσεκτικά και λένε μία λέξη ο καθένας για αυτόν. Έπειτα, καθένας υιοθετεί τη στάση ενός από τα εικονιζόμενα πρόσωπα και όλοι μαζί αναπαριστούν τον πίνακα. Οι μαθητές δίνουν κίνηση και ήχο στους χαρακτήρες με το σύνθημα του εκπαιδευτικού. Στη συνέχεια, δημιουργούν διαλόγους μεταξύ των προσώπων του πίνακα, αυτοσχεδιάζουν, φτιάχνουν ιστορίες και τις δραματοποιούν.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Οι μαθητές επιλέγουν θέματα που θίγονται σε κάποια ταινία που προτείνει ο εκπαιδευτικός ή που συνάντησαν στο πλαίσιο του μαθήματος του Κινηματογράφου. Μπορούν να επιλέξουν και χαρακτήρες που τους κίνησαν ιδιαίτερα το ενδιαφέρον. Τα επεξεργάζονται βιωματικά με τεχνικές θεάτρου/δράματος (αυτοσχεδιασμός, ανακριτική καρτέκλα κ.ά) Από την επεξεργασία προκύπτει υλικό που μπορεί να αξιοποιηθεί για θεατρική παρουσίαση, σε συνδυασμό με την ταινία ή ανεξάρτητη ❖ Οι μαθητές δραματοποιούν ένα τραγούδι, ένα ορχηστρικό μουσικό κομμάτι, μια παρτιτούρα. Π.χ. δημιουργούν βιντεοκλίπ ενός τραγουδιού <p>Οι μαθητές δραματοποιούν άρθρα, ειδήσεις και άλλα κείμενα που αφορούν την επικαιρότητα</p>
4. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ – ΠΡΟΣΛΗΨΗ		

<ul style="list-style-type: none"> • να συμμετέχει σε θεατροπαιδαγωγικά προγράμματα • να αντιλαμβάνεται βαθύτερα της θεατρικής δημιουργίας • να απολαμβάνει και να αξιολογεί μια παράσταση 	<p>Θεατρικός χώρος</p> <p>Θεατρική σκηνή</p> <p>Παράσταση</p> <p>Καλλιτεχνικό σχολείο- Θέατρο- Κοινωνία</p> <p>Αναστοχασμός</p> <p>Κριτική προσέγγιση</p> <p>Ο μαθητής –θεατής</p> <p>Ο μαθητής -κριτικός</p> <p>4 ώρες</p>	<p>Πρόσκληση καλλιτεχνών του θεάτρου και θεατροπαιδαγωγών στο σχολείο</p> <p>Συζήτηση/εργαστήριο με συγγραφείς, σκηνοθέτες, ηθοποιούς, σκηνογράφους, ενδυματολόγους, θεατροπαιδαγωγούς κ.ά.</p> <p>Παρακολούθηση παράστασης (εντός ή εκτός σχολείου) και συζήτηση με τους συντελεστές</p> <p>Ανάλυση, κριτική προσέγγιση και αξιολόγηση της παράστασης (σκηνοθεσία, δραματουργία, υποκριτική, κοστούμια, μουσική κ.ο.κ)</p>
5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		
<ul style="list-style-type: none"> • να αποτιμά τις δράσεις του/ να αυτοαξιολογείται 	ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ	<p>Εργαστηριακή αξιολόγηση του μαθήματος μέσω πρόβας ή άλλης επιλεγόμενης δράσης σε ομάδες. Η αξιολόγηση βασίζεται στη διδαχθείσα ύλη. Συνοπλογίζεται το ημερολόγιο μαθητή.</p>

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ-ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ
Α' ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

ΣΚΟΠΟΣ

“Σκοπός των καλλιτεχνικών σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (γυμνάσια και λύκεια) είναι η προετοιμασία, η ενθάρρυνση και η στήριξη του ενδιαφέροντος των μαθητών για τις τέχνες, η καλλιέργεια και η εκπαίδευση των δεξιοτήτων και κλίσεων που διαθέτουν και η κατάρτιση των νέων που επιθυμούν να ακολουθήσουν επαγγελματική κατεύθυνση στο χώρο του θεάτρου, του χορού και των εικαστικών τεχνών, χωρίς, παράλληλα, να υστερούν σε γενική παιδεία, εάν τελικά επιλέξουν άλλον τομέα επιστημονικής ή επαγγελματικής κατεύθυνσης.” (Ν. 3194/2003, ΦΕΚ 267 τ. Α’)

Τους ανωτέρω σκοπούς καλείται να υποστηρίξει και το παρόν Πρόγραμμα Σπουδών (Π.Σ.) για το μάθημα **Θεατρικό Παιχνίδι - Δραματοποίηση Κειμένων**, στο πλαίσιο, μάλιστα, των σύγχρονων παιδαγωγικών

προσεγγίσεων, σύμφωνα με τις οποίες το σχολικό (διδασκτικό/ γνωσιακό) περιβάλλον θεωρείται άρρηκτα συνδεδεμένο με την ευρύτερη κοινωνική πραγματικότητα. Έτσι, το Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος Θεατρικό Παιχνίδι - Δραματοποίηση Κειμένων επιδιώκει :

- να αποκτήσουν οι μαθητές γνώσεις θεμελιώδεις, γόνιμες και περιεκτικές, ως βάση για την αισθητική τους καλλιέργεια
- να αναπτύξουν οι μαθητές την αισθητική τους κρίση, λειτουργώντας οι ίδιοι ως δημιουργοί και κριτικοί αποδέκτες
- να συνειδητοποιήσουν την κοινωνική λειτουργία της Τέχνης του Θεάτρου και να υιοθετήσουν αξίες, στάσεις και συμπεριφορές που ευνοούν τον σεβασμό στην ετερότητα και την ειρηνική συνύπαρξη.

ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Το παρόν Π.Σ. αναπτύσσεται στο διδακτικό χρόνο των τεσσάρων (4) ωρών ανά εβδομάδα και έχει ως κύριο άξονα το τρίπτυχο: άτομο - ενεργός πολίτης - καλλιτέχνης. Όσο αφορά τη δομή του, περιλαμβάνει τρεις ενότητες: την ενότητα **Θεατρικό Παιχνίδι**, την ενότητα **Τεχνικές Θεάτρου /Δράματος και Αφήγηση** και την ενότητα **Δραματοποίηση Κειμένων**.

Στην ενότητα **Θεατρικό παιχνίδι**, μέσω της παιγνιώδους διαδικασίας του Θεατρικού Παιχνιδιού, οι μαθητές καλούνται να διερευνήσουν τις δυνατότητες και τα όρια των εκφραστικών τους μέσων, τη δυναμική της ομάδας και τον ρόλο τους μέσα σε αυτή, καθώς και το ασφαλές πλαίσιο για έκφραση και δημιουργία που τους προσφέρουν η συνεργασία, η αποδοχή και η εμπιστοσύνη στο πλαίσιο της ομάδας.

Στην ενότητα **Τεχνικές Θεάτρου/ Δράματος και Αφήγηση** επιχειρείται σταδιακή εξοικείωση των μαθητών με τις συμβάσεις του θεατρικού/δραματικού πλαισίου, μέσα από δραστηριότητες που καλλιεργούν τη φαντασία και την επινοητικότητα, από αυτοσχεδιασμούς και παιχνίδια ρόλων. Ιδιαίτερη θέση δίνεται στην προφορική αφήγηση και την ανάγνωση κειμένου, με ασκήσεις που προετοιμάζουν τους μαθητές για θεατρικό αναλόγιο και για παρουσιάσεις έργων σε κοινό.

Στη συνέχεια, αξιοποιούνται ποικίλες τεχνικές του Θεάτρου/Δράματος για βιωματική διερεύνηση, κριτική επεξεργασία και εμβάθυνση σε ζητήματα που απασχολούν τους μαθητές ως εφήβους και γενικότερα ως πολίτες του σημερινού κόσμου. Για την προσέγγιση τέτοιου είδους θεμάτων προτείνεται η αξιοποίηση της μεθόδου του Εκπαιδευτικού Δράματος (Drama in Education) και παρουσιάζονται αναλυτικά δραστηριότητες από το Θέατρο Εικόνων (Image Theatre) του Augusto Boal.

Στην ενότητα **Δραματοποίηση Κειμένων** οι μαθητές καλούνται να χρησιμοποιήσουν τις ήδη αποκτηθείσες γνώσεις και να τις διευρύνουν. Πρώτα προσεγγίζουν αυτοσχεδιαστικά ένα μικρής έκτασης θεατρικό έργο (μονόπρακτο ή απόσπασμα έργου) και το παρουσιάζουν Στη συνέχεια προχωρούν στη σύγκριση ενός θεατρικού με ένα λογοτεχνικό έργο, ποιητικό ή πεζό. Τέλος, εισάγονται στη διαδικασία δραματοποίησης πεζού λογοτεχνικού έργου, από την δραματική ανάλυση ως τη σκηνική διερεύνηση. Μέσα από δραστηριότητες **Εργαστηρίου Γραφής** το λογοτεχνικό έργο μεταγράφεται σε θεατρικό κείμενο, το οποίο τροποποιείται και βελτιώνεται κατά τη διαδικασία των δοκιμών. Κατά τη διάρκεια των δοκιμών γίνονται αισθητικού και καλλιτεχνικού τύπου επιλογές, που αφορούν την παρουσίαση σε κοινό, όπως είναι το είδος ή τα είδη θεάτρου που θα αξιοποιηθούν (π.χ. κουκλοθέατρο), ο χώρος και ο χρόνος της παρουσίασης, η σκηνογραφία, η ενδυματολογία, ο φωτισμός και η μουσική. Με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού οι μαθητές επιμελούνται και θέματα οργάνωσης παραγωγής και προβολής (δελτίο τύπου, αφίσα, πρόγραμμα κ.ά). Στόχος είναι να τους δοθεί η δυνατότητα να εμπλακούν σε όλα τα στάδια μιας διαδικασίας δραματοποίησης και να έρθουν σε επαφή με όσο το δυνατόν περισσότερες πλευρές

του θεατρικού γεγονότος. Την πρόταση δραματοποίησης πεζού λογοτεχνικού έργου ακολουθούν προτάσεις για δραματοποίηση άλλων κειμένων, όπως είναι τα ποιητικά κείμενα, κείμενα από διάφορα διδακτικά αντικείμενα, κείμενα μαθητών που έχουν παραχθεί στο μάθημα της Δημιουργικής Γραφής, εικονοφήγματα (κόμικς), εικαστικές δημιουργίες, αποσπάσματα ταινιών, ειδήσεις, άρθρα, ρεπορτάζ κ.ά.

ΣΤΟΧΟΙ

Στόχοι του διδακτικού αντικειμένου Θεατρικό Παιχνίδι - Δραματοποίηση Κειμένων είναι μεταξύ άλλων οι εξής:

- η εξάσκηση συγκεκριμένων γνωστικών και αντιληπτικών δεξιοτήτων
- η ανάπτυξη νοητικών και δημιουργικών δεξιοτήτων
- η ενδυνάμωση της ομαδικότητας και της συνεργασίας
- η έκφραση της ατομικής και πολιτισμικής ταυτότητας
- η απελευθέρωση και έκφραση συναισθημάτων
- η ψυχική και πνευματική καλλιέργεια
- η μάθηση με βάση την εμπειρία και την ενσυναίσθηση
- η αποδοχή και η ένταξη
- η αειφορία
- η καινοτομία, με χρήση των πολλαπλών δυνατοτήτων που δίνουν οι τεχνολογικές εξελίξεις στην διάχυση της πληροφορίας και επικοινωνίας, ιδιαίτερα μέσα από το διαδίκτυο και τις ψηφιακές πλατφόρμες θεατροπαιδαγωγικού υλικού
- η επικοινωνία ανάμεσα στα μέλη της ομάδας, η επίλυση συγκρούσεων,
- η συλλογική παραγωγή έργου
- η δημιουργία αυτοσχέδιου ομαδικού έργου, της παράστασης-δραματοποίησης, με ανάληψη δραστηριοτήτων από τους μαθητές που καλύπτουν όλες τις φάσεις
- η αποδοχή και εκτίμηση της διαφορετικότητας και πολυπολιτισμικότητας της κοινωνίας μας
- η επαφή και διασύνδεση με τις τοπικές κοινότητες με την έξοδο των μαθητών στην κοινωνία – η θεατρική δραστηριότητα ως εργαλείο κατανόησης του κόσμου.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η διαδικασία διδασκαλίας - μάθησης του μαθήματος Θεατρικό Παιχνίδι -Δραματοποίηση διέπεται από τις ακόλουθες **θεατροπαιδαγωγικές αρχές**:

- Πρόκειται για μάθημα εργαστηριακό και βιωματικό. Κάθε διδακτική ενότητα περιλαμβάνει εισαγωγικές και καταληκτικές δραστηριότητες.
- Η διαδικασία δημιουργίας και το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα θεωρούνται ισάξια.
- Οι μαθητές ενθαρρύνονται να είναι δημιουργοί και κριτικοί αποδέκτες κάθε δημιουργίας. Σε αυτό το πλαίσιο εισάγεται από την αρχή η διαδικασία “δημιουργία -παρουσίαση- ανταπόκριση”. Σύμφωνα με αυτήν τη διαδικασία, υπάρχει πάντοτε ένα στάδιο ατομικής ή ομαδικής **δημιουργίας**. Ό,τι δημιουργείται από τους μαθητές παρουσιάζεται (**παρουσίαση**) στο πλαίσιο της ομάδας - τάξης και συζητείται (**ανταπόκριση, αναστοχασμός και ανατροφοδότηση**), με σκοπό την περαιτέρω επεξεργασία και βελτίωση, την εκ νέου παρουσίαση κ.ο.κ.
- Επιδιώκεται η συνεργασία τόσο μεταξύ των διαφόρων γνωστικών αντικειμένων της Κατεύθυνσης Θεάτρου- Κινηματογράφου όσο και μεταξύ των τριών Κατευθύνσεων του Καλλιτεχνικού Γυμνασίου και η διαθεματική προσέγγιση της μάθησης.
- Η τέχνη και η μάθηση εντάσσονται σε περιβάλλον αποδοχής, ένταξης και επιδίωξης αειφόρου ανάπτυξης της τέχνης στην υπηρεσία του ανθρώπου και του πολίτη. Σε αυτό το πλαίσιο, το θέατρο αντιμετωπίζεται όχι μόνο ως μορφή τέχνης αλλά και ως εργαλείο μάθησης με την ευρεία έννοια, δηλαδή, διερεύνησης, κοινωνικών ζητημάτων που απασχολούν τους μαθητές μέσα και έξω από το σχολείο.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση θεωρείται αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας της μάθησης και οφείλει να σχετίζεται πλήρως με όλο το εύρος των διδακτικών στόχων, να ενισχύει τα κίνητρα των μαθητών και τη θέλησή τους για μάθηση και να αποτελεί αφετηρία για περαιτέρω μάθηση. Ο εκπαιδευτικός για να επιτύχει έγκυρη, αξιόπιστη, αντικειμενική και αδιάβλητη αξιολόγηση και προκειμένου να αξιολογηθούν όλοι οι στόχοι, οι διαδικασίες και τα περιεχόμενα του Π.Σ. οφείλει να συνδυάζει ποικίλες μορφές και τεχνικές. Ο μαθητής να αξιολογείται ως προς το βαθμό της αντιληπτικής και δημιουργικής του ικανότητας και ως προς τις επιμέρους δεξιότητες που αναπτύσσει.

Η βαθμολόγηση των ατομικών, ερευνητικών ή ομαδικών εργασιών μπορεί να γίνεται με τα παρακάτω κριτήρια αξιολόγησης προσαρμοσμένα στο είδος και στο αποτέλεσμα της εργασίας (αλλά και με τα κριτήρια που ενδεχομένως κρίνει ο/η εκπαιδευτικός ως απαραίτητα). Ενδεικτικά αναφέρονται:

- η πρωτότυπη αντιμετώπιση του θέματος-δημιουργική έκφραση
- οι δημιουργικές και εν γένει πολύτεχνες λύσεις που προτείνονται
- η οργάνωση, η πραγματοποίηση δραστηριοτήτων και η παρουσίαση τους σε επίπεδο τάξης ή στη μαθητική κοινότητα ή αλλού
- η διαθεματική /διεπιστημονική προσέγγιση του θέματος (όπου απαιτείται)
- το πλήθος και η ετερογένεια των πηγών που επιλέχθηκαν (όπου απαιτούνται)
- η προβολή της αειφόρου ανάπτυξης της Τέχνης και του Πολιτισμού.

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΣΤΗΛΩΝ

Η **πρώτη στήλη** αναφέρεται στους στόχους κάθε δραστηριότητας και διδακτικής προσέγγισης, δηλαδή στις προσδοκώμενες δεξιότητες του μαθητή και στην αναμενόμενη κατάκτηση του αντικειμένου στο κάθε στάδιο της παιδαγωγικής διαδικασίας. Οι στόχοι εδώ δεν είναι απλά διδακτικοί αλλά και εκφραστικοί, συνδυάζουν τη γνώση με την πράξη. Δεν είναι απόλυτα καθοριστικοί, αλλά αποτελούν ευέλικτες, καθοδηγητικές κατευθύνσεις που θα διαμορφωθούν και θα εμπλουτισθούν από τη διδακτική πράξη.

Η **δεύτερη στήλη** περιλαμβάνει τις θεαματικές ενότητες, τα εκάστοτε θέματα που αναπτύσσονται (λέξεις κλειδιά) και χρήσιμους όρους σχετικούς με τις ενότητες που προσεγγίζονται.

Η **τρίτη στήλη** περιλαμβάνει τις δράσεις των μαθητών, το είδος προτεινόμενων δραστηριοτήτων καθώς και κάποια ενδεικτικά παραδείγματα. Σημειώνεται ότι οι δραστηριότητες συχνά εξυπηρετούν παραπάνω από έναν διδακτικούς στόχους, μπορούν να επαναληφθούν και να χρησιμοποιηθούν ανάλογα με τη στοχοθεσία και την ενότητα που προσεγγίζει κάθε φορά ο εκπαιδευτικός. Περιλαμβάνονται, επίσης, οι δράσεις εντός και εκτός σχολείου: επισκέψεις καλλιτεχνών και θεαμάτων στο σχολείο, επισκέψεις σε θέατρα, συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα και συναντήσεις και εργαστήρια με επαγγελματίες του θεάτρου κ.ά.

Η **τέταρτη στήλη** περιλαμβάνει ενδεικτικό εκπαιδευτικό υλικό. Ειδικότερα:

- τους χώρους διεξαγωγής του μαθήματος και τα χαρακτηριστικά τους
- τον απαιτούμενο εξοπλισμό (φροντιστηριακό υλικό) και τα υλικά για τις προτεινόμενες δραστηριότητες
- πηγές και υλικό προς χρήση σε σχέση με προτεινόμενες δραστηριότητες: βιβλία, συγγραφείς, θεωρητικούς του χώρου, ιστοσελίδες εκπαιδευτικού υλικού, οπτικοακουστικό υλικό κ.ά.
- ιδέες για συνεργασίες με τις άλλες δυο Κατευθύνσεις του καλλιτεχνικού γυμνασίου και με άλλα διδακτικά αντικείμενα.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ-ΔΡΑΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να μπορεί ο μαθητής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να λειτουργεί ως μέλος της ομάδας • να αντιλαμβάνεται τους κώδικες λειτουργίας της ομάδας • να αντιλαμβάνεται τους άλλους ως συμπαίκτες, να τους αφήνει χώρο και να διεκδικεί τον δικό του χώρο. 	<p>1.1 Συγκρότηση και λειτουργία ομάδας</p> <p>Γνωριμία</p> <p>Ομαδικότητα</p>	<p>Παιχνίδια γνωριμίας</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>Παιχνίδια με ονόματα</i> <i>Σε κύκλο κάθε μαθητής περιγράφει το όνομά του με κινήσεις του σώματός τους και οι άλλοι προσπαθούν να το μαντέψουν</i> <p>Παιχνίδια ομαδικότητας</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ <i>παραδοσιακά ομαδικά παιχνίδια: 'μήλα', 'αγαλματάκια ακούνητα', '1,2,3 κόκκινο φως', 'κυνηγήτο', 'κρυφτό' κ.ά.</i> <p>Παιχνίδια παρατηρητικότητας</p>

<ul style="list-style-type: none"> • να λειτουργεί συνεκτικά στον χώρο ως άτομο και ως μέλος της ομάδας. 	<p>Παρατήρηση και αίσθηση του χώρου</p> <p>4 ώρες</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Οι μαθητές αντικριστά σε ζευγάρια παρατηρούν ο ένας τον άλλον. Γυρίζουν πλάτες και καθένας αλλάζει κάτι πάνω του. Επιστρέφουν στην αρχική θέση και ο άλλος πρέπει να θρει τι έχει αλλάξει. ❖ Εντοπίζουν δύο στοιχεία στον χώρο που δεν είχαν παρατηρήσει με την πρώτη ματιά και τα παρουσιάζουν (πχ. με μορφή διαφήμισης)
<ul style="list-style-type: none"> • να συνεργάζεται σε ζευγάρια, σε ομάδα και στην ολομέλεια 	<p>1.2 Συνεργασία - Εμπιστοσύνη – «Συνενοχή»</p> <p>Συνεργασία</p>	<p>Παιχνίδια συνεργασίας</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ο ήχος που μας ενώνει: Οι μαθητές σε ζευγάρια ορίζουν ως συνθηματικό τους έναν ήχο. (σφύριγμα, μελωδία κ.ά.) Στη συνέχεια απομακρύνονται και διασκορπίζονται στον χώρο. Κλείνουν τα μάτια και προσπαθούν να συναντηθούν με βάση τον ήχο που έχουν ορίσει ❖ Εφευρέσεις: Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των 5-6 ατόμων. Σε κάθε ομάδα δημιουργούν με τα σώματά τους μια φανταστική εφεύρεση, η οποία προσφέρει μια λύση σε κάποιο από τα σημαντικά προβλήματα που θεωρούν ότι αντιμετωπίζει ο κόσμος (πχ. μόλυνση περιβάλλοντος, φτώχεια, ρατσισμός κ.α.). Στη συνέχεια παρουσιάζουν την εφεύρεσή τους στους υπόλοιπους ❖ Φανταστική μηχανή: Όλοι μαζί οι μαθητές δημιουργούν με τα σώματά τους μια φανταστική μηχανή. Το σώμα καθενός μετατρέπεται σε εξάρτημα της μηχανής με δική του κίνηση και ήχο. Αφού η μηχανή συντονιστεί και βρει

<ul style="list-style-type: none"> • να εμπιστεύεται τους συμπαίκτες του • να αισθάνεται ασφαλής στο πλαίσιο της ομάδας • να φροντίζει για την ασφάλεια των συμπαίκτών του • να αντιλαμβάνεται τον εαυτό του ως αναπόσπαστο μέλος ενός συνόλου με ισχυρούς δεσμούς 	<p>Εμπιστοσύνη</p> <p>Ασφάλεια</p> <p>«Συνενοχή»</p>	<p>τον ρυθμό της, α) επιταχύνει προοδευτικά, μέχρι που τινάζεται στον αέρα, β) η λειτουργία της επιβραδύνεται σιγά-σιγά, μέχρι που σταματά εντελώς.</p> <p>Ασκήσεις Εμπιστοσύνης</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Ασκήσεις με δεμένα μάτια ❖ Δοκιμασία: Οι μαθητές στέκονται σε μια γωνία του χώρου και ο εκπαιδευτικός στην απέναντι γωνία. Ένας ένας με τη σειρά κλείνουν τα μάτια και τρέχουν προς τον εκπαιδευτικό. Όταν πει ΣΤΟΠ, σταματούν. Η ομάδα παρατηρεί τις αντιδράσεις του καθενός (Αν άνοιξε τα μάτια, αν επιβράδυνε κ.ά.). Συζήτηση/ανατροφοδότηση. • Σιδηροδρομικός σταθμός: Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες, «τρένα». Τα μέλη κάθε ομάδας στέκονται δίπλα δίπλα και κρατούν τα χέρια, σαν βαγόνια. Στη συνέχεια, όλοι, εκτός από τον πρώτο κάθε ομάδας, που έχει τον ρόλο του οδηγού, κλείνουν τα μάτια και τον ακολουθούν στον χώρο. Ο οδηγός του κάθε «τρένου» προσέχει να μη χάσει κάποιο βαγόνι και να μην συγκρουστεί με τα άλλα τρένα. Κάποιοι μαθητές σε ρόλο σταθμάρχη ορίζονται υπεύθυνοι για την ομαλή κυκλοφορία και ασφάλεια των «τρένων». <p>Παιχνίδια συντονισμού και “συνενοχής”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αλλαγή θέσης: Οι μαθητές κάθονται σε καρέκλες σε κύκλο. Κάποιος στέκεται όρθιος στη μέση του κύκλου. Καθένας προσπαθεί με τα μάτια ή με κινήσεις (χωρίς λόγο) να συνεννοηθεί με κάποιον απέναντι και την κατάλληλη
--	--	--

		<p>στιγμή ανταλλάσσουν γρήγορα θέσεις. Στόχος του όρθιου είναι να καδέσει σε κάποια από τις κενές θέσεις.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μέτρηση ως το 10: Οι μαθητές μετρούν από το 1 μέχρι το 10 λέγοντας καθένας έναν αριθμό χωρίς συνεννόηση μεταξύ τους. Αν έναν αριθμό τον πουν περισσότεροι από ένας, πρέπει να ξαναρχίσουν το μέτρηση από την αρχή. Όταν το κατορθώσουν, μετρούν μέχρι το 20, το 30. <p>Συγκέντρωση</p>
<ul style="list-style-type: none"> ❖ να δοκιμάζει τις δυνατότητες κίνησης και έκφρασης που του προσφέρει το σώμα του 	<p>4 ώρες</p> <p>1.3 Ενεργοποίηση Εκφραστικών Μέσων</p> <p>Ενεργοποίηση του σώματος - κίνηση</p>	<p>Περπατήματα - Κινήσεις Περπατήματα σε διαφορετικές κατευθύνσεις, με εναλλανές ρυθμού και επιπέδων, σε συνθήκες όπως "σε καυτή άμμο", "στο διάστημα", "σε βάλτο" κ.ά. Σταιμάτημα/ ξεκίνηση</p> <p>Κίνηση κάθε μέλους του σώματος ξεχωριστά, ισορροπία, ένταση/χαλάρωση, ρυθμική κίνηση, χορός</p>

<ul style="list-style-type: none"> ❖ να αξιοποιεί συνειδητά όλες τις αισθήσεις του (όραση, αφή, ακοή, όσφρηση, γεύση) 	Ενεργοποίηση των αισθήσεων	<p>Δραστηριότητες με τις πέντε αισθήσεις, μεμονωμένα και σε συνδυασμό</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Οι μαθητές με κλειστά μάτια ανταποκρίνονται σε ποικίλα ακουστικά, γευστικά, οσφρητικά και απτικά ερεθίσματα. Τους ζητείται να φανταστούν πως μυρίζουν γάλα, χλωρίνη, καρπούζι, θάλασσα κ.ά και να αντιδράσουν σωματικά και ηχητικά (όχι με λόγο)
<ul style="list-style-type: none"> ❖ να παρατηρεί την αναπνοή και να συνειδητοποιεί τις δυνατότητές της 	Αναπνοή	<p>Ασκήσεις αναπνοής (εισπνοή - συγκράτηση - εκπνοή), συνδυασμού αναπνοής και παραγωγής ήχου</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Εισπνέουν, ενώ το σώμα και τα χέρια ανεβαίνουν προς τα πάνω. ❖ Εκπνέουν, ενώ ζαρώνουν στο πάτωμα. ❖ Αναπνέουν σαν μηχανή, θορυβώδης, χαλασμένη ή μελωδική.
<ul style="list-style-type: none"> ❖ να δοκιμάζει τις δυνατότητες του σώματός του να παράγει ήχους 	Διερεύνηση των ηχείων του σώματος	<p>Ρυθμικά μοτίβα</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Καθένας δοκιμάζει ρυθμικούς ήχους με τα μέλη του σώματός του. ❖ Στον κύκλο καθένας εισάγει ένα σύντομο ρυθμικό μοτίβο (όχι φωνητικό) και οι υπόλοιποι επαναλαμβάνουν
<ul style="list-style-type: none"> ❖ να πειραματίζεται με τα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες της φωνής του 	Ενεργοποίηση φωνής	<p>Παιχνίδια με τη χροιά, το χρώμα και την ένταση της φωνής</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Φωνήεντα: Καθένας λέει το όνομά του μόνο με τα φωνήεντα και δοκιμάζει διαφορετική ένταση, χρώμα και χροιά. (Αντί για "Ελένη", π.χ. λέει "Έεη") ❖ Ήχος - κίνηση: οι μαθητές σε κύκλο. Ένας ξεκινά ένα ρυθμικό μοτίβο με σώμα και φωνή και το επαναλαμβάνει

	<p>4 ώρες</p> <p>1.4 Μη λεκτική και λεκτική επικοινωνία</p> <p>Μη λεκτική επικοινωνία</p> <p>στάσεις, κινήσεις χειρονομίες, νεύματα, βλέμμα, εκφράσεις του προσώπου, ήχοι</p>	<p>Ο επόμενος προσθέτει ένα δικό του μοτίβο, που το επαναλαμβάνει και αυτός. Έτσι δημιουργείται ένα ομαδικό μουσικοκινητικό μοτίβο.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • να επικοινωνεί με τους άλλους, για να τους μεταφέρει ένα μήνυμα ή/και για να εκφράσει τα συναισθήματά του χωρίς λόγο 		<p>Παιχνίδια μη λεκτικής επικοινωνίας</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Όλα μαζί: Οι μαθητές περπατούν στο χώρο. Χωρίς συνεννόηση, κάποιος αποφασίζει να σταματήσει. Στόχος είναι να σταματήσει συγχρόνως όλη η ομάδα. Στη συνέχεια, προσπαθούν να ξεκινήσουν όλοι ταυτόχρονα. Οι ρυθμοί κίνησης αλλάζουν. ❖ Γλύπτης- πηλός: Οι μαθητές χωρίζονται σε ζευγάρια (Α και Β). Ο Α σμιλεύει τον Β σε ένα άγαλμα που εκφράζει κάποιο συναισθημα (έκπληξη, ενθουσιασμό, φόβο, χαρά κ.α.). Στη συνέχεια οι ρόλοι αλλάζουν και ο Β γίνεται ο γλύπτης ενώ ο Α γίνεται ο πηλός. ❖ Ημερομηνία γέννησης: Οι μαθητές στέκονται ο ένας δίπλα στον άλλο σε ευθεία. Ο καθένας προσπαθεί να "πεί" στον άλλο ποιο μήνα γεννήθηκε, χωρίς να χρησιμοποιήσει λόγο. Σκοπός του παιχνιδιού είναι να τοποθετηθούν οι μαθητές σε αύξουσα σειρά με βάση τον μήνα της γέννησής τους. Οι μαθητές που γεννήθηκαν τον ίδιο μήνα τοποθετούνται με βάση την ημέρα του μήνα (1, 2, 3 κ.ο.κ.). ❖ Εξωγήινοι: Δύο εξωγήινοι βρίσκονται για πρώτη φορά σε μια κατοικημένη περιοχή της Γης. Δεν επικοινωνούν λεκτικά μεταξύ τους. Όλα γύρω τους είναι άγνωστα. Καλούνται να επικοινωνήσουν με τους κατοίκους της Γης,

<ul style="list-style-type: none"> • να περαιμασιζείται και να επικοινωνεί με διαφορετικούς τρόπους ομιλίας και εκφοράς του λόγου 	<p>Λεκτική επικοινωνία</p>	<p>για να καλύψουν τις ανάγκες τους και να αντιμετωπίσουν διάφορα ζητήματα. Οι μαθητές σε ζευγάρια και ως θεατές.</p> <p>Παιχνίδια λεκτικής επικοινωνίας</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Συνομιλία στα αλαμπουρνέζικα: Οι μαθητές σε ζευγάρια ή μικρές ομάδες μιλούν για κάποιο θέμα σε ακατάληπτη/μη υπαρκτή γλώσσα. ❖ Πολλοί συνομιλητές: Οι μαθητές σε ομάδες των τριών. Οι δύο μιλούν συνεχόμενα και για διαφορετικό θέμα ο καθένας. Ο τρίτος τους ακούει και απαντάει και στους δύο. ❖ Η άγνωστη συνομιλία: Δύο μαθητές συνομιλούν πάνω σε μία δοσμένη συνθήκη. Η συνομιλία των προσώπων δεν είναι ξεκάθαρη ως προς την ιδιότητά τους και το θέμα που συζητούν. Ένας τρίτος μαθητής τους πλησιάζει προσπαθώντας να καταλάβει ποιο είναι και τι συζητούν. Όταν αυτό συμβεί, δίνει ένα ρόλο στον εαυτό του που σχετίζεται με των άλλων δύο και εντάσσεται στη συζήτηση. Ο πρόεδρος μιας φιλοζωικής οργάνωσης συζητά με ένα μέλος της για τη διοργάνωση εκδήλωσης για τη προστασία των άγριων ζώων. ❖ Ανάγνωση κειμένου με διάφορους τρόπους: Ένας μαθητής διαβάζει πρώτα δυνατά ένα μικρό κείμενο (από εφημερίδα, περιοδικό, βιβλίο κ.ά.). Στη συνέχεια του ζητείται να το διαβάσει με διαφορετικό τρόπο (π.χ. σαν να μεταδίδει ποδοσφαιρικό αγώνα). Καθένας από τους επόμενους μαθητές το διαβάζει με εντελώς διαφορετικό τρόπο (π.χ. σαν ηθοποιός τραγωδίας, τρώγοντας, κλαίγοντας, ψέλνοντας, σαν εκφωνητής δελτίου ειδήσεων,
--	----------------------------	---

<ul style="list-style-type: none"> • να χρησιμοποιεί τον λόγο με απευθυσση, καθαρότητα και σαφήνεια, ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση 	<p>Εισαγωγή στην αγωγή του λόγου</p> <p>επιτονισμός, προφορά, χροιά, ένταση, ύψος της φωνής, παύσεις κ.ά.</p> <p>4 ώρες</p>	<p>σαν εκφωνητής διαφημιστικού σποτ, σαν δάσκαλος στο σχολείο, σαν τραγουδιστής όπερας, σαν ανέκδοτο, σαν μυστικό, σαν προκήρυξη, σαν τηλεφωνικό κατάλογο κ.ά).</p> <p>❖ Ασκήσεις επιτονισμού: Δίνεται μια φράση και κάθε μαθητής τη διαβάζει, τονίζοντας κάθε φορά διαφορετική λέξη. Π.χ. "Φίλε, Γιώργο σήμερα είναι μια σημαντική μέρα για μας." Στη συνέχεια τη διαβάζουν α) με διαφορετικό ύφος (βαδυστόχαστα, χαριτωμένα, αυστηρά, πειρακτικά, αδιάφορα, εχθρικά κ.ά.), β) με διαφορετικό ρυθμό (αργά, κανονικά, γρήγορα, λέξη λέξη, ξεκινώντας αργά κι επιταχύνοντας, το αντίστροφο κ.ά) γ) με διαφορετική απευθυνθεί (κοιτώντας τον άλλο στα μάτια, κοιτώντας αλλού, κοιτώντας χαμηλά κ.ά.)</p>
<p>να μπορεί ο μαθητής :</p> <ul style="list-style-type: none"> • να χρησιμοποιεί δημιουργικά τη φαντασία του 	<p>2.1 Δραματικό/Θεατρικό πλαίσιο</p> <p>Φαντασία / Μεταμορφώσεις</p>	<p>Παιχνίδια φαντασίας</p> <p>❖ Αν δεν ήταν..., θα ήταν ... : Τοποθετείται ένα αντικείμενο στη μέση του κύκλου. Οι μαθητές καλούνται να επινοήσουν άλλες χρήσεις του (π.χ. ένα κασκόλ γίνεται ρολόι χειρός, καπέλο, ποτάμι, δρόμος, κ.ά.)</p> <p>❖ Κινητικοί αυτοσχέδιασμοί με αφορμή μύθους μεταμόρφωσης (π.χ. η μεταμόρφωση των συντρόφων του Οδυσσέα σε χοίρους κ.ά.)</p> <p>❖ Αυτοσχέδιασμοί με δοσμένες υποθετικές συνθήκες : Οι μαθητές καλούνται να ανταποκριθούν αυτόματα (χωρίς σκέψη) σε ρόλους και συνθήκες που τους δίνονται από τον</p>

<ul style="list-style-type: none"> • να ανταποκρίνεται σε υποθετικές συνθήκες • να αντιλαμβάνεται τη λειτουργία των συμβόλων στο θέατρο • να χρησιμοποιεί σύμβολα για να δημιουργεί νοήματα και να μεταδίδει μηνύματα • να αντιλαμβάνεται τις έννοιες του δραματικού και του σκηνηκού χώρου και χρόνου 	<p>Το μαγικό "Αν"</p> <p>Τα σύμβολα</p> <p>Επινοητικότητα</p> <p>Δραματικός και σκηνηκός χώρος και χρόνος</p>	<p>εκπαιδευτικό (π.χ. εξερεύνηση στη ζούγκλα, μουσείο όπου τα αγάλματα ζωντανεύουν κ.ά.)</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Δημιουργίας θεατρικής συνθήκης μέσω συμβόλων: Ο εκπαιδευτικός τοποθετεί στον χώρο δύο ή περισσότερα αντικείμενα από ένα γνωστό παραμύθι. Ρωτά τους μαθητές τι νομίζουν πως μπορεί να συμβολίζουν τα αντικείμενα και ποιες πληροφορίες μπορούν να αντλήσουν από αυτά για τον τόπο, τον χρόνο, τους χαρακτήρες, την ιστορία κ.ο.κ ❖ Οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν μια διαφορετική ιστορία χρησιμοποιώντας τα σύμβολα της προηγούμενης άσκησης. ❖ Εδώ κι εκεί: Προβάλλονται δύο φωτογραφίες του ίδιου τόπου (π.χ. γνωστή κεντρική πλατεία μιας πόλης) από δύο διαφορετικές χρονικές περιόδους, με εμφανείς αλλαγές. Οι μαθητές καλούνται να φανταστούν και να αναπαραστήσουν σκηνικά τον χώρο κάθε φωτογραφίας καθώς και τη δραστηριότητα μέσα σε αυτόν. Ακολουθεί συζήτηση για τις έννοιες του δραματικού και σκηνηκού χώρου. ❖ Τότε και τώρα: Οι μαθητές τοποθετούν τον εαυτό τους μέσα στους παραπάνω χώρους - αρχικά στον πιο πρόσφατο χρονικά χώρο και στη συνέχεια μεταβαίνουν στον προγενέστερο, εφραμίζοντας όσες αλλαγές πιστεύουν ότι χρειάζεται. (ασχολίες ανθρώπων, ενδυμασία, σχέσεις κ.ά.)
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • να μπαίνει σε ρόλο και να επικοινωνεί με τους άλλους ρόλους στο πλαίσιο θεατρικής σύμβασης 	<p>Ρόλος</p> <p>Δράση/Ενέργειες (συμβάντα, εμπόδια, συγκρούσεις, δραματική ένταση, εστίαση)</p> <p>4 ώρες</p>	<p>Παιχνίδια Ρόλων</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Έχει γίνει δωρεά ενός μεγάλου αγροτεμαχίου στον Δήμο παραθαλάσσιας περιοχής. Ο Δήμαρχος προτίθεται να το αξιοποιήσει ως δημοτικό αναψυκτήριο. Οι μαθητές μπαίνουν σε ρόλους: Δήμαρχου, δημοτικών συμβούλων της αντιπολίτευσης, εκπρόσωπων επαγγελματιών, εμπορικών και οικολογικών οργανώσεων κ.ά. Σε ανοιχτή συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου όλες οι πλευρές υποστηρίζουν με επιχειρήματα τις απόψεις τους για το θέμα. Η διαπραγματέυση και η λήψη απόφασης πρέπει να γίνουν σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να δώσει στους μαθητές κάρτες στις οποίες περιγράφονται τα συμφέροντα και οι επιδιώξεις κάθε ρόλου (κάρτες ρόλων).
<ul style="list-style-type: none"> • να ακούει μια ιστορία και να την κατανοεί • να αφηγείται προφορικά μια ιστορία 	<p>2.2 Αφήγηση</p> <p>Ενεργητική ακρόαση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ «Ακούω και κάνω»: Ένας μαθητής διαβάζει ή αφηγείται μια ιστορία και οι υπόλοιποι την αναπαριστούν με κίνηση, ήχοι και ελάχιστο λόγο. ❖ Αφήγηση σε καρτέλα: Κάποιος ξεκινά να αφηγείται ένα παραμύθι καθιστός σε μια καρτέλα. Κάθε φορά που αλλάζει η δράση στην ιστορία, αλλάζει και τη στάση του

<p>διακρίνοντας τις ενότητες δράσης</p> <ul style="list-style-type: none"> • να απελευθερώνει την λεκτική του έκφραση αποδεσμεύοντας την από το περιεχόμενο • να συνειδητοποιεί τους διαφορετικούς τρόπους εκφοράς λόγου ανάλογα με την επικοινωνιακή περίπτωση • να αφηγείται μία ιστορία από διαφορετικές οπτικές γωνίες • να επινοεί και να προσθέτει μέρη που 	<p>Προφορική αφήγηση</p> <p>Επικοινωνιακή περίπτωση</p> <p>Οπτικές γωνίες</p>	<p>στην καρέκλα (π.χ. κάθεται πλάγια, ανεβαίνει πάνω της, μπαίνει κάτω από αυτή κ.ο.κ.). Με αυτόν τον τρόπο σηματοδοτεί τις ενότητες δράσης και η αφήγηση του αποκτά θεατρικότητα.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Συνομιλία: Ένας πατέρας τηλεφωνεί στο νοσοκομείο για να κλείσει ραντεβού για μια σημαντική εξέταση του γιού του. Στην αρχή προσπαθεί ευγενικά να εξηγήσει το επειγόν του πράγματος. Προφανώς ο υπάλληλος του εξηγεί πως πρέπει να περιμένει κάποιες βδομάδες, μέχρι να έρθει η σειρά του, και ο πατέρας αρχίζει να ικετεύει, για να κλειστεί άμεσα ραντεβού. Καθώς ούτε αυτό πετυχαίνει, γίνεται επιθετικός με τον υπάλληλο και εκφράζει την αγανάκτησή του. Ο μαθητής που υποδύεται τον πατέρα σε όλη τη διάρκεια της συνομιλίας διαβάζει ένα κείμενο με πληροφορίες για τη Γουαδελούπη. Εναλλακτικά, ένας άλλος μαθητής σε ρόλο υπαλλήλου διαβάζει μια συνταγή μαγειρικής. ❖ Αφήγηση ιστορίας από διαφορετικό κάθε φορά ρόλο: Ο εκπαιδευτικός διαβάζει μια ιστορία που αναφέρεται σε κάποιο περιστατικό ενδοσχολικής βίας. Στη συνέχεια ζητά από τους μαθητές να αφηγηθούν την ιστορία από την πλευρά του θύματος, του θύτη και του παρατηρητή. ❖ Τι λείπει; Ο εκπαιδευτικός διαβάζει μια ιστορία από την οποία λείπει ένα τμήμα (στην αρχή, στη μέση ή στο τέλος)
---	---	--

<p>Λείπουν σε μια ιστορία</p> <ul style="list-style-type: none"> • να δημιουργεί φωτο-ιστορίες • να διαβάζει εκφραστικά και με απεύθυνση ένα πεζό ή ποιητικό κείμενο καταναλώντας τα νοήματά του • να εντάσσει την αφήγησή του σε θεατρική συνθήκη 	<p>Δημιουργικότητα, φαντασία, επανοητικότητα</p> <p>Φωτο-αφήγηση</p> <p>Εκφραστική ανάγνωση (άρθρωση, επιτονισμός, ένταση, ύφος, χρώμα, χροιά, παύσεις, ρυθμός)</p> <p>Θεατρικό αναλόγιο</p>	<p>και ζητά από τους μαθητές σε ομάδες να επινοήσουν τα γεγονότα που λείπουν. Στη συνέχεια, τους ζητά α) να αποδώσουν τις ιστορίες που προέκυψαν ως φωτο-ιστορίες και β) να τις αφηγηθούν.</p> <p>Θέατρο του Αναγνώστη (Dramatic Readers' Theatre)</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες. Κάθε ομάδα επιλέγει ένα κείμενο και δημιουργεί μια παρουσίαση - ανάγνωση, συνδυάζοντας το κείμενο αυτό με μικρές εκφραστικές κινήσεις και χειρονομίες. Κάποια μέρη μπορεί να αναγνώσουν εν χορώ, από 2-3 μαθητές κ.ά. <p>Θεατρικό αναλόγιο</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Επιλέγεται μια θεματική ενότητα και τα σχετικά λογοτεχνικά κείμενα που θα αξιοποιηθούν. Στη συνέχεια, επιλέγεται ο χώρος παρουσίασης και οργανώνονται οι θέσεις των μαθητών, οι κινήσεις τους στον χώρο, το εικαστικό θέμα που μπορεί να πλαισιώνει την παρουσίαση (μικρό σκηνικό ή προβολή διαφανειών- βίντεο κ.ά.), τα κοστούμια, τα αντικείμενα που θα χρησιμοποιηθούν (τραπέζι, καθίσματα, αναλόγια κ.ά.), ο φωτισμός καθώς και η μουσική.
---	--	---

<p>8 ώρες</p>	<p>2.3 Διερεύνηση κοινωνικών θεμάτων με τεχνικές θεάτρου/ δράματος</p> <p>Ενδεικτικά θέματα:</p> <p>Ανθρώπινα δικαιώματα</p> <p>Δικαιώματα του παιδιού</p> <p>Διαφορετικότητα - Ταυτότητα</p> <p>Σχέσεις</p> <p>Πολιτεία - ενεργός πολίτης</p> <p>Περιβάλλον</p> <p>Αγωγή υγείας</p> <p>Εξαρτήσεις</p> <p>Ρατσισμός</p> <p>Φανατισμός- βία</p> <p>Μετανάστες, πρόσφυγες</p> <p>Τοπική ιστορία κ.ά</p> <p>Τα στοιχεία του Δράματος</p>	<p>Η Μέθοδος του Εκπαιδευτικού Δράματος (Drama in Education)</p> <p>Ο εκπαιδευτικός σχεδιάζει ένα μάθημα με τη Μέθοδο του Εκπαιδευτικού Δράματος και το συντονίζει.</p> <p>Ειδικότερα:</p> <p>α) επιλέγει κάποιο θέμα που ενδιαφέρει τους μαθητές και θίγει ζητήματα αξιών, αντιλήψεων, στάσεων,</p> <p>β) θέτει ένα βασικό κατευθυντήριο ερώτημα προς διερεύνηση,</p> <p>γ) σχεδιάζει τη δομή του μαθήματος και αξιοποιεί τεχνικές του Δράματος, όπως: Ιδεοθύελλα (εικαστική ή άλλη), Εκπαιδευτικός σε Ρόλο, Μανδύας του Ειδικού, Κυκλικό Δράμα, Ομαδικό γλυπτό κ.ά.,</p> <p>με σκοπό να βιώσουν οι συμμετέχοντες μια ατομική και συλλογική εμπειρία καθώς διερευνούν το θέμα και να αναστοχαστούν πάνω σε αυτό,</p>
<ul style="list-style-type: none"> • να κατανοεί καλύτερα τον εαυτό του και τον κόσμο μέσα στον οποίο ζει • να σκέφτεται κριτικά για αξίες, αντιλήψεις, ηθικές αρχές, αξιοποιώντας το προσωπικό βίωμα • να διερευνά εναλλακτικούς τρόπους αντιμετώπισης προβληματικών καταστάσεων • να συνειδητοποιεί τον ρόλο του ως μέλος της κοινωνίας • να αποκωδικοποιεί 		

<p>και να αξιοποιεί τα στοιχεία του Δράματος</p> <ul style="list-style-type: none"> • να εκφράζει αυθόρμητα με το σώμα έννοιες, καταστάσεις, απόψεις κ.ο.κ. • να αντλεί υλικό από προσωπικά βιώματα • να παρατηρεί προσεκτικά και να ερμηνεύει εικόνες • να δίνει τίτλους σε δυναμικές εικόνες • να γράφει κείμενο 	<p>πλαίσιο (καταστάσεις - σχέσεις - ρόλοι), δραματική ένταση, εστίαση, χώρος, χρόνος, λόγος, κίνηση, ατμόσφαιρα, σύμβολα.</p> <p>Δυναμικές εικόνες</p> <p>Συναισθηματική/ συγκινησιακή μνήμη</p> <p>Υποκειμενική "ανάγνωση" εικόνας</p>	<p>δ) συντονίζει τη διαδικασία του μαθήματος.</p> <p>Θέατρο εικόνων</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Οι μαθητές σε κύκλο. Ο εκπαιδευτικός τους δίνει μια λέξη που εκφράζει κάποια έννοια, κατάσταση κ.ά. (π.χ. αέρας, καλοκαίρι, έρωτας, εφηβεία, ταξίδι κ.ά.) και τους ζητά να δημιουργήσουν με το σώμα τους πολύ γρήγορα (για να αποφευχθεί η «λογοκρισία» της σκέψης) ακίνητες εικόνες. Στόχος είναι να έχουν οι εικόνες προσωπικά χαρακτηριστικά, να στηρίζονται σε βιώματα, εμπειρίες, αναμνήσεις και συνειρμούς και να μην αποτελούν απλώς περιγραφή της λέξης που δόθηκε. Το επίπεδο της ενέργειας στις εικόνες πρέπει να είναι τέτοιο, ώστε κάθε εικόνα να δίνει την εντύπωση πως μπορεί να "ζωντανέψει" ανά πάσα στιγμή. <p>Οι μαθητές παρατηρούν τις εικόνες που δημιουργήθηκαν, εκφράζουν τα συναισθήματα που τους προκαλούν και τους δίνουν τίτλους. Όλες οι ερμηνείες είναι σωστές, εφόσον αποτελούν υποκειμενική ανάγνωση κάθε εικόνας.</p>
---	---	---

<p>με αφορμή προσωπικές εμπειρίες, αναμνήσεις κ.ά.</p> <ul style="list-style-type: none"> • να εμβραθύνει σε κοινωνικά θέματα μέσω βιωματικής επεξεργασίας • να κατανοεί την κοινωνική διάσταση του θεάτρου • να αναπτύσσει κριτική σκέψη • να αντιλαμβάνεται το ρόλο του ως ενεργό μέλος της κοινωνίας 	<p>Δημιουργική Γραφή</p> <p>Ενεργός θεατής</p>	<p>Κάθε δημιουργός στη συνέχεια μιλά για την ιστορία που δείχνει με την εικόνα του. Οι προσωπικές αυτές ιστορίες/εικόνες μπορεί να αποτελέσουν υλικό για δημιουργική γραφή.</p> <p>Δημιουργία συλλογικών δυναμικών εικόνων</p> <p>❖ Από το πραγματικό στο ιδανικό: Οι μαθητές χωρίζονται σε δύο ομάδες. Η μια ομάδα κάθε φορά είναι θεατές. Ο εκπαιδευτικός δίνει μια λέξη ή σύντομη φράση (π.χ. σχολείο, φίλοι, οικογένεια, θία, εκπαιδευτικό σύστημα κ.ά.) και ένας - ένας τα μέλη της μιας ομάδας συνδημιουργούν μια ομαδική δυναμική εικόνα (tableau vivant) με αυτό το θέμα. Οι θεατές παρατηρούν προσεκτικά την εικόνα. Στη συνέχεια, αναλαμβάνουν ρόλο γλύπτη και κάνουν αλλαγές στην εικόνα, ώστε να την μετατρέψουν στο αντίθετό της, στην "ιδανική" κατάσταση. (Για την λέξη «πόλεμος», π.χ., η πρώτη εικόνα δείχνει καταστάσεις καταστροφής, απώλειας κ.ο.κ και η δεύτερη τα αντίθετά τους). Σε επόμενη φάση, οι μαθητές δημιουργούν μια τρίτη ενδιάμεση εικόνα, η οποία απεικονίζει και εξηγεί την μετάβαση από το πραγματικό</p>
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • να διερευνά βιωματικά και να εκφράζει καλλιτεχνικά κοινωνικούς προβληματισμούς 	<p>Παράλληλες εικόνες</p> <p>Αργή κίνηση</p>	<p>στο ιδανικό.</p> <p>❖ Μετανάστες (Α. Μποάλ): Οι μαθητές χωρίζονται σε δυο ομάδες. Η μια ομάδα δημιουργεί συλλογικά μια εικόνα των μεταναστών σήμερα. Στη συνέχεια, ζητείται από τα μέλη της άλλης ομάδας να εκφράσουν με το σώμα τους πώς βλέπουν τον εαυτό τους σε σχέση με αυτήν την εικόνα. Έπειτα ζητείται από τις δύο ομάδες να προσπαθήσουν να σχετιστούν πρώτα ως δυναμικές εικόνες και στη συνέχεια σε αργή κίνηση. Ακολουθεί συζήτηση/ αναστοχασμός για όλα τα στάδια της δραστηριότητας (Τι δείχνουν οι εικόνες; Συναντήθηκαν οι δύο πλευρές; Έγινε η επιθυμία/προέδση πράξη;)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • να δημιουργεί διαδοχή δυναμικών εικόνων • να αναλαμβάνει σαφή ρόλο μέσα σε μια δυναμική εικόνα 	<p>Διαδοχή δυναμικών εικόνων</p>	<p>Δημιουργία δυναμικών εικόνων από σύντομα κείμενα</p> <p>❖ Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες. Σε κάθε ομάδα δίνεται ένα ή περισσότερα κείμενα (φωτογραφία, στατιστική έρευνα, δημοτικό τραγούδι, παίημα κ.ά.) σχετικά με κάποιο κοινωνικό ζήτημα (πχ. την προστασία του περιβάλλοντος) και της ζητείται να δημιουργήσει μια δυναμική εικόνα βασισμένη στα κείμενα. Στη συνέχεια, κάθε ομάδα δημιουργεί δύο επιπλέον εικόνες: μία που αναπαριστά το 'πριν' και μια το 'μετά' της κεντρικής εικόνας.</p>

Α΄

ΤΑΞΗ

ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

<ul style="list-style-type: none"> • να αναπτύσσει την αισθητική του κρίση ως δημιουργός και ως θεατής • να ανατροφοδοτεί εποικοδομητικά τους συμμαθητές του 	<p>Αναστοχασμός/Ανατροφοδότηση</p> <p>10 ώρες</p>	<p>Κάθε ομάδα παρουσιάζει τις εικόνες της διαδοχικά. Ο εκπαιδευτικός αξιολογεί τεχνικές θεάτρου/δράματος (π.χ. ανίχνευση σκέψης, συλλογική συνείδηση, εσωτερική φωνή, ζωντάνεμα εικόνων, σύντομες διαδοχικές φράσεις κ.ά.), για να βοηθήσει τους μαθητές να εμβαθύνουν στα ζητήματα που διερευνώνται.</p> <p>Ακολουθεί αναστοχασμός και ανατροφοδότηση. Στη συνέχεια οι εικόνες ξαναδουλεύονται από τις ομάδες και προστίθενται σε αυτές ήχος, λόγος και κίνηση. Αυτές οι εικόνες μπορούν να αποτελέσουν υλικό για θεατρικό δράσιμο.</p>
<p>ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p> <p>Ο μαθητής να μπορεί να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να αναγνωρίζει τη δομή ενός θεατρικού έργου 	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p> <p>3.1.1 Ανάγνωση και σκηνική παρουσίαση θεατρικού έργου</p> <p>Τα δραματικά στοιχεία του θεατρικού έργου: δράση,</p>	<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>

<ul style="list-style-type: none"> • να διακρίνει τα δραματικά στοιχεία ενός θεατρικού έργου • να αυτοσχεδιάζει με αφορμή το έργο 	<p>συγκρούσεις, χαρακτηριστές, χώρος και χρόνος, διάλογος</p> <p>Εξωτερικός και εσωτερικός μονόλογος, πράξεις-σκηνές, σκηνικές οδηγίες</p> <p>16 ώρες</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Οι μαθητές διαβάζουν ένα θεατρικό έργο (ή απόσπασμά) ❖ Ανιχνεύουν τα δραματικά στοιχεία του έργου ❖ Αυτοσχεδιάζουν πάνω στους ρόλους, δημιουργούν τον χώρο δράσης ❖ Ζωντανεύουν στη σκηνή τους χαρακτηριστές και τις σχέσεις
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • να διακρίνει τις ομοιότητες ενός θεατρικού έργου με άλλα λογοτεχνικά κείμενα και τις διαφορές του από αυτά • να συγκρίνει σκηνές θεατρικού και λογοτεχνικού έργου 	<p>3.1.2 Σύγκριση θεατρικού έργου με λογοτεχνικό έργο ποιητικό ή πεζό (διήγημα, νουβέλα, παραμύθι κ.ο.κ.)</p> <p>Σύγκριση Σκηνών</p> <p>2 ώρες</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Οι μαθητές σε ομάδες συγκρίνουν: <ul style="list-style-type: none"> - Θεατρικά με λογοτεχνικά έργα (ολόκληρα ή αποσπάσματα) - Θεατρικά έργα που γράφτηκαν με αφορμή λογοτεχνικά με τα αντίστοιχα λογοτεχνικά (ολόκληρα ή αποσπάσματα) ❖ Στη συνέχεια, καταγράφουν τις ομοιότητες και τις διαφορές και τις παρουσιάζουν με ευφάνταστο τρόπο (πχ. παρουσίαση σε συνέδριο ως ειδικοί επιστήμονες, διαφήμιση κ.ά.) ❖ Σύγκριση σκηνών λογοτεχνικού και θεατρικού έργου Οι μαθητές συγκρίνουν τις σκηνές παραθύρου και μπαλκονιού από τον <i>Ερωτόκριτο</i> του Β. Κορνάρου και από <i>Ρωμαίο και Ιουλιέττα</i> του Σαίξπηρ αντίστοιχα.
	<p>3.2. 1. Δραματοποίηση πεζού λογοτεχνικού έργου</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Οι μαθητές: <ul style="list-style-type: none"> - Διαβάζουν επιλεγμένο λογοτεχνικό έργο (ολόκληρο ή απόσπασμα)

<ul style="list-style-type: none"> • να διακρίνει τα δραματικά στοιχεία ενός λογοτεχνικού έργου • να γνωρίζει για τον συγγραφέα (αν υπάρχει) και να εντάσσει αυτόν και το συγκεκριμένο έργο στην εποχή του • να μεταγράφει ένα λογοτεχνικό έργο σε θεατρικό • να μετατρέπει μια ιστορία σε εικονοφήγημα (κόμικ) 	<p>Δραματικά στοιχεία του λογοτεχνικού έργου: δραματικός μύθος, δράση (συμβάντα), πρόσωπα/χαρακτήρες, εμπόδια, συγκρούσεις, χώρος και χρόνος</p> <p>Ιστορικό - κοινωνικό - πολιτικό πλαίσιο</p> <p>Ιδέες, αξίες, μηνύματα</p> <p>Δραματική ανάλυση λογοτεχνικού έργου</p> <p>Αφήγηση της ιστορίας</p> <p>Διάκριση των δραματικών στοιχείων του έργου</p> <p>Χωρισμός σε σκηνές</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν εικαστικούς εννοιολογικούς χάρτες, προκειμένου να αποτυπώσουν τις ιδέες, τις αξίες και τα μηνύματα του έργου - Ερευνούν σχετικά με το συγγραφέα, την εποχή του, το ιστορικό - κοινωνικό - πολιτικό πλαίσιο της εποχής του καθώς και της εποχής στην οποία αναφέρεται το έργο (αν δεν συμπίπτουν) ❖ Αφηγούνται σύντομα την ιστορία (πλοκή) ο καθένας χωριστά ή σε κυκλική αφήγηση. Στη συνέχεια, ❖ Καταγράφουν: <ul style="list-style-type: none"> - τα πρόσωπα/χαρακτήρες (Ποιός;) και τις μεταξύ τους σχέσεις. - τον δραματικό χρόνο (Πότε;) και τόπο της ιστορίας (Πού;) Διακρίνουν τη δράση (Τι γίνεται;) σε σκηνές. - Εντοπίζουν τους στόχους (Τι θέλω να πετύχω;) , τα κίνητρα, τα εμπόδια, τις συγκρούσεις και τις ανατροπές των χαρακτήρων. ❖ Δημιουργούν την ιστορία με μορφή εικονοφήγηματος (κόμικ)
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • να διακρίνεται βασικά συμβάντα ενός κειμένου και να τα επεξεργάζεται αυτοσχεδιαστικά • να εμβαθύνει στα θέματα και τα πρόσωπα του έργου • να δρα ως “άλλος” σε “άλλο” χώρο και “άλλο” χρόνο • να αξιολογεί, να συγκεντρώνει και να αξιοποιεί θεατρικά υλικά από κάθε δράση • να γράφει διαλόγους και σκηνικές οδηγίες 	<p>Εικοναφήγημα</p> <p>Σκηνική διερεύνηση: Από το κείμενο στις συμβάσεις του θεάτρου</p> <p>Αυτοσχεδιασμοί - Τεχνικές Θεάτρου/Δράματος</p>	<p>Οι μαθητές επεξεργάζονται τις σκηνές με αυτοσχεδιασμούς. Διερευνούν ρόλους, καταστάσεις και θέματα με τεχνικές θεάτρου/ δράματος, όπως:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ρόλος στον τοίχο • Ανακριτική καρτέλα • Διάδρομος συνείδησης • Δυναμικές εικόνες • Συλλογικός ρόλος • Οπτική γωνία • Αναδρομή • Κυκλικό δράμα • Παράλληλες σκηνές • Γραφή σε ρόλο/ημερολόγιο κ.ά. <p>Καθόλη τη διάρκεια της επεξεργασίας, οι μαθητές κρατούν ημερολόγιο-σημειωματάριο, όπου καταγράφουν υλικό προς αξιοποίηση (π.χ. διαλόγους, ατάκες, σκέψεις, ιδέες ιδέεσκ.ά).</p> <p>Με βάση το υλικό που προκύπτει γράφουν το θεατρικό έργο (διαλόγους και σκηνικές οδηγίες).</p>
---	---	---

	<p>Θεατρικό ημερολόγιο Εργαστήρι Γραφής</p> <p>Διάλογοι/ Σκηνικές οδηγίες</p> <p>10 ώρες</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • να αντιλαμβάνεται το θέατρο ως ομαδική καλλιτεχνική δημιουργία, στην οποία συμμετέχει • να δημιουργεί το σκηνικό περιβάλλον ενός θεατρικού έργου • να δημιουργεί γραπτά και άλλα κείμενα προβολής της παράστασης 	<p>3.2.2. Δοκίμες – παρουσίαση</p> <p>Επιλογή τρόπου σκηνικής παρουσίασης</p> <p>Δοκίμες</p> <p>Δεύτερη γραφή</p> <p>Σκηνικό περιβάλλον : σκηνικά, κοστούμια, ήχοι/μουσική, φωτισμός κ.ά.</p> <p>Χώρος παρουσίασης- κοινό</p>	<p>Επιλέγεται ο τρόπος σκηνικής παρουσίασης του έργου. (π.χ. ρεαλιστική προσέγγιση, παντομίμα/μυόδραμα, θέατρο σκιών, κουκλοθέατρο-μαριονέτες, μουσικό θέατρο, χοροθέατρο κ.ά.)</p> <p>Δοκίμες/Πρόβες</p> <p>Στην πορεία οι μαθητές επεξεργάζονται, και τροποποιούν το αρχικό κείμενο (δεύτερη γραφή), αν χρειαστεί.</p> <p>Επιλέγεται ο χώρος παρουσίασης (θεατρικός ή εναλλακτικός) και η θέση των θεατών.</p> <p>Οι μαθητές φτιάχνουν το πρόγραμμα, την αφίσα, την πρόσκληση, το δελτίο τύπου κ.α. του έργου που θα</p>

<ul style="list-style-type: none">• να συμμετέχει σε παρουσίαση καλλιτεχνικής δημιουργίας	Θέματα οργάνωσης παραγωγής Παρουσίαση	παρουσιάσουν. Το έργο παρουσιάζεται σε κοινό
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • να απολαμβάνει ένα ποιητικό κείμενο και να συγκινείται από αυτό • να μεταφράζει ένα ποιητικό κείμενο σε δράση (εικόνα, ήχο, κίνηση) • να γνωρίζει για τον ποιητή (εφόσον είναι γνωστός) και να εντάσσει αυτόν και το συγκεκριμένο έργο στην εποχή τους • να συνδυάζει την απαγγελία ποιήματος με εικαστικές και άλλες δράσεις • να αποτυπώνει την ατμόσφαιρα και τα συναισθήματα ενός ποιήματος αξιοποιώντας τις εικαστικές τέχνες, τη 	<p>3.3 Δραματοποίηση ποίησης</p> <p>Οπτικοποίηση</p> <p>Ιστορικό - κοινωνικό - πολιτικό πλαίσιο</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Δίνεται ένα ποιητικό κείμενο και κάθε μαθητής καλείται να διαλέξει / υπογραμμίσει λέξεις που τον “αγγίζουν”. Αυτοσχεδιάζουν ατομικά ή ομαδικά σχετικά με τις λέξεις αυτές (εικόνες, συνειρμοί, άλλες λέξεις, συναισθήματα κ.ά.) και συνθέτουν ένα δρώμενο. ❖ Οι μαθητές επιλέγουν από έναν στίχο του ποιήματος ο καθένας και αυτοσχεδιάζουν. Παρουσιάζουν το ποίημα είτε με τη υπάρχουσα διαδοχή των στίχων είτε αλλάζοντας τη σειρά. ❖ Δίνεται στους μαθητές, σε ομάδες, πληροφοριακό υλικό για τη ζωή και το έργο του ποιητή. Κάθε ομάδα παρουσιάζει αυτές τις πληροφορίες στις υπόλοιπες με έναν ενδιαφέροντα τρόπο στο πλαίσιο μιας κοινής δοσμένης συνθήκης (πχ. σε ένα τηλεοπτικό ή ραδιοφωνικό αφιέρωμα, σε τελετή βράβευσης κ.ά.). • Δίνεται ποίημα και οι μαθητές καλούνται να σκεφτούν εικαστικές δράσεις, ήχους και μουσική που μπορεί να συνοδεύουν την ανάγνωση/ απαγγελία του.
--	--	---

<p>μουσική, τον χορό κ.ά.</p> <ul style="list-style-type: none"> • να προσεγγίζει βιωματικά και δημιουργικά διάφορα διδακτικά αντικείμενα • να αξιοποιεί τις δυνατότητες της τέχνης για την κατάκτηση της γνώσης • να συνεργάζεται δημιουργικά στο πλαίσιο άλλων διδακτικών αντικειμένων 	<p>4 ώρες</p> <p>3.4.1 Δραματοποίηση κειμένων από διδακτικά αντικείμενα</p> <p>Διαθεματικότητα</p> <p>4 ώρες</p>	<p>Οι μαθητές εργάζονται με τους προαναφερθέντες ή άλλους τρόπους δραματοποίησης</p>
<ul style="list-style-type: none"> • να δραματοποιεί υλικό που έχει παραχθεί από τον ίδιο ή/και τους συμμαθητές του • να αντιλαμβάνεται την έννοια της δημιουργίας 	<p>3.4.2 Δραματοποίηση κειμένων Δημιουργικής Γραφής</p> <p>συγγραφή</p>	<p>Οι μαθητές διαβάζουν κείμενα που έχουν γράψει οι ίδιοι στο μάθημα της Δημιουργικής Γραφής, με το ίδιο ή διαφορετικό θέμα, και στη συνέχεια σε ομάδες τα δραματοποιούν αξιοποιώντας τρόπους, τεχνικές και δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν παραπάνω</p>

<p>από τη συγγραφή έως και την παρουσίαση</p>	<p>υποκριτική σκηνογραφία σκηνοθεσία ανατροφοδότηση 4 ώρες</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • να χρησιμοποιεί τη φαντασία του για να επινοεί διαλόγους για καρέ κόμικ • να νοηματοδοτεί εικόνες 	<p>3.4.3 Δραματοποίηση άλλων κειμένων*</p> <p>Εικοναφήγηση (Κόμικ)</p> <p>Εικαστικές δημιουργίες (φωτογραφίες, πίνακες ζωγραφικές, γλυπτά κ.ά)</p>	<p>Ενδεικτικές δραστηριότητες:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Δίνεται στους μαθητές μία ιστορία σε κόμικ με σβησμένους τους διαλόγους στα καρέ. Οι μαθητές επινοούν και γράφουν τους δικούς τους διαλόγους, που συνθέτουν μια ιστορία. Την δραματοποιούν και την παρουσιάζουν. ❖ Ζωντανός πίνακας: Ο εκπαιδευτικός δείχνει την εικόνα ενός πίνακα ζωγραφικής με πολλά πρόσωπα και δράσεις ή τον προβάλλει. Οι μαθητές παρατηρούν τον πίνακα προσεκτικά και λένε μια λέξη ο καθένας για αυτόν. Έπειτα, καθένας υιοθετεί τη στάση ενός από τα εικονιζόμενα πρόσωπα και όλοι μαζί αναπαριστούν τον πίνακα. Οι μαθητές δίνουν κίνηση και ήχο στους χαρακτήρες με το σύνθημα του εκπαιδευτικού. Στη συνέχεια, δημιουργούν διαλόγους μεταξύ των προσώπων του πίνακα, αυτοσχεδιάζουν, φτιάχνουν ιστορίες και τις δραματοποιούν.

<ul style="list-style-type: none"> • να αξιοποιεί δημιουργικά τις γνώσεις που αποκτά από τα μαθήματα του Κινηματογράφου • να είναι δεκτικός σε ερεθίσματα και δημιουργικός με το σώμα και τη φωνή του • να αντιμετωπίζει την επικαιρότητα με ευαισθησία και κριτικό βλέμμα ως ενεργός πολίτης και ως καλλιτέχνης 	<p style="text-align: center;">Οπτικοακουστικά μέσα</p> <p style="text-align: center;">Κινηματογράφος</p> <p style="text-align: center;">Μουσική</p> <p style="text-align: center;">Κείμενα ενημερωτικού περιεχομένου (ειδήσεις, άρθρα, ρεπορτάζ κ.ά.)</p>	<p>❖ Οι μαθητές επιλέγουν θέματα που θίγονται σε κάποια ταινία που προτείνει ο εκπαιδευτικός ή που συνάντησαν στο πλαίσιο του μαθήματος του Κινηματογράφου. Μπορούν να επιλέξουν και χαρακτηρισίες που τους κίνησαν ιδιαίτερα το ενδιαφέρον. Τα επεξεργάζονται βιωματικά με τεχνικές θεάτρου/δράματος (αυτοσχεδιασμούς, ανακριτική καρέκλα κ.ά) Από την επεξεργασία προκύπτει υλικό που μπορεί να αξιοποιηθεί για θεατρική παρουσίαση, σε συνδυασμό με την ταινία ή ανεξάρτητη</p> <p>❖ Οι μαθητές δραματοποιούν ένα τραγούδι, ένα ορχηστρικό μουσικό κομμάτι, μια παρτιτούρα. Π.χ. δημιουργούν βιντεοκλίπ ενός τραγουδιού</p> <p>Οι μαθητές δραματοποιούν άρθρα, ειδήσεις και άλλα κείμενα που αφορούν την επικαιρότητα</p>
---	--	--

	<p>* Διευκρίνιση : με την λέξη "κείμενο" εννοείται όχι μόνο το γραπτό κείμενο αλλά και αποσπάσματα προφορικού λόγου, φωτογραφίες, διαφημίσεις, ειδήσεις και διάφορα άλλα πολυτροπικά κείμενα.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • να αντλαμβάνεται τους θεατρικούς κώδικες μιας παράστασης ως καλλιτέχνης και ως θεατής • να συμμετέχει σε θεατροπαιδαγωγικά προγράμματα • να αντλαμβάνεται βαθύτερα της θεατρικής δημιουργίας 	<p>Θεατρικός χώρος</p> <p>Θεατρική σκηνή</p> <p>Παράσταση</p> <p>Συντελεστές</p> <p>Συμμετοχή</p> <p>Καλλιτεχνικό σχολείο- Θέατρο- Κοινωνία</p> <p>Προετοιμασία</p>	<p>Επίσκεψη σε θεατρικούς χώρους (αρχαία θέατρα, θεατρικές σκηνές, μουσεία κ.ά)</p> <p>Πρόσκληση καλλιτεχνών του θεάτρου και θεατροπαιδαγωγών στο σχολείο</p> <p>Συζήτηση/εργαστήριο με συγγραφείς, σκηνοθέτες, ηθοποιούς, σκηνογράφους, ενδυματολόγους, θεατροπαιδαγωγούς κ.ά.</p> <p>Συζήτηση για το έργο, τους συγγραφείς, την παράσταση</p> <p>Παρακολούθηση παράστασης (εντός ή εκτός σχολείου)</p>

<ul style="list-style-type: none"> • να απολαμβάνει και να αξιολογεί μια παράσταση 	<p>Παρακολούθηση παράστασης</p> <p>Αναστοχασμός</p> <p>Κριτική προσέγγιση</p> <p>Ο μαθητής –θεατής</p> <p>Ο μαθητής -κριτικός</p> <p>6 ώρες</p> <p>ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ</p>	<p>και συζήτηση με τους συντελεστές</p> <p>Ανάλυση, κριτική προσέγγιση και αξιολόγηση της παράστασης (σκηνοθεσία, δραματουργία, υποκριτική, κοστούμια, μουσική κ.ο.κ)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • να αποτιμά τις δράσεις του/ να αυτοαξιολογείται 		<p>Εργαστηριακή αξιολόγηση του μαθήματος μέσω πρόβας ή άλλης επιλεγόμενης δράσης σε ομάδες. Η αξιολόγηση βασίζεται στη διδαχθείσα ύλη. Συνοπτολογίζεται το ημερολόγιο μαθητή.</p>

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΡΑΦΗΣ
ΤΑΞΕΙΣ Α΄ Β΄ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Εισαγωγή

Η Δημιουργική Γραφή ως αντικείμενο του ωρολογίου προγράμματος αποτελεί προνόμιο των Καλλιτεχνικών Σχολείων. Η μεγάλη όμως ελευθερία, που εύλογα συνοδεύει την⁵ διδασκαλία, και η υποκειμενική θέση του εγχειρήματος, συχνά δίνουν την αίσθηση της ευκαιριακής δραστηριότητας, η οποία δεν συνάδει με τα προηγούμενα και τα επόμενα, ούτε αντιλαμβάνεται την Δημιουργική Γραφή σαν διακριτό επιστημονικό πεδίο με στοχοθεσία, σύνολο μεταδοτέας γνώσης και συγκεκριμένες τεχνικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις. Η κατάρτιση συγκεκριμένου Προγράμματος Σπουδών (ΠΣ) για τα Καλλιτεχνικά Γυμνάσια ανάγει την Δημιουργική Γραφή σε ολοκληρωμένη μαθησιακή διαδικασία, εναρμονίζεται με τις επιταγές της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας, συνηγορεί υπέρ του διδακτού του πράγματος και επιδιώκει πολλαπλά μαθησιακά –και όχι μόνον- οφέλη.

Εφόσον η καλλιτεχνική έκφραση αποτελεί κατά γενική παραδοχή κορυφαία δυνατότητα του λόγου και υπάρχουν υπολογίσιμες ενδείξεις ότι τόσο η ψυχοσύνθεση των νέων, όσο και η αδιαμόρφωτη ακόμη γλωσσική σκευή προσφέρουν πρωτοτυπία και αυθεντικότητα στην λεκτική πραγμάτωση της σκέψης, κρίνεται σκόπιμο να υιοθετηθεί η Δημιουργική Γραφή ως οργανωμένη και στοχευμένη διδασκαλία δημιουργίας λογοτεχνικού κειμένου, βάσει ενός συγκεκριμένου ΠΣ που να συνοψίζει την διεθνή εκπαιδευτική εμπειρία. Η μύηση στην δημιουργική γραφή⁶ μπορεί να αποτελέσει όπλο του σύγχρονου νέου ανθρώπου, καθώς η παροχή των απαραίτητων εργαλείων για καλλιτεχνική έκφραση προσφέρει, πέραν των γνώσεων, προσωπικό αντίβαρο, θεμιτό και ευκαίριο παιδαγωγικά σε εποχές δύσκολες, ανοίγοντας έναν αναγνωστικό (ή και συγγραφικό) δρόμο δια βίου.

Το νέο ΠΣ συντονίζεται στην φιλοσοφία του Νέου Σχολείου, του Σχολείου του 21^{ου} αιώνα, και ταυτόχρονα αναδεικνύει τον καλλιτεχνικό χαρακτήρα των εν λόγω Σχολείων, που δημιουργήθηκαν για να θεραπεύσουν τις Τέχνες και να προσφέρουν, παράλληλα με την θεμελιώδη γνώση, αισθητική συγκίνηση.

Το Πρόγραμμα Σπουδών ενός καλλιτεχνικού μαθήματος οφείλει:

- να προσφέρει γνώσεις
- να οξύνει την αισθητική κρίση
- να ωθεί σε συμπεριφορές υψηλού ήθους μέσα από την διαμόρφωση αξιακού συστήματος

Οι τρεις αυτοί άξονες δεν αποτελούν αυτόνομες στοχεύσεις, αλλά συναρθρώνονται και συλλειτουργούν, ώστε η μεταδοτέα γνώση να θεμελιώνει την αισθητική καλλιέργεια και να σφυρηλατεί δημιουργικές και ολοκληρωμένες προσωπικότητες. Η Τέχνη αποτελεί κοινωνικό και πολιτισμικό προϊόν, προϊόν που συχνά αντανάκλα πολυπολιτισμικές κοινωνίες, και καλεί για σπουδή, για τέρψη, για δημιουργία, για σεβασμό στην ετερότητα.

Όλες οι προτεινόμενες από το ΠΣ δραστηριότητες συνδυάζουν την Επιστήμη με την Τέχνη, στοχεύοντας στην διαμόρφωση ατομικού και κοινωνικού ήθους.

⁵ υιοθετείται η αντίληψη του Μίμη Σουλιώτη για την χρήση του τελικού ν (Εφημ. ΤΑ ΝΕΑ, 10/08/2011)

⁶ Δημιουργική Γραφή, όταν γίνεται αναφορά στο αντικείμενο του ωρολογίου προγράμματος ή στο επιστημονικό πεδίο / δημιουργική γραφή, όταν εννοείται η ίδια η διαδικασία της γραφής

Θεωρητικό Πλαίσιο

1. Η Φιλοσοφία του νέου ΠΣ

Το συγκεκριμένο ΠΣ καταρτίζεται για να ορίσει την πορεία της διδασκαλίας σε ένα αντικείμενο για το οποίο έχει κατά καιρούς αμφισβητηθεί το ίδιο το διδακτόν του πράγματος. Η σύγχρονη επιστήμη όμως ισχυροποιεί την εκτίμηση ότι η γραφή διδάσκεται. Η φιλοσοφία και η αντίληψη του εφικτού του εγχειρήματος εδράζεται στην ίδια την αριστοτελική λογική ότι *Τέχνη ίσον Επιστήμη*.

Στην εισαγωγή του στο έργο «Αριστοτέλους, *Περί Ποιητικής*» ο μνημειώδης Ιωάννης Συκουτρής (1937) συνοψίζει εύγλωττα το σύνολο της αριστοτελικής φιλοσοφίας επ' αυτού: *Τέχνη, υπό την αριστοτελική έννοια, σημαίνει επιστήμη. Και της επιστήμης έργο είναι να εξετάζει τα καθόλου, να βρίσκει και να ελέγχει τους γενικούς νόμους, σύμφωνα με τους οποίους ρυθμίζονται τα επιμέρους φαινόμενα. Η εύρεσις των γενικών αυτών νόμων γίνεται με μεθόδους λογικής και κατ' εφαρμογήν απολύτως λογικών κανόνων. Είναι υποχρεωμένη η ποιητική, εφόσον θέλει να παραμείνει επιστήμη, να παραμείνει-περιορισθεί σε εκείνα μόνο τα στοιχεία της ποιητικής δημιουργίας, όσα είναι επιδεικτικά τεχνικής. [...] πέραν της τεχνικής σοφίας υπάρχει η προσωπικότης του ποιητή, η οποία δημιουργεί νέους νόμους και προσφέρει ψυχικό περιεχόμενο στους παλιούς, και η προσωπικότης είναι και κάτι το εξωλογικόν - το δαιμόνιον.*

Η αντίληψη του Αριστοτέλη ότι Τέχνη=Επιστήμη και ο ορισμός του λογοτεχνήματος ως ενιαίου συνόλου, ως καθόλου, διευκολύνει στο να εντοπισθούν τα στοιχεία που συναρμόστηκαν, ώστε να συνδιαμορφώνουν το όλον και αυτά ακριβώς να αποτελέσουν αντικείμενο διδασκαλίας. Επομένως, η κατάτμηση των παραμέτρων που αναδεικνύουν ένα κείμενο σε προϊόν της Τέχνης του Λόγου προσφέρει την δυνατότητα να δημιουργηθεί ένα σώμα διδακτέων στοιχείων, το οποίο και πρέπει να επανασυντεθεί βάσει μιας οργανωτικής λογικής. Πρόκειται επομένως για μια *κατασκευαστική* περί του κειμένου αντίληψη, η οποία εστιάζει στην διδασκαλία των στοιχείων που συνθέτουν το λογοτεχνικό όλον και καταδεικνύει την σταδιακή πορεία προς την ολοκλήρωση του εκάστοτε κειμένου. Παράλληλα, ενθαρρύνεται η στοιχειοθέτηση και αποτύπωση του προσωπικού στίγματος, η εξωλογική και δαιμόνια επίδραση της κάθε προσωπικής Μούσας.

Στον αριστοτελικό αυτόν δρόμο προστίθενται τα πορίσματα της σύγχρονης επιστημονικής αναζήτησης γύρω από το αυτόνομο πλέον ακαδημαϊκό αντικείμενο της Δημιουργικής Γραφής.

2. Η Δημιουργική Γραφή

Η Δημιουργική Γραφή αποτελεί Τέχνη του Λόγου και τρόπο δημιουργίας λογο-τεχνικών κειμένων, καθώς και μέθοδο προσέγγισης ζητημάτων που αφορούν την λογοτεχνία και τον οργανωμένο γραπτό λόγο. Δημιουργική Γραφή ονομάζεται κάθε προσπάθεια αντίληψης της λογοτεχνίας σαν μια συγχώνευση της σκέψης και της ενέργειας, της σπουδής των κειμένων, αλλά και των πρακτικών τεχνικών που οδηγούν σε νέα κείμενα. Η Δημιουργική Γραφή δίνει την υπόσχεση, πως διαμέσου μιας νέας μεθοδολογικής προσέγγισης θα προκύψει κάτι νέο και ποιοτικό.

Στην σύγχρονη βιβλιογραφία ξεχωρίζει η δήλωση του Dawson (2005:2) ότι η Δημιουργική Γραφή δεν είναι απλώς πρακτική ή συνώνυμο για την Λογοτεχνία, αλλά ένα διακριτό discipline: δηλαδή ένα corpus γνώσης και μια κατάθεση εκπαιδευτικών τεχνικών για την μετάδοση αυτής της γνώσης. Η δημιουργική γραφή, σύμφωνα με τον Dawson (2005:49), συντίθεται μέσα από τέσσερις επιμέρους άξονες:

- δημιουργική προσωπική έκφραση (*creative self-expression*)
- γραμματισμός (*literacy*)
- τεχνική (*craft*)

- μελέτη εκ των ένδον (*reading from the inside*)

Το μεν πρώτο αναφέρεται στην ανακάλυψη και διαμόρφωση των εκφραστικών δυνατοτήτων, το δεύτερο αναθέτει στην δημιουργική γραφή να καλλιεργήσει αισθητικά τους ασκούμενους, έτσι ώστε να αναπτύξουν αρετές και επάρκεια σε όλα τα είδη του γραπτού λόγου, το τρίτο ενθαρρύνει την εξάσκηση στην προσέγγιση της τέχνης, και το τελευταίο θεμελιώνεται στην αντίληψη πως η πρακτική εμπειρία δημιουργίας λογοτεχνίας οδηγεί στην εκτίμηση της λογοτεχνίας μέσα από μια εσωτερική, εμπειρική και ανακαλυπτική ματιά, διαμορφώνοντας υποψιασμένους και ταυτόχρονα ευαίσθητους αναγνώστες. Δημιουργική γραφή και *δημιουργικό διάβασμα* συναντώνται ως ολότητα και επομένως η λογοτεχνία διαβάζεται και κατασκευάζεται. Σύμφωνα και με τον Morley (2007:22), μια επιτυχημένη διδασκαλία συνδυάζει ανάγνωση και κριτική επεξεργασία με πυκνή εξάσκηση, ώστε να σημειώνεται εξέλιξη και πρόοδος. Η Maxwell (2010:191) διατυπώνει με ιδιαίτερη ακρίβεια την σχέση δημιουργικής γραφής και λογοτεχνίας: η εκτίμηση και κατανόηση της λογοτεχνίας από τους μαθητευομένους ενισχύεται και εκτείνεται με τον διαλογισμό που συντελείται επάνω στο δοθέν λογοτεχνικό κείμενο, αλλά και διαμέσου της προσωπικής τους απόπειρας για λογοτεχνική γραφή, καθώς έτσι τους επιτρέπεται να στοχαστούν συνοδεία του κειμένου και δια του κειμένου, υπό το πρίσμα βέβαια του ζητουμένου που ερευνούν, με αποτέλεσμα να διαστέλλονται οι συγγραφικές και διανοητικές τους λειτουργίες.

Στην εκτύλιξη της διδασκαλίας της Δημιουργικής Γραφής συλλειτουργούν τα οριζόμενα από την διεθνή βιβλιογραφία 4p (personality, procedure, product, place)⁷. Με τον όρο *προσωπικότητα* (personality) αναφερόμαστε στη νεανική-μαθητική ιδιοσυγκρασία, αυτήν που φαίνεται να έρχεται στον κόσμο προικισμένη με *ποιητική* στόφα, με τον όρο *χώρος* (place)⁸ παραπέμπουμε στο εργαστηριακό περιβάλλον της σχολικής τάξης, ως *διαδικασία* (procedure) ορίζουμε τα ακολουθητέα βήματα, τα μεθοδολογικά σχήματα και τις τεχνικές υλοποίησης του ζητουμένου –και άρα την δημιουργική γραφή– και ως *προϊόν* (product) χαρακτηρίζονται τα τελικά μαθητικά κείμενα.

Οι συνιστώσες της δημιουργικότητας – Τα 4 p

⁷ η σύγχρονη βιβλιογραφία προτείνει την ανάπτυξη των 4p σε 6 με την προσθήκη των persuasion και potential

⁸ η Amabile (1996:203) υποστηρίζει πως από όλους τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες που δύνανται να επηρεάσουν την δημιουργικότητα, οι περισσότεροι εντοπίζονται στην σχολική αίθουσα, στην τάξη

Αυτά τα τελικά προϊόντα χαρακτηρίζονται από τις τρεις ιδιότητες που οφείλει να φέρει η δημιουργική ιδέα, σύμφωνα με τον ορισμό των Kaufman και Sternberg (2011)⁹: να είναι καινοτόμα ή καινούρια (new), να έχουν αξία (good) και να ανταποκρίνονται σε μια στοχοθεσία (relevant).

Η πλούσια σε αισθήματα εφηβεία από την μια και η άποψη του T.S. Eliot ότι στη νεαρή ηλικία οι ιδέες είναι αυθεντικές (1953:3) δίνουν ένα περιβάλλον κατάλληλο για την αναζήτηση λογοτεχνικής έκφρασης. Η λυρική ή η δραματική έκφραση, μαζί με την παιγνιώδη κατασκευαστική διάθεση και το χιούμορ, συνεδράζουν στην διάνοια και στον ψυχισμό του εφήβου. Είναι σημαντικό να μάθει το παιδί να εκφράζει το δια-νόημά του, να το ονοματίζει, να τακτοποιεί το εσωτερικό χάος. Δεν χρειάζεται περίτεχνη και πομπώδης εκφορά □ αντιθέτως, κρίνεται αποφευκτέα. Η Myers (1998:262) περιγράφει με καθαρότητα την καθημερινότητα των εφήβων και τον συσχετισμό της με το ποιητικό κείμενο. Τα ποιήματα συμπυκνώνουν σκέψεις, αισθήματα και νοοτροπίες με τον ίδιο τρόπο που οι εφήβοι συχνά συμπυκνώνουν την ουσία της ύπαρξής τους σε ένα πάρτι, ένα τηλεφώνημα, έναν αγώνα ποδοσφαίρου. Η καθημερινότητα των εφήβων είναι τρόπον τινά μια σειρά από ποιήματα.

Ο δάσκαλος επομένως ξεκινά με πλεονέκτημα την θετική πρώτη ύλη που διαθέτουν τα παιδιά. Έτσι αξιοποιούνται η τόλμη της ηλικίας τους, το θάρρος και η ειλικρίνεια με την οποία εκφράζονται, η εγγεγραμμένη μέσα τους ροπή για την απόλαυση έργων τέχνης, οι ιδιαίτερα οξείες αισθήσεις τους σε ζητήματα μουσικότητας και ρυθμού, το αρμόττον στην ηλικία τους παιγνιώδες, η φιλομάθεια και η ικανότητα να μαθαίνουν γρήγορα, η αθωότητα και η απειρία που δημιουργούν αυθεντικό και πρωτότυπο λόγο, αποφεύγοντας στείρες απομιμήσεις, η έλξη τους προς το διαφορετικό, και, κυρίως, ο ιδιαίτερα πλούσιος στην εφηβεία συναισθηματικός και ψυχικός κόσμος που συχνά αναζητεί διέξοδο για να ανακουφιστεί.

Κοντά στην διαπίστωση της ύπαρξης σημαντικής πρώτης ύλης, είναι απαραίτητη η διδασκαλία των απαραίτητων τεχνικών, με την εκτίμηση ότι η ύπαρξη κατασκευαστικών νόμων καθιστά τα ζητούμενα ευκολότερα και επιθυμητά, και δεν αντιφάσκει αυτή η διδασκαλία με την ποιητική ελευθερία. Η ύπαρξη στο ζητούμενο ξεκάθαρων περιορισμών από πλευράς δομής, φόρμας κ.λπ., ενθαρρύνει τους μαθητές¹⁰, τους ορίζει κατανοητές παραμέτρους και αυτό τους διευκολύνει.

Οι έρευνες εστιάζουν και στο ότι η διδασκαλία δημιουργικής γραφής μπορεί να κεντρίσει το ενδιαφέρον για τον γραπτό λόγο γενικότερα, καθώς οι συνήθειες που αποκτώνται μεταφέρονται και σε άλλα αντικείμενα του ωρολογίου προγράμματος. Η μάθηση ως κριτικός μετασχηματισμός (*critical transformative learning*), όπως την όρισαν οι Wright, κ.ά., (2010:103-123), διευρύνει την προσφορά της κατακτηθείσας γνώσης.

3. Στοχοθεσία

Γενικός σκοπός:

Ο γενικός σκοπός της συμπερίληψης του μαθήματος της Δημιουργικής Γραφής στο ωρολόγιο πρόγραμμα των Καλλιτεχνικών Σχολείων είναι η ενθάρρυνση της καλλιτεχνικής έκφρασης μέσω του λόγου και επομένως η δημιουργία ποιητικών ή πεζών μαθητικών λογοτεχνικών κειμένων, μέσα από συγκεκριμένα εναύσματα γραφής και εξελικτικά βήματα. Η Δημιουργική Γραφή ορίζει ως πρωτεύοντα στόχο την επαφή του μαθητή με δόκιμα λογοτεχνικά έργα με τέτοιο τρόπο, ώστε οι μαθητές να αποκτούν ισχυρές αναγνωστικές και συγγραφικές έξεις, να καλλιεργούνται αισθητικά και να ενθαρρύνονται οι προσωπικές τους κλίσεις. Παράλληλα, στοχεύει στην μετάδοση ενός corpus γνώσεων

⁹ διατυπώνεται αρχικά το 2007, στο Kaufman, J.C. & Sternberg, R. J., Resource review: Creativity. Change, 39, 55-58 και επαναδιατυπώνεται στο Kaufman, J.C. & Sternberg, R. J., The Cambridge Handbook of Creativity, Cambridge, Cambridge University Press (Preface)

¹⁰ χάρην οικονομίας και αισθητικής του κειμένου αποφεύγεται το αυτονόητο *μαθητές/τριες* και υιοθετείται το *μαθητές* ως περιληπτικό ουσιαστικό για το σύνολο των μαθητευομένων

που προσλαμβάνονται βιωματικά, εξελίσσονται εμπειρικά και βαθαίνουν την κριτική ικανότητα, την δημιουργικότητα, την αισθητική και αξιακή συνείδηση. Γενικό σκοπό αποτελεί η αναγκαιότητα να αφυπνιστούν οι εγγεγραμμένες στη νεανική ιδιοσυγκρασία *ποιητικές* δυνάμεις και να εξελιχθούν οργανωμένα σε μια πορεία γνώσης και αυτοσυνειδησίας.

Στόχοι:

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να μπορούν να διακρίνουν τα στοιχεία που καθιστούν ένα δόκιμο λογοτεχνικό έργο έργο της τέχνης και να αντιλαμβάνονται το λογοτεχνικό όλον ως μια ιδανική ισορροπία επιμέρους στοιχείων που συναρμόττονται και συλλειτουργούν
- να αντιληφθούν ότι το λογοτεχνικό κείμενο είναι μια λεκτική κατασκευή και να εκτιμήσουν την δομική μονάδα, την ίδια την λέξη
- να κατανοήσουν πως το λογοτεχνικό κείμενο αποτελεί την τελική επιλογή του συγγραφέα, πως και αυτό που θα δημιουργήσουν οι ίδιοι θα είναι προϊόν επιλογών (*δημιουργική γραφή ίσον δημιουργικό σθήσιμο, Μίμης Σουλιώτης*)
- να ασκηθούν στην ανίχνευση, παρατήρηση και υιοθέτηση των εσωτερικών νόμων που διέπουν το εκάστοτε λογοτεχνικό κείμενο, να μάθουν να ελέγχουν, να αναγνωρίζουν το άρτιο και το περιττό, να πειραματίζονται με νέες λεκτικές συμπλοκές και εκφραστικούς τρόπους
- να καθοδηγηθούν στην διαμόρφωση της καλλιτεχνικής τους ταυτότητας και στην διαμόρφωση ενός προσωπικού συγγραφικού στίγματος, διαμορφώνοντας βαθμιαία προσωπικό ύφος, εμπλουτίζοντας την προσωπική τους σκευή με πλούσια αναγνωστική εμπειρία
- να εντοπιστεί η λεπτή ισορροπία μεταξύ της εφαρμογής κανόνων, της φαντασίας και της στοχαστικής σκέψης
- να αποκτήσουν αισθητική εμπειρία, αισθητική ανταπόκριση και κρίση, ευαισθησία και *ενσυναίσθητική* ικανότητα
- να μνηθούν εμπειρικά σε ποικιλία κειμενικών ειδών και λογοτεχνικών ρευμάτων, να έρθουν σε επαφή με την λογοτεχνική και αισθητική παράδοση, αλλά και με νέες μορφές έκφρασης ανανεώνοντας το παραδοσιακό και προσφέροντας νέο ψυχικό περιεχόμενο στο παλαιό
- να αγαπήσουν το χαρτί και το μολύβι και να το συνταιριάσουν αρμονικά με τις νέες τεχνολογίες
- να παρατηρήσουν ενεργά την συνομιλία των Τεχνών, να υιοθετηθεί η αντίληψη πως το θέατρο, ο κινηματογράφος, οι εικαστικές τέχνες, η μουσική, η λογοτεχνία αλληλεπιδρούν και προσφέρουν πολλαπλά εναύσματα για γραφή, παρέχοντας ποικίλες μορφές εκφοράς του λόγου
- να αντιλαμβάνονται την δημιουργική γραφή ως πρόσφορο μέσο για την κατάθεση αισθημάτων και συναισθημάτων, αλλά και ιδεών, απόψεων, διανοημάτων
- να αναγνωρίσουν την αξία του μεταφορικού λόγου, των συμβολισμών και των ποικίλων εκφραστικών μέσων, να μάθουν να υπαινίσσονται και να κωδικοποιούν
- να απολαμβάνουν την ατομική καλλιτεχνική δημιουργία και ταυτόχρονα να συνεργάζονται στην κατεύθυνση ομαδικών εργασιών υψηλού αισθητικού χαρακτήρα
- να επιδρούν στο περιβάλλον του εργαστηρίου δυναμικά, μετέχοντας στην καθοδήγηση των συμμαθητών τους και δεχόμενοι τις αντίστοιχες αμφίδρομες επιδράσεις, με οξύνοια, ευγένεια, σεβασμό, μέσα σε κλίμα ατομικού και ομαδικού πειραματισμού
- να νιώσουν ότι μέσα από την δημιουργική γραφή μπορεί κανείς να διασκεδάσει, να περιπαίξει, να σατιρίσει, να ενοχλήσει, να αγωνιστεί, να ξεσηκώσει, να διαμαρτυρηθεί, να προβληματίσει, να φιλοσοφήσει, να ονειρευτεί, να διεισδύσει στις πιο σκοτεινές πλευρές του υποσυνείδητου
- να αποκτήσουν ένα κανάλι ψυχικής αποφόρτισης στην ταραγμένη εφηβεία, μεταφέροντας την συγγραφική συνήθεια στον προσωπικό βίο

- να εμπνευστούν από μη λογοτεχνικά κείμενα, από επικαιρότητα, εικόνες, καταστάσεις, πολιτιστικές ή καλλιτεχνικές δραστηριότητες, μουσεία, περιπάτους κ.λπ.
- να ενθαρρυνθούν στην τελική διαμόρφωση και παρουσίαση της δουλειάς τους μέσα από ποικίλους σημειωτικούς πόρους
- να αισθανθούν εν εξελίξει αναγνώστες και εν δυνάμει συγγραφείς

4. Μεθοδολογική προσέγγιση

Σε οποιαδήποτε στιγμή της διδασκαλίας ο διδάσκων ακολουθεί μια βασική τριμερή λογική: εναύσματα γραφής, συλλογή υλικού και σχεδιασμός του κειμένου (προσυγγραφικό στάδιο), γραφή του κειμένου (συγγραφικό στάδιο), και έλεγχος του γραπτού για διορθώσεις και πιθανή επανεγγραφή (μετασυγγραφικό στάδιο).

Πιο συγκεκριμένα, η υλοποίηση της διδασκαλίας δημιουργικής γραφής υιοθετεί τα ακόλουθα μεθοδολογικά σχήματα:

- ερμηνεία
- παρατήρηση
- σύνθεση
- συμπλήρωση
- μίμηση
- σύγκριση
- αξιολόγηση

Τα δύο πρώτα ακολουθούν με σταθερότητα την διδασκαλία σε όλο της το εύρος, καθώς αποτελούν παραδοσιακές προσεγγίσεις του λογοτεχνικού κειμένου. Προσεγγίζεται αναλυτικά και ερμηνευτικά η τεχνική του δόκιμου έργου, ώστε να προκύπτουν εντυπώσεις για την εκάστοτε δημιουργία και το αισθητικό της αποτέλεσμα. Ο μαθητής ενθαρρύνεται στο να παρατηρεί και να εξάγει συμπεράσματα με σκοπό την ανάπτυξη της αισθητικής του κρίσης.

Στην συνέχεια, ασκείται στην σύνθεση δικού του κειμένου, μέσα από συναρμογές επιμέρους στοιχείων, ασκείται στην συμπλήρωση και την μίμηση. Ειδικά για την συμπλήρωση πρέπει να ειπωθεί πως κατά την διαδικασία μύησης των μαθητών είναι καλό οι ασκήσεις της δημιουργικής γραφής να κινούνται εντός δοθέντος πλαισίου (frame) που καλεί για συμπλήρωση, καθώς ο μαθητής δεν κρίνεται ακόμη ώριμος να δημιουργήσει τις πιο άρτιες προσωπικές του συνθέσεις. Οι ασκήσεις αυτές γραφής σε γενικές γραμμές εστιάζουν:

- στην συμπλήρωση μίας ή περισσότερων λέξεων
- στην συμπλήρωση στίχου, στροφής, νοήματος
- στην υποχρεωτική-δοθείσα έναρξη
- στο υποχρεωτικό-δοθέν τέλος
- στις ενδιάμεσες συμπληρωματικές παρεμβάσεις

Μέσα στο δημοκρατικό περιβάλλον του εργαστηρίου ο μαθητής ενθαρρύνεται στην σύγκριση μεταξύ επιλογών και στην υπέρβαση διλημάτων, ώστε να αποφασιστεί η τελική εκδοχή, στην σύγκριση μεταξύ επιλογών δικών του και των συμμαθητών του, και στην σύγκριση με το δόκιμο έργο. Τέλος, ασκείται στην αξιολόγηση του κειμένου του και στην εκφορά γενικότερων αισθητικών και αξιολογικών κρίσεων.

Πολλές φορές θα γραφτεί κάτι κατ' αναλογίαν ή και σε ανοιχτή συνομιλία με δόκιμο λογοτεχνικό κείμενο. Ο μαθητής μαθαίνει πώς το έκανε κάποιος που το έκανε καλά και αποπειράται να το κάνει και ο ίδιος. Η μέθοδος αυτή μας δίνει την δυνατότητα της μιμήσεως και του δανεισμού, μια δόκιμη

διαδικασία ένταξης, ώσπου μέθεξη, ωρίμανση και εμπειρία θα διαμορφώσουν τους πιο προσωπικούς τόνους (Magee, 2011:122-123).

5. Το εργαστηριακό μαθησιακό περιβάλλον

Το περιβάλλον μέσα στο οποίο εξελίσσεται ένα μάθημα δημιουργικής γραφής είναι το λεγόμενο εργαστήριο (workshop). Πρόκειται για ένα περιβάλλον στο οποίο συλλειτουργούν η μονάδα και η ομάδα. Ένα περιβάλλον στο οποίο συναντώνται άνθρωποι, συναισθήματα, ιδέες, φιλοδοξίες (Harper, 2010:176). Οι ατομικές, ως επί το πλείστον, δημιουργίες δημοσιοποιούνται, συζητώνται και η δημόσια αυτή συζήτηση προσφέρει ανατροφοδότηση και νέες επιλογές. Η βελτίωση στο πλαίσιο ενός εργαστηρίου προκύπτει από αυτόν ακριβώς τον μηχανισμό θετικής αλληλεπίδρασης μεταξύ των συμμαθητών, φυσικά υπό την σωστή καθοδήγηση. Το περιβάλλον αυτό δημιουργεί συν-φραζόμενα και εγείρει συζητήσεις και συναυτηρήσεις, ενδυναμώνοντας φιλελεύθερες προσεγγίσεις, ανταλλαγή ιδεών, πολυφωνία και διάλογο. Η διανοητική και λεκτική ενέργεια που εκλύεται μέσα σ' αυτό το περιβάλλον διεγείρει και διευκολύνει την μετουσίωση του αφηρημένου σε λόγο. Είναι θεμελιώδες όμως ότι παρά την ομαδική δια-πραγμάτευση, η δημιουργία είναι πρωτίστως ατομική υπόθεση. Στο πλαίσιο αυτού του ομαδικού μαθησιακού περιβάλλοντος εθαρρύνεται η ατομική καλλιτεχνική εργασία, η γενεσιουργός ενδοσκόπηση, η ενεργός σκέψη και η προσωπική εκφραστική βάσανος.

Η μεγάλη θεωρητικός της δημιουργικότητας T. Amabile τονίζει πως η δημιουργικότητα ανθεί σε περιβάλλοντα που προσφέρουν δυνατότητες πειρατισμού και ανεξαρτησίας, σε περιβάλλοντα που το πρωτότυπο και το αυθεντικό ενθαρρύνονται και εκτιμώνται (1996:261). Είναι ευθύνη του δασκάλου να οδηγήσει τον εκάστοτε μαθητή προς μια δημιουργική κατεύθυνση, προς την συγκρότηση μιας εν γένει υγιούς προσωπικότητας. Η κατεύθυνση αυτή στην διδασκαλία ακούει στον ειδικό όρο *αναπτυξιακή* δημιουργική γραφή (developmental creative writing, Nicholls, 2009, 14:171).

Προφανώς η γραφή του λογοτεχνικού κειμένου δεν είναι διαγώνισμα, ούτε εξετάσεις. Ο καθηγητής παραμένει κοντά στην κάθε προσπάθεια, προσφέροντας βοήθεια, συζητώντας για την λέξη που καταστρέφει τον ρυθμό, υπογραμμίζοντας το περιττό, συν-αναζητώντας. Συχνά εκτίθεται αγωνιζόμενος και ο ίδιος να εκπληρώσει το ζητούμενο. Τα κείμενα των μαθητών παρουσιάζονται στο εργαστήριο και συζητώνται. Είναι επωφελής η ατμόσφαιρα που θα προσφέρει χειροκρότημα, αλλά και βελτιωτικές προτάσεις και επισημάνσεις.

Δεδομένου ότι η διδασκαλία αυτή αναπτύσσεται μέσα από την εμπειρία, είναι σημαντικό να θεωρήσουμε την εμπειρία βασικό στοιχείο της μάθησης, αλλά και της εκπαίδευσης, όπως περιέγραψε ο John Dewey το 1938, τονίζοντας ότι η σχέση είναι εσωτερική και αναγκαία. Τα πάντα εξαρτώνται, λέει ο Dewey, από την ποιότητα (*quality*) της εμπειρίας. Η εμπειρία οφείλει να είναι αποδεκτή και ευχάριστη για τον μαθητευόμενο, και να τροφοδοτεί περαιτέρω εμπειρίες. Κατά κάποιον τρόπο κάθε εμπειρία ζει μέσα σε επόμενες εμπειρίες (1938:20-27). Έτσι, κάθε μάθημα προσφέρει μια εμπειρία που αποτελεί την βάση για την ανάπτυξη και των επομένων.

6. Αξιολόγηση

Ασφαλώς η δημιουργική γραφή μπορεί να καταστεί διδακτική με αποτελεσματικότερο τρόπο, όταν οι διδασκόμενοι διαθέτουν κάποιο ταλέντο ή κλίση, οπότε απομένει στον δάσκαλο να διεγείρει και να διαμορφώσει την κλίση, διδάσκοντας την γραφή μέσα από τεχνικές. Χωρίς να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι υπάρχουν διαφοροποιήσεις μεταξύ των μαθητών (διαφοροποιήσεις που σχετίζονται με ταλέντο, προηγούμενο γνωστικό υπόβαθρο, γενικότερα λογοτεχνικά και μη ενδιαφέροντα, ενεργή αναγνωστική λειτουργία, οικογενειακό περιβάλλον, εμπειρίες κ.λπ.), η έρευνα αποδεικνύει ότι το παιδί που φαίνεται να έχει προβάδισμα, λόγω για παράδειγμα ενός καλλιεργημένου οικογενειακού περιβάλλοντος, μπορεί να γράψει ορθότερα, αλλά συχνά πολύ πιο άνευρα και προβλέψιμα, από ένα παιδί προερχόμενο από μία προβληματική οικογενειακή συνθήκη, καθώς αυτό προσέρχεται στο χαρτί με πόνους, πάθη, απογοητεύσεις, υλικά ιδιαίτερης προσωπικής δημιουργίας. Η λογοτεχνική δημιουργία

των μαθητών δεν μπορεί να προβλεφθεί με τον τρόπο που προβλέπονται άλλες σχολικές τους επιδόσεις.

Σε κάθε περίπτωση, η δυσκολία εκτίμησης του προκύψαντος μαθητικού κειμένου αποτελεί κοινή ομολογία. Είναι κατανοητό ότι η λογοτεχνία δεν μπορεί να εκτιμηθεί με όρους μαθηματικών, όπου το $x = 3$ είναι η μόνη σωστή απάντηση. Σωστό και λάθος δεν υπάρχουν με τον τρόπο που απαντώνται σε άλλες επιστήμες ή εκφάνσεις της ζωής. Μπορεί όμως κάτι να κριθεί ωραίο, συγκινητικό, δυνατό ή το αντίθετο.

Η αδυναμία εύρεσης ενός μοντέλου αξιολόγησης είναι δυσκολία εγγενής. Η ελευθερία, ο υποκειμενισμός και το προσωπικό στίγμα, αλλά και η ανυπακοή στους συνήθεις κανόνες, συνθέτουν την πρωτεύεική φύση της λογοτεχνίας που αρνείται να υποταχθεί και να μετρηθεί με τούτην ή την άλλην μονάδα μέτρησης. Κοντά σ' αυτά, η Dymoke (2003) προσθέτει και άλλους παράγοντες που καθιστούν την αξιολόγηση του μαθητικού κειμένου δυσχερή, όπως ο φόβος ανάμειξης σε ένα προσωπικό κείμενο ή η έλλειψη εμπιστοσύνης από πλευράς καθηγητή στην δική του προσωπική γραφή. Η Dymoke πάντως ισχυρίζεται πως το κείμενο μπορεί να αξιολογηθεί σε σχέση με ό,τι αποτέλεσε μέχρι τούδε αντικείμενο διδασκαλίας. Θέλει μάλιστα καθηγητές που τολμούν να επεμβαίνουν στην μαθητική γραφή και να κάνουν βελτιωτικές υποδείξεις.

Ο προβληματισμός της επιστημονικής αρθρογραφίας επί της αξιολόγησης του μαθητικού κειμένου είναι ζωηρός¹¹. Ο Beghetto εξετάζει ευρύτερα την αξιολόγηση και την βαθμολόγηση σε σχέση με την ανάπτυξη ή μη της δημιουργικότητας. Η αξιολόγηση αυτή καθ' εαυτή δεν είναι κατακριτέα, υποστηρίζει, δίνοντας έμφαση στον τρόπο με τον οποίον εφαρμόζεται. Άλλωστε, και ο ίδιος ο μαθητής πρέπει να μάθει συν τω χρόνω να ενεργοποιεί τις προσωπικές του δυνατότητες για αυτοαξιολόγηση. Ο μαθητής θα πρέπει να αισθάνεται την αξιολόγηση ως πληροφόρηση και ανατροφοδότηση, και το βασικότερο, θα πρέπει να αντιλαμβάνεται πού βρίσκεται σε σχέση με την προηγούμενή του διαδρομή, μια προσέγγιση που βασίζει την λογική της στην μάθηση ως προσωπική βελτίωση, ανάπτυξη δεξιοτήτων, δημιουργικότητα και κατανόηση. Η δημιουργικότητα τονώνεται με την κινητοποίηση του ενδιαφέροντος, την πρόκληση ευχαρίστησης και τον ερεθισμό της περιέργειας. Σε περιβάλλοντα όπου εστιάζεται η προσοχή στην προσωπική βελτίωση, ο μαθητής είναι πιθανότερο να ρισκάρει, να αποδέχεται προκλήσεις και να επιμένει μπροστά στην δυσκολία.

Επιπλέον, η διαρκής αναγνωστική -αλλά και συγγραφική- εμπειρία τόσο του δασκάλου, όσο και των μαθητών διαμορφώνει ένστικτο. Η ανάγνωση του κειμένου προκαλεί αυθόρμητες αντιδράσεις που πυροδοτούν μια συνολική ανταπόκριση σε μορφή και περιεχόμενο. Το πρωτότυπο, το γνήσιο, το αληθές ξεχωρίζουν, ενώ το τριτημμένο ή απλώς κακότεχνο αφήνει παγερό τον αναγνώστη. Το καλό κείμενο πείθει άμα τη εμφανίσει, παρασύρει, γοητεύει. Στην αντίθετη περίπτωση, ακόμη κι αν δεν μπορεί κανείς να κατονομάσει αμέσως τα στοιχεία που δυσλειτουργούν, πάλι αισθάνεται ότι κάτι *φταίει*. Αν ο δεκαπεντασύλλαβος είναι δεκαεξασύλλαβος είναι λάθος, αν η προτεινόμενη ομοιοκαταληξία μοιάζει, αλλά δεν είναι, δεν λειτουργεί πλήρως. Αν κάτι κάπου συμβαίνει και δεν ακούγεται φυσικός ο ρυθμός, πρέπει να εντοπιστεί και να θεραπευθεί κ.ο.κ. Όταν η διδασκαλία εστιάζεται σε συγκεκριμένα θέματα τεχνικής, ταυτόχρονα -και άκρως διευκολυντικά για τον δάσκαλο- διαμορφώνονται αμέσως κριτήρια αξιολόγησης απολύτως εύληπτα από τους μαθητές. Η Griswold (2006:70-75) επιμένει πως αυτό που μπορεί να αξιολογηθεί στο μαθητικό κείμενο είναι το *πώς*. Αυτό προφανώς δε σημαίνει ότι δεν είναι καλοδεχούμενο το *ολίσθημα* που δύναται να παραγάγει αυθεντικό λόγο.

¹¹ Ενδεικτικά οι Snider (1978:38-40), Beghetto (2005, 69:3, 254-263), Dymoke (2001:32-41), Dymoke (2003), Griswold (2006:70-75), Clark (2000:37-40)

Η λογική ασφαλώς δεν είναι να γράφει ο μαθητής και μετά να χειρουργούνται τα λάθη. Το εργαστήριο δημιουργικής γραφής συζητά, ανακαλύπτει, αιφνιδιάζεται □ έχει δυναμική. Μάλιστα η Dymoke (2003:xii), για να περιγράψει την προκύψασα ανατροφοδότηση, μιλάει για την επίδραση ενός δημόσια εκφερόμενου κριτικού στοχασμού (critical reflection). Ο μαθητής επιχειρηματολογεί, όταν κάτι του αρέσει ή όχι. Αυτή η αιτιολόγηση της εκτίμησής του (the valuable because, Davidson & Fraser, 2009:86) επιφέρει μεγάλο κέρδος.

Η αδυναμία πάντως συγκρότησης μοντέλου αξιολόγησης καθίσταται φανερή στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, η οποία οφείλει να εκτιμά και να βαθμολογεί την μαθητική επίδοση. Στα Καλλιτεχνικά Γυμνάσια το μάθημα της Δημιουργικής Γραφής βαθμολογείται. Οι μαθητές είναι θεμιτό να παίρνουν καλούς βαθμούς, με κάποιες ενδεχομένως αποκλίσεις μεταξύ τους. Ασφαλώς δεν πρέπει η Δημιουργική Γραφή να λειτουργεί ως μάθημα που δημιουργεί βαθμολογικό άγχος.

Το Προτεινόμενο Πρόγραμμα Σπουδών

Το Πρόγραμμα Σπουδών που ακολουθεί¹² περιλαμβάνει τρεις μεγάλες κατατάξεις συν μια συμπληρωματική:

A) Ποιητικό κείμενο – Α΄ Γυμνασίου

B) Πεζό κείμενο – Β΄ Γυμνασίου

Γ) Θεατρικό κείμενο – Γ΄ Γυμνασίου

αποτελούν τις τρεις βασικές επιδιώξεις της διδασκαλίας της Δημιουργικής Γραφής.

Ακολουθεί ένας πίνακας συμπληρωματικός που συνοψίζει βασικές και σταθερές επιδιώξεις, ασχέτως επιλεγέντος κειμενικού είδους.

Ειδικότερα, η μεθοδολογική προσέγγιση του Ποιητικού Λόγου εδραιώνεται σε τρεις άξονες βάσει μιας εξελικτικής, αναπτυξιακής λογικής:

- βασικά δομικά στοιχεία εκφοράς του λόγου
- φόρμες κλειστές και ήχοι
- όλα όσα ενθαρρύνουν την ανάπτυξη του περιεχομένου

Στην κατάτμηση αυτή στηριζόμαστε και πάλι σε μια αριστοτελική λογική, σύμφωνα με την οποία τρία πράγματα συλλειτουργούν στο κείμενο:

- η γλώσσα
- ο ρυθμός
- η θεματολογία

Ο Ποιητικός λόγος προτείνεται να διδαχθεί στην Α΄ Γυμνασίου, ο Πεζός λόγος στην Β΄ Γυμνασίου και η Δημιουργική γραφή Θεατρικού κειμένου στην Γ΄ Γυμνασίου. Ο ευσύννοπος χαρακτήρας του ποιητικού λόγου, η εκκίνηση από την βασική δομική μονάδα, δηλαδή την λέξη, οι παιγνιώδεις φόρμες και η φυσική τάση των μικρότερων παιδιών να αφομοιώνουν ευκολότερα τον έρρυθμο και μουσικό λόγο στοιχειοθετούν την επιλογή της διδασκαλίας δημιουργικής γραφής ποιητικού κειμένου στην Α΄

¹² Το προτεινόμενο ΠΣ έχει σε μεγάλο βαθμό εφαρμοστεί (Συμεωνάκη, Α. (2013). *Η Ποίηση ως Δημιουργική γραφή στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. (διδασκαρική διατριβή, αδημοσίευτη). Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας. Στην διατριβή παρουσιάζονται και μελετώνται περίπου 3000 μαθητικά κείμενα, μεγάλο μέρος των οποίων δημιουργήθηκαν στο Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο-Λ.Τ. Αμπελοκήπων Θεσσαλονίκης)

Γυμνασίου. Έχοντας διδαχθεί τις βασικές παραμέτρους του λογοτεχνικού κειμένου μέσα από την διδασκαλία του ποιητικού λόγου, οι μαθητές μπορούν να περάσουν κατόπιν στην γραφή εκτενέστερων κειμένων, πεζών αυτήν την φορά, στην Β΄ Γυμνασίου. Την κατακλείδα αποτελεί η δημιουργία θεατρικού κειμένου, η οποία αφ΄ ενός προσθέτει γνώση και εμπειρία, αφ΄ ετέρου συνοψίζει στοιχεία και έννοιες που αποτέλεσαν υλικό διδασκαλίας κατά τα προηγούμενα δύο χρόνια (π.χ. χαρακτήρας, πλοκή κ.λπ.)

Πρέπει όμως να καταστεί σαφές ότι πολλά στοιχεία δημιουργίας λογοτεχνικού κειμένου μέσα από την δημιουργική γραφή αναφέρονται ταυτόχρονα σε όλα τα είδη του λόγου, καθώς αποτελούν βασικά χαρακτηριστικά οποιουδήποτε κειμενικού είδους. Ο διδάσκων οφείλει να συνεξετάζει τις συνολικές οδηγίες του ΠΣ για την Δημιουργική Γραφή.

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ (24 ώρες)

α) Κατανόηση δομικών στοιχείων και υιοθέτηση τεχνικών του ποιητικού λόγου (8 ώρες)

Προσδοκώμενα αποτελέσματα / Στόχοι	Θέματα	Μέθοδος / Δραστηριότητες
<p>Να εκτιμούν ως αυτόνομη δομική μονάδα και άρα ως αφετηρία την λέξη</p> <p>Να αναγνωρίζουν την προστιθέμενη αξία της λέξης, που επέρχεται μέσα από την γειννίασή της με άλλες, δηλαδή μέσα από λεκτικές συμπλοκές</p> <p>Να καταλάβουν ότι η ίδια λέξη συμπεριφέρεται διαφορετικά σε διαφορετικά γλωσσικά περιβάλλοντα</p> <p>Να καταλάβουν ότι η ποιητικότητα έχει να κάνει όχι με την μεμονωμένη λέξη, αλλά με την απροσδόκητη και επιτυχή συσχέτισή της με άλλες</p> <p>Να αντιληφθούν ότι ό,τι και να γράφει κανείς το αντλεί από την γλωσσική του παρακαταθήκη. Διαφορετικές επιλογές παράγουν άλλα νοήματα, ήχους σχήματα</p> <p>Να καταστεί αντιληπτό πως</p>	<p>Η λέξη</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η Λεκτική Μονάδα • Λεκτικοί συσχετισμοί • Ποιητικοί μετασχηματισμοί-επανασηματοδοτήσεις λέξεων 	<p>Ασκήσεις συμπλήρωσης μιας και μόνης λέξης. Δίνονται στους μαθητές στίχοι από τους οποίους έχουν αφαιρεθεί λέξεις</p> <p>Παρατήρηση –σύγκριση μεταξύ διαφορετικών λεκτικών επιλογών- συμπληρώσεων</p> <p>Παρατήρηση μετατόπισης του νοήματος</p> <p>Αλιεύονται λέξεις μέσα από αντιποιητικό υλικό και επανεγγράφονται σε κείμενο με ποιητική χροιά</p>

<p>στην ποίηση παρουσιάζεται η μεγάλη δυνατή γλωσσική ελευθερία</p> <p>Να μάθουν να διακρίνουν το φλύαρο και το περιττό</p> <p>Να παρατηρήσουν ότι αρετή της λέξεως είναι το σαφές</p> <p>Να προσεχθεί η διάταξη μερών του λόγου και η κατάλληλη γλωσσική διατύπωση</p> <p>Ο λόγος να είναι φυσικός και όχι επιτηδευμένος και οι λέξεις να αντλούνται από το κοινό καθημερινό λεξιλόγιο</p> <p>Να διαπιστώσουν ότι υπάρχουν λέξεις που προκαλούν ψυχρότητα στο ύφος και το αντίθετο</p> <p>Να αισθανθούν τον ρόλο της υπαινικτικότητας στην ποίηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υπαινικτικότητα 	<p>Ασκήσεις με ανακατεμένες τις λέξεις από άγνωστο για τους μαθητές ποίημα σε μορφή πεζού</p> <p>Δίνεται δόκιμο έργο και ζητείται να αλλαχθούν τα ουσιαστικά ή τα ρήματα</p> <p>Να συνδέσουν λέξεις φαινομενικά αταίριαστες</p> <p>Δίνεται δόκιμο έργο στο οποίο έχουν προστεθεί λέξεις περιττές</p> <p>Συζήτηση για το τι μπορεί να διαγραφεί και τι όχι</p> <p>Δίνονται στίχοι με μαθητικές ποιητικές συμπληρώσεις και συζητώνται ως προς το αποτέλεσμα. Επισήμανση του πρωτότυπου και του τετριμμένου</p> <p>Προτιμώνται συνδυασμοί λέξεων που αναθέτουν στον αναγνώστη τον ρόλο της αποκωδικοποίησης</p>
<p>Να αναγνωρίσουν την σημασία του μεταφορικού λόγου</p> <p>Να κατανοήσουν ότι ο μεταφορικός συνοδεύει την καθημερινή ομιλία</p>	<p>Εκφραστικά μέσα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μεταφορικός λόγος 	<p>Να αναγνωρίσουν στοιχεία μεταφορικού λόγου σε λογοτεχνικά και μη έργα</p> <p>Να δημιουργήσουν</p>

<p>Να αντιληφθούν ότι η μεταφορά είναι ο συντομότερος δρόμος αποσαφήνισης του νοήματος</p> <p>Να καταλάβουν την διαφορά της μεταφοράς από την παρομοίωση</p> <p>Να αναγνωρίσουν την αξία του συμβολικού λόγου, της αμφισημίας και της πολυσημίας</p> <p>Να καταλάβουν ότι η εικονοποιία είναι θεμελιώδες στοιχείο του κειμένου, αναγνώστης οπτικοποιεί αυτά που διαβάζει</p> <p>Να καταλάβουν ότι στην ποίηση μπορεί να έχει φωνή το οτιδήποτε</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παρομοίωση • Χρήση συμβόλων • Εικονοποιία • Προσωποποίηση 	<p>με βάση την επιστημονική τους κατάταξη σε κατηγορίες. Να παρουσιαστούν επομένως οι δεξαμενές άντλησης μεταφοράς και οι κατηγορίες αφηρημένων εννοιών που χρήζουν μεταφορικής αποσαφήνισης</p> <p>Δημιουργούν παρομοιώσεις που εκφράζουν συναισθήματα ή περιγράφουν καταστάσεις κ.λπ.</p> <p>Να παρατηρήσουν την υιοθέτηση συμβολισμών σε δόκιμα έργα</p> <p>Να αναζητήσουν τρόπους συμβολισμού συναισθημάτων και αφηρημένων εννοιών</p> <p>Να παρατηρήσουν κείμενα με έντονη εικονοποιία</p> <p>Να εκτυλίσσουν τα νοήματά τους κινηματογραφικά</p> <p>Να γράψουν με έναυσμα εικόνες και φωτογραφίες</p> <p>Να οπτικοποιήσουν δόκιμα έργα και δικά τους, συλλέγοντας εικόνες από το διαδίκτυο ή φωτογραφίες</p> <p>Να ζωγραφίσουν</p> <p>Να συνεργαστούν με την Κατεύθυνση των Εικαστικών Τεχνών</p> <p>Ποικίλες ασκήσεις με ποιητικό υποκείμενο άψυχο ή αφηρημένα έννοια</p>
<p>Να αντιληφθούν την έννοια της κατασκευής, της δόμησης</p>	<p>Αρχιτεκτονική</p>	<p>Να παρατηρήσουν οπτικά παραδοσιακά και μοντέρνα ποιήματα</p> <p>Να τους δοθεί ηλεκτρολογημένο άγνωστο ποίημα χωρίς ομοιοκαταληξία σε μορφή</p>

<p>Να αντιληφθούν ότι στο ποιητικό κείμενο ο δημιουργός αποφασίζει την κατάτμηση σε στίχους</p> <p>Να αντιληφθούν ότι στο ποιητικό κείμενο ο δημιουργός αποφασίζει την έκταση του κάθε στίχου</p> <p>Να αντιληφθούν την έννοια του διασκελισμού</p> <p>Να παρατηρήσουν ότι το ποίημα είναι και οπτικό αποτέλεσμα, έχει σχήμα</p> <p>Να ασκηθούν στο ποιητικό μοντάζ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Μοντάζ 	<p>πεζού και να ζητηθεί να το σπάσουν σε στίχους</p> <p>Να τους δοθούν χαρτάκια με στίχους από δόκιμο έργο και να προσπαθήσουν να τους συνθέσουν σε όλον</p> <p>Να δημιουργήσουν (ατομικά ή ομαδικά) ένα ποίημα συναρμολόζοντας στίχους από έργα πολλών ποιητών</p> <p>Να γράψουν σε ελεύθερο στίχο και να προσπαθήσουν να επιλέξουν την καλύτερη διαίρεση σε στίχους</p> <p>Να ασκηθούν στο να μετακινούν στροφές, στίχους, λέξεις ψάχνοντας το βέλτιστο</p> <p>Να παρατηρήσουν επαναλαμβανόμενα στοιχεία, στίχους, μοτίβα</p> <p>Να χρησιμοποιήσουν συγκεκριμένα μοτίβα για την έναρξη κάθε στίχου π.χ. <i>Άφησέ με... / Όταν έχει φεγγάρι...</i> (από την <i>Σονάτα του Σεληνόφωτος</i>)</p> <p>Να γράψουν με αυτόματη γραφή, ορίζοντας ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο για τις στιγμές αδυναμίας και διακοπής της συγγραφικής ροής. Στην συνέχεια να το μετατρέψουν σε ποίημα, κρατώντας την επανάληψη</p> <p>Να δημιουργήσουν κείμενα που αρχίζουν και τελειώνουν με τον ίδιο στίχο</p> <p>Πειραματισμοί: χωρίς καθόλου στίξη, με επιμελημένη στίξη</p>
<p>Να υπογραμμίσουν την αξία της επανάληψης και του επαναλαμβανόμενου</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Επανάληψη 	

<p>μοτίβου</p> <p>Να καταλάβουν ότι το σχήμα του Κύκλου δομεί, υπογραμμίζει ένα νόημα, εντυπώνει</p> <p>Να εκτιμήσουν την αξία της στίξης</p> <p>Να κατανοήσουν ότι η υπαινικτικότητα στην ποίηση δεν προκύπτει από κατάχρηση αποσιωπητικών</p> <p>Να αντιληφθούν ότι ο τίτλος ανήκει στο κειμενικό σώμα και είναι συνήθως σύντομος και εύλωτος</p> <p>Να ασκηθούν στην προσεκτική και επιμελημένη τιτλοφόρηση του κειμένου τους</p> <p>Να προτιμήσουν να τιτλοφορούν το κείμενο, αφού έχει ολοκληρωθεί</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κύκλος • Στίξη • Τίτλος 	<p>Τιτλοφορούνται δόκιμα έργα από τα οποία αποσιωπάται ο τίτλος</p> <p>Στην συνέχεια τους αποκαλύπτεται ο αυθεντικός τίτλος</p>
<p>Να εννοήσουν τον ρόλο του ποιητικού υποκειμένου</p> <p>Να αντιληφθούν ότι το λογοτεχνικό κείμενο δεν είναι ημερολόγιο, ο γράφων υποδύεται, μεταχειρίζεται περσόνες</p> <p>Να μπορούν να προσρίζουν τον αποδέκτη του κειμένου τους</p>	<p>Ποιητικό</p> <p>Υποκείμενο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αφηγηματικές φωνές • Προσωπείο • Αποδέκτης - Αποστροφή 	<p>Δίνουν φωνή σε άψυχα, σε πρόσωπα άλλα</p> <p>Μιλούν-γράφουν σε α' πρόσωπο, όντας κάποιος άλλος</p> <p>Γράφουν κείμενα με ξεκάθαρο αποδέκτη, με ευθεία αποστροφή σε β' πρόσωπο</p> <p>Γράφουν κάτι σε διδακτικό τόνο υιοθετώντας το β' ενικό πρόσωπο</p>

Μέσα στο πλαίσιο του εκάστοτε κειμενικού είδους το ΠΣ στηρίζεται σε μια αίσθηση ευθύγραμμης-εξελικτικής πορείας από τα απλούστερα στα συνθετότερα. Καθώς, όμως, το λογοτεχνικό κείμενο αποτελεί ένα σύνθετο όλον, είναι δύσκολο να αποσπαστούν τα επιμέρους και να καταταγούν με απόλυτη ακρίβεια. Η σειρά, επομένως, με την οποία παρουσιάζονται τα εν λόγω επιμέρους στοιχεία είναι σε έναν μόνον βαθμό δεσμευτική για την διδασκαλία: να μην η διδασκαλία θεμελιώνεται σε μια γραμμική λογική, τούτο όμως δε σημαίνει πως δεν μπορεί ο εκπαιδευτικός να διδάξει κάτι μεμονωμένο, ούτε πως είναι απαγορευτικό να γράψει κανείς σονέτο, αν δεν έχει πρωτύτερα γράψει επιγράμματα. Να σημειωθεί επίσης ότι, όπου απουσιάζει συγκεκριμένη αναφορά σε προτεινόμενο υλικό, αυτό αυτομάτως σημαίνει ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε κείμενο κρίνει ο διδάσκων.

Το ΠΣ αισιοδοξεί να καθοδηγήσει αυτήν την πορεία ορίζοντας θεματική, στοχοθεσία και μεθοδολογία, παροτρύνοντας όμως τον καθηγητή να αναζητήσει την ιδανική ισορροπία μεταξύ της

προγραμματισμένης και οργανωμένης σπουδής, της προσωπικής ελευθερίας και της εμπνευσμένης διδασκαλίας.

Για τον λόγο αυτό δεν κρίνεται σκόπιμο να επιβληθεί η υποχρεωτική διδασκαλία όλων των θεμάτων. Ο χρόνος -πάντα υπό τον ηγεμονικό χειρισμό του διδάκτορος- θα συναρτάται: από τις διαθέσιμες ώρες διδασκαλίας, από την επιλογή της πορείας μέσα από το ΠΣ, από τα ενδιαφέροντα των μαθητών, από την ζωντάνια του μαθήματος, από τα τερτίπια της Μούσας.

Πρόγραμμα Σπουδών:

β) Προσαρμογή σε κλειστές φόρμες και ήχους (8 ώρες)		
Προσδοκώμενα αποτελέσματα / Στόχοι	Θέματα	Μέθοδος / Δραστηριότητες
<p>Να καταλάβουν ότι η λέξη εκλύει ήχο και η συναρμογή της με άλλες δημιουργεί ευρύτερους ήχους και ρυθμούς</p> <p>Να μιμηθούν συγκεκριμένους ρυθμούς που εκτείνονται σε ολόκληρη στροφή</p> <p>Να ενθαρρυνθούν στην εκτίμηση του φωνητικού βάρους απαγγέλλοντας</p> <p>Να ασκηθούν σε ποικίλες ομοιοκαταληξίες</p> <p>Να αντιληφθούν με βιωματικό τρόπο τα μέτρα της νέας ελληνικής</p>	<p>Έμμετρος λόγος και ηχητική</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ρυθμός • Ομοιοκαταληξία • Μέτρα της Νέας Ελληνικής 	<p>Να μιμηθούν τον ήχο που εκλύεται από λέξεις που τονίζονται διαφορετικά ή από μικρές φράσεις και στίχους</p> <p>Να γράψουν κάτι που να ακούγεται ίδιο ηχητικά, ασχέτως περιεχομένου</p> <p>Να παρακολουθήσουν προφορικά τον ρυθμό</p> <p>Να συμπληρώσουν δοθείσες στροφές από άγνωστο ποίημα ως προς τελικές λέξεις που ομοιοκαταληκτούν</p> <p>Να δημιουργήσουν στροφές οι στίχοι των οποίων ομοιοκαταληκτούν με διάφορους τρόπους (πλεκτή, ζευγαρωτή κ.λπ.)</p> <p>Να φτιάξουν έναν στίχο με μέτρο ιαμβικό, έναν με τροχάιο, έναν με ανάπαιστο, έναν με δάκτυλο και έναν μεσοτονικό</p> <p>Να φτιάξουν μεγαλύτερα στιχουργήματα με ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο, ανάπαιστο ή τροχάιο</p>

<p>Να δημιουργήσουν έμμετρα στιχουργήματα</p>		
<p>Να καταλάβουν ότι υπάρχει στενή σχέση μεταξύ μορφής περιεχομένου</p> <p>Να γράψουν ποικιλία κειμένων που υπόκεινται σε περιορισμούς</p> <p>Να καταλάβουν ότι οι περιορισμοί μπορούν να εμφανίζουν ποικιλία</p> <p>Να γνωρίσουν τυποποιημένες παιγνιώδεις φόρμες, όπως τα Limericks και τα Clerihew</p> <p>Να καταλάβουν ότι ο αριθμός των στίχων και ο αριθμός των συλλαβών είναι σημαντικός ποιητικός περιορισμός</p> <p>Να γνωρίσουν ένα είδος με πολλαπλούς περιορισμούς</p> <p>Να παρατηρήσουν τα χαρακτηριστικά του επιγράμματος</p> <p>Να μπορούν να μετατρέπουν παραδοσιακά ποιήματα σε πο με νεωτερικό χαρακτήρα</p>	<p>Κλειστές φόρμες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ακροστιχίδες • Limericks / Clerihew • Χαϊκού (俳句) • Σονέτο • Επίγραμμα • <i>Ελευθερο-ποίηση</i> 	<p>Να γράψουν ακροστιχίδες με το όνομά τους</p> <p>Να γράψουν ακροστιχίδες με μία λέξη κατά στίχον και με περισσότερες</p> <p>Να γράψουν διπλές ακροστιχίδες</p> <p>Να χρησιμοποιήσουν τις ακροστιχίδες για την παρουσίαση της δουλειάς τους και την κατάθεση του ονόματός τους</p> <p>Να γράψουν παιγνιώδη Limericks και Clerihew, που εισάγουν σε πολλούς περιορισμούς, μεταξύ αυτών και της ομοιοκαταληξίας</p> <p>Να γράψουν ιαπωνέζικα χαϊκού, να σεβαστούν τον αριθμό των συλλαβών και να τα αντιληφθούν ως ποιητικά στιγμιότυπα για κάτι συγκεκριμένο π.χ. για τις εποχές, τον έρωτα κ.λπ.</p> <p>Να ενώσουν χαϊκού με το ίδιο θέμα και να δημιουργήσουν ένα μεγαλύτερο σύνολο (τάνκα/ρένκα)</p> <p>Να παρατηρήσουν σονέτα και να γράψουν δικά τους σεβόμενοι τα χαρακτηριστικά του κειμενικού είδους (14 στίχοι, 4 στροφές, ομοιοκαταληξία κ.λπ.)</p> <p>Να γράψουν επιγράμματα-παρωδία (για τις καλοκαιρινές διακοπές που πέρασαν, τον χιονάνθρωπο κ.λπ.)</p> <p>Μετατρέπουν παραδοσιακά ποιήματα σε ποιήματα με ελεύθερο στίχο, σεβόμενοι το περιεχόμενο και καταργώντας την κατάτμηση σε στροφές, την</p>

<p>(ελευθερο-ποίηση)</p> <p>Να συνδέσουν περιεχόμενο και μορφή μέσα από την δημιουργία καλλιγραφημάτων</p> <p>Να γνωρίσουν την διαφορά μεταξύ της ποιητικής απεικόνισης χρησιμοποιεί τον στίχο ως περίγραμμα ή ως γέμισμα (concrete poems)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Καλλιγραφήματα-Σχηματοποιήματα 	<p>ομοιοκαταληξία κ.λπ.)</p> <p>Διαπιστώνουν εμπειρικά τις βασικές διαφορές του παραδοσιακού και του ελεύθερου στίχου</p> <p>Να φτιάξουν δικά τους καλλιγραφήματα</p> <p>Να αντιγράψουν δόκιμο ποίημα, χρησιμοποιώντας τους στίχους ως περίγραμμα και αποφασίζοντας το είδος της εικόνας που συνάδει με το περιεχόμενο</p> <p>Να οργανώσουν μια μικρή ζωγραφική-ποιητική έκθεση με τα έργα τους</p>	
--	--	---	--

γ) Ανάπτυξη Περιεχομένου σε ποιητικό λόγο (8 ώρες)

Προσδοκώμενα αποτελέσματα / Στόχοι	Θέματα	Μέθοδος / Δραστηριότητες
<p>Να αξιοποιηθεί η υπόδειξη του Αριστοτέλη (Ποιητική 1461b 7-11), ότι τα θέματα πρέπει να αντλούνται από 3 κυρίως δεξαμενές:</p> <ul style="list-style-type: none"> • από την πραγματική ζωή • από την προφορική και την γραπτή παράδοση • από την προσωπική ζωή 	<p>Θεματική - Περιεχόμενο</p>	<p>Να γράψουν κείμενα με βάση την επικαιρότητα, την σχολική τους ζωή, την ευρύτερη κοινωνική ζωή, την εφηβεία, τις ανθρώπινες υπαρξιακές αγωνίες, φανταστικές καταστάσεις και περιστατικά κ.λπ.</p> <p>Να γράψουν κείμενα με βάση άλλες τέχνες, εικόνες, μουσική κ.λπ.</p> <p>Να γράψουν με αφορμή άλλες σχολικές δραστηριότητες π.χ. μια εκδρομή, επίσκεψη σε μουσείο, συναυλία, θεατρική παράσταση κ.λπ.</p>
<p>Να ασκηθούν στον ελεύθερο στίχο και να καταλάβουν ότι ο ελεύθερος στίχος έχει</p>	<p>Ο ελεύθερος στίχος</p>	<p>Να παρατηρήσουν κείμενα σε ελεύθερο στίχο</p>

τους δικούς του περιορισμούς		Να γράψουν κείμενα σε ελεύθερο στίχο, προσέχοντας την γλώσσα, την μουσικότητα, την κατανομή σε στίχους ή και στροφές
<p>Να κατανοήσουν την έννοια ρεύμα και σχολή</p> <p>Να εξοικειωθούν με ρεύματα, σχολές και ορολογία</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν ότι τα ρεύματα σχετίζονται στενά με την κοινωνία ιστορικοπολιτικό γίνεσθαι</p>	Ρεύματα	<p>Να προσεγγίσουν εμπειρικά τις υπό συζήτηση έννοιες, παρατηρώντας αντιπροσωπευτικά κείμενα</p> <p>Να παρατηρήσουν τις ίδιες ή παρόμοιες τάσεις στις εικαστικές τέχνες</p>
<p>Να εκκινήσουν με μονόστιχα, δίστιχα, ολιγόστιχα ποιήματα τονώνοντας την ποιητική τους αυτοπεποίθηση</p> <p>Να δημιουργήσουν μια εκκίνηση που στην συνέχεια να μπορεί να αναπτυχθεί σε μεγαλύτερο ποίημα</p>	Ολιγόστιχα Ποιήματα	Γράφουν κάτι που υποχρεωτικά πρέπει να περιλαμβάνει 2-3 λέξεις
<p>Να καταλάβουν ότι υπάρχουν κείμενα με ιδιαίτερη ποιητικότητα και ποιήματα με πεζολογικά στοιχεία</p>	Ποιητικό Πεζό	<p>Ασκήσεις με στιχουργικές μετατροπές, προσθήκες, έτσι ώστε το κείμενο να αναπτύσσεται με τους νόμους του πεζού και να μην παρουσιάζει κατάτμηση σε στίχους</p>

		Να γράψουν πεζά με λυρικό περιεχόμενο και πλούσια εκφραστικά μέσα
<p>Να ασκηθούν σε ποικίλες ασκήσεις εντός δοθέντος πλαισίου (frame poetry), έτσι ώστε να προχωρήσουν βαθμηδόν στην δημιουργία δικού τους κειμένου σε ελεύθερο στίχο</p> <p>Να προχωρούν βήμα βήμα σε απαιτητικότερες αναζητήσεις και να</p> <p>μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • να συμπληρώσουν μία ή περισσότερες λέξεις • να συμπληρώσουν στροφή, νόημα • να αξιοποιήσουν μια υποχρεωτική έναρξη • να σεβαστούν ένα δοθέν τέλος 	<p>Frame Poetry -</p> <p>Ποιητικές συμπληρώσεις</p>	<p>Δίνονται βαθμηδόν δόκιμα ποιητικά έργα από τα οποία έχουν αφαιρεθεί:</p> <ul style="list-style-type: none"> • λέξεις • σίχοι • ένας στίχος δίνεται - ένας αφαιρείται • δίνεται μόνον η έναρξη • δίνεται μόνον το τέλος
<p>Να ασκηθούν στην δημιουργία κειμένων που βασίζονται σε μια ισχυρή αντίθεση</p> <p>Να δημιουργούν κείμενα με βάση</p>	<p>Στροφή κατά συμμετρίαν -</p> <p>αντιθέσεις</p>	<p>Γράφουν κείμενα που βασίζονται σε μια ισχυρή αντίθεση</p> <p>Δίνεται μια στροφή και ζητείται να δημιουργήσουν μια συμμετρική της</p>

<p>συνολική συμμετρία μορφής και περιεχομένου</p>		
<p>Να γράψουν ποιήματα για την ποίηση, κατανοώντας ότι η ίδια η ενέργεια της ποιήσεως μπορεί να αποτελέσει έναυσμα για γραφή</p> <p>Να εννοήσουν τον όρο <i>αυτοαναφορικότητα</i></p> <p>Να αντιληφθούν ότι πολλοί ποιητές έγραψαν ποιήματα για την ίδια τους την τέχνη</p> <p>Να φωτιστεί ο πολλαπλός ρόλος της Ποίησης, όπως αυτός φαίνεται σε δόκιμα <i>Ποιήματα για την Ποίηση</i></p>	<p>Ποιήματα για την Ποίηση</p>	<p>Κατασκευασμένες ασκήσεις για την ποιητική τέχνη π.χ. <i>Το χέρι μου γράφει ένα ποίημα...</i> <i>Ήταν ένας ποιητής που δεν χρησιμοποιούσε λέξεις...</i> <i>Το ποίημα δεν είναι...</i> <i>Ποιος θα αγοράσει αυτό το ποίημα; κ.λπ.</i></p>
<p>Να γράψουν κείμενα με βάση την αναγνωστική τους εμπειρία και κείμενα που να συνομιλούν με τον δημιουργό</p>	<p>Η δημιουργική γραφή ως λογοτεχνική συνομιλία</p>	<p>Σε αυτήν την κατηγορία ασκήσεων το δόκιμο λογοτεχνικό έργο έρχεται πρώτο και ανοίγει μια συζήτηση</p>
<p>Να μετατρέπουν ένα κειμενικό είδος σε</p>	<p>Μετάπλαση λογοτεχνικού</p>	<p>Αφηγούνται <i>ποιητικώ τω τρόπω</i> μια δοθείσα ιστορία</p>

<p>ένα άλλο</p> <p>Να μεταφέρουν σε ποιητική φόρμα στοιχεία από μικρά διηγήματα</p>	<p>κειμένου</p>	<p>Εστιάζουν σε ένα πρόσωπο, ένα συναίσθημα και γράφουν το σχετικό ποιητικό κείμενο</p>
<p>Μπορούν να προσεγγίσουν δόκιμα έργα με χιουμοριστικό τρόπο, σατιρίζοντας ή παρωδώντας</p> <p>Να δυναμώσουν στην χρήση της λεπτής ειρωνείας, της σάτιρας, του σαρκασμού</p> <p>Να εντάξουν το χιούμορ στο γραπτό τους λόγο</p> <p>Να αντιληφθούν ότι η παρωδία είναι δόκιμο κειμενικό είδος και να καταρριφθεί η εντύπωση ότι η ποίηση στεγάζει μόνον την έννοια του τραγικού</p>	<p>Παρωδία</p>	<p>Να ενθαρρυνθούν στην επεξεργασία ποιήματος με πομπώδες, στομφώδες ύφος και αντίστοιχο περιεχόμενο</p>
<p>Να ασκηθούν στην ποιητική μετάφραση που δημιουργεί αυτόνομα-άρτια κείμενα</p> <p>Να αξιοποιούν την ελληνική, αλλά και ξενόγλωσση λογοτεχνική παράδοση</p>	<p>Ποιητική μετάφραση</p>	<p>Να τους δοθεί σχετικά δύσκολο κείμενο σε ξένη γλώσσα που γνωρίζουν σε έναν βαθμό και να ζητηθεί η ποιητική του μετάφραση (αυτό δε σημαίνει μια κατά λέξη μετάφραση, πρέπει να φανταστούν και να δημιουργήσουν το δικό τους κείμενο)</p>
<p>Να εκκινούν από έναν δοθέντα τίτλο</p>	<p>Ο τίτλος ως θεματική</p>	<p>Ο τίτλος μπορεί να είναι τίτλος ενός δόκιμου έργου</p>

Να δίνουν ιδιαίτερη σημασία στον τίτλο του κειμένου τους		Στην συνέχεια μπορούν να γνωρίσουν το έργο αυτό
Να γράψουν νέες μορφές ποίησης (s poems / greekglish)	Άλλοι γλωσσικοί κώδικες:	
Να κατανοήσουν ότι η ποίηση δεν α στο μακρινό παρελθόν	• SMS	Να γράψουν ένα sms με ποιητική χροιά για μια συγκεκριμένη στιγμή από την πληθώρα στιγμών και περιστάσεων που τους ενδιαφέρει
Να γράψουν χιουμοριστικά ποιήμα ταυτόχρονη χρήση αγγλικών και ελλ	• greekglish	Να δουλέψουν σε ομάδες για την δημι των σχετικών κειμένων
Να δημιουργήσουν ποιήματα με την βοήθεια ΤΠΕ και ποικίλες επιλογές παρουσίασης της κινούμενης εικόνα	• video poetry	Να επεξεργαστούν το ποίημα σε ειδικό πρόγραμμα

Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ**ΠΕΖΟΣ ΛΟΓΟΣ (24 ώρες)**

Προσδοκώμενα αποτελέσματα / Στόχοι	Θέματα	Μέθοδος / Δραστηριότητες
Να χρησιμοποιήσουν την αυτόματη γρα για την δημιουργία πρώτης ύλης	Αυτόματη γραφή και το αντίθετό της	Γράφουν χωρίς να σηκώσουν το μολύβι ως συγγραφική προθέρμανση και ως παραγωγή πρώτης ύλης. Ορίζεται επαναλαμβανόμενο μοτίβο για τις στιγμές δυστοκίας (βλ. Ποίηση)
Να κατανοήσουν την έννοια του συνειρ και του διασπασμένου θέματος		Να επισημανθεί η διαφορά μεταξύ της αυτόματης γραφής (ελεύθερες συνειρμικές καταγραφές) και του

<p>Να κατανοήσουν την σημασία των εννο συνοχή και αλληλουχία</p> <p>Να ασκηθούν στην ιδιαίτερη προσοχή π συνοδεύει την εναρκτήρια φράση</p>		<p>οργανωμένου λόγου που υπακούει σε σχέδιο</p> <p>Επισημαίνεται στα μαθητικά κείμενα η ύπαρξη ή έλλειψη συνοχής και αλληλουχίας των νοημάτων</p> <p>Να τους ζητηθεί να γράψουν την εναρκτήρια φράση και να συζητηθεί η λειτουργικότητά της Στην συνέχεια να ζητηθεί να ολοκληρώσουν την παράγραφο</p> <p>Να γράψουν κάτι που υποχρεωτικά ενσωματώνει δέκα τυχαίες λέξεις</p>
<p>Να αντιληφθούν ότι η ιστορία τους πλάθεται, υφάινεται, κατασκευάζεται μ υλικά της πραγματικότητας, του παραλόγου, της φαντασίας κ.λπ. και υλοποιείται με λέξεις και νοήματα</p> <p>Να ενθαρρυνθούν στην δημιουργία μιας αφηγηματικής πραγματικότητας</p> <p>Να καταλάβουν ότι η υπόθεση είναι βασικό συστατικό της αφήγησης</p> <p>Να αισθανθούν ότι συχνά πυρήνας της αφήγησης είναι ένα αξιοσημείωτο κατά την άποψη του γράφοντος συμβάν</p>	<p>Μυθοπλασία – Υπόθεση</p>	<p>Να χρησιμοποιήσουν μια δεδομένη υπόθεση και να την αναπτύξουν ο καθένας με τον δικό του τρόπο</p> <p>Να καταθέσουν ιδέες και να τις περιγράψουν αδρομερώς</p> <p>Να επιχειρηματολογήσουν υπέρ της πρότασής τους, απαντώντας στο ερώτημα <i>ποιο είναι το αξιοσημείωτο στοιχείο;</i></p>
<p>Να διακρίνουν το πώς και το τι της αφήγησης</p>	<p>Αφήγηση</p>	<p>Να καταλάβουν ότι το περιεχόμενο, η υπόθεση αποτελεί</p>

<p>Να νιώσουν την αλήθεια της διατύπωσης «<i>Show, don't tell!</i>»</p> <p>Να καταλάβουν τον ρόλο του αναγνώστη που παρακολουθεί, αισθάνεται, αδιαφορεί</p> <p>Να καταλάβουν ότι η ιστορία παίζεται στο χαρτί και ο αναγνώστης θέλει να την ζήσει, συμμετέχοντας και αποκωδικοποιώντας</p> <p>Να αντιληφθούν ότι στην αφήγηση ισχύει η αίσθηση της αλληλουχίας των γεγονότων (κυρίως χρονική ή σχέση αιτίου-αιτιατού)</p> <p>Να αισθανθούν ότι κάποια φράση, γεγονός, συμπεριφορά πρέπει να</p>		<p>το τι της αφήγησης. Η υλοποίηση είναι το πώς και αποτελεί θέμα αποφάσεων και επιλογών</p> <p>Να διακρίνουν σε ένα μικρό πεζό το πώς και το τι της αφήγησης</p> <p>Να παρουσιαστούν δύο κείμενα, ένα δόκιμο και ενδιαφέρον και ένα πλαστό και αδιάφορο, ώστε να επισημανθούν εύκολα οι διαφορές</p> <p>Να αισθανθούν ως ενεργοί αναγνώστες που ανταποκρίνονται συνειδητά, είτε θετικά είτε αρνητικά, και εκφράζουν την άποψή τους με αφορμή κείμενα περιορισμένης έκτασης ή μιλώντας για γνωστές σε όλους ιστορίες ή και ταινίες, εφόσον αυτές αποτελούν μυθοπλαστικές αφηγήσεις</p> <p>Αφού επισημανθούν τα στοιχεία της στοχοθεσίας (αλληλουχία, απρόοπτα, σχόλια κ.λπ.) οι μαθητές γράφουν τις δικές τους αφηγηματικές ιστορίες,</p>
---	--	---

<p>δημιουργεί απρόοπτα ή περιπέτεια</p> <p>Να καταλάβουν ότι στην αφήγηση μπορούν να παρεμβάλλονται σχόλια</p> <p>Να ενθαρρυνθούν στην προφορική αφήγηση</p>		<p>προσέχοντας το πώς και το αφήγησή τους</p>
<p>Να κατανοήσουν ότι ο χαρακτήρας συντίθεται μέσα από τις ενέργειές του, τα λόγια του, τις σκέψεις του και από όσα λένε οι άλλοι γι' αυτόν</p> <p>Να καταλάβουν ότι το ενδιαφέρον συχνά προκύπτει μέσα από συγκρούσεις χαρακτήρων ή διλημματικές καταστάσεις</p> <p>Να αντιληφθούν ότι οι χαρακτήρες οφείλουν να είναι πειστικοί και αληθοφανείς, ακόμη και σε φανταστικές συνθήκες</p> <p>Να παρατηρήσουν ότι οι χαρακτήρες είναι πρωταγωνιστές, δευτεραγωνιστές ή αδρανείς</p>	<p>Χαρακτήρες</p>	<p>Να ασκηθούν στην κατασκευή χαρακτήρων με πλαίσιο (frame): καταγράφουν πιθανές ερωτήσεις που θα απηύθυναν σε έναν άγνωστο χαρακτήρα (ηλικία, φύλο κ.λπ., αλλά και ποιο χρώμα σου αρέσει, τι μουσική ακούς, η τελευταία φορά που ένιωσες συγκίνηση κ.λπ.)</p> <p>Στην συνέχεια απαντούν στις ερωτήσεις και προκύπτει μια σειρά από χαρακτήρες</p> <p>Οι χαρακτήρες μπορούν να συνδεθούν μεταξύ τους στο πλαίσιο μιας ιστορίας</p> <p>Εναλλακτικά να φανταστούν χαρακτήρες που μετέχουν σε μια κοινωνική συνθήκη (π.χ. μένουν στην ίδια πολυκατοικία, δουλεύουν κάπου μαζί κ.λπ.)</p> <p>Ελέγχουν την αληθοφάνεια των ηρώων τους</p>

		<p>Τους διακρίνουν σε πρωταγωνιστές, δευτεραγωνιστές, αδρανείς</p> <p>Ορίζουν τον αφηγητή</p> <p>Γράφουν τα σχετικά κείμενα</p>
<p>Να μνηθούν στα μυστικά της πλοκής και της εκτύλιξης της δράσης</p> <p>Να κατανοήσουν την τριμερή αριστοτελική κατασκευαστική λογική: δέση – κορύφωση - λύση</p>	Πλοκή	<p>Ασκοούνται στην τριμερή αναπτυξιακή λογική</p> <p>Αποφασίζουν το γεγονός που κορυφώνει την δράση και με βάση την αφηγηματική οικονομία , χειρίζονται τα πριν και τα μετά</p>
<p>Να καταλαβαίνουν την αξία του χώρου, του χρόνου και της ατμόσφαιρας στην έναρξη του έργου και να μπορούν να δημιουργούν κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο</p> <p>Να παρατηρήσουν ότι το σκηνικό απαντά σε ερωτήσεις του τύπου: <i>Τι; Ποιος; Πού; Πότε; Γιατί;</i></p> <p>Να γίνει κατανοητό πως ειδικά σε μεγαλύτερης έκτασης έργα το σκηνικό μπορεί να μεταβάλλεται</p>	Χώρος - σκηνικό	<p>Παρατηρούν τις εναρκτήριες φράσεις και παραγράφους σε δόκιμα έργα</p> <p>Γράφουν μια εναρκτήρια παράγραφο που θέτει σαφώς ένα σκηνικό και δίνει στον αναγνώστη τις απαραίτητες πληροφορίες</p>
Να αντιληφθούν τις έννοιες γραμμική	Αφηγηματικός χρόνος	Ζητείται να αφηγηθούν κάτι απλό

<p>αφήγηση και την διάσπαση του φυσικού χρόνου, την παράλειψη, την επιτάχυνση, την επιβράδυνση, τις αναδρομές στο παρελθόν και τις προβολές στο μέλλον</p> <p>Να αισθανθούν δυναμικοί χειριστές του αφηγηματικού χρόνου, κατανοώντας τις δυνατότητες που παρέχει η παράλειψη, η επιτάχυνση, η επιβράδυνση</p> <p>Να παρατηρήσουν ότι η αφήγηση αναφέρεται στο παρελθόν και ως εκ τούτου επιλέγονται παρελθοντικοί χρόνοι ρημάτων ή δραματικός ενεστώτας</p>		<p>(π.χ. πώς πέρασαν την προηγούμενη εβδομάδα) σε γραμμική αφήγηση από Δευτέρα ως Κυριακή</p> <p>Μετά να επαναδιατυπώσουν σπάζοντας την ευθύγραμμη πορεία της αφήγησης επανασυνθέτοντας με διαφορετική από την λογική χρονική ακολουθία σειρά</p> <p>Μέσα από την αφήγηση αυτή προξενείται συζήτηση για στοιχεία που παραλείφθηκαν, ειπώθηκαν φευγαλέα ή λειτούργησαν επιβραδυντικά για την αφήγηση</p>
<p>Να παρατηρήσουν την σημασία του ρυθμού της αφήγησης και της συνολικής διαχείρισης του αφηγηματικού υλικού</p>	<p>Αφηγηματική οικονομία</p>	<p>Παρατηρούν δοθέντα κείμενα ως προς τον ρυθμό εκτύλιξης της δράσης. Γράφουν δύο κείμενα ένα με ιδιαίτερα γρήγορο και ένα με αργό ρυθμό</p> <p>Παίρνουν αποφάσεις: τι θα ειπωθεί τώρα, τι αργότερα, πώς θα διατηρηθεί το ενδιαφέρον του αναγνώστη κ.λπ.</p>

<p>Να μπορούν να διακρίνουν τον συγγραφέα από τον αφηγητή</p> <p>Να αντιληφθούν τις διαφορές της πρωτοπρόσωπης και της τριτοπρόσωπης αφήγησης</p> <p>Να διακρίνουν τον δραματοποιημένο από τον παντογνώστη αφηγητή</p> <p>Να καταλάβουν ότι ο παντογνώστης γνωρίζει τα πάντα, ενώ αλλιώς η αντίληψη του αφηγητή είναι περιορισμένη</p> <p>Να αισθανθούν ότι η επιλογή του αφηγητή θέτει ένα θέμα υποκειμενικότητας – αντικειμενικότητας</p>	<p>Ο αφηγητής (δραματοποιημένος / παντογνώστης)</p>	<p>Δοκιμάζουν μετατροπές πρωτοπρόσωπης σε τριτοπρόσωπη αφήγηση και το αντίθετο</p> <p>Να αφηγηθούν την ίδια ιστορία ως δραματοποιημένο πρόσωπο και ως εξωτερικός παρατηρητής</p>
<p>Να κατανοήσουν ότι υπάρχει κάποια οπτική γωνία από την οποία ο αφηγητής βλέπει τα πράγματα</p> <p>Να κατανοήσουν εμπειρικά την διαφορά της εσωτερικής από την μηδενική εστίαση και να την συνδέσουν με τον τύπο του αφηγητή</p>	<p>Εστίαση / Οπτική γωνία</p>	<p>Λένε μια γνωστή ιστορία ιδωμένη κάθε φορά μέσα από τα μάτια άλλου συμμετέχοντος στην ιστορία προσώπου</p>
<p>Να αντιληφθούν ότι στην περιγραφή μπορούμε να αλλάξουμε την σειρά με την οποία περιγράφουμε, χωρίς αξιολογική μετατόπιση του νοήματος, κάτι που δεν ισχύει με την αφήγηση</p>	<p>Περιγραφή</p>	<p>Διαβάζουν περιγραφικά κείμενα και επισημαίνουν τα στοιχεία της περιγραφής</p> <p>Περιγράφουν μια εικόνα, ένα</p>

<p>Να αντιληφθούν ότι η αφήγηση εξελίσσει την δράση, ενώ ο χαρακτήρας της περιγραφής είναι στατικός</p> <p>Να κατανοήσουν ότι η περιγραφή σχετίζεται με την εικονοποιία και την φωτογραφία και συνήθως συνδυάζεται με χρήση επιθέτων και πλούσια εκφραστικά μέσα</p> <p>Να ασκηθούν στην περιγραφή και στην σύνθεση της περιγραφής με την αφήγηση</p>		<p>εικαστικό έργο, μια φωτογραφία</p> <p>Εμπλουτίζουν με περιγραφικά στοιχεία την προηγούμενη αφήγησή τους</p>
<p>Να δοκιμάσουν να γράψουν κείμενα με ευρύ υφολογικό φάσμα και να ασκηθούν σε μετατροπές</p>	<p>Ύφος</p>	<p>Τους δίνεται μια απλή πρόταση (υποκείμενο – ρήμα – κατηγορούμενο) και ζητείται να την μετατρέψουν με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη υφολογική ποικιλία</p> <p>Το ίδιο μπορούν να κάνουν με μια μικρή αφήγηση</p>
<p>Να ενσωματώνουν στο κείμενό τους διαλογικά στοιχεία</p> <p>Να κατανοήσουν ότι οι διάλογοι οφείλουν</p>	<p>Ο διάλογος</p>	<p>Κατασκευάζουν διαλόγους και τους εντάσσουν στα αφηγηματικά μέρη</p>

<p>να χαρακτηρίζονται από φυσικότητα, τα πρόσωπα δηλαδή να μιλούν ανάλογα με τις συνθήκες, την ηλικία, το φύλο, την μόρφωσή τους, την συναισθηματική ή ψυχική τους κατάσταση</p> <p>Να γνωρίσουν τον ελεύθερο πλάγιο λόγο</p>		<p>Δίνονται διάλογοι και οι μαθητές καλούνται να φανταστούν ποιοι και σε ποιες συνθήκες διαλέγονται</p>
<p>Να γνωρίσουν το διήγημα κλειστής φόρμας</p> <p>Να καταλάβουν ότι πρόκειται για ευσύνοπτο κείμενο με ενότητα χώρου και χρόνου, που αφηγείται ένα κυρίως περιστατικό</p>	<p>Διήγημα κλειστής φόρμας</p>	<p>Να διαβάσουν διηγήματα κλειστής φόρμας, να επισημάνουν τα χαρακτηριστικά τους και χρησιμοποιήσουν ως πρότυπα</p>
<p>Να γνωρίσουν τις σύντομες αλληγορικές διηγήσεις στο πρότυπο των αισώπειων μύθων</p> <p>Να αντιληφθούν τις βασικές αρχές που διέπουν το παραμύθι</p>	<p>Παραμύθι</p>	<p>Να συγκεντρώσουν παροιμίες και μετά να γράψουν μύθοι πρωταγωνιστές από το ζωικό βασίλειο, τέτοιους ώστε η παροιμία να προκύπτει ως επιμύθιο</p> <p>Να γράψουν παραμύθια ή να επέμβουν σε ήδη υπάρχοντα</p> <p>Να συνθέσουν ένα παραμύθι με</p>

		στοιχεία από πολλά άλλα
<p>Να κατανοήσουν ότι στο φανταστικό αφήγημα η εξέλιξη στηρίζεται στις δυνατότητες της φαντασίας και άρα κινείται στον αντίποδα του ρεαλισμού</p>	Φανταστικό αφήγημα	<p>Να γράψουν απολύτως εκτός των ορίων του ρεαλισμού</p> <p>Να γράψουν μελλοντολογικά διηγήματα ή επιστημονικής φαντασίας</p> <p>Να ξεκινήσουν με το ερώτημα: <i>τι θα συνέβαινε εάν...</i></p>
<p>Να γνωρίσουν το κειμενικό είδος της αυτοβιογραφίας, μυθιστορηματικής και της φανταστικής βιογραφίας, της απομνημονευματογραφίας</p>	Βιογραφία / Αυτοβιογραφία	<p>Να γράψουν την βιογραφία τους, όντας υπα υπερέλικες</p> <p>Να γράψουν την βιογραφία συγκεκριμένου και υπαρκτού προσώπου</p> <p>Να γράψουν μια πλαστή βιογραφία</p>
<p>Να νιώσουν την ελευθερία του ημερολογιακού κειμένου.</p> <p>Να ασκηθούν στο να υιοθετούν οπτική γωνία και προοπτική έξω από την δική τους προσωπική αντίληψη, γράφοντας το ημερολόγιο κάποιου άλλου</p>	Ημερολόγιο	<p>Να γράψουν σελίδες από το ημερολόγιο κάποιου υπαρκτού προσώπου, λογοτεχνικού ή φανταστικού χαρακτήρα</p>
<p>Να καταλάβουν ότι η επιστολογραφία αποτέλεσε δόκιμο λογοτεχνικό είδος</p> <p>Να ασκηθούν στην συγγραφή με</p>	Επιστολικό είδος	<p>Να γράψουν υποτιθέμενες επιστολές (ή mail) που έστειλε ή λάμβανε κάποιος χαρακτήρας</p>

<p>ξεκάθαρο αποδέκτη</p> <p>Να παρατηρήσουν ότι υπάρχουν κειμενικά είδη που υπαγορεύουν τον τρόπο έναρξης και λήξης του κειμένου</p>			
<p>Να καταλάβουν ότι τα κόμικς είναι μια μορφή τέχνης και ότι σε αυτό συντελεί και το κείμενο</p> <p>Να ασκηθούν στον ελλειπτικό λόγο</p> <p>Να χρησιμοποιήσουν την στίξη για ισχυρότερη μετάδοση του νοήματος</p>	Κόμικς	<p>Δίνονται στους μαθητές κόμικς από τα οποία έχουν αφαιρεθεί τα λόγια στα συννεφάκια και τους ζητείται να τα επανεγγράψουν</p> <p>Σε συνεργασία με την Κατεύθυνση των Εικαστικών Τεχνών οι μαθητές δημιουργούν δικά τους κόμικς</p>	

Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ		
ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ (24 ώρες)		
Προσδοκώμενα αποτελέσματα / Στόχοι	Θέματα	Μέθοδος / Δραστηριότητες
<p>Να αντιληφθούν ότι η λέξη εκτός από φορέας ήχου αποτελεί και η ίδια μια παράσταση έννοιας ή μια περιγραφή ενέργειας, καθώς μέσα στις λέξεις</p>	<p>Δημιουργική γραφή και Θέατρο</p>	<p>Τα βήματα μπορούν να χαρακτηριστούν ως εξής: υποκίνηση του ενδιαφέροντος, κατάθεση ιδεών και διέγερση της φαντασίας (generative talk), συσχετισμός των ιδεών μεταξύ τους (informative talk), δραματική</p>

<p>κρύβονται ενέργειες Να γράψουν θεατρικά κείμενα Να υπογραμμιστεί ότι το δράμα ενδυναμώνει και τις τέσσερις πτυχ τέχνης του λόγου, την ακοή, την ομ την ανάγνωση και την γραφή</p>		<p>αναπαράσταση των ιδεών και εμπλουτισμός μέσω αυτοσχεδιασμού (performative talk), τελική επεξεργασία του κειμένου (reflective or evaluative talk). Τέλος, μπορούν να προχωρήσουν σε πρόβα και παράσταση (performance) Grainger&Goouch&Lambirth (2005)</p>
<p>Να ενθαρρυνθούν στην δημιουργία διαλόγων Να κατευθυνθούν έτσι ώστε ο εγγεγραμμένος λόγος να ηχεί σαν λόγος βγαλμένος μέσα από την ζωή Να προσέξουν ώστε οι διάλογοι να μην είναι επεξηγηματικοί ως προς την δράση</p>	<p>Διάλογος</p>	<p>Δημιουργούν απλές συνομιλίες μεταξύ των χαρακτήρων τους (βλ. Χαρακτήρας – Αφήγηση) Ασκούνται στην προσαρμογή των διαλόγων στην σκηνική δράση</p>
<p>Να νιώσουν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του εσωτερικού και του δραματικού μονολόγου</p>	<p>Μονόλογος</p>	<p>Ασκήσεις κατά τις οποίες ο χαρακτήρας συνομιλεί με τον εαυτό του ή καταθέτει φωναχτά τις σκέψεις του</p>
<p>Να δημιουργήσουν σενάριο Να αντλούν ιδέες από</p>	<p>Σενάριο</p>	<p>Δημιουργούν σενάριο με βάση την λογική της</p>

<p>καταστάσεις που γνωρίζουν καλά, από το πολιτισμικό και κοινωνικό περιβάλλον</p> <p>Να προσθέτουν αντίθεσεις και συγκρούσεις</p>		<p>υπόθεσης-πλοκής (βλ. Αφήγηση)</p>
<p>Να κατασκευάσουν κείμενα με βάση την τριχοτόμηση: δέση-κορύφωση-λύση</p> <p>Να κατανοήσουν ότι στην ιδέα που επελέγη αρχικά πρέπει να ενταχθεί ένα πρόβλημα, μια υπερβολή που να κινήσει τα νήματα της δράσης και η λύση του να αποτελέσει ζητούμενο, όταν το έργο αναπτυχθεί και δώσει δέση-κορύφωση-λύση</p>	<p>Δέση – Κορύφωση – Λύση</p>	<p>Διαιρούν την υπόθεση σε τρεις πράξεις</p>
<p>Να κατανοήσουν ότι πέρα από την ύπαρξη θεατρικών συμβάσεων οι χαρακτήρες πρέπει να διακρίνονται αληθοφάνεια</p>	<p>Αληθοφάνεια</p>	<p>Προσέχουν ιδιαίτερα το γλωσσικό υλικό που ανατίθεται στον κάθε χαρακτήρα</p>
<p>Να καταλάβουν την</p>	<p>Δραματικό απρόοπτο</p>	<p>Να εντοπίζουν τον πυρήνα της</p>

<p>δύναμη της έκπληξης, του αιφνιδιασμού του θεατή (το απίθανο, η κυριότερη πηγή θαυμαστού, Αριστοτέλης, Ρητορική. Περί λέξεως, Ρητορική III)</p>		<p>δράσης γύρω από ένα αιφνίδιο ή μη αναμενόμενο συμβάν</p>
<p>Να κατανοήσουν την έννοια της αριστοτελικής κάθαρσης</p>	Κάθαρση	<p>Δημιουργούν ισχυρά φινάλε, συνδεδεμένα με το τεθέν πρόβλημα, δίλημμα, σύγκρουση</p>
<p>Να αντλήσουν ιδέες από την μυθολογία</p>	Μυθολογία / Τραγωδία / Κωμωδία	<p>Μετατρέπουν στοιχεία της μυθολογίας σε μικρές τραγωδίες</p> <p>Γράφουν μικρές χιουμοριστικές σκηνές δραματοποιώντας ή σατιρίζοντας την σχολική ζωή</p>

ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ		
Προσδοκώμενα αποτελέσματα / Στόχοι	Θέματα	Μέθοδος / Δραστηριότητες
<p>Να γράψουν κείμενα με βάση την προσωπική τους ζωή και τις εφηβικές τους ανησυχίες</p> <p>Να μιλούν και να γράφουν για τις αναγνωστικές και συγγραφικές εμπειρίες τους</p>	Περιεχόμενο	

Να συνθέτουν στοιχεία από ποικίλα αναγνώσματα		
Να γράψουν κείμενα με βάση την επικαιρότητα και την κοινωνική ζωή Να μετουσιώνουν σε λόγο στοιχεία της πραγματικότητας βοηθούμενοι στην κατανόηση του κοινωνικού τους περιβάλλοντος	Κοινωνική ζωή	
Να αντλήσουν υλικό από μη ελληνικές πηγές Να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στο πολιτισμικό υπόβαθρο αλλοδαπών μαθητών και να ενθαρρυνθούν στην παρουσίαση αντιπροσωπευτικών κειμένων της δικής τους κουλτούρας Να γνωρίσουν παραμύθια και ιστορίες από άλλα μέρη του κόσμου Να δημιουργήσουν κείμενα και χαρακτήρες με αντιρατσιστικά μηνύματα	Πολυπολιτισμικότητα	
Να βοηθηθούν μέσα από την λογοτεχνία, την δημιουργική γραφή και ειδικότερα την	Ενσυναίσθηση	

<p>δημιουργία χαρακτήρων στην κατανόηση του άλλου</p> <p>Να μάθουν μέσα στο πλαίσιο του εργαστηρίου τον σεβασμό και την ευγένεια, να μάθουν να δέχονται και να ασκούν κριτική, πάντα όμως ενθαρρύνοντας και επιβραβεύοντας</p> <p>Να καταλάβουν ότι η παρουσίαση των εργασιών τους δεν εκπορεύεται από τον ανταγωνισμό και το φιλόπρωτον, αλλά σχετίζεται με την εκτύλιξη των δημιουργικών τους δυνάμεων και την ατομική και ομαδική βελτίωση</p>		
<p>Να συνειδητοποιήσουν την λεγόμενη Συνομιλία των Τεχνών</p> <p>Να συνδέσουν κείμενα με εικόνες και εικαστικές τέχνες</p> <p>Να γράψουν κείμενα που να μπορούν να δραματοποιηθούν ή να μελοποιηθούν</p> <p>Να δημιουργήσουν πολυτροπικά κείμενα, να βάλουν λεζάντες και τίτλους</p>	Συνομιλία των Τεχνών	

Να συνδέουν λογοτεχνικά έργα με τις γενικότερες τάσεις που επικρατούν στην σύγχρονη Τέχνη		
Να συνεργάζονται αρμονικά μέσα στην ομάδα Να δημιουργήσουν συλλογικά έργα Να ζουν σε ένα εργαστηριακό περιβάλλον μέσα στο οποίο εκτίθεται συγγραφικά και ο καθηγητής	Ομαδική εργασία	
Να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ για παραγωγή video, οπτικοποίηση και ηχογράφηση των κειμένων τους	ΤΠΕ	Να δημιουργήσουν έναν ιστότοπο για την παρουσίαση της δουλειάς τους
Να αξιοποιούν τις δυνατότητες που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες για την γραφή κειμένου, αλλά και για όλην την παρουσίαση, σελιδοποίηση, εικαστική πλαισίωση κ.λπ. Να ενθαρρυνθούν στην έκδοση των κειμένων τους και στα μυστικά της επιμέλειας και της βιβλιοδεσίας	Παρουσίαση	
Να επικοινωνήσουν με συγγραφείς και δημιουργούς, να απευθύνουν ερωτήσεις, να διεισδύσουν στο εργαστήριο του συγγραφέα Να πάρουν μέρος σε λογοτεχνικούς	Κοινωνική δραστηριότητα	Η πρόσκληση λογοτεχνών στο σχολείο μπορεί να αποτελέσει ισχυρό έναυσμα για γραφή. Οι μαθητές προετοιμάζονται με βάση κείμενα του προσκεκλημένου και γράφουν σχετικά. Στην συνέχεια παρουσιάζουν τα δικά τους έργα στον λογοτέχνη και του ζητούν μια ιδέα για επόμενη συγγραφή Επιλέγονται κείμενα και

διαγωνισμούς		αποστέλλονται σε λογοτεχνικούς διαγωνισμούς, καθιστώντας απολύτως σαφές ότι το ζητούμενο δεν είναι το βραβείο
--------------	--	---

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Α΄, Β΄, Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Εισαγωγή

Στο πλαίσιο των Καλλιτεχνικών Σχολείων-Γυμνασίων, ειδικότερα στην κατεύθυνση Θέατρο-Κινηματογράφος έχει εισαχθεί το μάθημα « Αγωγή του προφορικού λόγου», ως βασικό μάθημα κατεύθυνσης για την καλλιέργεια του φωνούμενου λόγου ηθοποιού – ο οποίος, παράλληλα, πρέπει να διαθέτει και μουσικές – τραγουδιστικές αρετές. Επιπλέον η Αγωγή του Προφορικού Λόγου κρίνεται απαραίτητη καθώς προφυλάσσει το μηχανισμό της φωνής, τόσο από τις καταπονήσεις της καθημερινής ζωής, όσο και από τις αυξημένες απαιτήσεις μιας παράστασης ή μιας συναυλίας.

Δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές των καλλιτεχνικών σχολείων να τύχουν μιας άλλου είδους εκπαίδευσης όσον αφορά τον προφορικό λόγο, που τόσο έχει παραγκωνιστεί από το γραπτό λόγο στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Είναι αξιοσημείωτο το πόσο βαρύνει ο γραπτός λόγος στην εκπαιδευτική διαδικασία των περισσότερων μαθημάτων, όπου ο μαθητής συντάσσει πληθώρα γραπτών κειμένων, που χρησιμοποιούνται άλλοτε ως άσκηση κι άλλοτε ως μέθοδος αξιολόγησης. Η επαφή με την εκφώνηση του λόγου γίνεται κυρίως μέσα από τις ερωταποκρίσεις του δασκαλοκεντρικού μοντέλου, ή μέσα από το μάθημα της ανάγνωσης όπου ο μαθητής εξασκείται στο να αποδίδει σωστά το νόημα και τη στίξη των γραπτών κειμένων. Συντάσσοντας ένα Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα «Αγωγή του Προφορικού Λόγου» δίνονται ποικίλες διαθεματικές προτάσεις που αφορούν εκτός από την τέχνη, και διάφορους τομείς της επιστήμης.

Ι. Θεωρητικό πλαίσιο

Αποσαφήνιση όρων - Γενικός σκοπός και Φιλοσοφία του μαθήματος

Προτού αναφέρουμε ποιος είναι ο γενικός σκοπός, αλλά και ποια η φιλοσοφία του μαθήματος «Αγωγή του Προφορικού λόγου», είναι απαραίτητο να κάνουμε μια προσπάθεια να αποσαφηνίσουμε τους ακόλουθους σχετικούς με το εν λόγω αντικείμενο όρους.

Η Αγωγή του (Προφορικού) Λόγου έχει ως στόχο την εξάλειψη των φωνητικών ατελειών και θεραπεία όλων των ελαττωμάτων, αλλά και τη βελτίωση του προφορικού λόγου και της φωνής. Ξεκινάει από την πηγή της φωνής, την αναπνοή, προσδιορίζοντας την και δείχνοντας τρόπους

εκγύμνασής της. Εξετάζει με λεπτομέρεια τη δημιουργία της φωνής και μελετά όλες τις δυνατότητες άσκησής της, τόσο για τη βελτίωση της ίδιας της φωνής όσο και για τη βελτίωση του (προφορικού) λόγου που φορέας του είναι η φωνή. Τελειώνει με την υγιεινή της φωνής, αφού εξετάζει πριν τις φυσιολογικές και οργανικές παθήσεις της φωνής και τις δυνατότητες αντιμετώπισης και θεραπείας τους. Η Αγωγή του Λόγου είναι επίσης αντικείμενο της επιστήμης της Λογοθεραπείας, και έχει να κάνει περισσότερο με το μηχανισμό παραγωγής της φωνής.

Ορθοφωνία ονομάζουμε τη σωστή εκφορά των φθόγγων του προφορικού λόγου. Επίσης συνηθίζουμε να τη σχετίζουμε με τη σωστή προφορά των λέξεων αλλά και με τον επιτονισμό – αυτό που ονομάζεται και προσωδία ήδη από την αρχαία ελληνική γλώσσα- δηλαδή, τον κατάλληλο τονισμό και «χρωματισμό» των φράσεων κατά την απόδοση ενός νοήματος. Επομένως, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η Ορθοφωνία είναι το επιθυμητό αποτέλεσμα για την Αγωγή του (Προφορικού) Λόγου.

Φωνητική αρχικά ορίζεται ο επιστημονικός κλάδος της γλωσσολογίας, που μελετά τους φθόγγους και τα υπερτμηματικά χαρακτηριστικά της ομιλίας. Φθόγγοι ονομάζονται οι ήχοι που παράγονται από τα φωνητικά όργανα του ανθρώπου, οι οποίοι οργανώνονται κατάλληλα προκειμένου να μεταφέρουν ένα μήνυμα προφορικού λόγου. Υπερτμηματικά χαρακτηριστικά της ομιλίας, είναι αυτά που καλύπτουν περισσότερους από έναν φθόγγους, δηλαδή συλλαβές, λέξεις και ολόκληρες προτάσεις. Για την καταγραφή όλων αυτών των φωνητικά σημαντικών χαρακτηριστικών υπάρχει ένα εξειδικευμένο σύστημα συμβόλων που ονομάζουμε Διεθνές φωνητικό αλφάβητο, το οποίο είναι σχεδιασμένο να καλύπτει όλες τις περιπτώσεις πιθανών ήχων ομιλίας, για όλες τις γλώσσες. Σε σχολές του εξωτερικού, στο μάθημα της Αγωγής του προφορικού λόγου, είναι απαραίτητη η εκμάθηση του διεθνούς φωνητικού συστήματος. Συμπεραίνουμε λοιπόν, ότι στοιχεία της επιστήμης της Φωνητικής μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη σωστή μελέτη και απόδοση των φθόγγων.

Ο **Γενικός Σκοπός** της διδασκαλίας του μαθήματος Αγωγή του Προφορικού λόγου, είναι να αποκτήσουν οι μαθητές μια ανοιχτή, καλά τοποθετημένη, και σωστά υποστηριζόμενη φωνή. Σε αυτό το πλαίσιο μελετάται η ακουστική αντίληψη, η φυσιολογία του λόγου και η παραγωγή της φωνής. Βασικές αρχές είναι ο έλεγχος της αναπνοής και της φωνητικής τοποθέτησης, αλλά και η χρήση της φωνής ως μέσο ερμηνείας.

Ως προς τη φιλοσοφία του μαθήματος, εφόσον εμπίπτει στην ευρύτερη κατηγορία των μαθημάτων της Αισθητικής Αγωγής, διακρίνουμε την καλλιέργεια λειτουργιών όπως : α) οι αισθήσεις (βλέπω, ακούω, αγγίζω, αισθάνομαι), β) η αντίληψη (αποκρίνομαι, επεξεργάζομαι νοητικά, ερευνώ, επικοινωνώ) και γ) η πράξη (πράττω, δημιουργώ, παράγω).

Ο σχεδιασμός του Π.Σ. για το μάθημα «Αγωγή του Προφορικού λόγου», φιλοδοξεί να μεταμορφώσει ένα μάθημα καθαρά εργαστηριακό, σε μάθημα συμμετοχικό. Ο εκπαιδευτικός αρκετές φορές θα υποστηρίξει το μαθητή, θα τον εμπυχώνει και θα τον καθοδηγεί προκειμένου να ξεπεράσει τα συνήθη σωματικά του όρια. Η γνώση είναι βίωμα και πράξη, και τα αποτελέσματα των προσπαθειών του μαθητή - πάντα υπό την επίβλεψη του εκπαιδευτικού – θα φανούν σε μάκρος χρόνου. Η τάξη, η ομάδα, η υποομάδα, το ζεύγος μαθητών, μέσα από τη δυναμική των σχέσεων εμπιστοσύνης, μπορεί να υπερκεράσει πάσης φύσεως προσωπικά εμπόδια.

Και αντίστροφα, το σχολικό παιδαγωγικό περιβάλλον ενισχύεται μέσω της ενθάρρυνσης της δημιουργικότητας, της φαντασίας και του παιχνιδιού. Υπάρχει ισοτιμία και συνεργασία. Μέσα στο σχολικό παιδαγωγικό περιβάλλον, δεν υπάρχει φόβος για το άγνωστο ή το διαφορετικό, γιατί επικρατεί η αλληλεγγύη, η αποδοχή της διαφορετικότητας, μέσα από τις διαθεματικές προσεγγίσεις, τα σχέδια εργασίας που συμβάλλουν στην αρμονική ένταξη των μαθητών σε μια μικρογραφία της κοινωνίας.

Άξονες

Το μάθημα Αγωγή του Προφορικού λόγου στα Καλλιτεχνικά Σχολεία προσεγγίζεται σε σχέση με δύο βασικούς άξονες: Γνώση - Δημιουργία, και Βίωμα – Επικοινωνία. Αναφορικά με τον πρώτο άξονα, ο μαθητής μέσα από την συνεργασία του με την ομάδα και τον εκπαιδευτικό, έχει την ευκαιρία να μελετήσει σε βάθος το μηχανισμό της ανθρώπινης φωνής. Με αφετηρία την αναπνοή και τον έλεγχο της, παρακολουθεί τη διαδρομή του αέρα μέσα από συγκεκριμένα όργανα που πλάθουν τους φθόγγους. Αφού κατακτήσει την ικανότητα να χαλαρώνει τους μυς, τόσο της κοιλιάς και του διαφράγματος όσο και εκείνους που ελέγχουν τα φθογοπλαστικά όργανα, στη συνέχεια εισέρχεται σε έναν καθημερινό ρυθμό ασκήσεων που σκοπό έχει να προετοιμάσει σωστά το φωνητικό μηχανισμό. Η πλήρης αναπνοή είναι η επιδιωκόμενη, και η εκπνοή είναι παρατεταμένη και ελεγχόμενη – στηριζόμενη από τους οικείους μυς. Η Ορθοφωνία είναι στην ουσία, η εξ αρχής εκμάθηση της σωστής θέσης των φθογοπλαστικών οργάνων κατά την εκφορά του λόγου, και του ελέγχου της άρθρωσης και φωνητικής τοποθέτησης των φωνηέντων και των συμφώνων. Μέσα από κατάλληλες ασκήσεις εξασκείται στο συνδυασμό τους, και στην προφορά ολόκληρων λέξεων και προτάσεων.

Αναφορικά με το δεύτερο άξονα, ο μαθητής εφόσον έχει κάνει καθημερινότητά του την εξάσκηση του σωματικού λόγου, καλείται με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού, και μέσα από τις σχέσεις που συνάπτει με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας, να συμμετάσχει σε ένα περιβάλλον όπου καλλιεργείται η εκφραστικότητα στην απόδοση του προφορικού λόγου αλλά και επιλεγμένων κειμένων, ενώ παράλληλα μέσα από έναν παιγνιώδη τρόπο έρχεται σε επαφή με το μελοποιημένο λόγο. Παράλληλα με τις μουσικές γνώσεις και δεξιότητες, που ο μαθητής αποκτά στο περιβάλλον του σχολείου μέσα από το μάθημα της μουσικής, και με τη συνεργασία των εκπαιδευτικών του θεάτρου και της μουσικής, οι φωνές των μαθητών μπορούν να ανεξαρτητοποιηθούν σε μουσικούς ρόλους ή σε χορωδιακές φωνές. Τελικός προορισμός μέσα από τη «συγκίνηση» της ομάδας μαθητών και εκπαιδευτικών είναι η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, αλλά και η αρμονική λειτουργία και συνύπαρξη, μέσα σε ένα θεατρικό – μουσικό δρώμενο

Στόχοι

Συνοπτικά οι στόχοι του μαθήματος “ Αγωγή του Προφορικού λόγου” μπορούν να διατυπωθούν ως εξής:

- Εξερεύνηση του φωνούμενου λόγου ως μέσου έκφρασης και επικοινωνίας στην καθημερινότητα, στη θεατρική τέχνη, και στο τραγούδι.
- Συνεργασία με τα άλλα μέλη της ομάδας, δημιουργία καλού κλίματος εμπιστοσύνης και αλληλεπίδρασης.
- Γνωριμία με το σώμα και τις δυνατότητές του, αναφορικά με τον έλεγχο του μηχανισμού της αναπνοής και της φωνής.
- Κατάρτιση και ενημέρωση μέσα από τις επιστήμες του λόγου και της ακουστικής
- Καλλιέργεια της ακρόασης.
- Κατανόηση των κανόνων της σωστής άρθρωσης φωνηέντων και συμφώνων.
- Κατανόηση της ανάγκης για σωστά τοποθετημένη φώνηση, σε συνδυασμό με την ενίσχυση της αντίληψης μέσω συγκεκριμένων περιοχών του ανθρώπινου σώματος.

- Καλλιέργεια των γλωσσικών δεξιοτήτων, της τονικής ευστάθειας, και της μνήμης.
- Κατάκτηση δεξιοτήτων όπως είναι η αυτοσυγκέντρωση και η ανεξαρτησία,
- Καλλιέργεια άλλων δεξιοτήτων όπως είναι ο συγχρονισμός και η ετοιμότητα μέσα στην ομάδα.
- Εξοικείωση με την τέχνη της μουσικής.
- Σύνδεση του θεάτρου με την τέχνη της μουσικής μέσω της σωστής εκφοράς και της εκφραστικότητας, τόσο του φωνούμενου λόγου, όσο και του μελοποιημένου λόγου.

Διδακτικές προσεγγίσεις - Μεθοδολογία

Το Π.Σ. του μαθήματος «Αγωγή του Λόγου» οφείλει να αναπτύσσεται σπειροειδώς, ακολουθώντας μια πορεία από το απλό στο σύνθετο, από το γνωστό στο άγνωστο. Λόγου χάρη, η εκμάθηση δύσκολων εννοιών γίνεται στις μεγαλύτερες τάξεις, αλλά η επαφή με το αντικείμενο ξεκινά από πολύ νωρίς. Σε κάθε βαθμίδα προτείνονται κατάλληλα διαμορφωμένες δραστηριότητες που υπηρετούν τους - κοινούς στην ουσία - στόχους.

Η οργάνωσή του Π.Σ. διέπεται από ορισμένους άξονες που αφορούν την τεχνική κατάρτιση σε σχέση με ποικίλες σωματικές λειτουργίες και τον έλεγχό τους, το βαθμό στον οποίο οι μαθητές θα συμμετάσχουν ή και θα αυτενεργήσουν, και την αξιολόγηση του όλου εγχειρήματος.

Οι μαθητές των δημοτικών σχολείων έχουν έρθει σε επαφή με το θεατρικό παιχνίδι, τη μουσικοκινητική, τα εικαστικά, τις νέες τεχνολογίες και τα διαθεματικά πολιτιστικά προγράμματα. Μια προσέγγιση βασισμένη στον παιγνιώδη τρόπο εκμάθησης, στην ελεύθερη δημιουργία, στην αυτοσχεδιασμό, στη συνεργασία - είτε πρόκειται για εργασία σε ζεύγη, είτε για ομαδική-κινητοποιεί περισσότερο τη ψυχολογική, και όχι αποκλειστικά τη γνωσιολογική μέθοδο διδασκαλίας, έχοντας μακροπρόθεσμα αποτελέσματα.

Επομένως, ο ευαισθητοποιημένος μαθητής, ερχόμενος στη Δευτεροβάθμια, και ειδικότερα σε ένα Καλλιτεχνικό σχολείο, δεν είναι δυνατό - και ιδιαιτέρως σε ένα μάθημα Αισθητικής Αγωγής - να ξαναγυρίσει π.χ. σε μια μετωπική ή πειραματική διδασκαλία. Η επιτυχημένη συνταγή για κάθε εκπαιδευτικό επαφίεται στο βαθμό της εμπιστοσύνης που ο μαθητής δείχνει στο πρόσωπό του, αλλά και στην υπόλοιπη μικρή κοινωνία της τάξης.

Τι αναζητά ο μαθητής από τον εκπαιδευτικό σε ένα εργαστηριακό μάθημα όπως είναι αυτό της Αγωγής του προφορικού Λόγου;

- Κάθε τι που μαθαίνει να γίνεται - με όσο το δυνατό - βιωματικό τρόπο.
- Να ενθαρρύνεται στο να παρατηρεί, να κρίνει, να ερευνά, τα γνωστικά αντικείμενα και τις δυνατότητες αυτά να συνδεθούν.
- Να του δίνονται πρωτοβουλίες και αφορμές για αυτενέργεια.
- Να καταφέρει από καλλιτεχνικής απόψεως να συνδυάσει τη δική του κλίση, με τα χαρίσματα των συμμαθητών του.
- Τέλος, να απολαμβάνει μια διδασκαλία διαφοροποιημένη, με το ειδικά επιλεγμένο υλικό, πλαισιωμένο από άλλες ειδικότητες και γιατί όχι - προσωπικότητες της Τέχνης, με επισκέψεις σε χώρους τέχνης (θέατρα, λυρική σκηνή κ.ά.) και επιστημονικά κέντρα, με χρήσιμα και συνάμα, διασκεδαστικά σχέδια εργασίας.

Αξιολόγηση

Ο ατομικός φάκελος του μαθητή αποτελεί μέσο αξιολόγησης. Ο φάκελος αυτός ο οποίος θα ενημερώνεται από τον ίδιο το μαθητή, από τον εκπαιδευτικό και από τους συμμαθητές του (καθώς πολλές από τις δραστηριότητες είναι εταιρικές ή ομαδικές), θα αποτυπώνει την εξέλιξή του όσον αφορά τη βιωματική κατάκτηση των τεχνικών που το μάθημα διδάσκει, τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ομάδας.

Το Πρόγραμμα Σπουδών κατανέμεται σε τρία επίπεδα:

- **Α΄ Επίπεδο: Γνώση και Δημιουργία**
- **Β΄ Επίπεδο: Καλλιτεχνική Δημιουργία – Θεατρική παράσταση**
- **Γ Επίπεδο: Αξιολόγηση μέσα στην τάξη**

Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Επίπεδο 1 : Γνώση και δημιουργία		
Προσδωκόμενα αποτελέσματα/ Στοχοθεσία	Βασικά Θέματα	Ενδεικτικές δραστηριότητες

<p>1. Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές την σπουδαιότητα και την αναγκαιότητα του διδασκόμενου μαθήματος αναφορικά με τον εκφερόμενο λόγο στο θέατρο, στον κινηματογράφο και στο τραγούδι.</p>	<p>Ομιλία - λόγος-επικοινωνία</p> <p>1ώρα</p>	<p>Παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού / Αναζήτηση - διερεύνηση του θέματος / Ομαδοσυνεργατική μάθηση Οι μαθητές είναι χωρισμένοι σε ομάδες. Παρακολουθούν αποσπάσματα από ομιλίες, συνεντεύξεις ή ζωντανές συναυλίες διαφόρων προσώπων , πολλά από τα οποία θα μπορούσαν να είναι αναγνωρίσιμα από την πολιτική, τη δημοσιογραφία ή τις καλές τέχνες, τόσο με καθαρό λόγο, όσο και με προβλήματα στην άρθρωση./ Οι μαθητές κρατούν σημειώσεις κι έπειτα συζητούν ως ομάδα./ Στη συνέχεια, η κάθε ομάδα παρουσιάζει τα συμπεράσματά της/ Συζητούμε τις διαφορές μεταξύ των παραδειγμάτων/ Ζητούμε από τους μαθητές να σκεφτούν τα οφέλη του μαθήματος, αλλά και λύσεις στα προβλήματα που μπορούν να προκύψουν./ Συνοψίζουμε και κρατούμε τα συναγόμενα προκειμένου να τα χρησιμοποιήσουμε στο επόμενο μάθημα.</p>
<p>2. Να κατανοήσουν οι μαθητές σε συνεργασία με τα μέλη της ομάδας τους αλλά και τον εκπαιδευτικό, τους στόχους του μαθήματος, κάνοντας ερευνώντας περαιτέρω όσα παρατήρησαν στο προηγούμενο μάθημα.</p>	<p>Ομιλία - λόγος-επικοινωνία</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Ομαδοσυνεργατική μάθηση/ σχέδια εργασίας/ αξιολόγηση των μεθόδων και μικρά παραδείγματα</p> <p>Οι ομάδες των μαθητών συνεχίζουν την εργασία του προηγούμενου μαθήματος, καθώς ο καθηγητής δίνει τίτλους από τις διδασκόμενες ενότητες, προκειμένου οι μαθητές να σχεδιάσουν τους στόχους και να δώσουν τις δικές τους εξηγήσεις./ Οι ομάδες παρουσιάζουν τις προτάσεις τους και εκφράζουν τυχόν απορίες/ Παραδίδουν τα σχέδια εργασίας τους στο σύνολο των δύο μαθημάτων/ Γίνεται συζήτηση- αξιολόγηση. / Ο εκπαιδευτικός επιλέγει μαθητές για να εφαρμόσει τις ιδέες των ομάδων αλλά και τον τρόπο που θα εργάζονται στις επιμέρους ενότητες του μαθήματος. / Τέλος ο εκπαιδευτικός ζητά από τους μαθητές, για τα επόμενα μαθήματα, να φορούν άνετα ρούχα και κάλτσες.</p>

<p>3. Να μπορούν οι μαθητές να εκφράζονται με το σώμα τους στο πλαίσιο της ομάδας και να επικοινωνούν με τα υπόλοιπα μέλη της.</p>	<p>Ενεργοποίηση σώματος και φωνής / Επικοινωνία με τους άλλους</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Ασκήσεις εμπιστοσύνης/ Ενεργητική ακρόαση/ Μουσικοκινητική/ Εργασία σε μικρές ομάδες Ασκήσεις με μουσική : βάδισμα - ελαφρύ τρέξιμο - κινήσεις σε κύκλο και ελεύθερες κινήσεις / Ένταση - χαλάρωση/ Ισορροπία/ Ασκήσεις αναπνοής/ Ο δάσκαλος βάζει στο κέντρο κάθε ομάδας μια καρτέλα. Ένας μαθητής από κάθε ομάδα κάθεται στην καρτέλα με δεμένα μάτια και προσπαθεί να μαντέψει ποιο μέλος της ομάδας λέει μια φράση. Αν το μαντέψει, τότε, το μέλος αυτό παίρνει τη θέση του στην καρτέλα./ Στη συνέχεια, η κάθε ομάδα προσπαθεί να βρει το δικό της ήχο/ Κάθε ομάδα θα οργανώσει ένα δρώμενο στηριζόμενη σε αυτόν τον ήχο/ Εμπλέκουμε δημιουργικά τις ομάδες, αλλά και τους ήχους.</p>
<p>4. Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές την εκφορά του λόγου όταν αυτός εκπέμπεται διαμέσου ενός συναισθήματος.</p>	<p>Ο Λόγος σε συνάρτηση με τα συναισθήματα</p> <p>1 ώρα</p>	<p><u>Μέθοδος:</u> Αυτοσχεδιασμός/ Συζήτηση- Αξιολόγηση Προετοιμασία των ομάδων με κινήσεις στο χώρο, ένταση - χαλάρωση- ασκήσεις αναπνοής. / Ο εκπαιδευτικός δίνει συγκεκριμένη φράση ή διάλογο, κι ένα συναίσθημα διαφορετικό στην κάθε ομάδα, ως έναυσμα για δραματοποίηση./ Οι ομάδες απομονώνονται να προετοιμαστούν/Κατόπιν παρουσιάζουν./ Ακολουθεί μικρή συζήτηση/ Ο εκπαιδευτικός αναγγέλλει ότι το μάθημα θα έχει συνέχεια.</p>

<p>5. Να μπορούν οι μαθητές να δρουν, προσαρμόζοντας τη συμπεριφορά τους αντιδρώντας σε δοσμένες συνθήκες.</p>	<p>Ο Λόγος σε συνάρτηση με το συναίσθημα και τη συμπεριφορά.</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Ενεργοποίηση του σώματος και του μηχανισμού της αναπνοής/ Ενίσχυση της μνήμης/ Ενεργητική ακρόαση/ Αυτοσχεδιασμός / Παρατήρηση/ Εξαγωγή συμπερασμάτων Προετοιμασία των ομάδων με κινήσεις στο χώρο, κατόπιν δραστηριότητες στο τρίπτυχο ένταση -χαλάρωση- ασκήσεις αναπνοής. / Η κάθε ομάδα περιγράφει το δρώμενο μιας άλλης ομάδας όπως το θυμάται από το προηγούμενο μάθημα./ Ο εκπαιδευτικός καλεί δύο ομάδες τη φορά να αλληλεπιδράσουν./ Οι ομάδες αυτές θα πρέπει να αλληλεπιδράσουν, δηλαδή να λειτουργήσουν ως ερωταπάντηση με βάση τα συναισθήματα που “πρεσβεύει” η κάθε μια./ Στη συνέχεια επιχειρεί και άλλους συνδυασμούς./ Ο λόγος δίνεται στους μαθητές για τις παρατηρήσεις τους.</p>
<p>6. Να κατανοήσουν οι μαθητές τη φυσιολογία του αναπνευστικού συστήματος και να επιχειρήσουν μια πρώτη προσπάθεια ελέγχου της αναπνοής τους</p>	<p>Δομή και φυσιολογία του αναπνευστικού συστήματος</p> <p>2 ώρες</p>	<p>Παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού / Παρατήρηση/ Εφαρμογή-Πειραματισμός Οι μαθητές παρακολουθούν βίντεο και slides όπου αναφερόμαστε αναλυτικά στη λειτουργία των πνευμόνων./ Ο εκπαιδευτικός αναλύει την πεπαλαιωμένη θεωρία των τριών τύπων αναπνοής: απομονώνοντας τους τρεις θαλάμους των πνευμόνων μπορούμε να εξασκηθούμε στη βαθιά αναπνοή. Με τη σειρά εισπνοής έχουμε την ανώτερη πλευρική ή κλειδική, τη μέση πλευρική ή θωρακική και τέλος τη διαφραγματική ή κοιλιακή αναπνοή. Η επιστήμη έχει πλέον αντικαταστήσει τον παλαιότερο όρο «διαφραγματική αναπνοή», και χρησιμοποιεί τον όρο «πλήρης αναπνοή» για τους ασκούμενους ηθοποιούς/τραγουδιστές./ Κατά την εκπνοή ο αέρας περνά αντίστροφα από τους παραπάνω θαλάμους./ Κατόπιν ο εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές να δοκιμάσουν σε όρθια στάση να ψηλαφίσουν τη θέση του διαφράγματος. Επίσης μπορούν να καταλάβουν τη διαφορά μεταξύ μιας αγχωμένης -στηθικής αναπνοής και μιας πλήρους και βαθιάς κοιλιακής αναπνοής.</p>

<p>7. Να μάθουν οι μαθητές να χαλαρώνουν ολόκληρο το σώμα και να ξεκινήσουν με βιωματικό τρόπο την εκγύμναση της αναπνοής τους.</p>	<p>Χαλάρωση / Αναπνοή Φυσική και Τεχνητή</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Ενεργοποίηση σώματος / Αγωγή του Λόγου / Εμφύχωση Ο εκπαιδευτικός θα μιλήσει για τους μυς της κοιλιάς και τον παρεμβατικό τους ρόλο στη λειτουργία της εισπνοής και ακόμη περισσότερο της εκπνοής. / Επίσης θα τονίσει την ανάγκη για χαλάρωση και τα επίπεδα που η υπερένταση μπορεί να βλάψει./ Ασκήσεις χαλάρωσης για όλο το σώμα. Σφίγγουμε ολόκληρο το σώμα και μένουμε λίγα δευτερόλεπτα. Χαλαρώνουμε./ Έπειτα σφίγγουμε το σώμα τμηματικά, ξεκινώντας από τα πόδια και φτάνουμε ως το πρόσωπο. Κάνουμε γκριμάτσες και αισθανόμαστε την έντασή τους. Χαλαρώνουμε./ Ασκήσεις ελέγχου της αναπνοής: Ο εκπαιδευτικός δίνει έναν αναπνευστικό μοτίβο, και στη συνέχεια - σαν να είναι μαέστρος- μεταβάλλει τη συχνότητα των αναπνοών, επιταχύνοντας αρχικά και στο τέλος επιβραδύνοντας./ Έπειτα ξεκινώντας από μια σταθερή και βαθιά αναπνοή, επικεντρωνόμαστε στην παρατήρηση της εισπνοής και της εκπνοής μας. /Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός προτείνει μεταβολές αυτού του ρυθμού. Αργές εισπνοές με γρήγορες εκπνοές ή και γρήγορες εισπνοές με αργές εκπνοές./ Τέλος επάνω στον κύκλο της αναπνοής, δοκιμάζουμε τη δυνατότητα να την διακόψουμε για κάποια δευτερόλεπτα, όπως σε μια θαλάσσια κατάδυση.</p>
<p>8. Να διαπιστώσουν οι μαθητές τη σημασία της αναπνοής για τη στήριξη του σώματος και της φωνής</p>	<p>Χαλάρωση και Πλήρης Αναπνοή</p> <p>Ενεργοποίηση της μνήμης / Άσκηση εμπιστοσύνης</p>	<p>Ενεργοποίηση σώματος και φωνής / Αγωγή του Λόγου</p> <p>-Οι μαθητές χωρίζονται σε ζεύγη. Ενώ ο ένας ξαπλώνει και παριστάνει το μπαλόκι, ο άλλος γονατίζει δίπλα του και παριστάνει την τρόμπα. Η "τρόμπα" σφίγγει ένα δάχτυλο του "μπαλονιού" που στην φαντασία μας αποτελεί την είσοδο του αέρα. Το "μπαλόκι" πρέπει να φουσκώσει στο στομάχι. Παράλληλα το ίδιο και η "τρόμπα". Η εισπνοή του "μπαλονιού" γίνεται με την εκπνοή της "τρόμπας". / Στη συνέχεια ο ένας ξαπλώνει στο έδαφος και ο άλλος φέρνει το χέρι του επάνω στο στομάχι του ξαπλωμένου μαθητή. Αναπνέει με τέτοιο τρόπο που πρέπει να πιέσει στο χέρι του συμμαθητή. Εναλλάσσονται/ Έπειτα το χέρι μπορεί να αντικατασταθεί με ένα χοντρό βιβλίο το οποίο πρέπει να ανασηκωθεί με την αναπνοή. Κρατάμε τον αέρα όσο μπορούμε, και κατόπιν εκπνέουμε. / Καθώς οι</p>

	2 ώρες	<p>αναπνευστικές ασκήσεις επαναλαμβάνονται και αποκτούν σταθερό ρυθμό, ο εκπαιδευτικός προτρέπει τους μαθητές να παρατηρήσουν τον αναπνευστικό τους κύκλο.</p> <p>-Ο εκπαιδευτικός βάζει χαλαρωτική μουσική. Οι μαθητές κάθονται αναπαυτικά με ίσια πλάτη. Εισπνέουμε αργά από τη μύτη και ταυτόχρονα φουσκώνουμε την κοιλιά σαν να είναι ένα μπαλόνι. Μόλις φουσκώσει η κοιλιά αφήνουμε τον αέρα κρατούμε εκεί τον αέρα, μετρώντας πέντε χρόνους, κι έπειτα εκπνέουμε./ Εισπνέουμε αργά από τη μύτη και εκπνέουμε αργά από το στόμα. Επαναλαμβάνουμε 10 φορές. Ένα εισπνοή, δύο εκπνοή./ Ξαπλώνουμε και συγκεντρωνόμαστε στην αναπνοή πώς έρχεται και φεύγει. Νιώθουμε το σώμα μας να χαλαρώνει. Τα πόδια, τα χέρια, ο κορμός, ο λαιμός, το κεφάλι αφήνονται με όλο τους το βάρος, χαλαρώνουν και "βολεύονται". / Φέρνουμε στο νου μας μια εικόνα γαλήνης./ Φέρνουμε στο νου μας μια εικόνα χαράς/ Δίνουμε χρώματα, κίνηση, και όλες μας τις αισθήσεις. / Κατόπιν μπαίνουμε μέσα στην εικόνα και την ζωντανεύουμε./ Στη συνέχεια η εικόνα φεύγει από τα μάτια μας και συγκεντρωνόμαστε ξανά στην αναπνοή μας./ Η ομάδα πραγματοποιεί αποχαιρετισμό αναφέροντας τις εικόνες που ο καθένας είδε.</p>

<p>9. Να αποκτήσουν οι μαθητές ακουστική αντίληψη έτσι ώστε να είναι σίγουροι για τους ήχους που θα παράγουν.</p>	<p>Ακουστική Αντίληψη</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Επίσκεψη στο Κέντρο Ακουστικο - Ψυχο – Φωνολογίας./ Ακρόαση - παρατήρηση - διερεύνηση του θέματος Ο εκπαιδευτικός αναφέρεται γενικά στα συμπεράσματα της έρευνας του Αλφρέντ Τοματίς: το αυτί σε συνεργασία με το κεντρικό νευρικό σύστημα, ελέγχει την παραγωγή της φωνής. Κατά συνέπεια η φωνή μας, περιέχει μόνο τις αρμονικές και τις συχνότητες που μπορεί να ακούσει. Έτσι όσο βελτιώνεται η ακοή μας, τόσο βελτιώνεται και η φωνή μας. / Η μέθοδος της Ψυχοακουστικής Διερεύνησης δεν έχει να κάνει με την ακοή αυτή καθαυτή αλλά με την επικοινωνία. Το εξεταζόμενο άτομο φορά ακουστικά και ανταποκρίνεται με το χέρι ή το στόμα στα ακουστικά ερεθίσματα. Εξετάζεται το κάθε αυτί ξεχωριστά Τα ακουστικά ερεθίσματα μεταδίδονται μέσω της εναέριας αγωγιμότητας ή μέσω της αγωγιμότητας των οστών/ Αξιολογείται η ακουστική πλαγίωση, τα κατώτατα όρια ακοής ενός ατόμου όσον αφορά τη συχνότητα, την ικανότητα εντοπισμού της πηγής των ήχων, την ικανότητα διάκρισης συχνοτήτων. Η ανάλυση των ιστογραμμάτων που προκύπτουν προσδιορίζει την ποιότητα ακρόασης του ατόμου και καθορίζει τον τρόπο, με τον οποίο το άτομο επικοινωνεί με τον ίδιο τον εαυτό του καθώς και με τον έξω κόσμο.</p>
<p>10. Να κατανοήσουν τη δομή και τη φυσιολογία των φθογγοπλαστικών οργάνων (όργανα που σχηματίζουν τους φθόγγους της ομιλίας)</p>	<p>Δομή και λειτουργία των φθογγοπλαστικών οργάνων</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού / Παρατήρηση Ο εκπαιδευτικός εκτελεί με τους μαθητές επαναληπτικές ασκήσεις για την αναπνοή σε καθιστή στάση./ Κατόπιν οι μαθητές παρακολουθούν βίντεο, ή και slides όπου αναφερόμαστε αναλυτικά στη λειτουργία των φθογγοπλαστικών οργάνων. Ο εκπαιδευτικός αναφέρεται στο λάρυγγα, στο φάρυγγα και τις περιοχές του, στον ουρανίσκο, στη ρινική κοιλότητα, στο ρινοφάρυγγα, στη στοματική κοιλότητα, στη γλώσσα και στα χείλη, στην κάτω γνάθο. / Ο εκπαιδευτικός εκτελεί μαζί με τα παιδιά την άσκηση "Η κωμική μάσκα", προκειμένου να εξασκηθούν η γλώσσα, τα χείλη, η κάτω γνάθος και η μύτη.</p>

<p>11. Να μπορέσουν οι μαθητές να εξασκήσουν τα όργανα που σχηματίζουν τους φθόγγους.</p>	<p>Προετοιμασία των φθογγοπλαστικών οργάνων</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Ενεργοποίηση των φθογγοπλαστικών οργάνων και των μυών του προσώπου / Αγωγή του λόγου</p> <p>Είναι απαραίτητη η επανάληψη των ασκήσεων έντασης-χαλάρωσης και αναπνοής σε ύπτια και καθιστή θέση. / Σε συνέχεια του προηγούμενου μαθήματος επίσης μαθαίνουμε να χαλαρώνουμε το λαιμό, τους ώμους, το σαγόνι, τα χείλη, τη γλώσσα. / Ο εκπαιδευτικός εκτελεί μαζί με τα παιδιά την άσκηση " Το μιλιαρδάκι", προκειμένου για να εξασκήσουν συνδυαστικά τους μυς των χειλιών και του διαφράγματος./ Έπειτα μπορούν να επιλέξουν κάποιες από τις ασκήσεις Παντομίμας , του ίδιου βιβλίου.</p>
---	--	--

<p>12. Να μπορέσουν οι μαθητές να ελέγξουν την αναπνοή, τους μυς της κοιλιάς, και να στηρίξουν τη φώνηση</p>	<p>Έλεγχος της αναπνοής - φώνηση</p>	<p>Ασκήσεις Εμπιστοσύνης/ Ενεργοποίηση σώματος / Ένταση - Χαλάρωση/ Αγωγή του Λόγου</p> <p>- Ο εκπαιδευτικός προτρέπει τους μαθητές να παίξουν τον κυνηγό: Ένας κυνηγά. Όποιον ακουμπά γίνεται εκείνος «κυνηγός». Σώζεται κάποιος μόνο αν βρεθεί στην αγκαλιά ενός άλλου για λίγα δευτερόλεπτα. / Κλείνουμε τα μάτια απλώνουμε τα χέρια και με όποιον γινόμαστε ζεύγη. Κάθε ζεύγος αποφασίζει μυστικά για έναν κοινό, αναγνωριστικό ήχο, π.χ. σφύριγμα πουλιού, μελωδία κ.α. Κλείνουν όλοι τα μάτια και απλώνονται στο χώρο. Κατόπιν προσπαθούν με τη βοήθεια του ήχου τους να βρουν το ταίρι τους. / Διατηρούμε τα ζεύγη και ο ένας ελέγχει την αναπνοή του άλλου που προσποιείται τον κοιμισμένο. Ο τελευταίος εκτελεί γρήγορη εκπνοή, παύση, και βαθιά εισπνοή. Εναλλάσσονται./</p> <p>/Άλλος τρόπος είναι να προσποιηθούμε ότι τα πλευρά είναι παραθυρόφυλλα μανταλωμένα και προσπαθούμε εισπνέοντας με τον αέρα να τα ανοίξουμε. Έτσι, εξασκούμε τα πλευρά μας στον έλεγχο της αναπνοής./ Μένουμε φουσκωμένοι και νιώθουμε το βάρος του αέρα επάνω στη ράχη και τη μέση μας. Εκπνέουμε./ Τέλος, με το συριστικό “σσς” δοκιμάζουμε όλο και μεγαλύτερη διάρκεια της εκπνοής.</p>
	1 ώρα	

		<p>-Ο εκπαιδευτικός προτρέπει τους μαθητές να παίξουν τον "κόμπο": σχηματίζουμε κύκλο. Με κλειστά τα μάτια, απλώνουμε το ένα χέρι και κινούμαστε προς το κέντρο . Ανοίγουμε τα μάτια. Βρισκόμαστε όλοι στο κέντρο κολλημένοι ο ένας με τον άλλον με μπλεγμένα χέρια. Χωρίς να μιλάμε ξεμπλέκουμε τον κόμπο - πάση θυσία χωρίς να χαλάσουμε τα ζεύγη. / Άσκηση για την ήρεμη αναπνοή: ο εκπαιδευτικός κρατάει ένα αναμμένο κερί. Τα παιδιά στέκονται σε απόσταση περίπου μισού μέτρου και φυσούν, έτσι ώστε η φλόγα να μην σβήσει, αλλά να τρεμοπαίζει./ Άσκηση για σύντομη αναπνοή και ενδυνάμωση του διαφράγματος: ο εκπαιδευτικός ανάβει πολλά κεριά τοποθετώντας τα στη σειρά. Καλεί τα παιδιά να σβήσουν τα κεριά γρήγορα, φυσώντας το ένα μετά το άλλο./ Με το ταίρι μας στεκόμαστε απέναντι και προφέρουμε "δδδ" εναλλάξ σαν να απειλούμε. Κατόπιν προφέρουμε "σσς" και ο αντίπαλος είναι αναγκασμένος να παραλύσει σταδιακά μέχρι να πέσει στο έδαφος.</p>
--	--	---

<p>13. Να κατανοήσουν οι μαθητές τη σημασία της υγιούς φωνής και τους τρόπους που μπορούμε να την προφυλάξουμε.</p>	<p>Η υγεία της φωνής</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού / Συζήτηση</p> <p>Οι μαθητές παρακολουθούν βίντεο και slides όπου αναφερόμαστε αναλυτικά στη λειτουργία των φωνητικών χορδών./ Ο εκπαιδευτικός αναφέρει τους κινδύνους από την κατάχρηση του φωνητικού οργάνου, το κάπνισμα ή τη φώνηση και το τραγούδι χωρίς ζέσταμα. / Επίσης, ο εκπαιδευτικός μπορεί να διαβάσει ή να αναφέρει αποσπάσματα από βιβλία σχετικά με το αντικείμενο: - Παπακωνσταντίνου, Ν. (σελ. 430-438) και Κατσάνης Δ., σελ. (239-256)</p>
---	---------------------------------------	--

<p>14. Να κατανοήσουν οι μαθητές τη βαθιά πλήρη αναπνοή και αφού εφαρμόσουν τη σωστή στήριξη, να επιχειρήσουν το δικό τους σωματικό ήχο.</p>	<p>Έλεγχος της αναπνοής - φώνηση-αντηχεία-τοποθέτηση φωνής</p>	<p>Ασκήσεις Εμπιστοσύνης/ Ενεργοποίηση σώματος / Ένταση - Χαλάρωση/ Αγωγή του Λόγου -Ο εκπαιδευτικός βάζει στο ηχοσύστημα cd με έντονη μουσική. Οι μαθητές εκφράζονται ελεύθερα πάνω στη μουσική. Όταν η μουσική σταματά, πρέπει να φτιάχνουν κύκλο. Κρατούν με το αριστερό χέρι το ταίρι τους στον κύκλο κι έτσι σχηματίζονται ζεύγη. /</p> <p>Την έντονη μουσική, διαδέχεται η χαλαρωτική. Τα ζεύγη των μαθητών εκτελούν τις καθιερωμένες ασκήσεις χαλάρωσης και ο ένας παρατηρεί τον άλλον. /</p> <p>Αφού επιτυγχάνεται η στήριξη του αέρα με τον έλεγχο του διάφραγματος ο συμμαθητής εκπαιδευτής προπονεί το ταίρι του «να ακουμπήσει την κορυφή της γλώσσας του στην άνω γνάθο και ξεκινώντας από το διάφραγμα, νιώθοντας τον αέρα στην κοιλιά να τη σφίγγει σαν ζώνη, να τραγουδήσει ένα διακοπτόμενο ννν. / Ο εκπαιδευτικός εξηγεί ότι αυτός ο ήχος έρχεται κατευθείαν από το διάφραγμα και αυτό είναι δυνατό γιατί το διάφραγμα βρίσκεται σε επικοινωνία με τις φωνητικές χορδές. Είναι ο λεγόμενος σωματικός ήχος».</p>
--	--	---

<p>Να εφαρμόσουν με εναλλακτικούς τρόπους, όσα έμαθαν στη θεωρία για τα αντηχεία και την τοποθέτηση της φωνής</p>	<p>1 ώρα</p>	<p>-Οι μαθητές μαζί με τον εκπαιδευτικό κάνουν ασκήσεις έντασης και χαλάρωσης των φθογγοπλαστικών οργάνων. / Κατόπιν ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει μια σειρά από ασκήσεις που οι μαθητές θα πρέπει να εκτελούν αν είναι δυνατό και καθημερινά για την εκγύμναση των φθογγοπλαστικών οργάνων. Σαγόνη. Χείλη. Ρουθούνια. Γλώσσα. Ουρανίσκος. Φάρυγγας. Λαιμός. / Έπειτα ο εκπαιδευτικός χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες και τους μοιράζει υλικό για τα αντηχεία. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να μελετήσει τη θεωρία για ένα μόνο από τα αντηχεία / Στη συνέχεια παρουσιάζουν. / Ακολουθεί συζήτηση-αξιολόγηση</p>
---	--------------	---

		<p>-Ο εκπαιδευτικός προτρέπει τους μαθητές να κινηθούν στο χώρο με μουσική υπόκρουση. Τους δίνει τα νούμερα 1 και 2, και σε κάθε σταμάτημα της μουσικής ένα νούμερο καταρρέει και το άλλο νούμερο πρέπει να το στηρίξει. / Με το ταίρι που έχουμε από το τέλος της παραπάνω δραστηριότητας και με συνοδεία χαλαρωτικής μουσικής, κάνουμε επανάληψη εναλλάξ την ύπτια και την καθιστή θέση αναπνοής καθώς και τη χαλάρωση των φθογγοπλαστικών οργάνων. / Καταπίνουμε για να ελέγξουμε τη στενότητα του στοματοφαρυγγικού χώρου. Κατόπιν, χασμουριόμαστε για να επιτύχουμε την στοματοφαρυγγική ευρύτητα./ Με σωστή στηριγμένη αναπνοή εκτελούμε τις παρακάτω ασκήσεις. 1)Γελάμε αργά ή γρήγορα με ξεσπάσματα και νιώθουμε την κίνηση του διαφράγματος. 2) Εκφέρουμε "nnn" ακουμπώντας την κορυφή της γλώσσας στην άνω γνάθο και νιώθουμε το σωματικό μας ήχο να ξεκινά από το διάφραγμα. Επαναλαμβάνουμε τη δεύτερη άσκηση και προσπαθούμε να νιώσουμε τη στήλη του αέρα που ενώνει το διάφραγμα με τις φωνητικές χορδές να πάλλεται.</p>
--	--	--

<p>15. Να εφαρμόσουν οι μαθητές όλα όσα έχουν μάθει ήδη στο μάθημα της αγωγής του λόγου σε συνδυασμό με την άρθρωση και συγκεκριμένα φωνήεντα</p>	<p>Τοποθέτηση φωνής – Άρθρωση -Φωνήεντα</p>	<p>Ομαδοσυνεργατική μάθηση/ Διαθεματικότητα – σύνδεση με τη μουσική/ Ενεργοποίηση του σώματος, των φθογγοπλαστικών οργάνων και των αντηχείων .Φωνητική με μουσική συνοδεία</p> <p>-Ο εκπαιδευτικός αρχικά χρησιμοποιεί κάποιες από τις ασκήσεις χαλάρωσης και αναπνοής. / Κατόπιν οι μαθητές επαναλαμβάνουν την άσκηση της αντήχησης αλλά με το μμμ αυτή τη φορά, όπως αυτή περιγράφεται, στο βιβλίο του Ν. Παπακωνσταντίνου , έτσι ώστε να βρούμε το σημείο πρόσκρουσης/ Ο εκπαιδευτικός αναφέρει διάφορους τρόπους εκφοράς μέσα από το βιβλίο π.χ.: α) Μ συνεχές με πλήρη αναπνοή, β) Μ διακεκομμένο. γ) Ανοδική άσκηση πέντε τόνων στην αρχή συνεχώς και δ) Ανοδική πέντε τόνων διακεκομμένα. στη συνέχεια διακεκομμένα. ε) Τέλος επιχειρούμε καθοδική μουσική πορεία. / Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες των τριών ατόμων και συνθέτουν μια δική τους μελωδία πάνω στην άσκηση του σημείου πρόσκρουσης με την εκφορά του Μ ή του Ν. / Κατόπιν διδάσκουν τις ασκήσεις τους στις άλλες ομάδες.</p>
	<p>2 ώρες</p>	

		<p>- Ο εκπαιδευτικός μοιράζει υλικό προκειμένου οι μαθητές να δουν σε εικόνες το σχήμα που πρέπει να έχουν η γλώσσα μας , τα χείλη και η στοματική κοιλότητα, κατά την προφορά των φωνηέντων. Α Ε Ι Ο ΟΥ. / Ανάλογα με τη θέση που κάθονται στην αίθουσα χωρίζονται σε ομάδες και κάθε μία αναλαμβάνει να παρουσιάσει ένα φωνήεν/ Οι υπόλοιπες ομάδες αξιολογούν την παρουσίαση/ Στη συνέχεια όπως πάντα, σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό εκτελούν τις ασκήσεις έντασης χαλάρωσης για τα φθγογπλαστικά όργανα/ Εκτελούμε ασκήσεις αναπνοής και στήριξης της φωνής και κατόπιν επαναλαμβάνουμε τη φώνηση με πλήρη στήριξη/ Κατόπιν μπορούμε να τις κάνουμε και με μουσική συνοδεία σε διάφορους τόνους για ποικιλία.</p>
--	--	---

<p>16.Να εφαρμόσουν οι μαθητές μέσα από την ομαδική εργασία, όλα όσα έχουν μάθει ήδη στο μάθημα της αγωγής του λόγου, σε συνδυασμό με την άρθρωση και συγκεκριμένα τα σύμφωνα</p>	<p>Άρθρωση και σύμφωνα</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Ομαδοσυνεργατική μάθηση/ Παρατήρηση υλικού και της δράσης του συμμαθητή/ Ενεργοποίηση του σώματος, των φθογοπλαστικών οργάνων και των αντηχείων</p> <p>-Ο εκπαιδευτικός μοιράζει υλικό προκειμένου οι μαθητές να δουν σε εικόνες το σχήμα που πρέπει να έχουν η γλώσσα μας, τα χείλη και η στοματική κοιλότητα, κατά την προφορά των συμφώνων./Οι μαθητές σε ομάδες ετοιμάζουν τις κατηγορίες (χωρίς να ξέρουν ότι ονομάζονται έτσι) : τριβόμενα (β,φ - δ,θ,- ζ,σ- γ,χ), φραγμογενή(κ,π,τ, - γκ, μπ, ντ) προστριβή ή σύνθετους φθόγγους (τσ,τζ,ντς,ντζ,- ξ,ψ), πλευρικά (λ,ρ) και ένρινα(μ,ν)./ Κατόπιν επιλέγουν μαθητές από τις άλλες ομάδες και τους διδάσκουν ότι μελέτησαν προκειμένου να κάνουν πρακτική. / Συνεχίζουν την εξάσκηση και στο σπίτι με διάφορες ασκήσεις προκειμένου την επόμενη φορά να τις παρουσιάσουν και να κάνουν και νέες σε πρώτη ανάγνωση.</p>
<p>17.Να εφαρμόσουν οι μαθητές όλα όσα έχουν μάθει ήδη στο μάθημα της αγωγής του λόγου σε συνδυασμό με την άρθρωση και συγκεκριμένα του συλλαβικού ήχου</p>	<p>Άρθρωση και συλλαβικός ήχος : φωνήεντα και σύμφωνα</p>	<p>Ομαδοσυνεργατική μάθηση/ Διαθεματικότητα – συνεργασία με τη μουσική/ Ενεργοποίηση σώματος και φωνής/ Αγωγή του λόγου/ Ορθοφωνία</p> <p>Εμπύχωση/ Καταιγισμός ιδεών/ Αφήγηση παραμυθιών/</p> <p>-Οι μαθητές σε ζεύγη εκτελούν τις καθιερωμένες ασκήσεις χαλάρωσης, καθώς και τα γυμνάσματα των</p>

<p>και ολόκληρων λέξεων</p>	<p>Προφορά - Η έννοια της υπερτεμαχιακής άρθρωσης</p> <p>1 ώρα</p>	<p>φθογοπλαστικών οργάνων./ Κατόπιν οι μαθητές κάθονται στον κύκλο οκλαδόν και πετούν ο ένας στον άλλον ένα μπαλάκι. Όποιος πιάνει το μπαλάκι, αποδίδει μία άσκηση που θα του προτείνει ο συμπαίκτης του. (η οποία μπορεί να είναι από όλο το φάσμα της αγωγής του λόγου, αλλά κυρίως από τις ασκήσεις που είχαν δοθεί για το σπίτι την προηγούμενη φορά). / Στη συνέχεια χωρίζονται ξανά σε ζεύγη και συνθέτουν ασκήσεις με προτεινόμενους συνδυασμούς συμφώνων και φωνηέντων. / Ο εκπαιδευτικός περνά από κάθε ζεύγος κρατώντας μια μεγάλη γυάλα όπου οι μαθητές ρίχνουν τις ασκήσεις που δημιούργησαν./ Αφού συγκεντρώσει όλες τις δυνατές προτάσεις, περνάει εκ νέου μπροστά από τα ζεύγη προκειμένου να τραβήξουν κλήρους με τις ασκήσεις και να τις εκφωνήσουν./ Εναλλακτικά ο εκπαιδευτικός μπορεί να δώσει μια δοσμένη μελωδία πάνω στις νότες και στο ρυθμό της οποίας πρέπει να εκφωνηθούν όσες συλλαβές ταιριάζουν.</p> <p>-Οι μαθητές είναι χωρισμένοι σε ομάδες των 2-3 ατόμων. Ο εκπαιδευτικός έχει μαζί του κάρτες με τα συμπλέγματα των συμφώνων π.χ. μπ, ντ, γκ, γγ, γχ. Εξηγεί την έρρινη προφορά τους όταν βρίσκονται μέσα σε μια λέξη. / Σηκώνει ψηλά μια κάρτα και κάθε ομάδα πρέπει να φωνάξει μια λέξη που να περιέχει το συγκεκριμένο σύμπλεγμα και μάλιστα με τη σωστή προφορά./ Ο εκπαιδευτικός μοιράζει ένα φύλλο χαρτί όπου υπάρχουν οι κανόνες της προφοράς της ελληνικής γλώσσας./ Οι ομάδες πρέπει να φτιάξουν μια ιστορία όπου να περιέχει όσο το δυνατόν περισσότερες λέξεις με δύσκολη προφορά. Ο εκπαιδευτικός σημειώνει αριθμητικά την επίδοση της κάθε ομάδας. Η ομάδα που κερδίζει δικαιούται να διαλέξει μια από τις προτεινόμενες ασκήσεις με ολόκληρα κείμενα λ.χ. παραμύθια , για κάθε μία από τις ομάδες./ Τα μέλη των ομάδων μοιράζονται τις φράσεις και διαδοχικά αναλαμβάνουν την αφήγηση.</p>

<p>18. Να πειραματιστούν οι μαθητές με τις δυνατότητες του προσωδιακού λόγου</p>	<p>Προσωδία</p>	<p>Εμπύχωση/Ορθοφωνία/ Αυτοσχεδιασμός/</p> <p>Ο εκπαιδευτικός ορίζει έξι χρώματα και με τη σειρά δίνει ένα σε κάθε έναν από τους μαθητές. Σχηματίζονται έτσι έξι ομάδες. Βάζουμε χαλαρωτική μουσική και με το παράγγελμα του εκπαιδευτικού, το κάθε χρώμα εκτελεί τις αναπνευστικές ασκήσεις, ενώ τα άλλα χρώματα δοκιμάζουν να “μουρμουρίσουν” το “μα με μι μο μου” πάνω στη μουσική που ακούγεται. / Έπειτα, η μουσική γίνεται πιο γρήγορη και τα χρώματα πρέπει να κινηθούν ελεύθερα στο χώρο. / Ο εκπαιδευτικός έχει δίχρωμες σημαίες με όλους τους συνδυασμούς των παραπάνω έξι χρωμάτων. Κάθε φορά που σηκώνει σημαία, τα δύο χρώματα που αυτή εικονίζουν, κάνουν μαζί μια κίνηση. Όταν η μουσική παύσει, συζητούν με τα “μα με μι μο μου”.</p> <p>Όταν πάρουν προσωδιακή μορφή οι φράσεις που ανταλλάσσουν οι ομάδες των χρωμάτων θα φαίνεται ότι συνομιλούν./ Ενώ οι δύο ομάδες “μιλάνε” μέσω των ασκήσεων “μα με μι μο μου” μία άλλη ομάδα γίνεται «μεταφραστής» και εξηγεί χρησιμοποιώντας ολόκληρες προτάσεις με τη φαντασία της. / Στο τέλος του μαθήματος οι μαθητές ερωτώνται τι είναι αυτό που τους έκανε κάθε φορά να καταλάβουν το νόημα της άσκησης των ομάδων. Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός από τα συναγόμενα μαζί με τους μαθητές, δίνει τον ορισμό της προσωδίας</p>
	<p>1 ώρα</p>	

<p>19. Να εμπεδώσουν οι μαθητές την εμπειρία του προσωδιακού λόγου σε συνδυασμό με τη φωνητική παράδοση</p>	<p>Προσωδία - επιτονισμός/ Εκφραστικότητα του λόγου/ απόπειρα τραγουδιού</p> <p>2 ώρες</p>	<p>Ενεργοποίηση του σώματος και της φωνής/ Διαθεματικότητα/ Μουσικά γυμνάσματα</p> <p>Έστω ότι διατηρούμε τις ομάδες του προηγούμενου μαθήματος, οι οποίες μπορούν να βρουν πια ένα όνομα δικό τους που να τις αντιπροσωπεύει. / Αρχικά ο εκπαιδευτικός δίνει μεγάλες κάρτες με φράσεις από τις οποίες λείπουν οι τόνοι των λέξεων και τα σημεία στίξης. Μοιράζει σε κάθε ομάδα τόσες όσα είναι τα μέλη της κάθε μιας. Αφού δραματοποιήσουν τις φράσεις σύμφωνα με το νόημα που καταλαβαίνουν πρέπει να καθίσουν στον κύκλο και να τις παρουσιάσουν. / Οι μαθητές συγκρίνουν και βγάζουν συμπεράσματα για την αίσθηση της κάθε ομάδας σχετικά με την έκφραση-προσωδία μιας φράσης και πώς αυτή συνδέεται με το νόημα./ Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός μοιράζει σε κάθε ομάδα από μια λέξη την οποία θα πρέπει να μελοποιήσουν. Ένα μέλος από κάθε ομάδα τη φορά έρχεται κοντά στον εκπαιδευτικό και κάνει το μάεστρο δοκιμάζοντας συνδυασμούς των μελοποιημένων λέξεων./</p>
---	--	--

Επίπεδο 2 : Καλλιτεχνική Δημιουργία – Θεατρική παράσταση		
<p>20. Να εμπλουτίσουν οι μαθητές τον προσωδιακό λόγο τους με τη συνδρομή της ενόργανης μουσικής τέχνης.</p>	<p>Προσωδία του τελάλη και του ψάλτη/ Μιλώντας με μουσική υπόκρουση/ Τραγουδώντας με πρόζα 1 ώρα</p>	<p>Ενεργοποίηση σώματος και φωνής/ Διαθεματικότητα. Ο εκπαιδευτικός τοποθετεί έξι καρέκλες. Χτυπά με το τύμπανο. Όταν σταματά το χτύπημα, οι μαθητές οφείλουν να πλησιάσουν μια από τις καρέκλες-φωλιές. Καμιά φωλιά δεν μπορεί να φιλοξενήσει παραπάνω από 3-4 μαθητές. Μετά την τρίτη φορά, κάθε φωλιά γίνεται και μια ομάδα./ Οι ομάδες παραλαμβάνουν στίχους από μελοποιημένη ποίηση π.χ. Γκάτσου, Σεφέρη Ελύτη, για να τους μελετήσουν./ Πρέπει να το διαβάσει υπόσπον με δύο τρόπους: α) σαν τον τελάλη της παλιάς εποχής β) σαν τον ψάλτη που διαβάζει ένα ανάγνωσμα. / γ) Το ίδιο υλικό ένα ένα, τα μέλη της ομάδας χωρίς πρόβα πρέπει να το απαγγείλουν με μουσική υπόκρουση/ Επίσης οι μαθητές θα επιχειρήσουν να ψευδοτραγουδήσουν: δ) ενώ οι άλλες ομάδες θα τραγουδούν ένα τμήμα του τραγουδιού, ένα ένα τα μέλη της κάθε ομάδας θα μιλάει μέσα στο σωστό χρόνο, ε) τέλος, ο κορυφαίος της ομάδας θα το κανοναρχεί πριν η υπόλοιπη ομάδα το τραγουδήσει./ Ο εκπαιδευτικός μοιράζει στους μαθητές μουσικά δείγματα από παραδοσιακά τραγούδια που προσφέρονται για δραματοποίηση και τους προτρέπει να τα μελετήσουν στο σπίτι προκειμένου να επιλέξουν κάποια από αυτά για την παράστασή τους</p>

<p>21. Οι μαθητές μέσα στις μικρές τους ομάδες, ενθαρρύνονται να εφαρμόσουν τα όσα έμαθαν, επεξεργαζόμενοι ελεύθερα με θεατρικό-μουσικο-χορευτικό τρόπο ειδικά επιλεγμένα παραδοσιακά τραγούδια,</p>	<p>Προετοιμασία μιας παράστασης</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Ομαδοσυνεργατική μέθοδος/ Αυτοσχεδιασμός/ Διαθεματικότητα Μουσική- Ποίηση-Θέατρο-Χορός Οι μαθητές με τη συνδρομή του εκπαιδευτικού εκτελούν τις καθιερωμένες αναπνευστικές ασκήσεις , και τις ασκήσεις τοποθέτησης./ Ψηφίζουν φανερά για το ποια από τα τραγούδια τους ενδιαφέρει να δραματοποιήσουν. Ανάλογα με τις προτιμήσεις τους, χωρίζονται σε ομάδες./ Οι ομάδες συσκέπτονται και αποφασίζουν με ποιον τρόπο θα δραματοποιήσουν το κάθε τραγούδι. Γράφουν επιμέρους διαλόγους ή αφηγήσεις όπου είναι απαραίτητο. Εάν αποφασίσουν ότι ένα μεγάλο μέρος τους πρέπει να μείνει ατόφιο, προτείνουν τρόπους για να γίνει πιο εκφραστική η απαγγελία. Εάν αποφασίσουν ότι κάποια μέρη τους πρέπει να τραγουδηθούν κάνουν οντισιόν σε μέλη άλλων ομάδων προκειμένου να εμπλουτίσουν τη χορωδία τους. Ενώ εάν αποφασίσουν ότι κάποια μέρη τους πρέπει να χορευτούν προσπαθούν να χορογραφήσουν ή να αναζητήσουν πληροφορίες για το χορό που σκοπεύουν να παραστήσουν./ Στο τέλος της ώρας δίνουν γραπτά τις προτάσεις τους στον εκπαιδευτικό.</p>
--	--	---

<p>22. Οι μαθητές τελειοποιούν τις ιδέες τους και κάνουν δοκιμές επάνω στον τρόπο που έχουν επιλέξει να επεξεργαστούν το υλικό προς παράσταση.</p>	<p>Προετοιμασία μιας παράστασης</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Ομαδοσυνεργατική μέθοδος/ Αυτοσχεδιασμός/ Διαθεματικότητα Μουσική- Ποίηση-Θέατρο-Χορός - Οι μαθητές εκτελούν τις καθιερωμένες αναπνευστικές ασκήσεις και τις ασκήσεις τοποθέτησης. Με τη βοήθεια του πιάνου ή κάποιου μελοποιημένου ήχου κάνουν φωνητικό ζέσταμα “μα με μι μο μου”, ή ότι άλλο τους ζητηθεί. / Κατόπιν κάθε ομάδα με τον εκπαιδευτικό δουλεύει τα μουσικά κομμάτια του έργου της, ενώ οι άλλες ομάδες κάνουν εκτεταμένη συγγραφική εργασία προκειμένου να είναι έτοιμο το κείμενό τους και το σχέδιο της σκηνοθεσίας τους./ Ο κάθε ένας προσπαθεί να απαγγείλει το κομμάτι του και δέχεται τις παρατηρήσεις των άλλων.</p>
--	--	---

<p>23. Οι μαθητές αυτενεργούν, καθώς κάνουν τις δοκιμές τους πάνω στο τελικό τους υλικό</p>	<p>Προετοιμασία για την παράσταση ώρα</p>	<p>Ενεργοποίηση σώματος και φωνής/ Ομαδοσυνεργατική μάθηση</p> <p>-Στην αρχή του μαθήματος κάθε ομάδα είναι υπεύθυνη να εκτελέσει τις αναπνευστικές ασκήσεις και τα φωνητικά ζεστάματά της, ενώ ο εκπαιδευτικός μελετά τις σκηνοθετικές προτάσεις της κάθε ομάδας. / Κάθε ομάδα κάνει δοκιμή τη ροή του έργου της και ο εκπαιδευτικός προσπαθεί να πάρει μια ιδέα από την κάθε μία ομάδα./ Στο τέλος του μαθήματος κάνει παρατηρήσεις σε θέματα ορθοφωνίας που αφορούν συνολικά όλες τις ομάδες, ή σε θέματα κίνησης που τυχόν εμποδίζουν τη στήριξη της φωνής.</p>
---	---	---

<p>24 . Οι μαθητές παρουσιάζουν σε γενική δοκιμή τη δουλειά τους μέσα στο σύνολο της τάξης και συζητούν για το αποτέλεσμα</p>	<p>Προετοιμασία για την παράσταση 1 ώρα</p>	<p>Ενεργοποίηση σώματος και φωνής/ Παράσταση Ομαδοσυνεργατική μάθηση Πρόκειται για την τελευταία πρόβα των ομάδων, που για την ακρίβεια μια προ-παράσταση. Οι ομάδες παρασταίνουν με τη σειρά ολόκληρα τα "έργα" μπροστά στους συμμαθητές τους. Γίνονται μικρές συστάσεις όπου είναι απαραίτητο, καθώς και οδηγίες για εξάσκηση στο σπίτι. Το αυτοσχεδιαστικό δρώμενο είναι πλέον, έτοιμο για παράσταση.</p>
---	---	--

Επίπεδο 3: Αξιολόγηση μέσα στην τάξη		
<p>25.Να περιγράψουν οι μαθητές μέσα στην ομάδα τους την εμπειρία τους και τέλος, να κατονομάσουν τα οφέλη του μαθήματος.</p>	<p>Αξιολόγηση του μαθήματος</p> <p>1ώρα</p>	<p>Εμφύχωση/ Ομαδοσυνεργατική μάθηση . Παιχνίδι εμπιστοσύνης.</p> <p>-Τα παιδιά περπατούν στο χώρο σε κύκλο με συνοδεία τυμπάνου. Όταν ο εκπαιδευτικός σταματά το τύμπανο μένουν ακίνητοι. Την τρίτη φορά κάθονται οκλαδόν σε κύκλο. Ο εκπαιδευτικός εισέρχεται στο κέντρο του κύκλου κρατώντας ένα κοντάρι ως διάμετρο και ορίζει με αυτό ανά δύο παιδιά - σημεία του κύκλου.</p> <p>-Τα ζεύγη των παιδιών απομονώνονται για να συζητήσουν, μέσα σε καθορισμένο χρόνο. Στην ουσία ο κάθε μαθητής αποκαλύπτει στο ταίρι του σε ποιον τομέα ωφελήθηκε από το οικείο μάθημα. Όταν τελειώσει ο χρόνος οι μαθητές επιστρέφουν στον κύκλο και εκτελούν αναπνευστικές ασκήσεις..</p> <p>Ο εκπαιδευτικός χτυπά ένα τύμπανο και κάθε μαθητής πρέπει να σηκωθεί, και με καλά στηριγμένη φωνή λέει κάποια από τα λόγια που είχε πει το ταίρι του.</p> <p>Μόλις ακουστούν όλοι ο εκπαιδευτικός κάθεται στον κύκλο, κρατιούνται από τα χέρια, και τους απευθύνει τις ευχαριστίες του για την καλή συνεργασία, αλλά και τις ευχές του για τη μελλοντική τους πορεία.</p>

Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Α' επίπεδο: εκφορά λόγου - εκφραστικότητα

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ -ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΑ - ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>-Διαμόρφωση ευεπίφορου κλίματος για εξωτερίκευση και ομαδικότητα.</p> <p>Αποτίμηση του ίδιου μαθήματος της προηγούμενης τάξης.</p> <p>-Να αντιληφθούν οι μαθητές/-τριες πόση σημασία έχει η προφύλαξη της φωνής τους και να ασκηθούν στο να αναπνέουν σωστά.</p>	<p>Ανάπτυξη ομαδικού πνεύματος – γνωριμία – συνεργασία.</p> <p>Αποτίμηση της περσινής διδασκαλίας του μαθήματος από τους μαθητές και επιθυμίες τους ως προς τη διδακτέα ύλη του της φετινής χρονιάς.</p> <p>Εκμάθηση της σωστής αναπνοής</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Ασκήσεις εμπιστοσύνης.</p> <p>Ο διδάσκων ρωτά τους/τις μαθητές/-τριες πόσο τους άρεσε το περσινό μάθημα της ΑΓΩΓΗΣ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ, τι τους άρεσε περισσότερο από αυτό, τι ΔΕΝ τους άρεσε. Στη συνέχεια, τους ρωτά πώς θα ήθελαν να διεξάγεται φέτος και ποια να είναι η ύλη του.</p> <p>Αξιοποιώντας όσα από τα αιτήματά τους για το φετινό μάθημα μπορούν να ενταχθούν στη διδακτέα ύλη της Β' γυμνασίου, τους εξηγεί αν και με ποιον τρόπο θα ικανοποιηθούν, ενώ τους εξηγεί και γιατί δε μπορούν να ικανοποιηθούν τα υπόλοιπα.</p> <p>Αν το κρίνει σκόπιμο, στο τέλος της διδακτικής ώρας προβαίνει και στη σύναψη του λεγόμενου «παιδαγωγικού συμβολαίου» μεταξύ των μαθητών/-τριών και του ιδίου.</p> <p>Προτείνεται όμως να γίνονται ασκήσεις πλήρους αναπνοής διάρκειας 5-10 λεπτών σε κάθε συνάντηση –</p>

		τουλάχιστον για τα πρώτα δύο τρίμηνα.
<p>Να είναι σε θέση οι μαθητές/-τριες να διακρίνουν σε μια μελωδία τη διαφορά της έντασής της από τη διαφορά του τονικού ύψους, αφού πρώτα αντιληφθούν το περιεχόμενο της έννοιας «τονικό ύψος» και «ένταση».</p>	<p>Το (τονικό) ύψος και η ένταση της φωνής και ήχου και οι μεταβολές τους.</p> <p>2 ώρες</p>	<p>Αφού ο διδάσκων εξηγήσει, με παραδείγματα από τη φωνή του ή από νότες που παίζει σε ένα μουσικό όργανο, την έννοια της «έντασης» της φωνής και του κάθε μουσικού ήχου, και την έννοια του τονικού της/του ύψους, κάνει τις εξής ασκήσεις για εμπέδωση της διδαχθείσας ύλης: δίνει στους/στις μαθητές/-τριες μια συλλαβή -π.χ. τη «λα»- και τους ζητά, αφού τους παίξει μία νότα στο πιάνο ή στο αρμόνιο (π.χ. τη μι) να την πουν επαναλαμβάνοντάς για μερικές φορές, πάνω σε αυτήν ακριβώς την νότα – δηλαδή στο τονικό ύψος αυτού του μουσικού φθόγγου. Αφού το καταφέρουν, τους ζητά να αυξομειώσουν την ένταση με την οποία την αποδίδουν φωνητικά. Με την ευκαιρία της αλλαγής της έντασης, τους μαθαίνει την έννοια του κρεσέντο και του ντιμινουέντο/ντεκρεσέντο.</p>

		<p>Κατόπιν, τους ζητά να κάνουν το ίδιο με μία δισύλλαβη λέξη – π.χ. με τη λέξη «χαρά».</p> <p>Στην επόμενη άσκηση τους ζητά να «τραγουδήσουν» -πάντα με την ίδια σταθερή ένταση- την ίδια συλλαβή (π.χ. «τα») στο τονικό ύψος μίας συγκεκριμένης νότας που θα τους δώσει, ενώ αμέσως μετά, και ενόσω οι μαθητές/-τριες ήδη την τραγουδούν στον τόνο που τους δόθηκε μόλις πριν, τους ζητά να την πουν έναν τόνο ή λίγους τόνους πιο πάνω. Και αυτόν τον νέο τόνο τους το δίνει με τον ίδιο τρόπο με τον οποίο έδωσε τον αρχικό.</p> <p>Κατόπιν κάνει το ίδιο με μια δισύλλαβη λέξη (π.χ. τη λέξη «έλα»). Στις πρώτες αυτές ασκήσεις η αλλαγή του τόνου είναι μόνο κατά δύο ημιτόνια. Αργότερα είναι κατά 3 ή 4 ημιτόνια. Στο τέλος, πρέπει οι μαθητές –ή, έστω η πλειοψηφία τους- να μπορεί να αποδώσει αυτή την άσκηση και στην περίπτωση που η αλλαγή του τόνου είναι μόνο ένα ημιτόνιο.</p> <p>Επιπλέον, πρέπει, πριν ολοκληρωθεί η ενότητα οι μαθητές να ασκηθούν και στις περιπτώσεις που ο τόνος κινείται από το αρχικό του ύψος προς ένα χαμηλότερο και όχι</p>
--	--	---

		<p>μόνο σε κάποιο υψηλότερο.</p> <p>Κρίνεται σκόπιμο σε αυτή την ενότητα να μάθουν οι μαθητές και την έννοια της χροιάς/ηχοχρώματος (της φωνής και των μουσικών οργάνων, αλλά και κάθε ήχου γενικά).</p>
<p>Να αναπτύξουν/καλλιεργήσουν οι μαθητές/-τριες τη φωνή τους</p>	<p>Άρθρωση/εκφορά φωνηέντων/συμφώνων (άφωνα, ένρινα, υγρά, διπλά)</p> <p>Άρθρωση/εκφορά συμφώνων (ρ, σ, θ)</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Ασκήσεις αναπνοής.</p> <p>Ασκήσεις για την άρθρωση φωνηέντων (α, ε, ι, ο, ου)</p> <p>Χειλικά (π, β, φ)</p> <p>Χειλικά, δόντια (θ, β)</p> <p>γλώσσα, δόντια (σ, ζ)</p> <p>Χείλη, δόντια (ψ) (ξ)</p> <p>Γλώσσα, σκληρός ουρανίσκος (τ, ντ, λ, ρ, ν)</p> <p>γλώσσα</p> <p>Ρ, σ, θ (διδασκαλία και εξάσκηση μέσω παρηχητικών κειμένων).</p> <p>Ενδεικτική άσκηση του παρηχητικού κειμένου «Πίνοντας ήλιο κορινθιακό» του Ελύτη, από το βιβλίο Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Β΄ Γυμνασίου., μαλακός ουρανίσκος</p>
<p>Να αναπτύξουν/καλλιεργήσουν οι μαθητές/-τριες την ακουστική τους ικανότητα</p>	<p>Ενεργητική ακρόαση</p> <p>3 ώρες</p>	<p>Βίντεο, διάφορα ακούσματα, αναγνώριση πηγής προέλευσης του ήχου. Παρακολούθηση συνομιλιών χωρίς ήχο και, κατόπιν, με ήχο.</p> <p>Αναπαραγωγή καταστάσεων με ήχο και χωρίς ήχο.</p>

<p>Να ενισχύσουν οι μαθητές/-τριες την (οπτική κυρίως) μνήμη τους</p>	<p>Απομνημόνευση</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Αφήνουμε τους/τις μαθητές/-τριες να επιλέξουν ένα μικρό απόσπασμα από διήγημα, ποίημα ή θεατρικό μονόλογο και να τον απομνημονεύσουν. Χρησιμοποιούμε διάφορες τεχνικές απομνημόνευσης.</p> <p>Ενδεικτικά: Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β΄ Γυμνασίου, ποιήματα «Αθήνα» του Ασλάνογλου, «Η πόλη» του Τσακνιά και «Πίνοντας ήλιο κορινθιακό» του Ελύτη.</p>
<p>Να ενισχύσουν οι μαθητές/-τριες την (ακουστική κυρίως) μνήμη τους</p>	<p>Απομνημόνευση</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Χωρίζουμε την τάξη στα δύο ή τρία δημιουργώντας ισομεγέθεις ομάδες. Βάζουμε στους μαθητές/-τριες να ακούσουν δύο ή τρία μικρά και εύκολα αλλά μη γνωστά στα παιδιά, ελληνικά ή αγγλικά τραγούδια (διαθεματικότητα με το μάθημα των αγγλικών) – όχι ολόκληρα αλλά μισά- και ζητάμε να επιλέξει η κάθε ομάδα αυτό που θεωρεί ότι θα καταφέρει να απομνημονεύσει όσο το δυνατόν καλύτερα/ορθότερα - στη μουσική και στους στίχους του- αν το ακούσει 2 φορές. Κατόπιν, βάζουμε να ακούσει το απόσπασμα του τραγουδιού που επέλεξε κάθε ομάδα, 2 φορές ακόμα, και την</p>

		καλούμε να το αποδώσουν όλα τα μέλη της τραγουδώντας το ταυτόχρονα. Όλοι οι εκτός της ομάδας που «εξετάζεται», βαθμολογούν την επίδοσή της. Έτσι, ασκούνται όλοι/-ες οι μαθητές/-τριες και στην ενεργητική ακρόαση, προκειμένου να είναι σε θέση να αξιολογήσουν ό,τι τραγουδούν οι συμμαθητές/-τριές τους.
Να ενισχύσουν οι μαθητές/-τριες τη γλωσσική τους ανάπτυξη	Αφηγηματική ικανότητα 3 ώρες	Διαφορετικές, ως προς την ένταση της φωνής και το ύφος, αναγνώσεις μικρών κειμένων (μύθων, παραμυθιών, διηγημάτων). Ασκούμε τους μαθητές στην ενεργητική ανάγνωση (αργή, καθαρή, αρχικά ουδέτερη χωρίς ύφος και κατόπιν, με χρώμα) – επιλογή κειμένων από το βιβλίο Νεοελληνικής Γλώσσας της Β΄ Γυμνασίου. Ενδεικτικά: «Κάσπαρ Χάουζερ στην έρημη χώρα» του Χατζή, «Για τον όρο μετανάστες» του Μπρεχτ, το «Όταν πρωτοκατέβηκα στη Σμύρνη» της Σωτηρίου, «Η ιστορία του δαχτυλιδιού» του Λέσινγκ και «Το τραγούδι του γιανγκ» Ανωνύμου.
Να είναι σε θέση οι μαθητές/-τριες να εκφέρουν ρυθμικά και με σταθερό	Ρυθμικότητα	Δίνουμε μία συλλαβή – π.χ. τη «λα», την «πα», την «τα»- και αφού με παλαμάκια τους

tempo, συλλαβές	2 ώρες	παίζουμε ένα συγκεκριμένο ρυθμικό σχήμα, τους καλούμε να την αναπαράγουν πάνω σε αυτό. Κατόπιν, τους δίνουμε μια άλλη, λιγότερο «εύκολη» συλλαβή, όπως την «τι», ή τις λίγο δυσκολότερες, «βου», ή «τρα» και τους ζητάμε το ίδιο. Στη συνέχεια δίνουμε ένα λίγο πιο σύνθετο ή λίγο πιο δύσκολο ρυθμικό μοτίβο/σχήμα, και τους ζητάμε να κάνουν το ίδιο. Στόχος των δραστηριοτήτων αυτών είναι να ασκηθούν στο να διατηρούν σταθερό ένα ρυθμικό σχήμα, αφού πρώτα αποκτήσουν την ικανότητα να απομνημονεύουν και να αναπαράγουν όσο το δυνατό πιο πιστά ένα ρυθμικό σχήμα που τους δίνεται.
Να είναι σε θέση οι μαθητές/-τριες να διαβάσουν και να απαγγέλουν ρυθμικά	Γλωσσική ανάπτυξη με τήρηση ρυθμού 3 ώρες	Επιλεγμένα μικρά ποιήματα από τα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Α΄ Γυμνασίου – κάθε παιδί επιλέγει έναν στίχο (σε ομάδες) επιλέγουν κάθε ομάδα τον ρυθμό της (με στόμα, ήχο, χέρια) και ο καθένας λέει τον στίχο που επέλεξε με όποιον τρόπο θέλει. Ενδεικτικά: «Νανούρισμα στον γιο μου» του Χικμέτ
Να είναι σε θέση οι μαθητές/-τριες να αποδίδουν εκφραστικά, κείμενα, χρησιμοποιώντας	Σωματοποίηση προφορικού λόγου	Αναπαράγουμε προηγούμενα αποσπάσματα κειμένων και μικρά ποιήματα ή

και το σώμα τους	3 ώρες	αποσπάσματα ποιημάτων και ζητάμε να τα ερμηνεύσουν και σωματικά, με τη χρήση παραγλωσσικών (:επιτονισμός, διακυμάνσεις, χρωματισμός και ένταση της φωνής) και εξωγλωσσικών στοιχείων (:οι κινήσεις του σώματος, των χεριών και η έκφραση του προσώπου – βλ. «γλώσσα του σώματος»). Την 4 ^η ώρα ζητάμε από τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν και κίνηση του σώματός τους προκειμένου να εκφράσουν πληρέστερα ή γλαφυρότερα ό,τι διαβάζουν ή απαγγέλουν από στήθους.
Να καταστούν ικανοί/-ές οι μαθητές/-τριες να αποδίδουν φωνητικά ένα τραγούδι, με όσο το δυνατό πιο ορθοφωνικό τρόπο.	Απόδοση τραγουδιού 1 ώρα	Ασκήσεις φωνητικής πάνω σε ένα φωνητικά και μουσικά απλό και μικρό τραγούδι – π.χ. στο «Τα παιδιά κάτω στον κάμπο» του Χατζιδάκι, ή κάποιο από τα παιδικά τραγούδια του Μαυρουδή. (Αν το τραγούδι δεν είναι μικρό, μπορεί να διδαχθούν μόνο ένα ή κάποια μέρη του.)

Β' επίπεδο: προετοιμασία εκδήλωσης εκφραστικής απόδοσης κειμένων

Να ασκηθούν οι μαθητές/-τριες στο να εκτίθενται στο κοινό ως ηθοποιοί που απαγγέλουν από στήθους, μικρά κείμενα ή	Απόδοση θεατρικού διαλόγου και διαλεγόμενων μεταξύ τους αποσπασμάτων λογοτεχνικών	Η εκδήλωση που θα προετοιμάσουν οι μαθητές/-τριες έχει δύο μέρη: στο πρώτο θα αποδώσουν (από
---	---	--

<p>αποσπάσματα κειμένων.</p>	<p>κειμένων (πεζών ή ποιημάτων, ή και πεζών και ποιημάτων).</p> <p>4 ώρες</p>	<p>στήθους) με θεατρική έκφραση (διαθεματικότητα με το μάθημα) ένα μικρό τμήμα ένα θεατρικού έργου με διαλόγους μεταξύ δύο, τριών ή τεσσάρων προσώπων (αν το επιτρέπουν οι δυνατότητες των παιδιών, προτιμώνται τα 3 ή 4 πρόσωπα). (Το έργο και το απόσπασμα θα το επιλέξει ο διδάσκων συνεργαζόμενος με τους μαθητές/-τριες που θα το αποδώσουν.)</p> <p>Στο δεύτερο μέρος, μια άλλη ομάδα μαθητών/-τριών (δηλαδή τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης) θα αποδώσει από στήθους αλλά εκφραστικά, μικρά αποσπάσματα λογοτεχνικών έργων (που θα επιλέξουν οι ίδιοι/-ες σε συνεργασία με τον διδάσκοντα) και μικρά αποσπάσματα τραγουδιών. Κάθε λογοτεχνικό απόσπασμα όμως, θα έχει περιεχόμενο που είτε θα συναρτάται με το θέμα του αποσπάσματος του τραγουδιού που ακούστηκε μόλις πριν ή θα ακουστεί αμέσως μετά από αυτό, είτε θα έχει το ίδιο θέμα με το εν λόγω απόσπασμα τραγουδιού. Μπορεί όμως να έχει και περιεχόμενο που συνδιαλέγεται με το περιεχόμενο του αποσπάσματος που</p>
------------------------------	---	---

		<p>προηγήθηκε. (Π.χ. μπορεί να αρχίζει αναφερόμενο στο θέμα που θίχτηκε ρητά στην τελευταία φράση ή παράγραφο του προηγούμενος αποσπάσματος, ενώ μπορεί να απαντά και σε ένα ερώτημα που τέθηκε στο τέλος του προηγούμενου αποσπάσματος.)</p> <p>Οι μαθητές/-τριες δε θα «μιλούν» στο κοινό ακίνητοι αλλά θα αποδίδουν εκφραστικά ό,τι θα «λένε» και ό,τι θα τραγουδούν από στήθους. Μάλιστα είναι προτιμότερο, κάποιιοι τουλάχιστον από αυτούς –αν όχι όλοι- να κινούνται επί σκηνής. Σε κάθε περίπτωση, αυτό το μέρος θα δομείται στη βάση ζευγών καλλιτεχνικών έργων, από τα οποία το ένα θα είναι λογοτεχνικό και το άλλο (δηλαδή το δεύτερο ή το πρώτο από τα κάθε φορά δύο) θα είναι τραγούδι.</p> <p>Τέλος, οι μαθητές/-τριες θα είναι τοποθετημένοι/-ες στη σκηνή με τρόπο που να υποδηλοί ή να δείχνει ότι όλοι υπηρετούν ένα και ενιαίο δρώμενο, και όχι με τρόπο που να δείχνει ότι αποδίδουν «παράλληλους» και ασύνδετους μεταξύ τους «μονολόγους».</p> <p>Στη σκηνοθεσία του δρώμενου μπορεί ο</p>
--	--	--

		<p>διδάσκων να υιοθετήσει κάποιες ιδέες των μαθητών/-τριών, αφού η όλη διαδικασία της προετοιμασίας της εκδήλωσης, πρέπει να εμφορείται από αντίληψη, πνεύμα και διάθεση που αντιστοιχεί στην ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας.</p> <p>Την εκδήλωση θα παρακολουθήσει όλη η Β΄ και η Α΄ γυμνασίου του σχολείου.</p>
--	--	--

Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Το Προτεινόμενο Α.Π.Σ. για το μάθημα «Αγωγή του Λόγου-Ορθοφωνία-Φωνητική- Τραγούδι» για την Γ΄ Καλλιτεχνικού Γυμνασίου

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ-ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΑ - ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>-Να θυμηθούν οι μαθητές την έννοια της σωστής αναπνοής</p> <p>-Να αποκτήσουν την ικανότητα της σωστής τοποθέτηση φωνής, την χαλάρωση, την καλή άρθρωση και να πειραματιστούν με φωνητικές ασκήσεις</p>	<p>Αναπνοή - Χαλάρωση - Τοποθέτηση φωνής - Άρθρωση συμφώνων - Προφορά - Προσωδία - Ισοκράτης.</p>	<p>Εξάσκηση αναπνοής/ έλεγχος και διάπλαση φωνητικών χορδών/ τοποθέτηση φωνής/ παραγωγή-σηματισμός φωνηέντων/ άρθρωση & εκφορά λόγου.</p> <p>Σειρά ασκήσεων –καλό είναι να έχουν οι μαθητές τη σειρά και σε έντυπη μορφή, ασκήσεις προετοιμασίας-</p>

	1 ώρα	<p>χαλάρωσης , εκτάσεις ανοίγματος του θώρακα, έκταση των χεριών στο ύψος των ώμων, έκταση των χεριών με τις παλάμες προς το έδαφος κ.ά. για καθημερινή εξάσκηση)/ ασκήσεις συγκέντρωσης/ ασκήσεις αναπνοής/</p> <p>Φωνητικά γυμνάσματα 10' με 15' λεπτά στο τέλος του μαθήματος</p>
<p>2. Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές την εκφορά του λόγου με συγκεκριμένο τονικό ύψος και να αποκτήσουν σταδιακά τονική ευστάθεια.</p>	<p>Τονική ευστάθεια-ομιλία καθημερινού λόγου</p> <p>2 ώρες</p>	<p>Ομιλία καθημερινού λόγου: άσκηση με «χρωματική μετατροπική κίνηση».</p> <p>Σταθεροποιούμε την φωνή μας σε έναν τόνο π.χ. Ντο.</p> <p>Στη συνέχεια χρησιμοποιούμε μία λέξη ή και πρόταση τραγουδώντας ρυθμικά στον τόνο Ντο.</p> <p>Επαναλαμβάνουμε την άσκηση με χρωματική κίνηση επάνω και κάτω από τον επιλεγόμενο τόνο.</p> <p>Ο διδάσκων ζητάει από τους μαθητές να έχουν μαζί τους ένα βιβλίο λογοτεχνίας. Ανοίγουν το βιβλίο σε τυχαία σελίδα και αρχίζουν ένας ένας να διαβάζει σε συγκεκριμένο τονικό ύψος. Π.χ. Ντο. Ο επόμενος που θα συνεχίσει θα ανέβει</p>

		<p>χρωματικά π.χ. στο Ντο δίσση (#)και θα συνεχίσουμε την άσκηση έως ότου τελειώσει το λογοτεχνικό κείμενο.</p>
<p>3.Να γνωρίσουν οι μαθητές τα χαρακτηριστικά της έκφρασης και να ασκηθούν στον χρωματισμό της φωνής.</p>	<p>Έκφραση/ Χαρακτηριστικά της έκφρασης</p>	<p>Παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού / Αναζήτηση - διερεύνηση του θέματος</p> <p>Χαρακτηριστικά της έκφρασης/ χρωματισμός, καθορισμός του όρου χρωματισμός/ ύφος.</p> <p>Παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού για τον χρωματισμό της φωνής (τη διαφοροποίηση με τον όρο χροιά) και για το ύφος.</p> <p>Ο διδάσκων θέτει δύο βασικούς παράγοντες: την συναισθηματική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο ομιλητής τη στιγμή που εκφράζεται και το είδος του περιεχομένου της ομιλίας. Για να γίνει και πρακτικά κατανοητό μοιράζει στους μαθητές διαφορετικά είδη ομιλίας, για απαγγελία, εκφώνηση, διδασκαλία, κ.α.</p> <p>Συζήτηση και παρατήρηση: όλα αυτά τα είδη εκφώνησης του προφορικού λόγου έχουν διαφορετικό ύφος το καθένα και αποκτούν μεγαλύτερη ιδιαιτερότητα όταν εκφωνούνται για</p>

	1 ώρα	διαφορετικό σκοπό και σε διαφορετικό ακροατήριο.
4. Να είναι σε θέση οι μαθητές να διακρίνουν στο λόγο αλλά και σε μια μελωδία τα διαφορετικά στοιχεία του ήχου.	Στοιχεία του ήχου και καθορισμός τους στην ομιλία	<p>Παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού / Αναζήτηση - διερεύνηση του θέματος</p> <p>Ένταση (σιγά, μέτρια, δυνατά)/</p> <p>Ύψος (χαμηλά, μεσαία, ψηλά)/</p> <p>Χροιά διαφορετική ποιότητα ήχου/</p> <p>Συνήχηση (ισοκράτη, ετεροφωνία, πολυφωνία, κ.ά.)/</p> <p>Για τα επόμενα 4 (τέσσερα) μαθήματα ο διδάσκων προτείνει <u>«Φωνητικά Γυμνάσματα»(δεκάλεπτα)</u> με έμφαση στα στοιχεία του ήχου όχι μόνο στην ομιλία αλλά και στο τραγούδι.</p> <p>Χρησιμοποιούμε την πρώτη ατάκα της ημέρας.</p> <p>Π.χ. το «Καλημέρα σας!» το μελοποιούμε και στη συνέχεια το προσαρμόζουμε σε φωνητικά γυμνάσματα.</p>
5. Να αναπτύξουν/καλλιεργήσουν οι μαθητές τη μουσικότητα στη φωνή τους και στον λόγο τους	Μουσικότητα	Παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού/ Ασκήσεις / Αγωγή του Λόγου/ Συζήτηση.

	1 ώρα	<p>Διακρίνουμε στην μουσικότητα των απαντήσεων: Αμφιβολία, Βεβαιότητα, Διασκέδαση, Ενόχληση, Πλήξη, Αποστροφή, Επερώτηση, Περιφρόνηση, Αβεβαιότητα,</p> <p>Ο διδάσκων δίνει ένα φυλλάδιο με διαφορετικές απαντήσεις ενός ερωτήματος</p> <p>π.χ. Κωνσταντίνε, τελικά είναι το κοραλλί ζεστό χρώμα;</p> <p>Οι μαθητές στην αρχή διαβάζουν τις απαντήσεις και εν συνεχεία προσπαθούν να εμπλουτίσουν με χρωματισμούς την κάθε απάντηση.</p> <p>Επαναλαμβάνουν το ίδιο πολλές φορές για να αποκτήσουν μία νέα αισθητική των χρωματισμών. Τέλος, δημιουργούν ζευγάρια μεταξύ τους και επαναλαμβάνουν τις ερωτήσεις και απαντήσεις, αυτοσχεδιάζοντας.</p> <p>Απαντήσεις π.χ.</p> <p>Αμφιβολία: δεν είμαι βέβαιος.</p> <p>Βεβαιότητα: βεβαίως όχι</p> <p>Διασκέδαση: δεν μπορώ να αντιμετωπίσω αυτήν την ερώτηση σοβαρά</p>
--	-------	--

		<p>Ενόχληση: γιατί ρωτάτε;</p> <p>Πλήξη: τι ανόητη ερώτηση</p> <p>Επερώτηση: γιατί, θα έπρεπε να είναι;</p> <p>Περιφρόνηση: φυσικάκαι</p> <p>Αβεβαιότητα: όχι, όχι πραγματικά</p> <p>Ο διδάσκων προτείνει και αυτοσχεδιασμό, με έμφαση στην άσκηση του τονισμού της φωνής, χρησιμοποιώντας μόνο το 'ναι' και το 'όχι', ως απαντήσεις.</p>
<p>6.Να αναπτύξουν/καλλιεργήσουν οι μαθητές τον λόγο τους και τη φωνή τους</p>	<p>Μουσικότητα Λόγου/ Κάλαντα</p> <p>2 ώρες</p>	<p>Ομαδοσυνεργατική μάθηση/ Παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού/ Ασκήσεις / Ορθοφωνία/ Συζήτηση/ Τραγούδι</p> <p>Ο διδάσκων έχει έτοιμο ένα ένθετο με κείμενα από την θεματολογία του Δωδεκαημέρου. Οι μαθητές χωρίζονται σε ζευγάρια και προσπαθούν να απαγγείλουν να δραματοποιήσουν και να μελωδήσουν τον λόγο. Πολλά από τα κείμενα αυτά ίσως να τους είναι γνωστά, και σε λόγο αλλά και σε μελωδία, πάντα με την επισήμανση του εκπαιδευτικού για τους χρωματισμούς, οι μαθητές θα έχουν την χαρά της δημιουργίας.</p>

<p>7.</p> <p>-Να καταστούν ικανοί να ερμηνεύουν ένα τραγούδι ατομικά και χορωδιακά.</p> <p>-Να αναπτύξουν/καλλιεργήσουν τη φωνή τους.</p> <p>-Να συνειδητοποιήσουν τη σπουδαιότητα αναφορικά με τον εκφερόμενο λόγο στο τραγούδι.</p>	<p>Παράσταση με Κάλαντα από διάφορες περιοχές</p> <p>1 ώρα</p>	<p>Ομαδοσυνεργατική μάθηση με όλο το σχολείο/Επανάληψη/ Μίμηση/ Παρακολούθηση</p> <p>Στην παράσταση θα πάρουν μέρος όλοι οι μαθητές του Γυμνασίου. Οι μαθητές του τμήματος έχουν διδαχθεί τα κάλαντα και τώρα θα τα μεταδώσουν στα υπόλοιπα παιδιά του σχολείου.</p> <p>Χωρισμένοι σε ομάδες θα μοιράζουν ένθετα με τα κείμενα στους μαθητές του Γυμνασίου/ Ένας Βιντεοπροβολέας (projector) θα παίζει το power point που ετοίμασαν οι μαθητές/ Η παράσταση θα αρχίσει και θα τελειώσει με ένα παιχνίδι Επανάληψης και Μίμησης. Οι μαθητές του τμήματος διάσπαρτοι μέσα στο κοινό-συμμαθητές τους, θα απαγγέλουν και θα τραγουδούν προτρέποντας το κοινό να επαναλαμβάνει τα μοτίβα.</p>
<p>8.Να αποκτήσουν οι μαθητές γνώσεις για τις πηγές του ήχου (πομπός δέκτης) και καθαρή ακουστική αντίληψη έτσι ώστε να είναι σίγουροι για τους ήχους που θα παράγουν.</p>	<p>Επίσκεψη Σε Studio/ ενδεικτική ηχογράφηση</p>	<p>Παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού/ Λεπτομερής παρατήρηση/ Συζήτηση</p> <p>Δια θεαματική/ Πληροφορική, Τεχνολογία, Μουσική</p> <p>Προβολή Βίντεο και πληροφορίες σε έντυπο για τον ήχο.</p> <p>Οι υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί δίνουν</p>

		<p>πληροφορίες για τον ήχο και προϊδεάζουν τους μαθητές για αυτά που θα δουν κατά την επίσκεψη τους σε Studio ηχογραφήσεων. Οι μαθητές σε όλη την διάρκεια κρατάνε σημειώσεις.</p> <p>Κατά την επίσκεψη στο χώρο του Studio ηχογραφήσεων, τους γίνεται μία ξενάγηση και αρχίζουν τη διαδικασία της ηχογράφησης.</p>
	2 ώρες	
9. Να συνειδητοποιήσουν και να κατανοήσουν οι μαθητές την εκφορά του Λόγου και τους χρωματισμούς στα σημεία στίξης.	Σημεία στίξης	<p>Παρακολούθηση οπτικοακουστικού υλικού/ Λεπτομερής παρατήρηση/ Άσκηση/ Συζήτηση.</p> <p>Δια θεαματική/ Φιλολογία/ Μουσική</p> <p>Βίντεο, διάφορα ακούσματα, παρακολούθηση διαλόγων με έμφαση στα σημεία στίξης: Τελεία, κόμμα, άνω τελεία, άνω και κάτω τελεία, αποσιωπητικά, παρένθεση, εισαγωγικά, μία παύλα, διπλή παύλα, ερωτηματικό, αρνητική ερώτηση, θαυμαστικό.*</p>
	2 ώρες	
10. Να καταστούν ικανοί να ερμηνεύουν ένα τραγούδι ατομικά και χορωδιακά. Να αναπτύξουν/ καλλιεργήσουν οι μαθητές τη φωνή τους, τη μνήμη τους.	Διδασκαλία-εκμάθηση τραγουδιών/ εκφραστική απόδοση, ερμηνεία/	Οι μαθητές ασκούν τη φωνή τους, τη μνήμη τους.
	2 ώρες	
11. -Να καταστούν ικανοί να ερμηνεύουν ένα τραγούδι	Διδασκαλία-εκμάθηση τραγουδιών/ εκφραστική απόδοση, ερμηνεία/	Οι μαθητές ασκούν τη φωνή τους, τη μνήμη τους.

14. Να ασκηθούν οι μαθητές στο να εκτίθενται στο κοινό ως ηθοποιοί- τραγουδιστές, που απαγγέλουν από στήθους, μικρά κείμενα ή αποσπάσματα κειμένων.	Μουσική Παράσταση/Θέατρο/ Κινηματογράφος 2 ώρες	Την εκδήλωση θα παρακολουθήσει όλη η Β' και η Α' γυμνασίου του σχολείου.
---	--	--

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ**ΘΕΑΤΡΟΛΟΓΙΑ****Α', Β', Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ**

Το Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) του μαθήματος της Θεατρολογίας οργανώθηκε λαμβάνοντας υπ' όψιν τις εξής παραμέτρους:

- Τις οδηγίες και τα κριτήρια για την αξιολόγηση των νέων ΠΣ
- Τη γενική φιλοσοφία και τους σκοπούς των νέων ΠΣ
- Τους προτεινόμενους σκοπούς, στόχους και κριτήρια επιτυχίας για το μάθημα .
- Τις συμπληρωματικές οδηγίες για την αξιολόγηση του οδηγού για τον εκπαιδευτικό .
- Τις διαθέσιμες ώρες διδασκαλίας για το μάθημα σε κάθε τάξη σύμφωνα με το ισχύον ωρολόγιο πρόγραμμα του Καλλιτεχνικού Γυμνασίου.

Το νέο ΠΣ για το μάθημα της Θεατρολογίας αναπτύσσεται σε οκτώ άξονες ανά σχολικό έτος, όπου κάθε άξονας θα προσεγγίζεται σε τρία μονώωρα μαθήματα (σύνολο: 24-25 ώρες). Στο πρώτο μάθημα η έννοια-άξονας θα προσεγγίζεται στο χρόνο (ιστορική διάσταση), στο δεύτερο μάθημα σε σχέση με το κοινωνικό πλαίσιο (κοινωνική/ πολιτισμική διάσταση) και στο τρίτο σε σχέση με τη σημερινή πραγματικότητα (η έννοια και ο μαθητής στο σήμερα).

Για την Α' Γυμνασίου, οι άξονες είναι οι εξής:

1. Τι είναι θέατρο; / Η παράσταση
2. Ο δραματουργός
3. Ο ηθοποιός
4. Ο χώρος και η όψη του θεάτρου: αρχιτεκτονική, σκηνογραφία, ενδυματολογία
5. Η μουσική και το θέατρο
6. Ο σκηνοθέτης
7. Το φως και ο χορός στο θέατρο
8. Οι άνθρωποι γύρω από το θέατρο: παραγωγή (μη-καλλιτεχνικοί συντελεστές της παράστασης) και υποδοχή (θεατρική κριτική και θεατρολογία)

Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος στην Α΄ Γυμνασίου είναι η γνωριμία και η εξοικείωση με την παραγωγή και την καλλιτεχνική διαδικασία της τέχνης του θεάτρου. Η προσέγγιση κάθε έννοιας θα προσφέρει στο μαθητή ιστορικά δεδομένα (περιορισμένα και στοχευμένα), κοινωνικοπολιτικά και πολιτισμικά δεδομένα όπως και μία προσέγγιση της τρέχουσας πραγματικότητας ώστε να λειτουργήσει ως προετοιμασία της μελλοντικής του ένταξης ως καλλιτέχνη στη σύγχρονη θεατρική πραγματικότητα.

Για την Β΄ Γυμνασίου, οι άξονες είναι οι εξής:

1. Δραματικό θέατρο
2. Θέατρο Σκιών
3. Κουκλοθέατρο
4. Μιούζικαλ / Επιθεώρηση
5. Χοροθέατρο
6. Θεατρικό αναλόγιο / Ραδιοφωνικό θέατρο
7. Θέατρο και τηλεόραση / Θέατρο και Κινηματογράφος
8. Multimedia performance

Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος στη Β΄ Γυμνασίου είναι η γνωριμία και η εξοικείωση με τα είδη θεάτρου, τις ποικίλες μορφές που μπορεί να πάρει η παραστατική τέχνη. Ο μαθητής θα γνωρίσει κάθε μορφή στην ιστορική του εξέλιξη (βασικοί σταθμοί), την κοινωνική και πολιτισμική σημασία του ενώ θα εργαστεί σε πρακτικό επίπεδο δημιουργώντας δικά του παραδείγματα για κάθε έναν άξονα. Έμφαση επομένως στην Β΄ Γυμνασίου θα δοθεί στην παραγωγή γραπτών και βιωματικών παραδειγμάτων από τον μαθητή για κάθε μορφή θεάτρου. Επίσης το μάθημα θα μπορεί να συνδυαστεί και με τα πρακτικά μαθήματα του ωρολογίου προγράμματος (τον Αυτοσχεδιασμό, την Υποκριτική, τις Συνθετικές εργασίες και τη Δημιουργική γραφή).

Για την Γ΄ Γυμνασίου, οι άξονες είναι οι εξής:

1. Τραγωδία
2. Κωμωδία
3. Ποιμενικό δράμα
4. Ρεαλιστικό / Νατουραλιστικό δράμα
5. Θέατρο των ιδεών
6. Επικό θέατρο
7. Σύγχρονο δράμα
8. Θέατρο της επινόησης (devised theatre)

Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος στη Γ΄ Γυμνασίου είναι η γνωριμία με τα είδη του δράματος. Σε αυτήν την τάξη, σε συνδυασμό και με τα Αρχαία Ελληνικά από Μετάφραση αλλά και λαμβάνοντας υπ΄ όψιν ότι στα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας απουσιάζουν θεατρικά κείμενα, θα δοθεί έμφαση στη γνωριμία και εξοικείωση με το δραματικό κείμενο, τόσο σημαντικών ξένων

συγγραφέων όσο και Ελλήνων. Παρόλο που σε κάθε άξονα ο μαθητής θα ασκείται πρακτικά στο είδος που προσεγγίζει, όχι μόνο ερμηνεύοντάς το, αναλύοντάς το αλλά και συγγραφικά, ο τελευταίος άξονας προστέθηκε ώστε οι μαθητές να γνωρίσουν έναν τρόπο γραφής που απαντάται από τη δεκαετία του 1970 και μετά (κυρίως στο εξωτερικό αλλά και στη χώρα μας), και στο θέατρο αλλά και στο σινεμά, και επέτρεψε το σπάσιμο των στεγανών ανάμεσα στον performer και τον δραματουργό ενώ ουσιαστικά συνέβαλε τόσο στην ανάπτυξη της θεατρολογίας όσο και στην καλλιέργεια της θεατρικής παιδείας. Το πρόγραμμα σπουδών της Γ΄ Γυμνασίου περιλαμβάνει πληθώρα συγγραφέων και έργων. Ο εκπαιδευτικός προτείνεται να επιλέξει εκείνους τους άξονες που ενδιαφέρουν περισσότερο το τμήμα του, περιορίζοντας τις ώρες ενός άξονα του προγράμματος σπουδών και αυξάνοντας τις ώρες ενός άλλου ώστε συνολικά να καλύπτει τον ετήσιο διδακτικό χρόνο. Αν το μάθημα γίνει σε συνεργασία με τους διδάσκοντες των υπόλοιπων καλλιτεχνικών μαθημάτων, τότε θα δοθεί περισσότερος χρόνος και χώρος για επεξεργασία των προτεινόμενων θεμάτων από τους μαθητές.

Έχει δοθεί μεγάλη έμφαση ώστε το μάθημα, παρότι θεωρητικό, να διδαχθεί με έντονη την παρέμβαση και τη συμμετοχή του μαθητή. Όλο το περιεχόμενο αρθρώνεται γύρω από γνώριμες προσλαμβάνουσες του μαθητή, ενεργή ερευνητική του συμμετοχή και βιωματική δράση. Προτείνονται καινοτόμες δραστηριότητες, ομαδοσυνεργατικές, συμμετοχικές που προβλέπουν τη συνεχή χρήση των νέων τεχνολογιών. Παρ' όλα αυτά δεν παραλείπονται τεχνικές και δραστηριότητες απτές όπως η χρήση του τοίχου της τάξης για δημιουργία χειροποίητου εποπτικού υλικού όπως είναι η γραμμή του χρόνου της τάξης ή η καταγραφή συμπερασμάτων. Επίσης προτείνουμε τη δημιουργία ενός blog για το μάθημα όπου οι μαθητές θα συμμετέχουν ενεργά καταγράφοντας ό,τι τους συγκίνησε, τους προβλημάτισε ή τους κίνησε το ενδιαφέρον για περισσότερη έρευνα και κατανόηση. Στόχος είναι οι ίδιοι οι μαθητές να γίνουν συνδιαμορφωτές της νέας γνώσης που επιδιώκουν να καταστήσουν.

Και στις τρεις τάξεις, ανεξάρτητα από τη θεματολογία, η οργάνωση του περιεχομένου γίνεται με άξονα τον άνθρωπο, τις κοινωνικές σχέσεις και τη θέση του δημιουργού ως ερμηνευτή των γεγονότων και των ερωτημάτων που απασχολούν την ανθρωπότητα. Με αυτόν τον τρόπο το μάθημα υπηρετεί το σκοπό της μόρφωσης μαθητών και μετέπειτα καλλιτεχνών ευαίσθητων στον κοινωνικό και αξιακό τους ρόλο.

Το ΠΣ της Θεατρολογίας βασίζεται σε δόκιμες βιβλιογραφικές πηγές που παρατίθενται στη στήλη του Ενδεικτικού Εκπαιδευτικού Υλικού ενώ χρησιμοποιεί δημόσιες πηγές για οπτικοακουστικό υλικό όπως το Ελληνικό Οπτικοακουστικό Αρχείο, δημόσια βίντεο από έγκυρες διαθέσιμες πηγές, αλλά και το ψηφιακό απόθεμα της δράσης «Ταξίδι στον Πολιτισμό: Παραγωγές Πολυμεσικών, Διαδραστικών και Διαδικτυακών Εφαρμογών για την ανάδειξη του Ελληνικού Πολιτισμού και την ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας», Υπουργείο Πολιτισμού, 2008 που περιλαμβάνει 54 cd και dvd που υπάρχουν διαθέσιμα σχεδόν σε όλες τις σχολικές μονάδες. Φυσικά δεν εξαντλεί το σχετικό

διαθέσιμο εκπαιδευτικό υλικό. Απλώς προτείνει ορισμένες πηγές, δίνοντας κατευθύνσεις στο διδάσκοντα που φυσικά με δικές του πρωτοβουλίες θα εμπλουτίσει αυτό το υλικό. Επίσης θα ήταν θεμιτό οι μαθητές να δημιουργήσουν δικά τους ψηφιακά εργαλεία όπως βίντεο των εργασιών τους ή ψηφιακές και διαδραστικές παρουσιάσεις που θα μοιραστούν με τους μαθητές τόσο των άλλων καλλιτεχνικών Σχολείων.

ΘΕΑΤΡΟΛΟΓΙΑ

Α΄ Γυμνασίου

Άξονας 1 (Τί είναι θέατρο; / Η παράσταση)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να διακρίνει ο μαθητής την τέχνη του θεάτρου από τις άλλες τέχνες και σε ποιες περιόδους της ιστορίας εμφανίζονται</p> <p style="text-align: center;">***</p> <p>Να κατανοήσει ο μαθητής τα τρία βασικά διακριτά συστατικά της ελάχιστης θεατρικής επικοινωνίας που ορίζουν την παράσταση</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ποιες είναι οι καλές τέχνες, ποια τα καλλιτεχνικά τους αποτελέσματα. • Κάθε τέχνη σε ποια εποχή ανήκει περισσότερο. <p>1 διδακτική ώρα</p> <p style="text-align: center;">***</p> <p>Η τέχνη του θεάτρου σε τί διαφέρει από άλλες παραστατικές κοινωνικές εκδηλώσεις.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>Χωρισμός σε εννέα ομάδες, όσες και οι καλές τέχνες.</p> <p>Κάθε ομάδα παρουσιάζει στην τάξη ένα καλλιτεχνικό προϊόν από κάθε τέχνη (πηγή: βιβλία, διαδίκτυο)</p> <p>Στη συνέχεια, τοποθετεί σε μία γραμμή του χρόνου (από την αρχαιότητα έως τις μέρες μας) τους αιώνες όπου απαντάται η κάθε τέχνη.</p> <p style="text-align: center;">***</p> <p>Παρουσίαση ενός βιντεοσκοπημένου θεατρικού αποσπάσματος, ενός στιγμιότυπου ποδοσφαιρικού αγώνα, μίας προεκλογικής ομιλίας, μίας κινηματογραφικής σκηνής και debate μεταξύ δύο μαθητών κάθε φορά που ο ένας θα ισχυρίζεται ότι το προβαλλόμενο είναι θέατρο και ο άλλος το αντίθετο.</p> <p>Καταγραφή συμπερασμάτων.</p>

<p>***</p> <p>Να διακρίνει/αξιολογεί ο μαθητής παραστατικές εμπειρίες στην καθημερινή του ζωή.</p>	<p>***</p> <p>Διαφορά των παραστάσεων και άλλων παραστατικών εμπειριών που έχουν δει ή έχουν παίξει οι μαθητές.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>***</p> <p>Δημιουργούμε έναν συλλογικό πίνακα όπου καταγράφουν οι μαθητές πού έχουν δει παραστάσεις (θέατρα, σχολείο, φεστιβάλ κ.λπ.), τί έχουν δει, τί θυμούνται, πώς το κρίνουν και έναν δεύτερο πίνακα όπου καταγράφουν που έχουν παίξει, τί ήταν αυτό, τί θυμούνται και πώς το αξιολογούν.</p>
--	--	---

Άξονας 2 (Ο δραματουργός)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να κατανοήσει ο μαθητής το ρόλο του δραματουργού στο θεατρικό γίνεσθαι: τί γράφει, πώς το γράφει.</p> <p>Να γνωρίσει δραματουργούς που έχουν σημαδέψει την πορεία του θεάτρου στην ιστορία και να συνδέσει τα ονόματά τους με γνωστά έργα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Τι κάνει ένας δραματουργός για μία παράσταση. • Ποιους δραματουργούς γνωρίζουμε και ποια είναι τα σημαντικότερα έργα τους. 	<p>Η τάξη χωρίζεται σε τέσσερις ομάδες.</p> <p>Κάθε ομάδα παραλαμβάνει από τον διδάσκοντα ένα πακέτο από κάρτες. Το πακέτο για την πρώτη ομάδα περιλαμβάνει διαλυμένο ένα απόσπασμα από ένα θεατρικό κείμενο που καλείται η ομάδα να το βάλει σε σειρά. Η δεύτερη ομάδα έχει ένα πακέτο από κάρτες που ονοματίζει τα μέρη ενός δραματικού κειμένου και θα πρέπει να τα αντιστοιχίσει στις κάρτες της πρώτης ομάδας. Η Τρίτη ομάδα έχει μία ομάδα από δραματουργούς που θα πρέπει να τοποθετήσει στη γραμμή του χρόνου της τάξης και η τέταρτη ομάδα έχει έργα που θα πρέπει να αντιστοιχίσει στους</p>

<p>***</p> <p>Να γνωρίσει ο μαθητής τη κοινωνική θέση του δραματουργού σε κάθε ιστορική περίοδο και δεδομένη κοινωνική συνθήκη.</p>	<p>1 διδακτική ώρα</p> <p>***</p> <p>Ποιο το επάγγελμα ενός δραματουργού;</p> <p>Για ποιον γράφει ο θεατρικός συγγραφέας;</p> <p>1 διδακτική ώρα</p> <p>***</p> <p>Πες μία ιστορία μέσα από έναν διάλογο: ο δραματουργός δεν γράφει μόνο για τη σκηνή.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>δραματουργούς της τρίτης ομάδας. Θα πρέπει να δοθεί η δυνατότητα σε όλους τους μαθητές να εμπλουτίσουν τα ονόματα των δραματοργών και των έργων τους με πληροφορίες που ξέρουν ή που μπορούν να αντλήσουν από τα βιβλία τους ή από το διαδίκτυο.</p> <p>***</p> <p>Ανοιχτή συζήτηση και εξερεύνηση: Οι μαθητές καταγράφουν τα πιθανά κατά τη γνώμη τους επαγγέλματα που μπορεί να κάνει ένας δραματουργός στο πέρασμα των αιώνων.</p> <p>Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός ζητά να προσπαθήσουν να ταιριάξουν τα πιθανά αυτά επαγγέλματα, στα ονόματα των δραματοργών που βρίσκονται αναρτημένα στη γραμμή του χρόνου της τάξης από το προηγούμενο μάθημα. Για να το κάνουν ο εκπαιδευτικός τους παρέχει ελάχιστες αλλά πληροφορίες κλειδιά από το βιογραφικό τους, όπως π.χ. ο Σαίξπηρ έγραφε για συγκεκριμένο θίασο.</p> <p>Επίσης συζητάμε γιατί ορισμένοι δραματουργοί ζουν μόνο από τα έργα τους. Ποιοι τους εξασφαλίζουν το ζην πριν από την περίοδο των εμπορικών θεάτρων.</p> <p>***</p> <p>Ο εκπαιδευτικός δημιουργεί μία υπόθεση εργασίας. Ένας βραβευμένος θεατρικός συγγραφέας αναλαμβάνει τέσσερις καινούργιες δουλειές για την επόμενο έτος: να διασκεύασει το έργο του για το σινεμά, να</p>
---	---	---

<p style="text-align: center;">***</p> <p>Να γνωρίσει ο μαθητής τις ποικίλες ενασχολήσεις και δραματουργικές δράσεις που μπορεί να έχει ένας θεατρικός συγγραφέας σήμερα.</p>		<p>επιμεληθεί τα κείμενα μίας εκδήλωσης, να γράψει ένα έργο κατά παραγγελία για τις ανάγκες ενός εκπαιδευτικού προγράμματος, να δημιουργήσει ένα διαφημιστικό σποτ για έναν κοινωφελή σκοπό. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και καταγράφουν τί θα κάνει ο δραματουργός για να ανταπεξέλθει στις τέσσερις διαφορετικές εργασίες του. Σκοπός είναι να αναδείξουν οι μαθητές την ποικιλία των δράσεων που καλείται να αναλάβει αλλά και το βαθμό της κοινωνικής παρέμβασης που αναλαμβάνει. Τελικά ο θεατρικός συγγραφέας, περισσότερο από κάθε συγγραφέα, είναι πολιτικοκοινωνικός καλλιτέχνης.</p>
---	--	--

Άξονας 3 (Ο ηθοποιός)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να αναγνωρίζουν οι μαθητές τον τρόπο ερμηνείας ενός ηθοποιού στο πέρασμα των αιώνων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Τι κάνει ένας ηθοποιός όταν παίζει; • Πώς ερμηνεύει ένας ηθοποιός στην αρχαιότητα, στην αναγέννηση, στον μπαρόκ, τον 18^ο, 19^ο και 20^ο αιώνα. 	<p>Οι μαθητές παρακολουθούν μία ψηφιακή προβολή στην οποία βλέπουν σειρά εικόνων ή βίντεο ηθοποιών που παίζουν στο θέατρο. Εξετάζουν χωρισμένοι σε τέσσερις ομάδες τον τρόπο ερμηνείας επιχειρώντας να αναγνωρίσουν τα εκφραστικά του μέσα. Η ομάδα της φωνής, του σώματος, της κίνησης και της μεταμφίεσης.</p> <p style="text-align: center;">***</p>

<p>***</p> <p>Να γνωρίσουν την κοινωνική και πολιτισμική θέση του ηθοποιού σε κάθε ιστορική περίοδο.</p> <p>***</p> <p>Ο ηθοποιός σήμερα: να μάθει ο μαθητής πώς παίζει, πού παίζει, γιατί παίζει, πώς βρίσκει δουλειά κ.ά.</p>	<p>1 διδακτική ώρα</p> <p>***</p> <p>Ο ηθοποιός – διασκεδαστής, η γυναίκα ηθοποιός, το παιδί – ηθοποιός.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p> <p>***</p> <p>Τί χρειάζεται για να γίνω ηθοποιός; Τί χρειάζεται για να ζήσω ως ηθοποιός.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>Ερευνα και διατύπωση συμπερασμάτων: Στους μαθητές δίνονται ονόματα θιάσων και συγκεκριμένες πληροφορίες για τη δράση τους: Lord Chamberlain’s Men, Θίασος των Andreini, Comedie Italienne, Troupe du roi, και τους ζητείται να εξηγήσουν γιατί οι συγκεκριμένοι θίασοι είχαν αυτά τα ονόματα. Στόχος να ανακαλύψουν την ανάγκη των ηθοποιών να βρίσκονται υπό την προστασία κάποιου ευγενούς για να εργαστούν επαγγελματικά αλλά και να διαπιστώσουν ότι έπαιζαν κυρίως άντρες, ότι οι γυναίκες – ηθοποιοί εμφανίζονταν σε οικογενειακούς θιάσους όπως εκείνος των Andreini. Την επαγγελματική διάσταση του επαγγέλματος κ.ά.</p> <p>***</p> <p>Συνέντευξη:</p> <p>Οι μαθητές χωρίζονται σε δύο μεγάλες ομάδες. Οι μισοί γίνονται ηθοποιοί και οι άλλοι μισοί είναι φερέλπιδες δημοσιογράφοι. Οι δημοσιογράφοι θα πρέπει να πάρουν συνέντευξη από έναν ηθοποιό δημιουργώντας το πορτρέτο του. Οι μαθητές εργάζονται σε ζευγάρια. Ο παίκτης που παίζει τον ηθοποιό μπορεί να είναι κάποιος επώνυμος και να χρησιμοποιήσουν πηγές από το διαδίκτυο ή / και από θεατρικά προγράμματα. Μετά από τις συνεντεύξεις, τα βασικά σημεία αναρτώνται σε σχετικό πίνακα στον πίνακα όπου καταγράφονται</p> <p>Οι σπουδές, η επαγγελματική δραστηριότητα (εντός και εκτός θεάτρου, σε άλλες εργασίες που σχετίζονται με το θέατρο εκτός</p>
---	---	---

		του ηθοποιού), το καλλιτεχνικό στιλ. Εναλλακτικά, προσκαλείται ένας επαγγελματίας ηθοποιός στην τάξη και οι μαθητές συζητούν μαζί του.
--	--	--

Άξονας 4 (Ο χώρος και η όψη του θεάτρου: αρχιτεκτονική, σκηνογραφία, ενδυματολογία)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να μάθουν οι μαθητές να διακρίνουν τα είδη των αρχιτεκτονικών κτηρίων και την ιστορική τους προέλευση.</p>	<p>Τα θέατρα που υπάρχουν στην πόλη μου, τα θέατρα που έχω επισκεφθεί στα ταξίδια μου.</p>	<p>Έρευνα και καταγραφή συμπερασμάτων:</p> <p>Στους μαθητές προβάλλονται φωτογραφίες από θέατρα της πόλης τους και θέατρα άλλων πόλεων και του εξωτερικού. Στη συνέχεια μοιράζονται οι φωτογραφίες σε κάρτες. Αυτοί που έχουν κοινές εμπειρίες από αυτά σχηματίζουν μικρές ομάδες και τα εξερευνούν καλύτερα, χρησιμοποιώντας και την πλατφόρμα www.theatron.org. Στη γραμμή του χρόνου της τάξης τοποθετούν τα θέατρα και στη συνέχεια τα χαρακτηριστικά τους, όσον αφορά το σχήμα του κτηρίου, της έκταση της σκηνής, του χώρου των θεατών.</p>
<p>***</p> <p>Να κατανοήσουν τη διαφορά μεταξύ του τρισδιάστατου και του ζωγραφιστού σκηνικού και την πολιτική και πολιτισμική διάσταση τους.</p>	<p>***</p> <p>Τρισδιάστατο και τ ζωγραφιστό σκηνικό.</p> <p>Πολιτικές και πολιτισμικές διαστάσεις.</p>	<p>***Μελέτη φωτογραφικού υλικού και βιωματική δράση.</p> <p>***Οι μαθητές παρακολουθούν απόσπασμα από μία μπαρόκ όπερα που παίζεται σε σωζόμενο θέατρο της εν λόγω περιόδου ενώ στη συνέχεια βλέπουν φωτογραφία του σκηνικού χωρίς δράση επί σκηνής. Ακολούθως βλέπουν απόσπασμα από σύγχρονο δράμα σε τρισδιάστατο σκηνικό. Στη συνέχεια, με τη χρήση μονόχρωμων υφασμάτων καλούνται να δημιουργήσουν</p>
	<p>1 διδακτική ώρα</p>	

<p>***</p> <p>Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν οι μαθητές τη λειτουργία του κοστούμιού σήμερα και σε άλλες περιόδους του θεάτρου.</p>	<p>***</p> <p>Ιστορικό κοστούμι, άλλοτε και τώρα.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>σκηνικά περιβάλλοντα εργαζόμενοι σε μικρές ομάδες. Η μία από αυτές που έχει το άσπρο ύφασμα, προβάλλει ο διδάσκων σε αυτό μία εικόνα και καλεί την ομάδα να φτιάξει ένα σκηνικό σύνολο με βάση το νέο φόντο. Στη συνέχεια όταν όλα τα μικρά σκηνικά είναι έτοιμα καλούμε τους μαθητές να τοποθετήσουν τους θεατές τους έτσι ώστε να βλέπουν καλά. Στόχος να εντοπίσουν την δημοκρατική / ρεαλιστική διάσταση του τρισδιάτου σκηνικού και την αριστοκρατική / ιδεαλιστική διάσταση του ζωγραφιστού σκηνικού.</p> <p>***Μελέτη εικονογραφικού υλικού και βιωματική δράση: Η τάξη χωρίζεται σε τέσσερις ομάδες. Οι δύο πρώτες αναλαμβάνουν να κάνουν μία ενδυματολογική πρόταση για το ανέβασμα του <i>Ιουλίου Καίσαρα</i> και του <i>Ονείρου Θερινής Νυχτός</i> σαν να αυτά να παίζονταν από τον θίασο του Σαίξπηρ στην «Σφαίρα» και οι άλλες δύο τα ίδια έργα σήμερα, η μία με τη συνθήκη του ιστορικού ανεβάσματος και η άλλη με την ελευθερία μίας νέας πρότασης. Στη συνέχεια προβάλλουμε στοιχεία από ιστορικά έργα την εποχή που πρωτοανέβηκαν και αργότερα. Εξηγούμε την έννοια <i>ιστορικό κοστούμι</i>. Στη συνέχεια τους καλούμε να ντυθούν ως νέοι της δεκαετίας του 20, του 50 και του 80. Τους ζητάμε να φέρουν φωτογραφίες των γονιών τους ή των παππούδων με χρονολογία ώστε να κάνουμε μία ιστορική γραμμή μόδας της τάξης.</p>
--	--	--

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να γνωρίσουν οι μαθητές την ιστορική πορεία της μουσικής εντός των θεατρικών παραστάσεων και να διακρίνουν τη μουσική ως πρωταγωνιστή της παράστασης από τη μουσική επιμέλεια.</p> <p>***</p>	<p>Όπερα, μιούζικαλ κ.ά.</p> <p>Απόσπασμα ραδιοφωνικού δράματος.</p>	<p>Συζήτηση με τους μαθητές αν έχουν δει παραστάσεις στις οποίες η μουσική έχει πρωταγωνιστικό ρόλο. Αναζήτηση και ακρόαση αποσπασμάτων αυτών των παραστάσεων μέσω διαδικτύου (αν είναι εφικτό). Προβολή ή / ακρόαση αποσπασμάτων από όπερα, μιούζικαλ, επιθεώρηση και ακρόαση ραδιοφωνικού έργου με έντονα ηχητικά στοιχεία. Ζητάμε να δώσουν τον ορισμό του μουσικοθεατρικού έργου. Στη γραμμή του χρόνου της τάξης τοποθετούμε σε ποιους αιώνες έχουμε όπερα, τότε εμφανίζεται το βωντιβίλ, η επιθεώρηση και το μιούζικαλ, η οπερέτα. Συμπληρωματικό φωτογραφικό υλικό ή φιλμ.</p>
<p>Να γνωρίσουν οι μαθητές πολιτικά και πολιτισμικά ορόσημα του μουσικού δράματος.</p> <p>***</p>	<p>1 διδακτική ώρα</p> <p>***</p> <p>Πολιτική και πολιτισμική διάσταση του μουσικού θεάτρου.</p>	<p>Μοιράζουμε στους μαθητές ταυτότητες ρόλων :</p> <p>αναγεννησιακός άρχοντας, Αθηναίοι του 1970, αμερικανοί του 30, Αθηναίοι του 1910-20, ιταλοί του τέλους του 19^{ου} αιώνα. Κάθε ομάδα ακούει ανάλογα της περιόδου αποσπάσματα από μουσικά έργα της εποχής και επιλέγει ό,τι της ταιριάζει.</p> <p>***</p>
<p>Να εντοπίσουν το ρόλο της μουσικής στο θέατρο και στις ευρύτερες παραστατικές τέχνες σήμερα.</p> <p>***</p>	<p>1 διδακτική ώρα</p> <p>***</p> <p>Από το μουσικό δράμα στο βιντεοκλίπ: η μουσική performance</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>Μοιράζουμε στους μαθητές ταυτότητες ρόλων :</p> <p>αναγεννησιακός άρχοντας, Αθηναίοι του 1970, αμερικανοί του 30, Αθηναίοι του 1910-20, ιταλοί του τέλους του 19^{ου} αιώνα. Κάθε ομάδα ακούει ανάλογα της περιόδου αποσπάσματα από μουσικά έργα της εποχής και επιλέγει ό,τι της ταιριάζει.</p> <p>***</p> <p>Παρακολουθούμε με τους μαθητές ένα απόσπασμα από το μουσικό φιλμ <i>The Wall</i> των Pink Floyd και καταγράφουμε τις παρατηρήσεις και τα συμπεράσματά τους. Ανοιχτή συζήτηση με θέμα τη μουσική στην τέχνη, στο θέατρο, στο σινεμά κ.ά. Δημιουργική άσκηση: προτείνουμε να φτιάξουν μία ταινία με άξονα το αγαπημένο τους τραγούδι και τις αγαπημένες τους φωτογραφίες (δικό τους υλικό).</p>

Άξονας 6 (Ο σκηνοθέτης)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να κατανοήσουν οι μαθητές το ρόλο του σκηνοθέτη στο θεατρικό γίνεσθαι.</p>	<p>Εξερεύνηση των ιδιοτήτων του σκηνοθέτη μέσα από τη δραστηριότητα άλλων καλλιτεχνικών παραγόντων στην ιστορική εξέλιξη της θεατρικής τέχνης.</p> <p>2 ώρες</p>	<p>Μοιράζουμε στους μαθητές κάρτες που αναγράφουν τις εξής φράσεις: Ο συγγραφέας ως σκηνοθέτης, ο οδηγός σκηνής ως σκηνοθέτης, ο σκηνογράφος ως σκηνοθέτης, ο ηθοποιός ως σκηνοθέτης, ο μουσικός ως σκηνοθέτης, ο δάσκαλος – σκηνοθέτης, ο σκηνοθέτης – δημιουργός και μία σειρά κάρτες με χρονικές περιόδους της θεατρικής ιστορίας (αρχαιότητα, μεσαίωνα, αναγέννηση, μπαρόκ, κλασικισμός, ρεαλισμός, νατουραλισμός, ρωσική πρωτοπορία, Επικό θέατρο – Μπρεχτ, Ρομπέρτ Ουίλσον) οι οποίες όμως θα φέρουν και χαρακτηριστικές αντιπροσωπευτικές εικόνες.</p> <p>Ζητάμε από τους μαθητές να αντιστοιχίσουν τη δεύτερη ομάδα στην πρώτη επιτρέποντας να βάλουν περισσότερες κι από μία κάρτα σε μία κάρτα διπλής ιδιότητας. Συζητούμε μετά τα αποτελέσματα. Στη συνέχεια τοποθετούμε τις κάρτες στη γραμμή του χρόνου της τάξης.</p> <p>***</p> <p>Παιχνίδι εξερεύνησης: Ποιος αποφασίζει για τη δημιουργία μίας παράστασης ή για το χτίσιμο ενός ναού ή για την εκτέλεση μίας αιογραφίας ή μιας σειράς τοιχογραφιών σε κάθε ιστορική περίοδο και ποιος είναι ο αποδέκτης του έργου τέχνης; Οι</p>

<p>***</p> <p>Να κατανοήσουν οι μαθητές γιατί ο σκηνοθέτης είναι μία πολύ πρόσφατη καλλιτεχνική ιδιότητα στην παγκόσμια πολιτισμική ιστορία.</p>	<p>***</p> <p>Ο σκηνοθέτης ως προϊόν της εποχής της νεωτερικότητας και του μοντερνισμού.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>μαθητές είναι χωρισμένοι σε δύο ομάδες. Η μία ομάδα έχει στα χέρια της απαντήσεις που μιλούν για πρόσωπα και η άλλη για κοινωνικά σύνολα, για παράδειγμα για την αρχαιότητα: ο επώνυμος άρχων και η πόλη κ.ό.κ.</p> <p>Όταν θα γίνει η αντιστοίχιση ζητάμε από τους μαθητές να δημιουργήσουν έναν πολύ σύντομο διάλογο ανάμεσα στον παραγγελιοδόχο και στον καλλιτέχνη. Σκοπός της άσκησης είναι να καταδείξουμε ότι α) Ο Andre Antoine ένας από τους εισηγητές της σκηνοθεσίας ήταν ένας θεατής, δηλαδή ένας ερασιτέχνης β) ότι στο σήμερα δεν ισχύει η παραγγελία καθώς ο σκηνοθέτης ή όποιος άλλος καλλιτέχνης είναι δημιουργός και καταθέτει την προσωπική αλήθεια και την προσωπική του ερμηνεία για τη ζωή, τη φύση του ανθρώπου και την ηθική τάξη.</p> <p>***</p> <p>Φανταστικές συνεντεύξεις ή τηλεφωνικές</p> <p>Συνομιλίες:</p>
<p>***</p> <p>Να καταλάβουν οι μαθητές γιατί ο σκηνοθέτης είναι ο καλλιτέχνης που είτε δημιουργεί είτε τροποποιεί αφηγήσεις.</p>	<p>***</p> <p>Ο σκηνοθέτης δεν είναι μόνο καλλιτέχνης του θεάτρου.</p> <p>2 ώρες</p>	<p>Ζητάμε από τους μαθητές να διαλέξουν μέσα από κουτί τον χώρο εργασίας ενός σκηνοθέτη σήμερα (θέατρο, σινεμά, τηλεόραση, πολιτική, σχολείο, διαφήμιση, πολυεθνική εταιρεία, Λευκός Οίκος, Ελληνικό Κοινοβούλιο, εταιρεία διοργάνωσης γάμων, εταιρεία υπηρεσιών marketing κ.λπ. Στη συνέχεια τους ζητάμε να εργαστούν σε ζευγάρια που είτε θα μας παρουσιάσουν σε μία συνέντευξη εργασίας το πώς δουλεύουν είτε σε ένα μακρύ τηλεφώνημα με ένα μικρό παιδί.</p>

		Στο τέλος των παρουσιάσεων καταγράφουμε τα συμπεράσματά μας. Ο σκοπός να αναδειχθεί ότι ο σκηνοθέτης οργανώνει αυτό που πρέπει να ειπωθεί.
--	--	--

Άξονας 7 (Το φως και ο χορός στο θέατρο)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να κατανοήσουν οι μαθητές τις συνθήκες παραγωγής σε κάθε ιστορική περίοδο. Επίσης το ρόλο της κίνησης στην θεατρική αφήγηση.</p>	<p>Το φως ως εμπόδιο θέασης και το φως ως δημιουργός ενός σκηνικού συμβάντος.</p> <p>Ο χορός/ η κίνηση ως παράγοντας της θεατρικής αφήγησης.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>Παιχνίδι ανακάλυψης: Προβάλουμε αποσπάσματα από τις τελετές της Ολυμπιάδας του 2004, από το φιλμ «Αναζητώντας τον Ριχάρδο», από μία παράσταση του Πίκολο Τεάτρο, από μία σχολική παράσταση, από μία παράσταση αναβίωσης της μπαρόκ όπερας είτε από κινηματογραφικά έργα που αναπαριστούν τις συνθήκες παράστασης και θέασης αλλοτινών περιόδων.</p> <p>Παρέχουμε στους μαθητές μία σειρά από επισημασμένες επιστολές θεατών που παρακολούθησαν τέτοιες παραστάσεις σε διάφορες στιγμές της θεατρικής ιστορίας. Ζητάμε από τους μαθητές να τις χρονολογήσουν και να αιτιολογήσουν την απόφασή τους.</p> <p>Στη συνέχεια προβάλουμε ένα απόσπασμα από την <i>Ηλέκτρα</i> του Ροντήρη, ένα απόσπασμα από τη κινηματογραφική βιογραφία της Ισαντόρα Ντάνκαν, ένα απόσπασμα από παράσταση των Ρωσικών Μπαλέτων, ένα απόσπασμα από τους <i>Όρνιθες</i> του Κάρολου Κουν, ένα απόσπασμα από το μιούζικαλ <i>West Side Story</i> κι ένα απόσπασμα από την <i>Ηλέκτρα</i> του Κώστα Τσιάνου. Ζητάμε από τους μαθητές να βρουν το στόχο της κίνησης κάθε παράστασης. Σε αυτό το μάθημα θα μπορούσε να γίνει μία συνεργασία με το μάθημα σύγχρονου χορού.</p>
<p>***</p> <p>Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι ο έλεγχος του φωτισμού στο θέατρο είναι συνάρτηση των τεχνικών κατακτήσεων του ανθρώπου.</p> <p>Να αναγνωρίζουν οι μαθητές την κίνηση ως κοινωνικό και πολιτισμικό κώδικα.</p>	<p>***</p> <p>Η κίνηση ως κώδικας κοινωνικής και πολιτισμικής θέσης.</p> <p>Το φως στο θέατρο ως καθρέφτης τεχνολογικής πρόοδου.</p> <p>2 διδακτικές ώρες</p>	<p>***Άσκηση δραματικής έκφρασης και παρατήρησης. Παιχνίδι εξερεύνησης:</p> <p>Ζητάμε από τους μαθητές να αναπαραστήσουν όσο καλύτερα μπορούν μία σειρά από κοινωνικούς ρόλους με χορευτική κίνηση. (Η μπορούμε να καλέσουμε μαθητές της κατεύθυνσης χορού να το κάνουν). Στη συνέχεια συζητάμε για τις διαφορές και εστιάζουμε στη σχέση της κοινωνικής τάξης με την</p>

		<p>καλλιέργεια συγκεκριμένων χορευτικών παραδειγμάτων. Τους καλούμε να δημιουργήσουν μία θεατρική σκηνή μόνο με κίνηση.</p> <p>Στη συνέχεια, τους ζητάμε να μας περιγράψουν τις φωτιστικές δυνατότητες της αίθουσας εκδηλώσεων του σχολείου και αν αυτές έχουν τη δυνατότητα να φωτίσουν ή και να λειτουργήσουν ως σκηνοθετικός/ σκηνογραφικός παράγοντας. Δίνουμε έμφαση στο τεχνικό/οικονομικό κομμάτι. Ζητάμε από τους μαθητές να κάνουν περιγράψουν την υλικοτεχνική υποδομή και το τεχνικό προσωπικό του θεάτρου του Διονύσου, του θεάτρου Cesky Krutlon, ενός σύγχρονου ελληνικού ιδιωτικού θεάτρου 200 θέσεων και του θεάτρου Badmington.</p> <p>Συζήτηση με έναν επαγγελματία φωτιστή και έναν επαγγελματία χορογράφο ή χορευτή για να μας παρουσιάσει τον τρόπο εργασίας του και τη λειτουργία μέσα στο θεατρικό γεγονός της παράστασης.</p>
--	--	---

Άξονας 8 (Οι άνθρωποι γύρω από το θέατρο: παραγωγή (μη-καλλιτεχνικοί συντελεστές της παράστασης) και υποδοχή (θεατρική κριτική και θεατρολογία)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να διακρίνουν οι μαθητές τους καλλιτεχνικούς από τους άλλους τεχνικούς ή υποστηρικτικούς συντελεστές μίας θεατρικής παραγωγής.</p> <p>***</p> <p>Να διακρίνουν οι μαθητές την έννοια της σύγχρονης και της ετερόχρονης υποδοχής και μελέτης μίας παράστασης, ενός θεατρικού έργου κ.λπ.</p>	<p>Οι καλλιτεχνικοί συντελεστές και οι συντελεστές της τεχνικής παραγωγής.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p> <p>***</p> <p>Η έννοια της υποδοχής του έργου, της κριτικής αποτίμησης και της θεατρολογικής μελέτης.</p>	<p>Παρέχουμε στους μαθητές πολλά προγράμματα σύγχρονων παραστάσεων και άλλα μέσω διαδικτύου. Τους καλούμε να χωριστούν σε ομάδες και η κάθε μία να αποδελτιώσει μία ομάδα προγραμμάτων καταγράφοντας σε δύο στήλες τους καλλιτεχνικούς από τους άλλους συντελεστές. Καταγραφή των νέων όρων στον τοίχο της τάξης. Συζήτηση αν κάποιοι από αυτούς τους συντελεστές υπήρχαν και στο παρελθόν. Φτιάχνουμε ένα σταυρόλεξο των συντελεστών της θεατρικής παραγωγής.</p> <p>***</p> <p>Επισκεπτόμαστε τους διαδικτυακούς τόπους του</p>

	2 διδακτικές ώρες	<p>Εθνικού Θεάτρου και του ΚΘΒΕ και ψάχνουμε μία παράσταση που ίσως οι γονείς των μαθητών έχουν δει. Τους ζητάμε να τους πάρουν συνέντευξη για τις εντυπώσεις τους και να μελετήσουν την υποδοχή του έργου από τις κριτικές καθώς και τα πιθανά σωζόμενα τεκμήρια. Μετά να γράψουν μία μίνι θεατρολογική μελέτη για αυτήν την παράσταση σε ομάδες των δύο.</p> <p>Καλούμε τους μαθητές να δούμε μία παράσταση και μετά να κουβεντιάσουμε για αυτήν χωρισμένοι σε ομάδες. Κάθε ομάδα γράφει μία θεατρική κριτική. Καλούμε τους συντελεστές της παράστασης και τους παίρνουμε συνέντευξη με άξονα τις παρατηρήσεις που προκύπτουν από τη μελέτη μας.</p> <p>Αν δεν είναι εφικτή η παρακολούθηση της παράστασης, καλούμε μία θεατρική ομάδα στο σχολείο (ακόμη κι αν είναι μαθητική) και μετά την παράσταση γράφουν οι μαθητές μας μία κριτική.</p>
--	-------------------	--

Β΄ Γυμνασίου

Άξονας 1 (Δραματικό θέατρο)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Να αναγνωρίζουν οι μαθητές την ιστορική πορεία μεταμόρφωσης στην πορεία του χρόνου του δραματικού κειμένου και κατ' επέκταση του δραματικού θεάτρου.	Το δραματικό κείμενο άλλοτε και τώρα: από το θέατρο του λόγου στο θέατρο της εικόνας.	Ερευνητική άσκηση: Χωρίζουμε τους μαθητές σε 4 ομάδες: αρχαιότητα, αναγέννηση - μπαρόκ (16 ^{ος} - 17 ^{ος}), 18 ^{ος} - 19 ^{ος} , 20 ^{ος} και τους μοιράζουμε χαρακτηριστικά κείμενα της κάθε εποχής: ένα απόσπασμα κωμωδίας ή / και τραγωδίας, ένα απόσπασμα τραγωδίας και το σενάριο μίας

<p>***</p> <p>Να κατανοήσουν οι μαθητές ότι οι συγκρούσεις των δραματικών προσώπων αντανακλούν κοινωνικούς, πολιτικούς και πολιτισμικούς προβληματισμούς της εκάστοτε ιστορικής στιγμής.</p> <p>Να μάθουν οι μαθητές να αναγνωρίζουν και να χρησιμοποιούν τα διακριτικά γνωρίσματα του δραματικού κειμένου και ότι το δραματικό θέατρο περιέχει δράση που παράγεται από τη σύγκρουση προσώπων.</p>	<p>1 διδακτική ώρα</p> <p>***</p> <p>Το δράμα ως καθρέφτης της ζωής μας.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p> <p>Δραματικό κείμενο – παράσταση δράματος.</p> <p>2 ώρες</p>	<p>κωμωδίας commedia dell'arte, απόσπασμα μίας κωμωδίας του Μπωμαρσαί και απόσπασμα ενός ρομαντικού έργου, απόσπασμα π.χ. από ένα έργο του Τσέχωφ, του Ίψεν, του Καμπανέλλη.</p> <p>Ζητάμε από κάθε ομάδα να μας εντοπίσει ποια πρόσωπα δρουν, τις σκηνικές ή σκηνοθετικές οδηγίες, το θέμα της σκηνής. Καταγραφή συμπερασμάτων.</p> <p>***</p> <p>Βιωματική άσκηση, ερευνητική δραστηριότητα:</p> <p>Προσφέρουμε στους μαθητές τέσσερα αποσπάσματα δραματικών κειμένων και σε τέσσερα έντυπα έχουμε καταγράψει τα πολιτικοκοινωνικά δεδομένα της περιόδου που γράφτηκαν. Προτεινόμενα έργα: <i>Η Αυλή των Θαυμάτων</i>, <i>Ο Έβρος απέναντι</i>, <i>Ο Θεός Βάνιας</i>, <i>Ήταν όλοι τους παιδιά μου</i>.</p> <p>Ζητάμε από τους μαθητές να γράψουν σε μεμονωμένα χαρτιά τα πρόσωπα που θα θέλανε να δουν επί σκηνής. Τους ζητάμε να γράψουν έναν προσωπικό μονόλογο μίας επώδυνης στιγμής. Υπάρχουν κοινές επώδυνες στιγμές; Τι θα μας αφορούσε όλους να δούμε στη σκηνή;</p> <p>Ερευνητική άσκηση, αυτοσχεδιασμός και άσκηση γραφής:</p> <p>Ζητούμε από τους μαθητές να δημιουργήσουν μία μικρή σκηνή σε ομάδες των δύο και να μας την παρουσιάσουν. Το θέμα της σκηνής ορίζουμε ότι θα είναι μία ισχυρή διαφωνία για ένα πολύ ταπεινό θέμα (για ένα γλυκό, ένα σκουπίδι, τα νερά στο μπάνιο, ένα σκασμένο λάστιχο, ένα τυρί που</p>
--	--	--

		μούχλιασε κ.λπ.). Μετά τον αυτοσχεδιασμό (που μπορεί να συνεχιστεί και στο αντίστοιχο πρακτικό μάθημα) ζητάμε από τους μαθητές να δημιουργήσουν το δραματικό κείμενο του αυτοσχεδιασμού τους. Επισημαίνουμε ότι σημασία δεν έχει μόνο ο λόγος αλλά και άλλα μέσα που σχετίζονται με το σώμα του ηθοποιού (τη θέση του στο χώρο, τα αντικείμενα που αγγίζει, τη φωνή του, την κίνησή του κ.λπ.)
--	--	---

Άξονας 2 (Θέατρο Σκιών)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Να μάθουν οι μαθητές τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του ελληνικού θεάτρου Σκιών και την ιστορική του εξέλιξη.	Ο Καραγκιόζης και οι άλλοι ήρωες του θεάτρου σκιών.	Ερευνητική άσκηση και βιωματική δράση: Στην τάξη φέρνουμε στους μαθητές όλες τις φιγούρες του θεάτρου σκιών και τους ζητάμε να αναλάβουν να γράψουν την ταυτότητα του κάθε ήρωα από όσα ήδη γνωρίζουν γι' αυτούς. Στη συνέχεια παρουσιάζουν τον ήρωα στην τάξη και το πορτρέτο συμπληρώνεται από τις γνώσεις των άλλων μελών της τάξης.
***	1 διδακτική ώρα ***	Στήνουμε τον χώρο δράσης των ηρώων και εξηγούμε πώς προβάλλονται οι σκιές στο πανί. Δίνουμε καρτέλες με ρήσεις των προσώπων και καλούμε τους μαθητές να διαλέξουν τα κατάλληλα λόγια για τη φιγούρα τους. ***
Να γνωρίσουν οι μαθητές πώς οργανώνεται μία παράσταση σκιών και την καλλιτεχνική και κοινωνική θέση του караγκιοζοπαίχτη.	Το Θέατρο Σκιών ένα θέαμα για ενήλικους θεατές ή για παιδιά;	Συζήτηση και καταγραφή συμπερασμάτων: Τα παιδιά συναντούν ενεργούς караγκιοζοπαίχτες της πόλης τους
***	1 διδακτική ώρα *** Οι μαθητές δημιουργούν μία δική τους παράσταση σκιών.	

<p>Να εντάξουν οι μαθητές την τυπολογία του θεάτρου σκιών στους δικούς τους προβληματισμούς</p>	<p>Επινοούν ίσως κι έναν νέο ήρωα.</p>	<p>και παρακολουθούν συνεντεύξεις καραγκιοζοπαιχτών του παρελθόντος. Επίσης μελετούν αποσπάσματα από τη βιογραφία του Σωτήρη Σπαθάρη. Γιατί δημιουργήθηκε ο Μπάρμπα Γιώργος; Ποιος ο ρόλος των ηρωικών παραστάσεων; Τι μαρτυρούν οι ήρωες από τον κόσμο της Κωνσταντινούπολης όπως ο Εβραίος κ.λπ.; Πώς ο Καραγκιόζης επικοινωνεί με το σύγχρονο άνθρωπο;</p> <p>***</p> <p>Βιωματική δράση, κατασκευές, αυτοσχεδιασμός:</p> <p>Ζητάμε από τους μαθητές να εντάξουν τον καραγκιόζη στην καθημερινότητα τους και να επινοήσουν ένα πρόβλημα που μπορεί να αντιμετωπίζει. Επίσης να αντικαταστήσουν το σαράι με μία σύγχρονη ανώτερη αρχή, τον Χατζηαβάτη, υπάλληλο της αρχής αυτής με μία αντίστοιχη σύγχρονη μορφή, την πείνα των παιδιών του καραγκιόζη με σύγχρονες ελλείψεις, να προσθέσουν ήρωα από ξένη χώρα ή άλλου χρώματος κ.λπ. Για το συγκεκριμένο μάθημα ενημερώνουμε τους μαθητές από την προηγούμενη συνάντηση ώστε να την προετοιμάσουν και η διδακτική ώρα να αφιερωθεί στην παρουσίαση της αυτοσχέδιας παράστασης (χωρίς γραπτό κείμενο) και στην αξιολόγησή της.</p>
---	--	---

Άξονας 3 (Κουκλοθέατρο)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
--	----------------------	-----------------------

<p>Να γνωρίσουν οι μαθητές βασικούς ιστορικούς σταθμούς του κουκλοθέατρου στην Ελλάδα.</p>	<p>Από το Κουκλοθέατρο Αθηνών στην Τενεκεδούπολη και στις σημερινές κουκλοθεατρικές ομάδες: το κουκλοθέατρο ως μέσο αγωγής και διασκέδασης των παιδιών.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>Συζήτηση, παρακολούθηση βίντεο:</p> <p>Ζητάμε από τους μαθητές να μας μιλήσουν για τις εμπειρίες τους από το κουκλοθέατρο: αν έχουν δει, αν θυμούνται κάποιους ήρωες κ.λπ.</p> <p>Βλέπουμε αποσπάσματα από διαφορετικούς τύπους κουκλοθέατρου καθώς και εικονογραφικό υλικό από τους προγόνους του παιδαγωγικού κουκλοθέατρου, τον Κλούβιο και τη Σουβλίτσα καθώς και από την Τενεκεδούπολη. Επισκέπτομαστε τον ιστότοπο της Unima Hellas και ζητάμε από τους μαθητές να καταγράψουν τί συμβαίνει σήμερα στη χώρα μας στο χώρο του κουκλοθέατρου. Σε αυτό το μάθημα ή σε ένα από τα επόμενα μπορεί να γίνει συνάντηση με κάποιον ή κάποιους κουκλοπαίχτες της πόλης τους.</p>
<p>***</p> <p>Να μάθουν οι μαθητές να ξεχωρίζουν τα κουκλοθεατρικά είδη και τον τρόπο παιξίματός τους και να τα συσχετίσουν με την κοινωνική στόχευση της παράστασης και τη θέση του κουκλοπαίχτη-καλλιτέχνη.</p>	<p>***</p> <p>Κουκλοθεατρική σκηνή και τρόποι παιξίματος: καλλιτεχνική και κοινωνική στάση του κουκλοπαίχτη.</p> <p>2 διδακτικές ώρες</p>	<p>***</p> <p>Παρατήρηση, βιωματικές δράσεις, ανοιχτή συζήτηση:</p> <p>Οι μαθητές παρακολουθούν ή ακούν αποσπάσματα από την <i>Τενεκεδούπολη</i>, από παράσταση <i>Φασουλή</i> από του κουκλοθέατρο «Αγιούσαγια!» και μία παράσταση μαριονέττας (προβολή αποσπάματος από την <i>Μελωδία της Ευτυχίας</i> όπου τραγουδούν οι ήρωες και παίζουν κουκλοθέατρο). Στη συνέχεια ζητάμε από τους μαθητές να υπολογίσουν τον καλλιτεχνικό και κοινωνικό στόχο της κάθε παράστασης λαμβάνοντας υπ' όψιν και τα μέσα παραγωγής της, δηλαδή πώς προετοιμάστηκε, τί απαιτείται για να παρουσιαστεί</p>

		<p>και το κοινό στο οποίο απευθύνεται. Στη συνέχεια τους ζητάμε να φορέσουν μία μαύρη μπλούζα, τοποθετούμε ένα μαύρο ύφασμα σε έναν τοίχο, καλύπτουμε με ένα μαύρο ύφασμα ένα θρανίο και τους ζητάμε να ζωντανέψουν το πιο ταλαιπωρημένο αντικείμενο της τάξης ή της τσάντας τους με έναν αυτοσχέδιο μονόλογο. Η εργασία συνεχίζεται και στο επόμενο μάθημα όπου τους ζητάμε σε ομάδες να δημιουργήσουν μία μεικτή παράσταση με κούκλες-αντικείμενα, ανθρώπους ή και κούκλες κουκλοθέατρου ή ακόμη και ενσωματώνοντας και φιγούρες του Θεάτρου Σκιών.</p>
--	--	---

Άξονας 4 (Επιθεώρηση – Μιούζικαλ)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να ξεχωρίζουν οι μαθητές τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των δύο μουσικοθεατρικών ειδών και να κατανοήσουν την ιστορική τους πορεία.</p>	<p>Η ελληνική επιθεώρηση και το αμερικανικό μιούζικαλ: ιστορική πορεία, διάκριση των ειδών.</p> <p><i>2 ώρες</i></p>	<p>Συζήτηση, ερευνητική εργασία:</p> <p>Οι μαθητές καταγράφουν στον τοίχο της τάξης τις επιθεωρήσεις που έχουν παρακολουθήσει καθώς και τα θεατρικά ή και κινηματογραφικά μιούζικαλ. Στη συνέχεια παρακολουθούν αποσπάσματα και από τα δύο είδη σε video ή μέσω διαδικτύου. Χωρίζονται σε δύο ομάδες και κάνουν ένα κατάλογο από τα χαρακτηριστικά του είδους που μπορούν μόνοι τους να αποτυπώσουν. Στη συνέχεια στην ολομέλεια της τάξης κάθε ομάδα παρουσιάζει τα συμπεράσματά της. Σημειώνουμε τις ομοιότητες και τις διαφορές: και τα δύο είδη έχουν μουσική, χορό και τραγούδι. Ενώ στην επιθεώρηση ο</p>

		<p>άξονας είναι ο λόγος και η σάτιρα, στο μιούζικαλ είναι το τραγούδι και ο χορός και ο λόγος άρρηκτα συνδεδεμένα σε ένα σύνολο γύρω από μία ιστορία. Το μιούζικαλ διαπραγματεύεται μία ενιαία υπόθεση ενώ η επιθεώρηση περιλαμβάνει νούμερα, δηλαδή έχει σπονδυλωτή δομή. Η επιθεώρηση συνδέεται άμεσα με την κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα ενώ το μιούζικαλ έμμεσα όπως και το δραματικό θέατρο. Το μιούζικαλ έχει επεκταθεί στην τηλεόραση, το σινεμά, τα κινούμενα σχέδια ενώ η επιθεώρηση κυρίως στην τηλεόραση. Η επιθεώρηση μπορεί να χρησιμοποιήσει γνωστές μελωδίες ενώ ένα νέο μιούζικαλ έχει πάντα πρωτότυπη μουσική, λιμπρέτο και στίχους και φυσικά χορογραφία.</p> <p>***</p> <p>Συζήτηση, ερευνητική εργασία, βιωματική δράση:</p> <p>Οι μαθητές παρακολουθούν ένα απόσπασμα από το West Side Story κι ένα νούμερο από μία ελληνική επιθεώρηση. Τους καλούμε να καταγράψουν τις κοινωνικές αναφορές που διαπιστώνουν. Συζητάμε στην ολομέλεια της τάξης ποια είναι διαφορά στην προσέγγιση της επιθεώρησης που στόχο έχει τη σάτιρα κάθε τι νεωτερικού, ιδιόρρυθμου και παράλογου φαινομένου της κοινωνικής ζωής. Ζητάμε από τους μαθητές να δημιουργήσουν μία δική τους επιθεώρηση. Χωρίζονται σε δύο</p>
--	--	---

<p>***</p> <p>Να διακρίνουν οι μαθητές τον κοινωνικό και πολιτικό σχολιασμό και στα δύο είδη και φυσικά να ξεχωρίζουν τον ιδιαίτερο ρόλο της επιθεώρησης.</p>	<p>***</p> <p>Το μιούζικαλ και η επιθεώρηση και η σχέση τους με τα κοινωνικο-πολιτιστικά και πολιτικά δεδομένα του 20ού αιώνα.</p> <p>2 διδακτικές ώρες</p>	<p>ομάδες και κάθε μία ομάδα σε υποομάδες. Η μισή τάξη προετοιμάζει μία δική της επιθεώρηση. Κάθε ομάδα της προετοιμάζει ένα νούμερο που οφείλει να έχει πρόζα έμμετρη, πρόζα απλή και φυσικά ένα τραγούδι. Ζητάμε από την υπόλοιπη τάξη να διαλέξει μία γνωστή ιστορία, ίσως ένα διήγημα που τους άρεσε και να την μετατρέψουν σε μιούζικαλ. Για την προετοιμασία μπορεί να γίνει συνεργασία με τα μαθήματα της υποκριτικής, της μουσικής και της δημιουργικής γραφής.</p>
---	---	---

Άξονας 5 (Χοροθέατρο)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να γνωρίσουν οι μαθητές τους βασικούς ιστορικούς σταθμούς της εξέλιξης του χοροθέατρου</p>	<p>Χορός και θέατρο: από την Κούλα Πράτσικα στον Δημήτρη Παπαϊωάννου.</p> <p>2 ώρες</p>	<p>Προβολή τεκμηρίων, ερευνητική δράση, συζήτηση</p> <p>Καταιγισμός ιδεών: ζητάμε από τους μαθητές να πουν ό,τι ξέρουν για το χορό: έννοιες, ονόματα, θιάσους, παραστάσεις που τυχόν έχουν δει, κ.ά</p> <p>Ταξινομούμε τις γνώσεις αυτές στον τοίχο της τάξης και στη συνέχεια προβάλλουμε τρία βιντεοτεκμήρια: από την Κούλα Πράτσικα, τη Ραλλού Μάνου, το χοροθέατρο Οκτάνα και το χοροθέατρο Ομάδα Εδάφους. Ζητάμε από τους μαθητές να μας πουν τι παρατηρούν και να διατυπώσουν έναν ορισμό για το χοροθέατρο. Στόχος μας είναι να φτάσουμε στο συμπέρασμα ότι το χοροθέατρο είναι μία μορφή θεάτρου όπου η ιστορία</p>

<p>***</p> <p>Να εντοπίσουν σχέσεις με το κοινωνικό γίνεσθαι χοροθεατρικών παραστάσεων ή χορογράφων</p>	<p>***</p> <p>Χορός και πολιτική: Κούλα Πράτσικα, Ραλλού Μάνου, Δημήτρης Παπαϊωάννου, Πίνα Μπάους.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>επικοινωνείται με το κοινό μόνο μέσω της κίνησης ή της ακινησίας τόσο των σωμάτων των χορευτών όσο και κάθε αντικειμένου υλικού ή άυλου (όπως είναι το φως ή οι ψηφιακές εικόνες). Τονίζουμε το εικαστικό αποτέλεσμα, τη σύγχρονη εκφραστική που δεν έχει ως στόχο την τέλεια αρμονική κίνηση π.χ. του μπαλέτου αλλά την έκφραση νοημάτων και ψυχικών καταστάσεων.</p> <p>***</p> <p>Προβολή τεκμηρίων, ερευνητική δράση, συζήτηση:</p> <p>Παρακολουθούμε με τους μαθητές την αφή της Ολυμπιακής Φλόγας του 1936, τις τελετές του 2004 (έναρξης και λήξης), το απόσπασμα από το Τραγούδι του Νεκρού Αδερφού και ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα από παράσταση της Πίνα Μπάους και παράλληλα προσφέρουμε τα ιστορικά δεδομένα. Συζήτηση της σχέσης των παραστάσεων με την πολιτική και κοινωνική κατάσταση της περιόδου. Ζητάμε από τους μαθητές να εντοπίσουν τις διαφορές ανάμεσα στην επιθεώρηση, τον καραγκιόζη ή άλλες μορφές θεάτρου που έχουν μάθει και τη σχέση τους με το κοινωνικό γίνεσθαι.</p> <p>***</p> <p>Βιωματική δράση, αυτοσχεδιασμός:</p> <p>Οι μαθητές χωρίζονται σε ζευγάρια και κάθε ομάδα διαλέγει ένα μεγάλο θέμα όπως η αγάπη, ο θυμός, η ζήλεια, η</p>
---	---	--

*** Να μπορούν οι μαθητές να οργανώσουν μία σκηνή χοροθεάτρου	*** Το χοροθέατρο κι εγώ. 1 διδακτική ώρα	συντροφικότητα, το πένθος κ.λπ. και δημιουργεί διαλέγοντας ένα τραγούδι ή μία μελωδία χωρίς στίχους μία μικρή χοροθεατρική σκηνή.
--	---	---

Άξονας 6 (Θεατρικό αναλόγιο / Ραδιοφωνικό θέατρο)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Να γνωρίσουν οι μαθητές τις διαφορές μεταξύ θεατρικού αναλογίου και ραδιοφωνικού θεάτρου Να μπορούν να ταξινομήσουν τα χαρακτηριστικά στην ιστορική τους προοπτική.	Ραδιοφωνικό θέατρο και θεατρικό αναλόγιο: άλλοτε και τώρα. 1 διδακτική ώρα	Συζήτηση, ακροάσεις, καταγραφή συμπερασμάτων: Χωρίζουμε τους μαθητές σε ζευγάρια. Κάθε δύο ζευγάρια αναλαμβάνουν ένα θεατρικό απόσπασμα, από το ίδιο έργο που αργότερα θα ακούσουμε σε ραδιοφωνική εκτέλεση. Ζητάμε από το ένα ζευγάρι να προετοιμάσει τη σκηνή σκηνοθετικά οργανωμένη ενώ το άλλο να μας τη διαβάσει, ζωηρά, εκφραστικά αλλά από καθιστή θέση με στόχο μόνο την ακρόαση του κειμένου. Στη συνέχεια και μετά από μία πολύ σύντομη προετοιμασία, παρακολουθούμε τις σκηνές. Ζητάμε ακολούθως από τους μαθητές να δώσουν το δικό τους ορισμό του θεατρικού αναλογίου. Στη συνέχεια ζητάμε από τους μαθητές να ακούσουν τα ίδια αποσπάσματα σε ραδιοφωνική εκτέλεση. Καταγράφουμε τις παρατηρήσεις μας και διακρίνουμε τα δύο είδη θεάτρου ως εξής: το θεατρικό αναλόγιο δεν παρουσιάζει μία σκηνοθετημένη εκτέλεση ενός έργου αλλά στοχεύει στη γνωριμία του κειμένου με ένα μικρό κοινό. Σκοπός του

		<p>θεατρικού αναλογίου είναι είτε καλλιτεχνικά η ακύρωση της σκηνοθετικής παρέμβασης είτε η προβολή μόνο του λόγου με στόχο τη εξοικείωση του κοινού με το έργο ενός νέου ή ακόμη και δόκιμου συγγραφέα. Το ραδιοφωνικό θέατρο έχει σκηνοθεσία (σε υποκριτικό και ηχητικό επίπεδο) αλλά καθώς υπάρχει μόνο ο λόγος ο θεατής φαντάζεται τα δρώμενα και άρα δημιουργεί μία δική του ξεχωριστή αντίληψη ο καθένας για το έργο που ακούει. Επίσης ο θεατής αισθάνεται πολύ κοντά με τους ηθοποιούς, ακόμη πιο οικεία και από τη θεατρική παράσταση. Επισημαίνεται στους μαθητές ότι οι σχολικές παραστάσεις στο παρελθόν με τη στατικότητα που τους διέκρινε είχαν πολύ συχνά τη μορφή του θεατρικού αναλογίου, όπως και οι παραστάσεις των τραγωδιών του γαλλικού κλασικισμού και γενικά της τραγωδίας κατά τον 19^ο αιώνα. Τα περιορισμένα σκηνικά μέσα, η έλλειψη φωτιστικών μέσων και η κακή ακουστική επέβαλαν στους ηθοποιούς ένα μετωπικό, άκαμπτο παίξιμο χωρίς σκηνική δράση. Φυσικά δεν διάβαζαν το έργο αλλά δεν ήταν και πολύ μακριά από αυτό. Το θέατρο στο ελληνικό ραδιόφωνο έχει πολύ μεγάλη ιστορία, ενώ οι αφηγήσεις και τα μικρά σκετς δεν έλλειπαν και από παιδικές εκπομπές όπως αυτή της Θείας Λένας.</p> <p>***</p> <p>Ακρόαση, συζήτηση, βιωματική δράση (δραματοποίηση):</p> <p>Οι μαθητές ακούν το έργο <i>Ο πόλεμος των κόσμων</i> του Τζ.</p>
--	--	---

<p>***</p> <p>Οι μαθητές να γνωρίσουν τη κοινωνική δυναμική και επίδραση του ραδιοφωνικού θεάτρου, ενός θεάτρου που μεταδίδεται μέσα από ένα ΜΜΕ.</p>	<p>***</p> <p>Σημαδιακές στιγμές του ραδιοφωνικού θεάτρου: Όρσον Ουέλς και ο Πόλεμος των Κόσμων (1938).</p> <p>2 διδακτικές ώρες</p>	<p>Γουέλς σε ραδιοφωνική διασκευή και σκηνοθεσία του Όρσον Γουέλς (1938). Στη συνέχεια πληροφορούνται τις αντιδράσεις που προκάλεσε (τηλεφωνήματα στην άμεσο δράση, συμπεριφορές πανικού, κ.λπ.) Ακολουθως συζητάμε αν τα ΜΜΕ μετατρέπουν σε παράσταση τις ειδήσεις αντί να τις μεταδίδουν κι αν τελικά η ίδια η πραγματικότητα γίνεται ένα ραδιοφωνικό δράμα. Ζητάμε από τους μαθητές να προετοιμάσουν μία ραδιοφωνική σκηνή με στόχο τη δημιουργία ραδιοφωνικού σκανδάλου. Το θέμα να αφορά τη σχολική και την κοινωνική ζωή της πόλης τους.</p>
---	--	--

Άξονας 7 (Θέατρο και τηλεόραση / Θέατρο και Κινηματογράφος)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να διακρίνουν οι μαθητές τις διαφορές ανάμεσα στα θεατρόμορφα τηλεοπτικά προγράμματα, στο θέατρο στην τηλεόραση και στη μεταφορά θεατρικών έργων στο σινεμά.</p>	<p>Θέατρο και κινούμενη εικόνα: μία σχέση αμφίδρομη.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>Παρακολούθηση αποσπασμάτων, παρατήρηση, συζήτηση, καταγραφή συμπερασμάτων:</p> <p>Η τάξη χωρίζεται σε τέσσερις ομάδες. Η ομάδα Α παρακολουθεί μία sitcom αμερικάνικη τηλεοπτική κωμωδία με ζωντανό κοινό (όπως <i>Ο πρίγκιπας του Μπελ Αιρ</i>), η ομάδα Β ένα απόσπασμα από ένα θεατρικό έργο μεταφερόμενο στο <i>Θέατρο της Δευτέρας</i>, η ομάδα Γ τον <i>Έμπορο της Βενετίας</i> του Σαίξπηρ στην κινηματογραφική του εκδοχή (2005) και μία τέταρτη ομάδα Δ το <i>Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας</i> σε κινούμενα σχέδια. Στη συνέχεια οι ομάδες στην ολομέλεια μεταφέρουν τις παρατηρήσεις τους. Υπενθυμίζουμε ότι το θέατρο στην τηλεόραση ή στον</p>

<p>***</p> <p>Να διακρίνουν οι μαθητές τα επιθεωρησιακά χαρακτηριστικά δημοφιλών εκπομπών της τηλεόρασης και να δημιουργήσουν τις δικές τους θεατρόμορφες τηλεοπτικές εκπομπές.</p>	<p>***</p> <p>Η θεατρική επιθεώρηση και η τηλεοπτική επιθεώρηση: σχέση επικαιρότητας και θεάτρου - τηλεόρασης. Η θεατρόμορφη τηλεόραση κι εγώ .</p> <p>2 διδακτικές ώρες</p>	<p>κινηματογράφο μεταφέρει την υπόθεση κι όχι την θεατρική εμπειρία που είναι συνυφασμένη με την ζωντανή επικοινωνία κοινού και ηθοποιού μέσω του ρόλου (Άξονας 1, Α΄ Γυμνασίου). Υπογραμμίζουμε ότι η sitcom κωμωδία έχει θεατρικά χαρακτηριστικά για το ζωντανό κοινό αλλά είναι μία αμιγώς τηλεοπτική εμπειρία για τον θεατή από το σπίτι.</p> <p>***</p> <p>Παρακολούθηση αποσπασμάτων, συζήτηση, βιωματική δράση: Ζητάμε από τους μαθητές να παρακολουθήσουν αποσπάσματα από τις εκπομπές One Mark Show και Al Tsantiri News. Στη συνέχεια γίνεται συζήτηση για τα επιθεωρησιακά στοιχεία των εκπομπών αυτών(σπονδυλωτή δομή, άμεση σχέση με την επικαιρότητα, κοινωνική και πολιτική σάτιρα, μουσική, τραγούδι, χορός, ζωντανό κοινό). Στη συνέχεια ζητάμε από τους μαθητές να δημιουργήσουν έναν αυτοσχεδιασμό (ανά δύο) δημιουργώντας μία παρλάτα ή ένα ντουέτο που σχολιάζει με τηλεοπτικούς όρους (δηλαδή με χρήση και της εικόνας ή και αποσπασμάτων εκπομπών) την σχολική επικαιρότητα.</p>
---	--	---

Άξονας 8 (Multimedia performance)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να διακρίνουν οι μαθητές τη πολυμεσική ζωντανή παράσταση από το «παραδοσιακό θέατρο» και το «παραδοσιακό σινεμά».</p> <p>Να μπορούν να δημιουργήσουν μια δική τους multimedia παρουσίαση συνδυάζοντας τις γνώσεις όλης της σχολικής χρονιάς.</p>	<p>Θέατρο και πολυμέσα: ο άνθρωπος και η τεχνολογία σε συνύπαρξη και συναφήγηση.</p> <p>3 διδακτικές ώρες</p>	<p>Παρατήρηση, συζήτηση, βιωματική δράση, παρουσίαση:</p> <p>Καλούμε τους μαθητές να παρακολουθήσουν δείγματα multimedia παραστάσεων. Συζητάμε στην ολομέλεια τα χαρακτηριστικά τους και τονίζουμε ότι μία παράσταση για να είναι πολυμεσική δεν αρκεί να έχει προβολές ή ηχητικά αποσπάσματα απλώς αλλά όλα τα μέσα να συνδυάζονται σε ένα ενιαίο μιούζικαλ. Καλούμε τους μαθητές να διαλέξουν ένα από τα είδη θεάτρου που μελετήσαμε όλη τη χρονιά και να το μετατρέψουν σε μία multimedia παρουσίαση. Οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες των τριών. Τονίζουμε ότι είναι απαραίτητο να χρησιμοποιήσουν τα δικά του βίντεο, δηλαδή να τα δημιουργήσουν για την παρουσίαση, έστω κι αν χρησιμοποιήσουν έτοιμο υλικό που το μοντάρουν.</p>

Γ΄ Γυμνασίου

Άξονας 1 (Τραγωδία)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να γνωρίζουν οι μαθητές την εξέλιξη του τραγικού είδους και τα βασικά του χαρακτηριστικά.</p>	<p>Τραγωδία: από την αρχαιότητα έως τις μέρες μας.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>Συζήτηση, ερευνητική άσκηση, καταγραφή συμπερασμάτων:</p> <p>Ρωτάμε τους μαθητές αν γνωρίζουν κάποιες τραγωδίες ή κάποιους τραγικούς ποιητές ή κλασικούς δραματουργούς. Καταγράφουμε τις γνώσεις της τάξης στη γραμμή του χρόνου της τάξης. Στη συνέχεια δίνουμε στους μαθητές τη διάρθρωση μίας αττικής τραγωδίας, της <i>Ερωφίλης</i> του Χορτάση και της <i>Δοκιμασίας</i> ή <i>Οι μάγισσες του Σάλεμ</i> του Άρθουρ Μίλερ. Ζητάμε από τους μαθητές να καταγράψουν σε ομάδες, μία για κάθε έργο, τα κύρια δομικά στοιχεία των έργων επισημαίνοντας ότι θα πρέπει να μετρήσουν τον αριθμό των αδόμενων μερών στην αρχαία τραγωδία ή των πράξεων στην κλασικίζουσα δραματουργία κ.ό.κ. Στη συνέχεια συγκρίνουμε τα συμπεράσματα και επισημαίνουμε την ύπαρξη της μουσικής, του λυρικού στοιχείου και του Χορού στην αρχαιότητα, τις ολιγοπρόσωπες σκηνές, το ορχηστρικό στοιχείο που είναι λειτουργικά ενταγμένο σε αντίθεση με τα ιντερμέδια της κλασικίζουσας δραματουργίας, την πεντάπρακτη δομή αυτής, τη μέριμνα για την ενότητα του χρόνου, του τόπου και της δράσης ενώ από την άλλη την απουσία σε ένα έργο του 20ού αιώνα της μουσικής και του χορού εντελώς.</p>

<p>***</p> <p>Να κατανοήσουν οι μαθητές τη θεματολογία των τραγωδιών και τη σχέση τους με το κοινωνικό γίνεσθαι.</p> <p>***</p> <p>Να βρουν οι μαθητές τη σχέση που οι ίδιοι ή το κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο ζουν μπορεί να έχουν με την τραγωδία.</p>	<p>***</p> <p>Ο θεατής της τραγωδίας: προβληματισμός πάνω σε ένα μύθο.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p> <p>***</p> <p>Η τραγωδία και η σύγχρονη ζωή.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>Το εισαγωγικό αυτό μάθημα να συσχετιστεί με το μάθημα των αρχαίων ελληνικών από μετάφραση (Δραματική Ποίηση).</p> <p>***</p> <p>Άσκηση γραφής, συζήτηση, καταγραφή συμπερασμάτων:</p> <p>Δίνουμε στους μαθητές μία διαλογική σκηνή με δύο πρόσωπα από τον <i>Φιλοκτήτη</i>, τη <i>Δοκιμασία</i> του Άρθουρ Μίλερ και τον <i>Άμλετ</i> του Σαίξπηρ. Σε ομάδες, τα παιδιά γράφουν μία επιστολή καταγράφοντας τις εντυπώσεις από την παράσταση των τριών έργων αυτών έργων. Διαβάζουν τα γράμματά τους και ταξινομούμε αυτό που γράφουν. Προσπαθούμε να ανακαλύψουν τη σημασία των διαλόγων που δομούνται ως συγκρούσεις ρητόρων. Συζητάμε ποια μπορεί να είναι η αλληγορία που προσφέρει το έργο που είδαν για τη ζωή των θεατών.</p> <p>***</p> <p>Άσκηση γραφής, παρουσίαση, συζήτηση: Ζητάμε από τους μαθητές να ορίσουν έναν σύγχρονο τραγικό ήρωα, ένα πρόσωπο που όπως ο Οιδίποδας, η Αντιγόνη, ο Φιλοκτήτης, η Ιφιγένεια, ο Προμηθέας, συγκρούεται με ό,τι τον υπερβαίνει και ηττάται λόγω της υπέρβασης των ορίων όπου τον οδηγούν οι ενέργειές του. Μετά τους καλούμε σε ομάδες των δύο να δημιουργήσουν έναν διάλογο ανάμεσα στα κύρια πρόσωπα του φανταστικού τους έργου και να την παρουσιάσουν στην τάξη.</p>
--	---	---

Άξονας 2 (Κωμωδία)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να γνωρίζουν οι μαθητές την εξέλιξη του κωμωδίας και τα βασικά της χαρακτηριστικά.</p> <p>***</p> <p>Να κατανοήσουν οι μαθητές τη θεματολογία των κωμωδιών και τη σχέση τους με το κοινωνικό γίνεσθαι. Επίσης να κατανοήσουν γιατί λειτουργεί ακόμη και σήμερα η κλασική κωμωδία.</p>	<p>Κωμωδία: από την αρχαιότητα έως τις μέρες μας.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p> <p>***</p> <p>Το κωμικό λειτουργεί εντός συγκεκριμένων κοινωνικών αναφορών .</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>Συζήτηση, ερευνητική άσκηση, καταγραφή συμπερασμάτων:</p> <p>Ρωτάμε τους μαθητές αν γνωρίζουν κάποιες κωμωδίες ή κάποιους κωμικούς ποιητές ή κωμωδιογράφους. Καταγράφουμε τις γνώσεις τους στη γραμμή του χρόνου της τάξης. Στη συνέχεια παρακολουθούμε αποσπάσματα (ενώ οι μαθητές έχουν και τα συγκεκριμένα χωρία) από μία κωμωδία του Αριστοφάνη, μία παράσταση <i>commedia dell'arte</i>, μία παράσταση Μολιέρου και μία παράσταση νεοελληνικής κωμωδίας. Ζητάμε από τους μαθητές να εντοπίσουν κωμικά μοτίβα, στοιχεία κοινά ίσως ώστε να κουβεντιάσουμε για την οργάνωση του κωμικού έργου.</p> <p>Καταγραφή συμπερασμάτων.</p> <p>***Παρακολούθηση και ανάγνωση αποσπασμάτων έργων και καταγραφή των κοινωνικών αναφορών:</p> <p>Επιλέγουμε ένα απόσπασμα από τους <i>Όρνιθες</i> του Αριστοφάνη, από τον <i>Αρχοντοχωριάτη</i> του Μολιέρου, από το <i>Υπάρχει και Φιλότιμο</i> των Σακελλάριου-Γιαννακόπουλου, από το <i>Το στραβόξυλο</i> του Δημήτρη Ψαθά. Παρακολουθούμε τις σκηνές και ζητάμε από τους μαθητές να εντοπίσουν στα κείμενα τις κοινωνικές αναφορές. Εξηγούμε ότι το κωμικό παράγεται όταν ο κωμικός ήρωας έχει συμπεριφορά εκτός της κοινωνικής νόρμας. Οδηγούμε τους μαθητές να κατανοήσουν γιατί λειτουργούν οι</p>

<p>***</p> <p>Να γράψουν οι μαθητές μία κωμωδία που να αφορά της σχολική κοινότητα.</p>	<p>***</p> <p>Η κωμωδία και εμείς.</p> <p>2 διδακτικές ώρες</p>	<p>παλιότερες κωμωδίες (όπου δεν υπάρχει τροποποίηση της κοινωνικής νόρμας) και γιατί προχωράμε σε διασκευές για να πετύχουμε τη λειτουργία του κωμικού.</p> <p>.....</p> <p>Άσκηση γραφής, δραματοποίηση, παρουσίαση: Δίνουμε στους μαθητές τη διάρθρωση της αττικής κωμωδίας όπως τη γνωρίζουμε μέσα από τα έργα του Αριστοφάνη. (Αυτή η δράση θα μπορούσε να γίνει σε συνεργασία με το μάθημα των Αρχαίων από Μετάφραση – Δραματική Ποίηση). Εξηγούμε ότι ο Αριστοφάνης στήριζε τα έργα του σε μία παράλογη υπόθεση: τί θα γινόταν εάν μια μέρα την εξουσία έπαιρναν οι γυναίκες (Εκκλησιάζουσες) κ.ό.κ. Τους ζητάμε να καταλήξουν στην δική τους παράλογη υπόθεση που να αφορά όλη την τάξη και να επιλέξουν τα πρόσωπα του έργου και τα μέλη του χορού. Στη συνέχεια χωρίζεται η τάξη σε έξι ομάδες. Κάθε ομάδα θα αναλάβει να γράψει ένα κομμάτι του έργου: τον πρόλογο, την πάροδο, δύο διαλογικές σκηνές, την παράβαση και την έξοδο. Στη συνέχεια η κάθε ομάδα θα παρουσιάσει την εργασία της διαδοχικά σε μορφή αναλογίου ή περισσότερο δραματοποιημένα.</p>
---	---	--

Άξονας 3 (Ποιμενικό δράμα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να γνωρίσουν οι μαθητές και να διακρίνουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του</p>	<p><i>Πανώρια ή Γύπαρις</i>, του Γεώργιου Χορτάτση: γνωριμία</p>	<p>Ανάγνωση: Οι μαθητές διαβάζουν ένα απόσπασμα του ποιμενικού δράματος <i>Πανώρια ή Γύπαρις</i> του Γεώργιου Χορτάτση. Με βάση</p>

Άξονας 4 (Ρεαλιστικό – νατουραλιστικό δράμα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να κατανοήσουν οι μαθητές το πέρασμα από την έμμετρη, πεντάπρακτη δραματολογία στο τρίπρακτο δράμα του ύστερου 19^{ου} και του 20ου αιώνα.</p> <p>***</p>	<p>Από το έμμετρο στο πεζό δράμα: το θέατρο μετά τη βιομηχανική επανάσταση.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>Το μάθημα λειτουργεί ανακεφαλαιωτικά θυμίζοντας στους μαθητές τους χώρους και τα σκηνικά των έργων των αρχών του 19ου αιώνα. Οι εικόνες προβάλλονται εναλλακτικά με στοιχεία (πίνακες και αργότερα πρώιμες φωτογραφίες) της ζωής μετά τη βιομηχανική επανάσταση. Καλούμε τους μαθητές να εξετάσουν αν υπάρχει διάσταση ανάμεσα σε αυτά που αναπαρίστανται στη σκηνή και όσα βιώνουν οι άνθρωποι στην καθημερινότητα τους. Τα συμπεράσματα καταγράφονται και αναρτώνται στον τοίχο της τάξης.</p> <p>Το μάθημα μπορεί να συνδεθεί με το μάθημα ιστορίας Γενικής Παιδείας.</p>
<p>Να μπορούν οι μαθητές να διακρίνουν το ρεαλιστικό από το νατουραλιστικό δράμα καθώς και να ξεχωρίζουν τα έργα αυτά από τις τραγωδίες.</p>	<p>***</p> <p>Το θέατρο ως πεδίο έρευνας της σύγχρονης αστικής ζωής: Ίψεν, Γκόρκι, Τσέχωφ.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p> <p>Έργα ελληνικά</p> <p>α. Με νατουραλιστικά στοιχεία: Χορν, Το φιντανάκι</p> <p>Μπόγρη, Τα αρραβωνιάσματα και</p>	<p>***</p> <p>Ανάγνωση, συζήτηση, δραματοποίηση:</p> <p>Δίνουμε στους μαθητές αποσπάσματα από ένα έργο του Ίψεν (π.χ. <i>Ο εχθρός του λαού</i> ή <i>Το κουκλόσπιτο</i>) από τον έργο του Γκόρκι <i>Στο βυθό</i> και από το έργο του Τσέχωφ <i>Οι τρεις αδερφές</i>. Μετά την ανάγνωση ζητούμε τις εντυπώσεις τους ως προς το ύφος, τη γλώσσα, τους χαρακτήρες που αναπτύσσονται και φυσικά τα θέματα που πραγματεύονται. Χωρίζεται η τάξη σε τρεις ομάδες και κάθε ομάδα παίζει ένα από τα αποσπάσματα. Στο τέλος συζητάμε τις διαφορές ανάμεσα</p>

<p>***</p> <p>Να δοκιμάσουν οι μαθητές να γράψουν μία σκηνή ρεαλιστικού ή νατουραλιστικού έργου.</p>	<p>Φουσκοθαλασιές</p> <p>Ξενόπουλος, Το Φιόρο του λεβάντε</p> <p>Ο Ποπολάρος</p> <p>β.Ρεαλισμού: Τερζάκη, Γαμήλιο εμβατήριο</p> <p>Βενέζη, Block C</p> <p>Κεχαΐδη, Το πανηγύρι,</p> <p>Αναγνωστάκη</p> <p>Η παρέλαση</p> <p>***</p> <p>Ο ρεαλισμός κι εμείς: απόπειρες γραφής.</p> <p>2 διδακτικές ώρες</p>	<p>στον νατουραλισμό (Στο βυθό), ρεαλισμό (Ιψεν) και στον ποιητικό ρεαλισμό (Τσέχωφ) που έγκειται κυρίως στη θεματολογία και φυσικά τη γλώσσα των ηρώων.</p> <p>***</p> <p>Ζητάμε από τους μαθητές να εντοπίσουν θέματα που αντικατοπτρίζουν τα προβλήματα της σύγχρονης κοινωνίας. Στη συνέχεια να επιλέξουν την νατουραλιστική ή τη ρεαλιστική προσέγγιση. Τους ζητάμε να δημιουργήσουν ένα δεκάλεπτο έργο με αρχή, μέση και τέλος. Επίσης όποια ομάδα θέλει μπορεί να το παρουσιάσει.</p>
--	---	--

Άξονας 5 (Το θέατρο των Ιδεών)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Να εξοικειωθούν οι μαθητές με την εγχώρια δραματική παραγωγή των αρχών του 20ού αιώνα που εισαγάγει την αστική, μοντέρνα ζωή στην ελληνική σκηνή.</p>	<p>Η νέα Ελλάδα επί σκηνής: το θέατρο των ιδεών ως αναμορφωτής του νεοελληνικού θεάτρου.</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>Ανάγνωση, παρατήρηση, καταγραφή συμπερασμάτων:</p> <p>Δίνουμε στους μαθητές απόσπασμα από τα έργα <i>Οι κούρδοι</i>, <i>Το μουσικό της Κοντέσσας Βαλέραινας</i>, <i>Οι υφαντές</i> είτε τον <i>Γυιο του ίσκιου</i> του Σπύρου Μελά, ή τις <i>Αλυσίδες</i> του Δημήτρη Ταγκόπουλου. Ζητάμε να καταγραφούν οι ιδιότητες και οι σχέσεις των προσώπων, ο χώρος δράσης</p>

<p>***</p> <p>Να δοκιμάσουν να γράψουν ένα σύγχρονο μικρό δράμα με θέση.</p>	<p>***</p> <p>Το θέατρο ως εφελτήριο των ιδεών: δείξε μου τον κόσμο σου και πρότεινε λύσεις.</p> <p>2 διδακτικές ώρες</p>	<p>επίσης και προσπαθούμε να εντοπίσουμε αν οι οικονομικές σχέσεις έχουν ή όχι βαρύτητα στην πλοκή της δράσης.</p> <p>***</p> <p>Άσκηση γραφής, παρουσίαση:</p> <p>Ζητάμε από τους μαθητές να εντοπίσουν ένα μείζον κοινωνικό πρόβλημα στο επίπεδο των οικονομικών σχέσεων και γενικά των ευκαιριών μεταξύ των ανθρώπων σήμερα. Τους καλούμε να δημιουργήσουν ομάδες και να γράψουν ένα μικρό δεκάλεπτο έργο, όλες οι ομάδες για το ίδιο θέμα. Ζητούμε στην παρουσίαση αν μπορούν να χρησιμοποιήσουν και βιντεοπροβολές.</p>
--	---	--

Άξονας 6 (Επικό Θέατρο)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να ξεχωρίζουν τα τυπικά γνωρίσματα του μπρεχτικού δράματος</p>	<p>Το επικό θέατρο (δράμα και παράσταση) σύμφωνα με τον Μπέρτολντ Μπρεχτ</p> <p>1 διδακτική ώρα</p>	<p>Ανάγνωση και παρακολούθηση αποσπασμάτων έργων του, καταγραφή τυπικών γνωρισμάτων των έργων του.</p> <p>Δίνουμε στους μαθητές ένα απόσπασμα από τον <i>Κύκλο με την κιμωλία</i> (προτείνεται: η 6^η ενότητα που δίνει και το όνομά της στο έργο, μτφ. Πέτρος Μάρκαρης). Παρακολουθούν επίσης το ίδιο απόσπασμα από το διαδικτυο. Στη συνέχεια καταγράφουμε τις εντυπώσεις τους. Το κύριο ερώτημα είναι: τι ρόλο παίζει ο τραγουδιστής –</p>

<p>***</p> <p>Οι μαθητές να γνωρίζουν ένα ελληνικό θεατρικό ανάλογο του μπρεχτικού θεάτρου.</p>		<p>αφηγητής, τι προσπαθεί να πετύχει ο συγγραφέας με τα τραγούδια, το παίξιμο που υποδεικνύει με το γράψιμό του και τα πρόσωπα που επιλέγει. Κύρια χαρακτηριστικά του επικού θεάτρου: Διαλεκτικό θέατρο, θέατρο όχι για ψυχαγωγία αλλά για σκέψη, το κοινό καλείται όχι να αφεθεί στην ιστορία του έργου αλλά να σκεφτεί τις αιτίες των ενεργειών των προσώπων και τι θα μπορούσε να τις αλλάξει. Αποστασιοποίηση: ο ηθοποιός όχι να παίζει το ρόλο αλλά να δείχνει το ρόλο, να μετατρέπει το πρόσωπο που ερμηνεύει όχι σε κάτι αληθινό αλλά σε ένα θεατρικό δημιούργημα που ζει και υπάρχει για τη σκηνή. Η σημασία του τραγουδιού: για να σπάσει την εμπλοκή του θεατή με την υπόθεση του έργου και να τον οδηγήσει στη σκέψη.</p> <p>***</p> <p>Στους μαθητές μοιράζεται το έργο του Πέτρου Μάρκαρη <i>Ιστορία του Αλή Ρέτζο</i>. Ένα κομμάτι του έργου παίρνει κάθε επιμέρους ομάδα. Οι ομάδες προετοιμάζουν μία παρουσίαση των σκηνών τους και προσπαθώντας να χρησιμοποιήσουν τεχνικές αποστασιοποίησης. Τονίζουμε ότι κάθε τι που υπενθυμίζει στο κοινό ότι παρακολουθεί θέατρο είναι στοιχείο αποστασιοποίησης (ο αφηγητής, το να κρατάνε τα λόγια τους, το να αλλάζουν ρούχα επί σκηνής κ.λπ.) ενώ υπογραμμίζουμε ότι αυτά τα στοιχεία επαναθεατρικοποίησαν το θέατρο και χρησιμοποιούνται πολύ στη σημερινή σκηνοθεσία,</p>
---	--	---

<p>***</p> <p>Οι μαθητές να δοκιμάσουν να γράψουν το δικό τους μικρό επικό έργο.</p>	<p>***</p> <p><i>Η ιστορία του Αλή Ρέτζο</i> του Πέτρου Μάρκαρη: το ελληνικό παράδειγμα του επικού θεάτρου.</p> <p>2 διδακτικές ώρες</p> <p>***</p> <p>Το επικό δράμα σήμερα: από τη θεωρία στην πράξη.</p> <p>2 διδακτικές ώρες</p>	<p>ειδικά στο θέατρο για παιδιά.</p> <p>***</p> <p>Άσκηση γραφής και παρουσίαση:</p> <p>Ζητάμε από τους μαθητές να εντοπίσουν ένα ζήτημα ηθικής αλλά κοινωνικής τάξης που τους απασχολεί και στη συνέχεια μετά από ψηφοφορία να επιλέξουν εκείνο που αφορά όλη την τάξη. Κατόπιν να σχεδιάσουν από κοινού τα πρόσωπα και τη δομή του έργου και να χωριστούν σε ομάδες που θα γράψουν τα κείμενα του αφηγητή, τα τραγούδια και τις μικρές επιμέρους σκηνές. Η τάξη θα παρουσιάσει σε ανοιχτό μάθημα τη δουλειά της και θα ζητήσει από τους μαθητές του υπόλοιπου σχολείου τη γνώμη τους.</p>
--	--	---

Άξονας 7 (Σύγχρονο δράμα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να κατανοήσουν το πέρασμα στο μεταπολεμικό και σύγχρονο δράμα.</p>	<p>Από τον Μπρεχτ στο μεταπολεμικό αμερικανικό θέατρο και ευρωπαϊκό: αναβίωση και επιβίωση του ρεαλισμού (Αμερική) και τάσεις επαναδιαπραγμάτευσης και επαναπροσδιορισμού του πραγματικού</p>	<p>Ζητάμε από τους μαθητές να περιγράψουν τη ζωή των ανθρώπων την επαύριο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, στην Ευρώπη και στην Αμερική. Καταγράφουμε τις απαντήσεις τους και συμπληρώνουμε ό, τι δεν έχει ειπωθεί. Υπογραμμίζουμε ότι η Ευρώπη είναι κατεστραμμένη, έχει απολέσει μεγάλο μέρος του πληθυσμού της και έχει ζήσει το έγκλημα του ολοκαυτώματος. Από την άλλη ότι η Αμερική τερμάτισε νικήτρια, υπερδύναμη και έχοντας</p>

	<p>(Ευρώπη).</p> <p>2 διδακτικές ώρες</p>	<p>τον πρώτο λόγο στον μεταπολεμικό κόσμο. Η πραγματιστική προσέγγιση αλλά και η αμφισβήτησή της ή και τα εσωτερικά κίνητρά της καθρεφτίζονται στα έργα των Άρθουρ Μίλλερ, του Τέννεση Ουίλλιαμς και του Έντουαρντ Άλμπυ. Στη Ευρώπη, το θέατρο του υπαρξισμού (Σάρτρ), το θέατρο της τελετουργίας (Ζενέ), το θέατρο του παραλόγου (Ιονέσκο, Μπέκετ), το θέατρο της απειλής (Χάρολντ Πίντερ) επιχειρούν να εξηγήσουν τις σύγχρονες κοινωνικές σχέσεις και την αγωνία του ανθρώπου της μεταπολεμικής περιόδου. Δίνουμε στους μαθητές αποσπάσματα από το <i>Θάνατο του εμποράκου</i> του Α. Μίλλερ, <i>Καλοκαίρι και καταχνιά</i> του Τ. Ουίλλιαμς, <i>Η φαλακρή τραγουδίστρια</i> του Ε. Ιονέσκο, <i>Οι δούλες</i> του Ζενέ, <i>Περιμένοντας τον Γκοντό</i> του Μπέκετ, <i>Ο επιστάτης</i> του Πίντερ.</p> <p>Παρακολουθούμε βιντεοσκοπημένα αποσπάσματα. Γίνεται συζήτηση και καταγραφή παρατηρήσεων.</p> <p>***</p> <p>Ασκήσεις γραφής:</p> <p>Δίνουμε στους μαθητές ένα πλαίσιο γραφής: να γράψουν μία σκηνή με δύο πρόσωπα που βρίσκονται σε έναν ιδιόμορφο ή απροσδιόριστο χώρο. Οι σχέσεις και τα κίνητρα των προσώπων να μην αποκαλύπτονται από την αρχή. Η εργασία να γίνει ομαδικά, σε ομάδες των δύο.</p>
--	---	--

*** Οι μαθητές να επιχειρήσουν να γράψουν μία ολιγοπρόσωπη σκηνή για τα σύγχρονες αγωνίες του ανθρώπου.	*** Το θέατρο από την αναπαράσταση της ουτοπίας στην προσέγγιση της δυστοπίας: εμείς και το σύγχρονο δράμα. 2 διδακτικές ώρες	
--	---	--

Άξονας 8 (Το θέατρο της Επινόησης – Devised Theatre)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Να κατανοήσουν οι μαθητές τη μεθοδολογία και τα θεατρικά αποτελέσματα της πιο σύγχρονης μορφής του θεατρικού γίνεσθαι, του θεάτρου της επινόησης ή devised drama, devised theatre.	Από την ιδέα στην παράσταση: ο ηθοποιός ως καθολικός δημιουργός της παράστασης. 1 διδακτική ώρα	Στην κόσμο αλλά και στην Ελλάδα μετά τον Μάη του 1968 και ειδικότερα τη δεκαετία του 1970 τίθεται στο επίκεντρο του καλλιτεχνικού προβληματισμού του θεάτρου η δημιουργία της παράστασης από το μηδέν ως αποτέλεσμα συλλογικής δουλειάς του θιάσου σε σχέση με τους κοινωνικούς προβληματισμούς και τις αγωνίες της κοινότητας ή του ειδικού κοινού στο οποίο απευθύνεται η παράσταση. Στην Ελλάδα το Ελεύθερο Θέατρο ήταν ο πρώτος θιάσος που λειτούργησε συλλογικά παράγοντας δικά του κείμενα τα οποία υπέγραφε ως ομάδα. Στην πορεία, το devised theatre απέκτησε κάποια διακριτικά γνωρίσματα μέσα από τη δουλειά χαρακτηριστικών θιάσων όπως οι Forced Entertainment και οι Rimini Protokol. Τα παιδιά παρακολουθούν ένα απόσπασμα στο οποίο οι Forced Entertainment εξηγούν πώς δημιουργούν τις παραστάσεις

<p>***</p> <p>Να δοκιμάσουν οι μαθητές να ετοιμάσουν μία μίνι σκηνή 5 λεπτών με την τεχνική του devised theatre.</p>	<p>***</p> <p>Η παράσταση δεν αναπαριστά. Η παράσταση είναι αυτό που είμαστε εμείς.</p>	<p>τους. Έπειτα ένα απόσπασμα από μία εμβληματική παράσταση της ελληνικής ομάδας Blitz. Ακολουθεί συζήτηση με τους μαθητές και καταγραφή των χαρακτηριστικών που επισημαίνουν. Ζητούμενο είναι να εντοπίσουν την ερευνητική διάσταση των παραστάσεων, την αποστασιοποιημένη υποκριτική, τη χρήση μικροφώνων, βίντεο, εικόνων, ταμπελών και φυσικά πολλών ερωτήσεων.</p> <p>***</p> <p>Οι μαθητές σε μικρές ομάδες, των τεσσάρων – πέντε μαθητών γίνονται πρότυποι θίασοι του Θεάτρου της Επινόησης. Επιλέγουν το όνομα της ομάδας τους, το κοινό στο οποίο απευθύνεται η παράσταση τους και το θέμα που θα πραγματευτούν. Ζητάμε από κάθε ομάδα να διατυπώσει το θέμα της με μία ερώτηση. Να χρησιμοποιήσει ως αφετηρία ένα τραγούδι, δύο σχετικά αντικείμενα, ένα απόσπασμα από τον τύπο, ένα καπέλο ή κάποιο άλλο αντικείμενο. Ζητάμε τη συνεργασία των άλλων μαθημάτων όπως της Υποκριτικής, της Δημιουργικής Γραφής, της Κίνησης και των Βιωματικών Δράσεων – Project στην ολοκλήρωση της εργασίας των μαθητών. Δημόσια παρουσίαση στους άλλους μαθητές ή στο κοινό για το οποίο φτιάχτηκαν οι σκηνές (καθηγητές, γονείς κ.λπ.)</p>
--	---	---

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
ΤΑΞΕΙΣ Α΄ Β΄ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ, ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η Ιστορία της Τέχνης (στο εξής ΙΤ) είναι ένα σαφώς καθορισμένος επιστημονικός-ερευνητικός χώρος, ο οποίος κατατάσσεται στις ανθρωπιστικές επιστήμες και συνδιαλέγεται με άλλους επιστημονικούς κλάδους, όπως η αρχαιολογία, η ιστορία, η φιλοσοφία, η αρχιτεκτονική και συναφή με τις παραπάνω επιστήμες πεδία, όπως η αισθητική, η μουσειολογία, η ανθρωπολογία κ.ά. Η ΙΤ εξετάζει την πορεία του ανθρώπινου πολιτισμού μέσα από τα έργα τέχνης χρησιμοποιώντας, όπως κάθε επιστήμη, ποικίλα θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία.

Γενικός σκοπός του μαθήματος της ΙΤ είναι η γνωριμία και εξοικείωση των μαθητών των ΚΣ με τις διάφορες μορφές εικαστικών τεχνών διαχρονικά από την απώτατη προϊστορία ως τα κινήματα των αρχών του 20^{ου} αι. Μέσα από τη διδασκαλία της ΙΤ οι μαθητές των ΚΣ, που έχουν ακολουθήσει την κατεύθυνση των Εικαστικών Τεχνών, γίνονται κοινωνοί του ελληνικού και παγκόσμιου εικαστικού πολιτισμού, πράγμα που αφενός συμβάλλει καθοριστικά στη συγκρότηση της καλλιτεχνικής και εικαστικής παιδείας τους και στην ενίσχυση των καλλιτεχνικών δεξιοτήτων, της φαντασίας και της δημιουργικότητάς τους και αφετέρου συντελεί στη διαμόρφωση της καλλιτεχνικής και πολιτισμικής συνείδησης και ταυτότητάς τους τόσο ως Ελλήνων δημιουργών-πολιτών όσο και ως μελών της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας -καλλιτεχνικής- κοινότητας.

Ειδικοί σκοποί της διδασκαλίας του μαθήματος της ΙΤ είναι να γνωρίσουν οι μαθητές και να κατανοήσουν σημαντικές φάσεις στην ιστορία των εικαστικών τεχνών, να αναπτύξουν ικανότητες – δεξιότητες, στάσεις και συμπεριφορές απέναντι στις μορφές τέχνης που καλλιεργήθηκαν μέσα στο χρόνο και να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στην τέχνη.

Οι στόχοι της διδασκαλίας του μαθήματος της ΙΤ είναι οι παρακάτω:

1. Απόκτηση γνώσεων:
 - Να γνωρίσουν οι μαθητές βασικά στοιχεία των εικαστικών τεχνών διαχρονικά και να προσλάβουν σχετικές παραστάσεις
 - Να συνδέσουν τον χώρο, τον χρόνο και τα ιστορικά γεγονότα με καλλιτεχνικά κινήματα, καλλιτέχνες και έργα τέχνης
 - Να αποκτήσουν γνώσεις σχετικές με τα ιστορικά, κοινωνικά και ιδεολογικά χαρακτηριστικά καλλιτεχνικών ρευμάτων και σχολών καθώς και βιογραφικά στοιχεία καλλιτεχνών
 - Να κατανοήσουν έννοιες σχετικές με την ΙΤ
 - Να αναζητήσουν και να κατανοήσουν αιτιακές σχέσεις
 - Να εξοικειωθούν με την καλλιτεχνική δημιουργία διαφόρων εποχών
 - Να γνωρίσουν έργα καλλιτεχνών που σημάδεψαν τον παγκόσμιο πολιτισμό
 - Να ασκηθούν, αξιοποιώντας εποπτικά μέσα και τις ΤΠΕ, στην αναζήτηση στοιχείων που συνδέονται με έργα τέχνης και καλλιτέχνες, στη σύγκριση και στην ερμηνεία καθώς και στην τελική σύνθεση και παρουσίαση των πορισμάτων της έρευνάς τους με τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων.
2. Ανάπτυξη και καλλιέργεια ικανοτήτων και δεξιοτήτων:
 - Να συμμετάσχουν οι μαθητές ενεργητικά στη μαθησιακή διαδικασία
 - Να προσεγγίσουν το μάθημα της ΙΤ διερευνητικά
 - Να οικοδομήσουν τη γνώση βοηθούμενοι με κατάλληλα ερωτήματα και μεθόδους ανάλυσης έργων

- Να μάθουν να εργάζονται σε ομάδες για τη συλλογή και ταξινόμηση πληροφοριών, την εξαγωγή συμπερασμάτων και τη σύνθεση ερευνητικών εργασιών
- Να καλλιεργήσουν ικανότητες παρατήρησης, περιγραφής και ανάλυσης έργων τέχνης
- Να ασκηθούν στη συγγραφή κειμένων σχετικά με την περιγραφή και ανάλυση έργων τέχνης
- Να έρθουν σε επαφή με διαφορετικές πηγές για την προσέγγιση και ερμηνεία έργων τέχνης, καθώς και την κατανόηση των ιστορικών συμφραζομένων που επέδρασαν στη διαμόρφωση χαρακτηριστικών στοιχείων καλλιτεχνικών ρευμάτων, σχολών και καλλιτεχνών.

3. Ανάπτυξη και καλλιέργεια στάσεων, αξιών και συμπεριφορών:

- Να κατανοήσουν τη σπουδαιότητα σημαντικών έργων τέχνης (αριστουργήματα τέχνης), να ερμηνεύσουν, να αναλύσουν και να καταλήξουν σε αξιολογικές κρίσεις
- Να συγκρίνουν έργα τέχνης και να αναπτύξουν αξίες που αυτά προβάλλουν
- Να κατανοήσουν τη συνέχεια και την ασυνέχεια/τις ρήξεις των εικαστικών τεχνών από εποχή σε εποχή
- Να κατανοήσουν τον σκοπό και τη λειτουργία της τέχνης στο άμεσό τους περιβάλλον
- Να ασκηθούν σε δεξιότητες κριτικής προσέγγισης καλλιτεχνικών επιτευγμάτων διαφορετικών ιστορικών περιόδων
- Να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στην τέχνη

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ- ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΑΝΑ ΤΑΞΗ

Το μάθημα της ΙΤ σύμφωνα με το ισχύον ωρολόγιο πρόγραμμα διδάσκεται δύο (2) ώρες την εβδομάδα στις τρεις τάξεις του Γυμνασίου, στην κατεύθυνση των Εικαστικών Τεχνών και η διδασκαλία του μαθήματος στον ετήσιο κύκλο ολοκληρώνεται σε περίπου 22-25 δίωρα ανά τάξη συμπεριλαμβανομένου του χρόνου που απαιτείται για τις ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες και την παρουσίαση ομαδικών εργασιών.

Το μάθημα αξιοποιεί προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες των μαθητών από άλλα γνωστικά αντικείμενα, όπως είναι η Ιστορία, η Λογοτεχνία, η Γεωγραφία κ.ά. και προσφέρεται για διαθεματική προσέγγιση με τη συνεργασία των διδασκόντων από διαφορετικά γνωστικά πεδία. Η Ιστορία της Τέχνης ανήκει στις λεγόμενες «Ανθρωπιστικές επιστήμες, όπως η Ιστορία και η Αρχαιολογία, φέρει μια ιστορική διάσταση. Η Ιστορία της Τέχνης (στο εξής ΙΤ) είναι ένα σαφώς καθορισμένος επιστημονικός-ερευνητικός χώρος, ο οποίος κατατάσσεται στις ανθρωπιστικές επιστήμες και συνδιαλέγεται με άλλους επιστημονικούς κλάδους, όπως η αρχαιολογία, η ιστορία, η φιλοσοφία, η αρχιτεκτονική και συναφή με τις παραπάνω επιστήμες πεδία, όπως η αισθητική, η μουσειολογία, η ανθρωπολογία κ.λπ. Επίσης, η μεθοδολογία προσέγγισης έργου τέχνης πρέπει να διδάσκεται σύμφωνα με τις αρχές και τους κανόνες της επιστήμης της Ιστορίας της Τέχνης.

Το ΠΣ συντάσσεται με βάση τον άξονα του χρόνου, δηλαδή προκρίνεται η χρονολογική διάταξη στην παρουσίαση της τέχνης από την απώτατη προϊστορία μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα. Δεδομένου ότι πρόκειται για μάθημα που διδάσκεται στις τρεις τάξεις της δευτεροβάθμιας υποχρεωτικής εκπαίδευσης, θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν το ενδεχόμενο οι απόφοιτοι του Καλλιτεχνικού Γυμνασίου να μη συνεχίσουν τις σπουδές τους σε Καλλιτεχνικό Λύκειο, δηλαδή να επιλέξουν άλλο τύπο Λυκείου ή άλλο προσανατολισμό. Συνεπώς, στις τρεις τάξεις του Καλλιτεχνικού Γυμνασίου θα πρέπει να ολοκληρωθεί σε τρεις κύκλους η Ιστορία της Τέχνης όλων των εποχών, φτάνοντας μέχρι τις αρχές του 20ού αιώνα (περίοδος του μεσοπολέμου).

Η ύλη στις τρεις τάξεις του Γυμνασίου διαρθρώνεται ως εξής:

Α' Γυμνασίου: Προϊστορία, Αρχαιότητα, Ελληνορωμαϊκή Τέχνη

Β΄ Γυμνασίου: Η τέχνη της ύστερης Αρχαιότητας. Η βυζαντινή και μεσαιωνική τέχνη. Η τέχνη της Αναγέννησης μέχρι το τέλος του 16^{ου} αιώνα.

Γ΄ Γυμνασίου: Η τέχνη από τον 17ο ως τις αρχές του 20ου αιώνα.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Διερευνητική προσέγγιση μορφών τέχνης κάθε ιστορικής περιόδου μέσα από αντιπροσωπευτικά έργα.
- Συγκριτική μέθοδος για την περιγραφή, ανάλυση και ερμηνεία των χαρακτηριστικών στοιχείων μορφών τέχνης μιας περιόδου και των διαφορών τους από τις αντίστοιχες άλλων περιόδων.
- Επαγωγική μέθοδος για τον προσδιορισμό χαρακτηριστικών στοιχείων καλλιτεχνικών ρευμάτων, σχολών και καλλιτεχνών.
- Εργασία σε ομάδες (ομαδοσυνεργατική μέθοδος) και ερευνητικές εργασίες (projects) για τη σφαιρική γνώση της Ιστορίας των Τεχνών.
- Δημιουργική χρήση και αξιοποίηση εποπτικών μέσων και Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (διαδικτύου, ψηφιακών εργαλείων, λογισμικών).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση στο μάθημα της ΙΤ θέτει ως βασική αρχή την απαλλαγή του μαθητή από την πρακτική της αποστήθισης, την εμμονή στη διατύπωση του σχολικού εγχειριδίου καθώς και τη στείρα και μηχανική αναπαραγωγή των προσφερόμενων γνώσεων. Η διαδικασία της αξιολόγησης αποτελεί εργαλείο μάθησης, καθώς καθοδηγεί, ενθαρρύνει και ανατροφοδοτεί τη μαθησιακή διαδικασία, συμβάλλοντας στην επίτευξη των διδακτικών στόχων. Η αξιολόγηση ως διαγνωστική, ως διαμορφωτική και ως τελική είναι αναπόσπαστο μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας και οφείλει να συνδυάζει ποικίλες μορφές και τεχνικές με απώτερο σκοπό τον εντοπισμό προβλημάτων, τη διερεύνηση δεξιοτήτων, την ιεράρχηση στόχων, την αποτίμηση του σχεδιασμού του εκπαιδευτικού έργου και τον επανασχεδιασμό του. Η αξιολόγηση θα πρέπει να συνδέεται με τους διδακτικούς στόχους. Η αξιολόγηση έχει σχέση με το επιδιωκόμενο μέσω της μαθησιακής διαδικασίας αποτέλεσμα και ως εκ τούτου πρέπει να εφαρμόζεται αναλόγως.

Στο γνωστικό τομέα, τα βασικά θέματα του μαθήματος περιλαμβάνουν δεδομένα, όρους και έννοιες που είναι εκ των πραγμάτων απαραίτητα για να οικοδομήσει ο μαθητής γνώσεις. Κατά την προφορική και γραπτή εξέταση των μαθητών ελέγχεται η γνώση και η κατανόηση αυτών των δεδομένων, των όρων και των εννοιών, που χρησιμοποιούνται για την προσέγγιση των έργων τέχνης και η διατύπωση με σαφήνεια και ακρίβεια ιστορικού, κατά βάση, λόγου. Στον τομέα της *ανάπτυξης δεξιοτήτων* ο μαθητής ενθαρρύνεται τόσο με τον ελεύθερο και τον κατευθυνόμενο διάλογο στην τάξη όσο και μέσα από την ανάθεση δραστηριοτήτων και εργασιών (ομαδικά και ατομικά) να αναζητά πληροφορίες και υλικό, να διατυπώνει ερωτήματα και υποθέσεις, να επιβεβαιώνει, να επαληθεύει, να συγκρίνει, να κάνει γενικεύσεις, να συνδέει καλλιτεχνικά ρεύματα και καλλιτέχνες, να συνδέει τα έργα τέχνης με την εποχή τους, να τα αξιολογεί, να αναπτύσσει ένα θέμα σε σύντομη ή εκτενέστερη αφήγηση χρησιμοποιώντας τις προσφερόμενες γνώσεις. Σε επίπεδο *ανάπτυξης συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων* αξιολογείται η ικανότητα των μαθητών να συνεργάζονται ή/και να αναπτύσσουν πρωτοβουλίες για την παραγωγή ομαδικών δράσεων στο πλαίσιο της σχολικής ζωής.

Κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης συνεκτιμώνται στοιχεία από τον ατομικό φάκελο του μαθητή, όπου υπάρχουν ασκήσεις, φύλλα εργασίας, εργασίες καθώς και στοιχεία από τον φάκελο της

ομάδας, εφόσον έχουμε εφαρμόσει την ομαδοσυνεργατική μάθηση. Συνεκτιμώνται επίσης η συμμετοχή του σε συζητήσεις και προφορικές ασκήσεις, το ενδιαφέρον του για μάθηση, η προσπάθειά του και οι σχετικές πρωτοβουλίες σε θέματα που αφορούν το διδασκόμενο μάθημα. Γενικά αξιολογείται το σύνολο των δραστηριοτήτων του μαθητή στο μάθημα της Ιστορίας της Τέχνης. Οποσδήποτε όμως κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης της γενικής εικόνας του μαθητή δεν πρέπει να λησμονεί κανείς την παιδαγωγική διάσταση της διδασκαλίας του μαθήματος, καθώς και την της διαμόρφωση και καλλιέργεια αισθητικών κριτηρίων.

Προτείνουμε η αξιολόγηση να έχει συνδυαστική μορφή λαμβάνοντας υπόψη: το portfolio του μαθητή, τις συνθετικές εργασίες (ομαδικές ή ατομικές) μαζί με τις ολιγόλεπτες γραπτές δοκιμασίες και την καθημερινή συμμετοχή του στη μαθησιακή διαδικασία. Τέλος, προτείνεται η τελική αξιολόγηση να γίνεται με την παρουσίαση γραπτής συνθετικής εργασίας.

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ
Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ**

Η τέχνη από την Προϊστορία ως τη ρωμαϊκή περίοδο		
Προσδοκώμενα αποτελέσματα, στοχοθεσία	Περιεχόμενο- Βασικά θέματα	Ενδεικτικές δραστηριότητες Λέξεις-κλειδιά
<p>1-2. Οι μαθητές/τριες να είναι ικανοί/ες: Να αναγνωρίζουν τις πρώτες εκφάνσεις της τέχνης και να τις συνδέουν με τις κοινωνικές και συμβολικές ανάγκες των προϊστορικών κοινωνιών. Να διακρίνουν τις διαφορετικές όψεις της παλαιολιθικής και νεολιθικής τέχνης και να τις ταξινομούν με κριτήριο το είδος και τα υλικά.</p>	<p>Παλαιολιθική και Νεολιθική τέχνη. Παλαιολιθικές βραχοχογραφίες σε σπήλαια, μικροτεχνία (λίθος, οστό, ελεφαντόδοντο) Μεγαλιθικά μνημεία. Η εμφάνιση της κεραμικής. Ελλάδα. Νεολιθική κεραμική, ειδωλοπλαστική. Τοιχογραφίες Τσατάλ Χουγιούκ. (4 ώρες)</p>	<p>Οι μαθητές/τριες: Παρατηρούν, περιγράφουν και συγκρίνουν παλαιολιθικές τοιχογραφίες, ειδώλια και αγγεία, συμπληρώνοντας ατομικά φύλλα εργασίας. Συζητούν τη σημασία των έργων αυτών για τους ανθρώπους της εποχής. Ερευνούν σχετικούς διαδικτυακούς τόπους μουσείων και επιστημονικά βιβλία. Κατασκευάζουν εννοιολογικούς χάρτες με αφορμή τα υπό μελέτη θέματα.</p>

		<p>Ενδεικτικά: παλαιολιθική τέχνη, Σπήλαιο, νεολιθική τέχνη. Οι ομάδες παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στην τάξη με τη βοήθεια των ΤΠΕ. Ακολουθως σε συνεργασία με τον καθηγητή των εικαστικών κατασκευάζουν ειδώλια τα οποία θα εκθέσουν μαζί με άλλα έργα τους στο σχολείο και με την αξιοποίηση σχετικής εφαρμογής θα δημιουργήσουν ένα εικονικό μουσείο.</p>
<p>3-4. Να γνωρίζουν τις διαφορετικές μορφές της τέχνης που ανέπτυξαν οι προϊστορικές κοινωνίες του Αιγαίου και να τις συνδέουν με τις αντίστοιχες κοινωνικές, οικονομικές και ιδεολογικές συνθήκες της περιόδου. Να αναγνωρίζουν τον ρόλο των ανακτόρων στην παραγωγή και διακίνηση υψηλής ποιότητας και κόστους τεχνουργημάτων. Να εντοπίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά, τα θέματα, τις ομοιότητες και τις διαφοροποιήσεις για συγκεκριμένες ομάδες υλικού: ανάκτορα, μινωικές-μυκηναϊκές τοιχογραφίες, ειδώλια. Να αντιληφθούν την επίδραση ορισμένων μορφών τέχνης (π.χ. κυκλαδικά ειδώλια) στη σύγχρονη τέχνη.</p>	<p>Εποχή του Χαλκού: Κυκλαδικός, μινωικός και μυκηναϊκός πολιτισμός. Αρχιτεκτονική: οικισμοί, ανάκτορα, ακροπόλεις. Κυκλαδικά ειδώλια, μινωική και μυκηναϊκή ζωγραφική: τοιχογραφίες (Ακρωτήρι, Κνωσός, Πύλος, Μυκήνες), κεραμική, παραστάσεις σε άλλα αντικείμενα (σφραγίδες, δαχτυλίδια, ξίφη), μικροτεχνία, πήλινα και χάλκινα ειδώλια. (4 ώρες)</p>	<p>Παρατηρούν και περιγράφουν γνωστά παραδείγματα από την κυκλαδική, μυκηναϊκή και μινωική τέχνη, συμπληρώνοντας ατομικά φύλλα εργασίας. Εργάζονται σε τρεις ομάδες και καταγράφουν, ταξινομούν και συγκρίνουν τα χαρακτηριστικά της αρχιτεκτονικής, ζωγραφικής και γλυπτικής του Κυκλαδικού, Μινωικού και Μυκηναϊκού πολιτισμού. Οι ομάδες παρουσιάζουν τα</p>

		<p>αποτελέσματα της έρευνάς τους στην τάξη με τη βοήθεια των ΤΠΕ και συγκεντρώνουν υλικό (φωτογραφίες, εκθέματα) για την έκθεσή τους ή για τη δημιουργία μιας εικονικής περιήγησης σε αρχαιολογικό χώρο.</p> <p>Επισκέπτονται αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία με αντίστοιχες συλλογές και μελετούν συγκεκριμένα έργα προϊστορικής τέχνης.</p> <p>Εργάζονται με τη μουσειοβαλίτσα του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης Γουλανδρή και μελετούν το σχετικό υλικό (εκμαγεία ειδωλίων, αγγείων, εργαλείων και έντυπα).</p>
<p>5. Να αναγνωρίζουν τις πρώτες εκφάνσεις της τέχνης στην Αίγυπτο και την Ανατολή και να τις συνδέουν με τις κοινωνικές, επικοινωνιακές και συμβολικές ανάγκες των συγκεκριμένων κοινωνιών. Να διακρίνουν τις διαφορετικές όψεις και τα χαρακτηριστικά της τέχνης στην Αίγυπτο και την Ανατολή και να τις συνδέουν με την τέχνη του προϊστορικού Αιγαίου. Να συνδέουν την παραγωγή</p>	<p>Αίγυπτος και Μεσοποταμία. Πυραμίδες, θρησκευτική αρχιτεκτονική (Ναός Άμμωνα), αιγυπτιακή ζωγραφική (τοιχογραφίες), μνημειακή γλυπτική, σαρκοφάγοι, μικροτεχνία. Σουμέριοι – Ασσύριοι –</p>	<p>Παρατηρούν και περιγράφουν μνημεία και τεχνουργήματα από την Αίγυπτο και τη Μεσοποταμία και συζητούν για τη σημασία τους. Συγκρίνουν έργα τέχνης της Ανατολής με αυτή του προϊστορικού Αιγαίου, συμπληρώνοντας</p>

<p>τεχνουργημάτων και έργων τέχνης με ζητήματα διαχείρισης της πολιτισμικής κληρονομιάς.</p>	<p>Βαβυλώνιοι. Αρχιτεκτονική: ζιγκουράτ, πύλες. Γλυπτά, ανάγλυφα, αλαβάστρινα ειδώλια.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>ατομικά φύλλα εργασίας.</p> <p>Αξιοποιούν βιβλιογραφικές και διαδικτυακές πηγές, αναζητούν και καταγράφουν, ομαδικά, αντικείμενα από τους πολιτισμούς της Ανατολής που βρίσκονται σήμερα διάσπαρτα στο μεγάλα μουσεία του κόσμου. Συζητούν πώς βρέθηκαν εκεί. Σχολιάζουν τις καταστροφές μνημείων και μουσείων στην Ανατολή.</p>
<p>6.</p> <p>Να γνωρίζουν πως οι κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές μετά την κατάρρευση των ανακτορικών κοινωνιών διαμόρφωσαν νέες συνθήκες για την αρχαία τέχνη.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τους βασικούς τομείς ανάπτυξης της γεωμετρικής τέχνης.</p> <p>Να περιγράφουν τα βασικά χαρακτηριστικά (εικονογραφικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά) της γεωμετρικής κεραμικής.</p> <p>Να συνδέουν την εμφάνιση των μεγάλων θρησκευτικών κέντρων της αρχαιότητας με τη διαμόρφωση και εξέλιξη της γεωμετρικής τέχνης.</p>	<p>Πρώιμη εποχή του Σιδήρου (1100-700 π.Χ.):</p> <p>Υπομυκηναϊκή περίοδος (1100-1050 π.Χ.),</p> <p>Πρωτογεωμετρική περίοδος (1000-900 π.Χ.), Γεωμετρική περίοδος (900-700 π.Χ.)</p> <p>Ένα νέο μέταλλο: ο σίδηρος.</p> <p>Τα χαρακτηριστικά της γεωμετρικής τέχνης .</p> <p>Γεωμετρικά αγγεία και η εξέλιξή τους.</p> <p>Χάλκινοι λέβητες, χάλκινα αγαλματίδια, πήλινα</p>	<p>Συγκρίνουν την τέχνη της μυκηναϊκής εποχής και της γεωμετρικής περιόδου, εντοπίζουν τις βασικές διαφορές και συζητούν τους λόγους των αλλαγών.</p> <p>Παρατηρούν και περιγράφουν γραπτά σε ατομικές εργασίες γεωμετρικά αγγεία.</p> <p>Περιγράφουν και σχολιάζουν μυθολογικές σκηνές που παρουσιάζονται για πρώτη φορά στην ελληνική εικονογραφία (πρβ. Ομηρικά έπη).</p> <p>Ερευνούν σε βιβλία και σε ιστοσελίδες</p>

	ειδώλια. (2 ώρες)	μουσείων, ομαδικά ή ατομικά, έργα τέχνης της γεωμετρικής περιόδου που προέρχονται από τα αρχαία ιερά. Επισκέπτονται αρχαιολογικά μουσεία με αντίστοιχες συλλογές και μελετούν συγκεκριμένα έργα γεωμετρικής τέχνης.
7. Να αναγνωρίζουν την επίδραση της Αιγύπτου και της Ανατολής στην ελληνική τέχνη τον 7 ^ο π.Χ. αι. μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα. Να γνωρίζουν τις μορφές τέχνης που αναπτύσσονται τον 7 ^ο αιώνα στην Ελλάδα και να τις συνδέουν με τις δημογραφικές αλλαγές, την οικονομία και τα καλλιτεχνικά εργαστήρια της εποχής. Να διακρίνουν τις μορφές τέχνης της περιόδου (κεραμική, αγάλματα, ανάγλυφα) και τις διαφοροποιήσεις με κριτήριο το είδος, το υλικό και τις χρήσεις τους.	Αρχαϊκή περίοδος (700-480 π.Χ.): «Ανατολίζουσα» τέχνη (7 ^{ος} αι. π.Χ.) Αγγειογραφία. Πρωτοκορινθιακή κεραμική – πρωτοαττική κεραμική. Μικροτεχνία και ειδωλοπλαστική Πήλινα ανάγλυφα. Μαρμάρινα γλυπτά και η Δαιδαλική πλαστική. (2 ώρες)	Παρατηρούν έργα τέχνης της περιόδου (λέβητες, κεραμική, γλυπτά) και εντοπίζουν τις επιδράσεις από την τέχνη της ανατολής σε ελεύθερη συζήτηση στην τάξη. Παρατηρούν, περιγράφουν και συγκρίνουν υστερογεωμετρικά, πρωτοαττικά και πρωτοκορινθιακά αγγεία σε ομαδικές γραπτές εργασίες. Κατασκευάζουν εννοιολογικούς χάρτες με αφορμή τα υπό μελέτη θέματα. Ενδεικτικά: Ανατολή, γρύπας, κεραμική, λέβητας.
8. Να γνωρίζουν τους δύο ρυθμούς και τα βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής αρχιτεκτονικής και να τα εντάξουν στο κοινωνικό,	Αρχιτεκτονική 7 ^{ου} π.Χ. αιώνα και αρχαϊκής περιόδου. Ναοί με περιστύλιο.	Παρατηρούν και συγκρίνουν το δωρικό και ιωνικό ρυθμό (κιονόκρανα, τρίγλυφα-μετώπες,

<p>οικονομικό και θρησκευτικό πλαίσιο της περιόδου.</p> <p>Να περιγράψουν την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής στον ελλαδικό χώρο και στη Μεγάλη Ελλάδα.</p> <p>Να εντοπίζουν τα βασικά μέρη της κάτοψης και της ανωδομής των αρχαίων ναών.</p> <p>Να διακρίνουν τις βασικές διαφορές των δύο αρχιτεκτονικών ρυθμών (δωρικός, ιωνικός).</p>	<p>Αρχιτεκτονικοί ρυθμοί: Δωρικός – Ιωνικός. Κιονόκρανα και γλυπτή διακόσμηση.</p> <p>Πρώιμοι ναοί στην κυρίως Ελλάδα, Μικρά Ασία και Μεγάλη Ελλάδα.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>ζωφόροι), συμπληρώνοντας φύλλα εργασίας.</p> <p>Σχολιάζουν σε ελεύθερη συζήτηση στην τάξη την εξέλιξη της αρχαίας ναοδομίας και των υλικών κατασκευής.</p> <p>Ερευνούν σε ομάδες βιβλιογραφικές και διαδικτυακές πηγές, εντοπίζουν παραδείγματα ναών δωρικού και ιωνικού ρυθμού και τους τοποθετούν στο χάρτη του αρχαίου κόσμου (Πελοπόννησος, νησιά, Ιωνία, Σικελία, Νότια Ιταλία).</p> <p>Εργάζονται με την Μουσειοσκευή «Λιθοξοϊκή» του Κέντρου Μελετών Ακρόπολης και ερευνούν τα εργαλεία των λιθοξόνων και των γλυπτών.</p>
<p>9-10.</p> <p>Να συνδέουν την εξέλιξη της αρχαϊκής γλυπτικής με τις κοινωνικές και θρησκευτικές αντιλήψεις της περιόδου.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις διαφορετικές εκφάνσεις της αρχαϊκής γλυπτικής και την εξέλιξή της.</p> <p>Να διακρίνουν τα βασικά χαρακτηριστικά των δύο τύπων της αρχαϊκής γλυπτικής.</p>	<p>Αρχαϊκή γλυπτική.</p> <p>Ο τύπος του κούρου και της κόρης.</p> <p>Εξέλιξη της γλυπτικής.</p> <p>Μοσχοφόροι, Πεπλοφόρες. Τα χρώματα των γλυπτών. Ανάγλυφα ναών: μετόπες, ζωφόροι, αετώματα.</p>	<p>Παρατηρούν, περιγράφουν και συγκρίνουν έργα γλυπτικής της περιόδου από μάρμαρο, χαλκό και πηλό σε ελεύθερη συζήτηση στην τάξη.</p> <p>Συγκρίνουν την αρχαϊκή γλυπτική με αυτή της προηγούμενης περιόδου και</p>

<p>Να κατανοούν την οργανική σχέση αρχιτεκτονικής και γλυπτής διακόσμησης και να γνωρίζουν τη θέση του γλυπτού διάκοσμου στους αρχαίους ναούς.</p> <p>Να γνωρίζουν τις εξελίξεις στην κατασκευή χάλκινων αντικειμένων και πήλινων ειδωλίων.</p>	<p>Εικονογραφία/ Θέματα. Επιτύμβια και αναθηματικά ανάγλυφα, βάσεις αγαλμάτων. Πήλινα και χάλκινα ειδώλια, χάλκινα αγγεία, χάλκινα αγάλματα.</p> <p>(4 ώρες)</p>	<p>καταγράφουν τις αλλαγές στα θέματα και τα μορφολογικά χαρακτηριστικά, συμπληρώνοντας φύλλα εργασίας.</p> <p>Χωρίζονται σε 3 ομάδες, μελετούν και παρουσιάζουν προφορικά παραδείγματα ανάγλυφων (μετόπες, ζωφόροι, αετώματα).</p> <p>Επισκέπτονται την ιστοσελίδα του Μουσείου Ακρόπολης και από το εκπαιδευτικό υλικό ασχολούνται με τη ψηφιακή εφαρμογή «Χρωμάτισε την Πεπλοφόρο».</p> <p>Επισκέπτονται αρχαιολογικά μουσεία με αντίστοιχες συλλογές και μελετούν συγκεκριμένα έργα αρχαϊκής τέχνης.</p>
<p>11-12.</p> <p>Να εντάσσουν την εξέλιξη της αρχαϊκής κεραμικής στο πολιτικό πλαίσιο και τους οικονομικούς ανταγωνισμούς των πόλεων της αρχαίας Ελλάδας.</p> <p>Να αναγνωρίζουν την συμβολή των κορινθιακών και αττικών εργαστηρίων στην εξέλιξη του μελανόμορφου ρυθμού και τις αλλαγές που εισήχθησαν με τον ερυθρόμορφο ρυθμό.</p>	<p>Αρχαϊκή Κεραμική. Εξέλιξη μελανόμορφου ρυθμού: κορινθιακά και αθηναϊκά αγγεία. Θέματα, σκηνές και διακοσμητικά μοτίβα. Ζωγράφος του Νέσσου, Εξηκίας. Εμφάνιση ερυθρόμορφου ρυθμού στην Αθήνα.</p>	<p>Παρατηρούν γνωστά έργα αγγειογραφίας και εντοπίζουν τα βασικά τους χαρακτηριστικά ως προς τα θέματα και τα μορφολογικά τους χαρακτηριστικά, συμπληρώνοντας ατομικά φύλλα εργασίας.</p> <p>Συγκρίνουν έργα του μελανόμορφου και</p>

<p>Να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά της μελανόμορφης και ερυθρόμορφης αγγειογραφίας.</p> <p>Να αναλύουν έργα αγγειογραφίας συγκεκριμένων ζωγράφων.</p> <p>Να εντοπίζουν τα θέματα και τις συμβάσεις της αρχαϊκής αγγειογραφίας.</p>	<p>«Δίγλωσσα αγγεία». Ευφρόνιος. (4 ώρες)</p>	<p>ερυθρόμορφου ρυθμού και συζητούν τις αλλαγές που σηματοδοτούν στην τέχνη και στην οικονομία της εποχής.</p> <p>Διερευνούν σε δύο ομάδες βιβλιογραφικές και διαδικτυακές πηγές και καταγράφουν τους σημαντικούς αγγειογράφους της αρχαϊκής περιόδου: α. αυτούς που σώζεται το όνομα τους, β. αυτούς με συμβατική ονομασία. Επισκέπτονται αρχαιολογικά μουσεία με αντίστοιχες συλλογές και μελετούν έργα αρχαϊκής κεραμικής.</p> <p>Οι ομάδες καταρτίζουν με τη βοήθεια των ΤΠΕ πίνακες τους οποίους συμπληρώνουν και παρουσιάζουν στην τάξη.</p>
<p>13-14.</p> <p>Να συσχετίζουν την εξέλιξη της κλασικής αρχιτεκτονικής με συγκεκριμένα ιστορικά γεγονότα και πολιτικές αλλαγές (περσικοί πόλεμοι, αθηναϊκή δημοκρατία).</p> <p>Να γνωρίζουν τις αλλαγές στο δωρικό και ιωνικό ρυθμό και την εμφάνιση ενός νέου τύπου κιονόκρανου.</p>	<p>Κλασική αρχιτεκτονική και γλυπτός διάκοσμος ναών.</p> <p>Η εξέλιξη της μνημειακής αρχιτεκτονικής τον 5^ο και 4^ο π.Χ. αι.</p> <p>Τα έργα της Ακρόπολης.</p>	<p>Παρατηρούν, περιγράφουν και συγκρίνουν παραδείγματα ναοδομίας και ανάγλυφης διακόσμησης της περιόδου συμπληρώνοντας φύλλα εργασίας. (Παρθενώνας και</p>

<p>Να αναγνωρίζουν τα σημαντικά αρχιτεκτονικά έργα της εποχής, να διακρίνουν το γλυπτό τους διάκοσμο και να εντοπίζουν τα θέματά τους (Παρθενώνας, Ερεχθείο, Ολυμπία, Επικούριος Απόλλωνας, Θόλος στους Δελφούς, Αλέα Αθηνά στην Τεγέα).</p>	<p>Παρθενώνας. Ναός Αθηνάς Νίκης. Ναός Επικούριου Απόλλωνα στις Βάσες της Φιγαλείας. Το κορινθιακό κιονόκρανο. Τα γλυπτά του ναού του Δία στην Ολυμπία. Γλυπτός διάκοσμος Παρθενώνα.</p> <p>Φειδίας. Άλλοι τύποι κτηρίων: κυκλικά κτήρια, θόλοι, χορηγικά μνημεία.</p> <p>(4 ώρες)</p>	<p>ναός του Δία στην Ολυμπία).</p> <p>Συζητούν τις εξελίξεις στην αρχιτεκτονική της περιόδου και τη συγκρίνουν με την αρχαϊκή.</p> <p>Συγκρίνουν το δωρικό, ιωνικό και κορινθιακό κιονόκρανο σε γραπτή ατομική εργασία.</p> <p>Διερευνούν σε ομάδες βιβλιογραφικές και διαδικτυακές πηγές, καταγράφουν τους σημαντικότερους ναούς και άλλα κτήρια της κλασικής εποχής και τα κατατάσσουν με κριτήριο τον ρυθμό, την χρονολόγηση και τις χρήσεις τους.</p> <p>Συνοψίζοντας κατασκευάζουν χρονογραμμή για να δείξουν την εξέλιξη που έχουν διαπιστώσει, χρησιμοποιώντας μάλιστα και το κατάλληλο για την κάθε εποχή οπτικό υλικό που έχουν συλλέξει εργαζόμενοι σε ομάδες.</p> <p>Εργάζονται με τις Μουσειοσκευές «Πάμε στην Ακρόπολη», «Ένας αρχαίος ναός», «Η</p>
--	--	---

		<p>ζωοφόρος του Παρθενώνα» του Κέντρου Μελετών Ακρόπολης και ερευνούν στοιχεία για το οικοδομικό έργο στην Ακρόπολη, την αρχιτεκτονική και το γλυπτό διάκοσμο του Παρθενώνα.</p> <p>Επισκέπτονται την ιστοσελίδα του Μουσείου Ακρόπολης και από το εκπαιδευτικό υλικό ασχολούνται με τη ψηφιακή εφαρμογή «Η ζωοφόρος του Παρθενώνα».</p> <p>Επισκέπτονται αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία της συγκεκριμένης περιόδου.</p>
<p>15-16.</p> <p>Να εντάσσουν την εξέλιξη της κλασικής γλυπτικής στο ευρύτερο πολιτικό και ιδεολογικό πλαίσιο της εποχής.</p> <p>Να εντοπίζουν και να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά της κλασικής γλυπτικής και τις διαφοροποιήσεις της από την αρχαϊκή περίοδο (θέματα, στάσεις, μορφολογικά χαρακτηριστικά).</p> <p>Να γνωρίζουν το έργο σημαντικών γλυπτών της περιόδου και τη συμβολή τους στην διαμόρφωση της κλασικής γλυπτικής.</p> <p>Να αναγνωρίζουν όλες τις</p>	<p>Κλασική γλυπτική.</p> <p>Τέχνη και Δημοκρατία. Από τον αυστηρό ρυθμό στο ύφος της ώριμης κλασικής και υστεροκλασικής περιόδου. Οι τύποι γλυπτών (περίοπτα, ανάγλυφα). Οι αλλαγές στην ανατομία και τη στάση των μορφών (contapposto). Εξιδανίκευση. Εξιδανίκευση. Η χρήση του χρώματος. Φειδίας, Μύρωνας, Πολύκλειτος,</p>	<p>Παρατηρούν και συγκρίνουν έργα γλυπτικής της αρχαϊκής και κλασικής περιόδου και περιγράφουν τις αλλαγές που συντελέστηκαν συμπληρώνοντας ατομικά φύλλα εργασίας.</p> <p>Διερευνούν ομαδικά βιβλιογραφικές πηγές και διαδικτυακές πηγές και καταγράφουν τους σημαντικούς γλύπτες της κλασικής περιόδου και τα έργα</p>

<p>μορφές κλασικής γλυπτικής (αγάλματα, επιτύμβια, ειδώλια) και τις διαφοροποιήσεις με κριτήριο το υλικό (μάρμαρο, χαλκός, πηλός) και τις χρήσεις τους.</p>	<p>Πραξιτέλης, Λύσιππος. Το πρόβλημα των ρωμαϊκών αντιγράφων.</p> <p>Επιτύμβια, αναθηματικά, αρχιτεκτονικά γλυπτά.</p> <p>Επιτύμβιες στήλες, αναθηματικά ανάγλυφα. Χάλκινα αγάλματα. Τεχνική χαμένου κεριού (Ηνίοχος, Τυραννοκτόνοι). Πήλινα ειδώλια.</p> <p>(4 ώρες)</p>	<p>τους σε γραπτές εργασίες.</p> <p>Επισκέπτονται τις ιστοσελίδες σημαντικών μουσείων του εξωτερικού (Λούβρο, μουσεία Γερμανίας, Βρετανικό μουσείο) και καταγράφουν έργα γλυπτικής από τις συλλογές τους.</p> <p>Τα ταξινομούν σε γραπτές ομαδικές εργασίες με κριτήριο το είδος, το υλικό και τη χρήση τους.</p> <p>Επισκέπτονται αρχαιολογικά μουσεία με αντίστοιχες συλλογές και μελετούν έργα κλασικής γλυπτικής.</p>
<p>17-18.</p> <p>Να εντάσσουν την εξέλιξη της κλασικής κεραμικής στο ευρύτερο πνευματικό και πολιτικό περιβάλλον της αρχαίας Ελλάδας και της Αθήνας.</p> <p>Να γνωρίζουν τη συμβολή των αττικών εργαστηριών στην εξέλιξη του ερυθρόμορφου ρυθμού και να εξηγούν τους λόγους της κυριαρχίας του στις αγορές της μεσογείου.</p> <p>Να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά της αρχαίας ζωγραφικής και να εξηγούν τους λόγους που σώζονται λίγα παραδείγματα.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τα σημαντικά έργα των αγγειογράφων και</p>	<p>Κλασική αγγειογραφία και μεγάλη ζωγραφική.</p> <p>Εξέλιξη της αγγειογραφίας στον 5^ο και 4^ο π.Χ. αι. τα θέματα. Η αίσθηση του βάθους. Λευκές λήκυθοι. Σικελία και Νότια Ιταλία. Οι αγγειογράφοι.</p> <p>Η μεγάλη ζωγραφική. Πολύγνωτος, Ζεύξις, Τοιχογραφίες της Βεργίνας. Ψηφιδωτά.</p> <p>(4 ώρες)</p>	<p>Παρατηρούν και περιγράφουν έργα κλασικής αγγειογραφίας, τα συγκρίνουν με την αρχαϊκή κεραμική και εντοπίζουν τις αλλαγές στα θέματα και τα μορφολογικά χαρακτηριστικά.</p> <p>Παρατηρούν και περιγράφουν σημαντικά έργα μεγάλης ζωγραφικής από τη Βεργίνα και παραδείγματα πρώιμων ψηφιδωτών.</p> <p>Ερευνούν σε βιβλία</p>

<p>ζωγράφων και τη συμβολή τους στην τέχνη της περιόδου.</p>		<p>και δικτυακούς τόπους μουσείων έργα κλασικής κεραμικής.</p> <p>Διερευνούν χωρισμένοι σε δύο ομάδες βιβλιογραφικές και διαδικτυακές πηγές και καταγράφουν τους σημαντικούς αγγειογράφους και ζωγράφους της κλασικής περιόδου και τα έργα τους.</p> <p>Επισκέπτονται αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία με αντίστοιχες συλλογές και μελετούν έργα αγγειογραφίας, ζωγραφικής, τοιχογραφίες και ψηφιδωτά. Οι ομάδες παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στην τάξη με τη βοήθεια των ΤΠΕ και συγκεντρώνουν υλικό (φωτογραφίες, εκθέματα) για την έκθεσή τους ή για τη δημιουργία μιας εικονικής περιήγησης σε ένα μουσείο.</p>
<p>19.</p> <p>Να συνδέουν τις αλλαγές στην αρχιτεκτονική της περιόδου με τις πολιτικές, δημογραφικές, ιδεολογικές και οικονομικές</p>	<p>Ελληνιστική περίοδος (336 π.Χ.- 30 π.Χ.). Αρχιτεκτονική και</p>	<p>Συγκρίνουν την αρχιτεκτονική της κλασικής εποχής με της ελληνιστικής,</p>

<p>αλλαγές που συντελέστηκαν από τις κατακτήσεις του Μ. Αλεξάνδρου.</p> <p>Να αναγνωρίζουν παλιούς και νέους τύπους αρχιτεκτονημάτων και να περιγράφουν τα χαρακτηριστικά τους.</p>	<p>πολεοδομία. Από την κυρίως Ελλάδα στα κράτη της Ανατολής. Νέα αστικά κέντρα. Η αλλαγή της κλίμακας. Ναοί, στοές, ιδιωτικές κατοικίες, μακεδονικοί τάφοι.</p> <p>Πέργαμος και πόλεις της Ανατολής.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>συζητούν για τις αλλαγές και τις ερμηνεύουν.</p> <p>Εργάζονται ομαδικά και μελετούν διαφορετικούς τύπους αρχιτεκτονημάτων αντλώντας υλικό από βιβλιογραφικές και διαδικτυακές πηγές, συμπληρώνοντας φύλλα εργασίας.</p> <p>Περιηγούνται στις εκπαιδευτικές ιστοσελίδες του Ιδρύματος του Μείζονος Ελληνισμού, αντλούν πληροφορίες και επισκέπτονται τρισδιάστατα πόλεις της Μικράς Ασίας.</p> <p>Επισκέπτονται αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία της ελληνιστικής περιόδου.</p>
<p>20-21.</p> <p>Να συσχετίζουν τις αλλαγές στην πλαστική με τις ραγδαίες πολιτικές και ιδεολογικές μεταβολές της ελληνιστικής περιόδου</p> <p>Να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν τα βασικά χαρακτηριστικά στα θέματα, τα μορφολογικά χαρακτηριστικά, και τους συμβολισμούς της γλυπτικής.</p> <p>Να διακρίνουν όλες τις εκφάνσεις της ελληνιστικής γλυπτικής (αγάλματα, ανάγλυφα σε βωμούς και</p>	<p>Ελληνιστική γλυπτική</p> <p>Εξέλιξη και εργαστήρια.</p> <p>Ρεαλισμός και νέα εικονογραφία. Ο Λύσιππος. Ανδρικά και γυναικεία γυμνά. Συμπλέγματα. Προσωπογραφίες. Η επιστροφή στα κλασικά πρότυπα.</p> <p>Νίκη της Σαμοθράκης, Αφροδίτη της</p>	<p>Παρατηρούν και περιγράφουν έργα γλυπτικής της ελληνιστικής περιόδου, τα συγκρίνουν με αυτά της κλασικής και εντοπίζουν τις αλλαγές στα θέματα, και στην απόδοση των μορφών, συμπληρώνοντας, φύλλα εργασίας.</p> <p>Συζητούν και ερμηνεύουν τα νέα πρότυπα στην</p>

<p>σαρκοφάγους, αγαλματίδια, ειδώλια).</p> <p>Να αναγνωρίζουν σπουδαία γλυπτά έργα της περιόδου και να τα περιγράψουν.</p>	<p>Μήλου, Λαοκόων. Βωμός της Περγάμου.</p> <p>Πήλινα ειδώλια. Ταναγραίες.</p> <p>(4 ώρες)</p>	<p>γλυπτική ως έκφραση της δύναμης και του πλούτου των ατόμων.</p> <p>Ερευνούν ατομικά ή ομαδικά σε επιστημονικά βιβλία και δικτυακούς τόπους μεγάλων Ευρωπαϊκών μουσείων (Λούβρο, Μουσείο Περγάμου, Βρετανικό Μουσείο, Αρχαιολογικό Κωνσταντινούπολης) παραδείγματα της ελληνιστικής γλυπτικής.</p> <p>Παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στην τάξη με τη βοήθεια των ΤΠΕ. Εντοπίζουν στον χάρτη τον χώρο προέλευσης ή εύρεσης σημαντικών γλυπτών ή γλυπτικών συνόλων της ελληνιστικής περιόδου.</p> <p>Επισκέπτονται μουσεία και μελετούν γλυπτά έργα της ελληνιστικής εποχής.</p>
<p>22.</p> <p>Να συνδέουν τη ζωγραφική της περιόδου με το πνευματικό, οικονομικό και κοινωνικό πλαίσιο της εποχής</p> <p>Να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά της ελληνιστικής ζωγραφικής της</p>	<p>Ελληνιστική ζωγραφική και Ψηφιδωτά. Η ζωγραφική των Μακεδονικών τάφων (Αγ.</p>	<p>Παρατηρούν και περιγράφουν σημαντικά έργα ζωγραφικής και τα συγκρίνουν με αυτά της κλασικής εποχής, συμπληρώνοντας ατομικά φύλλα</p>

<p>περιόδου ως προς τα θέματα, τα μορφολογικά χαρακτηριστικά και την τεχνική κατασκευής τους.</p> <p>Να γνωρίζουν και να αναλύουν σημαντικές ζωγραφικές αναπαραστάσεις και ψηφιδωτά της περιόδου.</p>	<p>Αθανάσιος Θεσσαλονίκης), γραπτές επιτύμβιες στήλες. Προοπτική και φωτοσκιάσεις. Τεχνική των ψηφιδωτών.</p> <p>Ψηφιδωτά της Πέλλας και της Δήλου.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>εργασίας.</p> <p>Αναζητούν και καταγράφουν, ατομικά ή ομαδικά, έργα ζωγραφικής τέχνης σε δικτυακούς τόπους μουσείων και σε βιβλία. Παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στην τάξη με τη βοήθεια των ΤΠΕ.</p> <p>Επισκέπτονται μνημεία και μουσεία και μελετούν έργα ζωγραφικής και ψηφιδωτά της ελληνιστικής εποχής.</p>
<p>23-24.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις επιρροές της τέχνης των Ρωμαίων από την αρχαιοελληνική και ετρουσκική τέχνη.</p> <p>Να συνδέουν τις εξελίξεις που σημειώνονται στη ρωμαϊκή τέχνη με τις κοινωνικές, πολιτικές και ιδεολογικές εξελίξεις στο ρωμαϊκό κράτος.</p> <p>Να εντάξουν τη σχέση αρχαιοελληνικής και ρωμαϊκής τέχνης στο ευρύτερο πλέγμα αλληλεπιδράσεων των δύο πολιτισμών.</p> <p>Να γνωρίζουν τους τομείς ανάπτυξης της ρωμαϊκής τέχνης.</p> <p>Να αναγνωρίζουν γνωστά έργα τέχνης της ρωμαϊκής περιόδου.</p> <p>Να ευαισθητοποιηθούν για ζητήματα πολιτιστικής κληρονομιάς με αφορμή την μεταφορά αλλά και την αντιγραφή αρχαίων έργων τέχνης.</p>	<p>Ρωμαϊκή τέχνη.</p> <p>Τα χαρακτηριστικά της ρωμαϊκής τέχνης και η ενσωμάτωση στοιχείων από την κλασική, ελληνιστική και ετρουσκική τέχνη.</p> <p>Μεταφορά και αντίγραφα αρχαίας ελληνικής γλυπτικής.</p> <p>Βασικά χαρακτηριστικά της ρωμαϊκής αρχιτεκτονικής.</p> <p>Ρωμαϊκή γλυπτική: ανδριάντες, προτομές, ιστορικά ανάγλυφα.</p> <p>Ζωγραφική. Θέματα. Τοιχογραφίες επαύλεων. Οι τοιχογραφίες και τα ψηφιδωτά της Πομπηίας ως</p>	<p>Συγκρίνουν αρχαία με ρωμαϊκά έργα αρχιτεκτονικής, γλυπτικής, ζωγραφικής, ψηφιδωτά.</p> <p>Εντοπίζουν και καταγράφουν ομοιότητες και διαφορές στα θέματα, στην απόδοση και στις τεχνικές τους, συμπληρώνοντας φύλλα εργασίας.</p> <p>Αναζητούν, ατομικά ή ομαδικά, ρωμαϊκά έργα τέχνης σε δικτυακούς τόπους μουσείων και σε εκδόσεις και εκθέτουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στην</p>

	<p>αντίγραφα ελληνιστικών έργων. (περ. 200 - 79 μ.Χ.) (Το ψηφιδωτό του Μ. Αλεξάνδρου)</p> <p>Ρωμαϊκά ψηφιδωτά. Τα πορτρέτα του Φαγιούμ.</p> <p>(4 ώρες)</p>	<p>τάξη.</p> <p>Επισκέπτονται αρχαιολογικά μουσεία με ρωμαϊκές συλλογές ή ρωμαϊκά μνημεία στον τόπο τους και εντοπίζουν παραδείγματα από τα υπό μελέτη θέματα.</p> <p>Συμμετέχουν σε αγώνα αντιλογίας και επιχειρηματολογίας με θέματα θετικά και αρνητικά αποτελέσματα από τη μεταφορά των έργων τέχνης από την Ελλάδα στη Ρώμη.</p>
--	---	---

Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

<p>Η τέχνη της ύστερης Αρχαιότητας. Η βυζαντινή και μεσαιωνική τέχνη. Η τέχνη τη Αναγέννησης μέχρι το τέλος του 16^{ου} αιώνα</p>		
<p>Προσδοκώμενα αποτελέσματα, στοχοθεσία</p>	<p>Περιεχόμενο- Βασικά θέματα</p>	<p>Ενδεικτικές δραστηριότητες Λέξεις-κλειδιά</p>

<p>1. Οι μαθητές/τριες να είναι ικανοί/ες:</p> <p>Να αντιλαμβάνονται πώς οι πολιτικές, κοινωνικές αλλαγές στη ρωμαϊκή κοινωνία και η καθιέρωση του χριστιανισμού επηρέασε την τέχνη που μελετούν.</p> <p>Να διακρίνουν τα χριστιανικά μοτίβα και το νόημά τους σε συγκεκριμένα έργα τέχνης.</p> <p>Να εντοπίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές της τέχνης της παλαιοχριστιανικής περιόδου από την τέχνη της ελληνορωμαϊκής αρχαιότητας.</p> <p>Να εντοπίζουν και να αναλύουν τα βασικά χαρακτηριστικά μορφής και περιεχομένου της ζωγραφικής, γλυπτικής και μικροτεχνίας της περιόδου.</p>	<p>Το πέρασμα από τον ειδωλολατρικό στον χριστιανικό κόσμο. Προς μια χριστιανική τέχνη. Χριστιανικός συμβολισμός και αλληγορία. Η παλαιοχριστιανική αρχιτεκτονική και τέχνη, 4^{ος} – 7^{ος} μ.Χ. αι. Ταφικά μνημεία. Τοιχογραφίες στις κατακόμβες: Καλός ποιμήν, μορφές δεομένων, κατακόμβη της Priscilla, Ρώμη. Γλυπτική: Καλός ποιμήν. Σαρκοφάγος του Ιωνά, Μουσείο Βατικανού Ρώμη, Σαρκοφάγος via Salaria, Μουσείο Βατικανού Ρώμη.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Οι μαθητές:</p> <p>Συγκρίνουν έργα των προηγούμενων εποχών με χαρακτηριστικά έργα τέχνης της παλαιοχριστιανικής περιόδου, συμπληρώνοντας φύλλα εργασίας.</p> <p>Περιγράφουν προφορικά συγκεκριμένα χαρακτηριστικά έργα τέχνης της περιόδου.</p> <p>Κατασκευάζουν εννοιολογικούς χάρτες με αφορμή τα υπό μελέτη θέματα. Ενδεικτικά: Χριστός – Ποιμένας, Δένδρο της ζωής, κατακόμβη, φορητή εικόνα.</p>
--	--	--

<p>2-3.</p> <p>Να συσχετίζουν την εξέλιξη της βυζαντινής αρχιτεκτονικής με τις αλλαγές στη ρωμαϊκή και βυζαντινή κοινωνία (πολιτικές, θρησκευτικές, οικονομικές)</p> <p>Να διακρίνουν τους διαφορετικούς τύπους της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής και να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά τους.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τη σχέση αρχιτεκτονικής με τη γλυπτή και ζωγραφική διακόσμηση.</p> <p>Να αναγνωρίζουν την τεχνική της ψηφιδογράφησης.</p> <p>Να εντοπίζουν τις ομοιότητες και διαφορές των βυζαντινών ψηφιδωτών με αυτά της ελληνιστικής και ρωμαϊκής περιόδου (θέματα, χρήση, υλικά)</p>	<p>Η εκκλησιαστική αρχιτεκτονική στην πρώιμη βυζαντινή περίοδο (4^{ος} - 6^{ος} αι.) Ξυλόστεγη βασιλική και βασιλική με τρούλο. Γλυπτικός διάκοσμος.</p> <p>Τα ψηφιδωτά στη Ραβέννα και τη Θεσσαλονίκη.</p> <p>Η τεχνική του ψηφιδωτού.</p> <p>(4 ώρες)</p>	<p>Περιγράφουν και συγκρίνουν τους διαφορετικούς ρυθμούς της βυζαντινής ναοδομίας (Ναός Αγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκη, Ναός Αγίας Σοφίας Κωνσταντινούπολη) και αποτυπώνουν τις παρατηρήσεις τους σε φύλλα εργασίας ατομικά ή ομαδικά.</p> <p>Περιγράφουν τα γλυπτά μέρη ενός ναού και αποτυπώνουν τις παρατηρήσεις τους σε φύλλα εργασίας ατομικά ή ομαδικά.</p> <p>Μελετούν και παρουσιάζουν σε ομάδες τα εικονογραφικά θέματα ναών της πρώιμης βυζαντινής περιόδου (Άγιος Απολλινάριος ο Νέος, Άγιος Βιτάλιος, Ραβέννα, Ροτόντα, Θεσσαλονίκη). Επισκέπτονται ένα βυζαντινό ναό ή μια σύγχρονη εκκλησία με χαρακτηριστικά των αρχιτεκτονικών τύπων που αναφέρθηκαν στο μάθημα και μελετούν τον αρχιτεκτονικό ρυθμό, τη γλυπτή διακόσμηση και τις αγιογραφίες του.</p>
--	---	--

<p>4. Να αναγνωρίζουν τις ιδεολογικές και θεολογικές παραμέτρους στη χρήση των εικόνων. Να αντιληφθούν τους λόγους που οδήγησαν στην εικονομαχική κρίση. Να εντοπίζουν τα βασικά εικονογραφικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά των χριστιανικών εικόνων. Να διακρίνουν τις νατουραλιστικές και αφαιρετικές τάσεις στη βυζαντινή ζωγραφική. Να αναγνωρίζουν τις τεχνικές κατασκευής των εικόνων.</p>	<p>Φορητές εικόνες. (6^{ος} - 7^{ος} αιώνας) Ο ρόλος της εικόνας στη βυζαντινή κοινωνία. Η Εικονομαχική κρίση. Εικονομαχικός διάκοσμος εκκλησιών. Μετά την Εικονομαχία. Εικόνες μεσοβυζαντινής και υστεροβυζαντινής περιόδου. Τεχνικές κατασκευής των εικόνων (εγκαυστική, αυγοτέμπερα). (2 ώρες)</p>	<p>Μελετούν ιστορικές πηγές (σύνοδος Ιέρειας) και περιγράφουν την εικονομαχική σκηνή από το εικονογραφημένο ψαλτήριο του Χλουντώφ και με βάση τις γνώσεις τους από το μάθημα της ιστορίας αναφέρονται στους λόγους της εικονομαχίας σε ελεύθερη συζήτηση στην τάξη. Συμμετέχουν σε ένα αγώνα αντιλογίας και επιχειρηματολογίας με θέμα την εικονομαχία (απαγόρευση ή μη της αναπαράστασης του Θεού). Περιγράφουν και αναλύουν φορητές εικόνες από διαφορετικές περιόδους συγκρίνοντας τα υφολογικά τους χαρακτηριστικά σε ατομικές εργασίες. Παράδειγμα: Σύγκριση εικόνας του Χριστού Παντοκράτορα, (αρχές 6^{ου} αιώνα), της Μονής Σινά και εικόνα με το ίδιο θέμα (τέλη 13^{ου} – αρχές 14^{ου} αιώνα) της Μονής</p>
---	---	---

		<p>Βατοπαιδίου.</p> <p>Αναζητούν, ατομικά ή ομαδικά, φορητές εικόνες σε δικτυακούς τόπους μουσείων και σε βιβλία σύμφωνα με ένα ορισμένο θέμα από τον κύκλο του Δωδεκάορτου και αποτυπώνουν γραπτά τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τα εικονογραφικά στοιχεία των παραστάσεων.</p> <p>Επισκέπτονται μουσεία με συλλογές βυζαντινής ζωγραφικής ή βυζαντινούς ναούς και εντοπίζουν, παρατηρούν και αναλύουν βυζαντινές εικόνες.</p> <p>Επισκέπτονται ένα εργαστήριο αγιογραφίας.</p>
<p>5-6.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις οικονομικές παραμέτρους της οικοδόμησης και αγιογράφησης των σημαντικών εκκλησιαστικών κτηρίων και μοναστικών συγκροτημάτων.</p> <p>Να αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν τα χαρακτηριστικά της ναοδομίας της μεσοβυζαντινής περιόδου.</p> <p>Να αναγνωρίζουν και να κατονομάζουν σημαντικά</p>	<p>Αρχιτεκτονική και τέχνη μεσοβυζαντινής περιόδου: 843-1204. Από τη δυναστεία των Μακεδόνων στην άλωση της πόλης από τους σταυροφόρους.</p> <p>Ο τύπος του σταυροειδούς εγγεγραμμένου</p>	<p>Αναζητούν στο διαδίκτυο ή σε βιβλία κτήρια/μνημεία στο τύπο του σταυροειδούς εγγεγραμμένου</p> <p>(Άγιος Ελευθέριος (Μικρή Μητρόπολη) Αθήνα, Παναγία Χαλκίων Θεσσαλονίκη) και του οκταγωνικού</p>

<p>ψηφιδωτά έργα της μεσοβυζαντινής περιόδου. Να διακρίνουν την ισχύ και ακτινοβολία του βυζαντινού πολιτισμού σε περιοχές της Ευρώπης και των Βαλκανίων.</p> <p>Να εξηγούν τη θέση και το συμβολισμό των εικονογραφικών θεμάτων σε έναν βυζαντινό ναό.</p>	<p>Ναού. Η παραλλαγή του οκταγωνικού τύπου.</p> <p>Ψηφιδωτά μεσοβυζαντινής περιόδου.</p> <p>Σχέση αρχιτεκτονικής και ζωγραφικής: το εικονογραφικό πρόγραμμα των εκκλησιών.</p> <p>Το Βυζάντιο στη Δύση: Σικελία και Βενετία (καθεδρικός ναός Τσεφαλού και Μονρεάλε, παρεκκλήσιο Παλέρμου, ναός της Μορτοράνα) και στον σλαβικό κόσμο (Nerezi, Kurbinovo) (4 ώρες)</p>	<p>τύπου (Μονή Οσίου Λουκά, Μονή Δαφνίου, Νέα Μονή Χίου), εντοπίζουν τα χαρακτηριστικά τους και τα περιγράφουν σε ομαδικές γραπτές εργασίες.</p> <p>Αναζητούν, ατομικά ή σε ομάδες, βυζαντινά ψηφιδωτά σε δικτυακούς τόπους και σε βιβλία.</p> <p>Περιγράφουν ψηφιδωτά της περιόδου (Παράσταση βρεφοκρατούσας Θεοτόκου, Αγία Σοφία Κωνσταντινούπολη, ψηφιδωτά Μονής Οσίου Λουκά, Μονής Δαφνίου, Νέας Μονής Χίου).</p> <p>τα συγκρίνουν και σχολιάζουν τα χαρακτηριστικά τους ως προς το βαθμό της φυσιοκρατικής απόδοσης ή της σχηματοποίησης των μορφών σε γραπτές ομαδικές εργασίες.</p> <p>Περιγράφουν και συγκρίνουν την τοιχογραφία με την παράσταση του θρήνου από το ναό των Αγίων Αναργύρων στην Καστοριά με εκείνην από το ναό του Αγίου Παντελεήμονα στο Νέρεζι (12^{ος} αι.) και διατυπώνουν</p>
---	--	---

		<p>προφορικά τα συμπεράσματά τους.</p> <p>Επισκέπτονται ένα βυζαντινό ναό ή μια σύγχρονη εκκλησία με χαρακτηριστικά των αρχιτεκτονικών τύπων που προαναφέρθηκαν και μελετούν τον αρχιτεκτονικό ρυθμό, τη γλυπτή διακόσμηση και το εικονογραφικό του πρόγραμμα.</p> <p>Εντοπίζουν στον χάρτη της Βαλκανικής τις περιοχές/πόλεις στις οποίες βρίσκονται βυζαντινά μνημεία της περιόδου. Καταγράφουν και συζητούν τα συμπεράσματά τους.</p>
<p>7.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά των διαφορετικών μορφών εικαστικής έκφρασης που συνδέονται με τεχνουργήματα της εκκλησιαστικής και κοσμικής ζωής.</p> <p>Να τοποθετούν τη χρήση των τεχνουργημάτων και τους συμβολισμούς της διακόσμησής τους στο κοινωνικό, πνευματικό και ιδεολογικό πλαίσιο της περιόδου.</p>	<p>Μικρογλυπτική (ξύλο, ελεφαντόδοντο, ασήμι, χρυσός) σε τρίπτυχα, καλύμματα ευαγγελίων, λειψανοθήκες.</p> <p>Επισμαλτωμένα τεχνουργήματα. Εφυαλωμένη διακοσμημένη κεραμική. Κοσμήματα. Υφάσματα.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Διερευνούν ανά ομάδες τα χαρακτηριστικά της διακόσμησης τεχνουργημάτων και τα συνδέουν με διαφορετικές εκδηλώσεις του θρησκευτικού και κοσμικού βίου. Παραδείγματα:</p> <p>Ελεφαντοστέινο πλακίδιο με την στέψη του Κωνσταντίνου Ζ΄ Προφυρογέννητου, μέσα 10^{ου} αι., Μόσχα Κρατικό Μουσείο Καλών Τεχνών.</p> <p>Στέμμα</p>

	<p>Κωνσταντίνου Θ' Μονομάχου, 1042-1055, Magyar Nemzeti Museum, Βουδαπέστη.</p> <p>Πήλινο εφυαλωμένο πινάκιο με παράσταση χορεύτριας, 13^{ος} αιώνας Μουσείο Μπενάκη.</p> <p>Αναζήτηση ομαδικά στο διαδίκτυο ή σε βιβλία κοσμημάτων από συλλογές μουσείων βυζαντινού πολιτισμού στην Ελλάδα και το εξωτερικό και εντοπισμός παραστάσεων με μορφές που φορούν ανάλογα κοσμήματα σε έργα βυζαντινής ζωγραφικής.</p> <p>Διερευνούν, ατομικά ή ομαδικά, έργα μικρογλυπτικής και διακοσμημένα αντικείμενα της βυζαντινής εποχής σε δικτυακούς τόπους μουσείων και σε βιβλία.</p> <p>Συγκρίνουν θέματα και διακοσμητικά μοτίβα σε ποικίλα αντικείμενα και εντοπίζουν ομοιότητες ή διαφορές σε ανάλογα θέματα και διακοσμητικά μοτίβα σε τοιχογραφίες, ψηφιδωτά ή γλυπτό</p>
--	---

		<p>διάκοσμο.</p> <p>Επισκέπτονται μουσεία με αντίστοιχες συλλογές και μελετούν σχετικά καλλιτεχνικά έργα.</p>
<p>8.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τον τρόπο και τα υλικά κατασκευής των βυζαντινών χειρογράφων, καθώς και τη λειτουργία τους στη βυζαντινή κοινωνία.</p> <p>Να συσχετίζουν τις τάσεις στο ύφος εικονογράφησης με την πνευματική κίνηση κάθε περιόδου, που ευνοεί την φυσιοκρατική απόδοση ή τη σχηματοποίηση των μορφών.</p> <p>Να εκτιμήσουν τη συμβολή των βυζαντινών μοναστηριών στη διαχείριση της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.</p> <p>Να διακρίνουν τα κοινά εικονογραφικά στοιχεία με τις άλλες μορφές χριστιανικής ζωγραφικής.</p> <p>Να διακρίνουν τις υφολογικές αλλαγές από την πρώιμη βυζαντινή ως την υστεροβυζαντινή περίοδο.</p>	<p>Κοσμικά και θρησκευτικά εικονογραφημένα χειρόγραφα από την πρώιμη βυζαντινή ως την υστεροβυζαντινή περίοδο (6^{ος} – 15^{ος} αιώνας).</p> <p>Κατασκευή και υλικά. Τρόπος γραφής.</p> <p>Περιεχόμενο των χειρογράφων και τρόποι εικονογράφησης.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Αναζητούν ανά ομάδες πληροφορίες στο διαδίκτυο για τα υλικά κατασκευής των χειρογράφων (πάπυρος, περγαμηνή, χαρτί) και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στην τάξη, χρησιμοποιώντας λογισμικό προβολής.</p> <p>Παρατηρούν και περιγράφουν γραπτά σε ατομικές εργασίες την εικόνα ενός ευαγγελιστή και τα αντικείμενα που χρησιμοποιεί.</p> <p>Παράδειγμα: Ο Ευαγγελιστής Λουκάς, κωδ.43, τετραευάγγελο, 10^{ος} αιώνας, Μονή Σταυρονικήτα.</p> <p>Παρατηρούν και περιγράφουν παραδείγματα βυζαντινών μικρογραφιών και τις συγκρίνουν με τοιχογραφίες και ψηφιδωτά με το ίδιο θέμα, συμπληρώνοντας φύλλα εργασίας.</p> <p>Παράδειγμα: Η εις Άδου Κάθοδος,</p>

		<p>Τετραευάγγελο (κωδ.5) Μονή Ιβήρων, (μετά το 1250) και ψηφιδωτό με το ίδιο θέμα, ναός Αγίων Αποστόλων, Θεσσαλονίκη (1312-1315).</p> <p>Κατασκευάζουν ομαδικά εννοιολογικούς χάρτες με αφορμή τα υπό μελέτη θέματα. Ενδεικτικά: βυζαντινά μοναστήρια, μικρογραφίες, ευαγγελιστές.</p> <p>Συγκρίνουν ένα εικονογραφημένο χειρόγραφο με ένα σύγχρονο βιβλίο και εντοπίζουν ομοιότητες και διαφορές σε ελεύθερη συζήτηση, καταγισμό ιδεών στην τάξη.</p> <p>Καταλήγουν σε συμπεράσματα σχετικά με την εξέλιξη της εικονογράφησης από την πρώιμη βυζαντινή ως την υστεροβυζαντινή περίοδο,</p> <p>τα οποία, εμπλουτίζοντάς τα με υλικό που έχουν συλλέξει από την έρευνα που διεξήγαγαν, παρουσιάζουν στη γραμμή του χρόνου που δημιουργούν με</p>
--	--	---

		τη χρήση σχετικής ψηφιακής εφαρμογής.
<p>9-10.</p> <p>Να συνδέουν την τέχνης της εποχής με τα ιστορικά γεγονότα της περιόδου και τις συνθήκες που οδήγησαν στην κατάλυση του βυζαντινού κράτους.</p> <p>Να αναγνωρίζουν την εξέλιξη στους αρχιτεκτονικούς τύπους της βυζαντινής ναοδομίας στην υστεροβυζαντινή περίοδο.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τα υφολογικά χαρακτηριστικά της παλαιολόγιας ζωγραφικής και την προοδευτική τάση για φυσιοκρατική απόδοση των μορφών.</p> <p>Να συνδέουν τη λειτουργία της βυζαντινής ζωγραφικής με την σπανιότητα της επωνυμίας των ζωγράφων.</p>	<p>Αρχιτεκτονική και τέχνη της υστεροβυζαντινής περιόδου (1204-1453). Η εξέλιξη του σταυροειδούς εγγραμμένου: Μονής της Χώρας, Κωνσταντινούπολη, Ναός Αγίων Αποστόλων, Θεσσαλονίκη, Περίβλεπτος, Μυστράς.</p> <p>Η τάση για φυσιοκρατική απεικόνιση στην παλαιολόγια ζωγραφική.</p> <p>Ο Πανσέληνος και οι τοιχογραφίες του Πρωτάτου στις Καρυές του Αγίου Όρους.</p> <p>Τοιχογραφίες και ψηφιδωτά των προαναφερόμενων ναών.</p> <p>(4 ώρες)</p>	<p>Αναζητούν ομαδικά στο διαδίκτυο και σε βιβλία πληροφορίες για τα γεγονότα της υστεροβυζαντινής περιόδου και τις συσχετίζουν με τα προαναφερόμενα μνημεία.</p> <p>Περιγράφουν και συγκρίνουν ναούς της μεσοβυζαντινής και υστεροβυζαντινής περιόδου και παρουσιάζουν τις παρατηρήσεις τους στην τάξη, χρησιμοποιώντας λογισμικό προβολής.</p> <p>Παρατηρούν και περιγράφουν την παράσταση της τοιχογραφίας της Ανάστασης (εις Άδου κάθοδος) από το Πρωτάτο και εκείνην από το παρεκκλήσι της Μονής της Χώρας εντοπίζουν τα εικονογραφικά και μορφολογικά τους χαρακτηριστικά και αποτυπώνουν τις παρατηρήσεις τους σε φύλλα εργασίας ατομικά ή ομαδικά.</p> <p>Αναζητούν ομαδικά στο διαδίκτυο και σε βιβλία πληροφορίες για τον ζωγράφο Πανσέληνο και</p>

		συζητούν στην τάξη το θέμα της ανωνυμίας και της επωνυμίας των ζωγράφων στη βυζαντινή ζωγραφική.
<p>11.</p> <p>Να αναγνωρίζουν την καλλιτεχνική παραγωγή εκτός του βυζαντινού κόσμου την ίδια εποχή.</p> <p>Να συνδέουν την τέχνη με τα ιστορικά γεγονότα και τις πολιτικές, θρησκευτικές και κοινωνικές συνθήκες στην περιοχή της Μεσογείου την περίοδο αυτή.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της ισλαμικής αρχιτεκτονικής και της χρήσης των διακοσμητικών μοτίβων.</p> <p>Να εξοικειωθούν με την πολιτισμική ετερότητα μέσα από την τέχνη αναγνωρίζοντας και καταγράφοντας τα χαρακτηριστικά της τέχνης άλλων πολιτισμών.</p> <p>Να αντιληφθούν τις πολιτισμικές αλληλεπιδράσεις από την επαφή των λαών στη ροή της ιστορίας.</p>	<p>Η τέχνη του Ισλάμ 7^{ος} - 14^{ος} αι.</p> <p>Ισλαμική αρχιτεκτονική στη Συρία και την Παλαιστίνη κατά τον 7^ο αιώνα. Η αραβική εξάπλωση προς δυσμάς. Κτήρια/Μνημεία Ισλαμικής αρχιτεκτονικής στην Ισπανία.</p> <p>Μικροτεχνία. Θέματα και διακοσμητικά μοτίβα.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Εντοπίζουν στο χάρτη περιοχές με σημαντικά μουσουλμανικά τεμένη στην περιοχή της Παλαιστίνης και Συρίας (Τέμενος του Ομάρ στα Ιεροσόλυμα, Το Μεγάλο Τέμενος της Δαμασκού), τα μελετούν και περιγράφουν τη δομή και τα χαρακτηριστικά τους προφορικά.</p> <p>Μελετούν το διάκοσμό τους και τον συγκρίνουν με τα βυζαντινά ψηφιδωτά.</p> <p>Αναζητούν ανά ομάδες στο διαδίκτυο ή σε βιβλία υλικό για το τέμενος της Κόρδοβα στην Ισπανία και τα ανάκτορα της Αλάμπρα στη Γρανάδα και καταγράφουν σε φύλλα εργασίας τα χαρακτηριστικά τους.</p> <p>Συγκρίνουν διακοσμητικά μοτίβα σε αρχιτεκτονικά ανάγλυφα, σκεύη, χαλιά με τα επίτιτλα</p>

		<p>των εικονογραφημένων βυζαντινών χειρογράφων και αποτυπώνουν τις παρατηρήσεις τους σε ομαδικές εργασίες.</p> <p>Εντοπίζουν στο ανακτορικό παρεκκλήσι (Capella Palatina) του Παλέρμο τη συνύπαρξη στοιχείων από τη γοτθική και την ισλαμική αρχιτεκτονική, καθώς και τα βυζαντινού ύφους ψηφιδωτά και συζητούν στην τάξη για την επαφή των λαών στην Ευρώπη και τη Μεσόγειο.</p>
<p>12. Να αναγνωρίζουν την καλλιτεχνική παραγωγή εκτός του βυζαντινού κόσμου κατά την ίδια περίοδο.</p> <p>Να συνδέουν την τέχνη με τις πολιτικές, θρησκευτικές και κοινωνικές συνθήκες της Μεσαιωνικής Ευρώπης κατά την συγκεκριμένη περίοδο.</p> <p>Να εντοπίζουν και να διακρίνουν τις βασικές ομοιότητες και διαφορές με τη βυζαντινή τέχνη.</p>	<p>Δυτική μεσαιωνική τέχνη, 9^{ος} – 12^{ος} αι.. Η τέχνη την εποχή του Καρλομάγνου. Η Ρομανική αρχιτεκτονική.</p> <p>Βιτρώ, εικονογραφημένα χειρόγραφα, τοιχοτάπητες.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Εργάζονται ομαδικά και διερευνούν διαφορετικές όψεις της ρομανικής τέχνης, μέσα από βιβλία, το διαδίκτυο και τις ιστοσελίδες μουσείων.</p> <p>Περιγράφουν και συγκρίνουν το εσωτερικό του καθεδρικού ναού στο στο Άαχεν (9^{ος} αι.) με το εσωτερικό του Αγίου Βιταλίου στη Ραβέννα και αποτυπώνουν τα συμπεράσματά τους σε φύλλα εργασίας.</p> <p>Περιγράφουν ένα ναό ρομανικού</p>

		<p>ρυθμού (εκκλησία Βενεδικτίνων στο Μούρμπαχ 12^{ος} αι.) και εντοπίζουν την εξέλιξη του τύπου της βασιλικής στη ρομανική αρχιτεκτονική σε ελεύθερη συζήτηση στην τάξη.</p> <p>Εντοπίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές στην απόδοση του θέματος του Ευαγγελισμού σε ένα εικονογραφημένο σουαβικό χειρόγραφο (Νομαρχιακή Βιβλιοθήκη Στουτγάρδη) και σε ένα υαλογράφημα από τον καθεδρικό ναό της Σαρτρ (12^{ος} αιώνας) σε γραπτή ατομική εργασία.</p>
<p>13.</p> <p>Να συνδέουν τις ιστορικές, οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες με τις εκδηλώσεις της τέχνης.</p> <p>Να αντιλαμβάνονται τη διάδοση των εκδηλώσεων της γοθτικής τέχνης στην Ευρώπη.</p> <p>Να αναγνωρίζουν σημαντικά έργα της περιόδου, στην αρχιτεκτονική, τη γλυπτική και τη ζωγραφική</p> <p>Να διακρίνουν τα χαρακτηριστικά που διαμορφώνονται στην τέχνη της Δυτικής Ευρώπης την περίοδο αυτή.</p> <p>Να εντοπίζουν ομοιότητες και</p>	<p>Η τέχνη στη Δυτική Ευρώπη κατά τον 13^ο -14^ο αι. (αρχιτεκτονική, γλυπτική, ζωγραφική).</p> <p>Καθεδρικοί ναοί γοθτικού ρυθμού.</p> <p>Αρχιτεκτονικά γλυπτά και γλυπτά κτητόρων και αφιερωτών. Τα βιτρώ.</p> <p>Ζωγραφικά έργα και μικρογραφίες.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Αναζητούν στο διαδίκτυο ή σε βιβλία περιοχές με σημαντικούς καθεδρικούς ναούς γοθτικού ρυθμού. Καταγράφουν τα χαρακτηριστικά του ναού της Παναγίας των Παρισίων σε φύλλα εργασίας και συζητούν για το χρονικό διάστημα της κατασκευής της και τα τεχνικά προβλήματα που έπρεπε να επιλυθούν.</p> <p>Περιγράφουν σε</p>

<p>διαφορές ανάμεσα στη μεσαιωνική δυτική τέχνη και τη βυζαντινή τέχνη.</p>		<p>ατομικές γραπτές εργασίες τα χαρακτηριστικά των ανάγλυφων μορφών από την πρόσοψη του καθεδρικού ναού της Σαρτρ και τις συγκρίνουν με τις μορφές των ιδρυτών από το χοροστάσιο του καθεδρικού ναού του Naumburg.</p> <p>Συγκρίνουν την παράσταση του Ευαγγελισμού στο έργο των Simone Martini και Lippo Memmi (1333, Ουφίτσι Φλωρεντία) με εκείνη από βυζαντινή φορητή εικόνα (14^{ος} αι., Αγ. Κλήμη Αχρίδα) και σχολιάζουν τις εικονογραφικές και μορφολογικές ομοιότητες και διαφορές σε ελεύθερη συζήτηση στην τάξη.</p>
<p>14 - 15.</p> <p>Να κατανοούν και να καταγράφουν τις συνθήκες που οδήγησαν στην ανάπτυξη των τεχνών στις ιταλικές πόλεις.</p> <p>Να εξηγούν το περιεχόμενο του όρου Αναγέννηση και να διακρίνουν τις διαφορετικές φάσεις και την εξέλιξη των πολιτισμικών φαινομένων από το 15^ο έως το 16^ο αιώνα.</p> <p>Να αντιλαμβάνονται τις υφολογικές αλλαγές στην αρχιτεκτονική του 15^{ου} αιώνα και να τις αιτιολογούν με βάση τις ιστορικές, οικονομικές και</p>	<p>Η Αναγέννηση. Η ανάπτυξη των ιταλικών πόλεων κατά τον 15^ο αιώνα. Ο όρος Αναγέννηση. Η περίπτωση της Φλωρεντίας. Η Αρχιτεκτονική (Filippo Brunelleschi, Leon Battista Alberti)</p> <p>(4 ώρες)</p>	<p>Αναζητούν σε βιβλία και στο διαδίκτυο απόψεις της Φλωρεντίας, διακρίνουν τα σημαντικά κτήρια (Pallazo dela Signoria, Duomo) και περιγράφουν τα χαρακτηριστικά τους σε ελεύθερη συζήτηση στην τάξη.</p> <p>Συγκρίνουν την πρόσοψη του Palazzo Rucellai του Leon</p>

<p>κοινωνικές συνθήκες, καθώς και τις ιδεολογικές τάσεις της εποχής.</p>		<p>Battista Alberti με το δουκικό παλάτι στη Βενετία και καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους σε φύλλα εργασίας.</p> <p>Αναζητούν ατομικά στο διαδίκτυο και σε βιβλία πληροφορίες για την κατασκευή του τρούλου της Santa Maria del Fiore (Duomo) Φλωρεντία από τον Filippo Brunelleschi και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνας στους στην τάξη.</p> <p>Συγκρίνουν την εξωτερική όψη του ναού με εκείνη της Παναγίας των Παρισίων και καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους σε φύλλα εργασίας.</p>
<p>16.</p> <p>Να συνδέσουν τη γλυπτική με την οικονομική ακμή των ιταλικών πόλεων και τη δράση των συντεχνιών.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τα βασικά θέματα και μορφολογικά χαρακτηριστικά στη γλυπτική της περιόδου.</p> <p>Να αντιληφθούν τις αλλαγές στην απόδοση της ανθρώπινης μορφής και την τάση για φυσιοκρατική απόδοση με βάση την παρατήρηση.</p>	<p>Η γλυπτική στην Ιταλία κατά τον 15^ο αιώνα. Lorenzo Ghiberti, Donatello, Michelangelo, Andrea del Verrochio.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Εντοπίζουν με αναζήτηση στο διαδίκτυο ή σε βιβλία στοιχεία για την εκκλησία Orsanmichele, τη λειτουργία της και το γλυπτό της διάκοσμο και καταγράφουν τα στοιχεία σε γραπτές ομαδικές εργασίες.</p> <p>Συγκρίνουν το γλυπτό: α. Lorenzo Ghiberti, Βαπτιστής Ιωάννης, Orsanmichele β. Donatello, Άγιος</p>

		<p>Γεώργιος, Orsanmichele</p> <p>γ. Michelangelo, Δαυΐδ, Accademia, Φλωρεντία και καταγράφουν ατομικά σε φύλλα εργασίας τις ομοιότητες και διαφορές στα θέματα τη στάση και τα μορφολογικά χαρακτηριστικά.</p>
<p>17-18.</p> <p>Να συνδέουν τις εκδηλώσεις της ζωγραφικής με συγκεκριμένες οικονομικές, πολιτικές και ιδεολογικές λειτουργίες στις ιταλικές πόλεις.</p> <p>Να συνδέουν τις εκδηλώσεις της ζωγραφικής με την αισθητική της Αναγέννησης που βασιζόταν στην μίμηση της φύσης και στην επιδίωξη για την απόδοση της ιδανικής μορφής. Να αναγνωρίζουν τα μέσα για την απόδοση των μορφών: παρατήρηση, μελέτη μαθηματικών αναλογιών, προοπτική απόδοση του χώρου και των αντικειμένων.</p> <p>Να συνδέουν τη στροφή σε μυθολογικά θέματα με το αρχαιολογικό ενδιαφέρον και τις ουμανιστικές σπουδές.</p> <p>Να συνδέουν τις ενέργειες για την ένωση των εκκλησιών και την παρουσία των Ελλήνων λογίων στη Δύση, ιδίως μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης με τη στροφή στη μελέτη της Αρχαιότητας.</p>	<p>Η ζωγραφική στην Ιταλία κατά τον 15^ο αιώνα.</p> <p>Paolo Uccello, Masaccio, Piero della Francesca, Sandro Botticelli, Andrea Mantegna.</p> <p>(4 ώρες)</p>	<p>Αναζητούν ομαδικά στο διαδίκτυο ή σε βιβλία έργα των προαναφερόμενων ζωγράφων και τα ταξινομούν κατά θεματικές κατηγορίες: ιστορικά, θρησκευτικά, μυθολογικά.</p> <p>Καταγράφουν τις παρατηρήσεις τους για την απόδοση του χώρου και της ανθρώπινης μορφής με βάση την προοπτική.</p> <p>Ασκούνται στη προοπτική απόδοση του χώρου στο μάθημα των εικαστικών.</p> <p>Εντοπίζουν σε έργα των Piero della Francesca, Benozzo Gozzoli και Sandro Botticelli τη μορφή του Κωνσταντίνου Η΄ Παλαιολόγου και του λογίου Ιωάννη Αργυρόπουλου και συζητούν για τα</p>

		<p>γεγονότα πριν την Άλωση και τη φυγή των ελλήνων λογίων στη Δύση. Κατασκευάζουν ομαδικά εννοιολογικούς χάρτες με αφορμή τα υπό μελέτη θέματα. Ενδεικτικά: πόλη, Μέδικοι, αρχαιότητα, προοπτική.</p>
<p>19 - 21.</p> <p>Να συσχετίζουν την καλλιέργεια των τεχνών με την υποστήριξη που παρείχαν οι εκπρόσωποι της πολιτικής και θρησκευτικής εξουσίας στους καλλιτέχνες στις αυλές των ευγενών και στην παπική αυλή.</p> <p>Να κατανοούν την αλλαγή που σημειώνεται στην κοινωνική θέση του καλλιτέχνη, ο οποίος δεν αντιμετωπίζεται πλέον μόνο ως χειρώνακτας, αλλά ως προσωπικότητα με συγκρότηση λογίου.</p> <p>Να συσχετίζουν την εικαστική ενασχόληση με την επιστημονική και τεχνολογική έρευνα στο έργο του Leonardo και του Michelangelo.</p> <p>Να αντιληφθούν τη διαμόρφωση και δράση του Homo Universalis.</p> <p>Να αναγνωρίζουν την υιοθέτηση κλασικιστικών μορφών σε σημαντικά έργα εκκλησιαστικής και κοσμικής αρχιτεκτονικής.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις υφολογικές αλλαγές στην τέχνη του 16^{ου} αιώνα σε σχέση με την τέχνη του προηγούμενου αιώνα.</p>	<p>Αρχιτεκτονική, γλυπτική, ζωγραφική στην Ιταλία κατά τον 16^ο αιώνα.</p> <p>Leonardo, Michelangelo, Raffaello Santi, Donato Bramante, Andrea Palladio.</p> <p>(6 ώρες)</p>	<p>Χωρίζονται σε τρεις ομάδες και μελετούν τη ζωή και το έργο των τριών καλλιτεχνών με τη μέθοδο project και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στην τάξη, χρησιμοποιώντας λογισμικό προβολής.</p> <p>Εντοπίζουν ομαδικά στο διαδίκτυο ή σε βιβλία τοιχογραφίες έργα των τριών καλλιτεχνών (Leonardo, Μυστικός Δείπνος, Michelangelo, Οροφή της Capela Sistina, Raffaello Santi, Η Σχολή των Αθηνών). Περιγράφουν τα έργα γραπτά και σχολιάζουν την προοπτική απόδοση των μορφών και του χώρου καθώς και τη σχέση τους με την αρχαιότητα.</p>

		<p>Σε διαθεματικό πρόγραμμα και σύνδεση με τα μαθήματα της βιολογίας, της φυσικής και της τεχνολογίας αναζητούν ομαδικά στο διαδίκτυο ή σε βιβλία εικόνες από τα χειρόγραφα του Leonardo, εξετάζουν τις μελέτες του για την ανατομία και τη μηχανική και συνδέουν τη δράση του στους τομείς αυτούς με την ανάπτυξη των επιστημών την εποχή της Αναγέννησης σε γραπτές εργασίες που στη συνέχεια παρουσιάζονται στην τάξη με τη χρήση λογισμικού προβολής.</p> <p>Μελετούν τα γλυπτά του Μιχαήλ Αγγέλου και εντοπίζουν την αλλαγή του ύφους του σε ελεύθερη συζήτηση στην τάξη.</p> <p>Μελετούν έργα του Bramante (Temple di San Pietro in Montorio) και του Palladio (Villa Rotonda) και εντοπίζουν τα αρχιτεκτονικά στοιχεία που σχετίζονται με την Αρχαιότητα.</p>
22 - 23.	Να συσχετίζουν τις εκδηλώσεις	<p>Η τέχνη στις χώρες</p> <p>Χωρίζονται σε τρεις</p>

<p>της τέχνης με τα ιστορικά γεγονότα και τις συγκεκριμένες οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές συνθήκες και τις κοσμοθεωρητικές τάσεις που επικρατούν στις χώρες της Βόρειας Ευρώπης το 15^ο και 16^ο αιώνα (ανακαλύψεις, τυπογραφία, θρησκευτική μεταρρύθμιση, πολεμικές συγκρούσεις, επιδημίες πανώλης).</p> <p>Να αναγνωρίζουν τα στοιχεία της παράδοσης και τις καινοτόμες τάσεις που εμφανίζονται στην τέχνη των περιοχών αυτών.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις σχέσεις που διαμορφώνονται ανάμεσα στο Βορρά και στο Νότο και συντελούν στην διάχυση των εικαστικών τρόπων και τεχνικών.</p> <p>Να περιγράψουν τα ζωγραφικά έργα σύμφωνα με τους τρεις αναβαθμούς της εικονολογικής μεθόδου και να τα προσεγγίζουν αναλύοντας τα συνθετικά, μορφολογικά και συμβολιστικά στοιχεία τους.</p> <p>Να αντιληφθούν τη διαφορά στην ποιότητα της απόδοσης που προσφέρει η χρήση της τεχνικής της ελαιογραφίας.</p> <p>Να εντοπίζουν την τάση για ρεαλιστική απόδοση στη ζωγραφική των περιοχών αυτών.</p>	<p>του Βορρά κατά τον 15^ο και 16^ο αιώνα. Παράδοση και ανανέωση.</p> <p>Jan Van Eyck, Rogier Van der Weyden, Hieronymus Bosch, Matthias Grünewald,</p> <p>Albrecht Dürer, Hans Holbein, Peter Bruegel.</p> <p>(4 ώρες)</p>	<p>ομάδες και μελετούν, εφαρμόζοντας ενδεχομένως τη μέθοδο project, τα έργα: α. Jan Van Eyck, το ζεύγος Αρνολφίни</p> <p>β. Hans Holbein, Οι Γάλλοι πρεσβευτές γ. Peter Bruegel, Χωριάτικος γάμος,</p> <p>τα περιγράφουν, με βάση τους τρεις αναβαθμούς της εικονολογικής μεθόδου και εντοπίζουν στοιχεία που σχετίζονται με την ζωή των αστών, των αυλικών και των χωρικών, συσχετίζοντας τα έργα με τα ιστορικά συμφραζόμενα (ανακαλύψεις νέων χωρών, αστική ανάπτυξη και κοινωνική οργάνωση των Κάτων Χωρών, διεθνείς σχέσεις, επιστημονικές και τεχνολογικές ανακαλύψεις). Παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στην τάξη, χρησιμοποιώντας λογισμικό προβολής.</p> <p>Χωρίζονται σε δύο ομάδες, μελετούν τις αυτο-προσωπογραφίες του Albrecht Dürer και τις προσωπογραφίες</p>
--	---	---

		<p>του Hans Holbein και εντοπίζουν σε ποια χαρακτηριστικά και σε ποιες ιδιότητες των εικονιζόμενων δίνει έμφαση ο ζωγράφος. Αναζητούν σε βιβλία ή στο διαδίκτυο στοιχεία για το πορτρέτο διαχρονικά. Συνθέτουν γραπτές εργασίες και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στην τάξη.</p> <p>Στο μάθημα των εικαστικών ζωγραφίζουν ή φωτογραφίζουν το πορτρέτο συμμαθητή ή συμμαθήτριάς τους, αποδίδοντάς το με ενδυματολογικά χαρακτηριστικά και σύμβολα της εποχής της Αναγέννησης.</p> <p>Συζητούν με τον καθηγητή των εικαστικών για την τεχνική της ελαιογραφίας.</p> <p>Μελετούν ομαδικά τη ζωή και το έργο του Albrecht Dürer, αναζητώντας υλικό στο διαδίκτυο ή σε βιβλία, γράφουν ένα κείμενο στον τύπο της μυθιστορηματικής βιογραφίας και δραματοποιούν στην τάξη μία συνάντηση ανάμεσα σ' αυτόν</p>
--	--	--

		και σε έναν Ιταλό συνάδελφό του στη διάρκεια του ταξιδιού του στη Βενετία.
<p>24 - 25.</p> <p>Να αναγνωρίζουν το ρόλο της Βενετίας ως σημαντικής δύναμης ανάμεσα στην Ανατολή και τη Δύση και τη συμβολή της στην ανάπτυξη των τεχνών.</p> <p>Να γνωρίζουν σημαντικά μνημεία, έργα και εκπροσώπους των εικαστικών τεχνών.</p> <p>Να εντοπίζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στη ζωγραφική των βενετσιάνων ζωγράφων.</p> <p>Να εντοπίζουν τις υφολογικές αλλαγές στην τέχνη μετά τα μέσα του 16^{ου} αιώνα, να κατανοούν και να εξηγούν το περιεχόμενο του όρου «μανιερισμός».</p> <p>Να αναγνωρίζουν τη σχέση της Βενετίας με τις ενετοκρατούμενες ελλαδικές περιοχές, την αλληλεπίδρασή τους στους εικαστικούς τρόπους και τη διοχέτευση στοιχείων της αναγεννησιακής ζωγραφικής στο έργο Κρητών ζωγράφων.</p>	<p>Η ζωγραφική, αρχιτεκτονική και γλυπτική στη Βενετία το 15^ο και 16^ο αιώνα.</p> <p>Carpaccio, Giovanni Bellini, Tiziano.</p> <p>Μανιερισμός.</p> <p>Tintoretto.</p> <p>Η περίπτωση του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου (El Greco): Ένας ζωγράφος μεταξύ Ανατολής και Δύσης.</p> <p>(4 ώρες)</p>	<p>Αναζητούν σε βιβλία και στο διαδίκτυο απόψεις της Φλωρεντίας, διακρίνουν τα σημαντικά κτήρια (Palazzo Ducale, Μαρκιανή Βιβλιοθήκη του Jacopo Sansonino) τα συγκρίνουν και περιγράφουν τα χαρακτηριστικά τους σε ελεύθερη συζήτηση στην τάξη, παρουσιάζοντας τα αποτελέσματα της έρευνας με προβολή power point.</p> <p>Αναζητούν ομαδικά στο διαδίκτυο ή σε βιβλία έργα του Vittore Carpaccio από τον κύκλο του βίου της Αγίας Ούρσουλας και συγκρίνουν την εικαστική απόδοση της Βενετίας με σύγχρονες απόψεις της από φωτογραφίες.</p> <p>Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνάς τους με τη χρήση λογισμικού προβολής.</p> <p>Μελετούν τον έφιππο ανδριάντα του Andrea del</p>

		<p>Verrocchio, εντοπίζουν τα μορφολογικά του χαρακτηριστικά, τον συνδέουν με τύπους ανάλογων γλυπτών των ρωμαϊκών χρόνων, και συσχετίζουν την ιδιότητα του εικονιζόμενου με την στρατιωτική ισχύ της πόλης, συμπληρώνοντας με τις παρατηρήσεις τους ατομικά ή ομαδικά φύλλα εργασίας.</p> <p>Συγκρίνουν το έργο του Giovanni Bellini, Παναγία με αγίους (εκκλησία του Αγίου Ζαχαρία, Βενετία) με το έργο του Τισιανού, Παναγία με αγίους και μέλη της οικογένειας Πεζάρο (Santa Maria dei Frari, Βενετία), ως προς τη σύνθεση, τη χρήση του χρώματος και τα εικονογραφικά στοιχεία σε ελεύθερη συζήτηση στην τάξη.</p> <p>Συγκρίνουν το έργο Μυστικός Δείπνος του Tintoretto με το έργο το Leonardo με το ίδιο θέμα και εντοπίζουν τις διαφορές τους ως προς τη σύνθεση, το σχέδιο και τη χρωματική απόδοση. Αναζητούν στο διαδίκτυο ή σε</p>
--	--	---

		<p>βιβλία άλλα έργα του Tintoretto και μελετώντας τα χαρακτηριστικά τους διαπιστώνουν τις αλλαγές των εκφραστικών μέσων στην όψιμη φάση της Αναγέννησης (μανιερισμός). Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας τους με τη χρήση λογισμικού προβολής.</p> <p>Συγκεντρώνουν στοιχεία για τη ζωή και το έργο του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου (El Greco) και εντοπίζουν τις υφολογικές αλλαγές στο έργο του ανάλογα με τον τόπο διαμονής του (Κρήτη, Ιταλία, Τολέδο) εφαρμόζοντας τη μέθοδο project.</p>
--	--	---

Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Η τέχνη από τον 17 ^ο ως τις αρχές του 20 ^{ου} αιώνα		
Προσδοκώμενα αποτελέσματα, στοχοθεσία	Περιεχόμενο-Βασικά θέματα	Ενδεικτικές δραστηριότητες Λέξεις-κλειδιά
<p>1. Οι μαθητές/τριες να είναι ικανοί/ες: Να συνδέουν τις αλλαγές που παρατηρούνται στην τέχνη με τις ιστορικές, κοινωνικές, πολιτικές και ιδεολογικές εξελίξεις. Να αναγνωρίζουν την υφολογική αλλαγή που συντελείται από την εποχή της Αναγέννησης προς τον 17^ο αιώνα. Να εντοπίζουν την ιδιαιτερότητα του ύφους στο έργο διαφορετικών καλλιτεχνών της περιόδου. Να συνδέουν και να μετασχηματίζουν τις διαφορετικές εκφάνσεις των τεχνών (αρχιτεκτονική, γλυπτική ζωγραφική, μουσική) σε σχέση με το ιστορικό πλαίσιο.</p>	<p>Η τέχνη του 17^{ου} αιώνα στην Ευρώπη. Τα χαρακτηριστικά της ζωγραφικής, γλυπτικής, αρχιτεκτονικής. Το περιεχόμενο του όρου μπαρόκ. Caravaggio και Georges de La Tour. (2 ώρες).</p>	<p>Οι μαθητές/τριες: Αναζητούν ατομικά πληροφορίες στα σχολικά εγχειρίδια και σε βιβλία ή στο διαδίκτυο για τα ιστορικά γεγονότα, τις οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν στην Ευρώπη το 17^ο αιώνα και εκθέτουν προφορικά τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στην τάξη. Συγκρίνουν έργα της Αναγέννησης και του Μπαρόκ και εντοπίζουν τις διαφορές τους και αποτυπώνουν τα συμπεράσματά τους σε φύλλα εργασίας. Αναζητούν ανά ομάδες έργα των προαναφερθέντων καλλιτεχνών στο διαδίκτυο ή σε βιβλία, τα περιγράφουν προφορικά και εντοπίζουν την ιδιαιτερότητα του προσωπικού τους ύφους.</p>

		<p>Ακρόαση του μουσικού έργου του</p> <p>Arcangelo Corelli <u>Concerto Grosso Op. 6</u> <u>No. 4 - 1. Adagio - Allegro</u></p> <p>Οι ομάδες με τη βοήθεια του διαδραστικού πίνακα παρουσιάζουν στην τάξη τα συμπεράσματά τους με τη χρήση λογισμικού παρουσίασης</p> <p>Ή</p> <p>Τα συμπεράσματα και οι εργασίες των ομάδων αναρτώνται στο ιστολόγιο του μαθήματος</p>
<p>2.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τον τρόπο διαμόρφωσης των θεματικών κατηγοριών στη ζωγραφική: θρησκευτικά-ιστορικά θέματα, ρωπογραφικές σκηνές, προσωπογραφία, τοπίο, νεκρή φύση.</p> <p>Να αναλύουν ένα έργο τέχνης με βάση τα συνθετικά και μορφολογικά του στοιχεία.</p>	<p>Η ζωγραφική και η χαρακτηριστική του 17^ο αιώνα στις Κάτω Χώρες. Rembrandt van Rijn, Peter Paul Rubens, Frans Hals, Jan Vermeer, Jan Steen, J. I. van Ruisdael. (2 ώρες)</p>	<p>Παρατηρούν ανά ομάδες τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των επιμέρους θεματικών κατηγοριών, τα καταγράφουν και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της εργασίας στην τάξη με τη χρήση λογισμικού παρουσίασης.</p> <p>Περιγράφουν γραπτά σε ατομικές εργασίες τα έργα, επισημαίνοντας τη δομή της σύνθεσης, τη σχεδιαστική και χρωματική απόδοση του θέματος, καθώς και τη χρήση της φωτοσκίασης.</p>

<p>3.</p> <p>Να συνδέουν τα έργα τέχνης με τις ιστορικές και κοινωνικές συνθήκες.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τους όρους που καθορίζουν τη θέση των καλλιτεχνών στις βασιλικές αυλές των μοναρχών της Ευρώπης κατά τον 17^ο αιώνα.</p> <p>Να αναλύουν ένα έργο τέχνης με βάση τα συνθετικά, τα μορφολογικά και τα εικονογραφικά του στοιχεία.</p>	<p>Η ζωγραφική του 17^ο αιώνα στη Ισπανία.</p> <p>Diego Velazquez: Η ζωή και το έργο ενός ζωγράφου στη βασιλική αυλή της Ισπανίας.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Ατομική εργασία που βασίζεται στην παρατήρηση και την προφορική περιγραφή του έργου «Η παράδοση της Μπρέντα», καθώς και στην αναζήτηση στοιχείων σε βιβλία ή στο διαδίκτυο για τα ιστορικά γεγονότα που συνδέονται με το έργο.</p> <p>Περιγραφή και σύγκριση έργων του Βελάσκεθ με θέμα πορτρέτα της βασιλικής οικογένειας και των γελωτοποιών της αυλής</p> <p>για την επισήμανση των διαφορών και ομοιοτήτων, καθώς και επισήμανση της δομής της σύνθεσης, της σχεδιαστικής και χρωματικής απόδοσης του θέματος και της χρήσης της φωτοσκίασης σε ατομικές γραπτές εργασίες.</p>
<p>4.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τους όρους που διαμορφώνουν τα χαρακτηριστικά της αυλικής τέχνης κατά τον 18^ο αιώνα στη Γαλλία και την πολιτική κρίση που θα οδηγήσει στη Γαλλική Επανάσταση.</p>	<p>Οι τέχνες στην Ευρώπη κατά τον 18^ο αιώνα. Το ροκοκό. Η τέχνη της Γαλλικής αυλής. Antoine Watteau, Francois Boucher.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Αναζητούν στο διαδίκτυο κτήρια και ανακτορικά συγκροτήματα της εποχής και εντοπίζουν τα χαρακτηριστικά τους προφορικά στην τάξη. Αναζητούν ατομικά πληροφορίες στα σχολικά εγχειρίδια και σε βιβλία ή στο</p>

		<p>διαδίκτυο για την πολιτική και κοινωνική κατάσταση στη Γαλλία κατά τον 18ο αιώνα, τα συσχετίζουν με τα έργα της περιόδου και συζητούν τα συμπεράσματα της έρευνάς τους στην τάξη.</p> <p>Σύγκριση έργων του 18^{ου} αιώνα με έργα του 17^{ου} που έχουν ανάλογα θέματα και εντοπισμός των διαφορών τους σε γραπτές ατομικές εργασίες.</p> <p>Οι ομάδες με τη βοήθεια του διαδραστικού πίνακα παρουσιάζουν στην ολομέλεια τα συμπεράσματά τους με τη χρήση λογισμικού παρουσίασης.</p> <p>Τα συμπεράσματα και οι εργασίες των ομάδων αναρτώνται στο ιστολόγιο του μαθήματος.</p>
<p>5 - 6.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις εκδηλώσεις του παραδοσιακού πολιτισμού στην αρχιτεκτονική, τη ζωγραφική και τη γλυπτική.</p> <p>Να συσχετίζουν τη δράση των Ελλήνων εμπόρων με τις εκδηλώσεις των παραδοσιακών διακοσμητικών τεχνών.</p> <p>Να εντοπίζουν τη σύζευξη στοιχείων από τη μεταβυζαντινή ζωγραφική, την ισλαμική και</p>	<p>Οι διακοσμητικές τέχνες το 18^ο και 19^ο αιώνα στις ελληνικές κοινότητες.</p> <p>Παραδοσιακή αρχιτεκτονική, τοιχογραφίες, ξυλόγλυπτα και λιθανάγλυφα σε κοσμικά και εκκλησιαστικά κτήρια. (4 ώρες)</p>	<p>Επισκέπτονται κτήρια παραδοσιακής αρχιτεκτονικής της περιοχής τους, λαογραφικά μουσεία ή μεταβυζαντινούς ναούς. Μελετώντας κτήρια ή αντικείμενα εντοπίζουν τα χαρακτηριστικά της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής, ζωγραφικής και</p>

<p>την δυτικοευρωπαϊκή τέχνη στις εκδηλώσεις της λαϊκής ζωγραφικής και των άλλων διακοσμητικών παραδοσιακών τεχνών.</p>		<p>γλυπτικής σε ομαδικές γραπτές εργασίες (ενδεχομένως και με τη μέθοδο project) και παρουσιάζουν τα αποτελέσματα στην τάξη.</p> <p>Συνδυάζουν την παρατήρηση και τις θεωρητικές γνώσεις με εργασίες στο μάθημα των εικαστικών, αναπαράγοντας μοτίβα των παραδοσιακών τεχνών η αποτυπώνοντας σχεδιαστικά και ζωγραφικά κτήρια παραδοσιακής αρχιτεκτονικής.</p>
<p>7.</p> <p>Να συσχετίζουν την ιδεολογική λειτουργία της τέχνης με τις αντιλήψεις του Διαφωτισμού και τα γεγονότα της Γαλλικής Επανάστασης.</p> <p>Να εντοπίζουν τις υφολογικές αλλαγές ανάμεσα σε έργα του νεοκλασικισμού και ρομαντισμού.</p> <p>Να συνδέουν το κλίμα του ρομαντισμού με το κίνημα του Φιλελληνισμού και την ελληνική επανάσταση.</p>	<p>Από το 18^ο στο 19^ο αιώνα.</p> <p>Νεοκλασικισμός. Jacques-Louis David, Dominique Ingres, Francisco Goya.</p> <p>Antonio Canova.</p> <p>Ρομαντισμός. Theodore Gericault, Eugene Delacroix.</p> <p>Φιλελληνικά θέματα στην Ευρωπαϊκή ζωγραφική.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Συζητούν με αφορμή το αντίστοιχο κεφάλαιο από το βιβλίο της Ιστορίας, για τη σχέση του νεοκλασικισμού με τα γεγονότα της Γαλλικής Επανάστασης.</p> <p>Συγκρίνουν κτήρια και έργα τέχνης της Αρχαιότητας με κλασικιστικά έργα του 19^{ου} αιώνα σε προφορική συζήτηση στην τάξη. Ανά ομάδες εντοπίζουν στο διαδίκτυο ή από βιβλία κλασικιστικά έργα που έχουν ως θέμα τους ιστορικές προσωπικότητες και γεγονότα σχετικά με τη γαλλική επανάσταση.</p>

		<p>Ανά ομάδες εντοπίζουν στο διαδίκτυο ή από βιβλία έργα</p> <p>με φιλελληνικά θέματα και συσχετίζουν το περιεχόμενό τους με γεγονότα της ελληνικής επανάστασης.</p> <p>Τα συμπεράσματα από τις δραστηριότητες αυτές των ομάδων παρουσιάζονται στην τάξη με τη χρήση λογισμικού παρουσίασης.</p> <p>Οι εργασίες των ομάδων αναρτώνται στο ιστολόγιο του μαθήματος.</p>
<p>8 - 9.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις εκδηλώσεις της ελληνικής τέχνης κατά τον 19^ο αιώνα και να τις συσχετίζουν με τις ιστορικές συνθήκες της δημιουργίας του ελληνικού κράτους.</p> <p>Να αντιληφθούν τις συνθήκες υπό τις οποίες διοχετεύονται οι δυτικές επιδράσεις στην ελληνική ακαδημαϊκή τέχνη.</p> <p>Να αναγνωρίζουν το έργο των σημαντικότερων ελλήνων ζωγράφων και γλυπτών του 19^{ου} αιώνα.</p>	<p>Ελληνική ζωγραφική και γλυπτική του 19^{ου} αιώνα. Ιστορικές σκηνές, προσωπογραφία, ηθογραφικές σκηνές, τοπιογραφία, νεκρή φύση.</p> <p>Οι νεοκλασικιστικές τάσεις στην ελληνική γλυπτική του 19ου αιώνα.</p> <p>(Σχολές και βασικοί εκπρόσωποι.)</p> <p>(4 ώρες)</p>	<p>Χωρίζονται σε ομάδες και μελετούν τα χαρακτηριστικά που διαμορφώνονται στην ελληνική τέχνη ανά θεματική κατηγορία, διατυπώνοντας γραπτά τα συμπεράσματά τους.</p> <p>Σε ατομικές εργασίες περιγράφουν γραπτά τα θέματα έργων με ιστορικό περιεχόμενο και τα συσχετίζουν με τις πληροφορίες που έχουν από το μάθημα της ιστορίας.</p> <p>Εντοπίζουν προφορικά την αλλαγή στο ύφος των ζωγραφικών έργων από τα μέσα προς το τέλος του 19^{ου} αιώνα και τοποθετούν σε χρονολογική σειρά</p>

		<p>ζωγραφικά έργα σε προβολή στην τάξη η στο εργαστήριο πληροφορικής.</p> <p>Διαβάζουν ένα ηθογραφικό διήγημα και εντοπίζουν τις θεματικές αναλογίες με την ηθογραφική ζωγραφική σε γραπτές ομαδικές εργασίες. Συγκρίνουν έργα της αρχαιότητας με τα έργα των ελλήνων γλυπτών του 19^{ου} αιώνα και αποτυπώνουν τα συμπεράσματά τους σε πολυτροπικά κείμενα χρησιμοποιώντας φωτογραφίες, κολλάζ, σχέδια κ.α. σε συνεργασία με τον καθηγητή/τρια των εικαστικών σε ομαδικές εργασίες. Μελετούν την ιδιαίτερη περίπτωση του Γιαννούλη Χαλεπά, περιγράφοντας προφορικά τα έργα των διαφορετικών περιόδων και συζητώντας στην τάξη για την αλλαγή του καλλιτεχνικού του ύφους. Τα συμπεράσματα από τις δραστηριότητες αυτές των ομάδων παρουσιάζονται στην τάξη με τη χρήση λογισμικού παρουσίασης. Οι εργασίες των ομάδων αναρτώνται στο ιστολόγιο του μαθήματος.</p>
--	--	--

<p>10.</p> <p>Να συσχετίζουν τις κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες στη Γαλλία με την εκδήλωση του ρεαλισμού στη ζωγραφική.</p> <p>Να εντοπίζουν τα στοιχεία της κοινωνικής κριτικής στα έργα των ζωγράφων του ρεαλισμού.</p> <p>Να κατανοούν τις διαφορές ανάμεσα στα έργα του ρεαλισμού και τα συμβολιστικά έργα των προραφαηλιτών.</p>	<p>Ρεαλισμός. Gustav Courbet, Francois Millet, Honoré Daumier.</p> <p>Edouard Manet.</p> <p>Προραφαηλίτες. Edward Burne -Jones, Dante -Gabriel Rossetti. (2 ώρες)</p>	<p>Αφού μελετήσουν από το βιβλίο της ιστορίας το κεφάλαιο για τη βιομηχανική επανάσταση και τις συνέπειές της, συζητούν στην τάξη για τις αλλαγές που επήλθαν στις κοινωνίες των ευρωπαϊκών χωρών.</p> <p>Ως ατομική εργασία γράφουν ένα σύντομο αφηγηματικό κείμενο με βάση ένα έργο του Daumier, του Millet ή άλλου ζωγράφου.</p> <p>Συγκρίνουν έργα ζωγράφων του ρεαλισμού και των προραφαηλιτών ζωγράφων και συζητούν για τις εικονογραφικές και υφολογικές διαφορές τους στην τάξη.</p> <p>Παράδειγμα: Daumier, Η πλύστρα και Dante Gabriel Rossetti, Prosperine.</p>
<p>11.</p> <p>Να αναγνωρίζουν το έργο των καλλιτεχνών που βασίστηκαν στην παρατήρηση και στη σπουδή του τοπίου εκ του φυσικού.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σταδιακή πορεία προς τον ιμπρεσιονισμό.</p> <p>Να συνδέσουν τις τάσεις αυτές με τις αντιλήψεις του Διαφωτισμού και τις επιστημονικές ανακαλύψεις.</p>	<p>Τάσεις στην τοπιογραφία το πρώτο μισό του 19^{ου} αιώνα. John Constable, William Turner, γάλλοι υπαιθριστές. (2 ώρες)</p>	<p>Παρατηρούν και περιγράφουν τα έργα των προαναφερόμενων ζωγράφων και στη συνέχεια τα συγκρίνουν με αναγεννησιακά έργα και έργα του μπαρόκ που απεικονίζουν το τοπίο εντοπίζοντας τις διαφορές τους σε ελεύθερη συζήτηση στην τάξη.</p>

		Συνδυάζουν τις θεωρητικές γνώσεις με την πρακτική άσκηση στο μάθημα των εικαστικών σε εργασίες που αφορούν την απόδοση του τοπίου με την οπτική παρατήρηση.
<p>12 - 13.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις αλλαγές που σημειώνονται στην οικονομία και στην κοινωνία των ευρωπαϊκών χώρων και τη δημιουργία των μεγάλων αστικών κέντρων κατά τον 19ο αιώνα.</p> <p>Να συνδέουν την τέχνη με τις επιστημονικές και τεχνολογικές ανακαλύψεις.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τον αποκλεισμό και τις κοινωνικές ανισότητες που προκύπτουν εξαιτίας της διαφοράς του φύλου.</p> <p>Να αναγνωρίζουν το έργο των ελλήνων καλλιτεχνών που υιοθετούν ιμπρεσιονιστικά στοιχεία στο έργο τους κατά τον 19^ο αιώνα.</p>	<p>Η εικόνα της εξοχής και της πόλης μετά τα μέσα του 19^{ου} αιώνα.</p> <p>Ιμπρεσιονισμός.</p> <p>Claude Monet, Pierre – Auguste Renoir, Alfred Sisley, Camille Pissarro, Edgar Degas. Γυναίκες ζωγράφοι του Ιμπρεσιονισμού. Mary Cassat, Berthe Morisot.</p> <p>Η ελληνική περίπτωση: Συμεών Σαββίδης, Περικλής Πανταζής. (4 ώρες)</p>	<p>Χωρίζονται σε ομάδες, αναζητούν στο διαδικτυο έργα ιμπρεσιονιστών με θέμα τους το αστικό τοπίο και παρουσιάζουν προφορικά στην τάξη τις παρατηρήσεις τους.</p> <p>Συζητούν με τον καθηγητή της φυσικής για το φως και το χρώμα.</p> <p>Συγκρίνουν τη θεματολογία των έργων των γυναικών ζωγράφων του ιμπρεσιονισμού με εκείνη των ανδρών ζωγράφων σε ελεύθερη συζήτηση/καταιγισμό ιδεών στην τάξη.</p> <p>Συνδυάζουν τις θεωρητικές γνώσεις με την πρακτική άσκηση στο μάθημα των εικαστικών χρησιμοποιώντας την τεχνική του ιμπρεσιονισμού στην απόδοση του φυσικού τοπίου.</p> <p>Διαβάζουν και σχολιάζουν προφορικά</p>

		<p>αποσπάσματα από το σύγγραμμα του Συμεών Σαββίδη για το φως και το χρώμα.</p> <p>Τα συμπεράσματα από τις δραστηριότητες αυτές των ομάδων παρουσιάζονται στην τάξη με τη χρήση λογισμικού παρουσίασης.</p> <p>Οι εργασίες των ομάδων αναρτώνται στο ιστολόγιο του μαθήματος.</p>
<p>14.</p> <p>Να συνδέουν την τέχνη με τις επιστημονικές και τεχνολογικές ανακαλύψεις.</p> <p>Να αναγνωρίζουν στοιχεία για τη θεωρία των χρωμάτων και την αντιληπτική λειτουργία του ματιού.</p>	<p>Οι πειραματισμοί στην τέχνη και η επιστήμη.</p> <p>Νεοϊμπρεσιονισμός (πουαντιγισμός, ντιβιζιονισμός)</p> <p>Georges P. Seurat, Paul Signac.</p> <p>Η φωτογραφία.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Διαβάζουν και σχολιάζουν προφορικά αποσπάσματα από το βιβλίο του P. Signac για τη θεωρία του ντιβιζιονισμού.</p> <p>Σχολιάζουν προφορικά τους διαφορετικούς όρους που χρησιμοποιήθηκαν για να χαρακτηρίσουν αυτό το καλλιτεχνικό ρεύμα.</p> <p>Συνδυάζουν τις θεωρητικές γνώσεις με την πρακτική άσκηση στο μάθημα των εικαστικών, δημιουργώντας εικόνες με την τεχνική του ντιβιζιονισμού.</p> <p>Συζητούν για τον ρόλο της φωτογραφίας σε σχέση με τις εικαστικές τέχνες.</p> <p>Σε διαθεματικό πρόγραμμα συζητούν</p>

		θέματα για τη φυσιολογία του ματιού με τον καθηγητή της βιολογίας.
<p>15.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τους δρόμους που άνοιξε ο ιμπρεσιονισμός για διαφορετικούς πειραματισμούς σχετικά με την απόδοση της πραγματικότητας και τη σταδιακή πορεία στην αφαίρεση.</p> <p>Να συνδέουν τον κοινωνικό ρόλο του καλλιτέχνη με τις δυσκολίες που προκύπτουν από την πρόσληψη του καινοτόμου έργου.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τη σχέση που διαμορφώνεται ανάμεσα στους εξωευρωπαϊκούς πολιτισμούς και το έργο των καλλιτεχνών του μοντερνισμού.</p>	<p>Μεταϊμπρεσιονιστικές τάσεις: Paul Cézanne, Vincent Van Gogh, Paul Gauguin.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Χωρίζονται σε ομάδες, αναζητούν στο διαδίκτυο ή από βιβλία βιογραφικά στοιχεία και έργα των προαναφερόμενων ζωγράφων και συμπληρώνουν φύλλα εργασίας για θέματα που αφορούν την πρόσληψη και τα χαρακτηριστικά του έργου τους.</p> <p>Παρατηρούν τον βαθμό αφαιρετικότητας στην απόδοση του πραγματικού σε κάθε περίπτωση (ελεύθερη συζήτηση/καταιγι-σμός ιδεών ομαδοσυνεργατική μέθοδος). Με βάση τις γνώσεις τους από το μάθημα της Ιστορίας συζητούν για την αποικιοκρατία και συνδέουν το θέμα με τη ζωή και το έργο του Paul Gauguin.</p> <p>Συνδυάζουν τις θεωρητικές γνώσεις με την πρακτική άσκηση στο μάθημα των εικαστικών, δημιουργώντας έργα, αφού μελετήσουν το εικαστικό ιδίωμα των προαναφερόμενων ζωγράφων.</p>

<p>16.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις καινοτομίες που σημειώνονται στη γλυπτική στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα.</p> <p>Να αναγνωρίζουν στοιχεία για την τεχνική της λιθογραφίας και την χρήση της αφίσας για τη διαφήμιση με την ανάπτυξη της βιομηχανικής παραγωγής και του καταναλωτισμού.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τη διαμόρφωση ενός ενιαίου ύφους στις εφαρμοσμένες και εικαστικές τέχνες στο πλαίσιο της Art Nouveau.</p>	<p>Η γλυπτική του Auguste Rodin και της Camille Claudel. Η αφίσα. Henri de Toulouse-Lautrec. Art Nouveau. Το «νέο στυλ» και οι εκφάνσεις του στην αρχιτεκτονική, στις εφαρμοσμένες και στις εικαστικές τέχνες.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Συγκρίνουν γλυπτά των καλλιτεχνών που προαναφέρθηκαν με κλασικιστικά γλυπτά και εντοπίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές, συμπληρώνοντας φύλλα εργασίας.</p> <p>Επισκέπτονται ένα εργαστήριο χαρακτηριστικής.</p> <p>Χωρίζονται σε ομάδες και με την έρευνα στο διαδίκτυο εντοπίζουν τις ομοιότητες σε έργα art nouveau διαφορετικού τύπου (αρχιτεκτονική, εσωτερική διακόσμηση, αφίσα, κόσμημα κ.ά.) και παρουσιάζουν προφορικά τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στην τάξη.</p> <p>Συνδυάζουν τις θεωρητικές γνώσεις με την πρακτική άσκηση στο μάθημα των εικαστικών, σχεδιάζοντας μοτίβα ή δημιουργώντας κατασκευές με αφορμή την τέχνη της Art Nouveau.</p>
<p>17.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τους πειραματισμούς των καλλιτεχνών σε ζητήματα φόρμας στις αρχές του 20^{ου}</p>	<p>Αρχές του 20^{ου} αιώνα. Ο όρος μοντερνισμός.</p>	<p>Συγκρίνουν έργα φωβιστών και εξπρεσιονιστών ζωγράφων, εντοπίζουν</p>

<p>αιώνα.</p> <p>Να αναγνωρίζουν την εκφραστική δυνατότητα του χρώματος και της παραμόρφωσης.</p>	<p>Φωβισμός. Εξπρεσιονισμός. Henri Matisse. Η ομάδα «Γέφυρα»: Ernst Ludwig Kirchner. Γλυπτική: Ernst Barlach. Η ομάδα «Γαλάζιος Καβαλάρης»: Wassily Kandinsky, Franz Marc. (2 ώρες)</p>	<p>ομοιότητες και διαφορές και τις καταγράφουν σε φύλλα εργασίας.</p> <p>Εντοπίζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των έργων της ομάδας «Γέφυρα» σε έργα ζωγραφικής, γλυπτικής και χαρακτικής σε ατομικές γραπτές εργασίες. Παρουσιάζουν στην τάξη τα αποτελέσματα της έρευνας με λογισμικό προβολής.</p> <p>Συνδυάζουν τις θεωρητικές γνώσεις με την πρακτική άσκηση στο μάθημα των εικαστικών, δημιουργώντας έργα με βασικό χαρακτηριστικό την έκφραση με το χρώμα και την παραμόρφωση.</p>
<p>18.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τους πειραματισμούς των καλλιτεχνών σε ζητήματα φόρμας στις αρχές του 20^{ου} αιώνα.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τον τρόπο δόμησης και αποδόμησης στην αναπαράσταση ενός φυσικού αντικειμένου.</p>	<p>Κυβισμός: Αναλυτικός και συνθετικός. Το κολλάζ. Pablo Picasso, Georges Braque. Γλυπτική: Alexander Archipenko, Henri Laurens, Ossip Zadkine, Μιχάλης Τόμπρος. (2 ώρες)</p>	<p>Συγκρίνουν έργα του αναλυτικού και συνθετικού κυβισμού και σχολιάζουν ζητήματα απόδοσης της ανθρώπινης μορφής, των αντικειμένων και της ένταξής τους στον χώρο, αποτυπώνοντας τις παρατηρήσεις τους σε φύλλα εργασίας.</p> <p>Παρουσιάζουν στην τάξη τα αποτελέσματα της έρευνας με λογισμικό προβολής.</p> <p>Συνδυάζουν τις</p>

		θεωρητικές γνώσεις με την πρακτική άσκηση στο μάθημα των εικαστικών, δημιουργώντας έργα που βασίζονται στις τεχνικές του κυβισμού.
<p>19.</p> <p>Να συσχετίσουν την αναζήτηση για την καινοτομία στο πεδίο των εικαστικών τεχνών με τις επιστημονικές και τεχνολογικές ανακαλύψεις.</p> <p>Να συνδέσουν την καλλιτεχνική πρωτοπορία με το αίτημα για κοινωνική αλλαγή και την αμφισβήτηση των καθιερωμένων θεσμών που προκύπτει στις αρχές του 20ου αιώνα και ιδιαίτερα μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο.</p>	<p>Φουτουρισμός. Boccioni, Balla, Dada: Hans Arp, Sophia Tauber-Arp, Hanna Hoch, Kurt Schwitters, Marcel Duchamp.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Συγκρίνουν έργα του κυβισμού και του φουτουρισμού και εντοπίζουν τις ομοιότητες και τις διαφορές αποτυπώνοντας τις παρατηρήσεις τους σε φύλλα εργασίας.</p> <p>Παρουσιάζουν στην τάξη τα αποτελέσματα της έρευνας με λογισμικό προβολής.</p> <p>Συνδυάζουν τις γνώσεις από το μάθημα της ιστορίας σχετικά με τα γεγονότα και τα αποτελέσματα του Α΄ παγκοσμίου πολέμου και τις συσχετίζουν με τις καλλιτεχνικές εξελίξεις σε ελεύθερη συζήτηση/καταιγισμό ιδεών στην τάξη.</p> <p>Διαβάζουν αποσπάσματα από μυθιστορήματα της ελληνικής και ευρωπαϊκής λογοτεχνίας με θέμα τον πόλεμο (Στρατή Μυριβήλη, <i>Η ζωή εν τάφω</i>, Έριχ Μαρία Ρεμάρκ, <i>Ουδέν νεώτερον από το</i></p>

		<p><i>Δυτικό Μέτωπο</i>).</p> <p>Σχολιάζουν προφορικά τον χαρακτήρα των εκδηλώσεων και των έργων του Dada σε σχέση με ζωγραφικά έργα της ίδιας εποχής (παράδειγμα: μάσκες του Marcel Janco σε σχέση με το έργο του Max Liebermann, <i>Το πορτρέτο του Richard Strauss</i>, 1918).</p> <p>Συνδυάζουν τις θεωρητικές γνώσεις με την πρακτική άσκηση στο μάθημα των εικαστικών, κατασκευάζοντας έργα με ευτελή υλικά.</p>
<p>20.</p> <p>Να συνδέουν την καλλιτεχνική πρωτοπορία με το αίτημα για κοινωνική αλλαγή στις αρχές του 20ου αιώνα.</p> <p>Να συνδέουν την αναζήτηση για την καινοτομία στο πεδίο των εικαστικών τεχνών με τις επιστημονικές και τεχνολογικές ανακαλύψεις.</p> <p>Να αναγνωρίζουν την νέα κατασκευαστική αντίληψη για τη δημιουργία τρισδιάστατων έργων.</p>	<p>Ρώσικη Πρωτοπορία. Κονστρουκτιβισμός.</p> <p>Kasimir Malevich, El Lissitzky, Vladimir Tatlin, Alexander Rodchenko, Lyubov Popova. (2 ώρες)</p>	<p>Συνδέουν το έργο των καλλιτεχνών με τις ιστορικές εξελίξεις στη Ρωσία μετά την οκτωβριανή επανάσταση με αναφορά στο αντίστοιχο κεφάλαιο από το βιβλίο της Ιστορίας.</p> <p>Συνδυάζουν τις θεωρητικές γνώσεις με την πρακτική άσκηση στο μάθημα των εικαστικών με τη δημιουργία σχεδίων και κατασκευών.</p>
<p>21.</p> <p>Να συνδέουν την καλλιτεχνική πρωτοπορία με το αίτημα για κοινωνική αλλαγή στις αρχές του 20ου αιώνα.</p>	<p>Bauhaus. Paul Klee. Oscar Schlemmer, Mohloly Nagy.</p> <p>De stijl.Piet</p>	<p>Αφού αναζητήσουν ανά ομάδες πληροφορίες στο διαδίκτυο και σε βιβλία, στην συνδέουν</p>

<p>Να συνδέουν την αναζήτηση για την καινοτομία στο πεδίο των εικαστικών τεχνών με τις επιστημονικές και τεχνολογικές ανακαλύψεις.</p> <p>Να αναγνωρίζουν την προσπάθεια για σύνδεση ανάμεσα στις εικαστικές και τις εφαρμοσμένες τέχνες.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τους διαφορετικούς τύπους της αφαιρετικής διαδικασίας.</p>	<p>Mondrian.</p> <p>Εκδοχές της Αφαίρεσης.</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>τη δομή και τους σκοπούς της Σχολής του Bauhaus με τις οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις στη Γερμανία την εποχή του μεσοπολέμου συμπληρώνοντας φύλλα εργασίας.</p> <p>Ανά ομάδες βρίσκουν στο διαδίκτυο έργα από διαφορετικά εργαστήρια του Bauhaus.</p> <p>Συγκρίνουν έργα του Mondrian και του Kandinsky σε γραπτή ατομική άσκηση.</p> <p>Παρουσιάζουν στην τάξη τα αποτελέσματα της έρευνας με λογισμικό προβολής.</p> <p>Αναζητούν στο διαδίκτυο την παράσταση «Τριαδικό μπαλέτο» του Oscar Schlemmer και την παρακολουθούν στην τάξη.</p> <p>Συνδυάζουν τις θεωρητικές γνώσεις με την πρακτική άσκηση στο μάθημα των εικαστικών, εφαρμόζοντας την προοδευτική αφαιρετική απόδοση για αντικείμενα που παρατηρούν.</p>
---	--	--

<p>22.</p> <p>Να συνδέουν την καλλιτεχνική πρωτοπορία με το αίτημα για κοινωνική αλλαγή στις αρχές του 20ου αιώνα .</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις προσπάθειες των καλλιτεχνών για την έρευνα των προϋποθέσεων της καλλιτεχνικής δημιουργίας και την παραγωγή νοήματος με βάση τη φαντασία και πέρα από τις λογικές διεργασίες.</p> <p>Να συνδέσουν το κίνημα του σουρεαλισμού με τις θεωρίες του Freud για το υποσυνείδητο, την ερμηνεία των ονείρων και την ψυχανάλυση.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τον διαφορετικό τρόπο δημιουργίας της σουρεαλιστικής εικόνας αφενός με διαδικασίες που παραπέμπουν στην αυτόματη γραφή και αφετέρου με την βεριστική απεικόνιση αντικειμένων που συνδέονται μεταξύ τους με απροσδόκητες σχέσεις.</p>	<p>Από τη Μεταφυσική Ζωγραφική στον σουρεαλισμό. Giorgio De Chirico, Max Ernst, Joan Miro, René Magritte, Salvator Dali .</p> <p>(2 ώρες)</p>	<p>Χωρίζονται σε ομάδες και βρίσκουν στο διαδίκτυο έργα διαφορετικών καλλιτεχνών, σχολιάζουν τους τίτλους των έργων, τα εικονογραφικά στοιχεία και τις μεθόδους κατασκευής τους σε ομαδική γραπτή εργασία με τη μέθοδο project.</p> <p>Παίζουν στην τάξη τα παιχνίδια της αυτόματης γραφής, δημιουργώντας ομαδικά κείμενα ή σχέδια.</p> <p>Διαβάζουν κείμενα με στοιχεία σουρεαλισμού από το βιβλίο της λογοτεχνίας.</p> <p>Συνδυάζουν τις θεωρητικές γνώσεις με την πρακτική εφαρμογή στο μάθημα των εικαστικών, χρησιμοποιώντας μεθόδους φροτάζ, κολάζ κ.α.</p>
<p>23 - 25.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τις εκφάνσεις της ελληνικής τέχνης στο πρώτο μισό του 20^{ου} αιώνα.</p> <p>Να συνδέουν τις εξελίξεις στην ελληνική τέχνη με τα ιστορικά γεγονότα.</p> <p>Να συσχετίζουν την ελληνική τέχνη με τα διεθνή καλλιτεχνικά</p>	<p>Η ελληνική τέχνη στο πρώτο μισό του 20^{ου} αιώνα. Κωνσταντίνος Παρθένης, Κωνσταντίνος Μαλέας, Σπύρος Παπαλουκάς, Νικόλαος Λύτρας,</p>	<p>Χωρίζονται σε ομάδες και βρίσκουν στο διαδίκτυο έργα διαφορετικών καλλιτεχνών, σχολιάζουν τα εικονογραφικά και μορφολογικά στοιχεία των έργων και</p>

<p>ρεύματα κατά την περίοδο αυτή.</p>	<p>Νίκος Χατζηκυριάκος – Γκίκας, Φώτης Κόντογλου, Νίκος Εγγονόπουλος.</p> <p>(6 ώρες)</p>	<p>αποτυπώνουν τις παρατηρήσεις τους σε φύλλα εργασίας.</p> <p>Συνδέουν το έργο των καλλιτεχνών με τις ιστορικές εξελίξεις στη Ελλάδα σε ελεύθερη συζήτηση/καταιγισμό ιδεών στην τάξη.</p> <p>Εντοπίζουν κοινά σημεία στο έργο των ελλήνων και διεθνών καλλιτεχνών σε μικρής έκτασης ομαδικές εργασίες με τη μέθοδο project.</p> <p>Παρουσιάζουν στην τάξη τα αποτελέσματα της έρευνας με λογισμικό προβολής.</p> <p>Συνδυάζουν τις θεωρητικές γνώσεις με την πρακτική εφαρμογή στο μάθημα των εικαστικών, δημιουργώντας έργα με αφορμή το έργο ελλήνων καλλιτεχνών.</p> <p>Επισκέπτονται μουσεία και πινακοθήκες με συλλογές ελληνικής τέχνης.</p> <p>Επισκέπτονται τους ιστοτόπους των μουσείων ή των πινακοθηκών και παρακολουθούν την εικονική περιήγηση στους χώρους τους.</p>
---------------------------------------	---	---

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ Α΄ ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ-ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ-ΣΥΝΘΕΤΙΚΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ-PROJECT, Β΄ Γ΄
ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πρωταρχική επιδίωξη της διδασκαλίας του Εικαστικού Εργαστηρίου (στο εξής ΕΕ) είναι οι μαθητές-μαθήτριες να γνωρίσουν και να εξοικειωθούν με τις εικαστικές τέχνες, να τις προσεγγίσουν και να εμβαθύνουν σε αυτές, μέσα από ερευνητικές και δημιουργικές δραστηριότητες. Επιπλέον επιδιωκόμενο είναι, να ενισχύσουν τις εικαστικές δεξιότητες, τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους, μέσα από τη βιωματική προσέγγιση του φαινομένου της τέχνης. Επιδιώκεται επίσης, οι μαθητές-μαθήτριες να αναπτύξουν εκτός από την οπτική αντίληψη και τα αισθητικά κριτήριά τους, την κριτική σκέψη και τον κοινωνικό προβληματισμό τους, εφόδια απαραίτητα στην εποχή της κυριαρχίας των εικόνων. Παράλληλα, επιδιώκεται να διαμορφώσουν την καλλιτεχνική και πολιτισμική συνείδηση και ταυτότητά τους ως Έλληνες δημιουργοί και ως μέλη της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας –καλλιτεχνικής- κοινότητας. Περαιτέρω, η διδασκαλία του ΕΕ εστιάζει στην πρόσκτηση πολύπλευρων γνώσεων και δεξιοτήτων γύρω από την εικαστική- οπτική γλώσσα. Η αισθητική καλλιέργεια, παιδεία και οπτική εγγραμματοσύνη, αποτελούν απαραίτητο υπόβαθρο για να γίνει κανείς δημιουργός ή θεατής έργων τέχνης. Η καλλιτεχνική παιδεία βοηθά τους μαθητές ώστε να είναι σε θέση να προσεγγίζουν κριτικά το έργο τέχνης καθώς και την εικόνα ως μέσο οπτικής επικοινωνίας. Το ΕΕ εστιάζει στην ανάπτυξη και καλλιέργεια των κοινωνικών και νοητικών δεξιοτήτων, στάσεων και συμπεριφορών των μαθητών-μαθητριών που θα τους φανούν πολύτιμες σε ένα γρήγορα μεταβαλλόμενο κόσμο όπου η πρωτοβουλία, η συνεργατικότητα, η ευρηματικότητα, η αυτοπεποίθηση, η αντιληπτικότητα και η αναλυτική ικανότητα αποτελούν πολύτιμα εφόδια. Τέλος, το μάθημα στοχεύει στην ανάπτυξη της ικανότητας αποκωδικοποίησης και ερμηνείας αλλά και ανασύνθεσης μηνυμάτων και ερεθισμάτων και στην ενίσχυση της ικανότητας να κατανοούν το κοινωνικό πλαίσιο και να παρεμβαίνουν ως ενεργοί αλλά και εναργείς πολίτες στο μέλλον.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ			
Α΄ ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ			
ΠΡΩΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ ενδεικτικά: 8 διδακτικές ώρες			
A/A	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1.	<p>Οι μαθήτριες και οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν βιωματικά μορφές εικαστικών και εφαρμοσμένων τεχνών. - Να αναγνωρίζουν την εκφραστική και αισθητική και αξία του έργου τέχνης. 	<p>Οι μαθήτριες και οι μαθητές εισάγονται στα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μορφές εικαστικών και εφαρμοσμένων τεχνών 	<p>Οι μαθήτριες και οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ερευνούν στο διαδίκτυο και εντοπίζουν μορφές τόσο των εικαστικών όσο και των εφαρμοσμένων τεχνών. - συζητούν τον ρόλο και τη σημασία των εικαστικών έργων στον πολιτισμό. - παρατηρούν εικαστικά έργα καλλιτεχνών αλλά και μαθητών, εντοπίζοντας συναισθήματα, και νοήματα. - Συζητούν τη σχέση Έργου Τέχνης με:

	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοούν το εικαστικό έργο ως μέσο επικοινωνίας νοημάτων, και συναισθημάτων. - Να κατανοούν και να συζητούν τη λειτουργία του έργου τέχνης σε επίπεδο δημιουργών και θεατών. - Να αντιλαμβάνονται ότι η εικαστική δημιουργία αποτελεί μια διαδικασία. - Να αναγνωρίζουν την εικαστική πράξη ως έκφραση. 	<ul style="list-style-type: none"> - Σημασία του έργου τέχνης - Λειτουργία του έργου τέχνης - Έργο και δημιουργός, - Έργο και θεατής: - Τι προσφέρει το έργο στους δημιουργούς του και τι στους θεατές του. - Έργο Τέχνης και διαδικασία - Εικαστική πράξη ως έκφραση 	<ul style="list-style-type: none"> - τους δημιουργούς, ως μέσο έκφρασης τους θεατές, ως μέσο αισθητικής απόλαυσης αλλά και καλλιέργειας. - παρατηρούν στάδια εξέλιξης εικαστικών έργων τέχνης. - γνωρίζουν το Έργο Τέχνης ως αποτέλεσμα μιας εκφραστικής διαδικασίας. - εκφράζονται μέσω των εικόνων και της εικαστικής πράξης.
ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΜΟΡΦΕΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ, ΥΛΙΚΑ, ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ενδεικτικά: 93 διδακτικές ώρες			
Σχέδιο			
A/A	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
2.1.	<ul style="list-style-type: none"> - Οι μαθήτριες και οι μαθητές: - Να περιγράψουν και να αναλύουν τη σημασία του σχεδίου. - Να γνωρίζουν διαφορετικές χρήσεις, μορφές και λειτουργίες του Σχεδίου. - Να κατανοούν και να χρησιμοποιούν το σχέδιο ως μέσο καταγραφής οπτικών εντυπώσεων, και δημιουργίας 	<ul style="list-style-type: none"> - Το σχέδιο ως: -εκφραστικό και αναπαραστατικό μέσο - καταγραφή οπτικών στοιχείων με τη μορφή σκίτσου/σκαριφήματος. - προκαταρκτικό στάδιο έρευνας ιδεών και μορφής του έργου - αυτόνομο έργο τέχνης με αξία αισθητική. - Στοιχειώδης 	<ul style="list-style-type: none"> - Οι μαθήτριες και οι μαθητές: - παρατηρούν: σχέδια καλλιτεχνών από διαφορετικές ιστορικές περιόδους, μαθητικά σχέδια, καθώς και στάδια δημιουργίας έργων τέχνης που εκκινούν από προσχέδιο. - Σχεδιάζουν απλά γεωμετρικά στερεά. - Δημιουργούν σχέδια από μνήμης ή από τη φαντασία τους. - Αποδίδουν φιγούρες από φαντασία ή και παρατήρηση εκ του φυσικού ή από δευτερογενείς πηγές, όπως εικονογραφήσεις, σε σκίτσα.

	εικόνων από τη φαντασία τους.	απόδοση των μεγεθών, σχημάτων και φωτοσκίασης.	
	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιλαμβάνονται το σκίτσο ως αυτόνομο καλλιτεχνικό έργο - Να γνωρίζουν λειτουργίες του σκίτσου. - Να συνεργάζονται στο πλαίσιο εργασιών και να αναπτύσσουν ερευνητικές και κοινωνικές δεξιότητες. - Να αποκτούν οργανωτικές δεξιότητες και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες. 	<ul style="list-style-type: none"> - Το σκίτσο ως: <ul style="list-style-type: none"> - γρήγορη καταγραφή της πρώτης εντύπωσης. - μέσο σχολιασμού της επικαιρότητας - προσχέδιο συνθετικής ή μορφολογικής μελέτης. - εικαστικό έργο - προκαταρκτικό στάδιο κατασκευαστικού σχεδίου. 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν σκίτσα με διάφορα θέματα από τη φαντασία τους ή και από παρατήρηση - Παρατηρούν και σχολιάζουν σκίτσα γνωστών καλλιτεχνών. - Εκπονούν εργασία –τέχνημα, με θέμα το σκίτσο.
Υλικά, μέσα και τεχνικές του σχεδίου			
2.2	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τα υλικά του σχεδίου και τις βασικές τους χρήσεις. 	<ul style="list-style-type: none"> - Υλικά: <ul style="list-style-type: none"> - Μολύβια, - υδατοδιαλυτά χρώματα, - πινέλα. - Χαρτιά σχεδίου. 	<ul style="list-style-type: none"> - Εξασκούνται: <ul style="list-style-type: none"> - στη δημιουργία βασικών κλιμάκων με χρήση μολυβιών.
Ζωγραφική			
2.3	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τις μορφές της ζωγραφικής. - Να αντιλαμβάνονται τη ζωγραφική ως εκφραστική γλώσσα. - Να συνδέουν εικαστικά τα έργα τους με προσωπικούς προβληματισμούς, διαθέσεις, ιδέες. - Να δημιουργούν αναπαραστατικά ζωγραφικά έργα ή χρωματικά σκίτσα 	<ul style="list-style-type: none"> - Αναπαραστατική ή αφηρημένη ζωγραφική με λειτουργία: <ul style="list-style-type: none"> - εκφραστική, - θρησκευτική νοηματική/εννοιακή ή, - διακοσμητική. - Παραστατική ζωγραφική: <ul style="list-style-type: none"> - Πορτραίτο, - φιγούρα. - Τοπίο, χώρος. - Νεκρή Φύση, κ.α. - Ζωγραφική ως: <ul style="list-style-type: none"> - απόδοση στοιχείων του ορατού κόσμου - μέσο παρουσίασης 	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν έργα ζωγραφικής από διάφορες περιόδους και πολιτισμούς, συνδέοντας τα με τον πολιτιστικό περίγυρο. - Παρατηρούν έργα ζωγραφικής, σκισάρουν και κρατούν γραπτές σημειώσεις σε σχέση με τις ιδέες, τα συναισθήματα τους. - Σχολιάζουν την εξέλιξη ενός ζωγραφικού project τους. - Επιλέγουν έργα τέχνης τα οποία περιγράφουν ατομικά ή ομαδικά. Ακολουθώντας δημιουργούν δικά τους έργα, εντάσσοντας κάποια στοιχεία από τα έργων τέχνης που περιέγραψαν. - Ζωγραφίζουν από παρατήρηση ή και από φαντασία-μνήμη. - Δημιουργούν ζωγραφικά έργα με διάφορες

	<p>από τη φαντασία τους, διακοσμητικά, ή και από παρατήρηση.</p> <p>- Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν τις ιδιότητες των διαφορετικών χρωμάτων.</p> <p>- Να γνωρίζουν διάφορες απλές τεχνικές.</p> <p>- Να κατανοούν ως στοιχείο το τυχαίο στη ζωγραφική.</p>	<p>του φανταστικού με εικαστικά μέσα.</p> <p>- Αφηρημένη ζωγραφική: - Ζωγραφική ως: - Δημιουργία εικαστικών μορφικών προτάσεων.</p> <p>- Ζωγραφικότητα: - Τονικές-χρωματικές σχέσεις, 'Περάσματα', υφές.</p> <p>- Οι ποιότητες και η εκφραστικότητα ενός έργου.</p> <p>- Χρωματικές κλίμακες και υλικά στην ιστορία της ζωγραφικής: - Αρχαίες Ελληνικές (όπως η τετραχρωμία), νεώτερες γκάμες/κλίμακες.</p>	<p>χρωματικές κλίμακες με σκοπό να κατανοήσουν τις χροιές, τους τόνους, τις λαμπρότητες και, κυρίως, τις αλληλεπιδράσεις των χρωμάτων.</p> <p>- Ασκούνται χρήση του χρώματος, εφαρμόζουν τα θερμά/ψυχρά.</p> <p>- Ασκούνται στη δημιουργία ζωγραφικών έργων με διάφορες απλές τεχνικές και μέσα.</p> <p>- Επισκέπτονται χώρους όπου εκτίθενται έργα ζωγραφικής και κάνουν χρήση απλών φύλλων εργασίας.</p>
Υλικά, μέσα και τεχνικές της Ζωγραφικής			
2.4	<p>- Να γνωρίζουν τα υλικά της ζωγραφικής, και τις βασικές τους χρήσεις και τεχνικές.</p> <p>- Να είναι σε θέση να αποδίδουν την επιθυμητή απόχρωση, τόνο και χρωματική ποιότητα.</p> <p>- Να σχεδιάζουν εικαστικά project με βάση τη ζωγραφική, με συγκεκριμένη θεματική.</p>	<p>- Υλικά: τέμπρες, πλαστικά, ακρυλικά, ακουαρέλες, γκουάς, μολύβια ακουαρέλας, ξυλομπογιές, λαδοπαστέλ.</p> <p>- Μέσα: Διάφορα είδη πινέλων, χαρτιά, χαρτόνια, ή και μουσαμάδες ως ζωγραφικές επιφάνειες.</p> <p>- Καβαλέτα.</p> <p>- Τεχνικές: διάφορα παστέλ, ξυλομπογιές, μαρκαδόροι, υδατοδιαλυτά χρώματα σε χαρτί και μικτές τεχνικές. Πλαστικά σε χαρτόνι, ή και ακρυλικά σε μουσαμά.</p>	<p>- Εξασκούνται στη δημιουργία βασικών χρωματικών κλιμάκων, με χρήση διαφορετικών υλικών και τεχνικών.</p> <p>- Εξοικειώνονται με τη χρήση, τις ιδιότητες και τις υφές των υλικών ζωγραφικής, κάνοντας ασκήσεις, διερευνώντας τις δυνατότητες του εκάστοτε υλικού.</p> <p>- Ασκούνται σε σκίτσα με χρώμα. Μαθαίνουν να εκμεταλλεύονται εκφραστικά στοιχεία όπως διαφάνεια, υφή, χρωματική ένταση του υλικού.</p> <p>- Εξερευνούν τις εκφραστικές-μορφικές δυνατότητες τεχνικών ή προσεγγίσεων όπως: ζωγραφική με διαφάνεια, dripping (σταξίματα), πουαντιγισμός, χειρονομιακή προσέγγιση, επικόλληση ύλης.</p> <p>- Σχεδιάζουν και ζωγραφίζουν θέματα εκ του φυσικού ή και από δευτερογενείς πηγές, όπως εικονογραφήσεις κ.α..</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Εικαστική χρήση της διαφάνειας. - ζωγραφική με ακουαρέλα ή τέμπερα σε στεγνό-υγρό χαρτί και διαδοχικά στάδια από φωτεινά σε σκούρα χρώματα. - Εικαστική χρήση της επιφάνειας (πάστα, υφές), ζωγραφική σε έτοιμο ή προετοιμασμένο καμβά, ξύλο, σε χαρτί-χαρτόνι και άλλες επιφάνειες. - Τεχνικές με μικτά υλικά, κολάζ, φροτάζ. 	
Ψηφιδωτό			
2.5	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιλαμβάνονται το ψηφιδωτό ως μορφή εικαστικής τέχνης συναφούς με την ζωγραφική. - Να γνωρίζουν και να περιγράφουν τις βασικές μορφικές αρχές (ροές, αρμοί, τονικές επιλογές, μεγέθη ψηφίδας). 	<ul style="list-style-type: none"> - Το ψηφιδωτό ως 'ζωγραφική με πέτρα'. - Ψηφιδωτό με ψηφίδες από διάφορα υλικά. - Ροές στο ψηφιδωτό 	<ul style="list-style-type: none"> - Αντιλαμβάνονται τη σημασία του αρμού στην τέχνη του ψηφιδωτού, σχεδιάζουν απλά σχέδια και σημειώνουν με μολύβι τις ροές - Δημιουργούν ψηφίδες από έγχρωμα υλικά που είναι εύκολο να κοπούν και δημιουργούν ψηφιδωτά. - Παρατηρούν και σχολιάζουν τις εντυπώσεις τους από αρχαία ή Βυζαντινά ψηφιδωτά.
Υλικά, μέσα και τεχνικές του Ψηφιδωτού			
2.6	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τα υλικά, μέσα και εργαλεία του ψηφιδωτού καθώς και τις βασικές του τεχνικές. 	<ul style="list-style-type: none"> - Υλικά: ψηφίδες από πέτρα, μάρμαρο, βότσαλο, πλακάκι, υαλόμαζα ή και άλλα υλικά. - Κόλεις, πανιά, κονίαμα. - Μέσα: Κόφτης, Τανάλια για κεραμικά πλακάκια. - Τεχνικές: Έμμεση ψηφοθέτηση. - Τρόποι ασφαλούς χρήσης εργαλείων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ασκούνται στη δημιουργία ψηφιδωτού με: κολάζ με έγχρωμα χαρτιά, ή άλλα υλικά, άμεση ψηφοθέτηση, και έμμεση σε πανί ή χαρτί.

Χαρακτική			
2.7	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίσουν την τέχνη της χαρακτικής μέσα από τα έργα καλλιτεχνών και να εκτιμήσουν τη σημασία της ως εικαστικό μέσο. - Να εξοικειωθούν με τα είδη της χαρακτικής και να χρησιμοποιούν με αυξανόμενη ευχέρεια τις διάφορες τεχνικές της. - Να γνωρίζουν την έννοια του πολλαπλού έργου τέχνης. - Να εκμεταλλεύονται δημιουργικά το τυχαίο αποτέλεσμα των εκτυπώσεων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Η Τέχνη της χαρακτικής: Έργα, δημιουργοί, ρεύματα και τεχνικές. - Συσχετισμός με άλλες εικαστικές τέχνες. - Η σημασία της χαρακτικής ως εικαστική τέχνη. - Ορολογία της χαρακτικής. - Η αρίθμηση των χαρακτικών έργων. - Εφαρμογές της χαρακτικής. - Έννοια του πολλαπλού εικαστικού έργου. - Ιδιότητες υλικών και τεχνικές δυνατότητες της χαρακτικής και της εκτύπωσης (Χαρτιά, μελάνια, επιφάνειες χάραξης, κ.λπ.). - Υψιτυπία (Ξυλογραφία, λινόλεουμ κολλαγραφία κ.ά). - Οικολογική Χαρακτική. 	<ul style="list-style-type: none"> - Μελετούν έργα χαρακτικής και εξοικειώνονται με τους δημιουργούς, τα ύφη, τα ρεύματα και τις τεχνικές. - Μαθαίνουν να σχεδιάζουν και να μεταφέρουν το σχέδιο αντεστραμμένο στη χαρακτική μήτρα. - Τυπώνουν ανάγλυφες επιφάνειες αντικειμένων. - Εκτύπωση στο χέρι. - Σχεδιάζουν σε λινόλεουμ, ξύλο ή άλλες μαλακές επιφάνειες και τυπώνουν με το χέρι σε χαρτί ή σε πανί. - Εκτύπωση στην πρέσα. - Σχεδιάζουν απευθείας με ακίδα σε φύλλο πλεξιγκλάς ή και μαλακό μέταλλο, και τυπώνουν υψιτυπικά. - Εκτύπωση στο χέρι ή σε πρέσα. Ζωγραφίζουν σε μια μη απορροφητική επιφάνεια και την τυπώνουν δημιουργώντας μονοτυπίες, με τη χρήση του τυχαίου. - Δημιουργούν απλά σχέδια π.χ. στυλιζαρισμένων φυσικών μορφών και αργότερα πιο σύνθετα σε ξύλο χρησιμοποιώντας την ιδιαιτερότητα του μέσου, χαράζουν-τυπώνουν προσαρμοζόμενοι στις σχετικές δυνατότητες αλλά και τους περιορισμούς. - Δημιουργούν και τυπώνουν κολλαγραφίες. - Παρατηρούν από έργα χαρακτών και συζητούν-σχολιάζουν τις εντυπώσεις τους. - Επισκέπτονται την πλησιέστερη σχολή Καλών Τεχνών ή Μουσείο με συλλογή χαρακτικών. - Διαδικτυακή επίσκεψη σε εργαστήρια χαρακτικής.
Υλικά, μέσα και τεχνικές της Χαρακτικής			
2.8	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τα υλικά της χαρακτικής, τις βασικές τους χρήσεις και τεχνικές. 	<ul style="list-style-type: none"> - Υλικά: Λινόλεουμ, πλάγιο και όρθιο ξύλο, μέταλλο, πλεξιγκλάς. - Μέσα: Ρολά, πρέσες, εργαλεία χάραξης - Τεχνικές: υψιτυπία, - Σχεδιασμός και μεταφορά του 	<ul style="list-style-type: none"> - Εξασκούνται: στη δημιουργία χαρακτικών με χρήση διαφορετικών υλικών και τεχνικών, στη χάραξη σε λινόλεουμ πλάγιο και όρθιο ξύλο, στην ξηρή χάραξη σε φύλλο πλεξιγκλάς, ή μετάλλου. - Εκτύπωση στην πρέσα ή στο χέρι. - Χρήση μελανιών και υλικών χαρακτικής. - Δημιουργία και χρήση κολλαγραφιών με

		<ul style="list-style-type: none"> - σχεδίου στη χαρακτηριστική μήτρα Μονοτυπία. - Είδη και τρόποι ασφαλούς χρήσης υλικών και εργαλείων χάραξης και εκτύπωσης. - Χαρακτική σε λινόλεουμ. - Χαρακτική σε πλάγιο και όρθιο ξύλο. - Ξηρή χάραξη. - Δημιουργία ασπρόμαυρων χαρακτικών. 	χαρτόνια, φύλο πλαστικού και κόλα.
Γλυπτική			
2.9	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τις σημαντικές περιόδους της γλυπτικής με έμφαση στην Προϊστορική, Κυκλαδική και αρχαία Ελληνική γλυπτική. - Να δημιουργούν γλυπτικά - τρισδιάστατα έργα. - Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν εκφραστικά και μορφοπλαστικά τα στοιχεία της γλυπτικής: επιφάνεια, όγκο, χώρο, κ.α. - Να αντιλαμβάνονται και να εφαρμόζουν στα έργα τους τις έννοιες: Περίοπτο/ γλυπτό/ανάγλυφο/ κατασκευή στον χώρο. - Να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες. 	<ul style="list-style-type: none"> - Όγκος ως σύνθεση επιφανειών, χώρος. - Γλυπτική και χώρος. - Ανάγλυφο: από τις δύο στις τρεις διαστάσεις. - Είδη ανάγλυφου: Ρηχό, μεσαίο, βαθύ. - Σχέση κενού και πλήρους στη γλυπτική. - Αλληλεπίδραση υλικού, τεχνικής και της αισθητικής του τελικού έργου. - Βασικές μέθοδοι γλυπτικής: Προσθετικός τρόπος (πηλός,πλαστελίνη, γύψος), Αφαιρετικός τρόπος (πέτρα, ξύλο, φελιζόλ) 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν ανάγλυφες και ολόγλυφες συνθέσεις από πηλό ή από πλαστελίνες. - Δημιουργούν συνθέσεις με εύκαμπτα φύλλα μετάλλου. - Δημιουργούν μορφές ή και φιγούρες με διάφορα υλικά. - Εκπονούν ατομική ή ομαδική συνθετική εργασία – project/ τέχνημα, με θέμα τη γλυπτική. - Επισκέπτονται μουσεία ή άλλους χώρους όπου εκτίθενται ή υπάρχουν γλυπτά. Κάνουν χρήση απλών φύλλων εργασίας που έχουν προετοιμαστεί και διανεμηθεί από τους διδάσκοντες.

	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τα στάδια κατασκευής της μάσκας και να δημιουργούν μάσκες. 	<ul style="list-style-type: none"> - Μάσκα: Θεατρική Διακοσμητική. - Κατασκευή μάσκας. 	<ul style="list-style-type: none"> - Κατασκευάζουν μάσκες με χρήση Papier-mâché ή πηλού.
	<ul style="list-style-type: none"> - Να χρησιμοποιούν το χαρτί ή παρόμοιων ιδιοτήτων υλικά ως γλυπτικό-κατασκευαστικό μέσο. 	<ul style="list-style-type: none"> - Καλλιτεχνικό δίπλωμα χαρτιού ή ανάπτωμα: δημιουργία πολυέδρων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Κατασκευάζουν μορφές με δίπλωμα-ανάπτωμα χαρτιών
Υλικά, μέσα και τεχνικές της Γλυπτικής			
2.10	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τα υλικά και τα μέσα της γλυπτικής, τις βασικές τους χρήσεις και τεχνικές. - Να χρησιμοποιούν με αυξανόμενη ευχέρεια, διαφορετικά υλικά, εργαλεία και τεχνικές. 	<ul style="list-style-type: none"> - Υλικά: Πηλός, γύψος, γυψόγαζα, ξύλο, μέταλλο, εύκαμπτα μεταλλικά πλέγματα και σύρματα, πλαστελίνη, μαλακά υλικά όπως το φελιζόλ. - Μέσα: ειδικά εργαλεία, καβαλέτα. - Τεχνικές: Απλές εφαρμογές γύψινων καλουπιών αρματούρα με εύκαμπτο πλέγμα και σύρμα, επικάλυψη με γυψόγαζα, επιζωγράφηση, κατασκευή γλυπτικών συνθέσεων από φελιζόλ ή άλλα ελαφρά-υλικά, Μικτά υλικά, κατασκευές. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ασκούνται: στη δημιουργία ανάγλυφων και ολόγλυφων μορφών με χρήση διαφορετικών υλικών και τεχνικών, στην κατασκευή απλών γύψινων καλουπιών αποτυπώνοντας με ακρίβεια τις ανάγλυφες συνθέσεις τους, στη δημιουργία γλυπτικών μορφών με γυψόγαζα, γύψο ή και με άλλα υλικά με χρήση απλής αρματούρας, στην κατασκευή γλυπτικών συνθέσεων από φελιζόλ ή άλλα ελαφρά-απλά υλικά, στη μικρογλυπτική δημιουργώντας μορφές, μικρά διακοσμητικά αντικείμενα, κοσμήματα ή και φιγούρες, στη δημιουργία κατασκευών με μικτά υλικά.
Κεραμική			
2.11	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν και να αντιλαμβάνονται την αισθητική διάσταση της κεραμικής τέχνης. - Να γνωρίσουν και να κάνουν χρήση των βασικών υλικών, μέσων και 	<ul style="list-style-type: none"> - Διακοσμητικά και εικαστικά κεραμικά. - Υλικά: ειδικοί πηλοί, χρώματα. - Μέσα: ειδικά εργαλεία, καβαλέτα και φούρνοι κεραμικής. 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν κεραμικά γλυπτά και διακοσμητικά ή χρηστικά αντικείμενα με πηλό. - Δημιουργούν γεωμετρικές ή οργανικές φόρμες. - Ψήνουν τα πήλινα αντικείμενα, και επιζωγραφίζουν κεραμικά που παράγονται.

	τεχνικών της κεραμικής.	- Τεχνικές κεραμικής.	
Κατασκευές στον χώρο			
2.12	- Να αναγνωρίζουν τις εκφραστικές δυνατότητες των κατασκευών στο χώρο, και να τις χρησιμοποιούν, κατασκευάζοντας ανάλογα έργα με αυξανόμενο βαθμό περιπλοκότητας και μορφικό/νοηματικό ενδιαφέρον. - Να εντάσσουν στα έργα/κατασκευές τους το στοιχείο της κίνησης. - Να εξερευνούν τις δυνατότητες κίνησης, ισορροπίας, και τα μορφικά χαρακτηριστικά των mobiles. - Να κατανοούν και να περιγράφουν τη σχέση των κινητικών έργων με άλλα γνωστικά πεδία (λ.χ. φυσική, μαθηματικά).	- Κατασκευές στον χώρο στατικές ή και κινητικές. - Αναπτύγματα. - Mobiles: - Αιώρηση, ισορροπία, τρόποι σύνδεσης και υλικά.	- Πειραματίζονται με τις μορφοπλαστικές και νοηματικές δυνατότητες στατικών ή κινητικών κατασκευών με ετερόκλητα, ανακυκλώσιμα υλικά. - Δημιουργούν αναπτύγματα στον χώρο. - Κατασκευάζουν απλά mobiles με διάφορα υλικά. - Κάνουν συνθετικές εργασίες συνδέοντας τα mobiles με μαθηματικά, φυσική κ.α. ενώ προτείνουν και πραγματοποιούν διαθεματικές συνεργασίες. - Χρησιμοποίηση ανακυκλώσιμων και ανακυκλωμένων υλικών, ως πρώτη ύλη, για τη εκπόνηση σχετικών εργασιών.
Εγκατάσταση, Περιβάλλον			
2.13	- Να κατανοούν και να περιγράφουν τις εγκαταστάσεις ως μορφή τέχνης.	- Εγκατάσταση, Περιβάλλον.	- Αναζητούν στο διαδίκτυο έργα καλλιτεχνών που δημιουργούν εγκαταστάσεις-περιβάλλοντα, κάνουν παρουσιάσεις συνοπτικών εργασιών σχετικών με αυτά και συζητούν στην τάξη τις εντυπώσεις και τις απόψεις τους.
Κολάζ			
2.14	- Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν με αυξανόμενο βαθμό μορφικής αρτιότητας τεχνικές του κολάζ εκφράζοντας ιδέες-νοήματα-συναισθήματα.	- Κολάζ (Collage): - κολάζ με κομμάτια έγχρωμου χαρτιού, φωτογραφιών, γραμμάτων-φράσεων. - κολάζ και απόδοση χώρου	- Δημιουργούν κολάζ με διάφορα υλικά.
Στοιχεία Performance – happening			

2.15	- Να γνωρίσουν την έννοια του χάπενινγκ ή της performance.	- Χάπενινγκ - Performance	- Επιλέγουν ένα ζήτημα που θέλουν να θίξουν. Μετά από ομαδικό διάλογο, προτάσεις και προετοιμασία, σκηνοθετούν μια συντονισμένη δράση – χάπενινγκ.
Στοιχεία Αρχιτεκτονικής			
2.16	- Να γνωρίζουν την αρχιτεκτονική ως μορφή δημιουργίας.	- Αρχιτεκτονικές μορφές: γεωγραφική προσέγγιση.	- Καταγράφουν φωτογραφικά αρχιτεκτονικά στοιχεία, μέλη ή κτήρια που βρίσκουν ενδιαφέροντα.
Στοιχεία Διακοσμητικής και σχεδιασμού χρηστικού αντικειμένου.			
2.17	<ul style="list-style-type: none"> - Γνωρίζουν τη διακοσμητική τέχνη. - Να είναι σε θέση να κατασκευάζουν απλά χρηστικά και διακοσμητικά αντικείμενα. - Να δημιουργούν απλά σκαριφήματα για χρηστικά αντικείμενα. - Να εφαρμόζουν το βιομηχανικό σχέδιο ως διαδικασία μελέτης και επεξεργασίας ιδεών, όπου επιλύονται αισθητικά και λειτουργικά προβλήματα. - Να γνωρίζουν σχετικά επαγγέλματα. - Να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες, να συνεργάζονται και να συζητούν ιδέες. - Να σχεδιάζουν υφάσματα και ενδύματα και να κατασκευάζουν κοσμήματα από απλά υλικά. 	<ul style="list-style-type: none"> - Σχεδιασμός και Κατασκευή διακοσμητικών αντικειμένων - Χρηστικό αντικείμενο και αισθητική αξία - Στοιχεία σχεδιασμού υφάσματος και ενδύματος -Κόσμημα 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν απλά διακοσμητικά και χρηστικά αντικείμενα. - Ερευνούν στο διαδίκτυο και καταγράφουν στα εικαστικά τους σημειωματάρια απλά σχόλια ή και σκίτσα σχετικά με τα στάδια κατασκευής ενός διακοσμητικού ή χρηστικού αντικειμένου. - Σχεδιάζουν απλές εφαρμογές υφάσματος, ενδύματος. - Δημιουργούν απλά κοσμήματα.
Στοιχεία Γραφιστικής			
2.18	- Να γνωρίζουν και να κατανοούν τον	- Ο ρόλος της Γραφιστικής.	- Γνωρίζουν και σχολιάζουν απλά παραδείγματα από τη γραφιστική.

	<p>ρόλο της γραφιστικής.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να είναι σε θέση να σχεδιάζουν με υλικά σχεδίασης, απλά θέματα γραφιστικής με αντίστοιχο της ηλικίας τους βαθμό δυσκολίας και αισθητικών απαιτήσεων. 	<p>Θέματα γραφιστικής όπως απλή ετικέτα/λογότυπο ή σελιδοδείκτες.</p>	<p>Δημιουργούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> - απλό λογότυπο του τμήματος ή του σχολείου τους.
Κόμικς, Εικονογράφηση			
2.19	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιλαμβάνονται τα κόμικς ως αφηγηματική μορφή τέχνης, που ενσωματώνει σχέδιο/ζωγραφική. - Να εντοπίζουν σχέσεις και ομοιότητες με άλλες εικαστικές τέχνες. - Να αναπτύσσουν δεξιότητες επικοινωνίας. 	<ul style="list-style-type: none"> - Κόμικς ως αφηγήματα και ως πολύπλευρα/σύνθετα έργα. 	<ul style="list-style-type: none"> - Επινοούν-σχεδιάζουν ήρωες, συνθέτουν απλή πλοκή και δημιουργούν σύντομα Κόμικς. - Δημιουργούν ομαδική εργασία με αφορμή τα κόμικς, προτείνοντας από κοινού τον ήρωα, και το σενάριο.
	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν ως τέχνη την εικονογράφηση βιβλίου. - Να εικονογραφούν απλά ποιήματα ή και κείμενα με χρήση βασικών υλικών. 	<ul style="list-style-type: none"> - Εικονογράφηση βιβλίων. - Εικονογραφήσεις παιδικών βιβλίων, αναγνωστικών. 	<ul style="list-style-type: none"> - Αναζητούν στο διαδίκτυο εικονογραφήσεις και τις σχολιάζουν. Εικονογραφούν απλά κείμενα/ποιήματα.
ΤΡΙΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ενδεικτικά: 38 διδακτικές ώρες			
A/A	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Σημείο, Γραμμή			
3.1	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίσουν καλλιτέχνες στο έργο των οποίων το σημείο και η γραμμή αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία και να ανακαλύψουν τον ρόλο τους ως στοιχείων της εικαστικής σύνθεσης. 	<ul style="list-style-type: none"> - Σημείο: σταθερό, ασταθές, κινούμενο σημείο πυκνότητα σημείων. - Γραμμή: ευθεία, οριζόντια, κάθετη, κατακόρυφη, πλάγια, καμπύλη, 	<ul style="list-style-type: none"> - Εμπνέονται από το έργο καλλιτεχνών, μελετούν και πειραματίζονται με τη γραμμή και το σημείο με πουαντιγισμό, σκίτσα, μονοκονδυλιά, γραφισμό, dripping με διάφορα υλικά και μέσα. - Χρησιμοποιούν τη γραμμή και το σημείο για να εκφράσουν συναισθήματα και παράγουν έργα με έμπνευση από τον χώρο της: αυτόματης γραφής, action painting χαρακτηριστικής, καλλιγραφίας, κλπ. - Φιλοτεχνούν έργα εστιάζοντας στην

	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοούν το εκφραστικό και δομικό νόημα του σημείου και της γραμμής στο εικαστικό έργο και να προβαίνουν σε ανάλογες μορφοποιήσεις - Να εκφράζουν συναισθήματα και να αποδίδουν νόημα στις εικαστικές εργασίες τους χρησιμοποιώντας σημεία και γραμμές με ποικίλα υλικά και μέσα 	<ul style="list-style-type: none"> - σπειροειδής, κυματοειδής, τεθλασμένη, συνεχόμενη, διακεκομμένη γραμμή όριο περίγραμμα - Γραμμές: τεμνόμενες, παράλληλες πυκνότητα γραμμών. 	<ul style="list-style-type: none"> - εκφραστική δύναμη των σημείων και των γραμμών. - Δημιουργούν έργα μικτής τεχνικής εστιάζοντας μορφικά στη γραμμή και στο σημείο. - Μελετούν το Σημείο και τη γραμμή στην Αγγειογραφία, στην Αιγυπτιακή τέχνη, στη βυζαντινή ζωγραφική, και δημιουργούν σκίτσα, σχέδια, χαρακτηριστικά ή και έργα με άλλα εικαστικά μέσα.
Σχήμα, Φόρμα			
3.2	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν τη σημασία του σχήματος και της φόρμας στις τέχνες και να διακρίνουν τα οργανικά και γεωμετρικά σχήματα. - Να αξιοποιούν τις εκφραστικές και νοηματικές του σχήματος και της φόρμας σε νέα περιβάλλοντα ή συνθήκες επιλέγοντας σύγχρονα υλικά, μέσα και τεχνικές. - Να καλλιεργήσουν την ευρηματικότητα, την επινοητικότητα και τη δημιουργική φαντασία. 	<ul style="list-style-type: none"> - Γεωμετρικό/οργανικό σχήμα - Ανοιχτή/ κλειστή φόρμα 	<ul style="list-style-type: none"> - Εκτελούν απλές και σύνθετες ασκήσεις με ποικιλία οργανικών και γεωμετρικών σχημάτων και δημιουργούν έργα μικτής τεχνικής. - Παρατηρούν, μελετούν, συγκρίνουν και ανάγουν τις φυσικές μορφές σε γεωμετρικές φόρμες. - Δημιουργούν διαφορετικές εκδοχές του ίδιου θέματος χρησιμοποιώντας ποικίλα υλικά ή και αντικείμενα (collage assemblage, μικτές τεχνικές). - Μελετούν το σχήμα και τη φόρμα: στα Αρχαία γλυπτά από την Αίγυπτο την Περσία και την Ελλάδα, σε αρχαία ελληνικά και βυζαντινά ψηφιδωτά, ακολούθως, δημιουργούν έργα δίνοντας έμφαση στη φόρμα και το σχήμα με διάφορα μέσα και τεχνικές.
Κλίμακες, Αναλογίες.			
3.3	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίσουν την έννοια της κλίμακας και να εφαρμόζουν στην πράξη βασικούς 	<ul style="list-style-type: none"> - Μέτρο - Σμίκρυνση - Μεγέθυνση - Αναλογία - Κάνναβος 	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν τις έννοιες της κλίμακας και της αναλογίας βάση παραδειγμάτων (χάρτες, μακέτες, σχέδια κλπ.) αφομοιώνοντας τη γνώση με ασκήσεις εκ του φυσικού και άλλες συνθέσεις.

	<p>κανόνες μέτρησης και αναλογιών.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να εφαρμόζουν τις αποκτηθείσες γνώσεις για τις κλίμακες και τις αναλογίες. - Να αξιοποιούν τις γνώσεις, τη φαντασία και την ευρηματικότητά για τη δημιουργία ατομικών ή ομαδικών εικαστικών εργασιών δύο ή και τριών διαστάσεων, σε διάφορες κλίμακες και αναλογίες. 	<p>Παράθεση-σύγκριση</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ασκούνται στην απεικόνιση με συνθέσεις αντικειμένων ή με αναπαράσταση χώρων ή άλλων θεμάτων εκ του φυσικού. - Ασκούνται στις μετρήσεις μοντέλων. - Σχεδιάζουν και υλοποιούν project εξωραϊσμού του σχολικού χώρου εφαρμόζοντας στην πράξη τις γνώσεις για τις κλίμακες και τις αναλογίες. - Εργάζονται ατομικά ή ομαδικά και δημιουργούν δισδιάστατες ή τρισδιάστατες κατασκευές, μακέτες ή αντικείμενα εφαρμόζοντας τις αποκτηθείσες γνώσεις για τις αναλογίες και τις κλίμακες. - Μελετούν Κλίμακες -αναλογίες στην: <ul style="list-style-type: none"> - Προϊστορική Αρχιτεκτονική - Αρχιτεκτονική και γλυπτική της Αιγύπτου και της Μεσοποταμίας - Αρχαία Ελληνική Κλασική γλυπτική και αρχιτεκτονική - Αναγεννησιακή ζωγραφική και πειραματίζονται εικαστικά με διευθετήσεις κλίμακας-μεγεθών.
Δομή, Σύνθεση			
3.4	<ul style="list-style-type: none"> - Να αναγνωρίζουν την οργανική και γεωμετρική δομή και τις βασικές σχέσεις μεγεθών και αναλογιών στα έργα τέχνης και τις εργασίες τους. - Να αναγνωρίζουν και να εφαρμόζουν βασικές αρχές της σύνθεσης. - Να αναπτύξουν δεξιότητες χειρισμού των αρχών της σύνθεσης. - Να κατανοήσουν τη σημασία του ρυθμού στη φύση, τη ζωή και την τέχνη - Να εντάσσουν το ρυθμό ως εκφραστικό 	<p>Μέγεθος – κλίμακα –αναλογία.</p> <p>Αρχές σύνθεσης:</p> <ul style="list-style-type: none"> - συμμετρία/ασυμμετρία, - επανάληψη, - αρμονία, - αντίθεση, - ένταση, - ιεράρχηση, - ενότητα, - ποικιλία, - ρυθμός, - ισορροπία, - ομοιότητα, - συγγένεια, - έμφαση. 	<ul style="list-style-type: none"> - Σχεδιάζουν συνθέσεις για αφομοίωση των βασικών αρχών της σύνθεσης ασκούμενοι στη τοποθέτηση του θέματος. - Δημιουργούν σειρές έργων με το ίδιο θέμα με στόχο τη διαφοροποίηση των συνθέσεων. - Δημιουργούν ρυθμούς με επανάληψη χρωμάτων, σχημάτων, ματιέρας κλπ. - Κατανοούν την έννοια του οπτικού βάρους, αντιλαμβάνονται τις αλληλεπιδράσεις των οπτικών στοιχείων. - Γνωρίζουν και εφαρμόζουν τρόπους επίτευξης ισορροπίας μέσα από διαχείριση των μορφικών στοιχείων. - Παρατηρούν τη δομή και τη σύνθεση σε: <ul style="list-style-type: none"> - Αρχαία Αιγυπτιακά έργα - Αρχαία ανάγλυφα - Ιαπωνικά χαρακτηριστικά - Βυζαντινά, Αναγεννησιακά, και Νεοκλασικιστικά έργα, - ακολούθως, δημιουργούν έργα με απλές τεχνικές, όπου πειραματίζονται με δομικές – συνθετικές διευθετήσεις, αντλώντας έμπνευση από τη μελέτη τους.

	<p>στοιχείο στα έργα.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν τρόπους οργάνωσης της σύνθεσης (συμμετρία, ασυμμετρία, ισοδυναμία, ισορροπία) και να επιδιώκουν την ισορροπία εντοπίζοντας και ορίζοντας τα οπτικά βάρη. 		
Άξονες, Κατεύθυνση			
3.5	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν τον ρόλο και τη σημασία των αξόνων στην οργάνωση του σχεδίου και της σύνθεσης και να αντιληφθούν τη συμβολή τους στην οργάνωση των μορφικών στοιχείων . - Να αντιληφθούν τον ρόλο και τη σημασία της κατεύθυνσης στην αισθητική ποιότητα της εικαστικής εργασίας. - Να αντιληφθούν ότι οι σχεδιαστικές επιλογές προοικονομούν το αισθητικό και νοηματικό περιεχόμενο του έργου και επηρεάζουν το τελικό αποτέλεσμα. 	<ul style="list-style-type: none"> - Κύριοι άξονες - Καθετότητα - Κάθετοι άξονες - Οριζόντιοι άξονες - Παραλληλία - Παράλληλοι άξονες - Πλάγιοι άξονες - Κλίσεις - Οπτική οργάνωση - Οπτική λογική - Κατεύθυνση 	<ul style="list-style-type: none"> - Μελετούν την έννοια της οπτικής οργάνωσης του σχεδίου και ασκούνται με συνθέσεις εκ του φυσικού. - Ασκούνται στις κλίσεις με συνθέσεις εκ του φυσικού. - Ασκούνται στην οργάνωση συνθέσεων και οξύνουν την οπτική τους λογική συζητώντας στην τάξη προσχέδια, σκίτσα και δοκίμια. - Εντοπίζουν τούς άξονες και την κατεύθυνση: <ul style="list-style-type: none"> - στη Βυζαντινή ζωγραφική - στην Κλασική γλυπτική και αρχιτεκτονική - στην Ελληνιστική γλυπτική - Ακολουθως, δημιουργούν έργα εμπνευσμένα από την παρατήρηση-μελέτη τους.
Τόνος, Φωτοσκίαση			
3.6	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν τη σημασία του φωτός στη φύση, την ζωή και την τέχνη και τη σημασία του τόνου 	<ul style="list-style-type: none"> - Φως - ημίφως – σκιά - απόλυτος τόνος, - φαινόμενος (- φαινομενικός) τόνος, 	<ul style="list-style-type: none"> - Φωτογραφίζουν σειρές αντικειμένων, μορφών ή πορτρέτων εστιάζοντας στη χρήση του φωτισμού και την απόδοση του τόνου και χρησιμοποιούν τα έργα τους για να ασκηθούν σε τονικές κλίμακες 5 ή περισσότερων τόνων.

	<p>στην οικοδόμηση της μορφής και του περιεχομένου του έργου τέχνης.</p> <p>- Να παρατηρήσουν τη σημασία του τόνου στην οικοδόμηση του όγκου, του χώρου, του βάθους και να αντιληφθούν την επιρροή του φωτισμού και των εφαρμοζόμενων τεχνικών στο τελικό έργο.</p> <p>- Να προβαίνουν σε ορθές επιλογές μορφικών στοιχείων και τεχνικών απόδοσης του τόνου στις διάφορες μορφές τέχνης (ζωγραφική, σχέδιο, χαρακτηριστική κλπ.).</p>	<p>κύρια – ερριμμένη σκιά, πηγή (εστία) φωτός, φυσικό - τεχνητό φως, τονικό σχέδιο, τονικές διαβαθμίσεις, φωτοσκίαση, κίραροσκοίρο, ατμόσφαιρα, πλαστικότητα,</p>	<p>- Ασκοούνται στη σχεδίαση εκ του φυσικού εστιάζοντας στην απόδοση του όγκου, του χώρου και του βάθους με έμφαση στην απόδοση του τόνου.</p> <p>- Πειραματίζονται με την απόδοση του φωτός και της σκιάς σε διαφορετικά πεδία των εικαστικών τεχνών.</p> <p>- Παρατηρούν τον τόνο και το φώς: Ελληνιστική και Ρωμαϊκή ζωγραφική Αναγέννηση σε σκίτσα καλλιτεχνών διαφόρων εποχών. στην Κινεζική ζωγραφική, ακολουθώντας, δημιουργούν έργα εμπνευσμένα από τη μελέτη τους.</p>
Υφή, Ματιέρα			
3.7	<p>- Να κατανοούν την εκφραστική λειτουργία της υφής να χρησιμοποιούν εμπρόθετα τις υφές με εκφραστικό νόημα.</p> <p>- Να αντιλαμβάνονται και να περιγράφουν διαφορετικές υφές στη ζωγραφική, τη γλυπτική, τη χαρακτηριστική και στις άλλες τέχνες.</p> <p>- Να συνεργάζονται στη βάση κοινών στόχων και να καλλιεργούν την εμπιστοσύνη, την αμοιβαία κατανόηση την αλληλοβοήθεια</p>	<p>Υφή: τραχιά, λεία, απαλή, σκληρή, βελούδινη, κλπ. υφή.</p> <p>Υφή – ματιέρα ως μορφικό στοιχείο σε έργα αφηρημένου εξπρεσιονισμού.</p>	<p>- Βιώνουν το ταξίδι της ανακάλυψης της απτικής αίσθησης εξερευνώντας τις υφές και τα συναισθήματα που προκαλούν και ετοιμάζουν ματιέρες, κολλάζ, φροτάζ, ασαμπλάζ κλπ. πειραματιζόμενοι με ποικίλα υλικά και τεχνικές (πηχτό χρώμα, τύπωμα, στάξιμο, φύσημα με καλαμάκι, σφουγγάρι, κλπ.) καθ' υπόδειξη ή και με ανακάλυψη.</p> <p>- Πειραματίζονται και προετοιμάζουν ποικίλες ματιέρες για τη δημιουργία νέων έργων μικτής τεχνικής, χαρακτηριστικών, στα οποία προσδίδουν νόημα.</p> <p>- Μελετούν: την υφή – ματιέρα ως μορφικό στοιχείο σε έργα ζωγραφικής από τα πορτραίτα Φαγιούμ και Ελληνικές ή Ρωμαϊκές νωπογραφίες. την απόδοση της υφής υλικών ως θέμα σε έργα τέχνης, κάνοντας σχετικά με τη μελέτη τους εικαστικά πειράματα και δοκιμές.</p>

Χρώμα			
3.8	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίσουν τη λειτουργία του χρώματος στις διάφορες μορφές τέχνης. - Να γνωρίσουν τα βασικά στοιχεία της χρωματικής θεωρίας (βασικά, συμπληρωματικά, ουδέτερα, θερμά-ψυχρά, γήινα κ.ά. χρώματα) και να εφαρμόζουν τις γνώσεις τους στην εικαστική πράξη. - Να γνωρίσουν τις ιδιότητες των χρωμάτων (τόνος, ένταση, απόχρωση) και στοιχεία θεωρίας για τις χρωματικές σχέσεις (αρμονία, αντίθεση κλπ.) εφαρμόζοντας τις γνώσεις τους δημιουργικά. - Να αντιληφθούν πως τα χρώματα οικοδομούν την ατμόσφαιρα του έργου και να αποδίδουν τη φύση και τον περιβάλλοντα κόσμο. - Να αποκτήσουν εμπειρίες και γνώσεις που επιτρέπουν την ορθή επιλογή χρωμάτων στην αναζήτηση έκφρασης και νοήματος. 	<ul style="list-style-type: none"> - Τόνος χρώματος, - Απόχρωση - Ένταση-βαθμός κορεσμού - Καθαρό χρώμα, - Βασικά-δευτερεύοντα - Ουδέτερα - γήινα χρώματα - Συμπληρωματικά - Θερμά - ψυχρά χρώματα - Αρμονικά χρώματα - Ολιγοχρωμία- πολυχρωμία - Χρωματικοί συνδυασμοί - Χρωματικός κύκλος - Χρώματα της ίριδος - Χρωματική γκάμα/κλίμακα - Συμβολισμός χρωμάτων - 	<ul style="list-style-type: none"> - Ασκούνται με διάφορα υλικά με στόχο την κατανόηση της λειτουργίας του χρώματος σε διάφορες μορφές τέχνης. - Ασκούνται, σε βασικές κατηγορίες χρωμάτων επεκτείνοντας την έρευνα σε διάφορα εικαστικά μέσα. - Ασκούνται σε κλίμακες τόνων και αποχρώσεων, σε χρωματικές σχέσεις: (αρμονίες, αντιθέσεις κλπ.) με θέματα ελεύθερα ή εκ του φυσικού και μελετούν την αλληλεπίδραση των χρωμάτων με χρήση ποικίλων υλικών και τεχνικών. - Γνωρίζουν τον συμβολισμό των χρωμάτων και πειραματίζονται εμπνεόμενοι από παραδείγματα έργων, εικαστικών - εφαρμοσμένων τεχνών. - Αναζητούν την προσωπική παλέτα και τα υποκειμενικά χρώματα και πειραματίζονται αναζητώντας σχέσεις αρμονίας ή αντίθεσης. - Μελετούν το χρώμα και τη χρωματική ατμόσφαιρα στην τέχνη της Περσίας, της Ινδίας, της Άπω Ανατολής, στην Αναγέννηση, το Μπαρόκ, το Ροκοκό, τη ρομαντική ζωγραφική.
Αντιθέσεις			
3.9	<ul style="list-style-type: none"> - Να προβληματιστούν σχετικά με την 	<ul style="list-style-type: none"> - Συνοχή - Ποικιλία- διαφοροποίηση 	<ul style="list-style-type: none"> - Ασκούνται σε θέματα που εστιάζουν στις συνθετικές αρχές της αντίθεσης και της ενότητας αξιοποιώντας τα εικαστικά μέσα

	<p>εικαστική συγγένεια ή αντιπαράθεση των μορφικών, δομικών και εκφραστικών στοιχείων του εικαστικού έργου.</p> <p>Να ανακαλύπτουν τρόπους αξιοποίησης των διαθέσιμων στοιχείων, για την προβολή ιδεών και νοήματος εστιάζοντας στις αρχές της αντίθεσης ή της ενότητας.</p>	<p>Συγγένεια-συνάφεια</p> <p>Ιεράρχηση</p>	<p>προς την κατεύθυνση της ικανοποίησης συγκεκριμένης συνθετικής συνθήκης.</p> <p>Αναλύουν τους τρόπους και τα μέσα που αξιοποίησαν.</p> <p>Ασκούνται στη δημιουργία έργων με αντίθεση στη σύνθεση, τον τόνο το χρώμα, το σχήμα, την κλίμακα.</p> <p>Μελετούν την αντίθεση και την ενότητα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - σε μικρογραφίες, - σε βραχογραφίες, - σε έργα του Klee, - δημιουργώντας έργα με απλές τεχνικές εμπνευσμένα από τις παρατηρήσεις τους, με έμφαση στις αντιθέσεις.
Όγκος			
3.10	<p>Να αντιλαμβάνονται έννοιες που σχετίζονται με τον όγκο (εσωτερικό - εξωτερικό, κενό - γεμάτο κλπ). και να επιλέγουν τα κατάλληλα μορφικά στοιχεία για την απόδοση του όγκου.</p> <p>Να κατανοούν και να αξιοποιούν δημιουργικά τη λειτουργία των εικαστικών στοιχείων στο πλαίσιο ποικίλων τεχνοτροπιών ή μορφών τέχνης.</p> <p>Να αντιληφθούν τη σημασία των αναλογιών στη δημιουργία περίοπτων μορφών.</p> <p>Να γνωρίζουν και</p>	<p>Ως σύνθεση επιπέδων.</p> <p>Τρισδιάστατο Όψεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> - μετωπική όψη, - πλάγια όψη, - πολλαπλές όψεις, - Στερεές μορφές. - Βασικά στερεά (κύβος- κύλινδρος- κώνος- σφαίρα- πυραμίδα). - Όγκος στη γλυπτική. - Ψευδαισθησιασμός - Φωτοσκίαση - Όγκος και τονική απόδοση - Όγκος και χρωματική απόδοση - Όγκος στην ζωγραφική 	<p>Παρατηρούν και σχεδιάζουν στερεά αντικείμενα εστιάζοντας στην απόδοση του όγκου και ασκούνται στις τονικές διαβαθμίσεις με ποικιλία υλικών και τεχνικών.</p> <p>Ασκούνται σε διάφορα πεδία των εικαστικών τεχνών εφαρμόζοντας τρόπους απόδοσης του όγκου των μορφών.</p> <p>Δημιουργούν απλά και λειτουργικά χρηστικά αντικείμενα ή τρισδιάστατες κατασκευές διαφόρων τύπων χρησιμοποιώντας ποικίλα υλικά.</p> <p>Δημιουργούν απλές περίοπτες μορφές με στοιχειώδεις αναλογίες.</p> <p>Ασκούνται στην κεραμική, την πλαστική, το design, κλπ. και δημιουργούν τρισδιάστατες συνθέσεις.</p> <p>Μελετούν τον όγκο σε έργα από διάφορες περιόδους δημιουργώντας γλυπτά με απλές τεχνικές.</p>

	να εφαρμόζουν στην πράξη ποικίλες τεχνικές κατασκευής τρισδιάστατων συνθέσεων με διάφορα υλικά.		
Χώρος, Βάθος			
3.11	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφτούν την έννοια του εικαστικού χώρου και να αναλύουν τα χαρακτηριστικά του. - Να αντιλαμβάνονται και να αποδίδουν τον χώρο σε έργα δύο και τριών διαστάσεων. - Να διακρίνουν τη μορφή και το φόντο/(αρνητικό) χώρο στα έργα τέχνης και στην εικαστική τους εργασία. 	<ul style="list-style-type: none"> - Χώρος: <ul style="list-style-type: none"> - πραγματικός, κατασκευασμένος, ψευδαισθητικός, ζωγραφικός, θετικός- αρνητικός χώρος, κενός/γεμάτος χώρος, δισδιάστατος, τρισδιάστατος, φόρμα (ανοιχτή, κλειστή). 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν εικαστικά έργα εστιάζοντας στην απόδοση του χώρου. - Σχεδιάζουν εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο. - Εντοπίζουν τον θετικό και τον αρνητικό χώρο στα έργα τέχνης και τις εργασίες τους. - Σχεδιάζουν, εκπονούν και πραγματώνουν απλές ή σύνθετες εργασίες για τον χώρο. - Μελετούν τον χώρο και την απόδοση του: στην Αίγυπτο και Μεσοποταμία στην Αρχαία Ελλάδα και Ρώμη στον Μεσαίωνα και την πρώιμη Αναγέννηση, και δημιουργούν έργα εμπνευσμένα από τη μελέτη τους.
	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν τρόπους απόδοσης του βάθους και να εφαρμόζουν το σύστημα της γραμμικής προοπτικής . - Να γνωρίσουν τη χρωματική ατμοσφαιρική προοπτική και να μπορούν να την εφαρμόζουν. - Να γνωρίσουν ιδιαίτερες οπτικές απόδοσης του βάθους από την ευρωπαϊκή και εξευρωπαϊκή ζωγραφική. - Να γνωρίσουν 	<ul style="list-style-type: none"> - Ζωγραφικός χώρος βάθος σε επίπεδα βάθος με σμίκρυνση (κλίμακα μεγεθών) βάθος με επικάλυψη αντίστροφη Βυζαντινή προοπτική χρωματική/ ατμοσφαιρική προοπτική - Γραμμική προοπτική: σημείο φυγής γραμμή ορίζοντα θέση παρατηρητή/σημείο οράσεως 	<ul style="list-style-type: none"> - Ασκοούνται σε ποικίλες τεχνικές και τρόπους απόδοσης του βάθους (επικάλυψη, σμίκρυνση, ατμοσφαιρική απόδοση, αντίστροφη προοπτική κλπ.). - Μελετούν παραδείγματα γραμμικής προοπτικής και ασκούνται στην απόδοση του βάθους με ένα ή δύο σημεία φυγής. - Μελετούν παραδείγματα και ασκούνται στη χρωματική/ ατμοσφαιρική απόδοση του βάθους. - Συζητούν ιδιαίτερες πρακτικές απόδοσης του βάθους και πειραματίζονται σε επίπεδο πρακτικής εφαρμογής. - Μελετούν το βάθος- τρισδιάστατο χώρο και την απόδοση του ενδεικτικά: στην Προϊστορική τέχνη στην Ελληνιστική και Ρωμαϊκή ζωγραφική στη Βυζαντινή τέχνη (αντίστροφη προοπτική) στη μεσαιωνική ζωγραφική (με σμίκρυνση κλίμακα μεγεθών) την Αναγέννηση δημιουργώντας έργα εμπνευσμένα από τις παρατηρήσεις τους με

	σημαντικές σχεδιαστικές μεθόδους της εφαρμοσμένης προοπτικής π.χ. την ορθή (παραλληλική) προβολή, την κωνική προβολή κλπ.		απλές τεχνικές.
Κίνηση			
3.12	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοήσουν τη σημασία της κίνησης στη φύση, στη ζωή και στην οργάνωση του έργου τέχνης. - Να αντιληφθούν τον ρόλο της κίνησης στις εικαστικές ή άλλες τέχνες. - Να γνωρίσουν σύγχρονες μορφές της τέχνης (animation). - Να αποκτήσουν αυτοεκτίμηση εκτιμώντας τη διαδικασία, το τελικό αποτέλεσμα και την πρόοδο των εργασιών τους. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ένταση - Δυναμική - Πραγματική και φαινομενική κίνηση (σε έργα με κινούμενη εικόνα, σε έργα με κινούμενα στοιχεία όπως κατασκευές, και σε έργα που δίνουν την αίσθηση της δυναμικής και της κίνησης) 	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν την έννοια της κίνησης και τη σημασία της στη φύση, στη ζωή και την τέχνη και την αναγνωρίζουν ως δομικό στοιχείο εικαστικών έργων. - Συζητούν βάσει παραδειγμάτων την έννοια και τον ρόλο της κίνησης στις εικαστικές και άλλες τέχνες και διαπιστώνουν ομοιότητες και διαφορές. - Εκπονούν ενδεικτικά σύντομες συνθετικές εργασίες σχετικές με την κίνηση σε ζωγραφικά έργα αλλά και την τέχνη του κινούμενου σχεδίου (animation).
Χρόνος			
3.13	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν τη σημασία του χρόνου: στη φύση, τη ζωή και την τέχνη. - Να γνωρίσουν τις έννοιες του παρόντος, παρελθόντος, μέλλοντος χρόνου στην τέχνη. - Να σχολιάζουν τη σχέση διαρκούς και εφήμερου. 	<ul style="list-style-type: none"> - Μυθικός χρόνος - Πραγματικός χρόνος - Ιστορικός χρόνος - Ρεαλιστικός χρόνος - Φανταστικός χρόνος - Υπερρεαλιστικός χρόνος - Αφήγηση 	<ul style="list-style-type: none"> - Διερευνούν τη σχέση διαρκούς και εφήμερου. - Οργανώνουν performance, happening ή άλλες δράσεις που αναπτύσσονται στον χρόνο (video, ψηφιακή εικόνα). - Μελετούν τον χρόνο: Στα φιλμ και στα κόμικς, στα αφηγηματικά έργα όπως: βυζαντινές εικόνες με επεισόδια από το βίο Αγίων. -
ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΘΕΜΑΤΑ, ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΝΟΗΜΑ ενδεικτικά: 20 διδακτικές ώρες			
A/A	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

4.1	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τη σημασία της συσχέτισης των τριών βασικών παραμέτρων του εικαστικού έργου: - τι απεικονίζεται - πώς απεικονίζεται - γιατί απεικονίζεται - Να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες. 	<ul style="list-style-type: none"> - Η σύνδεση θέματος-περιεχομένου-νοήματος 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν εικαστικά έργα όπου συνδέονται το θέμα με το μορφολογικό περιεχόμενο, αποδίδοντας συναισθήματα - Αναγνωρίζουν σε εικαστικά έργα τέχνης: <ul style="list-style-type: none"> - Τι απεικονίζεται,(θέμα) - Πως απεικονίζεται, (μορφή) - Γιατί απεικονίζεται, (νοήματα-μυνήματα). - Προσεγγίζουν διερευνητικά τη σχέση θέματος, περιεχομένου, νοήματος στο εικαστικό έργο μέσω συζήτησης, εικαστικής πράξης, κ.α.
Θέματα από Παρατήρηση			
4.2	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοούν την παρατήρηση ως νοητική διαδικασία με την οποία: - ξεχωρίζουν τι είναι σημαντικό για το έργο μορφικά - αποδίδουν εικόνες με φόρμες, -συσχετίζουν ή συγκρίνουν οπτικά στοιχεία. 	<ul style="list-style-type: none"> - Παρατήρηση και όραση, όραση ως σκέψη. 	<ul style="list-style-type: none"> - Παρατηρούν θέματα εκ του φυσικού δημιουργώντας απλά έργα με στοιχεία προσωπικής έκφρασης.
Θέματα από Μνήμη, Φαντασία.			
4.3	<ul style="list-style-type: none"> - Να αναπτύξουν μέσα από σπουδή τη δημιουργική φαντασία, την καλλιτεχνική διαίσθηση, την επινόηση - Να καλλιεργούν και να χρησιμοποιούν την οπτική μνήμη και τη φαντασία τους ως πηγή έμπνευσης, μοχλό εκφραστικής δημιουργίας. 	<ul style="list-style-type: none"> - Τέχνη και μνήμη - Τέχνη και φαντασία - Τέχνη και επινόηση - Τέχνη και καλλιτεχνική πράξη ως ενδοσκόπηση, διαδικασία αυτογνωσίας και αυτοαντίληψης. 	<ul style="list-style-type: none"> - Πειραματίζονται ελεύθερα με μορφές ή θέματα από τη φαντασία τους. - Ασκούνται αρχικά βάση προτύπων και σταδιακά κατακτούν τη δεξιότητα να δημιουργούν εικόνες από μνήμης ενεργοποιώντας τη φαντασία, την καλλιτεχνική διαίσθηση , με τη χρήση ποικίλων υλικών, και τεχνικών. - Δημιουργούν αναπαραστατικά έργα όπως τοπία, φιγούρες, από μνήμης με αφηγηματικότητα, ατμόσφαιρα σε σχέδια, κόμικς, κλπ.
Θέματα σχετικά με το περιβάλλον			
4.4	<ul style="list-style-type: none"> - Να παρατηρούν το αστικό-δομημένο περιβάλλον, και κάνουν προτάσεις λύσεων και ιδεών βελτίωσής του. - Να χρησιμοποιούν το περιβάλλον, ως θέμα καλλιτεχνικής δραστηριότητας. - Να δημιουργούν 	<ul style="list-style-type: none"> - Τέχνη και οικολογία. - Αστικό, ημιαστικό τοπίο στις εικαστικές τέχνες. - Το περιβάλλον: ανθρωπογενές ή φυσικό τόσο ως θέμα. 	<ul style="list-style-type: none"> - Σχολιάζουν με εικαστικά μέσα περιβαλλοντικά θέματα. -Δημιουργούν έργα από ανακυκλωμένα ή ανακυκλώσιμα υλικά. - Προβαίνουν μετά από διάλογο, στην πρόταση λύσεων και ιδεών βελτίωσής του περιβάλλοντος χώρου με διάφορα μέσα κάνουν παρουσιάσεις έργων , διαπραγματευόμενοι το αστικό περιβάλλον. - Σχεδιάζουν, προετοιμάζουν σε διάλογο και πραγματοποιούν εικαστική εγκατάσταση

	έργα που προάγουν την ιδέα της οικολογίας και της ανακύκλωσης		στον χώρο.
Θέματα από την κοινωνική πραγματικότητα			
4.5	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντλούν ερεθίσματα από την κοινωνική πραγματικότητα. - Να κατανοούν, τη σχέση εικαστικού έργου και κοινωνικού πλαισίου. - Να αντιλαμβάνονται την εικαστική πράξη και ως: μέσο για να περάσουν μηνύματα. 	<ul style="list-style-type: none"> - Τέχνη και κοινωνία - Τέχνη και πολιτισμός - Τέχνη ως αγαθό - Τέχνη ως διαμαρτυρία - Τέχνη που θίγει θέματα διακρίσεων. - Τέχνη ως μέσο ευαισθητοποίησης. 	Έρχονται σε επαφή με έργα ή και κείμενα καλλιτεχνών που δημιούργησαν τέχνη που θίγει κοινωνικά θέματα, συνεργάζονται με εκπαιδευτικούς από άλλα γνωστικά αντικείμενα (όπως ιστορικούς, φιλόλογους κ.α.).
Τέχνη και πολιτιστική κληρονομιά			
4.6	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιμετωπίσουν το πολύπλευρο φαινόμενο της τέχνης σφαιρικά και να αναγνωρίζουν και να σέβονται τη διαφορετικότητα, και τη μοναδικότητα όλων των ανθρώπων και των συμμαθητών τους ειδικότερα. - Να γνωρίσουν την εξευρωπαϊκή τέχνη και να ευαισθητοποιηθούν στον πολιτισμό του 'Άλλου'. - Να ευαισθητοποιηθούν στις αξίες της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της ειρηνικής συνύπαρξης. 	<ul style="list-style-type: none"> - Εξω-ευρωπαϊκή τέχνη - Τέχνη από όλο τον κόσμο 	<ul style="list-style-type: none"> - Μελετούν έργα τέχνης άλλων πολιτισμών και εμπλουτίζουν την εικαστική τους εμπειρία. - Οι μαθητές συζητούν την ποικιλία των θρησκευτικών, πολιτισμικών και άλλων αξιών και εκπονούν ενδοσχολικά project εστιάζοντας στους πολιτισμούς που 'εκπροσωπούνται' από τους μαθητές και τις μαθήτριες του σχολείου. - Αναμινγνούν υφολογικά στοιχεία από έργα διάφορων πολιτισμών, δημιουργώντας πρωτότυπες εικαστικές προτάσεις - Συμμετέχουν σε δράσεις και δραστηριότητες της σχολικής κοινότητας αξιοποιώντας δημιουργικά τις ικανότητες και δεξιότητές τους αυξάνοντας την αυτοπεποίθησή τους.

	- Να αποκτήσουν επίγνωση της ταυτότητας και της παράδοσής τους και να αναγνωρίζουν παρόμοια δικαιώματα στους συμμαθητές τους.		
Ελληνική πολιτιστική κληρονομιά			
4.7	- Να γνωρίσουν την υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά, να εκτιμήσουν την αξία της λαϊκής τέχνης και παράδοσης και να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα προστασίας τους. - Να συμμετέχουν στο διάλογο για την λαϊκή τέχνη και κληρονομιά και να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες. - Να ευαισθητοποιηθούν στη διαπολιτισμική συνύπαρξη εκτιμώντας τον πολιτισμό και τις αξίες του 'Άλλου'.	- Κεραμική, - Υφαντική, - Αργυροχρυσοχοϊά, - Ξυλογλυπτική - Λιθογλυπτική - Υφαντική - Κεντητική - Μεταλλοτεχνία - Γυαλί - Καλαθοπλεκτική - Ένδυμα - Διακοσμητικές τέχνες κλπ.	- Συλλέγουν και μελετούν υλικό λαϊκής τέχνης και παράδοσης (εργόχειρα, φωτογραφικό υλικό, οικογενειακά κειμήλια κλπ.) εστιάζοντας στην αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ανάγκη διαφύλαξής της. - Επισκέπτονται χώρους προβολής και διαφύλαξης της παραδοσιακής κληρονομιάς. - Εργάζονται ομαδικά για την εκπόνηση και παρουσίαση εικαστικού project, μικρής διάρκειας, εστιάζοντας στους πολιτισμούς της τάξης.
Τέχνη και σύμβολα			
4.8	- Να γνωρίσουν τη σημασία των συμβόλων στο έργο τέχνης	- Σύμβολο - Αρχέτυπο - Είδη συμβόλων - Θρησκευτικό σύμβολο - Έμβλημα	- Εντοπίζουν σύμβολα στο έργο τέχνης και ασκούνται στη δημιουργία-επινόηση προσωπικών συμβόλων ή και κωδίκων στα έργα τους.
Χιούμορ και εικόνα			
4.9	- Να γνωρίζουν τις χρήσεις του χιούμορ στις εικαστικές τέχνες και να το εισάγουν στα δικά τους έργα. - Να ανακαλύπτουν, να απολαμβάνουν	- Σκίτσο, πολιτική γελοιογραφία από τον 18ο αι ως σήμερα, καρικατούρα. - Ειρωνεία και χιούμορ ως	- Δημιουργούν έργα με αστείο ύφος και παιγνιώδη διάθεση. - Δημιουργούν γελοιογραφίες

	και να εφαρμόζουν τις δυνατότητες της χρήσης του χιούμορ στα έργα τους.	μηχανισμοί παραγωγής μηνύματος στις εικαστικές τέχνες, στην αφίσα.	
ΠΕΜΠΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ενδεικτικά: 6 διδακτικές ώρες			
A/A	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Αισθητικές αξίες			
5.1	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν την πολυπλοκότητα του φαινομένου της τέχνης. - Να γνωρίσουν ορισμούς για την τέχνη. - Να γνωρίσουν τους όρους αξία, αισθητική, αισθητική αγωγή καθώς και τον ρόλο τους στη ζωή του ανθρώπου. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ορισμοί τέχνης - Αισθητική - Αξίες - Αισθητικές Αξίες - Ωραίο - Μεγαλοπρεπές - Χαριτωμένο - Γκροτέσκο - Τραγικό - Κωμικό - Αισθητική αγωγή - Αισθητική εμπειρία - Μίμηση - Αναπαράσταση 	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν για την καταγωγή και την αναγκαιότητα της τέχνης. - Γνωρίζουν και συζητούν ορισμούς της τέχνης.
Η Τέχνη ως αναπαράσταση			
5.2	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίσουν την έννοια της αναπαράστασης και την αναπαραστατική λειτουργία της τέχνης. - Να αντιληφθούν την πολιτισμική αξία της αναπαράστασης και να συνεργάζονται για τη δημιουργία αναπαραστατικών εικαστικών έργων. - Να αποκτήσουν άποψη για τις εικαστικές τους ενέργειες και επιλογές ενισχύοντας την αυτοεκτίμηση και 	<ul style="list-style-type: none"> - Μορφές αναπαράστασης 	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν παραδείγματα έργων που καταγράφουν γεγονότα. - Επινοούν εναλλακτικές τεχνικές για την καταγραφή εικόνων. - Εμπλέκονται σε δραστηριότητες διαλόγου, χρησιμοποιώντας αντίστοιχη για την ηλικία και το γνωστικό τους επίπεδο ορολογία. - Συζητούν και αναπτύσσουν πρωτοβουλία προχωρώντας σε εικαστικές επιλογές.

	την αυτοπεποίθησή τους.		
Μορφή			
5.3	<ul style="list-style-type: none"> - Να συνειδητοποιήσουν τον σημαίνοντα ρόλο της μορφής στο έργο τέχνης. - Να αντιλαμβάνονται την ανθρώπινη μορφή και ως στοιχείο εικαστικό και μορφοπλαστικό. - Να εξασκούν την κρίση και την παρατηρητικότητα τους. 	Μορφοποίηση	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν τον σημαίνοντα ρόλο της μορφής διαχρονικά και, πειραματίζονται με ποικίλα υλικά και τεχνικές. - Συζητούν έννοιες όπως: «άμορφο» «μορφή», «όμορφο», «άσχημο» και πειραματίζονται με ανάλογη θεματική
ΕΚΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΟΥ ΤΕΧΝΗΣ ενδεικτικά: 10 διδακτικές ώρες			
A/A	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Κριτική ανάλυση και ερμηνεία έργων τέχνης			
5.6.1	<ul style="list-style-type: none"> - Να περιγράφουν έργα τέχνης χρησιμοποιώντας κατάλληλη για την ηλικία και το γνωστικό τους επίπεδο ορολογία. 	<p>Ορολογία:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αναπαράσταση - Σύμβολο - Αφαίρεση - Αφαιρετικό - Αφηρημένο - Αφήγηση - Περιβάλλον - Εκφραστικό μέσο - Εκφραστικότητα 	<ul style="list-style-type: none"> - Περιγράφουν έργα τέχνης χρησιμοποιώντας ικανοποιητική, για την ηλικία και το γνωστικό τους επίπεδο ορολογία.
Αξιολόγηση εικαστικών έργων και αυτοαξιολόγηση της μαθητικής εικαστικής εργασίας			
5.6.2	<ul style="list-style-type: none"> - Να προβαίνουν σε αισθητικές ή και απλές ερμηνευτικές προσεγγίσεις των μαθητικών εργασιών και άλλων εικαστικών έργων, εκφράζοντας τις απόψεις τους. - Να συμμετέχουν 	<ul style="list-style-type: none"> - Κριτική - Αυτοκριτική - Αισθητική κρίση - Ανατροφοδότηση - Βελτίωση 	<ul style="list-style-type: none"> - Προσεγγίζουν τις εικαστικές τους εργασίες ή τις εργασίες των συμμαθητών τους εκφέροντας αισθητικές κρίσεις με βασικά επιχειρήματα. - Επισκέπτονται χώρους τέχνης και πολιτισμού για να γνωρίσουν και να σχολιάσουν έργα τέχνης. - Οι μαθητές εργάζονται ατομικά ή ομαδικά για την εκπόνηση project, μικρής διάρκειας, εστιάζοντας σε συγκεκριμένη έκθεση έργων τέχνης που επισκέφτηκαν, περιγράφοντας

	<p>στο διάλογο για έργα τέχνης.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να εκφράζουν σκέψεις, και προτιμήσεις για την τέχνη. - Να συγκρίνουν έργα και να συζητούν τις προτιμήσεις τους. - Να γνωρίζουν και να τηρούν τον κώδικα και τη δεοντολογία της επίσκεψης σε χώρους τέχνης και πολιτισμού και να αναπτύξουν ανάλογες κοινωνικές δεξιότητες. 		<p>απόψεις, συναισθήματα, ιδέες.</p>
--	--	--	--------------------------------------

<p style="text-align: center;">ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ-ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ-ΣΥΝΘΕΤΙΚΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ-PROJECT Β' ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ</p>			
<p style="text-align: center;">ΠΡΩΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ</p>			
<p style="text-align: center;">ενδεικτικά: 13 διδακτικές ώρες</p>			
Α/Α	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1.	<p>Οι μαθήτριες και οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν βιωματικά τις μορφές εικαστικών και εφαρμοσμένων τεχνών. - Να αναγνωρίζουν την εκφραστική, αισθητική και νοηματική αξία του έργου τέχνης. - Να αντιλαμβάνονται το εικαστικό έργο ως μέσο απόδοσης, πρόσληψης και επικοινωνίας νοημάτων, ιδεών και συναισθημάτων. 	<p>Οι μαθήτριες και οι μαθητές εισάγονται στα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μορφές εικαστικών και εφαρμοσμένων τεχνών - Σημασία του έργου τέχνης - Λειτουργία του έργου τέχνης - Έργο και δημιουργός, 	<p>Οι μαθήτριες και οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ερευνούν στο διαδίκτυο, εντοπίζουν και σχολιάζουν έργα εικαστικών και εφαρμοσμένων τεχνών. - Συζητούν ή και αναλύουν, τη θέση, τον ρόλο και τη σημασία των εικαστικών έργων στον πολιτισμό - Παρατηρούν εικαστικά έργα καλλιτεχνών αλλά και μαθητών, εντοπίζουν και σχολιάζουν συναισθήματα, νοήματα, ιδέες. Εισάγονται στη χρήση εικαστικών σημειωματάρων (artdiary/workbook/sketchboo

	<ul style="list-style-type: none"> - Να αναγνωρίζουν και να σχολιάζουν τη λειτουργία του έργου τέχνης σε επίπεδο δημιουργών και θεατών. - Να αντιλαμβάνονται τη διαδικασία της εικαστικής δημιουργίας. - Να αναγνωρίζουν την εικαστική πράξη ως έκφραση. - Να κατανοούν την αλληλεπίδραση εικαστικού έργου και κοινωνικού πλαισίου. 	<p>Έργο και θεατής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τι προσφέρει το έργο στους δημιουργούς του και τι στους θεατές του. <p>Έργο Τέχνης και διαδικασία</p> <p>Εικαστική πράξη ως έκφραση</p> <p>Έργο και κοινωνικό Πλαίσιο</p>	<p>k)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν τη σχέση Έργου Τέχνης με: τους δημιουργούς, ως μέσο έκφρασης, δημιουργίας-έρευνας - τους θεατές, ως μέσο αισθητικής απόλαυσης και προβληματισμού. - παρατηρούν τα στάδια εξέλιξης εικαστικών έργων τέχνης. - αντιλαμβάνονται το Έργο Τέχνης ως αφορμή, ως αντανάκλαση και ως αποτέλεσμα μιας εκφραστικής διαδικασίας. - εκφράζουν συναισθήματα και σκέψεις μέσω των εικόνων και της εικαστικής πράξης. - αντιλαμβάνονται την αλληλεπίδραση έργου και κοινωνικού πλαισίου.
<p>ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΜΟΡΦΕΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ, ΥΛΙΚΑ, ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ</p> <p>ενδεικτικά: 106 διδακτικές ώρες</p>			
<p>Σχέδιο</p>			
Α/Α	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
2.1.	<p>Οι μαθήτριες και οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να περιγράφουν και να αναλύουν τη σημασία του σχεδίου. - Να γνωρίσουν και να 	<p>Το σχέδιο ως:</p> <ul style="list-style-type: none"> - εκφραστικό και αναπαραστατικό μέσο, - καταγραφή οπτικών στοιχείων με τη μορφή σκίτσου/σκαριφήματος, 	<ul style="list-style-type: none"> - Παρατηρούν και σχολιάζουν: σχέδια καλλιτεχνών από διαφορετικές ιστορικές περιόδους, μαθητικά σχέδια, καθώς και τα εξελικτικά στάδια δημιουργίας έργων τέχνης που εκκινούν από

	<p>περιγράφουν τις διαφορετικές χρήσεις, μορφές και λειτουργίες του σχεδίου.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοούν, επεξηγούν και χρησιμοποιούν το σχέδιο ως μέσο καταγραφής οπτικών εντυπώσεων, προσχέδιο μελέτης και αυτόνομο εικαστικό έργο. 	<ul style="list-style-type: none"> - μεταγραφή οπτικών στοιχείων-ερεθισμάτων στα μορφοπλασικά στοιχεία της εικαστικής γλώσσας του σχεδίου, προκαταρκτικό στάδιο έρευνας ιδεών και μορφής του έργου, αυτόνομο έργο τέχνης με αξία αισθητική και νοηματική. - Απόδοση των βασικών αναλογιών-μεγεθών, των σχημάτων και της φωτοσκίασης σχεδιαστικών θεμάτων. 	<p>προσχέδιο.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Εκπονούν ατομικές ή ομαδικές συνθετικές εργασίες για τις χρήσεις, μορφές και την πλαστική εξέλιξη του σχεδίου διαχρονικά. - Σχεδιάζουν συνθέσεις με απλά ή σύνθετα γεωμετρικά στερεά. - Σχεδιάζουν απλές συνθέσεις, σε συνθήκες ελεγχόμενου φωτισμού. - Δημιουργούν σχέδια από μνήμης ή από τη φαντασία τους - Παρατηρούν φυσικές φόρμες και τις αποδίδουν σχεδιαστικά. - Αποδίδουν σχεδιαστικά την ανθρώπινη φιγούρα σε γρήγορα σκίτσα.
	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιλαμβάνονται το σκίτσο ως αυτόνομο καλλιτεχνικό έργο και να δημιουργούν έργα προσωπικής έκφρασης. - Να γνωρίζουν τις διαφορετικές λειτουργίες του σκίτσου. - Να συνεργάζονται στο πλαίσιο συνθετικών εργασιών και να αναπτύσσουν ερευνητικές και κοινωνικές δεξιότητες. - Να αποκτούν οργανωτικές δεξιότητες και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες. 	<p>Το σκίτσο ως:</p> <ul style="list-style-type: none"> - γρήγορη καταγραφή της πρώτης εντύπωσης, - μέσο σχολιασμού της επικαιρότητας, - προσχέδιο συνθετικής ή μορφολογικής μελέτης. - εικαστικό έργο, - προκαταρκτικό στάδιο κατασκευαστικού σχεδίου. 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν σκίτσα με θέμα συνθέσεις, χώρους, φιγούρες, πρόσωπα (αποδίδοντας εκφράσεις -συναισθήματα). - Μελετούν σκίτσα γνωστών καλλιτεχνών. - Εκπονούν ατομική ή ομαδική συνθετική εργασία – project/ τέχνημα, με θέματα που προέρχονται από σκίτσα.
Υλικά, μέσα και τεχνικές του σχεδίου			
2.2	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τα υλικά του σχεδίου, τις βασικές τους χρήσεις και τεχνικές. 	<p>Υλικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μολύβια, κάρβουνα, ξηρά παστέλ. - Μελάνια, υδατοδιαλυτά χρώματα, - πένες, πινέλα. - Χαρτιά σχεδίου. <p>Μέσα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Καβαλέτα, Πινακίδες. <p>Τεχνικές:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ασκούνται: - στη δημιουργία βασικών πεντατονικών κλιμάκων, με χρήση μολυβιών. - Δημιουργούν σχέδια από παρατήρηση ή από μνήμης. - Σχεδιάζουν απλές συνθέσεις.

		- κολάζ, φροτάζ.	
Ζωγραφική			
2.3	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τις διαφορετικές μορφές και λειτουργίες της ζωγραφικής κατά την ιστορική της πορεία. - Να αντιλαμβάνονται τη ζωγραφική ως μέσο καταγραφής οπτικών εντυπώσεων και ως εκφραστική- εικαστική γλώσσα. - Να αναγνωρίζουν ότι η ζωγραφική αποτελεί σημαντικό μέσο καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας. - Να συνδέουν εικαστικά τα έργα τους με προσωπικούς προβληματισμούς, διαθέσεις, ιδέες. - Να κατανοούν τη σχέση και να σχολιάζουν την αλληλεπίδραση της ζωγραφικής με: <ul style="list-style-type: none"> - τις άλλες τέχνες, - την κοινωνία. - Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν τις ιδιότητες διαφορετικών υλικών- χρωμάτων. - Να εφαρμόζουν διάφορες τεχνικές και υφολογικές προσεγγίσεις. - Να εφαρμόζουν εικαστικά και 	<ul style="list-style-type: none"> - Αναπαραστατική ή αφηρημένη ζωγραφική με λειτουργία: <ul style="list-style-type: none"> - εκφραστική, - συμβολική ή θρησκευτική, - ιδεολογική, νοηματική/εννοιακή, διακοσμητική. - Παραστατική ζωγραφική: <ul style="list-style-type: none"> - Πορτραίτο, φιγούρα. - Τοπίο, χώρος. - Νεκρή Φύση, κ.α. - Ζωγραφική ως: <ul style="list-style-type: none"> - απόδοση στοιχείων του ορατού κόσμου με παράλληλη αντιμετώπιση των μορφικών προβλημάτων. - μέσο παρουσίασης του αόρατου-ιδεατού-φανταστικού- με εικαστικά μέσα. - Αφηρημένη ζωγραφική: <ul style="list-style-type: none"> - Ζωγραφική ως: <ul style="list-style-type: none"> - Μορφική και νοητική έρευνα - Εικαστική πράξη και διαδικασία που παρουσιάζει προτάσεις. - Ζωγραφικότητα: <ul style="list-style-type: none"> - Τονικές-χρωματικές σχέσεις, 'Περάσματα', πλασίματα, υφές. - Οι ποιότητες, η εκφραστικότητα και η 'παρουσία' ενός έργου. 	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν και αναλύουν έργα ζωγραφικής από διάφορες περιόδους και πολιτισμούς, συνδέοντας τα με τον κοινωνικό-πολιτιστικό περίγυρο και τις προσδοκώμενες λειτουργίες τους εντός αυτών των πλαισίων. - Μελετούν έργα ζωγραφικής, σκιστάρουν και κρατούν γραπτές σημειώσεις σε σχέση με τις ιδέες, τα συναισθήματα τους και τις λύσεις που έδωσαν στο εικαστικό τους σημειωματάριο (art workbook). - Καταγράφουν την εξέλιξη ενός ζωγραφικού project τους με φωτογραφικά ή άλλα μέσα. Σχολιάζουν τα στάδια προόδου, τις σχετικές προκλήσεις ιδέες και λύσεις, κάνουν παρουσίαση στην τάξη, οργανώνουν το υλικό σε προσωπικό φάκελο. - Επιλέγουν έργα από την ιστορία της τέχνης τα οποία περιγράφουν και αναλύουν ατομικά ή ομαδικά. Ακολουθώντας δημιουργούν δικά τους έργα, εντάσσοντας στο οπτικό-μορφοπλαστικό τους 'λεξιλόγιο' επιρροές από τη μελέτη τους. - Ζωγραφίζουν από παρατήρηση ή και από φαντασία-μνήμη

	<p>εκφραστικά γνώσεις και δεξιότητες σχετικές με τον τόνο, την ένταση και τη χροιά των χρωμάτων με διάφορα μέσα και τεχνικές.</p> <p>- Να δημιουργούν ζωγραφικά έργα ή χρωματικά σκίτσα από τη φαντασία τους και αναπαραστατικού χαρακτήρα από άμεση παρατήρηση, με εκφραστικότητα.</p> <p>-Να εκμεταλλεύονται το τυχαίο στη ζωγραφική.</p> <p>-Να γνωρίζουν χώρους που εκθέτουν έργα ζωγραφικής.</p>	<p>Χρωματικές κλίμακες και υλικά στην ιστορία της ζωγραφικής:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Αρχαίες Ελληνικές, -Βυζαντινές χρωματικές κλίμακες και ισορροπίες, -Νεώτερες γκάμες/κλίμακες 	<p>δημιουργούν ζωγραφικά έργα με διάφορες χρωματικές κλίμακες εφαρμόζοντας τις γνώσεις τους για τις χροιές, τους τόνους, τις λαμπρότητες και την αλληλεπίδραση των χρωμάτων.</p> <p>- Δημιουργούν ζωγραφικά έργα με λίγες τονικές και χρωματικές αντιθέσεις περιοριζόμενοι σε: -Grisaille -ολιγοχρωματικές κλίμακες με σκοπό να εφαρμόσουν και να επεκτείνουν τις γνώσεις τους για τις αλληλεπιδράσεις και την τονική αξία των χρωμάτων.</p> <p>- Ασκούνται στην ιμπρεσιονιστική χρήση του χρώματος, με έμφαση στα θερμά - ψυχρά, και στην εκφραστική προσέγγιση με έμφαση στην ένταση και τις άλλες ιδιότητες των χρωμάτων.</p> <p>- Ασκούνται στη δημιουργία ζωγραφικών έργων.</p> <p>- Επισκέπτονται μουσεία ή άλλους χώρους όπου εκτίθενται έργα ζωγραφικής. Κάνουν χρήση απλών φύλλων εργασίας, και δοκιμάζουν την χρήση καλλιτεχνικών σημειωματάρων (art workbook/sketchbook) ως μέσο καταγραφής εντυπώσεων και εικόνων (με σκίτσα).</p>
	<p>- Να έρθουν βιωματικά σε επαφή με μια τέχνη ειδικής πολιτισμικής σημασίας για τη χώρα μας.</p> <p>- Να αναγνωρίζουν τις πλαστικές και μορφικές λύσεις που ενσωματώνει η βυζαντινή ζωγραφική, πέρα από το θρησκευτικό της περιεχόμενο.</p> <p>- Να αναγνωρίζουν τον συμβολικό χαρακτήρα της βυζαντινής</p>	<p>Βυζαντινή ζωγραφική και τα μορφικά της στοιχεία: χρωματικές, τονικές κλίμακες και ισορροπίες, σύνθεση και φόρμα στη βυζαντινή εικόνα.</p> <p>Βυζαντινή τέχνη και Συμβολισμός.</p>	<p>Αντιγράφουν το σχέδιο εικόνων και ακολούθως τις ζωγραφίζουν με αυγοτέμπερα σε ξύλο ή χαρτί ακολουθώντας τα στάδια δημιουργίας (Προπλασμοί, φωτίσματα, γραψίματα, ψιμύθια).</p> <p>- Επισκέπτονται μουσεία-μνημεία βυζαντινής τέχνης κάνουν χρήση φύλλων εργασίας.</p>

	ζωγραφικής. - Να κατανοούν την εκφραστική χρήση των μορφικών στοιχείων στη βυζαντινή ζωγραφική.		
Υλικά, μέσα και τεχνικές της Ζωγραφικής			
2.4	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τα υλικά της ζωγραφικής, και τις βασικές τους χρήσεις και τεχνικές. - Να είναι σε θέση να αποδίδουν την επιθυμητή απόχρωση, τόνο, υφή και χρωματική ποιότητα. - Να σχεδιάζουν εικαστικά project με βάση τη ζωγραφική, με συγκεκριμένη θεματική. 	<ul style="list-style-type: none"> - Υλικά: υδατοδιαλυτά χρώματα: τέμπρες, πλαστικά, ακρυλικά, ακουαρέλες, γκουάς, μελάνες, μολύβια ακουαρέλας, - μη υδατοδιαλυτά: ξυλομπογιές, ξηρά παστέλ, λαδοπαστέλ, χρωστικές και κόλες, 'Λάδια'. - Μέσα: διάφορα είδη πινέλων, Πένες, σπάτουλες. - Χαρτιά, χαρτόνια, τελάρα, πανιά, μουσαμάδες και ξύλο ως ζωγραφικές επιφάνειες. Καβαλέτα. - Τεχνικές: πλαστικά σε χαρτόνι, ακρυλικά ή και 'Λάδια' σε μουσαμά, ξύλο κ.α., υδατοδιαλυτά χρώματα σε χαρτί, μικτές τεχνικές - Εικαστική χρήση της διαφάνειας. - ζωγραφική με ακουαρέλα ή τέμπρα σε στεγνό-υγρό χαρτί και διαδοχικά στάδια από φωτεινά σε σκούρα χρώματα. - Εικαστική χρήση της επιφάνειας (πάστα, υφές), - ζωγραφική σε έτοιμο ή προετοιμασμένο καμβά, ξύλο, σε χαρτί-χαρτόνι και άλλες επιφάνειες. - Τεχνικές με μικτά υλικά, κολάζ, φροτάζ, - Τεχνικές αιογραφίας σε ξύλο με αυγοτέμπρα. - Στάδια δημιουργίας εικόνας:(σχεδίαση, προπλασμοί, ψιμίθια, κλπ.). 	<ul style="list-style-type: none"> - Εξασκούνται στη δημιουργία βασικών χρωματικών κλιμάκων, με χρήση διαφορετικών υλικών και τεχνικών. - Εξοικειώνονται με τη χρήση, τις ιδιότητες και τις υφές των υλικών ζωγραφικής, κάνοντας ασκήσεις από παρατήρηση ή από μνήμη, διερευνώντας τις δυνατότητες του εκάστοτε υλικού. - Ασκοούνται σε σκίτσα με χρώμα, και σε έργα μελέτης. Μαθαίνουν να εκμεταλλεύονται εκφραστικά στοιχεία όπως διαφάνεια, υφή, χρωματική ένταση του υλικού. - Εξερευνούν τις εκφραστικές-μορφικές δυνατότητες τεχνικών ή προσεγγίσεων όπως: ζωγραφική με διαφάνεια, dripping (σταξίματα), πουαντιγισμός, χειρονομιακή τέχνη, επικόλληση ύλης. - Σχεδιάζουν και ζωγραφίζουν θέματα εκ του φυσικού ή και από δευτερογενείς πηγές, όπως φωτογραφίες κ.α..
Ψηφιδωτό			

2.5	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιλαμβάνονται το ψηφιδωτό ως μορφή εικαστικής τέχνης συναφούς με την ζωγραφική. - Να γνωρίζουν και να εφαρμόσουν τις βασικές μορφικές αρχές (ροές, αρμοί, τονικές επιλογές, μεγέθη ψηφίδας) στα έργα τους. - Να επισκεφθούν μνημεία και μουσεία όπου βρίσκονται ή εκτίθενται ψηφιδωτά. 	<ul style="list-style-type: none"> - Το ψηφιδωτό ως ζωγραφική με πέτρα. - ψηφιδωτό με ψηφίδες από διάφορα υλικά όπως: πέτρα, μάρμαρο, βότσαλο, κεραμικό πλακάκι, ή και υαλόμαζα. - Ροές στο ψηφιδωτό 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν ψηφίδες από έγχρωμα υλικά που είναι εύκολο να κοπούν και δημιουργούν ψηφιδωτά. - Αντιγράφουν λεπτομέρειες από αρχαία Ελληνικά, 'Ρωμαϊκά' ή Βυζαντινά ψηφιδωτά μεταφέροντας το σχέδιο στο πανί ή στο χαρτί. - Επισκέπτονται μνημεία Βυζαντινού Πολιτισμού (πχ.Μονή Δαφνίου, μονή "Οσίου Λουκά)
Υλικά, μέσα και τεχνικές του Ψηφιδωτού			
2.6	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν τα υλικά, μέσα και εργαλεία του ψηφιδωτού καθώς και τις βασικές του τεχνικές. 	<ul style="list-style-type: none"> - Υλικά: ψηφίδες από πέτρα, μάρμαρο, βότσαλο, πλακάκι, υαλόμαζα ή και άλλα υλικά. Κόλλες, πανιά, κονίαμα. - Μέσα: Κόφτης, τανάλια για κεραμικά πλακάκια. - Τεχνικές: Έμμεση ψηφοθέτηση. τρόποι ασφαλούς χρήσης εργαλείων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ασκοούνται στη δημιουργία ψηφιδωτού με: - κολάζ με έγχρωμα χαρτιά, ή άλλα υλικά. - άμεση ψηφοθέτηση, και έμμεση σε πανί ή χαρτί με χρήση σκληρών ψηφίδων -λ.χ. πέτρα.
Χαρακτική			
2.7	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίσουν την τέχνη της χαρακτικής μέσα από τα έργα καλλιτεχνών και να εκτιμήσουν τη σημασία της ως εικαστικό μέσο. - Να εξοικειωθούν με τα είδη της χαρακτικής και να χρησιμοποιούν με ευχέρεια και εκφραστικό τρόπο τις διάφορες τεχνικές της. - Να αντιλαμβάνονται τη λειτουργικότητα του πολλαπλού έργου τέχνης. - Να εκμεταλλεύονται δημιουργικά το τυχαίο αποτέλεσμα των εκτυπώσεων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Η Τέχνη της χαρακτικής: Έργα, δημιουργοί, ρεύματα και τεχνικές. - Βαθουτυπία - Τυπογραφία και βιβλίο. - Ex libris - Στένσιλ - Ιδιότητες υλικών και τεχνικές δυνατότητες της χαρακτικής και της εκτύπωσης (Χαρτιά, μελάνια, επιφάνειες χάραξης, κ.λπ.). - Chine-collé - Οικολογική Χαρακτική 	<ul style="list-style-type: none"> - Μελετούν έργα χαρακτικής και εξοικειώνονται με τους δημιουργούς, τα ύφη, τα ρεύματα και τις τεχνικές. - Εκτύπωση στο χέρι - Εκτύπωση στην πρέσα - Ξηρή χάραξη σε πλεξιγκλάς ή μέταλλο με βαθουτυπική εκτύπωση, χωρίς χρήση οξέων. - Σχεδιάζουν και τυπώνουν το δικό τους ex libris - Βαθουτυπική οξείδωση με τη χρήση ήπιων οξέων (ξύδι, οξυζενέ, γαλαζόπετρα κ.ά.). - Εκτύπωση στο χέρι ή σε πρέσα - Δημιουργούν χαρακτικά με επικολλήσεις (Chine-collé) - Δημιουργούν πολλαπλές εικόνες με τη χρήση στένσιλ - Χαρακτικά με δύο χρώματα - Αντιγράφουν και τυπώνουν

			<ul style="list-style-type: none"> έργα άλλων καλλιτεχνών Επισκέπτονται την πλησιέστερη σχολή Καλών Τεχνών ή Μουσείο με συλλογή χαρακτηριστικών.
Υλικά, μέσα και τεχνικές της Χαρακτικής			
2.8	<ul style="list-style-type: none"> Να γνωρίζουν τα υλικά της χαρακτικής, τις βασικές τους χρήσεις και τεχνικές. 	<ul style="list-style-type: none"> Υλικά: μέταλλο, πλεξιγκλάς. Μέσα: Ρολά, πρέσες, εργαλεία χάραξης. Τεχνικές: Βαθουτυπία, υψιτυπία, επιπεδοτυπία. Σχεδιασμός και μεταφορά του σχεδίου στη χαρακτηριστική μήτρα Μονοτυπία. Είδη και τρόποι ασφαλούς χρήσης υλικών και εργαλείων χάραξης και εκτύπωσης. Χαρακτική σε λινόλεουμ χαρακτική σε πλάγιο και όρθιο ξύλο Ξηρή και βαθουτυπική χάραξη σε φύλλο πλεξιγκλάς και μετάλλου Οξυγραφία Λιθογραφία Μεταξοτυπία Δημιουργία έγχρωμων χαρακτικών με δυο μήτρες. 	<p>Εξασκούνται:</p> <ul style="list-style-type: none"> στη δημιουργία χαρακτικών με χρήση διαφορετικών υλικών και τεχνικών. χάραξη σε λινόλεουμ πλάγιο και ορθό ξύλο στην ξηρή χάραξη σε φύλλο πλεξιγκλάς, ή μετάλλου Εκτύπωση στην πρέσα ή στο χέρι Χρήση μελανιών δημιουργώντας μονοτυπίες. Δημιουργία και χρήση στένσιλ Δημιουργία και χρήση κολλαγραφιών με χαρτόνια, φύλο πλαστικού και κόλα Διαδουκτική επίσκεψη σε εργαστήρια χαρακτικής Αρχικά δημιουργούν ασπρόμαυρα έργα, και κατόπιν χαρακτικά με δυο χρωματά.
Γλυπτική			
2.9	<ul style="list-style-type: none"> Να γνωρίζουν τις σημαντικές περιόδους της γλυπτικής με έμφαση στα γλυπτά από τον 16ο έως τον 19ο αιώνα. Να δημιουργούν γλυπτικά - τρισδιάστατα έργα. Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν εκφραστικά και μορφοπλαστικά τα στοιχεία της γλυπτικής: επιφάνεια, όγκο, χώρο, κ.α. Να αντιλαμβάνονται και να εφαρμόζουν στα έργα τους τις έννοιες: 	<ul style="list-style-type: none"> Όγκος ως σύνθεση επιφανειών, χώρος. Γλυπτική και χώρος. Ανάγλυφο: από τις δύο στις τρεις διαστάσεις. Είδη ανάγλυφου: Ρηχό, μεσαίο, βαθύ. Σχέση κενού και πλήρους στη γλυπτική. Γεωμετρικές και οργανικές φόρμες. Αλληλεπίδραση υλικού, τεχνικής και της αισθητικής του τελικού 	<ul style="list-style-type: none"> Δημιουργούν ανάγλυφες και ολόγλυφες συνθέσεις από πηλό ή και γύψο. Δημιουργούν συνθέσεις με εύκαμπτα φύλλα μετάλλου. Δημιουργούν μορφές ή και φιγούρες με διάφορα υλικά. Εκπονούν ατομική ή ομαδική συνθετική εργασία – project/ τέχνημα, με θέμα τη γλυπτική. Επισκέπτονται μουσεία ή άλλους χώρους όπου εκτίθενται ή υπάρχουν γλυπτά. Κάνουν χρήση απλών φύλλων εργασίας, και δοκιμάζουν την χρήση καλλιτεχνικών σημειωματάρων (art

	<ul style="list-style-type: none"> - περίοπτο- ολόγλυφο γλυπτό, ανάγλυφο, κατασκευή στον χώρο. - Να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες. - Να γνωρίζουν χώρους που εκθέτουν έργα γλυπτικής. 	<p>έργου.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Βασικές μέθοδοι γλυπτικής: - Προσθετικός τρόπος (πηλός,πλαστελίνη, γύψος) - Αφαιρετικός τρόπος (πέτρα,μάρμαρο, φελιζόλ) 	<p>workbook/sketchbook) ως μέσο καταγραφής εντυπώσεων ή και εικόνων (με τη δημιουργία σκίτσων).</p>
	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τα στάδια κατασκευής της μάσκας και να δημιουργούν μάσκες ως έργα προσωπικής έκφρασης. 	<ul style="list-style-type: none"> - Μάσκα: - Θεατρική - Διακοσμητική - Κατασκευή μάσκας. 	<ul style="list-style-type: none"> - Κατασκευάζουν μάσκες με χρήση Papier-mâché, γυψόγαζας ή πηλού.
	<ul style="list-style-type: none"> -Να χρησιμοποιούν το χαρτί ή παρόμοιων ιδιοτήτων υλικά ως γλυπτικό-κατασκευαστικό μέσο 	<ul style="list-style-type: none"> - Καλλιτεχνικό δίπλωμα χαρτιού ή ανάπτυγμα: δημιουργία πολύεδρων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Κατασκευάζουν μορφές με δίπλωμα-ανάπτυγμα χαρτιών
Υλικά, μέσα και τεχνικές της Γλυπτικής			
<p>2.10</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τα υλικά και τα μέσα της γλυπτικής, τις βασικές τους χρήσεις και τεχνικές. - Να χρησιμοποιούν με αυξανόμενη ευχέρεια, διαφορετικά υλικά, εργαλεία και τεχνικές. 	<p>Υλικά: πηλός, γύψος, γυψόγαζα, ξύλο, μέταλλο, εύκαμπτα μεταλλικά πλέγματα και σύρματα, πλαστελίνη, μαλακά υλικά όπως το φελιζόλ.</p> <p>Μέσα: ειδικά εργαλεία, καβαλέτα.</p> <p>Τεχνικές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Απλές εφαρμογές γύψινων καλουπιών αρματούρα με εύκαμπτο πλέγμα και σύρμα, επικάλυψη με γυψόγαζα, επιζωγράφηση. - κατασκευή γλυπτικών συνθέσεων από φελιζόλ ή άλλα ελαφρά-υλικά - Μικτά υλικά, κατασκευές. - Μικρογλυπτική με χρήση ειδικών εργαλείων. 	<p>Ασκούνται:</p> <ul style="list-style-type: none"> - στη δημιουργία ανάγλυφων και ολόγλυφων μορφών με χρήση διαφορετικών υλικών και τεχνικών. - στην κατασκευή απλών γύψινων καλουπιών αποτυπώνοντας με ακρίβεια τις ανάγλυφες συνθέσεις τους. - στη δημιουργία γλυπτικών μορφών με γυψόγαζα, γύψο ή και με άλλα υλικά με χρήση απλής αρματούρας. - στην κατασκευή γλυπτικών συνθέσεων με βάση από φελιζόλ ή άλλα ελαφρά-απλά υλικά (χαρτομάζα, ύφασμα-τζίβα) τα οποία και επικαλύπτονται μερικώς ή πλήρως από γύψο, γυψόγαζα ή άλλα υλικά. - στη μικρογλυπτική δημιουργώντας μορφές, μικρά διακοσμητικά αντικείμενα, κοσμήματα ή και φιγούρες. - στη δημιουργία κατασκευών με μικτά υλικά.

Κεραμική			
2.11	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιλαμβάνονται και να εφαρμόζουν τις αισθητικές δυνατότητες της κεραμικής τέχνης. - Να γνωρίσουν και να κάνουν χρήση των υλικών, μέσων και τεχνικών της κεραμικής 	<ul style="list-style-type: none"> - Διακοσμητικά και εικαστικά κεραμικά. - Υλικά: ειδικοί πηλοί, χρώματα - Μέσα: ειδικά εργαλεία, καβαλέτα και φούρνοι κεραμικής. - Τεχνικές κεραμικής. 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν κεραμικά γλυπτά και διακοσμητικά ή χρηστικά αντικείμενα με πηλό. - Δημιουργούν γεωμετρικές ή οργανικές φόρμες. - Ψήνουν τα πήλινα αντικείμενα. Τα κεραμικά που παράγονται (biscuit) χρωματίζονται ή ζωγραφίζονται.
Κατασκευές στον χώρο			
2.12	<ul style="list-style-type: none"> - Να αναγνωρίζουν τις εκφραστικές δυνατότητες των κατασκευών στον χώρο, και να τις χρησιμοποιούν, κατασκευάζοντας ανάλογα έργα με αυξανόμενο βαθμό περιπλοκότητας και μορφικό/νοηματικό ενδιαφέρον. - Να πειραματίζονται στα έργα/κατασκευές τους με το στοιχείο της κίνησης. - Να εξερευνούν τις δυνατότητες κίνησης, ισορροπίας, και τα μορφικά χαρακτηριστικά των mobiles. - Να κατανοούν και να περιγράφουν τη σχέση των κινητικών έργων με άλλα γνωστικά πεδία (λ.χ. φυσική, μαθηματικά) 	<ul style="list-style-type: none"> - Κατασκευές στον χώρο στατικές ή και κινητικές. - Αναπτύγματα - Mobiles: - Αιώρηση, ισορροπία, τρόποι σύνδεσης και υλικά. 	<ul style="list-style-type: none"> - Πειραματίζονται με τις μορφοπλαστικές και νοηματικές δυνατότητες στατικών ή κινητικών κατασκευών με ετερόκλητα, ανακυκλώσιμα υλικά. - Δημιουργούν αναπτύγματα στον χώρο. - Κατασκευάζουν mobiles με διάφορα απλά υλικά ή και 'ανακυκλωμένα' μικροαντικείμενα. - Κάνουν συνθετικές εργασίες συνδέοντας τα mobiles με μαθηματικά, φυσική κ.α. ενώ προτείνουν και πραγματοποιούν διαθεματικές συνεργασίες. - Χρησιμοποίηση ανακυκλώσιμων και ανακυκλωμένων υλικών, ως πρώτη ύλη, για τη εκπόνηση σχετικών εργασιών.
Εγκατάσταση, Περιβάλλον			
2.13	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοούν και να περιγράφουν τις εγκαταστάσεις ως μορφή τέχνης διαφορετικής προσέγγισης στη σχέση έργου-θεατή. - Να δημιουργούν περιβάλλοντα-εγκαταστάσεις ως εικαστικό μέσο. 	<ul style="list-style-type: none"> - Εγκατάσταση, Περιβάλλον. - Τύποι και μορφές εγκαταστάσεων 	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν επεξεργάζονται λύσεις, προτάσεις για δημιουργία εγκαταστάσεων σε συγκεκριμένο χώρο. - Μετατρέπουν ένα χώρο με απλές επεμβάσεις και λιτά υλικά αλλάζοντας την ατμόσφαιρα ή και τη λειτουργία του. - Συγκρίνουν μία εγκατάσταση με ένα περίοπτο γλυπτό, και συζητούν τη διαφορετική σχέση θεατή και έργου όταν

			κανείς βρίσκεται μέσα σε αυτό.
Assemblage			
2.14	<ul style="list-style-type: none"> - Να δημιουργούν πρωτότυπες συνθέσεις ή και κατασκευές, δύο ή κυρίως τριών διαστάσεων, με χρήση ετερόκλητων, υλικών, αντικειμένων, αποκομμάτων ή θραυσμάτων και να προσδίδουν νόημα στα έργα τους εργαζόμενοι γύρω από μια θεματική. 	Assemblage.	<ul style="list-style-type: none"> - Τοποθετούν αντικείμενα ή μικρά έργα συρτάρι τυπογραφείου ή παρόμοιο συρτάρι με εγκάρσια χωρίσματα και δημιουργούν ιδιότυπες και παράδοξες παραθέσεις με αισθητικό και νοηματικό ενδιαφέρον
Κολάζ			
2.15	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν με αυξανόμενο βαθμό μορφικής αρτιότητας τεχνικές του κολάζ εκφράζοντας ιδέες-νοήματα- συναισθήματα 	<ul style="list-style-type: none"> - Κολάζ (Collage). - κολάζ με κομμάτια έγχρωμου χαρτιού, φωτογραφιών, γραμμάτων-φράσεων. - κολάζ και απόδοση χώρου. 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν με κολάζ παράδοξες ή και χιουμοριστικές εικόνες. - Χρησιμοποιούν το κολάζ σαν μέσο μετασχηματισμού μιας εικόνας που έχουν οικειοποιηθεί (π.χ. φωτογραφία από διαφημιστικό έντυπο).
Στοιχεία Φωτογραφίας			
2.16	<ul style="list-style-type: none"> - Να αναγνωρίζουν τη φωτογραφία ως εικαστική τέχνη τα είδη τους δημιουργούς τις διαφορετικές σχολές. - Να χρησιμοποιούν τη φωτογραφία με αυξανόμενο βαθμό ευχέρειας ως εικαστικό και εκφραστικό μέσο. - Να γνωρίζουν τις διαφορετικές λειτουργίες και ρόλους της φωτογραφίας. - Να κατανοούν και να περιγράφουν τη φωτογραφία ως: <ul style="list-style-type: none"> - Μέσο καταγραφής - εικαστικό μέσο - μέσο σχολιασμού κοινωνικών ή περιβαλλοντικών θεμάτων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Φωτογραφία ως τέχνη: είδη, δημιουργοί και έργα. - Φωτογραφία ως εικαστικό μέσο: Αρχές σύνθεσης, έλεγχος κάδρου, εξισορρόπηση μορφικών στοιχείων, γωνίες λήψης, φωτιστικές συνθήκες, σύνθεση πλάνων. - Βασικές αρχές οπτικής, camera obscura, αναλογική και ψηφιακή φωτογραφία. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ασκοούνται σε φωτογραφίες από στιγμιότυπα, σκηνοθετούν προσεκτικά φωτογραφίες, κάνουν πορτραίτα ή άλλες φωτογραφίσεις. - Δοκιμάζουν διαφορετικές συνθετικές και μορφικές λύσεις. - Δημιουργούν σειρές φωτογραφιών με θεματικό άξονα.

Στοιχεία Κινηματογράφου			
2.17	- Να κατανοούν και να σχολιάζουν κριτικά την καλλιτεχνική, αισθητική και νοηματική πλευρά του μέσου.	- Μορφικά στοιχεία του κινηματογράφου: - φωτογραφία, πλάνα, μοντάζ, ρυθμός, κίνηση κάμερας, ηχητική επένδυση,	- Παρακολουθούν ταινίες σταθμούς από την ιστορία του κινηματογράφου.
Animation			
2.18	- Να αντιλαμβάνονται τη φύση της κινούμενης εικόνας - Να δημιουργούν σειρές σχεδίων σε μπλοκάκια που δίνουν την αίσθηση της κίνησης (Flipbook)	- Flipbook, Θαυματοτρόπιο.	- Δημιουργούν σειρές σχεδίων σε μπλοκάκια με ημιδιαφανή φύλλα, που αποκτούν κίνηση με γρήγορο ξεφύλλισμα
Στοιχεία Ψηφιακής Τέχνης- Digital Art			
2.19	- Να χρησιμοποιούν απλά προγράμματα επεξεργασίας εικόνας με σκοπό να διαμορφώσουν μορφοπλαστικά την εικόνα.	- Γνωριμία με τα διαθέσιμα ψηφιακά προγράμματα επεξεργασίας εικόνας μέσω του σχολικού δικτύου.	- Επεξεργάζονται με απλά προγράμματα φωτογραφίες, η ψηφιοποιημένες εικόνες έργων. - Δημιουργούν συνθέσεις στον υπολογιστή με απλά γεωμετρικά και επίπεδα σχήματα.
Στοιχεία Performance - happening			
2.20	- Να κατανοήσουν την έννοια του χάπενινγκ ή της performance σε αντιδιαστολή με τη θεατρική πράξη και τη δραματοποίηση.	- Χάπενινγκ - Performance	- Επιλέγουν ένα ζήτημα που θέλουν να θίξουν. Μετά από ομαδικό διάλογο, προτάσεις και προετοιμασία, σκηνοθετούν μια συντονισμένη δράση – χάπενινγκ - Πειραματίζονται με το μέσο του χάπενινγκ με ενεργητικότητα και στοχεύουν σε δράση-πράξη που να έχει θέμα, μορφή και νόημα.
Στοιχεία Αρχιτεκτονικής			
2.21	- Να αντιλαμβάνονται την αρχιτεκτονική ως μορφή δημιουργίας - Να κατανοούν τα στάδια	- Αρχιτεκτονικές μορφές: κοινωνική, ιστορική και γεωγραφική προσέγγιση.	- Δημιουργούν σκαριφήματα ή και σχέδια αρχιτεκτονικής πρότασης.

	<p>σύλληψης, ανάπτυξης, οργάνωσης και διεκπεραίωσης μιας αρχιτεκτονικής ιδέας, περιβάλλοντος).</p>	<p>Ο ρόλος του προσχέδιου στην αρχιτεκτονική</p>	<p>Καταγράφουν φωτογραφικά αρχιτεκτονικά στοιχεία, μέλη ή κτήρια που βρίσκουν ενδιαφέροντα.</p> <p>Πραγματοποιούν επισκέψεις σε αρχιτεκτονήματα με ειδικό ενδιαφέρον.</p>
Μακέτα Σκηνικών, Σκηνικά-στοιχεία σκηνογραφίας			
2.22	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν το έργο Ελλήνων και ξένων σκηνογράφων. - Να είναι σε θέση να κατασκευάζουν με απλά υλικά μακέτες σκηνικών για θεατρικές παραστάσεις του σχολείου τους ή για θεατρικά έργα που επιλέγουν. - Να συνδέουν τα μορφικά χαρακτηριστικά των σκηνικών με το ύφος, τη διάθεση και το νόημα του θεατρικού έργου και να κατανοούν τα σκηνικά ως οργανικό μέρος της θεατρικής παράστασης. - Να κατασκευάζουν σκηνικά με απλά υλικά εφαρμόζοντας τις προτάσεις που έκαναν με σχέδια, μακέτες και να κάνουν τις κατάλληλες αναπροσαρμογές. - Να γνωρίζουν, να κατανοούν και να σχολιάζουν τη σχέση της σκηνογραφίας με τις εικαστικές τέχνες καθώς και με άλλα πεδία και επαγγέλματα. 	<ul style="list-style-type: none"> - Σκηνικά: μακέτες για θεατρικές παραστάσεις. - Σκηνικά και κατάλληλες λύσεις υλικών, μορφών, σύνθεσης, φωτισμού σε σχέση με το ύφος τη διάθεση και το νόημα του θεατρικού έργου. - Ζωγραφική και Σκηνικά-σκηνογραφία: ιστορική αναδρομή, παραδείγματα από την Ελλάδα και τον υπόλοιπο κόσμο, αρχαία, νεώτερη, σύγχρονη εποχή. - Σκηνικά: αναπαραστατική-ψευδαισθησιακή ζωγραφική αντιμετώπιση αφαιρετικές, λιτές εικαστικές προσεγγίσεις. 	<ul style="list-style-type: none"> - Κατασκευάζουν με απλά υλικά μακέτες σκηνικών σε κλίμακα, για θεατρικά έργα που επιλέγουν. - Δημιουργούν σκηνικά και καταλήγουν συνεργατικά στις καταλληλότερες λύσεις υλικών, μορφών, σύνθεσης, φωτισμού. - Εκπονούν ατομική ή ομαδική συνθετική εργασία – project/τέχνημα, με θέμα σκηνικό από παραστάσεις Αρχαίου Ελληνικού δράματος.
Στοιχεία Διακοσμητικής και σχεδιασμού χρηστικού αντικειμένου.			
2.23	<ul style="list-style-type: none"> - Γνωρίζουν τη διακοσμητική τέχνη. - Να είναι σε θέση να σχεδιάζουν και να κατασκευάζουν διακοσμητικά αντικείμενα. 	<p>Σχεδιασμός και Κατασκευή διακοσμητικών αντικειμένων.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Σχεδιάζουν και δημιουργούν απλά διακοσμητικά ή χρηστικά αντικείμενα. - Καταγράφουν τις προτάσεις για υλικά, μοτίβα, χρώματα κάνοντας υποσημειώσεις στο περιθώριο των σχεδίων τελικής πρότασης

	<ul style="list-style-type: none"> - Να δημιουργούν σχέδια και να κατασκευάζουν προπλάσματα για χρηστικά αντικείμενα συνδέοντας μορφή και λειτουργικότητα - Να εφαρμόζουν το βιομηχανικό σχέδιο ως διαδικασία μελέτης και επεξεργασίας ιδεών, όπου επιλύονται αισθητικά και λειτουργικά προβλήματα. - Να γνωρίζουν σχετικά επαγγέλματα. - Να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες, να συνεργάζονται και να συζητούν ιδέες πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη δημιουργία έργου. - Να γνωρίζουν βιωματικά στοιχεία σχεδιασμού υφάσματος και ενδύματος - Να δημιουργούν σχέδια και να κατασκευάζουν κοσμήματα από απλά υλικά. 	<ul style="list-style-type: none"> - Χρηστικά αντικείμενα: σχέση μορφής και λειτουργικότητας. - Η αισθητική αξία του χρηστικού αντικειμένου και η σημασία της. - Σχολές arts and crafts, Bauhaus. - Στοιχεία σχεδιασμού υφάσματος και ενδύματος. - Κόσμημα. 	<ul style="list-style-type: none"> (annotation), και προχωρούν στην κατασκευή. - Σχεδιάζουν και κατασκευάζουν χρηστικά αντικείμενα με αυξανόμενο βαθμό λειτουργικής και αισθητικής αξίας από απλά, - 'ανακυκλωμένα' υλικά ή από πηλό όπως πιάτα, βάζα, μολυβοθήκες. - Καταγράφουν με επιμέλεια τα στάδια πραγματοποίησης ενός κατασκευαστικού project, από τα αρχικά προσχέδια διερεύνησης, στα τελικά σχέδια υλοποίησης – κατασκευής. - Σχεδιάζουν και προτείνουν απλές εφαρμογές με design υφάσματος. - Δημιουργούν κοσμήματα, με διάφορα υλικά.
Στοιχεία Γραφιστικής			
2.24	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοούν και να αναγνωρίζουν τον ρόλο της γραφιστικής στην οπτική διαμόρφωση προϊόντων και εντύπων - Να είναι σε θέση να σχεδιάζουν απλά θέματα γραφιστικής με αντίστοιχο της ηλικίας τους βαθμό δυσκολίας και αισθητικών απαιτήσεων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ρόλος και σημασία της Γραφιστικής, - Θέματα γραφιστικής όπως εξώφυλλο βιβλίου, λογότυπο, ετικέτα προϊόντος, σελιδοδείκτες, γραμματοσειρά. 	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν, σχολιάζουν και αξιολογούν αισθητικά παραδείγματα από την εξέλιξη μιας γραφιστικής λύσης (π.χ. μπουκάλια γνωστού αναψυκτικού ή ποτού) στον χρόνο. - Δημιουργούν: - λογότυπο του τμήματος ή του σχολείου τους - δικές τους πρωτότυπες γραμματοσειρές, --μακέτες για έντυπα σχολικών εκδηλώσεων.
Κόμικς, Εικονογράφηση			

2.25	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιλαμβάνονται τα κόμικς ως αφηγηματική μορφή τέχνης, που ενσωματώνει σχέδιο/ζωγραφική. - Να εντοπίζουν και να σχολιάζουν σχέσεις και ομοιότητες με εικαστικές τέχνες όπως κινηματογράφο, χαρακτική. . 	<ul style="list-style-type: none"> - Κόμικς ως: διασκεδαστικά ή και συγκινητικά αφηγήματα. εικαστικά -σχεδιαστικά έργα. - Κόμικς ως αφήγηση γλωσσική και εικαστική 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν ήρωες, συνθέτουν πλοκή, και συνδέουν τη διάθεση του σεναρίου με το εικαστικό ύφος των Κόμικς που δημιουργούν. - Μελετούν κόμικς και περιγράφουν τους και συναισθηματικούς και νοητικούς μηχανισμούς στους οποίους βασίζεται το χιούμορ (έκπληξη, ανατροπή, παράδοξοι συνδυασμοί, υπερβολή, γκροτέσκο κ.α.) και κάνουν εφαρμογές σε δικά τους έργα.
	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιλαμβάνονται την αλληλεπίδραση εικονογράφησης και γραπτού κειμένου στα βιβλία ή άλλα έντυπα. - Να εικονογραφούν ποιήματα/λογοτεχνικά κείμενα με χρήση ασπρόμαυρων υλικών σχεδίου, χαρακτικά, ζωγραφική με ξυλομπογιές ή υδατοδιαλυτά χρώματα, συνδέοντας το ύφος του κειμένου με αυτό της εικόνας. 	<ul style="list-style-type: none"> - Εικονογράφηση βιβλίων. - Εικονογραφήσεις χειρογράφων. - Εικονογράφηση λευκωμάτων φυτών, ζώων, τοπίων από περιηγητές, φυσιοδίφες, ερευνητές (16ος – 20ος αι.). - Σύγχρονες εικονογραφήσεις παιδικών βιβλίων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Εικονογραφούν κείμενα λογοτεχνών ή και δικά τους.
ΤΡΙΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
ενδεικτικά: 55 διδακτικές ώρες			
Α/Α	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Σημείο, Γραμμή			
3.1	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίσουν καλλιτέχνες στο έργο των οποίων το σημείο και η γραμμή αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία και να ανακαλύψουν τον ρόλο τους ως στοιχείων της εικαστικής σύνθεσης. - Να κατανοούν το εκφραστικό και δομικό νόημα του σημείου και της γραμμής στο εικαστικό έργο και να 	<ul style="list-style-type: none"> - Σημείο: σταθερό, ασταθές, κινούμενο σημείο πυκνότητα σημείων - Γραμμή: ευθεία, οριζόντια, κάθετη, κατακόρυφη, πλάγια, καμπύλη, σπειροειδής, κυματοειδής, τεθλασμένη, συνεχόμενη, διακεκομμένη 	<ul style="list-style-type: none"> - Εμπνέονται από το έργο καλλιτεχνών, μελετούν και πειραματίζονται με τη γραμμή και το σημείο χρησιμοποιώντας διάφορα υλικά και μέσα. - Χρησιμοποιούν τη γραμμή και το σημείο για να εκφράσουν συναισθήματα και παράγουν έργα με έμπνευση από τον χώρο της χαρακτικής, της καλλιγραφίας, κλπ. - Φιλοτεχνούν έργα

	<p>προβαίνουν σε ανάλογες μορφοποιήσεις</p> <p>- Να εκφράζουν συναισθήματα και να αποδίδουν νόημα στις εικαστικές εργασίες τους χρησιμοποιώντας σημεία και γραμμές με ποικίλα υλικά και μέσα.</p>	<p>- γραμμή όριο περιγράμμα</p> <p>- Γραμμές: - τεμνόμενες, παράλληλες - πυκνότητα γραμμών.</p>	<p>εστιάζοντας στην εκφραστικότητα των σημείων και των γραμμών.</p> <p>- Μελετούν το Σημείο και τη γραμμή - στην Προϊστορική τέχνη, - στην Αγγειογραφία, - σε παιδικές εικονογραφήσεις, - ακολούθως δημιουργούν σκίτσα, σχέδια, χαρακτηριστικά ή και έργα με άλλα εικαστικά μέσα.</p>
Σχήμα, Φόρμα			
3.2	<p>- Να αντιληφθούν τη σημασία του σχήματος και της φόρμας στις τέχνες και να διακρίνουν τα οργανικά και γεωμετρικά σχήματα.</p> <p>- Να αξιοποιούν τις εκφραστικές και νοηματικές του σχήματος και της φόρμας σε νέα περιβάλλοντα ή συνθήκες επιλέγοντας σύγχρονα υλικά, μέσα και τεχνικές.</p> <p>- Να καλλιεργήσουν την ευρηματικότητα, την επινοητικότητα και τη δημιουργική φαντασία.</p>	<p>- Γεωμετρικό/οργανικό σχήμα - Ανοιχτή/ κλειστή φόρμα - Επίπεδο</p>	<p>- Εκτελούν απλές και σύνθετες ασκήσεις με ποικίλια οργανικών και γεωμετρικών σχημάτων και δημιουργούν έργα μικτής τεχνικής.</p> <p>- Παρατηρούν, μελετούν, συγκρίνουν και ανάγουν τις φυσικές μορφές σε γεωμετρικές φόρμες.</p> <p>- Δημιουργούν διάφορες εκδοχές του ίδιου θέματος με χρήση απλών υλικών και αντικειμένων (Collage, Assemblage, Μικτές Τεχνικές).</p> <p>- Μελετούν το σχήμα και τη φόρμα: - στα γλυπτά των Γοθικών Καθεδρικών ναών, - στους ζωγράφους της πρώιμης αναγέννησης - σε Νεοκλασικιστικά έργα - ακολούθως δημιουργούν έργα δίνοντας έμφαση στη φόρμα και το σχήμα με διάφορα μέσα και τεχνικές.</p>
Κλίμακες, Αναλογίες.			
3.3	<p>- Να γνωρίσουν την έννοια της κλίμακας και να εφαρμόζουν στην πράξη βασικούς κανόνες μέτρησης και αναλογιών.</p> <p>- Να εφαρμόζουν τις αποκτηθείσες γνώσεις για τις κλίμακες και τις αναλογίες σε</p>	<p>- Μέτρο - Σμίκρυνση - Μεγέθυνση - Αναλογία - Κάνναβος - Παράθεση - Σύγκριση</p>	<p>- Συζητούν τις έννοιες της κλίμακας και της αναλογίας βάση παραδειγμάτων (χάρτες, μακέτες, σχέδια κλπ.) αφομοιώνοντας τη γνώση με ασκήσεις εκ του φυσικού και άλλες συνθέσεις.</p> <p>- Ασκούνται στην απεικόνιση</p>

	<p>διαφορετικές συνθήκες.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να αξιοποιούν τις γνώσεις, τη φαντασία και την ευρηματικότητα για τη δημιουργία ατομικών ή ομαδικών εικαστικών εργασιών δύο ή και τριών διαστάσεων, σε διάφορες κλίμακες και αναλογίες. 		<ul style="list-style-type: none"> - με συνθέσεις αντικειμένων ή με αναπαράσταση χώρων ή άλλων θεμάτων εκ του φυσικού. - Ασκοούνται στις μετρήσεις μοντέλων. - Σχεδιάζουν και υλοποιούν project εξωραϊσμού του σχολικού χώρου εφαρμόζοντας στην πράξη τις γνώσεις για τις κλίμακες και τις αναλογίες. - Εργάζονται ατομικά ή ομαδικά και δημιουργούν δισδιάστατες ή τρισδιάστατες κατασκευές, μακέτες ή αντικείμενα εφαρμόζοντας τις αποκτηθείσες γνώσεις για τις αναλογίες και τις κλίμακες. - Μελετούν Κλίμακες - αναλογίες: - στον Σουρρεαλισμό - στην Ρώσικη Πρωτοπορία
Δομή, Σύνθεση			
3.4	<ul style="list-style-type: none"> - Να αναγνωρίζουν την οργανική και γεωμετρική δομή και τις σχέσεις μεγεθών και αναλογιών στα έργα τέχνης και τις εργασίες τους. - Να κάνουν εμπρόθετη χρήση των αρχών και των μορφοπλαστικών στοιχείων της σύνθεσης. - Να αναπτύξουν δεξιότητες χειρισμού, των αρχών της σύνθεσης σε συνάρτηση με τα μορφοπλαστικά στοιχεία. - Να κατανοήσουν τη σημασία του ρυθμού στη φύση, τη ζωή και την τέχνη. - Να εντάσσουν το ρυθμό ως εκφραστικό στοιχείο στα έργα τους 	<ul style="list-style-type: none"> - Μέγεθος – κλίμακα – αναλογία - Αρχές σύνθεσης: - συμμετρία - ασυμμετρία - επανάληψη - αρμονία - αντίθεση - ένταση - ιεράρχηση - ενότητα - ποικιλία - ρυθμός - ισορροπία - ομοιότητα - συγγένεια - έμφαση 	<ul style="list-style-type: none"> - Σχεδιάζουν συνθέσεις με περιορισμούς για αφομοίωση των βασικών αρχών της σύνθεσης ασκούμενοι στη τοποθέτηση, τους άξονες, τις αναλογίες, τις σχέσεις. - Δημιουργούν σειρές έργων με το ίδιο θέμα με στόχο τη διαφοροποίηση των συνθέσεων επιλέγοντας ποικίλους συνθετικούς τρόπους που προσδίδουν νέες αξίες στο έργο. - Δημιουργούν ρυθμούς με επανάληψη χρωμάτων, σχημάτων, ματιέρας κλπ. - Μελετούν την έννοια του οπτικού βάρους, αντιλαμβάνονται τις αλληλεπιδράσεις των οπτικών στοιχείων και αναγνωρίζουν την ποικιλία τρόπων επίτευξης

	<p>αξιοποιώντας ποικίλες τεχνικές και υλικά.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν τρόπους οργάνωσης της σύνθεσης (συμμετρία, ασυμμετρία, ισοδυναμία, ισορροπία) και να επιδιώκουν την ισορροπία εντοπίζοντας και ορίζοντας τα οπτικά βάρη με συνεχή διερεύνηση προβληματισμό, και μετασχηματισμό. 		<p>ισορροπίας μέσα από εμπρόθετη διαχείριση των μορφικών στοιχείων.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Μελετούν με εικαστικά μέσα δομή και σύνθεση σε έργα: - στον Εμπρεσιονισμό - στον Μεταεμπρεσιονισμό - στον Σουρεαλισμό - στον Φουτουρισμό, ακολούθως, δημιουργούν έργα όπου δοκιμάζουν δομικές –συνθετικές διευθετήσεις, αντλώντας έμπνευση από τη μελέτη τους.
Άξονες, Κατεύθυνση			
3.5	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν τον ρόλο και τη σημασία των αξόνων στην οργάνωση του σχεδίου και της σύνθεσης και να αντιληφθούν τη συμβολή τους στην οργάνωση των μορφικών στοιχείων. - Να αντιληφθούν τον ρόλο και τη σημασία της κατεύθυνσης στην αισθητική ποιότητα της εικαστικής εργασίας. - Να αντιληφθούν ότι οι σχεδιαστικές επιλογές προοικονομούν το περιεχόμενο του έργου και επηρεάζουν το τελικό αποτέλεσμα. 	<ul style="list-style-type: none"> - Κύριοι άξονες - Καθετότητα - Κάθετοι άξονες - Οριζόντιοι άξονες - Παραλληλία - Παράλληλοι άξονες - Πλάγιοι άξονες - Κλίσεις - Οπτική οργάνωση - Οπτική λογική - Κατεύθυνση 	<ul style="list-style-type: none"> - Μελετούν την έννοια της οπτικής οργάνωσης του σχεδίου με έμφαση στον ρόλο των αξόνων και ασκούνται με συνθέσεις εκ του φυσικού. - Ασκούνται στις κλίσεις με συνθέσεις εκ του φυσικού και μελετούν τον ρόλο της κατεύθυνσης στην εικαστική τους εργασία. - Ασκούνται στην οργάνωση συνθέσεων και οξύνουν την οπτική τους λογική συζητώντας στην τάξη προσχέδια, σκίτσα και δοκίμια αναζητώντας λύσεις για ορθές σχεδιαστικές επιλογές - Μελετούν τους άξονες και την κατεύθυνση: - στη σουρεαλιστική ζωγραφική - στη φουτουριστική ζωγραφική - στη Ρώσικη Πρωτοπορία - στη μεξικάνικη τοιχογραφία - ακολούθως, δημιουργούν έργα επηρεασμένα από τη μελέτη τους.
Τόνος, Φωτοσκίαση			
3.6	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν τη σημασία του φωτός στη φύση, την ζωή και την 	<ul style="list-style-type: none"> - Φως - ημίφως - σκιά - απόλυτος τόνος - φαινόμενος (-φαινομενικός) 	<ul style="list-style-type: none"> - Φωτογραφίζουν σειρές αντικειμένων, μορφών ή πορτρέτων εστιάζοντας στη

	<p>τέχνη και τη σημασία του τόνου στην οικοδόμηση της μορφής και του περιεχομένου του έργου τέχνης.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να παρατηρήσουν τη σημασία του τόνου στην οικοδόμηση του όγκου, του χώρου, του βάθους και να αντιληφθούν την επιρροή του φωτισμού και των εφαρμοζόμενων τεχνικών στο τελικό έργο. - Να προβαίνουν σε ορθές επιλογές μορφικών στοιχείων και τεχνικών απόδοσης του τόνου στις διάφορες μορφές τέχνης (ζωγραφική, σχέδιο, χαρακτική, κλπ). 	<p>τόνος</p> <ul style="list-style-type: none"> - κύρια – ερριμμένη σκιά - πηγή (εστία) φωτός - φυσικό - τεχνητό φως - τονικό σχέδιο - τονικές διαβαθμίσεις - φωτοσκίαση - κιαροσκούρο - ατμόσφαιρα - πλαστικότητα 	<p>χρήση του φωτισμού και την απόδοση του τόνου και χρησιμοποιούν τα έργα τους για να ασκηθούν σε τονικές κλίμακες 5 ή περισσότερων τόνων.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ασκοούνται στη σχεδίαση εκ του φυσικού με φυσικό φως ή και τεχνητούς φωτισμούς εστιάζοντας στην απόδοση του όγκου, του χώρου και του βάθους με έμφαση στην απόδοση του τόνου και στη χρήση θερμών και ψυχρών χρωμάτων στις σκιές. - Πειραματίζονται με την απόδοση της φωτοσκίασης σε διαφορετικά πεδία των εικαστικών τεχνών δημιουργώντας έργα με προσωπικό περιεχόμενο. - Μελετούν τον τόνο και το φώς: - στον Μανιερισμό /στα έργα του Δ. Θεοτοκόπουλου - στο Μπαρόκ /στα έργα του Ρέμπραντ - στον Εμπρεσιονισμό - τον μεταεμπρεσιονισμό - στη Μεταφυσική ζωγραφική/στα έργα του De Chirico. - ακολούθως, δημιουργούν σχέδια, σκίτσα ή έργα με άλλα εικαστικά μέσα: εμπνευσμένα από τη μελέτη τους.
Υφή, Ματιέρα			
3.7	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοούν την εκφραστική λειτουργία της υφής να χρησιμοποιούν εμπρόθετα τις υφές με εκφραστικό νόημα. - Να αντιλαμβάνονται και να περιγράφουν διαφορετικές υφές στη ζωγραφική, τη γλυπτική, τη χαρακτική και στις άλλες τέχνες. - Να συνεργάζονται στη 	<p>Υφή:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τραχιά, - λεία, - απαλή, - σκληρή, - βελούδινη, κλπ. υφή. <p>Υφή – ματιέρα ως μορφικό στοιχείο σε έργα αφηρημένου εξπρεσιονισμού</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Εξερευνούν τις υφές και τα συναισθήματα που προκαλούν και ετοιμάζουν ματιέρες, κολλάζ, φροτάζ, ασαμπλάζ κλπ. - πειραματιζόμενοι με ποικίλα υλικά και τεχνικές (πηχτό χρώμα, τύπωμα, στάξιμο, φύσημα με καλαμάκι, σφουγγάρι, κλπ.). - Πειραματίζονται και προετοιμάζουν ποικίλες ματιέρες για τη δημιουργία

	βάση κοινών στόχων και να καλλιεργούν την εμπιστοσύνη, την αμοιβαία κατανόηση την αλληλοβοήθεια		<p>νέων έργων μικτής τεχνικής, χαρακτηριστικών, στα οποία προσδίδουν νόημα.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μελετούν: - την υφή – ματιέρα ως μορφικό στοιχείο σε έργα ζωγραφικής από τις περιόδους μπαρόκ και μανιερισμού. - την απόδοση της υφής υλικών ως θέμα σε έργα (π.χ. αναγεννησιακά από την Κεντρική και Βόρεια Ευρώπη). - και δημιουργούν έργα εμπνευσμένα από τις παρατηρήσεις τους.
Χρώμα			
3.8	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίσουν τη λειτουργία του χρώματος στις διάφορες μορφές τέχνης. - Να γνωρίσουν τα βασικά στοιχεία της χρωματικής θεωρίας (βασικά, συμπληρωματικά, ουδέτερα, θερμά-ψυχρά, γήινα κ.ά. χρώματα) και να εφαρμόζουν τις γνώσεις τους στην εικαστική πράξη. - Να γνωρίσουν τις ιδιότητες των χρωμάτων (τόνος, ένταση, απόχρωση) και τη βασική θεωρία για τις χρωματικές σχέσεις (αρμονία, αντίθεση κλπ) εφαρμόζοντας τις γνώσεις τους δημιουργικά. - Να αντιληφθούν πως τα χρώματα οικοδομούν την ατμόσφαιρα του έργου και να αποδίδουν με διάφορους τρόπους τη φύση και τον περιβάλλοντα κόσμο. - Να αποκτήσουν εμπειρίες και γνώσεις 	<p>Τόνος χρώματος, απόχρωση, ένταση-βαθμός κορεσμού, καθαρό χρώμα, βασικά-δευτερεύοντα, ουδέτερα - γήινα χρώματα, συμπληρωματικά, θερμά - ψυχρά χρώματα, αρμονικά χρώματα, ολιγοχρωμία-πολυχρωμία, χρωματικοί συνδυασμοί, χρωματικός κύκλος, χρώματα της ίριδος, χρωματική γκάμα/κλίμακα, συμβολισμός χρωμάτων,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ασκοούνται με διάφορα υλικά με στόχο την κατανόηση της λειτουργίας του χρώματος σε διάφορες μορφές τέχνης. - Ασκοούνται, σε βασικές κατηγορίες χρωμάτων επεκτείνοντας την έρευνα σε διάφορα εικαστικά μέσα. - Ασκοούνται σε κλίμακες τόνων και αποχρώσεων, σε χρωματικές σχέσεις: (αρμονίες, αντιθέσεις κλπ.) με θέματα ελεύθερα ή εκ του φυσικού και μελετούν την αλληλεπίδραση των χρωμάτων με χρήση ποικίλων υλικών και τεχνικών. - Εστιάζουν στον συμβολισμό των χρωμάτων μέσα από θέματα ικανά να αναδείξουν τη χρωματική επίδραση στην ατμόσφαιρα του έργου και πειραματίζονται εμπνεόμενοι από παραδείγματα έργων τέχνης. - Αναζητούν την προσωπική

	που επιτρέπουν την ορθή επιλογή χρωμάτων στην αναζήτηση έκφρασης και νοήματος.		παλέτα και τα υποκειμενικά χρώματα μέσα από συνειδητή έρευνα και πειραματίζονται αναζητώντας σχέσεις αρμονίας ή αντίθεσης. - Μελετούν το χρώμα και τη χρωματική ατμόσφαιρα στο Μπαρόκ, το Ροκοκό και τη ρομαντική ζωγραφική, - τον Εμπρεσιονισμό, - τον Μεταεμπρεσιονισμό, - τον Κυβισμό, - το Φωβισμό. δημιουργώντας έργα με διάφορες τεχνικές.
Αντιθέσεις			
3.9	<ul style="list-style-type: none"> - Να προβληματιστούν σχετικά με την εικαστική συγγένεια ή αντιπαράθεση των μορφικών, δομικών και εκφραστικών στοιχείων του εικαστικού έργου. - Να ανακαλύπτουν τρόπους αξιοποίησης των διαθέσιμων στοιχείων, για την προβολή ιδεών και νοήματος εστιάζοντας στις αρχές της αντίθεσης ή της ενότητας. 	<ul style="list-style-type: none"> - Συνοχή - Ποικιλία-διαφοροποίηση - Συγγένεια-συνάφεια - Ιεράρχηση 	<ul style="list-style-type: none"> - Ασκοούνται σε θέματα που εστιάζουν στις συνθετικές αρχές της αντίθεσης και της ενότητας αξιοποιώντας τα εικαστικά μέσα προς την κατεύθυνση της ικανοποίησης συγκεκριμένης συνθήκης - Αναλύουν τους τρόπους και τα μέσα που αξιοποίησαν. - Ασκοούνται στη δημιουργία έργων με αντίθεση στη σύνθεση, τον τόνο το χρώμα, το σχήμα, την κλίμακα. - Μελετούν την αντίθεση και την ενότητα: <ul style="list-style-type: none"> - στον Σουρεαλισμό - στον Εξπρεσιονισμό, - στον Φουτουρισμό. δημιουργώντας έργα εμπνευσμένα από τη μελέτη τους, με έμφαση στις αντιθέσεις και την ποικιλία.
Όγκος			
3.10	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιλαμβάνονται έννοιες που σχετίζονται με τον όγκο (εσωτερικό-εξωτερικό, κενό γεμάτο κλπ). και να επιλέγουν τα κατάλληλα μορφικά στοιχεία για την 	<ul style="list-style-type: none"> - Όγκος: - ως σύνθεση επιπέδων - τρισδιάστατο - μετωπική όψη - πλάγια όψη - πολλαπλές όψεις - στερεές μορφές 	<ul style="list-style-type: none"> - Παρατηρούν και σχεδιάζουν στερεά αντικείμενα εστιάζοντας στην απόδοση του όγκου και ασκούνται στις τονικές διαβαθμίσεις με ποικιλία υλικών και τεχνικών.

	<p>απόδοση του όγκου.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοούν και να αξιοποιούν δημιουργικά τη λειτουργία των εικαστικών στοιχείων στο πλαίσιο ποικίλων τεχνοτροπιών ή μορφών τέχνης. - Να χρησιμοποιούν με φαντασία τεχνικές, υλικά και μέσα για τη δημιουργία έργων με προσωπική διάθεση και ύφος. - Να αντιληφθούν τη σημασία των μετρήσεων στη δημιουργία περίοπτων μορφών με ορθές και αρμονικές αναλογίες. - Να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν στην πράξη ποικίλες τεχνικές κατασκευής τρισδιάστατων συνθέσεων με διάφορα υλικά. 	<p>Βασικά στερεά (κύβος- κύλινδρος- κώνος- σφαίρα- πυραμίδα).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Όγκος στη γλυπτική. - Ψευδαισθησιακός φωτοσκίαση - όγκος και τονική απόδοση - όγκος και χρωματική απόδοση - Όγκος στην ζωγραφική 	<ul style="list-style-type: none"> - Ασκούνται σε διάφορα πεδία των εικαστικών τεχνών εφαρμόζοντας ποικίλους τρόπους και τεχνικές απόδοσης του όγκου των μορφών και των αντικειμένων και δημιουργούν έργα τριών διαστάσεων. - δημιουργούν απλά και λειτουργικά χρηστικά αντικείμενα ή τρισδιάστατες κατασκευές διαφόρων τύπων (φρίζες, ανάγλυφα, ολόγλυφα κλπ) χρησιμοποιώντας ποικίλα υλικά και τεχνικές. - Οι μαθητές ασκούνται στις μετρήσεις και δημιουργούν περίοπτες μορφές με ορθές και αρμονικές αναλογίες. - Ασκούνται στην κεραμική, την πλαστική, το design, τις κατασκευές, κλπ. και δημιουργούν τρισδιάστατες συνθέσεις με ποικίλα υλικά. - Μελετούν τον όγκο σε έργα από διάφορες περιόδους.
Χώρος, Βάθος			
3.11	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφτούν την έννοια του εικαστικού χώρου και να αναλύουν τα χαρακτηριστικά του. - Να αντιλαμβάνονται και να αποδίδουν τον χώρο σε έργα δύο και τριών διαστάσεων. - Να διακρίνουν τη μορφή και το φόντο/(αρνητικό) χώρο στα έργα τέχνης και στην εικαστική τους εργασία. 	<p>Χώρος:</p> <ul style="list-style-type: none"> - πραγματικός - κατασκευασμένος - ψευδαισθητικός - ζωγραφικός, - θετικός- αρνητικός χώρος - κενός/γεμάτος χώρος - δισδιάστατος, - τρισδιάστατος - φόρμα (ανοιχτή, κλειστή) 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν εικαστικά έργα εστιάζοντας στην απόδοση του χώρου - Σχεδιάζουν εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο με τις αρχές της προοπτικής - Εντοπίζουν τον θετικό και τον αρνητικό χώρο στα έργα τέχνης και τις εργασίες τους. - Δημιουργούν εικαστικά έργα (επίπεδες ή τρισδιάστατες κατασκευές) με ποικίλα υλικά και τεχνικές. - Σχεδιάζουν, εκπονούν και

			<ul style="list-style-type: none"> - πραγματώνουν απλές ή σύνθετες εργασίες για τον χώρο. - Μελετούν τον χώρο και την απόδοση του: - στην Αναγέννηση - στον κυβισμό, - στις εγκαταστάσεις
	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν τρόπους απόδοσης του βάθους και να εφαρμόζουν το σύστημα της γραμμικής προοπτικής . - Να γνωρίσουν τη χρωματική ατμοσφαιρική προοπτική και να μπορούν να την εφαρμόζουν. - Να γνωρίσουν ιδιαίτερες οπτικές απόδοσης του βάθους από την ευρωπαϊκή και εξευρωπαϊκή ζωγραφική. - Να γνωρίσουν σημαντικές σχεδιαστικές μεθόδους της εφαρμοσμένης προοπτικής π.χ. την ορθή (παραλληλική) προβολή, την κωνική προβολή κλπ. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ζωγραφικός χώρος - βάθος σε επίπεδα - βάθος με σμίκρυνση (κλίμακα μεγεθών) - βάθος με επικάλυψη - αντίστροφη Βυζαντινή προοπτική - χρωματική/ ατμοσφαιρική προοπτική - Γραμμική προοπτική: - σημείο φυγής - γραμμή ορίζοντα - θέση παρατηρητή/σημείο οράσεως 	<ul style="list-style-type: none"> - Ασκοούνται σε ποικίλες τεχνικές και τρόπους απόδοσης του βάθους (επικάλυψη, σμίκρυνση, ατμοσφαιρική απόδοση, αντίστροφη προοπτική κλπ.). - Μελετούν παραδείγματα γραμμικής προοπτικής και ασκούνται στην απόδοση του βάθους με ένα ή δύο σημεία φυγής. - Μελετούν παραδείγματα και ασκούνται στη χρωματική/ ατμοσφαιρική απόδοση του βάθους. - Συζητούν ιδιαίτερες πρακτικές απόδοσης του βάθους και πειραματίζονται σε επίπεδο πρακτικής εφαρμογής. - Μελετούν το βάθος-τριδιάστατο χώρο και την απόδοση του: - στον Εμπρεσιονισμό - στον Μεταεμπρεσιονισμό - στον Συμβολισμό - τον Σουρεαλισμό - στην Ασιατική ζωγραφική (Περσία, Κίνα, Ιαπωνία, Ινδία)
Κίνηση			
3.12	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοήσουν τη σημασία της κίνησης στη φύση, στη ζωή και στην οργάνωση του έργου τέχνης. - Να αντιληφθούν τον ρόλο της κίνησης στις εικαστικές ή άλλες τέχνες και να προβαίνουν σε εικαστικές επιλογές κάνοντας χρήση της 	<ul style="list-style-type: none"> - Κίνηση σε έργα κινούμενης εικόνας (animation/time-based media) - Κίνηση σε κινητικά έργα (π.χ. κατασκευές) - Αίσθηση Κίνησης σε στατικά έργα (π.χ. φουτουρισμός, Ελληνιστικά γλυπτικά συμπλέγματα) - Ένταση - Δυναμική 	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν την έννοια της κίνησης και τη σημασία της στη φύση, στη ζωή και την τέχνη και ασκούνται στον χειρισμό της κίνησης στην εικαστική τους έρευνα κατανοώντας την ως δομικό στοιχείο του έργου. - Συζητούν βάσει παραδειγμάτων την έννοια και τον ρόλο της κίνησης

	<p>κίνησης στις εργασίες τους .</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίσουν σύγχρονες μορφές της τέχνης (animation) - Να αποκτήσουν αυτογνωσία και αυτοεκτίμηση εκτιμώντας ρεαλιστικά και αντικειμενικά τη διαδικασία, το τελικό αποτέλεσμα και την πρόοδο. 	Δράση-αντίδραση	<p>στις εικαστικές και άλλες τέχνες και διαπιστώνουν ομοιότητες και διαφορές, επεκτείνοντας τη γνώση στη μορφοποίηση έργων που εστιάζουν στην έννοια της κίνησης.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Εκπονούν σύντομες συνθετικές εργασίες σχετικές με την κίνηση στην τέχνη. - Ελέγχουν τους παράγοντες που επίδρασαν στην επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού σχολιάζοντας τη διαδικασία και το έργο.
Χρόνος			
3.13	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν τη σημασία του χρόνου: στη φύση, τη ζωή και την τέχνη, ως θέμα της καλλιτεχνικής έρευνας. - Να γνωρίσουν τις έννοιες του παρόντος, παρελθόντος, μέλλοντος χρόνου στην τέχνη. - Να διερευνήσουν τη διαλεκτική σχέση διαρκούς και εφήμερου εκφράζοντας συναισθήματα. 	<ul style="list-style-type: none"> - Μυθικός χρόνος - Πραγματικός χρόνος - Ιστορικός χρόνος - Ρεαλιστικός χρόνος - Φανταστικός χρόνος - Υπερεαλιστικός χρόνος - Αφήγηση 	<ul style="list-style-type: none"> - Διερευνούν τη σχέση διαρκούς και εφήμερου. - Οργανώνουν performance, happening ή άλλες δράσεις που αναπτύσσονται στον χρόνο (video, κινηματογράφος, ψηφιακή εικόνα, Η/Υ). - Μελετούν τον χρόνο: <ul style="list-style-type: none"> - Στα φιλμ και στα κόμικς - στα αφηγηματικά έργα, όπως βυζαντινές εικόνες με επεισόδια από το βίο Αγίων.
ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΘΕΜΑΤΑ, ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΝΟΗΜΑ			
ενδεικτικά: 28 διδακτικές ώρες			
A/A	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
4.1	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοούν τη σημασία της συσχέτισης των τριών βασικών παραμέτρων του εικαστικού έργου: <ul style="list-style-type: none"> - τι απεικονίζεται - πώς απεικονίζεται - γιατί απεικονίζεται - Να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες. 	<ul style="list-style-type: none"> - Η σύνδεση θέματος-περιεχομένου-νοήματος. 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν εικαστικά έργα όπου συνδέονται το θέμα με το μορφολογικό περιεχόμενο, αποδίδοντας συναισθήματα και απλά νοήματα. - Περιγράφουν σε εικαστικά έργα τέχνης: <ul style="list-style-type: none"> - Τι απεικονίζεται, (θέμα) - Πως απεικονίζεται, (μορφή-περιεχόμενο) - Γιατί απεικονίζεται.

			(ιδέες/έννοιες). - Προσεγγίζουν δημιουργικά τη σχέση θέματος, περιεχομένου, νοήματος στο εικαστικό έργο μέσω διαλόγου, εικαστικής πράξης, χρήσης του εικαστικού τους σημειωματάριου (art workbook), συνθετικών εργασιών κ.α.
4.1	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοούν τη σημασία της συσχέτισης των τριών βασικών παραμέτρων του εικαστικού έργου: - τι απεικονίζεται - πώς απεικονίζεται - γιατί απεικονίζεται - Να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες. 	Η σύνδεση θέματος-περιεχομένου-νοήματος.	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν εικαστικά έργα όπου συνδέονται το θέμα με το μορφολογικό περιεχόμενο, αποδίδοντας συναισθήματα και απλά νοήματα. - Περιγράφουν σε εικαστικά έργα τέχνης: - Τι απεικονίζεται, (θέμα) - Πως απεικονίζεται, (μορφή-περιεχόμενο) - Γιατί απεικονίζεται. (ιδέες/έννοιες). - Προσεγγίζουν δημιουργικά τη σχέση θέματος, περιεχομένου, νοήματος στο εικαστικό έργο μέσω διαλόγου, εικαστικής πράξης, χρήσης του εικαστικού τους σημειωματάριου (art workbook), συνθετικών εργασιών κ.α.
Θέματα από Παρατήρηση			
4.2	<ul style="list-style-type: none"> - Να αναγνωρίζουν και να εφαρμόζουν εικαστικά την παρατήρηση ως νοητική διαδικασία με την οποία: - ξεχωρίζουν τι είναι σημαντικό για το έργο μορφικά - ανάγουν εικόνες σε φόρμες, - συσχετίζουν οπτικά στοιχεία, εντοπίζουν ρυθμούς. 	Παρατήρηση και όραση, όραση ως σκέψη.	<ul style="list-style-type: none"> - Παρατηρούν θέματα από εκ φυσικού και τα αποδίδουν με τα κατάλληλα μορφικά στοιχεία, - αποδίδουν οπτικές εντυπώσεις εικαστικά δημιουργώντας έργα προσωπικής έκφρασης.
Θέματα από Μνήμη, Φαντασία.			
4.3	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοήσουν τον ρόλο της οπτικής μνήμης στην εικαστική διαδικασία και να αναπτύξουν μέσα από σπουδή τη δημιουργική φαντασία, την 	<ul style="list-style-type: none"> - Τέχνη και μνήμη - Τέχνη και φαντασία - Τέχνη και επινόηση 	<ul style="list-style-type: none"> - Πειραματίζονται ελεύθερα με μορφές ή θέματα από τη φαντασία τους. - Δημιουργούν εικόνες από μνήμης ενεργοποιώντας τη φαντασία, την καλλιτεχνική

	<p>καλλιτεχνική διαίσθηση, την επινόηση.</p> <p>- Να καλλιεργούν και να χρησιμοποιούν την οπτική μνήμη και τη φαντασία τους ως πηγή έμπνευσης, μοχλό εκφραστικής δημιουργίας.</p>	<p>Τέχνη και καλλιτεχνική πράξη ως ενδοσκόπηση, διαδικασία αυτογνωσίας και αυτοαντίληψης.</p>	<p>διαίσθηση , και, εν συνεχεία, δημιουργούν εικαστικές συνθέσεις με τη χρήση ποικίλων υλικών, και τεχνικών.</p> <p>- Δημιουργούν αναπαραστατικά έργα όπως τοπία, φιγούρες, από μνήμης με αφηγηματικότητα, μυστήριο, υπαινικτική, παράδοση ατμόσφαιρα σε σχέδια, κόμικς, χαρακτηριστικά, κλπ.</p>
Θέματα σχετικά με το Περιβάλλον			
4.4	<p>- Να παρατηρούν το αστικό-δομημένο περιβάλλον, και κάνουν οργανωμένα και σε συνεργασία, προτάσεις λύσεων και ιδεών βελτίωσής του.</p> <p>-Να χρησιμοποιούν το περιβάλλον, ως θέμα καλλιτεχνικής δραστηριότητας</p> <p>-Να συνθέτουν και να διατυπώνουν εικαστικές προτάσεις παρέμβασης μέσα από ατομικά ή projects στον αστικό/περιβάλλοντα χώρο</p> <p>- Να δημιουργούν έργα που προάγουν την ιδέα της οικολογίας, της αειφορίας, ανακύκλωσης</p>	<p>- Φύση ως το απειλούμενο σπίτι μας: τέχνη και οικολογία, land art.</p> <p>- Αστικό, ημιαστικό τοπίο στις εικαστικές τέχνες.</p> <p>- Το περιβάλλον: ανθρωπογενές ή φυσικό τόσο ως θεματικός πυρήνας όσο και ως καλλιτεχνικό μέσο.</p> <p>- Εικαστικές προτάσεις παρέμβασης στο αστικό τοπίο</p>	<p>- Σχολιάζουν με εικαστικά μέσα περιβαλλοντικά θέματα τοπικού, ή παγκόσμιου ενδιαφέροντος.</p> <p>- Δημιουργούν έργα από ανακυκλωμένα ή ανακυκλώσιμα υλικά.</p> <p>- Προβαίνουν μετά από διάλογο, στην πρόταση λύσεων και ιδεών βελτίωσής του με παρουσιάσεις προτείνοντας εικαστικές παρεμβάσεις.-κάνουν έργα, με διάφορα μέσα, διαπραγματευόμενοι το αστικό περιβάλλον.</p> <p>- Σχεδιάζουν, προετοιμάζουν σε διάλογο και πραγματοποιούν εικαστική εγκατάσταση στον χώρο.</p>
Θέματα από την κοινωνική πραγματικότητα			
4.5	<p>- Να αντλούν ερεθίσματα και να συνομιλούν δημιουργικά με ζητήματα από την κοινωνική πραγματικότητα</p> <p>- Να κατανοούν, περιγράφουν τη σχέση εικαστικού έργου και κοινωνικού πλαισίου.</p> <p>- Να αντιλαμβάνονται και να χρησιμοποιούν την εικαστική πράξη και ως: μέσο για να περάσουν μηνύματα που αφορούν</p>	<p>- Τέχνη και κοινωνία,</p> <p>- Τέχνη και πολιτισμός,</p> <p>- Τέχνη ως αγαθό,</p> <p>- Τέχνη ως διαμαρτυρία,</p> <p>- Τέχνη και καταναλωτισμός</p> <p>- Τέχνη που θίγει θέματα φυλετικών, θρησκευτικών ή άλλων διακρίσεων,</p> <p>- Τέχνη ως μέσο ευαισθητοποίησης,</p> <p>- Τέχνη ως μέσο κοινωνικής κριτικής,</p> <p>- Τέχνη ως μέσο έκφρασης,</p>	<p>- Μελετούν και σχολιάζουν έργα ή και κείμενα καλλιτεχνών που δημιούργησαν τέχνη που θίγει κοινωνικά θέματα.</p> <p>- Αντιδρούν με μέσο την εικαστική γλώσσα σε κοινωνικά ζητήματα που τους/τις αφορούν.</p> <p>- Αναλαμβάνουν σχετικές εικαστικές δράσεις, ατομικές ή ομαδικές συνθετικές εργασίες.</p> <p>- Εργάζονται διαθεματικά και σε συνεργασία με</p>

	<ul style="list-style-type: none"> την κοινωνία ή την ιστορία. μέσο διαπραγμάτευσης ζητημάτων ταυτότητας συλλογικής ή ατομικής, όπως η διαφορετικότητα. Να διακρίνουν την ικανότητα των καλλιτεχνών να κάνουν αναφορά ή σχολιασμό στο κοινωνικό πεδίο μέσα από τα έργα τους, επικοινωνώντας ιδέες, συναισθήματα, μηνύματα, νοήματα. 	ή και σχολιασμού της συλλογικής και ατομικής ταυτότητας.	<p>εκπαιδευτικούς από άλλα γνωστικά αντικείμενα.</p> <ul style="list-style-type: none"> Μελετούν έργα τέχνης και ανακαλύπτουν την ικανότητα των καλλιτεχνών να επικοινωνούν ποικίλα κοινωνικά μηνύματα, νοήματα ιδέες και συναισθήματα.
Τέχνη και πολιτιστική κληρονομιά			
4.6	<ul style="list-style-type: none"> Να αντιμετωπίσουν το πολύπλευρο φαινόμενο της τέχνης σφαιρικά και να αναγνωρίζουν και να σέβονται τη διαφορετικότητα, και τη μοναδικότητα όλων των ανθρώπων και των συμμαθητών τους ειδικότερα. Να γνωρίσουν την εξευρωπαϊκή τέχνη και να ευαισθητοποιηθούν στον πολιτισμό του 'Άλλου'. Να ευαισθητοποιηθούν στις αξίες της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της ειρηνικής συνύπαρξης. Να αποκτήσουν επίγνωση των αγώνων, της ταυτότητας και της παράδοσής τους και να αναγνωρίζουν παρόμοια δικαιώματα στους συμμαθητές τους. 	<ul style="list-style-type: none"> Εξω-ευρωπαϊκή τέχνη Τέχνη από όλο τον κόσμο. 	<ul style="list-style-type: none"> Μελετούν έργα τέχνης άλλων πολιτισμών και εμπλουτίζουν την εικαστική τους εμπειρία με νέες πρακτικές και τεχνικές αποβάλλοντας στερεότυπα και προκαταλήψεις. Εστιάζουν στους διαφορετικούς πολιτισμούς της τάξης και συζητούν την ποικιλία των θρησκευτικών, πολιτισμικών, αισθητικών και άλλων αξιών εκπονώντας ενδοσχολικά project με εστίαση στους πολιτισμούς του σχολείου. Οργανώνουν εκθέσεις σε επίπεδο τάξης ή σχολείου. Αναμειγνύουν υφολογικά στοιχεία από έργα διάφορων πολιτισμών, δημιουργώντας πρωτότυπες εικαστικές προτάσεις. Συμμετέχουν σε δράσεις και δραστηριότητες της σχολικής κοινότητας αξιοποιώντας δημιουργικά τις ικανότητες και δεξιότητές τους εργαζόμενοι στη βάση κοινών σκοπών ενισχύοντας την αυτοπεποίθηση και την εμπιστοσύνη στην ομάδα τους.
Ελληνική πολιτιστική κληρονομιά			
4.7	<ul style="list-style-type: none"> Να γνωρίσουν την υλική και άυλη πολιτιστική κληρονομιά, να 	<ul style="list-style-type: none"> Κεραμική, Υφαντική, Αργυροχρυσοχοΐα, 	<ul style="list-style-type: none"> Συλλέγουν και μελετούν υλικό λαϊκής τέχνης και παράδοσης (εργόχειρα,

	<p>εκτιμήσουν την αξία της λαϊκής τέχνης και παράδοσης και να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα προστασίας τους.</p> <p>- Να αναπτύξουν συνείδηση ενεργού πολίτη, συμμετέχοντας στο διάλογο για την λαϊκή τέχνη και κληρονομιά και να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες, εντρυφώντας στις παραδοσιακές τέχνες</p> <p>- Να ευαισθητοποιηθούν στη διαπολιτισμική συνύπαρξη, και να εκτιμήσουν την ποικιλομορφία του πολιτισμικού παλίμψηστου της τάξης συνδέοντας το τοπικό και εθνικό με το καθολικό και το παγκόσμιο.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ξυλογλυπτική - λιθογλυπτική - Υφαντική - Κεντητική - Μεταλλοτεχνία - Γυαλί - Καλαθοπλεκτική - Ένδυμα - Διακοσμητικές τέχνες κλπ. 	<p>φωτογραφικό υλικό, οικογενειακά κειμήλια κλπ.) εστιάζοντας στην αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ανάγκη διαφύλαξής της.</p> <p>- Επισκέπτονται χώρους προβολής και διαφύλαξης της παραδοσιακής κληρονομιάς.</p> <p>- Εργάζονται ομαδικά για την εκπόνηση και παρουσίαση project, μικρής ή μεγαλύτερης διάρκειας, εστιάζοντας σε πολιτισμούς οι οποίοι εκπροσωπούνται από μαθητές μέσα στην τάξη. Δημιουργούν έργα εμπνευσμένα από την τοπική και παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά.</p>
Τέχνη και σύμβολα			
4.8	<p>- Να αντιληφθούν τη θέση, τον ρόλο, και τη σημασία των συμβόλων στο έργο τέχνης</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Συμβολισμός - Αρχέτυπο - Σήμανση - Είδη συμβόλων - Θρησκευτικό σύμβολο - Έμβλημα - Θυρεός - Γλώσσα των συμβόλων 	<p>- Συζητούν τη σημασία των συμβόλων στο έργο τέχνης και ασκούνται στη δημιουργία συμβόλων ή έργων με συμβολικό περιεχόμενο εκτείνοντας την έρευνα στο πεδίο σύγχρονων αναζητήσεων όπως Performance, Installation art, Graffiti κλπ.</p>
χιούμορ και εικόνα			
4.9	<p>- Να γνωρίζουν τις χρήσεις του χιούμορ στις εικαστικές τέχνες και να το εισάγουν στα δικά τους έργα.</p> <p>- Να ανακαλύπτουν, να απολαμβάνουν και να εφαρμόζουν τις δυνατότητες της χρήσης του χιούμορ ή και της ειρωνείας στα έργα τους.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Σκίτσο, πολιτική γελοιογραφία από τον 18ο αι ως σήμερα, καρικατούρα. - Ειρωνεία και χιούμορ ως μηχανισμοί παραγωγής μηνύματος στις εικαστικές τέχνες, στην αφίσα. 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν έργα με αστειό ύφος και παιγνιώδη διάθεση. - Δημιουργούν γελοιογραφίες και σχολιάζουν την τρέχουσα πραγματικότητα.
Οπτική Επικοινωνία			

4.10	<ul style="list-style-type: none"> -Να αντιλαμβάνονται να χειρίζονται και να αναλύουν το γραπτό κείμενο και ως οπτικό στοιχείο με μορφικά χαρακτηριστικά. -Να ερμηνεύουν την αισθητική πλευρά του γραπτού λόγου. 	<p>Η οπτική σχέση εικόνας και λέξης: η εικαστική διάσταση</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ιδεόγραμμα, Καλλιγραφία, Graffiti: διακοσμητική-αισθητική διάσταση της γραφής. -Αισθητική γραμματοσειράς. -οπτικό ύφος γραφής ως μέρος του μηνύματος 	<p>Ασκούνται δίνοντας έμφαση στην αισθητική διάσταση:</p> <ul style="list-style-type: none"> -στην καλλιγραφία, -τη δημιουργία λέξεων/φράσεων/κειμένων -τη σύνθεση παραγράφων και περιθωρίων ή και εικόνων.
ΠΕΜΠΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ενδεικτικά: 9 διδακτικές ώρες			
A/A	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Αισθητικές αξίες			
5.1	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν την πολυπλοκότητα του φαινομένου της τέχνης. - Να γνωρίσουν διαχρονικούς και σύγχρονους ορισμούς για την τέχνη. - Να γνωρίσουν τους όρους αξία, αισθητική αξία, αισθητική αγωγή καθώς και τον ρόλο τους στη ζωή του ανθρώπου. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ορισμοί τέχνης - Αισθητική - Αξίες - Αισθητικές Αξίες - Ωραίο - Υψηλό - Μεγαλοπρεπές - Υπέροχο - Χαριτωμένο - Γκροτέσκο - Τραγικό - Κωμικό - Αισθητική αγωγή - Αισθητική εμπειρία - Μίμηση - Αναπαράσταση 	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν για την καταγωγή και την αναγκαιότητα της τέχνης. - Συζητούν ορισμούς της τέχνης επιχειρώντας μια πρώτη επαφή με τον χώρο της αισθητικής. - Μελετούν απλά κείμενα - γράμματα καλλιτεχνών.
Δημιουργός -έργο - θεατής			
5.2	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν την πολυπλοκότητα της σχέσης δημιουργού, έργου, θεατή και τη λειτουργία της στην εικαστική πραγματικότητα. - Να κατανοήσουν τη σχέση δημιουργού, έργου και θεατή μέσα από δραστηριότητες επιτόπιας σπουδής σε χώρους τέχνης. 	<ul style="list-style-type: none"> - Σχέση δημιουργού-έργου-θεατή 	<ul style="list-style-type: none"> - Σχολιάζουν κριτικά τη σχέση δημιουργού, έργου, θεατή μελετώντας και συζητώντας κριτικά κείμενα καλλιτεχνών ή άρθρα. - Παρουσιάζουν σύντομα κείμενα ή και εικαστικά σχόλια καταγράφοντας τις εντυπώσεις τους από επισκέψεις σε χώρους τέχνης.
Η Τέχνη ως αναπαράσταση			
5.3	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίσουν την έννοια της αναπαράστασης και να ανακαλύψουν την αναπαραστατική λειτουργία της τέχνης στην καταγραφή του 	<ul style="list-style-type: none"> - Μορφές αναπαράστασης 	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν παραδείγματα έργων που καταγράφουν τον υλικό πολιτισμό, σημαντικά ιστορικά και κοινωνικά γεγονότα. - Επινοούν εναλλακτικές

	<p>ανθρώπινου πολιτισμού.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν την πολιτισμική αξία της αναπαράστασης και να συνεργάζονται για τη δημιουργία παραστατικών έργων δύο, τριών διαστάσεων. - Να αποκτήσουν προσωπική άποψη για τις εικαστικές τους ενέργειες και επιλογές ενισχύοντας την αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθηση. 		<p>τεχνικές για την καταγραφή εικόνων.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Εμπλέκονται σε δραστηριότητες διαλόγου, χρησιμοποιώντας αντίστοιχη για την ηλικία και το γνωστικό τους επίπεδο ορολογία. - Συζητούν και αναπτύσσουν πρωτοβουλία προχωρώντας σε εικαστικές επιλογές που τους επιτρέπουν να εξερευνήσουν ποικίλες εκφραστικές και μορφικές δυνατότητες.
Μορφή			
5.4	<ul style="list-style-type: none"> - Να συνειδητοποιήσουν τον σημαίνοντα ρόλο της μορφής στο έργο τέχνης και να γνωρίσουν την ποικιλία των εμφανίσεων, και μεταμορφώσεών της. - Να αντιλαμβάνονται την ανθρώπινη μορφή και ως στοιχείο εικαστικό και μορφοπλαστικό. 	Μορφοποίηση	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν τον σημαίνοντα ρόλο της μορφής διαχρονικά και πειραματίζονται με ποικίλα υλικά και τεχνικές προτείνουν δικές τους εκδοχές για τις μορφές. - Συζητούν έννοιες όπως: «άμορφο» «μορφή», «όμορφο», «άσχημο» και πειραματίζονται για την μορφολογική πραγμάτωση εικαστικών εργασιών με ανάλογη θεματική.
ΕΚΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΟΥ ΤΕΧΝΗΣ			
ενδεικτικά: 14 διδακτικές ώρες			
A/A	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Κριτική ανάλυση και ερμηνεία έργων τέχνης			
5.6.1	<ul style="list-style-type: none"> - Να εκφράζουν με αυτοπεποίθηση απόψεις και προτιμήσεις για τα έργα τέχνης παραθέτοντας επιχειρήματα. - Να περιγράφουν και σχολιάζουν έργα τέχνης χρησιμοποιώντας κατάλληλη για την ηλικία και το γνωστικό τους επίπεδο ορολογία. - Να αναπτύξουν κριτική σκέψη προσεγγίζοντας τα έργα τέχνης κριτικά 	<ul style="list-style-type: none"> - Περιγραφική ανάλυση - Μορφολογική ανάλυση, - Σύμβολο - Εκφραστικό μέσο - Ορολογία: - Αναπαράσταση - Σύμβολο - Νατουραλιστικό, - Ρεαλιστικό - Μοντέρνο - Αφαίρεση - Αφαιρετικό - Αφηρημένο - Αφήγηση - Περιβάλλον - Εκφραστικό 	<ul style="list-style-type: none"> - Συμμετέχουν σε δραστηριότητες περιγραφής και ανάλυσης έργων τέχνης, βασικού επιπέδου. Προβαίνουν παράλληλα σε συσχετίσεις, συγκρίσεις ή άλλου είδους αναφορές ενώ χρησιμοποιούν ικανοποιητική, για την ηλικία και το γνωστικό τους επίπεδο ορολογία. - Ανακαλύπτουν το εικαστικό φάσμα μέσα από την εφαρμογή απλών μεθόδων προσέγγισης του έργου τέχνης.

	<ul style="list-style-type: none"> - και ελέγχοντας την ορθότητα των απόψεών τους. - Να αναπτύξουν δεξιότητες έρευνας και συλλογής και οργάνωσης πληροφοριών για τις εργασίες τους. 	<ul style="list-style-type: none"> - Εκφραστικότητα 	<ul style="list-style-type: none"> - Παρουσιάζουν σύντομη εργασία ή σελίδες από το εικαστικό τους σημειωματάριο (art workbook/sketchbook) αναπτύσσοντας προσωπική οπτική για τα έργα τέχνης.
	<ul style="list-style-type: none"> - Να ανακαλύπτουν τα φανερά και κρυμμένα μηνύματα και νοήματα των έργων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Νόημα - Μήνυμα - Περιεχόμενο - Ιδέα - Κώδικας - Κωδικοποίηση - Αποκωδικοποίηση - Σύμβολο - Στερεότυπα - Συμβολικό νόημα - Μοτίβο - Έκφραση. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ερμηνεύουν απλά έργα τέχνης διαφόρων, εποχών.
Αξιολόγηση εικαστικών έργων και αυτοαξιολόγηση της μαθητικής εικαστικής εργασίας			
5 6.2	<ul style="list-style-type: none"> - Να προβαίνουν σε αναλύσεις της μορφής και του περιεχομένου των μαθητικών εργασιών εκφράζοντας ελεύθερα τις απόψεις τους. - Να συμμετέχουν στο διάλογο για θέματα σύγχρονης τέχνης. - Να εκφράζουν σκέψεις, απόψεις, ή προτιμήσεις για την τέχνη. - Να αναπτύξουν την αυτογνωσία, την επικοινωνία και την κριτική σκέψη. - Να γνωρίζουν και να τηρούν τον κώδικα και τη δεοντολογία της επίσκεψης σε χώρους τέχνης και πολιτισμού και να αναπτύξουν ανάλογες κοινωνικές δεξιότητες. 	<ul style="list-style-type: none"> - Κριτική - Αυτοκριτική - Αισθητική κρίση - Ανατροφοδότηση - Βελτίωση - Αναστοχασμός 	<ul style="list-style-type: none"> - Προσεγγίζουν κριτικά τις εικαστικές τους εργασίες ή τις εργασίες των συμμαθητών τους εκφέροντας εμπειριστατωμένες αισθητικές κρίσεις. - Εργάζονται ατομικά ή ομαδικά για την εκπόνηση project, μικρής διάρκειας, εστιάζοντας σε απλά θέματα εικαστικής επικαιρότητας. - Επισκέπτονται χώρους τέχνης και πολιτισμού για να γνωρίσουν, να προσεγγίσουν κριτικά έργα τέχνης, χρησιμοποιώντας εικαστικά σημειωματάρια κ.α. - Αναστοχασμός και εικαστική πράξη.

<p style="text-align: center;">ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ-ΒΙΩΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ-ΣΥΝΘΕΤΙΚΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ-PROJECT Γ' ΤΑΞΗΣ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ</p>			
<p style="text-align: center;">ΠΡΩΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ</p> <p style="text-align: center;">ενδεικτικά: 14 διδακτικές ώρες</p>			
Α/Α	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Α	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1.	<p>Οι μαθήτριες και οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν βιωματικά τις μορφές εικαστικών και εφαρμοσμένων τεχνών. - Να αναγνωρίζουν την εκφραστική, αισθητική και νοηματική αξία του έργου τέχνης καθώς και τον πολιτιστικό του ρόλο. - Να αντιλαμβάνονται και να σχολιάζουν το εικαστικό έργο ως μέσο απόδοσης, πρόσληψης και επικοινωνίας νοημάτων, ιδεών και συναισθημάτων. 	<p>Οι μαθήτριες και οι μαθητές εισάγονται στα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μορφές εικαστικών και εφαρμοσμένων τεχνών - Σημασία του έργου τέχνης - Λειτουργία του έργου τέχνης - Έργο και δημιουργός, - Έργο και θεατής: Τι προσφέρει το έργο στους 	<p>Οι μαθήτριες και οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ερευνούν στο διαδίκτυο εντοπίζουν και μελετούν μορφές των εικαστικών και των εφαρμοσμένων τεχνών. - Συζητούν ή και αναλύουν, τη θέση, τον ρόλο και τη σημασία των εικαστικών έργων στον πολιτισμό. - Μελετούν έργα τέχνης και συζητούν για τους τρόπους που λειτουργούν αισθητικά και νοηματικά. Μελετούν εικαστικά έργα καλλιτεχνών, εντοπίζουν και συναισθήματα, νοήματα, ιδέες και τα συνδέουν με την εικαστική απόδοσή τους, εργαζόμενοι στα εικαστικά τους σημειωματάρια (art workbook). - Σχολιάζουν και αναλύουν τη σχέση Έργου Τέχνης με: <ul style="list-style-type: none"> - τους δημιουργούς, ως μέσο έκφρασης αλλά και έρευνας. - τους θεατές, ως μέσο αισθητικής απόλαυσης και προβληματισμού. - Παρατηρούν τα στάδια εξέλιξης εικαστικών έργων τέχνης και τα σχολιάζουν ως: <ul style="list-style-type: none"> - οργανωμένη - ανακαλυπτική - αυτοσχεδιαστική διαδικασία εικαστικής πράξης. - Προσεγγίζουν το Έργο Τέχνης ως αφορμή, ως αντανάκλαση και ως αποτέλεσμα μιας εκφραστικής διαδικασίας. - Εκφράζουν σκέψεις μέσω της εικαστικής πράξης. - Προσεγγίζουν την εικαστική πράξη

<p>- Να προσεγγίζουν κριτικά τη λειτουργία του έργου τέχνης σε επίπεδο δημιουργών και θεατών.</p> <p>-Να περιγράφουν και να σχολιάζουν τη διαδικασία της εικαστικής δημιουργίας.</p> <p>-Να αναγνωρίζουν την εικαστική πράξη ως έκφραση αλλά και ως μορφή σκέψης.</p> <p>- Να περιγράφουν την αλληλεπίδραση εικαστικού έργου και κοινωνικού πλαισίου.</p>	<p>δημιουργούς του</p> <p>και τι στους θεατές του.</p> <p>Έργο Τέχνης και διαδικασία</p> <p>Εικαστική πράξη ως έκφραση και ως μορφή σκέψης</p> <p>Έργο και κοινωνικό πλαίσιο</p>	<p>ως μορφή σκέψης χωρίς λέξεις και με μέσο την εικόνα.</p> <p>- Σχολιάζουν την αλληλεπίδραση έργου και κοινωνικού πλαισίου.</p>
ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΜΟΡΦΕΣ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ, ΥΛΙΚΑ, ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ		

ενδεικτικά: 108 διδακτικές ώρες			
Σχέδιο			
Α/Α	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Α	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
2.1.	<p>Οι μαθήτριες και οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να περιγράφουν και να αναλύουν τη σημασία του σχεδίου για την εξέλιξη του ανθρώπινου πολιτισμού. - Να γνωρίσουν και να περιγράφουν τις διαφορετικές χρήσεις, μορφές και λειτουργίες του σχεδίου. - Να κατανοούν, εξηγούν και χρησιμοποιούν το σχέδιο ως μέσο καταγραφής οπτικών εντυπώσεων, προσχέδιο μελέτης και αυτόνομο εικαστικό έργο - Να αναγνωρίζουν ότι το σχέδιο δεν είναι μόνο αποτύπωση μιας πραγματικότητας αλλά μορφή 	<p>Το σχέδιο ως:</p> <ul style="list-style-type: none"> - εκφραστικό και αναπαραστατικό μέσο καταγραφή οπτικών στοιχείων με τη μορφή σκίτσου/σκαριφήματος. μεταγραφή οπτικών στοιχείων-ερεθισμάτων στα μορφοπλασικά στοιχεία της εικαστικής γλώσσας του σχεδίου. - προκαταρκτικό στάδιο έρευνας ιδεών και μορφής του έργου - αυτόνομο έργο τέχνης με αξία αισθητική και νοηματική. - Η σπουδαιότητα του σχεδίου και του σχεδιασμού για την πορεία και την εξέλιξη του ανθρώπινου πολιτισμού - Η σημασία του σχεδίου ως βασικού υπόβαθρου για τις εικαστικές και εφαρμοσμένες 	<p>Οι μαθήτριες και οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Παρατηρούν και σχολιάζουν: σχέδια καλλιτεχνών από διαφορετικές ιστορικές περιόδους, μαθητικά σχέδια, καθώς και τα εξελικτικά στάδια δημιουργίας έργων τέχνης που εκκινούν από προσχέδιο. - Εκπονούν ατομικές ή ομαδικές συνθετικές εργασίες για τις χρήσεις, μορφές και την πλαστική εξέλιξη του σχεδίου διαχρονικά. - Σχεδιάζουν απλές σύνθεσεις, σε συνθήκες ελεγχόμενου φωτισμού - Δημιουργούν σχέδια από μνήμη ή από τη φαντασία τους - Παρατηρούν φυσικές δομές, υφές και φόρμες και τις αποδίδουν σχεδιαστικά. - Αποδίδουν σχεδιαστικά την ανθρώπινη φιγούρα σε γρήγορα σκίτσα και σε σχέδια μελέτης, σε στατικές και δυναμικές πόζες. - Ασκούνται στην απόδοση των αναλογιών της ανθρώπινης φιγούρας και την απεικόνιση χώρων και σύνθετων θεμάτων.

	<p>καλλιτεχνικής δημιουργίας.</p> <p>- Να εφαρμόζουν τους βασικούς κανόνες στη μέτρηση και τις αναλογίες.</p> <p>- Να ανάγουν περίπλοκα σχήματα σε βασικές γεωμετρικές φόρμες και να τα αποδίδουν εικαστικά.</p>	<p>τέχνες - Απόδοση των αναλογιών, των μεγεθών, των σχημάτων και της φωτοσκίασης των σχεδιαστικών θεμάτων.</p>	
	<p>- Να αντιλαμβάνονται το σκίτσο ως αυτόνομο καλλιτεχνικό έργο και να δημιουργούν έργα προσωπικής έκφρασης.</p> <p>- Να περιγράφουν τις διαφορετικές λειτουργίες του σκίτσου.</p> <p>- Να συνεργάζονται στο πλαίσιο συνθετικών εργασιών και να αναπτύσσουν ερευνητικές και κοινωνικές δεξιότητες.</p> <p>- Να αποκτούν οργανωτικές δεξιότητες και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες.</p>	<p>Το σκίτσο ως:</p> <p>- γρήγορη καταγραφή της πρώτης εντύπωσης.</p> <p>- μέσο σχολιασμού της επικαιρότητας</p> <p>- προσχέδιο συνθετικής ή μορφολογικής μελέτης.</p> <p>- συνοπτικό και περιεκτικό έργο με αυτόνομη εικαστική αξία.</p> <p>- Προκαταρκτικό στάδιο κατασκευαστικού σχεδίου.</p>	<p>- Δημιουργούν σκίτσα με θέμα συνθέσεις, χώρους, φιγούρες, πρόσωπα (αποδίδοντας εκφράσεις - συναισθήματα), ή ακόμα και σκηνές από την καθημερινότητα</p> <p>- Μελετούν σκίτσα γνωστών καλλιτεχνών.</p> <p>- Δημιουργούν ζωγραφικές συνθέσεις βασισμένες σε σκίτσα και γραπτές παρατηρήσεις, που έχουν καταγράψει στο καλλιτεχνικό-εικαστικό σημειωματάριο/ Art workbook- sketchbook τους.</p> <p>- Εκπονούν ατομική ή ομαδική συνθετική εργασία – project/ τέχνημα, με θέματα που προέρχονται από σκίτσα.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίσουν και να περιγράψουν τις διαφορετικές χρήσεις, μορφές και λειτουργίες του Γραμμικού Σχεδίου. - Να δημιουργούν απλά γεωμετρικά και διακοσμητικά μοτίβα. - Να αποτυπώνουν απλές κατόψεις ή όψεις. - Να χρησιμοποιούν το γραμμικό σχέδιο για τη δημιουργία απλών γραφιστικών εφαρμογών. 	<p>Το γραμμικό σχέδιο ως:</p> <ul style="list-style-type: none"> - μέσο δημιουργίας διακοσμητικών μορφών και στοιχείων. - οπτική γλώσσα επικοινωνίας. - Χρήση γεωμετρικών οργάνων. - Στοιχεία γραμματογραφίας. 	<ul style="list-style-type: none"> - Χρησιμοποιούν χάρακα, τρίγωνο και διαβήτη για τη δημιουργία απλών γεωμετρικών κατασκευών ή σχεδίων και διακοσμητικών σχεδίων ή μοτίβων. - Χρησιμοποιούν παράλληλες γραμμές ως οδηγούς, ή κানাβο, και σχεδιάζουν κεφαλαία γράμματα με ελεύθερη σχεδίαση ή γεωμετρικά όργανα.
Υλικά, μέσα και τεχνικές του σχεδίου		
<p>2.2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τα υλικά του σχεδίου, ελεύθερου γραμμικού, τις βασικές τους χρήσεις και τεχνικές. 	<p>Υλικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μολύβια, κάρβουνα, ξηρά παστέλ. - Μελάνια, υδατοδιαλυτά χρώματα, πένες, πινέλα. - γεωμετρικά όργανα, μαρκαδόροι σχεδίου ή και ραπιδογράφοι. <p>Χαρτιά σχεδίου.</p> <p>Μέσα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Καβαλέτα, Πινακίδες. 	<ul style="list-style-type: none"> - Εξασκούνται: <ul style="list-style-type: none"> - στη δημιουργία βασικών πεντατονικών κλιμάκων, κατ' ελάχιστο, με χρήση διαφορετικών υλικών και τεχνικών. - Σε μικτές τεχνικές με διαφορετικών επιφανειών χαρτιά. - Δημιουργούν σχέδια από παρατήρηση ή από μνήμης και εξερευνούν τις δυνατότητες διαφορετικών υλικών και τεχνικών. - Σχεδιάζουν απλές συνθέσεις ελέγχοντας στοιχειωδώς με οριζόντιους και κάθετους άξονες τη σωστή ευθυγράμμιση των σημαντικών σημείων

	<p>Να γνωρίζουν τη χρήση της βελόνας σαν βοηθητικό μέσο επιβεβαίωσης στο ελεύθερο σχέδιο.</p>	<p>Τεχνικές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μικτές τεχνικές, φροτάζ. - Εισαγωγή στη χρήση της βελόνας σαν μέσου επιβεβαίωσης των βασικών αναλογιών και έλεγχου με οριζόντιους και κάθετους άξονες στο ελεύθερο σχέδιο. 	
Ζωγραφική			
2.3	<p>-Να γνωρίζουν και να περιγράφουν τις διαφορετικές μορφές και λειτουργίες της ζωγραφικής κατά την ιστορική της πορεία.</p> <p>-Να αντιλαμβάνονται τη ζωγραφική ως μέσο καταγραφής οπτικών εντυπώσεων, ως εκφραστική-εικαστική γλώσσα επικοινωνίας συναισθημάτων, νοημάτων και ιδεών.</p> <p>Να οργανώνουν τα στάδια δημιουργίας ζωγραφικού έργου.</p> <p>Να αναγνωρίζουν ότι η ζωγραφική</p>	<p>Αναπαραστατική ή αφηρημένη ζωγραφική με λειτουργία:</p> <ul style="list-style-type: none"> - εκφραστική, - συμβολική ή θρησκευτική, - ιδεολογική, - νοηματική/εννοιακή, - διακοσμητική. <p>Παραστατική ζωγραφική:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πορτραίτο, φιγούρα. - Τοπίο, χώρος. - Νεκρή Φύση, κ.α. <p>Παραστατική ζωγραφική ως:</p> <ul style="list-style-type: none"> - απόδοση στοιχείων του ορατού κόσμου με παράλληλη αντιμετώπιση των μορφικών προβλημάτων. - μέσο παρουσίασης του αόρατου-ιδεατού-φανταστικού-με εικαστικά μέσα. - αφηρημένη ζωγραφική ως: 	<p>Συζητούν και αναλύουν έργα ζωγραφικής από διάφορες περιόδους και πολιτισμούς, συνδέοντας τα με τον κοινωνικό-πολιτιστικό περίγυρο και τις προσδοκώμενες λειτουργίες τους εντός αυτών των πλαισίων.</p> <p>Μελετούν έργα ζωγραφικής, σκισάρουν και κρατούν γραπτές σημειώσεις σε σχέση με τις ιδέες, τα συναισθήματα τους και τις λύσεις που έδωσαν στο εικαστικό τους σημειωματάριο (art workbook).</p> <ul style="list-style-type: none"> -Καταγράφουν την εξέλιξη ενός ζωγραφικού project τους με φωτογραφικά ή άλλα μέσα. Σχολιάζουν τα στάδια προόδου, τις σχετικές προκλήσεις ιδέες και λύσεις, κάνουν παρουσίαση στην τάξη, οργανώνουν το υλικό σε προσωπικό φάκελο. -Επιλέγουν έργα από την ιστορία της τέχνης τα οποία περιγράφουν και αναλύουν ατομικά ή ομαδικά. Ακολουθώς δημιουργούν δικά τους έργα, εντάσσοντας στο οπτικό-μορφοπλαστικό τους 'λεξιλόγιο' επιρροές από τη μελέτη τους. -Ζωγραφίζουν από παρατήρηση ή και από φαντασία-μνήμη -Δημιουργούν ζωγραφικά έργα με λίγες τονικές και χρωματικές αντιθέσεις περιοριζόμενοι σε: <ul style="list-style-type: none"> - Grisaille -Ολιγοχρωματικές κλίμακες με σκοπό να κατανοήσουν τις αλληλεπιδράσεις και την τονική αξία

<p>αποτελεί σημαντικό μέσο καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας. Να συνδέουν εικαστικά τα έργα τους με προσωπικούς προβληματισμούς, διαθέσεις, ιδέες.</p> <p>Να κατανοούν τη σχέση και να σχολιάζουν την αλληλεπίδραση της ζωγραφικής με:</p> <ul style="list-style-type: none"> - τις άλλες τέχνες, - άλλα γνωστικά πεδία, -την κοινωνία. <p>Να δημιουργούν ζωγραφικά έργα ή χρωματικά σκίτσα αναπαραστατικού χαρακτήρα από μνήμη ή από άμεση παρατήρηση, δείχνοντας ικανότητα εκφραστικού χειρισμού των μορφικών στοιχείων.</p> <p>-Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν τις ιδιότητες των διαφορετικών</p>	<p>-Μορφική και νοητική έρευνα - Εικαστική πράξη και διαδικασία που παρουσιάζει προτάσεις αισθητικής και διανοητικής αξίας.</p> <p>Ζωγραφικότητα :</p> <p>Τονικές-χρωματικές σχέσεις, 'Περάσματα', πλασίματα, υφές.</p> <p>Οι ποιότητες, η εκφραστικότητα και η 'παρουσία' ενός έργου.</p> <p>Χρωματικές κλίμακες και υλικά στην ιστορία της ζωγραφικής:</p> <p>Βυζαντινές χρωματικές κλίμακες και ισορροπίες,</p> <p>Αναγεννησιακές κλίμακες</p> <p>Νεώτερες γκάμες/κλίμακες</p>	<p>των χρωμάτων.</p> <p>-Ασκούνται στην ιμπρεσιονιστική χρήση του χρώματος, με έμφαση στα θερμά ψυχρά, και στην εκφραστική-εξπρεσιονιστική προσέγγιση με έμφαση στην ένταση και τις ψυχολογικές ιδιότητες των χρωμάτων.</p> <p>Ασκούνται στη δημιουργία ζωγραφικών έργων ενσωματώνοντας μορφικές επιρροές από καλλιτέχνη που έχουν επιλέξει και μελετήσει. Επισκέπτονται μουσεία ή άλλους χώρους όπου εκτίθενται έργα ζωγραφικής. Κάνουν χρήση φύλλων εργασίας και καλλιτεχνικών σημειωματάρων (art workbook/sketchbook) ως μέσο καταγραφής εντυπώσεων και εικόνων (με τη δημιουργία σκίτσων κ.α.).</p>
--	---	---

<p>χρωμάτων.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να εφαρμόζουν διάφορες τεχνικές και υφολογικές προσεγγίσεις. - Να εκμεταλλεύονται το τυχαίο στη ζωγραφική. - Να εξοικειωθούν με χώρους όπου εκτίθενται έργα ζωγραφικής. 		
<ul style="list-style-type: none"> - Να έρθουν βιωματικά σε επαφή με μια τέχνη ειδικής πολιτισμικής σημασίας για τη χώρα μας. - Να αναγνωρίζουν τις πλαστικές και μορφικές λύσεις που ενσωματώνει η βυζαντινή ζωγραφική, πέρα από το θρησκευτικό της περιεχόμενο. - Να αναγνωρίζουν τον συμβολικό χαρακτήρα της βυζαντινής ζωγραφικής. - Να κατανοούν και να σχολιάζουν την εκφραστική 	<ul style="list-style-type: none"> - Βυζαντινή ζωγραφική και τα μορφικά της στοιχεία: χρωματικές, τονικές κλίμακες και ισορροπίες, σύνθεση και φόρμα στη βυζαντινή εικόνα. - Βυζαντινή τέχνη και Συμβολισμός. - Συνοπτική επισκόπηση: Βασικές σχολές, περίοδοι και έργα. 	<ul style="list-style-type: none"> - Αντιγράφουν το σχέδιο εικόνων (καρμπόν ή και αντίβολο) και ακολουθώντας τις ζωγραφίζουν με αυγοτέμπερα σε προετοιμασμένο μουσαμά ή και σε ξύλο ή χαρτί ακολουθώντας τα στάδια δημιουργίας (Προπλασμοί, φωτίσματα, γραψίματα, ψιμίθια). - Ασκούνται σε μικρά έργα στην τεχνική του φρέσκο-νωπογραφίας με διακοσμητικά ή άλλα θέματα από τη βυζαντινή τέχνη. - Επισκέπτονται μουσεία- μνημεία βυζαντινής τέχνης κάνουν χρήση φύλλων εργασίας, αντιγράφουν ή καταγράφουν λεπτομέρειες, γενικές εντυπώσεις ή στοιχεία, και χρησιμοποιούν καλλιτεχνικά σημειωματάρια ως μέσο καταγραφής σκίτσων, εικόνων, ή και εντυπώσεων. Εμπνέονται και δημιουργούν έργα προσωπικής έκφρασης με αφορμή τη βυζαντινή ζωγραφική.

	χρήση των μορφικών στοιχείων στη βυζαντινή ζωγραφική και να αντλούν έμπνευση, εφαρμόζοντας σχετικές προσεγγίσεις σε έργα τους.		
Υλικά, μέσα και τεχνικές της Ζωγραφικής			
2.4	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τα υλικά της ζωγραφικής, και, τις βασικές τους χρήσεις και τεχνικές. - Να είναι σε θέση να αποδίδουν την επιθυμητή απόχρωση, τόνο, υφή και χρωματική ποιότητα. - Να κατανοούν και να χειρίζονται εκφραστικά τις χρωματικές αρμονίες και αντιθέσεις. - Να σχεδιάζουν εικαστικά project με βάση τη ζωγραφική, με συγκεκριμένη θεματική, ιδέα (concept), χρονοδιάγραμμα και να επιλέγουν τα κατάλληλα μέσα, υλικά και τεχνικές 	<p>Υλικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> - υδατοδιαλυτά χρώματα: τέμπρες, πλαστικά, ακρυλικά, ακουαρέλες, γκουάς, μελάνες, μολύβια ακουαρέλας, - μη υδατοδιαλυτά: ξυλομπογιές, ξηρά παστέλ, λαδοπαστέλ, χρωστικές και κόλτες, 'Λάδια'. <p>Μέσα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Διάφορα είδη πινέλων, Πένες, σπάτουλες. - Χαρτιά, χαρτόνια, τελάρα, πανιά, μουσαμάδες και ξύλο ως ζωγραφικές επιφάνειες. <p>Τεχνικές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πλαστικά σε χαρτόνι ή και μουσαμά, ακρυλικά ή και 'Λάδια' σε τελάρο, νοβοπάν, ξύλο, κ.α. - Υδατοδιαλυτά χρώματα σε χαρτί, μικτές 	<ul style="list-style-type: none"> - Εξασκούνται στη δημιουργία βασικών χρωματικών κλιμάκων, με χρήση διαφορετικών υλικών και τεχνικών. - Εξοικειώνονται με τη χρήση, τις ιδιότητες και τις υφές των υλικών ζωγραφικής, κάνοντας ασκήσεις από παρατήρηση ή από μνήμη, διερευνώντας τις δυνατότητες του εκάστοτε υλικού. - Ασκούνται σε σκίτσα με χρώμα, και σε έργα μελέτης. Μαθαίνουν να εκμεταλλεύονται εκφραστικά στοιχεία όπως διαφάνεια, υφή, χρωματική ένταση του υλικού. - Εξερευνούν τις εκφραστικές-μορφικές δυνατότητες τεχνικών ή προσεγγίσεων όπως: ζωγραφική με διαφάνεια, dripping (σταξίματα), πουαντιγισμός, χειρονομιακή τέχνη, επικόλληση ύλης. - Σχεδιάζουν και ζωγραφίζουν θέματα εκ του φυσικού ή και από δευτερογενείς πηγές, όπως φωτογραφίες κ.α..

	κατά περίπτωση.	<ul style="list-style-type: none"> - τεχνικές. - Εικαστική χρήση της διαφάνειας. - Ζωγραφική με ακουαρέλα ή τέμπρα σε στεγνό-υγρό χαρτί και διαδοχικά στάδια από φωτεινά σε σκούρα χρώματα. - Εικαστική χρήση της επιφάνειας (πάστα, υφές). - Ζωγραφική σε έτοιμο ή προετοιμασμέν ο καμβά, ξύλο, σε χαρτί-χαρτόνι και άλλες επιφάνειες. - Τεχνικές με μικτά υλικά, κολλάζ, φροτάζ. - Τεχνικές αγιογραφίας σε ξύλο με αυγοτέμπρα. - Στάδια δημιουργίας εικόνας (Σχεδίαση, Προπλασμοί, ψιμύθια, κλπ) 	
Ψηφιδωτό			
2.5	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιλαμβάνονται το ψηφιδωτό ως μορφή εικαστικής τέχνης συναφούς με την ζωγραφική. - Να γνωρίζουν και να εφαρμόσουν τις βασικές μορφικές 	<ul style="list-style-type: none"> - Το ψηφιδωτό ως ζωγραφική με πέτρα. - ψηφιδωτό με ψηφίδες από διάφορα υλικά όπως πέτρα, μάρμαρο, βότσαλο, κεραμικό πλακάκι, ή και υαλόμαζα. - Ροές στο 	<ul style="list-style-type: none"> - Αντιγράφουν λεπτομέρειες από αρχαία Ελληνικά, 'Ρωμαϊκά' ή Βυζαντινά ψηφιδωτά μεταφέροντας το σχέδιο στο πανί ή στο χαρτί. - Δημιουργούν δικά τους σχέδια και ψηφοθετούν. - Δημιουργούν απλές φόρμες, όπου σχεδιάζουν το μέγεθος και τη κατεύθυνση της ροής της ψηφίδας - Επισκέπτονται μνημεία Βυζαντινού Πολιτισμού (πχ. Μονή Δαφνίου, μονή "Οσίου Λουκά)

	αρχές (ροές, αρμοί, τονικές επιλογές, μεγέθη ψηφίδας) στα έργα τους.	ψηφιδωτό	
Υλικά, μέσα και τεχνικές του Ψηφιδωτού			
2.6	Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν με ευχέρεια τα υλικά, μέσα και εργαλεία του ψηφιδωτού καθώς και τις βασικές του τεχνικές.	<p>Υλικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ψηφίδες από πέτρα, μάρμαρο, βότσαλο, πλακάκι, υαλόμαζα ή και άλλα υλικά. - κόλλες, πανιά, κονίαμα. <p>Μέσα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - κόφτης, τανάλια για κεραμικά πλακάκια. <p>Τεχνικές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Άμεση ή έμμεση ψηφοθέτηση. - Τρόποι ασφαλούς χρήσης εργαλείων. 	<p>Ασκούνται στη δημιουργία ψηφιδωτού με:</p> <ul style="list-style-type: none"> - κολάζ με έγχρωμα χαρτιά, ή άλλα υλικά. - άμεση ψηφοθέτηση, και έμμεση σε πανί ή χαρτί με χρήση σκληρών ψηφίδων -λ.χ. πέτρα
Χαρακτική			
2.7	<p>Να γνωρίσουν την τέχνη της χαρακτικής μέσα από τα έργα καλλιτεχνών και να εκτιμήσουν τη σημασία της ως εικαστικό μέσο.</p> <p>Να εξοικειωθούν με τα είδη της χαρακτικής και να χρησιμοποιούν με ευχέρεια και</p>	<p>Η Τέχνη της χαρακτικής:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Έργα, δημιουργοί, ρεύματα και τεχνικές. <p>Πολυχρωμία στη χαρακτική.</p> <p>Στένσιλ/Μεταξοτυπία.</p> <p>Λιθογραφία</p> <p>Τυπογραφία και βιβλίο.</p>	<p>Μελετούν έργα χαρακτικής και εξοικειώνονται με τους δημιουργούς, τα ύφη, τα ρεύματα και τις τεχνικές.</p> <p>Εκτύπωση στο χέρι</p> <p>Τυπώνουν έγχρωμα έργα με τη χρήση πολλών μητρών.</p> <p>Σχεδιάζουν απευθείας με ακίδα σε φύλλο πλεξιγκλάς ή και μαλακό μέταλλο, και οξειδώνουν με χρήση ήπιων οξέων.</p> <p>Σχεδιάζουν σε αλουμινόχαρτο οξειδώνουν με ξύδι και τυπώνουν λιθογραφικά</p> <p>Εκτύπωση στην πρέσα</p> <p>Ζωγραφίζουν σε μια μη</p>

	<p>εκφραστικό τρόπο τις διάφορες τεχνικές της</p> <p>Να αντιλαμβάνονται τη λειτουργικότητα του πολλαπλού έργου τέχνης</p> <p>Να εκμεταλλεύονται εκφραστικά τις ιδιαίτερες μορφικές δυνατότητες τεχνικών, υλικών και μέσων της χαρακτηριστικής</p> <p>Να εκμεταλλεύονται δημιουργικά το τυχαίο αποτέλεσμα των εκτυπώσεων</p>	<p>Αυθεντικότητα και χρηστικότητα του πολλαπλού έργου.</p> <p>Ιδιότητες υλικών και τεχνικές δυνατότητες της χαρακτηριστικής και της εκτύπωσης (Χαρτιά, μελάνια, επιφάνειες χάραξης, οξέα κ.λπ.).</p> <p>Οικολογική Χαρακτική</p>	<p>απορροφητική επιφάνεια και την τυπώνουν δημιουργώντας μονοτυπίες, με τη χρήση του τυχαίου το στοιχείο, και Εκτύπωση στο χέρι ή σε πρέσα</p> <p>Τυπώνουν ρούχα με τη μέθοδο του στένσιλ</p> <p>Τυπώνουν έργα μικτής τεχνικής</p> <p>Αντιγράφουν και τυπώνουν έργα άλλων καλλιτεχνών</p> <p>Τυπώνουν έργα μικτής τεχνικής</p> <p>Επισκέπτονται την πλησιέστερη σχολή Καλών Τεχνών ή Μουσείο με συλλογή χαρακτηριστικών.</p>
Υλικά, μέσα και τεχνικές της Χαρακτικής			
2.8	<p>Να γνωρίζουν τα υλικά της χαρακτηριστικής, τις βασικές τους χρήσεις τεχνικές και εφαρμογές</p>	<p>Υλικά:</p> <p>Λινόλεουμ, πλάγιο και όρθιο ξύλο, μέταλλο, πλεξιγκλάς.</p> <p>Μέσα:</p> <p>Ρολά, πρέσες, εργαλεία χάραξης</p> <p>Τεχνικές:</p> <p>Βαθουτυπία, υψιτυπία, επιπεδοτυπία</p> <p>Σχεδιασμός και μεταφορά του σχεδίου στη χαρακτηριστική μήτρα</p> <p>Μονοτυπία.</p>	<p>Εξασκούνται:</p> <p>στη δημιουργία χαρακτηριστικών με χρήση διαφορετικών υλικών και τεχνικών.</p> <p>χάραξη σε λινόλεουμ πλάγιο και ορθό ξύλο</p> <p>στην ξηρή χάραξη σε φύλλο πλεξιγκλάς, ή μετάλλου</p> <p>εκτύπωση στην πρέσα ή στο χέρι.</p> <p>Χρήση μελανιών δημιουργώντας μονοτυπίες.</p> <p>Δημιουργία και χρήση στένσιλ</p> <p>Δημιουργία και χρήση κολλαγραφιών με χαρτόνια, φύλο πλαστικού και κόλα</p> <p>Διαδουκτική επίσκεψη σε εργαστήρια χαρακτηριστικής</p> <p>Αρχικά δημιουργούν ασπρόμαυρα έργα, πριν τη δημιουργία έγχρωμων</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Είδη και τρόποι ασφαλούς χρήσης υλικών και εργαλείων χάραξης και εκτύπωσης. - Χαρακτική σε λινόλεουμ - χαρακτική σε πλάγιο και όρθιο ξύλο - Ξηρή και βαθυτυπική χάραξη σε φύλλο πλεξιγκλάς και μετάλλου - Οξυγραφία - Λιθογραφία - Μεταξοτυπία - Δημιουργία έγχρωμων χαρακτικών με πολλαπλές μήτρες. 	<p>χαρακτικών με τη χρήση περισσότερων μητρών.</p>
Γλυπτική			
2.9	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τις σημαντικές περιόδους της γλυπτικής, με έμφαση στον 19ο και 20ο αιώνα. - Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν εκφραστικά και μορφοπλαστικά τα στοιχεία της γλυπτικής: επιφάνεια, όγκο, χώρο, κ.α. - Να δημιουργούν γλυπτικά - τρισδιάστατα έργα. - Να αντιλαμβάνονται 	<ul style="list-style-type: none"> - Όγκος ως σύνθεση επιφανειών, χώρος. - Γλυπτική και χώρος - Ανάγλυφο: από τις δύο στις τρεις διαστάσεις. - Είδη ανάγλυφου: Ρηχό, μεσαίο, βαθύ. - Σχέση κενού και πλήρους στη γλυπτική - Γεωμετρικές και οργανικές φόρμες. - Επίδραση της φωτιστικότητας και των ποιοτήτων του φωτός στα 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν ανάγλυφες και ολόγλυφες συνθέσεις από πηλό ή και γύψο. - Δημιουργούν συνθέσεις με εύκαμπτα φύλλα μετάλλου. - Δημιουργούν μορφές ή και φιγούρες με διάφορα υλικά - Δημιουργούν έργα μικρογλυπτικής με: <ul style="list-style-type: none"> - κερί - τερακότα - μαλακή πέτρα και ξύλο - πλαστελίνες - Εκπονούν ατομική ή ομαδική συνθετική εργασία – project/ τέχνημα, με συγκεκριμένο θέμα από τη γλυπτική. - Επισκέπτονται μουσεία ή άλλους χώρους όπου εκτίθενται ή υπάρχουν γλυπτά. Κάνουν χρήση φύλλων εργασίας και χρησιμοποιούν καλλιτεχνικά σημειωματάρια (art workbook/sketchbook) ως μέσο καταγραφής σκέψεων, εντυπώσεων και εικόνων (με τη δημιουργία

	<p>ται και να εφαρμόζουν στα έργα τους τις έννοιες: περίοπτο-ολόγλυφο γλυπτό, ανάγλυφο, κατασκευή στον χώρο</p> <p>- Να συνδέουν τη γλυπτική με άλλες τέχνες εικαστικές ή εφαρμοσμένες</p> <p>- Να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες.</p> <p>- Να εξοικειωθούν με χώρους που εκθέτουν έργα γλυπτικής.</p>	<p>γλυπτικά έργα.</p> <p>- Αλληλεπίδραση υλικού, τεχνικής και της αισθητικής του τελικού έργου.</p> <p>- Βασικές μέθοδοι γλυπτικής:</p> <p>- Προσθετικός τρόπος (πηλός, πλαστελίνη, γύψος)</p> <p>- Αφαιρετικός τρόπος (πέτρα, μάρμαρο, φελιζόλ)</p>	<p>σκίτσων, κ.α.).</p>
	<p>- Να γνωρίζουν τα στάδια κατασκευής της μάσκας, καθώς και τα ιστορικά-πολιτισμικά χαρακτηριστικά της και να δημιουργούν μάσκες ως έργα προσωπικής έκφρασης.</p>	<p>- Μάσκα: Θεατρική Διακοσμητική</p> <p>- Μάσκα: κατασκευή και συνοπτική επισκόπηση της ιστορικής και πολιτισμικής διάστασης της μάσκας.</p>	<p>- Κατασκευάζουν μάσκες με χρήση Papier-mâché, γυψόγαζας ή πηλού.</p>
	<p>- Να χρησιμοποιούν το χαρτί ή παρόμοιων ιδιοτήτων υλικά ως γλυπτικό-κατασκευαστικό μέσο</p>	<p>- Καλλιτεχνικό δίπλωμα χαρτιού (Οριγκάμι) ή ανάπτυγμα: δημιουργία πολύεδρων.</p>	<p>- Κατασκευάζουν μορφές η και φιγούρες με δίπλωμα-ανάπτυγμα χαρτιών</p>

Υλικά, μέσα και τεχνικές της Γλυπτικής			
2.1 0	<p>Να γνωρίζουν τα υλικά και τα μέσα της γλυπτικής, τις βασικές τους χρήσεις και τεχνικές.</p> <p>Να χρησιμοποιούν με αυξανόμενη ευχέρεια, διαφορετικά υλικά, εργαλεία και τεχνικές.</p>	<p>Υλικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Πηλός, γύψος, γυψόγαζα, ξύλο, μέταλλο, εύκαμπτα μεταλλικά πλέγματα και σύρματα, πλαστελίνη, μαλακά υλικά όπως το φελιζόλ. - Μέσα: - Ειδικά εργαλεία, καβαλέτα. - Τεχνικές: - Απλές εφαρμογές γύψινων καλουπιών - Αρματούρα με εύκαμπτο πλέγμα και σύρμα, επικάλυψη με γυψόγαζα, επιζωγράφηση. - Κατασκευή γλυπτικών συνθέσεων από φελιζόλ ή άλλα ελαφρά-υλικά - Μικτά υλικά, κατασκευές. - Μικρογλυπτική με χρήση ειδικών εργαλείων. 	<p>Ασκούνται:</p> <ul style="list-style-type: none"> - στη δημιουργία ανάγλυφων και ολόγλυφων μορφών με χρήση διαφορετικών υλικών και τεχνικών. - στην κατασκευή απλών γύψινων καλουπιών αποτυπώνοντας με ακρίβεια τις ανάγλυφες συνθέσεις τους. - στη δημιουργία γλυπτικών μορφών με γυψόγαζα, γύψο ή και με άλλα υλικά με χρήση απλής αρματούρας. - στην κατασκευή γλυπτικών συνθέσεων με βάση από φελιζόλ ή άλλα ελαφρά-απλά υλικά (χαρτομάζα, ύφασμα-τζίβρα) τα οποία και επικαλύπτονται μερικώς ή πλήρως από γύψο, γυψόγαζα ή άλλα υλικά. - στη μικρογλυπτική δημιουργώντας μορφές, μικρά διακοσμητικά αντικείμενα, κοσμήματα ή και φιγούρες. - στη δημιουργία κατασκευών με μικτά υλικά.
Κεραμική			
2.1 1	<p>Να αντιλαμβάνονται τις αισθητικές δυνατότητες της κεραμικής τέχνης.</p> <p>Να γνωρίσουν και να κάνουν χρήση των υλικών, μέσων και τεχνικών της</p>	<p>Διακοσμητικά, εικαστικά κεραμικά ή και κεραμικά γλυπτά.</p> <p>Υλικά:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ειδικοί πηλοί, χρώματα <p>Μέσα: ειδικά</p>	<p>Δημιουργούν κεραμικά γλυπτά και διακοσμητικά ή χρηστικά αντικείμενα με πηλό</p> <p>Δημιουργούν γεωμετρικές ή οργανικές φόρμες.</p> <p>Ψήνουν τα πήλινα αντικείμενα. Τα κεραμικά που παράγονται (biscuit) χρωματίζονται ή ζωγραφίζονται.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - κεραμικής - Να περιγράφουν και να κατασκευάζουν κεραμικά ως: <ul style="list-style-type: none"> χρηστικά και λειτουργικά ή διακοσμητικά αντικείμενα. - Ελεύθερες, γλυπτικές φόρμες - γλυπτά. 	<ul style="list-style-type: none"> - εργαλεία, καβαλέτα και φούρνοι κεραμικής - Τεχνικές κεραμικής. 	
Κατασκευές στον χώρο			
2.1 2	<ul style="list-style-type: none"> - Να αναγνωρίζουν τις εκφραστικές δυνατότητες των κατασκευών στον χώρο, και να τις χρησιμοποιούν, κατασκευάζοντας ανάλογα έργα με αυξανόμενο βαθμό περιπλοκότητας και μορφικό/νοηματικό ενδιαφέρον. - Να εντάσσουν στα έργα/κατασκευές τους το στοιχείο της κίνησης. - Να εξερευνούν τις δυνατότητες κίνησης, ισορροπίας, και τα μορφικά χαρακτηριστικά των mobiles. 	<ul style="list-style-type: none"> - Κατασκευές στον χώρο στατικές ή και κινητικές. - Αναπτύγματα - Mobiles: - Αιώρηση, ισορροπία, τρόποι σύνδεσης και υλικά. - Το Mobile σαν πρακτικό αισθητικό και νοηματικό πρόβλημα. 	<ul style="list-style-type: none"> - Πειραματίζονται με τις μορφοπλαστικές και νοηματικές δυνατότητες στατικών ή κινητικών κατασκευών με ετερόκλητα, ανακυκλώσιμα υλικά. - Δημιουργούν αναπτύγματα στον χώρο - Κατασκευάζουν απλά και πολυσύνθετα mobiles, και εξερευνούν τις διαφορετικές διευθετήσεις, υλικά, τρόπους κίνησης, ισορροπίας κλπ. - Σχολιάζουν το κινητικό έργο/mobile ως το σύνολο των πιθανών θέσεων που μπορούν να έχουν τα στοιχεία του στον χώρο και τον χρόνο. - Κάνουν συνθετικές εργασίες συνδέοντας τα mobiles με μαθηματικά, φυσική κ.α. ενώ προτείνουν και πραγματοποιούν διαθεματικές συνεργασίες. - Χρησιμοποίηση ανακυκλώσιμων και ανακυκλωμένων υλικών, ως πρώτη ύλη, για τη εκπόνηση σχετικών εργασιών

	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοούν και να περιγράφουν τη σχέση των κινητικών έργων με άλλα γνωστικά πεδία (λ.χ. φυσική, μαθηματικά) 		
Εγκατάσταση, Περιβάλλον			
2.1 3	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοούν και να περιγράφουν τις εγκαταστάσεις ως μορφή τέχνης διαφορετικής προσέγγισης στη σχέση έργου-θεατή. - Να δημιουργούν περιβάλλοντα - εγκαταστάσεις ως εικαστικό μέσο. 	<ul style="list-style-type: none"> - Εγκατάσταση, Περιβάλλον. - Τύποι και μορφές εγκαταστάσεων 	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν επεξεργάζονται λύσεις, προτάσεις για δημιουργία εγκαταστάσεων σε συγκεκριμένο χώρο. - Μετατρέπουν ένα χώρο με απλές επεμβάσεις και λιτά υλικά αλλάζοντας την ατμόσφαιρα ή και τη λειτουργία του. - Δημιουργούν απλές ή περίπλοκες δομές με αντικείμενα, μεικτές τεχνικές-συνύπαρξη διαφορετικών ειδών τέχνης στην ίδια εγκατάσταση. - Συγκρίνουν μία εγκατάσταση με ένα περίοπτο γλυπτό, και συζητούν τη διαφορετική σχέση θεατή και έργου όταν κανείς βρίσκεται μέσα σε αυτό.
Assemblage			
2.1 4	<ul style="list-style-type: none"> - Να δημιουργούν πρωτότυπες συνθέσεις ή και κατασκευές, δύο ή κυρίως τριών διαστάσεων, με χρήση ετερόκλητων, υλικών, αντικειμένων, αποκομμάτων ή θραυσμάτων. - Να εντοπίζουν σχέσεις υλικών τόσο 	<ul style="list-style-type: none"> - Assemblage. 	<ul style="list-style-type: none"> - Εργάζονται σε ομάδες ή κατά ζεύγη δημιουργώντας assemblages με θέματα όπως 'τα προβλήματα, οι φόβοι - οι επιθυμίες τους', εξερευνώντας τόσο τις μορφικές όσο και σημειολογικές παραμέτρους του μέσου της ετερόκλητης σύνθεσης. - Τοποθετούν αντικείμενα ή μικρά έργα συρτάρι τυπογραφείου ή παρόμοιο συρτάρι με εγκάρσια χωρίσματα και δημιουργούν ιδιότυπες και παράδοξες παραθέσεις με αισθητικό και νοηματικό ενδιαφέρον

	σε μορφικό-αισθητικό επίπεδο όσο και τις νοηματικές-συνειρμικές-μεταφορικές δυνατότητες ενός assemblage. - Να προσδίδουν νόημα στα έργα τους εργαζόμενοι γύρω από μια θεματική.		
Κολάζ			
2.1 5	- Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν με αυξανόμενο βαθμό μορφικής αρτιότητας τεχνικές του κολάζ εκφράζοντας ιδέες-νοήματα-συναισθήματα	- Κολάζ (Collage). - κολάζ με κομμάτια έγχρωμου χαρτιού, φωτογραφιών, γραμμάτων-φράσεων. - κολάζ και απόδοση χώρου	- Δημιουργούν με κολάζ παράδοξες, χιουμοριστικές-ειρωνικές εικόνες,. - Χρησιμοποιούν το κολάζ σαν μέσο ανατροπής του αρχικού ρόλου, μηνύματος ή λειτουργίας μιας εικόνας που έχουν οικειοποιηθεί (π.χ. φωτογραφία από διαφημιστικό έντυπο).
Στοιχεία Φωτογραφίας			
2.1 6	-Να αναγνωρίζουν τη φωτογραφία ως εικαστική τέχνη τα είδη τους δημιουργούς τις διαφορετικές σχολές. -Να χρησιμοποιούν τη φωτογραφία με αυξανόμενο	- Φωτογραφία ως τέχνη: είδη, δημιουργοί και έργα. - Φωτογραφία ως εικαστικό μέσο: Αρχές σύνθεσης, έλεγχος κάδρου, εξισορρόπηση μορφικών στοιχείων, γωνίες λήψης, φωτιστικές συνθήκες,	- Ασκούνται σε φωτογραφίες από στιγμιότυπα, σκηνοθετούν προσεκτικά φωτογραφίες, κάνουν πορτραίτα ή άλλες φωτογραφίες σε συνθήκες ελεγχόμενου εργαστηριακού φωτισμού με τρίποδα. - Επιδιώκουν συνθετικές και μορφικές λύσεις που αρμόζουν στο είδος και το ύφος της φωτογραφίας που θέλουν να δημιουργήσουν. - Σε ατομικό ή ομαδικό επίπεδο αναλαμβάνουν να σχεδιάσουν δράσεις όπου καταγράφουν φωτογραφικά θέματα,

	<p>βαθμό ευχέρειας ως εικαστικό και εκφραστικό μέσο.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν τις διαφορετικές λειτουργίες και ρόλους της φωτογραφίας - Να σχολιάζουν και να χρησιμοποιούν τη φωτογραφία ως: <ul style="list-style-type: none"> - μέσο καταγραφής - εικαστικό μέσο μορφικού πειραματισμού - μέσο σχολιασμού κοινωνικών ή περιβαλλοντικών θεμάτων. 	<p>σύνθεση πλάνων.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Βασικές αρχές οπτικής, camera obscura, αναλογική και ψηφιακή φωτογραφία. - Φωτογραφία ως μέσο που εμπεριέχει και μεταφέρει νόημα –κώδικα οπτικής επικοινωνίας - Αφηγηματική λειτουργία της φωτογραφίας. - Φωτογραφία ως στοιχείο σε έντυπα, αφίσσα, ή και μικτής τεχνικής εικαστικά έργα. 	<p>δραστηριότητες, περιβάλλοντα, αντικείμενα, στοιχεία του φυσικού ή ανθρωπογενούς περιβάλλοντος που τα ενδιαφέρουν. Δημιουργούν σειρές φωτογραφιών, ως ρεπορτάζ, ως ενότητες με θεματικό άξονα.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Προσδίδουν νόημα στις φωτογραφίες τους, το οποίο είναι σε θέση να σχολιάσουν και να επεξηγήσουν.
Στοιχεία Κινηματογράφου			
2.1 7	<ul style="list-style-type: none"> - Να κατανοούν και να σχολιάζουν κριτικά την καλλιτεχνική, αισθητική και νοηματική πλευρά του μέσου και να το χρησιμοποιούν εκφραστικά. 	<p>Μορφικά στοιχεία του κινηματογράφου:</p> <ul style="list-style-type: none"> - φωτογραφία, πλάνα, μοντάζ, ρυθμός, κίνηση κάμερας, ηχητική επένδυση, 	<ul style="list-style-type: none"> - Παρακολουθούν ταινίες σταθμούς από την ιστορία του κινηματογράφου. - Συνεργάζονται και δημιουργούν ταινία μικρού μήκους εμπνευσμένοι από τις ταινίες που είδαν. - Μελετούν ταινίες και εφαρμόζουν στοιχεία από το μοντάζ, το φωτισμό, το ρυθμό και τα πλάνα στην ταινία τους.
Animation			
2.1 8	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιλαμβάνονται τη φύση της κινούμενης 	<ul style="list-style-type: none"> - Flipbook, Θαυματοτρόπι ο. - Απλά stop 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν σειρές σχεδίων σε μπλοκάκια με ημιδιαφανή φύλλα, που αποκτούν κίνηση με γρήγορο ξεφύλισμα αλλά και ως βάση για stop motion animation.

	<p>εικόνας</p> <p>- Να δημιουργούν σειρές σχεδίων σε μπλοκάκια που δίνουν την αίσθηση της κίνησης (Flipbook)</p> <p>- Να φτιάχνουν stop motion animation με χρήση σχεδίων ή μορφών από πλαστελίνη που φωτογραφίζονται πολλαπλές φορές και μοντάρονται οι εικόνες σε απλά προγράμματα τύπου windows movie maker ή και σε πιο επαγγελματικά.</p> <p>- Να γνωρίζουν τα βασικά προγράμματα animation</p>	<p>motion animation με χρήση κοινών προγραμμάτων .</p>	<p>- Δημιουργούν απλά και σύντομα stop motion animation με σχεδίων σε χαρτί ή μορφών από πλαστελίνη με χρήση έως 5 φωτογραφιών ανά δευτερόλεπτο.</p> <p>- Δημιουργούν πρωταγωνιστές (μορφές-φιγούρες) με πλαστελίνη και τις χρησιμοποιούν για stop motion animation</p>
Στοιχεία Ψηφιακής Τέχνης- Digital Art			
2.19	<p>- Να χρησιμοποιούν απλά προγράμματα επεξεργασίας εικόνας με σκοπό να διαμορφώσουν μορφοπλαστικά την εικόνα.</p> <p>- Να εξοικειωθούν με την ψηφιακή τέχνη και να χρησιμοποιούν</p>	<p>- Ψηφιακή τέχνη Η/Υ ως μέσο εικαστικής δημιουργίας</p> <p>-Τεχνολογικά μέσα ως δημιουργικά εργαλεία στις εικαστικές και τις εφαρμοσμένες τέχνες.</p> <p>Μέσα:</p> <p>- Γνωριμία με τα διαθέσιμα ψηφιακά</p>	<p>- Δημιουργούν με χρήση απλών προγραμμάτων έργα όπως εικόνες σε αρχείο τύπου gif με στοιχειώδη κίνηση.</p> <p>- Δημιουργούν έργα εικαστικά ή εφαρμοσμένα, εξετάζοντας μορφικές πιθανότητες και επιλέγοντας τις σωστές παραμέτρους (κοντράστ, χρωματική παλέτα, Σύνθεση)</p> <p>- Επεξεργάζονται με απλά προγράμματα φωτογραφίες, η ψηφιοποιημένες εικόνες έργων.</p> <p>- Δημιουργούν συνθέσεις στον υπολογιστή ξεκινώντας από απλά γεωμετρικά και επίπεδα σχήματα και</p>

	<p>ν τους Η/Υ ως μέσο για τη δημιουργία ψηφιακών εικαστικών έργων</p> <p>- Να δημιουργούν απλά εικαστικά έργα με χρήση Η/Υ.</p>	<p>προγράμματα επεξεργασίας εικόνας μέσω του σχολικού δικτύου.</p> <p>- Τεχνικές:</p> <p>- Τεχνικές δυνατότητες και χρήση απλών προγραμμάτων επεξεργασίας εικόνας για την δημιουργία ή μετασχηματισμ ό εικόνων ή σχεδίων.</p>	<p>ακολουθως, αξιοποιώντας τις δυνατότητες των προγραμμάτων, αποδίδουν τον όγκο τους τονικά.</p>
Βίντεο, βιντεοεγκατάσταση, προβολή κινούμενης ή στατικής εικόνας			
2.20	<p>- Να γνωρίζουν και να εκμεταλλεύονται εικαστικά τις δυνατότητες του βίντεο ή της προβολής κινούμενης-στατικής εικόνας.</p>	<p>Βίντεο, βιντεοεγκατάσταση, προβολή στατικής ή κινούμενης εικόνας σε εγκατάσταση ή εξωτερικό χώρο.</p>	<p>- Εκμεταλλεύονται εκφραστικά αισθητικά και νοηματικά, την προβολή εικόνων στον χώρο, ή και πάνω σε αντικείμενα.</p> <p>- Βιντεοσκοπούν απλές σκηνές, και τις προβάλλουν, ενδεχομένως ως μέρος εγκατάστασης. Εξηγούν και συζητούν τις επιλογές τους,.</p>
Εισαγωγή στην εννοιολογική Τέχνη			
2.21	<p>- Να γνωρίζουν και να προσεγγίζουν κριτικά την εννοιολογική τέχνη</p>	<p>Εισαγωγή στην εννοιολογική τέχνη: Η ιδέα ως κυρίαρχο στοιχείο.</p>	<p>- Μελετούν και σχολιάζουν εννοιολογικά έργα, και κάνουν δικές τους ασκήσεις-εφαρμογές.</p>
Στοιχεία Performance – happening			
2.22	<p>- Να κατανοήσουν την έννοια του χάπενινγκ ή της performance σε αντιδιαστολή με τη θεατρική πράξη και τη δραματοποίηση</p>	<p>- Χάπενινγκ Performance</p> <p>- Η διαφορά από το θέατρο και τη δραματική πράξη</p>	<p>- Επιλέγουν ένα ζήτημα που θέλουν να θίξουν. Μετά από ομαδικό διάλογο, προτάσεις και προετοιμασία, σκηνοθετούν μια συντονισμένη δράση – χάπενινγκ</p> <p>- Πειραματίζονται με το μέσο του χάπενινγκ με ενεργητικότητα και στοχεύουν σε δράση-πράξη που να έχει θέμα, μορφή και νόημα.</p>

	<p>Να εφαρμόζουν τη δυνατότητα των προαναφερομένων μέσων για να ανατρέψουν στιγμιαία τις παραμέτρους της κανονικότητας για ένα χώρο ή μια κατάσταση, με ποιητικό, αστείο, συγκινητικό, ευρηματικό τρόπο αναδεικνύοντας θέματα, ιδέες και συναισθήματα.</p>		
Στοιχεία Αρχιτεκτονικής			
2.23	<p>Να αντιλαμβάνονται την αρχιτεκτονική ως μορφή δημιουργίας</p> <p>Να κατανοούν τα στάδια σύλληψης, ανάπτυξης, οργάνωσης και διεκπεραίωσης μιας αρχιτεκτονικής ιδέας</p> <p>Να κατανοούν και να αναλύουν ιδέες και μορφές, λύσεις και προσεγγίσεις στην αρχιτεκτονική και να προτείνουν τις δικές τους</p>	<p>Αρχιτεκτονική.</p> <p>Ο ρόλος του προσχέδιου στην αρχιτεκτονική</p> <p>Σχέση αρχιτεκτονικής με άλλους τομείς και επαγγέλματα.</p> <p>Αρχιτεκτονικές μορφές: κοινωνική, ιστορική και γεωγραφική προσέγγιση.</p> <p>Αλληλεπίδραση αρχιτεκτονήματος και περιβάλλοντος</p>	<p>Δημιουργούν σκαριφήματα ή και σχέδια αρχιτεκτονικής πρότασης.</p> <p>Καταγράφουν φωτογραφικά αρχιτεκτονικά στοιχεία, μέλη ή κτήρια που βρίσκουν ενδιαφέροντα. Δημιουργούν σχέδια αποτύπωσης.</p> <p>Σχεδιάζουν την κάτοψη της αίθουσας, αυλής, του κτηρίου τους, προτείνουν βελτιώσεις και αλλαγές.</p> <p>Πραγματοποιούν επισκέψεις σε αρχιτεκτονήματα με ειδικό ενδιαφέρον ή και σε αρχιτεκτονικά γραφεία.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - ιδέες. - Να δημιουργούν απλά προπλάσματα – μακέτες. - Να σχεδιάζουν και να συσχετίζουν κατόψεις-όψεις-τομές με χρήση κλίμακας και απλών συμβολικών συμβάσεων (υλικά, στοιχεία περιβάλλοντος). 	χώρου.	
Μακέτα Σκηνικών, Σκηνικά-στοιχεία σκηνογραφίας			
2.24	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίζουν το έργο Ελλήνων και ξένων σκηνογράφων . - Να είναι σε θέση να κατασκευάζουν με απλά υλικά μακέτες σκηνικών για θεατρικές παραστάσεις του σχολείου τους ή για θεατρικά έργα που επιλέγουν. - Να συνδέουν τα μορφικά χαρακτηριστικά των σκηνικών με το ύφος, τη διάθεση και το νόημα του θεατρικού έργου και να κατανοούν τα σκηνικά ως 	<ul style="list-style-type: none"> - Σκηνικά: μακέτες για θεατρικές παραστάσεις και τελική κατασκευή. - Σκηνικά και κατάλληλες λύσεις υλικών, μορφών, σύνθεσης, φωτισμού σε σχέση με το ύφος τη διάθεση και το νόημα του θεατρικού έργου. - Ζωγραφική και Σκηνικά-σκηνογραφία: ιστορική αναδρομή, παραδείγματα από την Ελλάδα και τον υπόλοιπο κόσμο, αρχαία, νεώτερη, σύγχρονη 	<ul style="list-style-type: none"> - Κατασκευάζουν με απλά υλικά μακέτες σκηνικών σε κλίμακα, για θεατρικά έργα που επιλέγουν - Δημιουργούν σκηνικά και καταλήγουν συνεργατικά στις καταλληλότερες λύσεις υλικών, μορφών, σύνθεσης, φωτισμού. - Εκπονούν ατομική ή ομαδική συνθετική εργασία – project/ τέχνημα, με θέμα το θεατρικό σκηνικό.

	<p>οργανικό μέρος της θεατρικής παράστασης.</p> <p>- Να κατασκευάζουν σκηνικά με απλά υλικά εφαρμόζοντας τις προτάσεις που έκαναν με σχέδια, μακέτες και να κάνουν τις κατάλληλες αναπροσαρμογές.</p> <p>- Να αναγνωρίζουν και να σχολιάζουν τη σχέση της σκηνογραφίας με τις εικαστικές τέχνες καθώς και με άλλα πεδία και επαγγέλματα</p>	<p>εποχή.</p> <p>- Σκηνικά:</p> <p>- αναπαραστατική ή- ψευδαισθησιακή ή ζωγραφική αντιμετώπιση αφαιρετικές, λιτές εικαστικές προσεγγίσεις.</p>	
Στοιχεία Διακοσμητικής και σχεδιασμού χρηστικού αντικειμένου.			
2.2 5	<p>- Γνωρίζουν τη διακοσμητική τέχνη.</p> <p>- Να είναι σε θέση να σχεδιάζουν και να κατασκευάζουν διακοσμητικά αντικείμενα.</p> <p>- Να δημιουργούν σχέδια και να κατασκευάζουν προπλάσματα για χρηστικά αντικείμενα συνδέοντας</p>	<p>- Σχεδιασμός και Κατασκευή διακοσμητικών αντικειμένων</p> <p>- Χρηστικά αντικείμενα: σχέση μορφής και λειτουργικότητας.</p> <p>- Η αισθητική αξία του χρηστικού αντικειμένου και η σημασία της.</p>	<p>- Σχεδιάζουν χρηστικά ή μη αντικείμενα, με έμφαση στη διακοσμητική τους λειτουργία. Καταγράφουν τις προτάσεις για υλικά, μοτίβα, χρώματα καθώς και γραπτά σχόλια για τις επιρροές τους, και για τον τρόπο ανάπτυξης των ιδεών τους, κάνοντας υποσημειώσεις στο περιθώριο των σχεδίων τελικής πρότασης (annotation), και προχωρούν στην κατασκευή.</p> <p>- Σχεδιάζουν και κατασκευάζουν χρηστικά αντικείμενα με αυξανόμενο βαθμό λειτουργικής και αισθητικής αξίας από απλά, -'ανακυκλωμένα' υλικά ή από πηλό όπως πιάτα, βάζα, μολυβοθήκες.</p> <p>- Καταγράφουν με επιμέλεια τα στάδια πραγματοποίησης ενός κατασκευαστικού project, από τα αρχικά προσχέδια διερεύνησης, στα τελικά σχέδια υλοποίησης –</p>

	<p>μορφή και λειτουργικότητα</p> <p>- Να εφαρμόζουν το βιομηχανικό σχέδιο ως διαδικασία μελέτης και επεξεργασίας ιδεών, όπου επιλύονται αισθητικά και λειτουργικά προβλήματα.</p> <p>- Να γνωρίζουν σχετικά επαγγέλματα.</p> <p>- Να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες, να συνεργάζονται και να συζητούν ιδέες πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη δημιουργία έργου</p> <p>- Να γνωρίζουν βιωματικά στοιχεία σχεδιασμού υφάσματος και ενδύματος</p> <p>- Να δημιουργούν σχέδια και να κατασκευάζουν κοσμήματα από απλά υλικά.</p>	<p>- Σχολές arts and crafts, Bauhaus.</p> <p>- Σχέση καλλιτεχνη-τεχνίτη διαφορετικές προσεγγίσεις, συνέπειες για το design</p> <p>- Στοιχεία σχεδιασμού υφάσματος και ενδύματος</p> <p>- Κόσμημα</p>	<p>κατασκευής. φωτογραφίζουν τα στάδια υλοποίησης, οργανώνουν το υλικό σε πορτφόλιο. Πραγματοποιούν παρουσίαση.</p> <p>- Σχεδιάζουν και προτείνουν απλές εφαρμογές με design υφάσματος, κοστούμι, χρωματισμό υφασμάτων.</p> <p>- Δημιουργούν κοσμήματα, με διάφορα υλικά</p>
Στοιχεία Γραφιστικής			
2.2 6	<p>- Να περιγράψουν τον ρόλο της γραφιστικής στην οπτική</p>	<p>- Ρόλος και σημασία της Γραφιστικής, σχέση με άλλους τομείς</p>	<p>- Συζητούν, σχολιάζουν και αξιολογούν αισθητικά παραδείγματα από την εξέλιξη μιας γραφιστικής λύσης (π.χ. μπουκάλια γνωστού αναψυκτικού ή ποτού) στον χρόνο.</p>

	<p>διαμόρφωση προϊόντων και εντύπων, και να κάνουν αντίστοιχες εφαρμογές.</p> <p>- Να είναι σε θέση να σχεδιάζουν με υλικά σχεδίασης και Η/Υ, απλά θέματα γραφιστικής με αντίστοιχο της ηλικίας τους βαθμό δυσκολίας και αισθητικών απαιτήσεων.</p> <p>-Να σχολιάζουν και να αποτιμούν αισθητικά με χρήση κατάλληλης ορολογίας έργα γραφιστικής δικά τους και άλλων.</p>	<p>και επαγγέλματα.</p> <p>Θέματα γραφιστικής όπως εξώφυλλο βιβλίου, λογότυπο, ετικέτα προϊόντος, σελιδοδείκτες, γραμματοσειρά .</p>	<p>- Συγκρίνουν γραφιστικά παραδείγματα από τον χώρο του εντύπου και τα αναδιαμορφώνουν με δικές τους εικαστικές-γραφιστικές προτάσεις.</p> <p>- Δημιουργούν: -λογότυπο του τμήματος ή του σχολείου τους -δικές τους πρωτότυπες γραμματοσειρές, μακέτες για έντυπα σχολικών εκδηλώσεων.</p>
Κόμικς, Εικονογράφηση			
2.2 7	<p>- Να αντιλαμβάνονται τα κόμικς ως αφηγηματική μορφή τέχνης, που ενσωματώνει σχέδιο/ζωγραφική.</p> <p>- Να εντοπίζουν και να σχολιάζουν σχέσεις και ομοιότητες με εικαστικές τέχνες όπως κινηματογράφο, χαρακτηριστική.</p>	<p>Κόμικς ως αφήγηση γλωσσική και εικαστική</p> <p>- Κόμικς ως: - διασκεδαστικά ή και συγκινητικά αφηγήματα. - Σύνθετα σε εικαστικό – σχεδιαστικό επίπεδο έργα. - έργα που σχολιάζουν το κοινωνικό πλαίσιο.</p>	<p>- Δημιουργούν ήρωες, συνθέτουν πλοκή, και συνδέουν τη διάθεση του σεναρίου με το εικαστικό ύφος των Κόμικς που δημιουργούν.</p> <p>- Μελετούν κόμικς, σχολιάζουν και αναλύουν τους συναισθηματικούς-νοητικούς μηχανισμούς στους οποίους βασίζεται το χιούμορ (έκπληξη, ανατροπή, παράδοξοι συνδυασμοί, υπερβολή, γκροτέσκο κ.α.) και κάνουν εφαρμογές σε δικά τους έργα.</p>

	Εντοπίζουν, σχολιάζουν και δημιουργούν κόμικς με θεματική από την κοινωνική πραγματικότητα.		
	<p>Να αντιλαμβάνονται την αλληλεπίδραση εικονογράφησης και γραπτού κειμένου στα βιβλία ή άλλα έντυπα.</p> <p>Να εικονογραφούν ποιήματα/λογοτεχνικά κείμενα με χρήση ασπρόμαυρων υλικών σχεδίου, χαρακτηριστικά, ζωγραφική με ξυλομπογιές ή υδατοδιαλυτά χρώματα, συνδέοντας το ύφος του κειμένου με αυτό της εικόνας.</p>	<p>Εικονογράφιση βιβλίων.</p> <p>Εικονογραφήσεις χειρογράφων.</p> <p>Εικονογράφιση λευκωμάτων φυτών, ζώων, τοπίων από περιηγητές, φυσιοδίφες, ερευνητές (16ος – 20ος αι.).</p> <p>Σύγχρονες εικονογραφήσεις παιδικών βιβλίων.</p>	<p>Εικονογραφούν κείμενα λογοτεχνών ή και δικά τους. -δοκιμάζουν διαφορετικές στιλιστικές προσεγγίσεις και τεχνικές από την ιστορία του μέσου.</p> <p>Συζητούν τη σχέση αφήγησης μέσω του λόγου και της εικόνας με αφορμή εικονογραφήσεις.</p>
ΤΡΙΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΜΟΡΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
ενδεικτικά: 50 διδακτικές ώρες			
A/A	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Σημείο, Γραμμή			
3.1	Να γνωρίσουν καλλιτέχνες στο έργο των οποίων το	Σημείο: -σταθερό, ασταθές, κινούμενο	- Εμπνέονται από το έργο καλλιτεχνών, μελετούν και πειραματίζονται με τη γραμμή και το σημείο με πουαντιγισμό, σκίτσα,

	<p>σημείο και η γραμμή αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία και να ανακαλύψουν τον ρόλο τους ως στοιχείων της εικαστικής σύνθεσης.</p> <p>- Να κατανοούν το εκφραστικό και δομικό νόημα του σημείου και της γραμμής στο εικαστικό έργο και να προβαίνουν σε ανάλογες μορφοποιήσεις.</p> <p>- Να εκφράζουν συναισθήματα και να αποδίδουν νόημα στις εικαστικές εργασίες τους χρησιμοποιώντας σημεία και γραμμές με ποικίλα υλικά και μέσα</p>	<p>-πυκνότητα σημείων.</p> <p>- Γραμμή: -ευθεία, οριζόντια, κάθετη, κατακόρυφη, πλάγια, -καμπύλη, σπειροειδής, κυματοειδής, - τεθλασμένη, -συνεχόμενη, διακεκομμένη -γραμμή όριο -περίγραμμα.</p> <p>- Γραμμές: -τεμνόμενες, παράλληλες -πυκνότητα γραμμών.</p>	<p>μονοκονδυλιά, γραφισμό, dripping, αυτόματη γραφή με διάφορα υλικά και μέσα.</p> <p>- Χρησιμοποιούν τη γραμμή και το σημείο για να εκφράσουν συναισθήματα και παράγουν έργα με έμπνευση από τον χώρο της: αυτόματης γραφής, action painting pop art, art nouveau, ντιζάιν, χαρακτικής, καλλιγραφίας, animation, κλπ.</p> <p>- Φιλοτεχνούν έργα εστιάζοντας στην εκφραστική δύναμη των σημείων και των γραμμών</p> <p>- Δημιουργούν έργα μικτής τεχνικής εστιάζοντας μορφικά στη γραμμή και στο σημείο.</p> <p>- Μελετούν το Σημείο και τη γραμμή: - Στα γραμμικά έργα-σχέδια μοντέρνων καλλιτεχνών - στα χαρακτηριστικά της γενιάς του 30, σε έργα σύγχρονης ζωγραφικής δημιουργώντας σκίτσα, σχέδια, χαρακτηριστικά ή και έργα με άλλα εικαστικά μέσα:</p>
Σχήμα, φόρμα			
3.2	<p>- Να αντιληφθούν τη σημασία του σχήματος και της φόρμας στις τέχνες και να διακρίνουν τα οργανικά και γεωμετρικά σχήματα.</p> <p>- Να αξιοποιούν</p>	<p>- Γεωμετρικό/οργανικό σχήμα - Ανοιχτή/κλειστή φόρμα</p> <p>- Επίπεδο</p>	<p>- Εκτελούν απλές και σύνθετες ασκήσεις με ποικιλία οργανικών και γεωμετρικών σχημάτων και δημιουργούν έργα μικτής τεχνικής.</p> <p>- Παρατηρούν, μελετούν, συγκρίνουν και ανάγουν τις φυσικές μορφές σε γεωμετρικές φόρμες επεκτείνοντας την έρευνα σε σύγχρονες μορφές τέχνης.</p> <p>- Δημιουργούν διαφορετικές εκδοχές του ίδιου θέματος χρησιμοποιώντας διάφορα απλά υλικά και αντικείμενα</p>

	<p>τις εκφραστικές και νοηματικές του σχήματος και της φόρμας σε νέα περιβάλλοντα ή συνθήκες επιλέγοντας σύγχρονα υλικά, μέσα και τεχνικές.</p> <p>Να καλλιεργήσουν την ευρηματικότητα, την επινοητικότητα και τη δημιουργική φαντασία.</p>		<p>(Collage, Assemblage, μικτές τεχνικές).</p> <p>Μελετούν το σχήμα και τη φόρμα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - στα γλυπτά του Henry Moore, - στους φορμαλιστές ζωγράφους. - σε κυβιστικά έργα - σε έργα σύγχρονης τέχνης <p>ακολουθώντας δημιουργούν έργα δίνοντας έμφαση στη φόρμα και το σχήμα με διάφορα μέσα και τεχνικές.</p>
Κλίμακες, Αναλογίες.			
3.3	<p>Να γνωρίσουν την έννοια της κλίμακας και να εφαρμόζουν στην πράξη βασικούς κανόνες μέτρησης και αναλογιών αντιλαμβανόμενοι τη σημασία της ακρίβειας στον σχεδιασμό.</p> <p>Να αποκτήσουν ικανότητες ευθυγράμμισης των σημαντικών σημείων.</p> <p>Να μετασχηματίσουν και να εφαρμόζουν τις</p>	<p>Μέτρο</p> <ul style="list-style-type: none"> - Σμίκρυνση - Μεγέθυνση - Αναλογία - Κάνναβος - Παράθεση- - Σύγκριση 	<p>Συζητούν τις έννοιες της κλίμακας και της αναλογίας βάση παραδειγμάτων (χάρτες, μακέτες, σχέδια κλπ.) αφομοιώνοντας τη γνώση με ασκήσεις εκ του φυσικού ή άλλες συνθέσεις.</p> <p>Ασκούνται στη νατουραλιστική απεικόνιση με συνθέσεις ποικίλων αντικειμένων και με αναπαράσταση χώρων ή άλλων θεμάτων εκ του φυσικού.</p> <p>Ασκούνται στις μετρήσεις μοντέλων.</p> <p>Σχεδιάζουν και υλοποιούν project εξωραϊσμού του σχολικού χώρου</p>

	<p>αποκτηθείσες γνώσεις για τις κλίμακες και τις αναλογίες σε διαφορετικές συνθήκες.</p> <p>- Να αξιοποιούν τις γνώσεις, τη φαντασία και την ευρηματικότητα για τη δημιουργία ατομικών ή ομαδικών εικαστικών εργασιών δύο ή και τριών διαστάσεων, σε διάφορες κλίμακες και αναλογίες.</p>		<p>μετασηματίζοντας και εφαρμόζοντας στην πράξη τις γνώσεις για τις κλίμακες και τις αναλογίες.</p> <p>- Εργάζονται ατομικά ή ομαδικά και δημιουργούν διδιάστατες ή τρισδιάστατες κατασκευές, μακέτες ή αντικείμενα εφαρμόζοντας τις αποκτηθείσες γνώσεις για τις αναλογίες και τις κλίμακες με νέα υλικά και μέσα.</p> <p>- Μελετούν Κλίμακες - αναλογίες στην: -Land Art -Environmental Art -Pop art γλυπτική και εξερευνούν εικαστικά διαφορετικές προσεγγίσεις κλίμακας και μεγεθών.</p>
Δομή, Σύνθεση			
3.4	<p>- Να αναγνωρίζουν την οργανική και γεωμετρική δομή και τις σχέσεις μεγεθών και αναλογιών στα έργα τέχνης και τις εργασίες τους και να τις περιγράφουν με σαφήνεια.</p> <p>- Να κάνουν εμπρόθετη χρήση των</p>	<p>- Μέγεθος – κλίμακα - αναλογία</p> <p>- Αρχές σύνθεσης:</p> <p>-συμμετρία -ασυμμετρία -επανάληψη -αρμονία -αντίθεση -ένταση -ιєράρχηση -ενότητα -ποικιλία -ρυθμός -ισορροπία -ομοιότητα -συγγένεια -έμφαση</p>	<p>- Σχεδιάζουν συνθέσεις με περιορισμούς για αφομοίωση των βασικών αρχών της σύνθεσης ασκούμενοι στη τοποθέτηση, τους άξονες, τις αναλογίες, τις σχέσεις.</p> <p>- Δημιουργούν σειρές έργων με το ίδιο θέμα με στόχο τη διαφοροποίηση των συνθέσεων στη βάση των αρχών της</p>

<p>αρχών και των μορφοπλαστικών στοιχείων της σύνθεσης λαμβάνοντας υπόψη ότι κάθε επιλογή προσδίδει συγκεκριμένες αξίες στα επιμέρους στοιχεία της σύνθεσης, την μεταξύ τους σχέση και το όλο.</p> <p>- Να αναπτύξουν δεξιότητες χειρισμού, των αρχών της σύνθεσης σε συνάρτηση με τα μορφοπλαστικά στοιχεία μετασχηματίζοντας εμπρόθετα τα υλικά.</p> <p>- Να κατανοήσουν τη σημασία του ρυθμού στη φύση, τη ζωή και την τέχνη.</p> <p>- Να εντάσσουν το ρυθμό ως εκφραστικό στοιχείο στα έργα τους αξιοποιώντας ποικίλες τεχνικές και υλικά.</p> <p>- Να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν τρόπους οργάνωσης</p>		<p>σύνθεσης δίνοντας προτεραιότητα σε διαφορετική, κάθε φορά, αρχή επιλέγοντας ποικίλους συνθετικούς τρόπους που προσδίδουν νέες αξίες και μηνύματα στο έργο.</p> <p>- Δημιουργούν ρυθμούς με επανάληψη χρωμάτων, σχημάτων, ματιέρας κλπ.</p> <p>- Μελετούν την έννοια του οπτικού βάρους, αντιλαμβάνονται τις αλληλεπιδράσεις των οπτικών στοιχείων και αναγνωρίζουν την ποικιλία τρόπων επίτευξης ισορροπίας μέσα από εμπρόθετη διαχείριση των μορφικών στοιχείων.</p> <p>- Μελετούν Δομή σύνθεση σε έργα διαφόρων εποχών και κυρίως: -Αναγεννησιακά, -Νεοκλασικιστικά -Κυβιστικά - Νεοπλαστικιστικά -Σουρεαλιστικά -Έργα σύγχρονης τέχνης ακολούθως, δημιουργούν σύνθετα έργα με διάφορες τεχνικές, όπου διερευνούν</p>
--	--	--

	της σύνθεσης (συμμετρία, ασυμμετρία, ισοδυναμία, ισορροπία) και να επιδιώκουν την ισορροπία εντοπίζοντας και ορίζοντας τα οπτικά βάρη με συνεχή διερεύνηση προβληματισμό και μετασχηματισμό.		διαφορετικές δομικές – συνθετικές διευθετήσεις, αντλώντας έμπνευση από τη μελέτη τους.
Άξονες, κατεύθυνση			
3.5	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν τον ρόλο και τη σημασία των αξόνων στην οργάνωση του σχεδίου και της σύνθεσης και να αντιληφθούν τη συμβολή τους στην οργάνωση των μορφικών στοιχείων . - Να αντιληφθούν τον ρόλο και τη σημασία της κατεύθυνσης στην αισθητική ποιότητα της εικαστικής εργασίας. - Να αντιληφθούν ότι οι σχεδιαστικές επιλογές προοικονομο 	<ul style="list-style-type: none"> - Κύριοι άξονες - Καθετότητα - Κάθετοι άξονες - Οριζόντιοι άξονες - Παραλληλία - Παράλληλοι άξονες - Πλάγιοι άξονες - Κλίσεις - Οπτική οργάνωση - Οπτική λογική - Κατεύθυνση 	<ul style="list-style-type: none"> - Μελετούν την έννοια της οπτικής οργάνωσης του σχεδίου με έμφαση στον ρόλο των αξόνων και ασκούνται με συνθέσεις εκ του φυσικού εστιάζοντας στην ενοποίηση των επιμέρους αντικειμένων. - Ασκούνται στις κλίσεις με συνθέσεις εκ του φυσικού και μελετούν τον ρόλο της κατεύθυνσης στην οργάνωση και την αισθητική ποιότητα της εικαστικής τους εργασίας. - Ασκούνται στην οργάνωση συνθέσεων και αξύνουν την οπτική τους λογική

	ύν το αισθητικό και νοηματικό περιεχόμενο του έργου και επηρεάζουν το τελικό αποτέλεσμα.		συζητώντας στην τάξη προσχέδια, σκίτσα και δοκίμια αναζητώντας λύσεις για ορθές σχεδιαστικές επιλογές. - Μελετούν τούς άξονες και την κατεύθυνση σε έργα διαφόρων εποχών και κυρίως: -στην Αναγέννηση -στο Μπαρόκ -στον Ιμπρεσιονισμό -στη Land Art -στην Environmental Art -στην Pop art γλυπτική και δημιουργούν έργα σχετικά με τη μελέτη τους.
--	--	--	---

Τόνος, φωτοσκίαση

3.6	- Να αντιληφθούν τη σημασία του φωτός στη φύση, την ζωή και την τέχνη και τη σημασία του τόνου στην οικοδόμηση της μορφής και του περιεχομένου του έργου τέχνης. - Να παρατηρήσουν τη σημασία του τόνου στην οικοδόμηση του όγκου, του χώρου, του βάθους και να	- Φως - ημίφως - σκιά - απόλυτος τόνος - φαινόμενος (- φαινομενικός) τόνος - κύρια – ερριμμένη σκιά πηγή (εστία) φωτός - φυσικό - τεχνητό φως - τονικό σχέδιο - τονικές διαβαθμίσεις - φωτοσκίαση - κιαροσκούρο - ατμόσφαιρα - πλαστικότητα	- Φωτογραφίζουν σειρές αντικειμένων, μορφών ή πορτρέτων εστιάζοντας στη χρήση του φωτισμού και την απόδοση του τόνου και χρησιμοποιούν τα έργα τους για να ασκηθούν σε τονικές κλίμακες 5 ή περισσότερων τόνων. - Ασκούνται στη σχεδίαση εκ του φυσικού με φυσικό φως ή και τεχνητούς φωτισμούς εστιάζοντας στην απόδοση του όγκου, του χώρου
-----	--	---	--

	<p>αντιληφθούν την επιρροή του φωτισμού και των εφαρμοζόμενων τεχνικών στο τελικό έργο.</p> <p>Να προβαίνουν σε ορθές επιλογές μορφικών στοιχείων και τεχνικών απόδοσης του τόνου στις διάφορες μορφές τέχνης (ζωγραφική, σχέδιο, χαρακτική, κλπ).</p>		<p>και του βάθους με έμφαση στην απόδοση του τόνου και στη χρήση θερμών και ψυχρών χρωμάτων στις σκιές.</p> <p>Πειραματίζονται σε διαφορετικά πεδία των εικαστικών τεχνών δημιουργώντας έργα με προσωπικό περιεχόμενο και νόημα.</p> <p>Μελετούν τον τόνο και το φώς δημιουργώντας σχέδια, σκίτσα ή έργα με άλλα εικαστικά μέσα εστιάζοντας στη μελέτη έργων διαφόρων εποχών και κυρίως:</p> <ul style="list-style-type: none"> -στην Αναγέννηση -στα Ολλανδικά έργα ζωγραφικής του 17ου αι. -στον Μανιερισμό -στα εξπρεσιονιστικά χαρακτηριστικά -στην σύγχρονη φωτογραφία και τέχνη.
Υφή – ματιέρα			
3.7	<p>Να κατανοούν την εκφραστική λειτουργία της υφής να χρησιμοποιούν εμπρόθετα τις υφές με εκφραστικό νόημα.</p> <p>Να</p>	<p>Υφή:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τραχιά, - λεία, - απαλή, - σκληρή, - βελούδινη, κλπ. υφή. <p>Υφή – ματιέρα ως μορφικό στοιχείο σε έργα αφηρημένου</p>	<p>Χειρίζονται εμπρόθετα τις υφές προσδίδοντας προσωπικό ύφος στα έργα τους. Ετοιμάζουν ματιέρες, κολλάζ, φροτάζ, ασαμπλάζ κλπ πειραματιζόμενοι με ποικίλα υλικά και τεχνικές.</p>

	<p>αντιλαμβάνονται και να περιγράφουν διαφορετικές υφές στη ζωγραφική, τη γλυπτική, τη χαρακτηριστική και στις άλλες τέχνες και να προβαίνουν σε εύστοχες υποθέσεις αναφορικά με το εκφραστικό νόημα.</p> <p>Να συνεργάζονται στη βάση κοινών στόχων και να καλλιεργούν την εμπιστοσύνη, την αμοιβαία κατανόηση την αλληλοβοήθεια</p>	<p>εξπρεσιονισμός</p>	<p>Δημιουργούν ποικίλες ματιέρες στα έργα τους. Προσδίδουν νόημα σε αυτά και μέσω των μορφικών τους επιλογών σε σχέση με τις ματιέρες και τις υφές.</p> <p>Μελετούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> - την υφή – ματιέρα ως μορφικό στοιχείο σε έργα (π.χ. αφηρημένου εξπρεσιονισμού). - την απόδοση της υφής υλικών ως θέμα σε έργα (π.χ. σε νεκρές φύσεις μπαρόκ/Φλαμανδικής ζωγραφικής). <p>και δημιουργούν έργα εμπνευσμένα από τη μελέτη και τις παρατηρήσεις τους.</p>
--	---	-----------------------	---

Χρώμα

3.8	<p>Να γνωρίσουν τη λειτουργία του χρώματος στις διάφορες μορφές τέχνης.</p> <p>Να γνωρίσουν τη χρωματική θεωρία (βασικά, συμπληρωματικά, ουδέτερα, θερμά-ψυχρά, γήινα κ.ά. χρώματα) και να εφαρμόζουν</p>	<p>Τόνος χρώματος, απόχρωση, ένταση-βαθμός κορεσμού καθαρό χρώμα βασικά-δευτερεύοντα ουδέτερα - γήινα χρώματα συμπληρωματικά, θερμά - ψυχρά χρώματα αρμονικά χρώματα ολιγοχρωμία-πολυχρωμία χρωματικοί συνδυασμοί</p>	<p>Ασκούνται με διάφορα υλικά με στόχο την κατανόηση της λειτουργίας του χρώματος σε διάφορες μορφές τέχνης.</p> <p>Ασκούνται, σε βασικές κατηγορίες χρωμάτων επεκτείνοντας την έρευνα στα νέα μέσα εμπνεόμενοι από παραδείγματα της σύγχρονης τέχνης.</p>
-----	---	---	--

<p>τις γνώσεις τους στην εικαστική πράξη.</p> <p>- Να γνωρίσουν τις ιδιότητες των χρωμάτων (τόνος, ένταση, απόχρωση) και τη βασική θεωρία για τις χρωματικές σχέσεις (αρμονία, αντίθεση κλπ). εφαρμόζοντας τις γνώσεις τους δημιουργικά.</p> <p>- Να αντιληφθούν πως τα χρώματα οικοδομούν την ατμόσφαιρα του έργου και να αποδίδουν με διάφορους τρόπους (νατουραλιστικά, ιμπρεσιονιστικά, εξπρεσιονιστικά) τη φύση και τον περιβάλλοντα κόσμο.</p> <p>- Να αποκτήσουν εμπειρίες και γνώσεις που επιτρέπουν την ορθή επιλογή χρωμάτων στην αναζήτηση έκφρασης και νοήματος.</p>	<p>χρωματικός κύκλος</p> <p>- χρώματα της ίριδος</p> <p>- χρωματική γκάμα/κλίμακα</p> <p>- συμβολισμός χρωμάτων</p>	<p>- Ασκοούνται σε κλίμακες τόνων και αποχρώσεων, σε χρωματικές σχέσεις: (αρμονίες, αντιθέσεις κλπ.) με θέματα ελεύθερα ή εκ του φυσικού και μελετούν την αλληλεπίδραση των χρωμάτων με χρήση ποικίλων υλικών και τεχνικών.</p> <p>- Εστιάζουν στον συμβολισμό των χρωμάτων μέσα από θέματα ικανά να αναδείξουν τη χρωματική επίδραση στην ατμόσφαιρα του έργου και πειραματίζονται ακολουθώντας ποικίλα εκφραστικά μονοπάτια εμπνεόμενοι από διαχρονικά παραδείγματα έργων τέχνης.</p> <p>- Αναζητούν την προσωπική παλέτα και τα υποκειμενικά χρώματα μέσα από συνειδητή έρευνα και πειραματίζονται αναζητώντας υποκειμενικές συγχορδίες αρμονίας ή αντίθεσης.</p> <p>- Μελετούν το χρώμα και τη χρωματική ατμόσφαιρα στην</p> <p>- Ιμπρεσιονιστική,</p>
--	---	--

			εξπρεσιονιστική, φουτουριστική ζωγραφική, τον Ορφισμό και την σύγχρονη ζωγραφική, κάνοντας σκίτσα και ενδεχομένως αντιγράφοντας λεπτομέρειες. Ακολουθώντας δημιουργούν προσωπικά έργα εμπνευσμένα από τη μελέτη τους με διάφορα μέσα και τεχνικές.
--	--	--	--

Αντιθέσεις

3.9	<p>Να εμβαθύνουν στις έννοιες αντίθεση - ενότητα και να προβληματιστούν σχετικά με την εικαστική συγγένεια ή αντιπαράθεση των μορφικών, δομικών και εκφραστικών στοιχείων του εικαστικού έργου.</p> <p>Να ανακαλύπτουν τρόπους αξιοποίησης των διαθέσιμων στοιχείων, για την προβολή ιδεών και νοήματος εστιάζοντας στις αρχές της αντίθεσης ή της ενότητας και να εξηγούν τους τρόπους και τα μέσα που</p>	<p>Συνοχή</p> <p>Ποικιλία-διαφοροποίηση</p> <p>Συγγένεια-συνάφεια</p> <p>Ιεράρχηση</p>	<p>Ασκούνται σε θέματα που εστιάζουν στις συνθετικές αρχές της αντίθεσης και της ενότητας αξιοποιώντας τα εικαστικά μέσα προς την κατεύθυνση της ικανοποίησης συγκεκριμένης συνθήκης.</p> <p>Αναλύουν τους τρόπους και τα μέσα που αξιοποίησαν.</p> <p>Ασκούνται στη δημιουργία έργων με αντίθεση στη σύνθεση, τον τόνο το χρώμα, το σχήμα, την κλίμακα.</p> <p>Μελετούν την αντίθεση και την ενότητα:</p> <ul style="list-style-type: none"> -σε μπαρόκ / μανιεριστικά έργα τέχνης, -στο
-----	---	--	---

	αξιοποίησαν για να πετύχουν τον επιδιωκόμενο σκοπό..		Συμβολισμό, -στη μεταφυσική ζωγραφική -στην Pop Art, και δημιουργούν έργα επηρεασμένα από τη μελέτη τους
Όγκος			
3.1 0	<p>- Να αντιλαμβάνονται έννοιες που σχετίζονται με τον όγκο (εσωτερικό-εξωτερικό, κενό γεμάτο κλπ). και να επιλέγουν τα κατάλληλα μορφικά στοιχεία για την απόδοση του όγκου.</p> <p>- Να κατανοούν και να αξιοποιούν δημιουργικά τη λειτουργία των εικαστικών στοιχείων στο πλαίσιο ποικίλων τεχνοτροπιών ή μορφών τέχνης.</p> <p>- Να χρησιμοποιούν εμπρόθετα, επιδέξια και με φαντασία τεχνικές, υλικά και μέσα για τη δημιουργία έργων με προσωπική διάθεση και ύφος.</p>	<p>- ως σύνθεση επιπέδων</p> <p>- τρισδιάστατο</p> <p>- μετωπική όψη</p> <p>- πλάγια όψη</p> <p>- πολλαπλές</p> <p>- όψεις</p> <p>- στερεές</p> <p>- μορφές</p> <p>- Βασικά στερεά (κύβος-κύλινδρος-κώνος-σφαίρα-πυραμίδα).</p> <p>- Όγκος στη γλυπτική.</p> <p>- Ψευδαισθησιακός</p> <p>- φωτοσκίαση</p> <p>- όγκος και</p> <p>- τονική</p> <p>- απόδοση</p> <p>- όγκος και</p> <p>- χρωματική</p> <p>- απόδοση</p> <p>- Όγκος στη</p> <p>- ρεαλιστική</p> <p>- ζωγραφική</p>	<p>- Παρατηρούν και σχεδιάζουν στερεά αντικείμενα εστιάζοντας στην απόδοση του όγκου και ασκούνται στις τονικές διαβαθμίσεις με ποικιλία υλικών και τεχνικών.</p> <p>- Ασκούνται σε διάφορα πεδία των εικαστικών τεχνών εφαρμόζοντας ποικίλους τρόπους και τεχνικές απόδοσης του όγκου των μορφών και των αντικειμένων και δημιουργούν έργα τριών διαστάσεων.</p> <p>- Δημιουργούν απλά και λειτουργικά χρηστικά αντικείμενα ή τρισδιάστατες κατασκευές διαφόρων τύπων (φρίζες, ανάγλυφα, ολόγλυφα κλπ) χρησιμοποιώντας ποικίλα</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν τη σημασία των μετρήσεων στη δημιουργία περίπτων μορφών με ορθές και αρμονικές αναλογίες. - Να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν στην πράξη ποικίλες τεχνικές κατασκευής τρισδιάστατων συνθέσεων με διάφορα υλικά. 		<ul style="list-style-type: none"> - υλικά και τεχνικές. - Ασκούνται στις μετρήσεις και δημιουργούν περίοπτες μορφές με ορθές και αρμονικές αναλογίες. - Ασκούνται στη χρήση τεχνικών της κεραμικής, της πλαστικής, του design του ασαμπλάζ κλπ. και δημιουργούν τρισδιάστατες συνθέσεις με ποικίλα υλικά. - Μελετούν τον όγκο σε έργα από διάφορες περιόδους και δημιουργούν έργα δύο και τριών διαστάσεων έργα.
--	--	--	---

Χώρος – Βάθος

3.1 1	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφτούν την έννοια του χώρου (φυσικού και εικαστικού) και να αναλύουν τα χαρακτηριστικά του. - Να αντιλαμβάνονται και να αποδίδουν με σταδιακά αυξανόμενη επιδεξιότητα τον χώρο σε έργα δύο και τριών διαστάσεων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Χώρος: πραγματικός, κατασκευασμένος, ψευδαισθητικός, ζωγραφικός, θετικός-αρνητικός χώρος κενός/γεμάτος χώρος δισδιάστατος, τρισδιάστατος φόρμα (ανοιχτή, κλειστή) 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν εικαστικά έργα εστιάζοντας στην απόδοση του χώρου. - Σχεδιάζουν εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο με τις αρχές της προοπτικής. - Εντοπίζουν τον θετικό και τον αρνητικό χώρο στα έργα τέχνης και τις εργασίες τους. - Δημιουργούν ατομικά ή ομαδικά
----------	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> - Να διακρίνουν τη μορφή και το φόντο/(αρνητικό) χώρο στα έργα τέχνης και στην εικαστική τους εργασία. - Να κατανοήσουν την ισοτιμία των στοιχείων της σχέσης κενό-γεμάτο. 			<p>εικαστικά έργα (επίπεδες ή τρισδιάστατες κατασκευές) με ποικίλα υλικά και τεχνικές ή και με τη χρήση Η/Υ.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Σχεδιάζουν, εκπονούν και πραγματοποιούν απλές ή σύνθετες εργασίες για τον χώρο. - Μελετούν τον χώρο και την απόδοση του: <ul style="list-style-type: none"> -στην Αναγέννηση -στον Κυβισμό, -στον Σουρεαλισμό -στις Εγκαταστάσεις (Installation), -στην Land Art -στη σύγχρονη γλυπτική και δημιουργούν έργα επηρεασμένα από τη μελέτη τους.
<ul style="list-style-type: none"> -Να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν τρόπους απόδοσης του βάθους και να εφαρμόζουν το σύστημα της γραμμικής προοπτικής. - Να γνωρίσουν τη χρωματική ατμοσφαιρική προοπτική και να μπορούν να την εφαρμόζουν. - Να 	<ul style="list-style-type: none"> - Ζωγραφικός χώρος - βάθος σε επίπεδα - βάθος με σμίκρυνση (κλίμακα μεγεθών) - βάθος με επικάλυψη αντίστροφη - Βυζαντινή προοπτική - χρωματική/ ατμοσφαιρική προοπτική - Γραμμική προοπτική: <ul style="list-style-type: none"> -σημείο φυγής -γραμμή 		<ul style="list-style-type: none"> - Ασκοούνται σε ποικίλες τεχνικές και τρόπους απόδοσης του βάθους (επικάλυψη, σμίκρυνση, ατμοσφαιρική απόδοση, αντίστροφη προοπτική κλπ.). - Μελετούν την ιστορική πορεία της γραμμικής προοπτικής και ασκούνται στην προοπτική

	<p>γνωρίσουν ιδιαίτερες οπτικές απόδοσης του βάθους από την ευρωπαϊκή και εξευρωπαϊκή ή ζωγραφική.</p> <p>- Να γνωρίσουν σημαντικές σχεδιαστικές μεθόδους της εφαρμοσμένης προοπτικής π.χ. την ορθή (παραλληλική) προβολή, την κωνική προβολή κλπ.</p>	<p>ορίζοντα -θέση παρατηρητή/σημείο οράσεως</p>	<p>απόδοση του βάθους με ένα, δύο ή και περισσότερα σημεία φυγής.</p> <p>- Μελετούν παραδείγματα και ασκούνται στη χρωματική/ατμοσφαιρική απόδοση του βάθους εστιάζοντας σε θέματα με αντίστοιχη οπτική.</p> <p>- Συζητούν ιδιαίτερες πρακτικές απόδοσης του βάθους (trompe d'oeil, κινέζικη προοπτική) και πειραματίζονται σε επίπεδο πρακτικής εφαρμογής.</p> <p>- Μελετούν το βάθος-τριδιάστατο χώρο και την απόδοση του:</p> <p>-στην Ελληνιστική και Ρωμαϊκή ζωγραφική</p> <p>-στην Αναγεννησιακή ζωγραφική -στο Μπαρόκ και τον Συμβολισμό.</p> <p>-στην Ασιατική ζωγραφική (Περσία, Κίνα, Ιαπωνία, Ινδία)</p> <p>-στο έργο καλλιτεχνών του 19ου και 20ου αιώνα</p> <p>-στην Σύγχρονη τέχνη</p>
Κίνηση			

3.1 2	<p>Να κατανοήσουν τη σημασία της κίνησης στη φύση, στη ζωή και στην οργάνωση του έργου τέχνης.</p> <p>Να αντιληφθούν τον ρόλο της κίνησης στις εικαστικές ή άλλες τέχνες και να προβαίνουν σε τεκμηριωμένες και εμπρόθετα εικαστικές επιλογές κάνοντας χρήση της κίνησης στην οργάνωση των εργασιών.</p>	<p>Ένταση Δυναμική Δράση-αντίδραση</p> <p>Κίνηση σε έργα κινούμενης εικόνας (animation/tim e- based media)</p> <p>Κίνηση σε κινητικά έργα (π.χ. κατασκευές)</p> <p>Αίσθηση Κίνησης σε στατικά έργα (π.χ. Op / Optical art, φουτουρισμός)</p>	<p>Συζητούν και σχολιάζουν την έννοια της κίνησης και τη σημασία της στη φύση, στη ζωή και την τέχνη και ασκούνται στον χειρισμό της κίνησης στην εικαστική τους έρευνας αντιμετωπίζοντας την ως δομικό στοιχείο του έργου.</p> <p>Συζητούν και σχολιάζουν βάσει παραδειγμάτων την έννοια και τον ρόλο της κίνησης στις εικαστικές και άλλες τέχνες και διαπιστώνουν ομοιότητες και διαφορές, επεκτείνοντας τη γνώση στη μορφοποίηση έργων που εστιάζουν στην έννοια της κίνησης.</p>
	<p>Να γνωρίσουν σύγχρονες μορφές της τέχνης (animation) και να πειραματιστούν με αντίστοιχες τεχνικές</p>		<p>Ασκούνται στην τέχνη του κινούμενου σχεδίου (animation) εστιάζοντας στην κίνηση και πειραματίζονται με αντίστοιχες τεχνικές και μέσα.</p>
	<p>Να αποκτήσουν αυτογνωσία και αυτοεκτίμηση εκτιμώντας ρεαλιστικά και αντικειμενικά τη διαδικασία, το τελικό αποτέλεσμα και την πρόοδο.</p>		<p>Ελέγχουν και αναλύουν τους παράγοντες που ενήργησαν στην επίτευξη του επιδιωκόμενου</p>

			σκοπού εκτιμώντας αντικειμενικά τη διαδικασία και το έργο.
Χρόνος			
3.1 3	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν τη σημασία του χρόνου: -στη φύση, τη ζωή και την τέχνη, -ως σημαντικό συστατικό της δομής του καλλιτεχνικού έργου -ως θέμα της καλλιτεχνικής έρευνας. - Να γνωρίσουν τις έννοιες του παρόντος, παρελθόντος, μέλλοντος χρόνου στην τέχνη καθώς και τις έννοιες του γραμμικού και κυκλικού χρόνου. - Να διερευνήσουν τη διαλεκτική σχέση διαρκούς και εφήμερου εκφράζοντας συναισθήματα και μεταφέροντας νόημα μέσα από ανάλογες καλλιτεχνικές δράσεις 	<ul style="list-style-type: none"> - Μυθικός χρόνος - Πραγματικός χρόνος - Ιστορικός χρόνος - Ρεαλιστικός χρόνος - Φανταστικός χρόνος - Υπερεαλιστικός χρόνος - Αφήγηση 	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν τη σημασία του χρόνου στη φύση, τη ζωή και την τέχνη και ερευνούν τις διαφορετικές συλλήψεις για τον χρόνο εφαρμόζοντας στην πράξη την αποκτηθείσα εμπειρία. - Συζητούν τις έννοιες του παρόντος, παρελθόντος, μέλλοντος γραμμικού και κυκλικού χρόνου και φιλοτεχνούν εργασίες με ανάλογη θεματική διάφορα υλικά και τεχνικές. - Διερευνούν τη σχέση διαρκούς και εφήμερου σχολιάζοντας γεγονότα του παρόντος, του παρελθόντος ή και του μέλλοντος και οργανώνουν performance, happening ή άλλες δράσεις που αναπτύσσονται στον χρόνο (video, κινηματογράφος, ψηφιακή εικόνα, Η/Υ). - Μελετούν τον

			<p>χρόνο:</p> <ul style="list-style-type: none"> -στα αφηγηματικά έργα, όπως βυζαντινές εικόνες με επεισόδια από το βίο αγίων. -στον κυβισμό και -στον φουτουρισμό. -στο βίντεο (εγκαταστάσεις), φιλμ, κόμικς κλπ. <p>- Δημιουργούν έργα επηρεασμένα από τη μελέτη τους.</p>
<p>ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΘΕΜΑ, ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΝΟΗΜΑ</p> <p>ενδεικτικά: 28 διδακτικές ώρες</p>			
Α/Α	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
4.1	<ul style="list-style-type: none"> - Να συσχετίζουν τις τρεις βασικές παραμέτρους του εικαστικού έργου: <ul style="list-style-type: none"> -τι απεικονίζεται -πώς απεικονίζεται - γιατί απεικονίζεται - Να περιγράφουν και να αναλύουν στα εικαστικά έργα τη σχέση α)θέματος, β)μορφής-περιεχομένου και 	<ul style="list-style-type: none"> - Η σύνδεση θέματος-περιεχομένου-νοήματος 	<ul style="list-style-type: none"> - Δημιουργούν εικαστικά έργα όπου συνδέονται το θέμα με το μορφολογικό περιεχόμενο, κάνοντας αναφορά σε ψυχολογικές διαθέσεις, έννοιες, ιδέες. - Περιγράφουν και σχολιάζουν σε εικαστικά έργα: <ul style="list-style-type: none"> - Τι απεικονίζεται,(θέμα) - Πως απεικονίζεται, (μορφή-περιεχόμενο) - Γιατί απεικονίζεται.

	<p>γ) νοημάτων-ιδεών-εννοιών.</p> <p>- Να καλλιεργούν, ερευνητικό πνεύμα.</p> <p>- Να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες.</p>		<p>(ιδέες/έννοιες)</p> <p>- Προσεγγίζουν δημιουργικά τη σχέση θέματος, μορφικού-νοηματικού περιεχομένου, και νοημάτων-ιδεών-εννοιών στο εικαστικό έργο μέσω: διαλόγου, εργασιών, χρήσης του εικαστικού τους σημειωματάριου (art workbook), και εικαστικών projects ή συνθετικών εργασιών, ομαδικών και ατομικών.</p>
Θέματα από Παρατήρηση			
4.2	<p>- Να αναγνωρίζουν και να εφαρμόζουν εικαστικά την παρατήρηση ως νοητική διαδικασία με την οποία:</p> <p>-ξεχωρίζουν τι είναι σημαντικό για το έργο μορφικά</p> <p>-αναλύουν σύνθετες εικόνες και τις ανάγουν σε απλές φόρμες,</p> <p>-εντοπίζουν ρυθμούς, κατανοούν δομές.</p>	<p>- Παρατήρηση και όραση, όραση ως σκέψη.</p>	<p>- Παρατηρούν θέματα εκ του φυσικού και τα αποδίδουν με τα κατάλληλα μορφικά στοιχεία.</p> <p>- Αποδίδουν οπτικές εντυπώσεις εικαστικά, επιλέγοντας και αποφασίζοντας τι είναι μορφικά ουσιαστικό για το έργο τους και τι επουσιώδες σχετικά με το θέμα, δημιουργώντας έργα προσωπικής έκφρασης.</p>
Θέματα από Μνήμη, Φαντασία.			
4.3	<p>- Να κατανοήσουν τον ρόλο της οπτικής μνήμης στην εικαστική</p>	<p>- Τέχνη και μνήμη</p> <p>- Τέχνη και φαντασία</p>	<p>- Πειραματίζονται ελεύθερα με σύνθετες μορφές ή θέματα από τη φαντασία τους.</p> <p>- Δημιουργούν εικόνες από μνήμης ενεργοποιώντας τη φαντασία, την</p>

	<p>διαδικασία και να αναπτύξουν μέσα από σπουδή τη δημιουργική φαντασία, την καλλιτεχνική διαίσθηση, την επινόηση, την ενόραση και την ικανότητα να σχεδιάζουν δίχως πρότυπα ή μοντέλα</p> <p>-Να καλλιεργούν και να χρησιμοποιούν την οπτική μνήμη και τη φαντασία τους ως πηγή έμπνευσης, μοχλό εκφραστικής δημιουργίας και πεδίο μορφικής έρευνας.</p>	<p>Τέχνη και επινόηση</p> <p>Τέχνη και καλλιτεχνική πράξη ως ενδοσκόπηση, διαδικασία αυτογνωσίας και αυτοαντίληψης</p>	<p>καλλιτεχνική διαίσθηση, την έμπνευση, την ενόραση και, εν συνεχεία, δημιουργούν εικαστικές συνθέσεις με τη χρήση ποικίλων υλικών, και τεχνικών.</p> <p>Δημιουργούν αναπαραστατικά έργα όπως τοπία, φιγούρες, από μνήμη με αφηγηματικότητα, μυστήριο, υπαινικτική, παράδοση ατμόσφαιρα σε σχέδια, κόμικς, χαρακτηριστικά, κλπ. προσδίδοντας νοήματα σε αυτά.</p>
Θέματα σχετικά με το Περιβάλλον			
4.4	<p>Να παρατηρούν το αστικό-δομημένο περιβάλλον, και κάνουν οργανωμένα και σε συνεργασία, προτάσεις λύσεων και ιδεών βελτίωσής του.</p> <p>Να χρησιμοποιούν το περιβάλλον, ως θέμα αλλά και ως μέσο καλλιτεχνικής δραστηριότητ</p>	<p>Φύση ως το απειλούμενο σπίτι μας: τέχνη και οικολογία, land art.</p> <p>Αστικό, ημιαστικό τοπίο στις εικαστικές τέχνες.</p> <p>Το περιβάλλον: ανθρωπογενές ή φυσικό τόσο ως θεματικός πυρήνας όσο και ως καλλιτεχνικό μέσο.</p> <p>Εικαστικές προτάσεις παρέμβασης στο αστικό</p>	<p>Σχολιάζουν με εικαστικά μέσα περιβαλλοντικά θέματα τοπικού, γενικότερου ή παγκόσμιου ενδιαφέροντος.</p> <p>Δημιουργούν έργα από ανακυκλωμένα ή ανακυκλώσιμα υλικά.</p> <p>Προβαίνουν μετά από διάλογο, στην πρόταση λύσεων και ιδεών βελτίωσής του με αισθητικά και νοηματικά άρτιες παρουσιάσεις προτείνοντας εικαστικές παρεμβάσεις.-κάνουν έργα, με διάφορα μέσα, διαπραγματευόμενοι το αστικό περιβάλλον.</p> <p>Σχεδιάζουν, προετοιμάζουν σε διάλογο και πραγματοποιούν εικαστική εγκατάσταση στον χώρο ως παρέμβαση στο περιβάλλον, αστικό, ανθρωπογενές ή φυσικό.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - ας - Να συνθέτουν και να διατυπώνουν εικαστικές προτάσεις παρέμβασης μέσα από ατομικά ή ομαδοσυνεργατικά-διερευνητικά projects στον αστικό/περιβάλλοντα χώρο - Να δημιουργούν έργα που προάγουν την ιδέα της οικολογίας, της αειφορίας, ανακύκλωσης 	<ul style="list-style-type: none"> - τοπίο - Εγκατάσταση στον χώρο σε ελεγχόμενο περιβάλλον, εικαστική παρέμβαση σε δημόσιο χώρο. - Αειφορία. 	
Θέματα από την κοινωνική πραγματικότητα			
4.5	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντλούν ερεθίσματα και να συνομιλούν δημιουργικά με ζητήματα από την κοινωνική πραγματικότητα - Να κατανοούν, περιγράφουν και να κριτικάρουν τη σχέση εικαστικού έργου και κοινωνικού πλαισίου - Να αντιλαμβάνονται και να χρησιμοποιούν την εικαστική πράξη και ως: <ul style="list-style-type: none"> - μέσο για να περάσουν μηνύματα αλλά και να 	<ul style="list-style-type: none"> - Τέχνη και κοινωνία: η σχέση τέχνης και πολιτικής, οικονομίας, πολιτισμού. - Τέχνη και ιδεολογία, - Τέχνη και καταναλωτισμός, - Τέχνη ως αγαθό, - Τέχνη ως διαμαρτυρία, - Τέχνη που θίγει θέματα φυλετικών, θρησκευτικών ή άλλων διακρίσεων. - Τέχνη ως μέσο ευαισθητοποίησης. - Τέχνη ως μέσο κοινωνικής κριτικής - Τέχνη ως πολιτιστική ρήξη, πρωτοπορία 	<ul style="list-style-type: none"> - Μελετούν και σχολιάζουν έργα ή και κείμενα καλλιτεχνών που δημιούργησαν τέχνη που θίγει κοινωνικά θέματα. - Αντιδρούν με μέσο την εικαστική γλώσσα σε κοινωνικά ζητήματα που τους/τις αφορούν. - Αναλαμβάνουν σχετικές εικαστικές δράσεις, ατομικές ή ομαδικές συνθετικές εργασίες. - Εργάζονται διαθεματικά και σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς από άλλα γνωστικά αντικείμενα. - Αναζητούν μέσα από διάλογο , κριτική σκέψη, προβληματισμό και στοχασμό την κρυφή και φανερή ιδεολογία των καλλιτεχνικών μορφών αποκαλύπτοντας την επίδραση του κοινωνικού πλαισίου στη διαμόρφωση των εικαστικών φαινομένων.

<p>διαχειριστούν ιδέες που αφορούν την κοινωνία ή την ιστορία.</p> <p>- μέσο διαπραγμάτευσης ζητημάτων ταυτότητας συλλογικής ή ατομικής, όπως η διαφορετικότητα.</p> <p>- Να οξύνουν την κριτική σκέψη αποκαλύπτοντας την κρυφή και φανερή ιδεολογία των έργων τέχνης και να αναπτύξουν κοινωνικό προβληματισμό συσχετίζοντας την τέχνη με την εξουσία, την ιδεολογία, την αγορά κλπ.</p> <p>- Να κατανοούν και να περιγράψουν τη διαφορά μεταξύ στρατευμένης και πολιτικής τέχνης</p> <p>- Να διακρίνουν την ικανότητα των καλλιτεχνών να κάνουν αναφορά ή σχολιασμό στο κοινωνικό πεδίο μέσα από τα έργα τους, επικοινωνώντας</p>	<p>Τέχνη ως μέσο έκφρασης, διαμόρφωσης και σχολιασμού της συλλογικής και ατομικής ταυτότητας.</p> <p>Ιδεολογία και τέχνη</p> <p>Στρατευμένη Τέχνη</p> <p>Πολιτική τέχνη</p>	<p>- Σχολιάζουν βάσει παραδειγμάτων τη διαφορά μεταξύ στρατευμένης και πολιτικής τέχνης.</p> <p>- Μελετούν έργα τέχνης και ανακαλύπτουν την ικανότητα των καλλιτεχνών να επικοινωνούν ποικίλα μηνύματα, νοήματα ιδέες και συναισθήματα, αξιοποιώντας την αποκτηθείσα γνώση για τη δημιουργία έργων με ανάλογο θεματικό περιεχόμενο.</p> <p>- Μελετούν έργα τέχνης διαφόρων εποχών ή μαθητικές εργασίες και ανακαλύπτουν την επίδραση της κυρίαρχης ή άλλης ιδεολογίας επεκτείνοντας την έρευνα στην εικαστική τους εργασία.</p>
---	--	---

	<p>ας ιδέες, συναισθήματα, μηνύματα, νοήματα.</p> <p>Να διακρίνουν τις επιρροές της κυρίαρχης ή άλλης ιδεολογίας στα μηνύματα έργων τέχνης διαφορετικών εποχών συνειδητοποιώντας την επίδραση του ιδεολογικού πλέγματος (στερεότυπα, ιδεολογία προπαγάνδα, κλπ.) στην εικαστική τους εργασία.</p>		
Τέχνη και πολιτιστική κληρονομιά			
4.6	<p>Να αντιμετωπίσουν το πολύπλευρο φαινόμενο της τέχνης σφαιρικά και να αναγνωρίζουν και να σέβονται τη διαφορετικότητα, και τη μοναδικότητα όλων των ανθρώπων και των συμμαθητών τους ειδικότερα.</p> <p>Να γνωρίσουν την εξευρωπαϊκή ή τέχνη και να ευαισθητοποιηθούν στον πολιτισμό του 'Άλλου'.</p>	<p>Εξω-ευρωπαϊκή τέχνη</p> <p>-Τέχνη από όλον τον κόσμο</p>	<p>Μελετούν έργα τέχνης άλλων πολιτισμών και εμπλουτίζουν την εικαστική τους εμπειρία με νέες πρακτικές και τεχνικές αποβάλλοντας στερεότυπα και προκαταλήψεις.</p> <p>- Οι μαθητές εκπονούν ενδοσχολικά εικαστικά project και οργανώνουν εκθέσεις σε επίπεδο τάξης, σχολείου, ή και σε άλλο χώρο (σε συνεργασία με τοπικούς φορείς) εστιάζοντας στους 'φιλοξενούμενους' πολιτισμούς της τάξης ή του σχολείου.</p> <p>- Αναμιγνύουν υφολογικά στοιχεία, μέσα και τέχνες δημιουργώντας πρωτότυπες εικαστικές προτάσεις αντλώντας έμπνευση από διάφορους πολιτισμούς.</p> <p>- Συμμετέχουν σε δράσεις και δραστηριότητες της σχολικής κοινότητας αναλαμβάνοντας την εικαστική επιμέλεια των εκδηλώσεων, αξιοποιώντας δημιουργικά τις ικανότητες και δεξιότητές τους εργαζόμενοι στη βάση κοινών σκοπών ενισχύοντας την αυτογνωσία, την αυτοπεποίθηση</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Να ευαισθητοποιηθούν στις αξίες της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της ειρηνικής συνύπαρξης. - Να αποκτήσουν επίγνωση των αγώνων, της ταυτότητας και της παράδοσής τους και να αναγνωρίζουν παρόμοια δικαιώματα στους συμμαθητές τους. 		και την εμπιστοσύνη στην ομάδα τους.
Ελληνική πολιτιστική κληρονομιά			
4.7	<ul style="list-style-type: none"> - Να εκτιμήσουν την αξία της λαϊκής τέχνης και παράδοσης και να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα προστασίας τους. - Να αναπτύξουν συνείδηση ενεργού πολίτη, συμμετέχοντας στο διάλογο για την λαϊκή τέχνη και κληρονομιά και να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες, εντρυφώντας 	<ul style="list-style-type: none"> - Κεραμική, Υφαντική, Αργυροχρυσόχοϊα, Ξυλογλυπτική, Λιθογλυπτική, Υφαντική, Κεντητική, Μεταλλοτεχνία, Γυαλί - Καλαθοπλεκτική ή Ένδυμα, Διακοσμητικές τέχνες κλπ. 	<ul style="list-style-type: none"> - Συλλέγουν και μελετούν υλικό λαϊκής τέχνης και παράδοσης (εργόχειρα, φωτογραφικό υλικό, οικογενειακά κειμήλια κλπ.) εστιάζοντας στην αξία της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ανάγκη διαφύλαξής της. - Επισκέπτονται τοπικά εργαστήρια ή χώρους διαφύλαξης της παραδοσιακής κληρονομιάς.

	στις παραδοσιακές τέχνες. - Να εκτιμήσουν την ποικιλομορφία του πολιτισμικού παλίμψηστου της τάξης συνδέοντας το τοπικό και εθνικό με το καθολικό και το παγκόσμιο.		
Τέχνη και σύμβολα			
4.8	- Να αντιληφθούν τη διαφορά μεταξύ αλληγορίας και συμβόλου και να κατανοήσουν τη θέση, τον ρόλο, και τη σημασία των συμβόλων στο έργο τέχνης, αντιλαμβάνομενοι ότι κάθε αναπαράσταση αποτελεί ενδυνάμει σύμβολο	- Συμβολισμός - Αλληγορία - Αλληγορικό σύμβολο - Αρχέτυπο - Σήμανση - Είδη συμβόλων - Θρησκευτικό σύμβολο - Έμβλημα - Θυρεός - Γλώσσα των συμβόλων	- Συζητούν τη διαφορά αλληγορίας και συμβόλου τη θέση, τον ρόλο και τη σημασία των συμβόλων στο έργο τέχνης και ασκούνται στη δημιουργία συμβόλων ή έργων με συμβολικό περιεχόμενο, εκτείνοντας την έρευνα στο πεδίο σύγχρονων αναζητήσεων (Εννοιολογική τέχνη, Performance, video art, Installation art, Graffiti κλπ).
Χιούμορ και εικόνα			
4.9	- Να γνωρίζουν τις χρήσεις του χιούμορ στις εικαστικές τέχνες και να το εισάγουν στα δικά τους έργα. - Να ανακαλύπτουν, να απολαμβάνουν	- Σκίτσο, πολιτική γελοιογραφία από τον 18ο αι ως σήμερα, καρικατούρα. - Ειρωνεία και χιούμορ ως μηχανισμοί παραγωγής μηνύματος στις	- Δημιουργούν έργα με αστείο ύφος και παιγνιώδη διάθεση. - Δημιουργούν γελοιογραφίες και σχολιάζουν την τρέχουσα συγκυρία ή πραγματικότητα.

	<p>ν και να εφαρμόζουν τις δυνατότητες της χρήσης του χιούμορ ή και της ειρωνείας στα έργα τους σαν μέσο ενίσχυσης του μηνύματος σε συναισθηματικό και νοηματικό επίπεδο.</p>	<p>εικαστικές τέχνες, στην αφίσα, τα ΜΜΕ.</p>	
Οπτική Επικοινωνία			
4.10	<p>Να αντιλαμβάνονται να χειρίζονται και να αναλύουν το γραπτό κείμενο και ως οπτικό στοιχείο με μορφικά χαρακτηριστικά.</p> <p>Να ερμηνεύουν την αισθητική πλευρά του γραπτού λόγου ως συν-διαμορφωτικό μέρος της παραγωγής νοήματος, διάθεσης ή και κύρους στο κείμενο.</p>	<p>Η οπτική σχέση εικόνας και λέξης: η εικαστική διάσταση. Ιδεόγραμμα, Καλλιγραφία, Graffiti: διακοσμητική-αισθητική διάσταση της γραφής. Αισθητική γραμματοσειρές και σελιδοποίησης. Συνθετική διάταξη κειμένου-περιθωρίων. Οπτικό ύφος γραφής ως μέρος του μηνύματος.</p>	<p>Ασκοούνται δίνοντας έμφαση στην αισθητική διάσταση:</p> <ul style="list-style-type: none"> -στην καλλιγραφία, -τη δημιουργία λέξεων/φράσεων/κειμένων -τη σύνθεση παραγράφων και περιθωρίων ή και εικόνων. -Τυπώνουν χαρακτηριστικά με συνδυασμό εικόνας και κειμένου.
	<p>Κατανοούν τις βασικές αρχές της οπτικής επικοινωνίας.</p> <p>Αναλύουν τόσο μορφικά και νοηματικά, αλλά και παράγουν,</p>	<p>Εικόνα και Οπτική Επικοινωνία, Πολυτροπικά κείμενα, ΜΜΕ.</p> <p>Πολυτροπικότητα (multimodality)</p>	<p>Δημιουργούν αφίσα έντυπη με ζωγραφικές τεχνικές, κολάζ και ψηφιακά μέσα. Δημιουργούν σειρά παραλλαγών εξετάζοντας κριτικά την επίδραση που έχει η κάθε συνθετική διεύθυνση, χρωματική – τονική προσέγγιση, επιλογή ύφους γραμμάτων στο αισθητικό αποτέλεσμα, το τελικό νόημα και το μήνυμα.</p>

	<p>πολυτροπικά κείμενα (όπως αφίσα, έντυπο).</p> <p>- Αναγνωρίζουν , σχολιάζουν και αναλύουν τη σχέση διευθέτησης, οργάνωσης και σύνδεσης οπτικών κωδίκων επικοινωνίας (γραπτός λόγος, φωτογραφίες, βίντεο) με τους μηχανισμούς δημιουργίας νοήματος</p> <p>- Κατανοούν τον ρόλο, και την επιρροής που ασκούν τα μέσα οπτικής επικοινωνίας στη διαμόρφωση αντιλήψεων</p>	<p>Το πολυτροπικό κείμενο ως σύνθεση γλώσσας, εικόνας ή και άλλων κωδίκων επικοινωνίας. Ιεράρχηση, σύνθεση στοιχείων στο πολυτροπικό κείμενο και η επίδραση στο εκπεμπόμενο μήνυμα .</p> <p>- συνεργατική σχέση γραπτού λόγου και εικόνας στα πολυτροπικά κείμενα</p>	<p>Παρατηρούν, αναλύουν και αξιολογούν τους τρόπους, με τους οποίους τα ΜΜΕ επηρεάζουν τους θεατές-αναγνώστες, μελετώντας συγκεκριμένα παραδείγματα άρθρων, εκπομπών ή διαφημίσεων. Ακολουθώντας δημιουργούν δικές τους εκδοχές σε συνεργασία.</p> <p>- Παραλλάσσουν ή και παρωδούν πολυτροπικά κείμενα όπως, διαφημίσεις.</p>
ΠΕΜΠΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΑΞΙΕΣ ενδεικτικά: 10 διδακτικές ώρες			
A/A	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Α	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
	Αισθητικές αξίες		
5.1	<p>- Να αντιληφθούν την πολυπλοκότητα του φαινομένου της τέχνης.</p> <p>- Να γνωρίσουν διαχρονικούς και σύγχρονους</p>	<p>- Ορισμοί τέχνης</p> <p>- Αισθητική Αξίες</p> <p>- Αισθητικές Αξίες</p> <p>- Ωραίο</p> <p>- Υψηλό</p> <p>- Μεγαλοπρεπές</p> <p>- Υπέροχο</p> <p>- Χαριτωμένο</p> <p>- Γκροτέσκο</p> <p>- Τραγικό</p> <p>- Κωμικό</p>	<p>- Συζητούν για την καταγωγή και την αναγκαιότητα της τέχνης.</p> <p>- Συζητούν ορισμούς της τέχνης (Πλάτων, Αριστοτέλης, Weitz Wölfflin, Arnheim, κλπ.) επιχειρώντας μια πρώτη επαφή με τον χώρο της αισθητικής.</p> <p>- Μελετούν απλά κείμενα καλλιτεχνών ή και θεωρητικών της τέχνης (Gombrich, Kandinsky, Klee, κλπ.).</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - ορισμούς για την τέχνη. - Να γνωρίσουν τους όρους αξία, αισθητική αξία, αισθητική αγωγή καθώς και τον ρόλο τους στη ζωή του ανθρώπου. - Να γνωρίσουν βασικές αισθητικές κατηγορίες και βασικούς όρους της αισθητικής (βλ. στήλη 2). 	<ul style="list-style-type: none"> - Αισθητική αγωγή - Αισθητική εμπειρία - Μίμηση - Αναπαράσταση 	<ul style="list-style-type: none"> - Συζητούν βασικές κατηγορίες και όρους της αισθητικής με παραδείγματα από την τέχνη και την ατομική τους εμπειρία.
Δημιουργός - έργο - θεατής			
2	<ul style="list-style-type: none"> - Να αντιληφθούν την πολυπλοκότητα της σχέσης δημιουργού, έργου, θεατή και την πολυεπίπεδη λειτουργία της στη σύγχρονη εικαστική πραγματικότητα. - Να κατανοήσουν τη σχέση δημιουργού, έργου και θεατή μέσα από δραστηριότητες επιτόπιας έρευνας και σπουδής σε χώρους τέχνης ή και εργαστήρια. 	<ul style="list-style-type: none"> - Σχέση δημιουργού- έργου-θεατή 	<ul style="list-style-type: none"> - Ερευνούν τη σχέση δημιουργού, έργου, θεατή μελετώντας και συζητώντας κριτικά κείμενα καλλιτεχνών και θεωρητικών της τέχνης ή άρθρα και κείμενα που αφορούν στην εικαστική επικαιρότητα. - Παρουσιάζουν σύντομα κείμενα ή και εικαστικά σχόλια καταγράφοντας τις εντυπώσεις τους από επισκέψεις σε χώρους τέχνης και το διάλογο με τα έργα και τους δημιουργούς.

Η Τέχνη ως αναπαράσταση			
5.3	<p>Να αντιληφθούν την πολιτισμική αξία της αναπαράστασης και να συνεργάζονται για τη δημιουργία εικαστικών αναπαραστάσεων δύο, τριών ή και τεσσάρων διαστάσεων (κινούμενες εικόνες/βίντεο).</p> <p>Να αποκτήσουν αυτόνομη γνώμη και προσωπική άποψη για τις εικαστικές τους ενέργειες και επιλογές ενισχύοντας την αυτοεκτίμηση και την αυτοπεποίθηση.</p>	Μορφές αναπαράστασης	<p>Συζητούν και παραδείγματα έργων (πίνακες, αγγεία, γλυπτά, τεχνουργήματα κλπ.) που καταγράφουν τα επιτεύγματα του ανθρώπινου πολιτισμού, τον υλικό πολιτισμό, σημαντικά ιστορικά και κοινωνικά γεγονότα.</p> <p>Επινοούν εναλλακτικές τεχνικές για την καταγραφή εικόνων και συνεργάζονται για την ολοκλήρωση ατομικών ή ομαδικών έργων.</p> <p>Εμπλέκονται σε δραστηριότητες διαλόγου, χρησιμοποιώντας αντίστοιχη για την ηλικία και το γνωστικό τους επίπεδο ορολογία.</p> <p>Συζητούν κριτικά τις απόψεις τους και αναπτύσσουν πρωτοβουλία προχωρώντας σε εικαστικές επιλογές που τους επιτρέπουν να εξερευνήσουν ποικίλες εκφραστικές και μορφικές δυνατότητες.</p>
Μορφή			
5.4	<p>Να συνειδητοποιήσουν τον σημαίνοντα ρόλο της μορφής στο έργο τέχνης και να γνωρίσουν την ποικιλία των εμφανίσεων, και μεταμορφώσεων της.</p>	Μορφοποίηση	<p>Συζητούν τον σημαίνοντα ρόλο της μορφής διαχρονικά και πειραματίζονται με ποικίλα υλικά και τεχνικές προτείνουν δικές τους εκδοχές για τις μορφές.</p> <p>Συζητούν, εικονοκλαστικές παραδόσεις λαών και ανάλογες καλλιτεχνικές τάσεις. Ασκοούνται με ποικίλες τεχνικές και υλικά εργαζόμενοι με την ίδια θεματική και προς τις δύο κατευθύνσεις (εικονική και ανεικονική).</p> <p>Προσεγγίζουν κριτικά έννοιες όπως: «άμορφο» «μορφή», «όμορφο»,</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Να γνωρίσουν παραδόσεις ή τάσεις που απέκλεισαν τη μορφή από το εικαστικό πεδίο και να αντιληφθούν τη διαφορά ουσίας μεταξύ απεικονιστικής, ανεικονικής και αφηρημένης τέχνης. - Να αντιλαμβάνονται την ανθρώπινη μορφή ως στοιχείο εικαστικό και μορφοπλαστικό και όχι απλά ως αφηγηματικό. 		<p>«άσχημο» και πειραματίζονται για την μορφολογική πραγμάτωση εικαστικών εργασιών με ανάλογη θεματική</p> <ul style="list-style-type: none"> - Να μελετούν τα στάδια εξέλιξης γνωστών έργων τέχνης και συγκρίνουν την πορεία από τις πιο περιγραφικές μορφές σε πιο αφαιρετικές. Να πειραματίζονται σε αντίστοιχες διαδικασίες αφαίρεσης.
ΕΚΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΡΓΟΥ ΤΕΧΝΗΣ			
ενδεικτικά: 15 διδακτικές ώρες			
A/A	ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Κριτική ανάλυση και ερμηνεία έργων τέχνης			
5 6.1	<ul style="list-style-type: none"> - Να περιγράψουν και να αναλύουν έργα τέχνης χρησιμοποιώντας κατάλληλη για την ηλικία και το γνωστικό τους επίπεδο ορολογία. - Να εφαρμόζουν απλές μεθόδους, και τεχνικές 	<ul style="list-style-type: none"> - Περιγραφική ανάλυση - Δομική ανάλυση - Μορφολογική ανάλυση, - Αποκωδικοποίηση - Ερμηνευτική προσέγγιση - Οπτικός εγγραμματισμός - Οπτική ανάλυση - Σύμβολο - Εκφραστικό μέσο 	<ul style="list-style-type: none"> - Περιγράφουν και αναλύουν έργα τέχνης χρησιμοποιώντας ικανοποιητική, για την ηλικία και το γνωστικό τους επίπεδο ορολογία, προβαίνοντας σε συσχετίσεις, συγκρίσεις ή άλλου είδους αναφορές, - Περιγράφουν και αναλύουν έργα τέχνης, εφαρμόζοντας απλές μεθόδους, και τεχνικές αισθητικής προσέγγισης του έργου. - Προβαίνουν σε ανάλυση έργων αφού εισαχθούν σε πιο απαιτητικά μοντέλα και τεχνικές (εικονολογικά, δομικά, σημειωτικά μοντέλα). - Συλλέγουν και αξιοποιούν δεδομένα

<p>προσέγγισης του έργου τέχνης (όπως Μοντέλα Adams, Taylor, τεχνική Perkins).</p> <p>- Να αναλύουν συστηματικά τα έργα τέχνης εφαρμόζοντας στοιχεία σύνθετων τεχνικών και μοντέλων.</p> <p>- Να αναπτύξουν δεξιότητες έρευνας συλλογής, ταξινόμησης ανάλυσης, αξιολόγησης δεδομένων και πληροφοριών για θεωρητική και εικαστική εργασία τους.</p> <p>- Να αναπτύξουν κριτική σκέψη προσεγγίζοντας τα έργα τέχνης κριτικά και ελέγχοντας την ορθότητα των απόψεών τους.</p> <p>- Να γνωρίσουν ποικίλες μεθόδους προσέγγισης των έργων τέχνης.</p>	<p>Ορολογία:</p> <p>- Αναπαράσταση</p> <p>- Αλληγορία</p> <p>- Σύμβολο</p> <p>- Νατουραλιστικό,</p> <p>- Ρεαλιστικό</p> <p>- Μοντέρνο</p> <p>- Μεταμοντέρνο</p> <p>- Φορμαλισμός,</p> <p>- Αφαίρεση</p> <p>- Αφαιρετικό</p> <p>- Αφηρημένο</p> <p>- Ανεικονικό</p> <p>- Αφήγηση</p> <p>- Περιβάλλον</p> <p>- Εκφραστικό</p> <p>- Εκφραστικότητα</p> <p>- Επαγωγική μέθοδος</p> <p>- Παραγωγική μέθοδος</p> <p>- Αλληλεπιδραστική μέθοδος</p> <p>- Ενσυναισθητική μέθοδος</p>	<p>που αφορούν στη θεωρητική και εικαστική εργασία τους και εκπονούν συνθετικές εργασίες καταγράφοντας την πορεία της εργασίας τους (δυσκολίες, λάθη, επιλογές, λύσεις) στις σελίδες από το εικαστικό τους σημειωματάριο (art workbook/sketchbook).</p> <p>- Παρουσιάζουν σύντομες εργασίες με τεκμηριωμένες απόψεις για έργα τέχνης, ρεύματα, περιόδους της επιλογής τους.</p>
<p>- Να ανακαλύπτουν τα φανερά και κρυμμένα</p>	<p>- Νόημα</p> <p>- Μήνυμα</p> <p>- Περιεχόμενο</p> <p>- Ιδέα</p>	<p>- Ερμηνεύουν έργα τέχνης διαφόρων, εποχών, κινημάτων στυλ και μορφών τέχνης.</p>

	<p>μηνύματα και νοήματα των έργων.</p> <p>Να γνωρίζουν ότι οι ποικίλες ερμηνείες και αξιολογήσεις των έργων τέχνης σχετίζονται με την οπτική του ερμηνευτή, την εποχή, την ιδεολογία, τη μέθοδο κλπ.</p> <p>Να εμπεδώνουν μέσα από έμπρακτη εφαρμογή τη θεωρητική γνώση.</p>	<p>Κώδικας Κωδικοποίηση</p> <p>Αποκωδικοποίηση</p> <p>Σημείο</p> <p>Σύμβολο</p> <p>Αλληγορία</p> <p>Ιδεολογία</p> <p>Προπαγάνδα</p> <p>Στερεότυπα</p> <p>Μύηση</p> <p>Συμβολικό νόημα</p> <p>Μοτίβο</p> <p>Έκφραση</p> <p>Εκφραστικό νόημα κλπ.</p>	<p>Προσεγγίζουν κριτικά τα έργα τέχνης και συζητούν την ποικιλία των ερμηνειών και των αξιολογήσεων καθώς και τους παράγοντες που τις επηρεάζουν.</p> <p>Αντιλαμβάνονται την πολυπλοκότητα της ερμηνείας μέσα από κριτική προσέγγιση των έργων τους από τους συμμαθητές.</p>
Αξιολόγηση εικαστικών έργων και αυτοαξιολόγηση της μαθητικής εικαστικής εργασίας			
5 6.2	<p>Να προβαίνουν σε αναλύσεις της μορφής και του περιεχομένου των μαθητικών εργασιών εκφράζοντας ελεύθερα τις απόψεις τους.</p> <p>Να εφαρμόζουν απλές μεθόδους προσέγγισης και ερμηνείας των έργων και να συμμετέχουν στο διάλογο για θέματα σύγχρονης τέχνης.</p> <p>Να χρησιμοποιούν την</p>	<p>Κριτική</p> <p>Αυτοκριτική</p> <p>Αισθητική κρίση</p> <p>Ανατροφοδότηση</p> <p>Βελτίωση</p> <p>Αναστοχασμός</p>	<p>Προσεγγίζουν κριτικά τις εικαστικές τους εργασίες ή τις εργασίες των συμμαθητών τους εκφέροντας εμπειριστατωμένες αισθητικές κρίσεις.</p> <p>Εργάζονται ατομικά ή ομαδικά για την εκπόνηση και παρουσίαση project, μικρής ή μεγαλύτερης διάρκειας, εστιάζοντας σε θέματα εικαστικής επικαιρότητας.</p> <p>Συμμετέχουν στην οργάνωση επιτόπιων επισκέψεων και επισκέπτονται χώρους τέχνης και πολιτισμού για έρευνα, ανάλυση και παρουσίαση έργων τέχνης.</p> <p>Αναστοχασμός κατά την διάρκεια της εικαστικής πράξης, καθώς και πάνω στο αποτέλεσμα της.</p>

<p>εικαστική ορολογία για να εκφράζουν σκέψεις, απόψεις, ή προτιμήσεις για την τέχνη.</p> <p>- Να αποκτήσουν αυτεπίγνωση, κριτική σκέψη και να αναπτύξουν τις επικοινωνιακές αλλά και τις αναστοχαστικές τους δεξιότητες.</p> <p>- Να γνωρίζουν και να τηρούν τον κώδικα και τη δεοντολογία της επίσκεψης σε χώρους τέχνης και πολιτισμού και να αναπτύξουν ανάλογες κοινωνικές δεξιότητες.</p>		
---	--	--

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ
ΤΑΞΕΙΣ Α΄ Β΄ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

1.1. Ο Κλασικός Χορός στην Εκπαίδευση

1.1.1. Περιεχόμενο Διδασκαλίας

Η ιστορία της εκπαίδευσης στον Κλασικό Χορό ξεκινά από τότε που επινοήθηκε αυτό το στυλ χορού. Αρχικά, διδασκόταν δια της προφορικής γνώσης και παράδοσης, από δάσκαλο σε δάσκαλο. Ακολούθως, οι πρώτες καταγραφές ξεκίνησαν από την εποχή του Λουδοβίκου του 14^{ου}, την εποχή της Αναγέννησης, δια της σημειολογίας των τεχνικών στοιχείων και των χορογραφιών. Τα μορφολογικά και τεχνικά χαρακτηριστικά του χορού αυτού διαφοροποιούνται σημαντικά

-το 17^ο αιώνα, με τους “Court Dances”,

-το 18^ο αιώνα, όπου διαδίδεται ο κλασικός χορός από τη Γαλλία σε όλη την Ευρώπη,

-το 19^ο αιώνα, με την ανάπτυξη του μπαλέτου στη Ρωσία (Ρομαντική Κίνηση) και

-τον 20^ο αιώνα, με την κατακόρυφη ανάπτυξη του Κλασικού Χορού στις ΗΠΑ.

Η τεχνική Κλασικού Χορού, μπαλέτου όπως τη γνωρίζουμε σήμερα, καταγράφεται αρχικά από τον **Carlo Blasis** (1820), ακολουθούν δε οι υπόλοιποι πρωτεργάτες των διάφορων συστημάτων κλασικού χορού (Bournoville, Checchetti, Vaganova, Balanchine). Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα η σημειολογία της κίνησης και η καταγραφή των ασκήσεων αναβαθμίζονται μέσω των συγγραμάτων και των ερευνών του **Rudolf von Laban** όσον αφορά τουλάχιστον τη χορογραφική κίνηση (Labanotation) και την κινητική συμπεριφορά (Labananalysis).

1.1.2. Επαγγελματικές Σχολές

Το επίπεδο γνώσεων και η ποιότητα της επαγγελματικής κατάρτισης στον Κλασικό και γενικότερα στον Έντεχνο Χορό, παρουσιάζουν από εποχή σε εποχή μία σταδιακή αναβάθμιση. Η πρώτη Ακαδημία Κλασικού Χορού, όπως έχει ήδη αναφερθεί στην ιστορική αναδρομή, ιδρύθηκε το 1661 στο Παρίσι (Γαλλία). Κατά το 18^ο αιώνα, το στυλ αυτό χορού διαδόθηκε πολύ γρήγορα σε όλη την Ευρώπη. Κατά τον 19^ο αιώνα ο Κλασικός Χορός διαδόθηκε και εδραιώθηκε πολύ γρήγορα σε διάφορες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, καθώς και στις χώρες που υπάγονταν στη ρωσική επικράτεια, με πιο γνωστές τη Ρουμανία, την Πολωνία και τη Βουλγαρία. Εντός αυτού του αιώνα αποτυπώνεται η μεγαλύτερη άνθιση του κλασικού χορού και δημιουργούνται πάρα πολλές Ακαδημίες Κλασικού Χορού ανά τον κόσμο.

Σήμερα, ο κλασικός χορός αποτελεί βασικό μάθημα σε όλα τα προγράμματα σπουδών Ανώτερων και Ανώτατων Επαγγελματικών Σχολών Χορού ανά τον κόσμο. Αν και σε αρκετές χώρες η Ορχηστική Τέχνη (σύγχρονος χορός, κλασικός χορός, χοροθέατρο) διακρίνεται ως αυτόνομη τέχνη θεμελιώνοντας Τμήμα Χορού σε Σχολές Καλών Τεχνών, στην Ελλάδα, δεν έχει ακόμη προσαρτηθεί ανάλογο Τμήμα στις Σχολές Καλών Τεχνών της χώρας. Σήμερα, η επαγγελματική κατάρτιση στον Έντεχνο Χορό στην Ελλάδα υφίσταται μόνο στο πλαίσιο σπουδών σε Ανώτερες Επαγγελματικές

Σχολές Χορού που εποπτεύονται από το Υπουργείο Πολιτισμού, το οποίο απονέμει και σχετικούς τίτλους σπουδών.

Λίστα με τις πιο γνωστές Ακαδημίες Χορού στον Κόσμο

- Vaganova Ballet Academy | *Ρωσία*
- Moscow State Academy of Choreography |
Ρωσία
- Sofia National School of Dance Art |
Βουλγαρία
- The State Ballet School in Bucharest |
Ρουμανία
- The Royal Ballet School | *Ηνωμένο*
Βασίλειο
- English National Ballet School | *Ηνωμένο*
Βασίλειο
- Paris Opéra Ballet School | *Γαλλία*
- Hamburg Ballet School | *Γερμανία*
- Vienna State Ballet School | *Αυστρία*
- Royal Danish Ballet School | *Δανία*
- Kirov Academy of Ballet | *ΗΠΑ*
- The School of American Ballet | *ΗΠΑ*
- San Francisco Ballet School | *ΗΠΑ*
- The Juilliard School | *ΗΠΑ*
- American Ballet Theatre School | *ΗΠΑ*
- Houston Ballet Academy | *ΗΠΑ*
- Canada's National Ballet School | *Καναδάς*

1.2. Εκτίμηση Ταλέντων στον Κλασικό Χορό

Οι ερμηνευτές του Κλασικού Χορού με υψηλή τεχνική και ταυτόχρονα προοπτικές καριέρας στο ρεπερτόριο κλασικού είναι κατά πολύ λιγότεροι από τους ερμηνευτές άλλων στυλ έντεχνου χορού, καθώς η αξιολόγηση της αισθητικής και της τεχνικής αρτιότητας ακολουθούν πολύ αυστηρά πλαίσια. Αντίθετα, στο Σύγχρονο Χορό, απόρροια της σύγχρονης εποχής που διανύουμε, οι περιορισμοί αφορούν περισσότερο σε ζητήματα αισθητικής και τεχνικής παρά σε σωματότυπο, ερμηνευτικό στυλ και ανθρωπομετρικές ή ιδιοσυγκρασιακές ερμηνευτικές παραμέτρους όπως συμβαίνει στον Κλασικό Χορό. Ο αριθμητικός περιορισμός Κλασικών Χορευτών λοιπόν προκύπτει εξαιτίας των ιδιότυπων χαρακτηριστικών της ερμηνευτικής απόδοσης του Κλασικού Ρεπερτορίου: οι χορευτές που ερμηνεύουν ρόλους από το ρεπερτόριο Κλασικού Χορού, λειτουργούν περισσότερο ως πιστά αντίγραφα παλαιότερων προτύπων ερμηνευτικής απόδοσης, χωρίς να τους δίνεται δυνατότητα ερμηνευτικής διακύμανσης, ανάδειξης της προσωπικής ταυτότητας και ελεύθερης συναισθηματικής έκφρασης. Όλα είναι πολύ συγκεκριμένα από την κίνηση έως και τον τρόπο που εκφράζεται μία θετική ή αρνητική συναισθηματική φόρτιση (π.χ. εκλεπτυσμένες, ανάλαφρες κινήσεις, εκτομορφικός σωματότυπος, «αθώα» ρομαντική έκφραση κ.ά.). Σε γενικές γραμμές όμως όλοι μας μπορούμε να αναπτύξουμε το ταλέντο μας στο χορό αλλά καθένας ανάλογα με την ιδιοσυγκρασία του, τα κοινωνικά, ψυχοσωματικά και φυσικά χαρακτηριστικά του, έχει ταλέντο στο ανάλογο στυλ χορού.

Οι παράγοντες που καθορίζουν το ταλέντο ενός μαθητή είναι:

- ο περιβάλλον χώρος του μαθητή
- η δέσμευσή του στην προπόνηση
- ο σωματότυπος και οι φυσικές του ικανότητες
- η προσωπικότητα και το ταμπεραμέντο του
- η γενική κατάσταση υγείας του (συναισθηματική, φυσική, γνωστική)
- η κατανόηση των τραυματισμών
- η καλλιέργεια της δημιουργικότητας
- η αυτοαντίληψη και αυτοκριτική του ως χορευτής

1.3. Σύγχρονες Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις Κλασικού Χορού

Οι παιδαγωγικές μέθοδοι που εφαρμόζονταν έως πρόσφατα στη διδασκαλία του Κλασικού Χορού ήταν δασκαλοκεντρικές και στερεοτυπικές. Δεν υπήρχε δηλαδή μία διάρθρωση διάφορων παιδαγωγικών μεθόδων που συνάδουν με τις σύγχρονες παιδαγωγικές προτάσεις.

Σε πολλές σύγχρονες χώρες πλέον η διδασκαλία των διάφορων συστημάτων (Cecchetti, Vaganova, Balanchine, Bournoville, RAD) εμπλουτίζεται από παιδαγωγικά μοντέλα διδασκαλίας που εξυπηρετούν στη διευκόλυνση της επαγγελματικής σταδιοδρομίας του χορευτή, εστιάζοντας στην αξιοποίηση όλων των ικανοτήτων του μαθητή, στην ανάδειξη των ιδιαίτερων του κλίσεων, στην ανάπτυξη και καλλιέργεια ψυχοκοινωνικών δεξιοτήτων που παίζουν καθοριστικό ρόλο στις συνεργασίες και διαπραγματεύσεις του και τέλος, στην πρόληψη και προαγωγή της υγείας του, δια

βίου. Στο παρόν πρόγραμμα σπουδών Κλασικού Χορού, δίνεται έμφαση στις παραμέτρους που πρέπει να τίθενται υπόψη του Χοροδιδασκάλου, παρά σε θέματα διδακτικής, που έτσι κι αλλιώς, είναι συγκεκριμένη και γνωστή στο χοροδιδάσκαλο, ανάλογα με το σύστημα που διδάσκει.

2.1. Πρόγραμμα Σπουδών Κλασικού Χορού Α΄ Γυμνασίου

Οι Άξονες στους οποίους διακρίνεται το Πρόγραμμα Σπουδών Κλασικού Χορού στο Γυμνάσιο είναι:

- 2.1.1. Σχήμα (Επίπεδα, Συμμετρία/ Ασυμμετρία), Κλίμακες
- 2.1.2. Αντίληψη Χωρικών Διαφοροποιήσεων (γεωμετρικές φόρμες, συμμετρία)
- 2.1.3. Συγχρονισμός (με την ταχύτητα και τον ρυθμό)
- 2.1.4. Δυναμική της Κίνησης (Βαρύτητα: Βαριά / Ανάλαφρη Κίνηση, Χρόνος: Παρατεταμένος / Ξαφνικός, Χώρος: Άμεσες – γραμμικές κατευθύνσεις/ Έμμεσες – κοίλες, Κινητική Ροή: συγκρατημένη / ελεύθερη κίνηση, Ένταση: Ήπια / Έντονη Κίνηση)
- 2.1.5. Σόλο / Ομαδικές Εργασίες (χωρικές και χρονικές διαφοροποιήσεις: π.χ. μιμητικές, καθρεπτικές και πολυεστιακές κινήσεις και αντίστοιχα, ταυτόχρονα, σε κανόνα ή ανά χρονικό κύκλο κινητικά μοτίβα)
- 2.1.6. Φόρμα Κινητικών Μοτίβων (ABA, Rondo, Θεματικές Διαφοροποιήσεις)
- 2.1.7. Δομή Κινητικών Μοτίβων, Φράσεων, Χορογραφιών (Αρχή, Μέση, Τέλος)

Πίνακας 1. Κλιμάκωση του Όγκου Διδακτέας Ύλης ανά σχολικό έτος.

Θεματική ενότητα	Α΄ Τάξη	Β΄ Τάξη	Γ΄ Τάξη
Σχήμα / Κιναίσθηση	⊙	⊙	⊙
Αντίληψη του Χώρου	○	⊙	⊙
Αντίληψη του Χρόνου	⊙	⊙	⊙
Δυναμική της Κίνησης	○	⊙	⊙
Σόλο / Ομάδα	⊙	⊙	⊙
Φόρμα Κίνησης	○	○	⊙
Δομή Κίνησης	○	○	⊙

Σύμφωνα με το ισχύον ωρολόγιο πρόγραμμα για τα Καλλιτεχνικά Γυμνάσια, οι διδακτικές ώρες που αφορούν το μάθημα του Σύγχρονου Χορού εβδομαδιαίως ανέρχονται στις τρεις (3) διδακτικές ώρες για την Α΄, Β΄ Γ΄ Γυμνασίου.

Η θεματολογία σε κάποιους άξονες είναι αρκετά πλούσια, έτσι ώστε να δοθεί η δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να επιλέξει τα θέματα που θεωρεί καταλληλότερα για τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών του.

2.2. Πρόγραμμα Σπουδών Α΄ Γυμνασίου

Άξονας 2.1.1. Σχήμα / Κιναίσθηση

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 36

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Ο μαθητής είναι ικανός: -να αντιλαμβάνεται το σχήμα του σώματός του σε θέσεις και πόζες Κλασικού Χορού¹³ -να ελέγχει & να διατηρεί το σχήμα του σώματός του σε θέσεις και πόζες Κλασικού Χορού με ή χωρίς μετακίνηση στη διάρκεια του χρόνου¹⁴ - να διαχειρίζεται με επιτυχία και να επαναφέρει το σώμα στη σωστή θέση και στάση Κλασικού Χορού, κάθε φορά που αντιλαμβάνεται ότι παρεκκλίνει από το “επιδικωκόμενο” αποτέλεσμα¹⁵ -να διακρίνει τις διαφορές & ομοιότητες προσέγγισης της έννοιας του ΣΧΗΜΑΤΟΣ σε σχέση με τις άλλες τέχνες και τα είδη χορού 	<ul style="list-style-type: none"> • Θέσεις Χεριών και Ποδιών στον Κλασικό Χορό κατά -Vaganova (6^η, 1^η, 2^η, 3^η, 4^η, 5^η ποδιών και 1^η, 2^η, 3^η χεριών, preparatoire) -Cecchetti (5 θέσεις χεριών και οι παραλλαγές τους, 5 θέσεις ποδιών) -Royal Academy of Dance (RAD) (5 θέσεις χεριών και οι παραλλαγές τους, 5 θέσεις ποδιών) • Πόζες (συμμετοχή όλου του σώματος) στον Κλασικό Χορό κατά Vaganova -Arabesque • Βήματα ύλης Α΄ Γυμνασίου στον Κλασικό Χορό • Επίπεδα οριζόντιου άξονα και σχηματική αρτιότητα χαμηλό επίπεδο-κατάκλιση - α) Θέσεις ποδιών (6^η, 1^η, 2^η, 3^η, 4^η, 5^η κατά Vaganova) β) Θέσεις χεριών (preparatoire, 1^η, 2^η, 3^η θέση κατά Vaganova) γ) Λύγισμα - Demi Plié 	<p><i>Οι δραστηριότητες διαφοροποιούνται στο περιεχόμενο των ασκήσεων ανάλογα με το «Βασικό Θέμα» (βλ. στήλη 2). Οι δραστηριότητες μπορεί να είναι απλές ή σύνθετες, ανάλογα με το πόσες από τις παρακάτω υπο-δραστηριότητες συνδυάζονται σε μία ενότητα:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις από Ύπτια / Πρηνή Κατάκλιση (barre à terre), Εδραία/ Γονατιστή/ Όρθια Θέση (με πόζες, θέσεις ποδιών/ χεριών/ λεκάνης / κορμού: ωμοπλάτες, ώμοι, πλευρά, κοιλιακή χώρα) με κίνηση διαφόρων μελών του σώματος και περάσματα από τη μία θέση/ πόζα στην άλλη, με στόχο τη διατήρηση των υπολοίπων σε σταθερή θέση (έλεγχος του σώματος). • Ασκήσεις με Διαβάθμιση Επιπέδων εντός της Ίδιας Κινητικής Φράσης: έλεγχος του σώματος παίζοντας με τα επίπεδα στον οριζόντιο, κάθετο και προσθιοπίσθιο άξονα • Ασκήσεις Αντιγραφής/ Μίμησης θέσεων και στάσεων (roses) από τρίτο πρόσωπο,

¹³ μέτρια κιναισθητική ικανότητα¹⁴ καλή κιναισθητική ικανότητα¹⁵ υψηλή κιναισθητική ικανότητα

	<p>- Grand Plié δ) Θέσεις - sur le coup de pied ε) Retiré στ) Battement Tendu -simple -passé par terre ζ) Battement Jeté - simple - passé par terre, η) Petit Battement sur le coup de pied θ) Rond de Jambe - à Terre - en l' air ι) Battement frappé ια) Battement Fondu ιβ) Battement - Développé - Relevé lent ιγ) Grand Battement Jeté</p> <p><u>μεσαίο επίπεδο-εδραία θέση</u> α) Θέσεις ποδιών (6^η, 1^η, 2^η, 3^η, 4^η, 5^η κατά Vaganova) β) Θέσεις χεριών (préparatoire, 1^η, 2^η, 3^η θέση κατά Vaganova) γ) épaulement (κινήσεις ώμων μαζί με την κεφαλή) δ) Λύγισμα - Demi Plié - Grand Plié ε) Θέσεις -sur le coup de pied, - Retiré στ) Battement -Tendu -Jeté</p> <p><u>Μεσαίο επίπεδο-γονάτισμα</u> α) Θέσεις χεριών (préparatoire, 1^η,</p>	<p>που είναι στατικό, που κινείται, ή που μετακινείται στο χώρο</p> <p>• Ασκήσεις Συνεργασίας / Σχηματισμοί με ≥ 2 άτομα - <u>Απλή Συνεργασία</u> με τρίτο πρόσωπο (συμμαθητή), εκτελώντας θέσεις, πόζες και κινητικές φράσεις σε ντουέτο, εστιάζοντας στην κατά το δυνατό πανομοιότυπη απόδοση του σχήματος των θέσεων και στάσεων σώματος, σα να είναι ο ένας (εκτελεστικά) πιστό αντίγραφο του άλλου.</p> <p>- <u>Σύνθετη Συνεργασία</u>: Η άσκηση 12 με > 2 άτομα. Όλοι κάνουν το ίδιο βήμα ταυτόχρονα, σε κανόνα ή με πολυεστιακή χορογραφική δομή.</p> <p>• Ασκήσεις με Χρήση Αντικειμένων - ενδιάμεσα από τα μέλη του σώματος, για καλύτερη αντίληψη της ακριβούς θέσεως και αποστάσεως μεταξύ των μελών του σώματός μας - ανάμεσα από τους συμμαθητές, για να γίνει καλύτερα αντιληπτό το σχήμα του συνόλου των ατόμων και τα διακριτά σημεία τους στο χώρο</p> <p>• Ασκήσεις και Προγράμματα Βελτίωσης της Φυσικής και Ψυχικής Κατάστασης - βελτίωση της φυσικής κατάστασης για να διευκολυνθεί η διατήρηση μίας θέσης, καθώς και η μεταφορά (πέραςμα) και κίνηση των μελών του σώματος από τη μία θέση στην άλλη (διευκόλυνση της τεχνικής και της διάρκειας στην υψηλή απόδοση, μείωση τραυματισμών) -βελτίωση της σύστασης σώματος, προσέχοντας τη διατροφή (ειδική δίαιτα σε περίπτωση ΔΜΣ < 19 ή ΔΜΣ > 25)</p>
--	---	---

	<p>2^η, 3^η θέση κατά Vaganova)</p> <p>Όλες οι ασκήσεις που αναφέρονται παρακάτω γίνονται ΠΡΩΤΑ ΣΤΗΝ ΜΠΑΡΑ (υποστήριξη με δύο και μετά με ένα χέρι) & ΜΕΤΑ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ (δυναμική και στατική ισορροπία χωρίς στήριξη/βοήθεια)</p> <p>α) Θέσεις ποδιών (6^η, 1^η, 2^η, 3^η, 4^η, 5^η κατά Vaganova)</p> <p>β) Θέσεις χεριών (préparatoire, 1^η, 2^η, 3^η θέση κατά Vaganova)</p> <p>γ) Epaulement - Quatrième - Croisé - Effacé - Ecarté</p> <p>δ) Port de bras</p> <p>ε) Λύγισμα -Demi Plié -Grand Plié</p> <p>στ) Θέσεις Arabesque</p> <p>ζ) Θέσεις -sur le coup de pied -Retiré</p> <p>η) Battement -Tendu (simple & passé par terre) -Jeté (simple & passé par terre)</p> <p>θ) Petit Battement sur le coup de pied</p> <p>ι) Rond de Jambe, -par terre -en l'air</p> <p>ια) Battement -Frappé -Fondu</p> <p>ιβ) Battement</p>	<p>-πρόληψη από υπερκόπωση, υπερένταση, υψηλό άγχος, κτλ., συζητήσεις με τον Υπεύθυνο Αγωγής Υγείας της οικείας Δ/σης ή τον εκπρόσωπο Συμβουλευτικού Σταθμού Νέων, σε περίπτωση σοβαρών προβλημάτων στις διαπροσωπικές σχέσεις</p> <p>• Ασκήσεις Παρατήρησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> - μεταξύ συμμαθητών εστιάζοντας στο σχήμα θέσεων και στάσεων τους. - και εντοπισμός διαφορών μεταξύ των συμμαθητών μας κατά την εκτέλεση της ίδιας άσκησης - σχημάτων που προκύπτουν από την ομαδική εκτέλεση (σχήματα που αφορούν τη χορογραφική δομή και επηρεάζουν την αισθητική της χορογραφίας) <p>• με στόχο τον εντοπισμό και τη διόρθωση τεχνικών λαθών καθένας στον εαυτό του ή σε ≥ 1 συμμαθητές του.</p> <p>• Ακρόαση/ Παρακολούθηση:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Παρακολούθηση <u>ντοκυμαντέρ</u> με διάσημους χορευτές και χορογράφους, εστιάζοντας στο κινησιογραφικό στυλ (γραμμές, γωνίες και καμπύλες) και στην αρτιότητα της φιγούρας και της κίνησης του χορευτή -Παρακολούθηση βιντεοσκοπημένων παραστάσεων εστιάζοντας και μελετώντας τα σχήματα στον χώρο, και το σχήμα του κάθε χορευτή χωριστά - Παρακολούθηση <u>Σεμιναρίων</u> με εισηγητές, καλλιτέχνες / επισκέπτες στο σχολείο μας, με θέμα τη φιγούρα και τη σχηματική αναπαράσταση και ακρίβεια της κίνησης του χορευτή κλασικού χορού (σημειολογία και κινηματική) <p>• Ατομικές και Ομαδικές Εργασίες (μέθοδος Project/ Εργασίες στο Σπίτι):</p>
--	--	--

	<p>- Développé - Relevé lent ιγ) Adagio στην μπάρα / <u>Ισορροπίες</u> στο ένα πόδι με Relevé lent, développés & περάσματα από Retiré ιδ) Grand Battement ιε) relevé ιστ) εισαγωγή στις στροφές: -στροφή soutenu (en dedans, en dehors σε δύο πόδια)</p> <p>ιζ) Temps levé sauté</p> <p>ιη) Petit Changement de Pieds ιθ) Pas Assemblé κα) Pas Echappé Petit κβ) Pas Jeté κγ) μεταβατικά βήματα (Sissonne Tombee, Pas de Chat, Pas Chassé, Glissade, Balancé) κδ) Grand Assemblé & Grand Jeté από Γωνία με χρήση μεταβατικών βημάτων(π.χ. Grand Jeté από glissade, ή από chasse)</p> <p>• Σχήματα – Μίμηση/ αναπαραγωγή (Σύνθετες μορφές) -σε ατομικό επίπεδο -σε ζευγάρι -σε ομάδα > 2 ατόμων</p>	<p>- κατασκευή καλουπιών/ μοντέλων χορευτών με υλικά όπως πηλό, εφημερίδα, πλαστελίνη κ.τ.λ. για την κατασκευή καλουπιών από το σχήμα του σώματός μας</p> <p>- Σχεδίαση πάνω σε μία κόλλα χαρτί ή σε μεγάλο χαρτόνι (έως και ίσο με το ύψος μας), το σχήμα του σώματός μας σε διάφορες θέσεις και πόζες κλασικού χορού</p> <p>- Σχεδίαση σχημάτων με φιγούρες χορευτών από ομαδικές χορογραφίες (μικρογραφίες)</p> <p>- Εντοπισμός, διαφοροποίηση και διάκριση σημείων τεχνικής αρτιότητας της φιγούρας και της κίνησης του σώματος μεταξύ χορευτών κλασικού χορού, ή και μεταξύ χορευτών που αποδίδουν διαφορετικά στυλ χορού</p> <p>- μελέτη με εργασία στο σπίτι τις πιθανές επιλογές και δυνατότητες για παραλλαγές</p> <ul style="list-style-type: none"> ο Του σχήματος του σώματος στον κλασικό & νεοκλασικό χορό ο τους σχηματισμούς μίας ομάδας στο χώρο στον κλασικό & νεοκλασικό χορό <p>• Διαθεματική Προσέγγιση Γεωμετρία/ γλυπτική/ ζωγραφική : η έννοια του Σχήματος</p> <p>• Εκπαιδευτικές Επισκέψεις: - συμμετοχή σε καλλιτεχνικές δραστηριότητες - παρακολούθηση σεμιναρίων, που δε μπορεί να πραγματοποιηθούν στη σχολική τάξη - επίσκεψη με την τάξη σε στούντιο με διάσημους χοροδιδάσκλους και καλλιτέχνες κλασικού χορού και συζητήσεις σχετικά με τα μυστικά της αισθητικής της σχηματικής αναπαράστασης</p>
--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Μυϊκή Ενδυνάμωση / Φυσική Κατάσταση (ευλυγισία, αντοχή, δύναμη, ταχύτητα, σύσταση σώματος) • Ψυχική Υγεία / Δεξιότητες Ζωής (φυσιολογικό άγχος, σταθερή διάθεση, θετική προδιάθεση, ευγενική συμπεριφορά, επιμονή, υπομονή, δέσμευση στο στόχο, κ.ά.) • Αυτοπαρατήρηση και Αυτο-ανατροφοδότηση 	<p>- επίσκεψη με την τάξη σε χορευτικές σκηνές για παρακολούθηση παραστάσεων με βασικό στόχο τη μελέτη των σχημάτων στον χώρο και της μετάπλάσής τους μέσα από τον «χρόνο»</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πειραματισμός με τις Νέες Τεχνολογίες: αξιοποίηση προγραμμάτων Software που αφορούν την κινηματική και τη σχηματική αναπαράσταση και κίνηση του χορευτή σε Η.Υ. / Laptop • Ασκήσεις Χαλάρωσης και Ελέγχου της Στρεσογόνου Αντίδρασης (συναισθηματική καταστολή): τεχνικές χαλάρωσης δια της αναπνοής, ασκήσεων tai chi, yoga, νοερή εξάσκηση, τεχνικές γνωστικής ψυχοθεραπείας κ.ά. • Εξάσκηση στην αυτο-ανατροφοδότηση: <ul style="list-style-type: none"> - μετά από κάθε άσκηση, διάθεση χρόνου για περισυλλογή και αυτο-ανατροφοδότηση - ημερολόγιο αυτο-καταγραφής της απόδοσης/προσωπικές παρατηρήσεις - βιντεοσκόπηση των ασκήσεων και αυτοπαρατήρηση από το βίντεο - φωτογράφιση και αυτοπαρατήρηση από τη φωτογραφική αυτο-απεικόνιση - άλλοι τρόποι αυτοπαρατήρησης • Έρευνα σχετικά με το πώς διαφοροποιείται η αξιοποίηση των παραμέτρων διαμόρφωσης του <u>σχήματος</u> (πλαίσιο, όγκος, ένταση, πυκνότητα, ποσότητα, συχνότητα κ.ά.) στις εικαστικές,
--	---	--

		οπτικοακουστικές και παραστατικές τέχνες με πηγές: βιβλία, παραστάσεις, εκθέσεις έργων, συζητήσεις και σεμινάρια με αναγνωρισμένους καλλιτέχνες από το θέατρο, το χορό, τη ζωγραφική, τη γλυπτική, τη φωτογραφία, τον κινηματογράφο, την ποίηση, τα λογοτεχνικά κείμενα, τη μουσική, το τραγούδι.
--	--	---

Άξονας 2.1.2. Αντίληψη του Χώρου

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 12

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> Ο μαθητής είναι ικανός: <p>-να προσανατολίζεται στο χώρο κατά την αναπαραγωγή μίας άσκησης Κλασικού Χορού (αντιληπτική ικανότητα / χωροταξία)</p> <p>-να προσανατολίζει το σώμα του στις σωστές κατευθύνσεις του κάθετου, του προσθιοπίσθιου και του εγκάρσιου άξονα σώματος, κατά την εκτελεστική απόδοση μίας άσκησης Κλασικού Χορού (αντιληπτική ικανότητα / χωροταξία)</p> <p>-να διατηρεί αποστάσεις με τρίτα πρόσωπα / αντικείμενα -για την αποφυγή σύγκρουσης κατά την εκτέλεση μίας άσκησης -προκειμένου να αποδοθεί σωστά η άσκηση/ χορογραφία, κατά το μάθημα Κλασικού Χορού¹⁶</p>	<ul style="list-style-type: none"> Προσανατολισμός στο χώρο-κατευθύνσεις μπρος/ πίσω & οι αντίστοιχες διαγώνιες (κίνηση στον προσθιοπίσθιο άξονα) <p><u>ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΣΤΟ ΧΩΡΟ</u></p> <p>Αρχική Θέση: -Quatrième (μέτωπο στον καθρέπτη/ en face)</p> <p>* σπανιότερα και μετά τον 4^ο μήνα, γίνονται μερικές εύκολες ασκήσεις (π.χ. battement tendu/ jete) με αρχική θέση: -croisé - effacé</p> <p>** πολύ σπάνια, κατά το τρίτο τρίμηνο, εκτελούνται</p>	<p><i>Οι δραστηριότητες διαφοροποιούνται στο περιεχόμενο των ασκήσεων ανάλογα με το «Βασικό Θέμα» (βλ. στήλη 2). Οι δραστηριότητες μπορεί να είναι απλές ή σύνθετες, ανάλογα με το «πόσες από τις παρακάτω υπο-δραστηριότητες συνδυάζονται σε μία ενότητα».</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Ασκήσεις στην Μπάρα: εκτέλεση ασκήσεων <ul style="list-style-type: none"> - με κατευθύνσεις devant, derrière και a la seconde - με épaulement - με μικρά cambre - en dehors & en dedans - προετοιμασίας στροφών για en dehors & en dedans - με επιτόπια πηδηματάκια (petit allegro) - μικρά άλματα (grand jeté, pas de chat, pas chassé, glissade) •Ασκήσεις στο Κέντρο: εκτέλεση ασκήσεων στην μπάρα και στο κέντρο, με αρχική θέση:

¹⁶ (κιναισθητική ικανότητα)

<p>-να διακρίνει τις διαφορές & ομοιότητες προσέγγισης της έννοιας του ΧΩΡΟΥ σε σχέση με τις άλλες τέχνες και τα είδη χορού</p>	<p>ασκήσεις με αρχική θέση: -écarté</p> <p><u>DEVANT / DERRIERE</u> - Battement Tendu (Simple & Passé par Terre), -Battement Jeté</p> <p>(Simple & Passé par Terre), -Petit battement sur le coup de pied -Battement Frappé - Battement Fondu - Battement Développé & Relevé lent -Grand Battement - Pas Echappé (στη στην 4^η θέση ποδιών) - Pas Assemblé</p> <p><u>EN AVANT / EN ARRIERE (με μικρή μετατόπιση)</u> -Pas chassé -Pas de Chat - Glissade - Sissonne Tombée - Grand Jeté</p> <p>• Κατευθύνσεις δεξιά/αριστερά & οι αντίστοιχες διαγώνιες (κίνηση στον κάθετο άξονα)</p> <p><u>A LA SECOND</u> - Battement Tendu (Simple & Passé par Terre), -Battement Jete (Simple & Passé par Terre), -Petit battement sur le coup de pied -Battement Frappé - Battement Fondu -Rond de Jambe en l'air - Battement</p>	<p>- quatrième - croisé - effacé - écarté - ασκήσεις επιτόπου και με μετακίνηση (Adagio & Allegro)</p> <p>• Ασκήσεις Συνεργασίας/ Σχέσεις με ≥ 2 Άτομα - συμμετοχή σε ομαδικά παιχνίδια εξοικείωσης με τον προσωπικό χώρο -συντονισμός με τους υπόλοιπους συμμαθητές διατηρώντας τις απαραίτητες αποστάσεις για να αποφευχθούν συγκρούσεις και ακολουθώντας την τροχιά που μας υποδεικνύεται (παράλληλα ή συμμετρικά αντίθετα από τους άλλους, πολυεστιακή κατεύθυνση, ελεύθερη κατεύθυνση)</p> <p>• Εξάσκηση Σύνθετων Κινησθητικών και Γνωστικών Ικανοτήτων -αντιστροφή μίας κινητικής φράσης, από το τέλος προς την αρχή - εκτέλεση μίας άσκησης, και από τις δύο πλευρές (δεξιά/ αριστερά ή προς/ πίσω), χωρίς λάθη - αντιστροφή σχημάτων και θέσεων σώματος και στους τρεις άξονες, -λοιπές πειραματικές συμμετρικά αντίθετες ή μετακινήσεις και αντιστροφές με ζευγάρι ή σε ομάδα</p> <p>• Ακρόαση / Παρακολούθηση μαθημάτων ή παραστάσεων κλασικού χορού για μελέτη της κίνησης στο χώρο (στατικές και δυναμικές κινήσεις, ομαδικοί σχηματισμοί κ.ά.) -κάτοψης και πρόσοψης μίας χορογραφίας, ζωντανά ή από βίντεο/ ντοκυμαντέρ.</p> <p>Ατομικές και Ομαδικές</p>
---	--	---

	<p>Développé & Relevé lent -Grand Battement</p> <p style="text-align: center;">DE COTÉ</p> <p>- Pas Echappe (στη 2^η θέση ποδιών) - Pas Assemblé - Pas Chassé -Pas de Chat - Glissade -Pas Jeté</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατευθύνσεις πάνω/ κάτω & οι αντίστοιχες διαγώνιες (κίνηση στον οριζόντιο άξονα) -Demi Plié -Grand Plié -Relevé -πηδηματάκια -μεσαία άλματα -μεγάλα άλματα • Προσωπικός Χώρος • Έτερος Χώρος (στατικά & κινούμενα αντικείμενα / πρόσωπα) • Εκτελεστικές Διαφοροποιήσεις μεταξύ των δύο φύλων (αγόρια / κορίτσια) στη μετατόπιση λόγω σημαντικής διαφοροποίησης στη μυϊκή απόδοση και την αλτική ικανότητα. 	<p>Εργασίες (μέθοδος Project/ Εργασίες στο Σπίτι):</p> <ul style="list-style-type: none"> - μελέτη εναλλαγών στατικών και δυναμικών κινήσεων, σόλο ή σε ομάδα δια της σχηματικής απεικόνισης σε χαρτί (με σκίτσα ή χάρτες πορείας κίνησης) -μελέτη διαστάσεων του χώρου και τις χωρικές παραμέτρους της κίνησης (ανάλυση κίνησης) -διερεύνηση για βιβλιογραφικές πηγές σε σχέση με την ανάλυση της κίνησης στο χώρο (ανάλυση κίνησης, χωροταξική ανάλυση, αντίληψη του χώρου, κτλ) • Εξάσκηση στην αξιοποίηση του χώρου ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του χορευτή: π.χ. κατά κανόνα, στα αγόρια δίνεται έμφαση στην αξιοποίηση της μυϊκής τους δύναμης, με κάλυψη μεγαλύτερων αποστάσεων (σε σχέση με τα κορίτσια) στο ύψος του άλματος, το μήκος της μετατόπισης, τον αριθμό των περιστροφών & των κινητικών εναλλαγών στην εναέρια φάση (battu). • Έρευνα σχετικά με το πώς διαφοροποιείται η αξιοποίηση των παραμέτρων διαμόρφωσης του <u>χώρου</u> (πλαίσιο, όγκος, ένταση, πυκνότητα, ποσότητα, συχνότητα κ.ά.) στις εικαστικές, οπτικοακουστικές και παραστατικές τέχνες με πηγές: βιβλία, παραστάσεις, εκθέσεις έργων, συζητήσεις και σεμινάρια με αναγνωρισμένους καλλιτέχνες από το θέατρο, το χορό, τη ζωγραφική, τη γλυπτική, τη φωτογραφία, τον κινηματογράφο, την ποίηση, τα λογοτεχνικά κείμενα, τη μουσική, το τραγούδι.
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • Διαθεματική Προσέγγιση Η έννοια του Χώρου (στις άλλες επιστήμες)
--	--	---

Άξονας 2.1.3. Αντίληψη του Χρόνου

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 15

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Ο μαθητής είναι ικανός: <ul style="list-style-type: none"> - να διακρίνει διαφοροποιήσεις του χρόνου της μουσικής ή της ρυθμικής υπόκρουσης (ταχύτητα, ρυθμός, πυκνότητα, ποσότητα, μέτρο) μίας άσκησης / χορογραφίας Κλασικού Χορού -να συντονίζεται με το ρυθμό ή τη μουσική, ανάλογα με τις υποδείξεις του χοροδιδασκάλου και τις απαιτήσεις της άσκησης/ χορογραφίας Κλασικού Χορού -να ξεκινά και να σταματά μία άσκηση την κατάλληλη χρονική στιγμή, σύμφωνα με τις οδηγίες του χοροδιδασκάλου και τις ανάγκες της άσκησης/ χορογραφίας Κλασικού Χορού -να διακρίνει τις διαφορές και ομοιότητες προσέγγισης της έννοιας του ΧΡΟΝΟΥ σε σχέση με τις άλλες τέχνες και τα είδη χορού 	<ul style="list-style-type: none"> • Μουσικά μοτίβα <i>Διάρκεια μουσικού κομματιού</i> (μουσικό/ ρυθμικό μοτίβο, μουσική πρόταση, μουσική φράση, μουσικό απόσπασμα, ενιαίο μουσικό κομμάτι) • Μετρικές Διαφοροποιήσεις (απλά, σύνθετα, μικτά) Ομάδα των «2» - 2/4 - 4/4 Ομάδα των «3» - 3/4 - 6/8 • Ρυθμοί & Εισαγωγή της Κίνησης στο Σωστό Χρονικό Σημείο (accord στην άρση ή τη θέση, αντιχρονισμοί) Εξάσκηση Accord με τους ρυθμούς: - Waltz - Polka - Tarantella - Polonaise - March - Coda - Jigs & Quick • Ταχύτητα και εναλλαγές - Grand adagio - Adagio 	<p><i>Οι δραστηριότητες διαφοροποιούνται στο περιεχόμενό τους, ανάλογα με το «Βασικό Θέμα» (βλ. στήλη 2). Οι δραστηριότητες μπορεί να είναι απλές ή σύνθετες, ανάλογα με το πόσες από τις παρακάτω υπο-δραστηριότητες συνδυάζονται ανά δραστηριότητα:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις εξάσκησης στο Συντονισμό της κίνησης με τη μουσική • Ατομική Μελέτη διάφορων ακουσμάτων κλασικής μουσικής - για μαθήματα κλασικού μπαλέτου από σύγχρονους και κλασικούς συνθέτες - από συνθέτες έργων του κλασικού και του νεοκλασικού χορογραφικού ρεπερτορίου • Ασκήσεις Ακρόασης και Διάκρισης: - Των μουσικών προτάσεων και φράσεων (αρχή – τέλος) μέσα σε ένα μουσικό κομμάτι - της ρυθμικής αξίας, του μέτρου και των παραλλαγών του (απλά, σύνθετα, μικτά μέτρα) μέσα σε ένα μουσικό ή ρυθμικό κομμάτι - των εναλλαγών ταχύτητας (αργή, μέτρια, υψηλή ταχύτητα, (επιβραδύνσεις/ επιταχύνσεις) ενός μουσικού ή ρυθμικού κομματιού -Χρονικής και ρυθμικής απόστασης στη χορογραφική φόρμα του «κανόνα» -χρονική καταλληλότητα έναρξης μίας κίνησης (accord)

	<ul style="list-style-type: none"> - Adage - Moderate - Moderato - Grand Allegro - Allegro - Allegretto <p>• Ρυθμικές αξίες, & ρυθμός μουσικού κομματιού</p> <ul style="list-style-type: none"> - ολόκληρο - μισό - τέταρτο - όγδοο - δέκατο-έκτο - τριακοστό δεύτερο - παύσεις -παρεστιγμένο <p>Ρυθμοί</p> <ul style="list-style-type: none"> - Waltz - Polka - Tarantella - Polonaise - Coda - March <p>• Δομή Μουσικού Κομματιού και εναλλαγές (π.χ. εισαγωγή, κουπλέ/ρεφραίν, φόρμα ABA, Rondo, κανόνας, counterpoint κτλ)</p> <p>• Ακουστικός Συντονισμός με τη μουσική ή το ρυθμό</p> <p>• Συγχρονισμός (κυκλική χρονική σύμπτωση, κανόνας, πολυεστιακές χρονικές συμπτώσεις)</p> <p>• Διαφοροποιήσεις tempo μεταξύ αγοριών και κοριτσιών</p>	<p>• Ασκήσεις Ρυθμικής Απόδοσης / Ερμηνείας (Βιωματική Μάθηση)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Κινητική δράση με στατική ή δυναμική κίνηση με χρήση βημάτων κλασικού χορού με τη συνοδεία ζωντανής μουσικής ή από CD - Παραγωγή ρυθμικών μοτίβων με κρουστά όργανα - Παράγουμε ρυθμικά μοτίβα με κρουστά όργανα και ταυτόχρονα χορεύουμε με βήματα κλασικού χορού (pas chassé, pas jeté, changement des pieds κτλ) <p>-επανάληψη μίας άσκησης αρκετές φορές, με διαφοροποίηση των δυναμικών στοιχείων της κίνησης ανάλογα με τις ρυθμικές εναλλαγές της μουσικής</p> <ul style="list-style-type: none"> - Τραγουδώντας, τονίζεται η θέση ή η άρση κάθε μέτρου, - Λεκτικοί ή κινητικοί ρυθμικοί αυτοσχεδιασμοί σύμφωνα με τις οδηγίες του Χοροδιδασκάλου <p>• Ασκήσεις Συνεργασίας / Συγχρονισμός με ≥ 2 άτομα</p> <ul style="list-style-type: none"> -συνεργασία με ≥ 2 συμμαθητές, κάνοντας διάφορες από τις προηγούμενες δραστηριότητες που προαναφέρθηκαν - Συγχρονισμός με ≥ 2 συντονισμένοι με το ρυθμό της μουσικής <p>Ατομικές και Ομαδικές Εργασίες (μέθοδος Project/ Εργασίες στο Σπίτι), με θέμα την αντίληψη του χρόνου, το ρόλο των ρυθμικών και χρονικών παραλλαγών στην ποιότητα εκτέλεσης και της αισθητικής μίας κίνησης, θέματα προσωπικής επιλογής κτλ.</p> <p>• Εξάσκηση στην αντίληψη διαφοροποίησης του tempo μεταξύ αγοριών και κοριτσιών στο Allegro & στις στροφές: κατά κανόνα, στους έφηβους, το σώμα μπορεί να αναπτύξει μεγαλύτερη περιστροφική</p>
--	---	---

		<p>επιτάχυνση, εναλλαγή κινήσεων στον αέρα με αυξημένη δεξιοτεχνία (battu) και μεγαλύτερες μετατοπίσεις σε σχέση με τα κορίτσια, ώστε είναι απαραίτητη και η διαφοροποίηση του tempo (δηλ. της ταχύτητας μουσικής) κατά την εκτέλεση μίας άσκησης (σε σχέση με το tempo που χρησιμοποιείται στα κορίτσια)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ακρόαση/ Παρακολούθηση: <ul style="list-style-type: none"> -κονσέρτα και μουσικές συναυλίες κλασικής μουσικής, εστιάζοντας στα ρυθμικά στοιχεία της μουσικής υπόκρουσης - παρακολούθηση σεμιναρίου ρυθμικής αγωγής -παρακολούθηση σεμιναρίου μουσικής συνοδείας για μαθήματα κλασικού χορού -διάφορα άλλα σεμινάρια σχετικά με την αντίληψη του χρόνου • Συζητήσεις <ul style="list-style-type: none"> - Συζητά με τον μουσικό (πιανίστα) της τάξης για να λύσει απορίες του • Πειραματισμός με τις Νέες Τεχνολογίες: αξιοποίηση προγραμμάτων Software που αναλύουν ή διευκολύνουν την αντίληψη της χρονικής σύμπτωσης, σύνθεσης, διάκρισης κ.ά. έννοιες που είναι σημαντικές για το χορευτή (σε Η.Υ. / Laptop) • Έρευνα σχετικά με το πώς διαφοροποιείται η αξιοποίηση των παραμέτρων διαμόρφωσης του χρόνου (πλαίσιο, όγκος, ένταση, πυκνότητα, ποσότητα, συχνότητα κ.ά.) στις εικαστικές, οπτικοακουστικές και παραστατικές τέχνες με πηγές: βιβλία, παραστάσεις, εκθέσεις έργων, συζητήσεις και σεμινάρια με αναγνωρισμένους καλλιτέχνες από το θέατρο, το χορό, τη ζωγραφική, τη γλυπτική, τη φωτογραφία, τον κινηματογράφο,
--	--	---

		<p>την ποίηση, τα λογοτεχνικά κείμενα, τη μουσική, το τραγούδι.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διαθεματική Προσέγγιση της έννοιας του Χρόνου (Φυσική/Μουσική)
--	--	---

Άξονας 2.1.4. Δυναμική της Κίνησης

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 4

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Ο μαθητής είναι ικανός να αντιλαμβάνεται τη διαφοροποίηση: - της βαρύτητας στην κίνηση σε ασκήσεις/χορογραφίες Κλασικού Χορού - της διάρκειας της κίνησης σε ασκήσεις/χορογραφίες Κλασικού Χορού - της τροχιάς της κίνησης σε ασκήσεις /χορογραφίες Κλασικού Χορού - της έντασης της κίνησης σε ασκήσεις/χορογραφίες Κλασικού Χορού - του βαθμού ελευθερίας μίας κίνησης σε ασκήσεις/χορογραφίες Κλασικού Χορού • Ο μαθητής να είναι ικανός να αναγνωρίζει τη διαφοροποίηση της δυναμικής μεταξύ ασκήσεων/χορογραφιών Κλασικού Χορού -να διακρίνει τις διαφορές και ομοιότητες προσέγγισης της έννοιας της ΔΥΝΑΜΙΚΗΣ σε σχέση με τις άλλες τέχνες και τα 	<ul style="list-style-type: none"> • Βαριά και ανάλαφρη κίνηση <ul style="list-style-type: none"> - Grand adagio - Grand allegro *στον κλασικό χορό, όλες οι κινήσεις είναι ανάλαφρες, παρά ταύτα, αν θεωρήσουμε ότι υπάρχουν βαριές και ελαφριές κινήσεις ανάμεσα στο βηματολόγιο, το πιο «βαρύ» και εξουθενωτικό για τους μυς είναι το στατικό/ grand adagio, ενώ τα άλματα και οι πολλές μετακινήσεις (petit & grand allegro) αγγίζουν πιο πολύ την έννοια του ανάλαφρου • παρατεταμένη και απότομη κίνηση <ul style="list-style-type: none"> -legato -staccato • γρήγορη και αργή κίνηση <ul style="list-style-type: none"> -grand adagio - adagio -adage -moderate, -moderato -grand allegro -allegro -allegretto 	<p><i>Οι δραστηριότητες διαφοροποιούνται στο περιεχόμενό τους, ανάλογα με το «Βασικό Θέμα» (βλ. στήλη 2). Οι δραστηριότητες μπορεί να είναι απλές ή σύνθετες, ανάλογα με το πόσες από τις παρακάτω υπο-δραστηριότητες συνδυάζονται ανά δραστηριότητα.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Μελέτη με ατομικές και ομαδικές εργασίες σχετικά με την έννοια της δυναμικής στην κίνηση και το ρόλο της στην αισθητική και την εκτελεστική αρτιότητα του χορευτή. • Ασκήσεις Πειραματισμού/ Αυτοσχεδιασμού: <ul style="list-style-type: none"> - με τις παραμέτρους της δυναμικής (αυτοσχεδιασμός, δημιουργικό παιχνίδι) με ζευγάρι ή ενταγμένοι σε ομάδα - με τα δυναμικά στοιχεία του ρυθμού και της μελωδίας ενός μουσικού κομματιού, που προδιαθέτει για τη διαφοροποίηση των δυναμικών στοιχείων και στην κίνηση • Ακρόαση & Μελέτη της μουσικής συνοδείας στις ασκήσεις της Α΄ Γυμνασίου (ΑΡΓΗ ΜΠΑΡΑ & ΚΕΝΤΡΟ)/ μουσική προπαιδεία: <ul style="list-style-type: none"> <u>Ύψος/ Στυλ Μουσικής</u> <ul style="list-style-type: none"> -Αναγεννησιακή -Μπαρόκ -Κλασική -19ου αιώνα (AU, USA, UK) -20^{ου} αιώνα (σύγχρονοι συνθέτες)

<p>είδη χορού</p>	<ul style="list-style-type: none"> • επιταχυνόμενη / επιβραδυνόμενη κίνηση <ul style="list-style-type: none"> -Accelerando -Ritardando • άμεση/έμμεση κίνηση <ul style="list-style-type: none"> - Développé/ Relevé lent - Arabesque/ Attitude -Porté / allongé -Στατικές κινήσεις και μετατοπίσεις με γραμμική και κυκλική τροχιά και άλλα παρόμοια • ήπια και έντονη κίνηση <ul style="list-style-type: none"> -piano -forte • συγκρατημένη και ελεύθερη κίνηση <p>* ο αυτοσχεδιασμός στον Κλασικό Χορό, αν υφίσταται αυτοσχεδιασμός σε αυτό το στυλ χορού, περιορίζεται στο βηματολόγιο του Κλασικού Χορού, όπου μπορεί ο ερμηνευτής να εκτελέσει βήματα Κλασικού Χορού με «τυχαία» σειρά και με «αυθόρμητο» τρόπο</p>	<p><u>Ρυθμός</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Plié, Rond de Jambe à Terre, Adagio 4/4 (γραμμικό) ή 3/4 (κυλιστό) Waltz -Tendu με συνδυασμό άλλων βημάτων (Rond de Jambe, Plié, Temps Lié, Adagio, στροφές) 4/4, 3/4, 6/8 -Tendu, Jeté, Frappé 4/4 moderato ή 2/4 Polka (στο τέλος της χρονιάς, γρήγορη κίνηση) -Rond de Jambe en l'Air Moderato Waltz -Grand Battement 2/4 March / Polonaise ή 4/4 Grand Waltz Leg Swings 3/4 Quick Stretching 3/4 Waltz, ή 4/4 Adagio -Στροφές (στην 5^η θέση, tour soutenu) 3/4 Moderato Waltz ή 6/8 Quick -Petit Allegro 2/4 Polka & Hornpipe, ή 6/8 Jigs & Quick / Tarantella Grand Allegro 3/4 Big Waltz <ul style="list-style-type: none"> • Εξάσκηση στη Χαρτογράφηση μίας κίνησης αποδίδοντας της χρώμα, σχήμα, μέγεθος, ένταση (με την πίεση του μολυβιού) κ.ά. για να αποδοθούν οι διαφοροποιήσεις της δυναμικής της κίνησης • Εξάσκηση στην Παρατήρηση συμμαθητών που χορεύουν, εστιάζοντας στα δυναμικά στοιχεία της κίνησης και στη διάκριση των διαβαθμίσεων της δυναμικής στην κίνηση • ακριβής απόδοση μίας άσκησης / αντιγραφή (κανένας βαθμός ελευθερίας) <ul style="list-style-type: none"> - ερμηνεία μίας χορογραφίας (<u>ένας βαθμός</u> ελευθερίας, στην έκφραση) -αυτοσχεδιασμός (<u>δύο βαθμοί</u> ελευθερίας: στην έκφραση και στη χορογραφική δομή του βηματολογίου)
-------------------	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • Ακρόαση/ Παρακολούθηση παραστάσεων κλασικού χορού εστιάζοντας/ μελετώντας τα δυναμικά της κίνησης • Ομαδική Σπουδή μελετώντας διάθεσιμους κλασικούς συνθέτες, για το πώς χρησιμοποιούσαν τη δυναμική της μουσικής για να αποδώσουν έντονες συναισθηματικές διαφοροποιήσεις π.χ. στις 4 εποχές του Antonio Vivaldi, στο Requiem του Wolfgang Amadeus κ.ά. & ποιες οι κατάλληλες αντιστοιχίσεις βημάτων, ομαδικών σχημάτων και στάσεων σώματος από το κινησιολογικό ρεπερτόριο του Κλασικού Χορού ανά μουσικό θέμα. • Έρευνα σχετικά με το πώς διαφοροποιείται η αξιοποίηση των παραμέτρων διαμόρφωσης της δυναμικής (πλαίσιο, όγκος, ένταση, πυκνότητα, ποσότητα, συχνότητα κ.ά.) στις εικαστικές, οπτικοακουστικές και παραστατικές τέχνες με πηγές: βιβλία, παραστάσεις, εκθέσεις έργων, συζητήσεις και σεμινάρια με αναγνωρισμένους καλλιτέχνες από το θέατρο, το χορό, τη ζωγραφική, τη γλυπτική, τη φωτογραφία, τον κινηματογράφο, την ποίηση, τα λογοτεχνικά κείμενα, τη μουσική, το τραγούδι. • Διαθεματική Προσέγγιση η έννοια της Δυναμικής, της ταχύτητας (με άλλες επιστήμες)
--	--	--

Άξονας 2.1.5. Σόλο/ Ομάδα

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 6

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Ο μαθητής να είναι ικανός: -να εκτελεί μία άσκηση σε μικρή ομάδα (3-5 άτομα) σε ασκήσεις / χορογραφίες Κλασικού Χορού -εκτελεί μία άσκηση σε 	<ul style="list-style-type: none"> • Ερμηνευτική αυτο-υπόσταση • Κινήσεις σόλο/ ομάδα 	<p><i>Οι δραστηριότητες διαφοροποιούνται στο περιεχόμενό τους, ανάλογα με το «Βασικό Θέμα» (βλ. στήλη 2). Οι δραστηριότητες μπορεί να είναι απλές ή σύνθετες, ανάλογα με το πόσες από τις παρακάτω υπο-δραστηριότητες συνδυάζονται ανά δραστηριότητα.</i></p>

<p>μεγάλη ομάδα (>5 άτομα) σε ασκήσεις / χορογραφίες Κλασικού Χορού</p> <p>-εκτελεί μία άσκηση με ζευγάρι σε ασκήσεις / χορογραφίες Κλασικού Χορού</p> <p>-εκτελεί μία άσκηση μόνος του σε ασκήσεις / χορογραφίες Κλασικού Χορού</p> <p>-να διακρίνει τις διαφορές και ομοιότητες προσέγγισης της έννοιας της ΟΜΑΔΙΚΗΣ & ΑΤΟΜΙΚΗΣ ερμηνευτικής απόδοσης ενός θέματος ή έργου τέχνης σε σχέση με τις άλλες τέχνες και τα είδη χορού</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Χορευτικές Ασκήσεις <ul style="list-style-type: none"> - με ένταξη σε πολυάριθμη ομάδα (> 5 άτομα), στις ασκήσεις στην μπάρα και στο κέντρο (όπως άλλωστε συμβαίνει σε ένα τυπικό μάθημα κλασικού χορού) / συγχρονισμός με τους υπόλοιπους. – των ασκήσεων αντιγράφοντας καθρεπτικά την άσκηση από το Χοροδιδάσκαλο και αντιστρέφοντας μόνος του ο μαθητής από το άλλο πόδι -με ένταξη σε ολιγάριθμη ομάδα (3-4 άτομα) σε ασκήσεις “Adagio” στο κέντρο / συγχρονισμός με τους υπόλοιπους – αντιγράφοντας σαν καθρέπτης την άσκηση από το Χοροδιδάσκαλο και αντιστρέφοντας μόνος του ο μαθητής από το άλλο πόδι - με ζευγάρι, ασκήσεις από τη γωνία / μιμούμενος την κίνηση του μπροστινού. - Ασκήσεων με ζευγάρι, σε κανόνα, από γωνία (μπαίνοντας μετά από τέσσερα μέτρα/ accord). Προοδευτικά μειώνεται η χρονική απόσταση του κανόνα μεταξύ των ερμηνευτών. -μίας άσκησης <u>υπό τη μορφή «επίδειξης»</u> -σόλο- μπροστά στους άλλους συμμαθητές, ύστερα από προτροπή του χοροδιδασκάλου (επίδειξη άσκησης, εξέταση κινητικής μνήμης) / συγχρονισμός με τους υπόλοιπους • Συζήτηση μεταξύ των μαθητών και συντονιστή τον Χοροδιδάσκαλο, για τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα εκτέλεσης μίας άσκησης ή χορογραφίας, σε ομάδα • Μελέτη βίντεο και φωτογραφιών με ομαδικές χορογραφίες και εντοπισμός λαθών στην ερμηνευτική αρτιότητα, στις στρατηγικές διευκόλυνσης της συνεργασίας κ.ά.
---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Ακρόαση/ Παρακολούθηση Σεμιναρίων εντός σχολικής τάξης • Εκπαιδευτικές Επισκέψεις με στόχο την επιμόρφωση σε δεξιότητες που πρέπει να αναπτύξει ένας χορευτής για να αντεπεξέλθει στις προσδοκίες μίας ομαδικής ή σόλο χορογραφίας (π.χ. δεξιότητες στη διαπραγμάτευση, τη συναλλαγή, το συμβιβασμό, τη δημιουργική συνεργασία, την ανοχή στο διαφορετικό, κ.ά.) • Έρευνα σχετικά με το πώς επηρεάζει το άθροισμα των εμπλεκόμενων ερμηνευτών ή δημιουργών τις παραμέτρους: πλαίσιο, όγκος, ένταση, πυκνότητα, ποσότητα, συχνότητα κ.ά. στις εικαστικές, οπτικοακουστικές και παραστατικές τέχνες με πηγές: βιβλία, παραστάσεις, εκθέσεις έργων, συζητήσεις και σεμινάρια με αναγνωρισμένους καλλιτέχνες από το θέατρο, το χορό, τη ζωγραφική, τη γλυπτική, τη φωτογραφία, τον κινηματογράφο, την ποίηση, τα λογοτεχνικά κείμενα, τη μουσική, το τραγούδι.
--	--	---

Άξονας 2.1.6. Φόρμα Κίνησης

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 1

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής είναι ικανός:</p> <ul style="list-style-type: none"> -να επαναλαμβάνει μία άσκηση με ακρίβεια σε ασκήσεις / χορογραφίες Κλασικού Χορού -να επαναλαμβάνει μία άσκηση / χορογραφία Κλασικού Χορού με παραλλαγές -να εκτελεί σύνθετες ασκήσεις, με ≥ 4 κινητικές φράσεις Κλασικού Χορού 	<ul style="list-style-type: none"> • Μονομερής Φόρμα και παραλλαγές της (A, A', A'') • Διμερής Φόρμα και παραλλαγές της (A – B, A' – B', A'' – B'', A-B', A''-A', A'-B''' κτλ) • Απλή μορφή Τριμερούς Φόρμας (A-B-A) 	<p><i>Οι δραστηριότητες διαφοροποιούνται στο περιεχόμενό τους, ανάλογα με το «Βασικό Θέμα» (βλ. στήλη 2). Οι δραστηριότητες μπορεί να είναι απλές ή σύνθετες, ανάλογα με το πόσες από τις παρακάτω υπο-δραστηριότητες συνδυάζονται ανά δραστηριότητα.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις Κινητικής Εκτέλεσης <ul style="list-style-type: none"> -απλών και σύντομων ασκήσεων στην μπάρα, μονομερούς φόρμας «A» -απλών και μέτριας διάρκειας ασκήσεων στη μπάρα,

<p>-να διακρίνει την επανάληψη ενός κινητικού μοτίβου μέσα σε μία σύνθετη χορογραφία Κλασικού Χορού</p> <p>-να διακρίνει τις διαφορές και ομοιότητες προσέγγισης της έννοιας της ΦΟΡΜΑΣ σε σχέση με τις άλλες τέχνες και τα είδη χορού</p>		<p>μονομερούς φόρμας, «Α»</p> <p>-σύνθετων ασκήσεων μικρής ή μέτριας διάρκειας, στη μπάρα, διμερούς φόρμας, «Α-Β»</p> <p>- σύνθετων ασκήσεων μικρής ή μέτριας διάρκειας, στην μπάρα, τριμερούς φόρμας, «Α-Β-Α»</p> <p>-απλών και σύνθετων ασκήσεων στο κέντρο, μονομερούς φόρμας «Α»</p> <p>- απλών και σύνθετων ασκήσεων στο κέντρο, διμερούς φόρμας, «Α-Β»</p> <p>- απλών ασκήσεων από γωνία, μονομερούς φόρμας «Α»</p> <p>• Μελέτη της μουσικής φόρμας: ομοιότητες και διαφορές με την κινητική φόρμα</p> <p>• Έρευνα σχετικά με το πώς διαφοροποιείται η αξιοποίηση των παραμέτρων διαμόρφωσης της φόρμας (πλαίσιο, όγκος, ένταση, πυκνότητα, ποσότητα, συχνότητα κ.ά.) στις εικαστικές, οπτικοακουστικές και παραστατικές τέχνες με πηγές: βιβλία, παραστάσεις, εκθέσεις έργων, συζητήσεις και σεμινάρια με αναγνωρισμένους καλλιτέχνες από το θέατρο, το χορό, τη ζωγραφική, τη γλυπτική, τη φωτογραφία, τον κινηματογράφο, την ποίηση, τα λογοτεχνικά κείμενα, τη μουσική, το τραγούδι.</p>
---	--	--

Άξονας 2.1.7. Δομή Κίνησης

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 1

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Ο μαθητής να μπορεί να διακρίνει: -ένα κινητικό μοτίβο Κλασικού Χορού -μία κινητική φράση Κλασικού Χορού -δύο ή περισσότερες κινητικές φράσεις Κλασικού Χορού -μία μικρή χορογραφία Κλασικού Χορού με αρχή, μέση και τέλος - τις διαφορές και ομοιότητες προσέγγισης της έννοιας της ΔΟΜΗΣ σε σχέση με τις άλλες τέχνες και τα είδη χορού 	<ul style="list-style-type: none"> • Κινητικό Μοτίβο (Αρχική Θέση – Ενδιάμεση Κίνηση – Τελική Θέση) • Κινητική Φράση (με > 1 κινητικά μοτίβα) • Μικρή Χορογραφία (με > 1 κινητικές φράσεις) 	<p><i>Οι δραστηριότητες διαφοροποιούνται στο περιεχόμενό τους, ανάλογα με το «Βασικό Θέμα» (βλ. στήλη 2). Οι δραστηριότητες μπορεί να είναι απλές ή σύνθετες, ανάλογα με το πόσες από τις παρακάτω υπο-δραστηριότητες συνδυάζονται ανά δραστηριότητα.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξάσκηση στην Παρατήρηση ενός κινητικού μοτίβου • Εξάσκηση στην Περιγραφή ενός κινητικού μοτίβου σε έναν συμμαθητή και προσπάθεια εκτέλεσης της περιγραφικής κίνησης από τον ακροατή–συμμαθητή • Εξάσκηση στην Κινητική Εκτέλεση/ Ερμηνευτική Απόδοση ενός κινητικού μοτίβου ή κινητικής φράσης: <ul style="list-style-type: none"> - παραλλάσσοντας μόνο την αρχή (δημιουργική άσκηση/ κατευθυνόμενος αυτοσχεδιασμός) - παραλλάσσοντας μόνο την τελική πόζα (δημιουργική άσκηση/ κατευθυνόμενος αυτοσχεδιασμός) - Παραλλάσσοντας την ενδιάμεση κίνηση (δημιουργική άσκηση/ κατευθυνόμενος αυτοσχεδιασμός) - μίας μικρής χορογραφίας και παραλλαγή των επιμέρους τμημάτων της (1^ο αρχικό, 2^ο κυρίως μέρος, 3^ο τελικό μέρος) - αυτοσχεδιασμός και χορογραφικές απόπειρες κινητικών μοτίβων με πόζες και βήματα κλασικού χορού - Αυτοσχεδιασμός και χορογραφική απόπειρα για σύνθεση κινητικών φράσεων με

		<p>πόζες και βήματα κλασικού χορού</p> <ul style="list-style-type: none"> • Έρευνα σχετικά με το πώς διαφοροποιείται η αξιοποίηση των παραμέτρων διαμόρφωσης της δομής (πλαίσιο, όγκος, ένταση, πυκνότητα, ποσότητα, συχνότητα κ.ά.) στις εικαστικές, οπτικοακουστικές και παραστατικές τέχνες με πηγές: βιβλία, παραστάσεις, εκθέσεις έργων, συζητήσεις και σεμινάρια με αναγνωρισμένους καλλιτέχνες από το θέατρο, το χορό, τη ζωγραφική, τη γλυπτική, τη φωτογραφία, τον κινηματογράφο, την ποίηση, τα λογοτεχνικά κείμενα, τη μουσική, το τραγούδι.
--	--	---

2.2. Πρόγραμμα Σπουδών Β΄ Γυμνασίου

Οι Άξονες στους οποίους διακρίνεται το Πρόγραμμα Σπουδών Κλασικού Χορού στο Γυμνάσιο είναι:

2.2.1. Σχήμα (Επίπεδα, Συμμετρία/ Ασυμμετρία), Κλίμακες

2.2.2. Αντίληψη Χωρικών Διαφοροποιήσεων (γεωμετρικές φόρμες, συμμετρία)

2.2.3. Συγχρονισμός (με την ταχύτητα και τον ρυθμό)

2.2.4. Δυναμική της Κίνησης (Βαρύτητα: Βαριά / Ανάλαφρη Κίνηση, Χρόνος: Παρατεταμένος / Ξαφνικός, Χώρος: Άμεσες – γραμμικές κατευθύνσεις/ Έμμεσες – κοίλες, Κινητική Ροή: συγκρατημένη / ελεύθερη κίνηση, Ένταση: Ήπια / Έντονη Κίνηση)

2.2.5. Σόλο / Ομαδικές Εργασίες (χωρικές και χρονικές διαφοροποιήσεις: π.χ. μιμητικές, καθρεπτικές και πολυεστιακές κινήσεις και αντίστοιχα, ταυτόχρονα, σε κανόνα ή ανά χρονικό κύκλο κινητικά μοτίβα)

2.2.6. Φόρμα Κινητικών Μοτίβων (ABA, Rondo, Θεματικές Διαφοροποιήσεις)

2.2.7. Δομή Κινητικών Μοτίβων, Φράσεων, Χορογραφιών (Αρχή, Μέση, Τέλος)

Πίνακας 1. Κλιμάκωση του Όγκου Διδακτέας Ύλης ανά σχολικό έτος.

Θεματική ενότητα	Α΄ Τάξη	Β΄ Τάξη	Γ΄ Τάξη
Σχήμα / Κιναίσθηση	⊙	⊙	⊙
Αντίληψη του Χώρου	○	⊙	⊙
Αντίληψη του Χρόνου	⊙	⊙	⊙
Δυναμική της Κίνησης	○	⊙	⊙

Σόλο / Ομάδα	⊙	⊙	⊙
Φόρμα Κίνησης	○	○	⊙
Δομή Κίνησης	○	○	⊙

Άξονας 2.2.1. Σχήμα/ Κιναίσθηση

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 30

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής θα πρέπει να είναι ικανός :</p> <p>-να μάθει και να εκτελεί το βασικό βηματολόγιο του κλασικού χορού</p> <p>-να αντιληφθεί και να εξοικειωθεί με την έξω στροφή των ισχύων (en dehors)</p> <p>-να κατανοήσει τις βασικές έννοιες της κίνησης :</p> <p>κάμψη έκταση ισορροπία στροφή πήδημα χτύπημα(battu)</p>	<p>•Τεχνική Κατάρτιση:</p> <p>-</p> <p>- Το βηματολόγιο της μπάρας -Από 1^η και 5^η θέση των ποδιών a terre και στις 45° -En croix</p> <p>1.Κινήσεις ποδιών -Λύγισμα: -Demi plié: 1^η,2^η,4^η,5^η θέση -Grand plié: 1^η,2^η,4^η,5^η θέση</p>	<p>•Βιωματική προσέγγιση -Διδασκαλία των βημάτων στη μπάρα - Μεθοδολογία (εκμάθηση των ρυθμικών φορμών του βηματολογίου) -Επανάληψη</p> <p>• Θεωρητική προσέγγιση -Μελέτη βιβλίων τεχνικής βηματολογίου και διδακτικής μεθοδολογίας</p> <p>•Ομαδική ή Ατομική εργασία (εργασία στο σπίτι): -γραπτή ανάλυση βημάτων και ασκήσεων</p> <p>•Παρακολούθηση video</p> <ul style="list-style-type: none"> • με μαθήματα φυτωρίων ακαδημιών μπαλέτου • με παραστάσεις κλασικού χορού εστιάζοντας και μελετώντας το βηματολόγιο και τις θέσεις του σώματος • Παρακολούθηση παραστάσεων κλασικού χορού και δίνοντας έμφαση στο βηματολόγιο •Παρακολούθηση σεμιναρίων τεχνικής του κλασικού χορού εντός του σχολικού ωραρίου (με χοροδιδασκάλους –επισκέπτες στο σχολείο)και εκτός του σχολικού ωραρίου •Ασκήσεις barre à terre για συνειδητοποίηση του en dehors • Ασκήσεις στην μπάρα <p>-με δύο χέρια και ένα χέρι στη μπάρα</p> <p>-Η ύλη χωρίζεται σε δύο μέρη: <u>1^ο μέρος:</u>ως τον Ιανουάριο <u>2^ο μέρος:</u>ως το τέλος του έτους: -Προσθήκη νέων βημάτων •Περισσότερες αλλαγές των</p>

<p>-να αναγνωρίζει τις θέσεις των ποδιών</p> <p>-να συνδυάζει τις θέσεις των χεριών</p> <p>-να αναγνωρίζει τις στάσεις του σώματος</p> <p>-να κινείται με ελεύθερη ροή της ενέργειας στο σώμα του</p>	<p>-Έκταση: -Battement tendu •simple •passe par terre -Battement jeté -Rond de jambe: 1. Rond de jambe a terre 2.Rond de jambe en l'air 3.Grand rond de jambe en l'air -Battement frappé -Battement fondu στ)Petit battement sur le cou- de- pied: -Battement relevé lent -Battement développé -Grand battement jeté -Ισορροπία: relevé 1^η, 2^η, 4^η, 5^η θέση των ποδιών</p> <p>2.Στροφές-εκμάθηση -en dedans από 5^η θέση των ποδιών -en dehors από 4^η θέση των ποδιών</p> <p>3.Πηδήματα: -pas assemblé -soubresaut -pas balance -sissonne simple -sissonne ouverte -sissonne fermée</p> <p>4.Χτυπήματα-Battus - Εκμάθηση -pas échappé -pas assemblé</p> <p>-Θέσεις ποδιών: -1^η, 2^η, 3^η, 4^η, 5^η, 6^η -Sur le cou-de-pied -Retire</p> <p>•Port de bras: 1^η, 2^η, 3^η, 4^η, 5^η</p>	<p>ποδιών</p> <p>•Εξάσκηση στο relevé προς το τέλος του έτους</p> <p>•Διδασκαλία των θέσεων των ποδιών:με δύο και με ένα χέρι στην μπάρα</p> <p>•Διδασκαλία των port de bras: με ένα χέρι στην μπάρα και μπροστά στον καθρέφτη</p>
---	--	--

<p>-να διατηρεί τον κατάλληλο μυϊκό τόνο στους μυς για μεγιστοποίηση του αποτελέσματος και μείωση πιθανότητας τραυματισμού</p> <p>-να αναγνωρίζει και να αντιλαμβάνεται τα βασικά μέρη του σκελετού και τις μεγάλες μυϊκές ομάδες</p> <p>-να διερευνά το ανθρώπινο σώμα με φαντασία και δημιουργικότητα</p> <p>- να εξερευνά με τους συμμαθητές του τις αμέτρητες μορφές και σχήματα που μπορεί να πάρει το σώμα τους</p>	<p>•arabesque: -1^η,2^η,3^η,4^η</p> <p>•Συνδεδειγμένα βήματα -pas de bourrée με αλλαγή ποδιών / χωρίς αλλαγή ποδιών -pas de bourrée dessus- dessous -temps relevé: petit και grand -pas cougu</p> <p>• Φυσική κατάσταση: (ευλυγισία, ευκινησία, αντοχή, δύναμη) -Ασκήσεις γυμναστικής, ασκήσεις με βεράκια, ασκήσεις από Yoga,Pilates</p> <p>•Βασικές γνώσεις ανατομίας -Θεωρητική προσέγγιση</p> <p>•Γραμμές: ευθείες</p>	<p>•Διδασκαλία των arabesque: με δύο και ένα χέρι στην μπάρα και μπροστά στον καθρέφτη</p> <p>•Εκμάθηση συνδεδειγμένων βημάτων</p> <p>•Ασκήσεις μυϊκής ενδυνάμωσης</p> <p>-Ασκήσεις επιμήκυνσης με απελευθέρωση των μυϊκών εντάσεων (Υπτια / Πρηγής Κατάκλιση/ Εδραία θέση/ στην μπάρα: τοποθέτηση του ενός ποδιού στην μπάρα και κάμψη του κορμού) - ασκήσεις της μπάρας με βεράκια στα πόδια</p> <p>•ανάγνωση βιβλίων ανατομίας</p> <p>•παρακολούθηση ντοκιμαντέρ για το ανθρώπινο σώμα</p> <p>•Ομαδική ή Ατομική Ερευνητική εργασία(εργασία στο σπίτι):</p> <p>-αναζήτηση έργων τέχνης (πίνακες, γλυπτά, λογοτεχνικά κείμενα, θεατρικά έργα, κινηματογραφικές ταινίες)με θέμα την αφήγηση και απεικόνιση του ανθρώπινου σώματος εστιάζοντας στην απεικόνισή του σώματος στον κλασικό χορό</p> <p>•Βιωματική ανατομία: σε ζευγάρια: - ανακάλυψη των δυνατοτήτων και του εύρους κίνησης των αρθρώσεων</p> <p>•Κινητικός αυτοσχεδιασμός: δημιουργική κίνηση:καθένας</p>
---	---	--

	<p>και καμπύλες</p> <p>-Άξονες</p> <p>-Σχήματα</p> <p>-Όγκοι</p> <p>-Συμπλέγματα</p>	<p>μόνος του, σε ζευγάρια, σε ομάδες μικρές ή μεγάλες:</p> <p>-Δημιουργία γραμμών, σχημάτων, όγκων στο σώμα - στατικών ή με κίνηση στη θέση, μικρών ή μεγάλων</p> <ul style="list-style-type: none"> • με ελεύθερη κίνηση • εστιάζοντας στις γραμμές, στα σχήματα και στους όγκους που λαμβάνει το σώμα στον κλασικό χορό
--	--	---

Άξονας 2.2.2. Αντίληψη του Χώρου

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 20

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής να είναι ικανός :</p> <p>-να εξοικειωθεί με τις βασικές κατευθύνσεις στο χώρο αναφορικά με το σώμα του και κατ'α την μετακίνησή του στο χώρο</p> <p>-να διακρίνει τη θέση του σώματός του σε σχέση με το χώρο</p> <p>-να εφαρμόζει τις βασικές έννοιες της κίνησης κατά την μετακίνησή του στο χώρο</p>	<p>•Κατευθύνσεις:</p> <p>Μπροσ Devant/En avant</p> <p>Πίσω Derrière/En arrière</p> <p>-Πλάι -A la second/De côté</p> <p>-Διαγωνίως En diagonal</p> <p>• Epaulement: En face croisé effacé écarté</p> <p>•Βηματολόγιο στο κέντρο (τα βήματα της μπάρας στο κέντρο) -Λύγισμα -Demi plié: 1^η, 2^η, 4^η, 5^η θέση -Grand plié: 2^η και 1^η θέση (βασική άσκηση ισορροπίας) -Εκταση -Battement tendu</p>	<p>•Εκτέλεση των βημάτων στη μπάρα και στο κέντρο και στις τρεις κατευθύνσεις:μπρος-πίσω-πλάι-en croix</p> <p>•Εκτέλεση των βημάτων στη μπάρα και στο κέντρο με μετακίνηση προς τα εμπρός-πίσω- πλάι</p> <p>•Διδασκαλία 8 θέσεων του Ceccheetti à terre με μικρές θέσεις χεριών: - croisé devant - croisé derrière -en face ή quatrième devant -en face ή quatrième derrière -effacé devant - effacé derrière -écarté devant -écarté derrière</p> <p>•Ασκήσεις στο κέντρο -Η ύλη χωρίζεται σε δύο μέρη: <u>1^ο μέρος:</u> ως τον Ιανουάριο <u>2^ο μέρος:</u> ως το τέλος του έτους •εκμάθηση και μελέτη πιο τεχνικά απαιτητικών βημάτων</p>

<p>-να κινείται με ροή στο χώρο</p> <p>-να αντιληφθεί και να κατανοήσει τις βασικές έννοιες του χώρου</p> <p>- να συναντιέται και να μοιράζεται το χώρο με τους συμμαθητές του</p>	<p>-Battement jeté -Grand battement (όλες οι ρυθμικές φόρμες και τα είδη της μπάρας)</p> <p>-Στροφές -en dedans από 5^η θέση -en dehors από 4^η θέση - tours chaînés</p> <p>-Πηδήματα -sautés temps levé σε 1^η,2^η,4^η,5^η θέση -changement de pieds: petit και grand -pas échappé: 2^η,4^η θέση petit και grand -glissade -pas assemblé -sissonne simple -sissonne ouverte -sissonne fermée -soubresaut en pas balancé</p> <p>•Μεταβατικά βήματα -pas chassé -sissonne tombée -glissade -pas de chat</p> <p>•Έννοιες χώρου -Σημεία στο χώρο -Κατευθύνσεις: -Γραμμές -Σχήματα -Διαστάσεις -Επιφάνειες</p>	<p>•Εκμάθηση μεταβατικών βημάτων για το grand allegro (χρήση σε συνδυασμούς pas jeté) -με δύο και ένα χέρι στην μπάρα και έπειτα στο κέντρο</p> <p>•Συνδυασμοί βημάτων δίνοντας έμφαση στη ροή και στη μεταφορά στο χώρο</p> <p>•Αυτοσχεδιασμός-δημιουργική κίνηση: δημιουργία ενός σχήματος, μιας πόζας και μεταφορά της στο χώρο</p> <p>•Εκτέλεση Χορογραφίας (π.χ. με pas marché) εστιάζοντας στην κίνηση στο χώρο(ευθείες γραμμές, διασταυρώσεις , κύκλος, ποικίλα σχήματα στο χώρο •Ομαδικές χορογραφίες με έμφαση στα σχήματα του χώρου εκτελούμενες από, τριάδες, ομάδες, όλη την τάξη</p>
---	--	--

<p>-να εξερευνά δημιουργικά το χώρο</p>	<p>-Όγκοι -Επίπεδα</p>	<p>•Αυτοσχεδιασμός-δημιουργική κίνηση: με συνεχείς αλλαγές κατευθύνσεων ή ακολουθώντας νοητές γραμμές του χώρου</p> <p>-ελεύθερα -με βήματα του κλασικού χορού</p> <p>•Παρακολούθηση βίντεο με έργα του κλασικού ρεπερτορίου μελετώντας την κίνηση (στατική κίνηση, μετακίνηση μικρής και μεγάλης εμβέλειας) και τα σχήματα στο χώρο</p> <p>•Θέση παραστάσεων ομάδων κλασικού χορού εστιάζοντας στην κίνηση στο χώρο</p>
---	----------------------------	---

Άξονας 2.2.3. Αντίληψη του Χρόνου

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 10

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής να είναι ικανός :</p> <p>-να διακρίνει τις εναλλαγές του μέτρου</p> <p>-να διακρίνει τις εναλλαγές του ρυθμού</p> <p>-να εναλλάσσει αρμονικά την ταχύτητα στην κίνησή του</p>	<p>• Εναλλαγή ρυθμών / μέτρων : 2/4 3/4 4/4 6/8</p> <p>• Numerus Perfectus 6/8 3/4</p> <p>• Ρυθμικές αξίες (ολόκληρο, μισό, τέταρτο, όγδοο, δέκατο-έκτο, τριακοστό-δεύτερο, παύσεις, παρεστιγμένο)</p> <p>• Ταχύτητα- Tempo: -Μέτρια Moderato/ Andante -Γρήγορη Allegro/Vivace -Αργή Adagio/Largo</p>	<p>• Εκτέλεση της δεξιάς και της αριστερής πλευράς των ασκήσεων στη μπάρα και στο κέντρο (adagio στο κέντρο) αλλάζοντας το μέτρο από 4/4 σε 3/4</p> <p>• Εκτέλεση του ασκησιολογίου στην μπάρα και στο κέντρο με αλλαγές στο ρυθμό στα πλαίσια εκτέλεσης της ίδιας άσκησης</p> <p>• Εκτέλεση των ασκήσεων στην μπάρα και στο κέντρο με εναλλαγή ταχυτήτων (αργή και μέτρια ταχύτητα)</p>

<p>-να διερευνά με δημιουργικό τρόπο τις εναλλαγές του μέτρου, του ρυθμού και της ταχύτητας στην κίνησή του</p> <p>-να κινείται αρμονικά με την μουσική</p> <p>-να συντονίζεται ρυθμικά με την με την ομάδα</p>	<p>-Σχέση ακολουθίας με την μουσική</p> <p>•Συγχρονισμός</p>	<p>•Ομαδική ή Ατομική εργασία (εργασία στο σπίτι):</p> <p>Σύνθεση κινητικής φράσης/μικρής χορογραφίας με εναλλαγές στο ρυθμό, στο μέτρο, στην ταχύτητα</p> <p>•Αυτοσχεδιασμός –δημιουργική κίνηση</p> <p>(ο καθένας μόνος του, σε ζευγάρια ή ομάδες) :</p> <p>-ελεύθερη κίνηση σε σχέση ακολουθίας ή αντίθεσης με την μουσική (ρυθμός, μέτρο, ταχύτητα)</p> <p>-σχέση ακολουθίας ή αντίθεσης με τη μουσική κάνοντας χρήση των βημάτων του κλασικού χορού</p> <p>• Εκτέλεση των ασκήσεων στη μπάρα και</p> <p>•Εκτέλεση των ασκήσεων στο κέντρο από ομάδες εστιάζοντας στο ρυθμικό συγχρονισμό της ομάδας</p> <p>•Εκτέλεση χορογραφιών σε σημεία του μαθήματος</p> <p>δίνοντας έμφαση στον ρυθμικό συγχρονισμό όλης της τάξης</p>
--	--	---

Άξονας 2.2.4 Δυναμική της Κίνησης

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 10

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής να είναι ικανός :</p> <p>-να αντιλαμβάνεται στο βηματολόγιο του κλασικού χορού την διαφοροποίηση ανάμεσα στη βαριά και ανάλαφρη κίνηση, τη στιγμιαία και την παρατεταμένη, την άμεση και την έμμεση, την κίνηση με ελεύθερη και συγκρατημένη ροή την ήπια και έντονη</p>	<p>•Βάρος</p> <p>Έντονο -Ανάλαφρο</p> <p>•Χρόνος</p> <p>Στιγμιαίος - Παρατεταμένος (staccato-legato)</p> <p>•Χώρος</p> <p>Άμεσα-Έμμεσα/ Ευέλικτα</p> <p>•Ροή-flow</p> <p>Συγκρατημένη –</p>	<p>•Εκτέλεση των ασκήσεων στην μπάρα και στο κέντρο δίνοντας έμφαση στα δυναμικά στοιχεία του κάθε βήματος</p> <p>(battement tendu και battement jeté:staccato, άμεση κίνηση, battement développé: legato, έμμεση κίνηση/ petit allegro:ανάλαφρη κίνηση, tombe:βαριά κίνηση/ adagio στο κέντρο:έμμεση κίνηση, grand jeté στη διαγώνιο:άμεση κίνηση)</p>

<p>κίνηση</p> <p>-να κατανοήσει την εναλλαγή της δυναμικής στην κίνηση στα βήματα της μπάρας και του κέντρου</p> <p>-να διερευνά δημιουργικά τις διαφορετικές ποιότητες κίνησης στο σώμα του</p> <p>-να κινείται ανταποκρινόμενος στο χαρακτήρα των ρυθμικών αξιών και των μουσικών μέτρων</p> <p>-να διαφοροποιεί την κίνησή του με βάση το ύφος της μουσικής</p>	<p>Ελεύθερη ροή</p> <p>-Ένταση Ήπια/ Απαλή και Έντονη κίνηση</p> <p>•Ρυθμικές αξίες (ολόκληρο, μισό, τέταρτο, όγδοο, δέκατο-έκτο, τριακοστό-δεύτερο, παύσεις, παρεστιγμένο)</p> <p>•Χαρακτήρας μουσικών μέτρων: 2/4: πολύ έντονο, αυστηρό, ευθυτενές, ηρωικό, πολύ ρυθμικό 3/4 :κυκλικό 4/4 :δυναμικό, αποφασιστικό, ζωηρό 6/8 :κυλιστό</p> <p>•Μουσικό ύφος: Μεσαίωνας, Αναγέννηση, Μπαρόκ, Κλασική περίοδος, Ρομαντισμός, Σύγχρονη εποχή</p>	<p>•Ομαδική ή Ατομική ερευνητική εργασία (εργασία στο σπίτι):</p> <p>-Ποια είναι η δυναμική της κίνησης στον κλασικό χορό (-ανάλαφρη -έντονη -με ελεύθερη ροή- απότομη ή με διάρκεια-άμεση ή ευέλικτη)/</p> <p>-Ποια είναι η δυναμική της κίνησης στις 'οικογένειες' των βημάτων της μπάρας με βάση το βάρος ,το χρόνο, το χώρο, τη ροή και την ένταση.</p> <p>•Αυτοσχεδιασμός-Χρήση ιδεοκίνησης-Χρήση αντικειμένων:</p> <p>Καθένας μόνος του ή σε ζευγάρια ερευνά τις έννοιες του βάρους, του χρόνου, του χώρου και της ροής δοκιμάζοντας τα δύο άκρα σε κάθε κινητικό παράγοντα</p> <p>-με ελεύθερη κίνηση</p> <p>-εφαρμόζοντας το βηματολόγιο του κλασικού χορού</p> <p>•Κινητική απόδοση των ρυθμικών αξιών</p> <p>-με ελεύθερη κίνηση</p> <p>-Με βήματα του κλασικού χορού</p> <p>•Εκτέλεση της ίδιας άσκησης ή του ίδιου συνδυασμού σε διαφορετικά μουσικά μέτρα εστιάζοντας στην υφολογική απόδοση κάθε μέτρου</p> <p>•Χρήση διαφορετικών ειδών μουσικής(κλασικής, σύγχρονης μουσικής κ.ά.) στις ασκήσεις της μπάρας και του κέντρου</p> <p>•Αυτοσχεδιασμός είτε με ελεύθερη κίνηση είτε με βήματα</p>
--	--	---

		<p>του κλασικού χορού αποδίδοντας το μουσικό ύφος</p> <p>• Παρακολούθηση βίντεο με έργα του κλασικού ρεπερτορίου εστιάζοντας στα δυναμικά στοιχεία της κίνησης</p> <p>• Παρακολούθηση παραστάσεων κλασικού χορού εστιάζοντας στα δυναμικά στοιχεία της κίνησης</p>
--	--	--

Άξονας 2.2.5.Σόλο/ Ομάδα

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 1

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής να είναι ικανός:</p> <p>-να αποδίδει μόνος του, σε ζευγάρι ή ομάδα διαφορετικό κινητικό μοτίβο ή φράση σε σχέση με την ομάδα</p> <p>-να κάνει καθρέπτη με περισσότερα άτομα</p> <p>-να δημιουργεί μόνος του ή σε συνεργασία με τους συμμαθητές του κινητικές φράσεις και μικρές χορογραφίες εκτελούμενες από ομάδες στο χώρο</p>	<p>• Αντίστιξη</p> <p>• Αναπαραγωγή-Πολλαπλός καθρέφτης</p>	<p>• Εκτέλεση χορογραφίας αποτελούμενη από δύο διαφορετικές φράσεις από δύο ομάδες , όπου κάθε ομάδα χορεύει την μία από τις δύο κινητικές φράσεις ταυτόχρονα με την άλλη ομάδα</p> <p>• Αυτοσχεδιασμός-δημιουργική κίνηση: ταυτόχρονη μίμηση σε καθρέπτη ανάμεσα σε περισσότερα άτομα ή ομάδες ατόμων :</p> <p>-με ελεύθερη κίνηση</p> <p>-με βήματα του κλασικού χορού</p> <p>• Ομαδική ή Ατομική εργασία (μέθοδος Project/εργασία στο σπίτι):</p> <p>-σύνθεση χορογραφίας με αντίστιξη</p> <p>-διασκευή έργου του κλασικού ρεπερτορίου : μελέτη και εφαρμογή αντίστιξης/ πολλαπλού καθρέφτη σε σημεία της χορογραφίας</p> <p>• Ομαδική παρακολούθηση/ μελέτη βίντεο με ομαδικές χορογραφίες κλασικού χορού και</p>

		εντοπισμός των στοιχείων της αντίστιξης και της μίμησης
--	--	---

Άξονας 2.2.6.Φόρμα Κίνησης

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 2

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής να είναι ικανός :</p> <p>-να αποδώσει μια άσκηση που περιλαμβάνει σύνθετες κινητικές φόρμες</p> <p>-να διακρίνει διαφορετικές κινητικές φόρμες</p> <p>-να συνθέτει κινητικές φράσεις και μικρές χορογραφίες εφαρμόζοντας ποικίλες κινητικές φόρμες</p> <p>-να συνεργάζεται με</p>	<p>•Τριμερής φόρμα: A-B-A A-B-A' (η πρώτη φράση επαναλαμβάνεται παραλλαγμένη)</p> <p>A-B-Γ (νέα τρίτη φράση)</p> <p>•Rondo: A-B-A-Γ-A A-B-A-Γ-A-B A-B-A-Γ-A-Δ-A</p>	<p>•Εκτέλεση των ασκήσεων στη μπάρα και στο κέντρο χρησιμοποιώντας τριμερείς φόρμες και rondo</p> <p>•Εκτέλεση του ασκησιολογίου με εναλλαγή ανάμεσα σε απλές και πιο σύνθετες κινητικές φόρμες (εφαρμογή στα battement tendu στην μπάρα απλών επαναληπτικών φράσεων και τριμερής φόρμας)</p> <p>•Αυτοσχεδιασμός-δημιουργική κίνηση: -Απόδοση διαφορετικών κινητικών φορμών σε σχέση ακολουθίας με τη μουσική : •με ελεύθερη κίνηση •με βήματα του κλασικού χορού -κινητικό παιχνίδι: ομαδική δημιουργία <i>κινητικού</i> τραγουδιού με refrain (επωδός) και couplets (επεισόδια)</p> <p>•Ομαδική ή Ατομική εργασία (μέθοδος project/εργασία στο σπίτι): -σύνθεση χορογραφίας με επαναλήψεις κινητικών φράσεων σε διμερείς, τριμερείς φόρμες και rondo</p> <p>-Μελέτη της μουσικής φόρμας: ομοιότητες και διαφορές με την</p>

τους συμμαθητές του για τη δημιουργία χορογραφιών εναλλάσσοντας φόρμες κίνησης		κινητική φόρμα
--	--	----------------

Άξονας 2.2.7. Δομή Κίνησης

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 2

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής να είναι ικανός :</p> <p>-να απομνημονεύει και να αποδίδει μία πρωτότυπη ή υπάρχουσα χορογραφία</p> <p>- να εκφράζει ιδέες, εμπειρίες, συναισθήματα και εικόνες σε πρωτότυπες χορογραφίες</p> <p>- να συνθέτει μικρές ομαδικές χορογραφίες</p> <p>- να δίνει έμφαση στην προσωπική ερμηνεία μιας χορογραφίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Χορογραφίες • Βασικοί κανόνες σύνθεσης • Χορευτική αίσθηση 	<ul style="list-style-type: none"> • Μικρές χορογραφίες σε σημεία του μαθήματος χρησιμοποιώντας χορευτικά βήματα (polca, pas chassé, pas balancé, σκηνικό pas de basque, pas marché, pas polonaise), port de bras, πόζες, φιγούρες, παντομίμα • Εκμάθηση και εξάσκηση πάνω σε έργα του κλασικού ρεπερτορίου • Ομαδική ή Ατομική εργασία(μέθοδος project/εργασία στο σπίτι): <ul style="list-style-type: none"> - Διασκευή έργου του κλασικού ρεπερτορίου δίνοντας έμφαση στη δομή της χορογραφίας (αρχή-μέση-τέλος) • Εκτέλεση πρωτότυπης ή υπάρχουσας χορογραφίας εστιάζοντας στην ελεύθερη προσωπική έκφραση • Αυτοσχεδιασμός:προσωπική ιδιοσυγκρασιακή κίνηση (χρησιμοποιώντας βήματα και πόζες του κλασικού χορού) • Παρακολούθηση video με έργα του κλασικού ρεπερτορίου εστιάζοντας στα δομικά στοιχεία της χορογραφίας • Παρακολούθηση παράστασης κλασικού χορού στο θέατρο εστιάζοντας στα δομικά στοιχεία της χορογραφίας

2.3. Πρόγραμμα Σπουδών Γ' Γυμνασίου

Οι Άξονες στους οποίους διακρίνεται το Πρόγραμμα Σπουδών Κλασικού Χορού στο Γυμνάσιο είναι:

2.3.1. Σχήμα (Επίπεδα, Συμμετρία/ Ασυμμετρία), Κλίμακες

2.3.2. Αντίληψη Χωρικών Διαφοροποιήσεων (γεωμετρικές φόρμες, συμμετρία)

2.3.3. Συγχρονισμός (με την ταχύτητα και τον ρυθμό)

2.3.4. Δυναμική της Κίνησης (Βαρύτητα: Βαριά / Ανάλαφρη Κίνηση, Χρόνος: Παρατεταμένος / Ξαφνικός, Χώρος: Άμεσες – γραμμικές κατευθύνσεις/ Έμμεσες – κοίλες, Κινητική Ροή: συγκρατημένη / ελεύθερη κίνηση, Ένταση: Ήπια / Έντονη Κίνηση)

2.3.5. Σόλο / Ομαδικές Εργασίες (χωρικές και χρονικές διαφοροποιήσεις: π.χ. μιμητικές, καθρεπτικές και πολυεστιακές κινήσεις και αντίστοιχα, ταυτόχρονα, σε κανόνα ή ανά χρονικό κύκλο κινητικά μοτίβα)

2.3.6. Φόρμα Κινητικών Μοτίβων (ABA, Rondo, Θεματικές Διαφοροποιήσεις)

2.3.7. Δομή Κινητικών Μοτίβων, Φράσεων, Χορογραφιών (Αρχή, Μέση, Τέλος)

Πίνακας 1. Κλιμάκωση του Όγκου Διδακτέας Ύλης ανά σχολικό έτος.

Θεματική ενότητα	Α' Τάξη	Β' Τάξη	Γ' Τάξη
Σχήμα / Κιναίσθηση	⊙	⊙	⊙
Αντίληψη του Χώρου	○	⊙	⊙
Αντίληψη του Χρόνου	⊙	⊙	⊙
Δυναμική της Κίνησης	○	⊙	⊙
Σόλο / Ομάδα	⊙	⊙	⊙
Φόρμα Κίνησης	○	○	⊙
Δομή Κίνησης	○	○	⊙

Πίνακας 2. Κατανομή των διδακτικών ωρών της Α' Γυμνασίου ανά εβδομάδα και ανά μήνα, σε λεπτά, ώρες, και ποσοστιαία (%) αναλογία, για τη Γ' Γυμνασίου.

Άξονας 2.3.1. Σχήμα/ Κιναίσθηση

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 30

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής να είναι ικανός :</p> <p>-να αποκτήσει συνείδηση του σώματός του και των κινητικών του δεξιοτήτων</p> <p>-να αντιλαμβάνεται τις παρεκκλίσεις της θέσης ή της πόζας του σώματός του από τη «σωστή» θέση/ πόζα</p> <p>-να κινείται με ακρίβεια</p> <p>- να καλλιεργήσει εξειδικευμένη κίνηση</p> <p>-να αναπτύξει και να εξελίξει το βηματολόγιο της μπάρας της προηγούμενης τάξης</p>	<p>• Μυϊκή μνήμη (ως προς το βηματολόγιο/ θέσεις ποδιών, χεριών/ στάσεις σώματος)</p> <p>•Συντονισμός της κίνησης των μερών του σώματος</p> <p>•Απομόνωση της κίνησης των μελών του σώματος</p> <p>•Βηματολόγιο μπάρας -από 5^η θέση των ποδιών à terre,45° και 90° -en croix</p> <p>-Προσθήκη: βήματα - en tournant,με fouette, ,με tombe με pointe,με balance,double - στις κατευθύνσεις croisé, effacé και écarté - με κάμψεις του κορμού μπρος, πλάι και πίσω (34iié3434) -σε συνδυασμό με port de bras</p>	<p>•Ασκήσεις barre à terre</p> <p>•Εκτέλεση των ασκήσεων στην μπάρα και στο κέντρο με καλυμμένο τον καθρέφτη (κουρτίνα)</p> <p>•Αυτοσχεδιασμός-δημιουργική κίνηση: Ελεύθερη κίνηση κρατώντας σταθερή ή αυξομειώνοντας την απόσταση ανάμεσα σε δύο οστά του σώματος</p> <p>•Εκτέλεση των βημάτων της μπάρας συντονίζοντας ή απομονώνοντας την κίνηση του κεφαλιού, του κορμού, των άνω και κάτω άκρων (battement développé en croix με θέσεις χεριών και κεφαλιού και κλίση του κορμού/ronds de jambe à terre en dehors με 1^η port de bras των χεριών en dedans)</p> <p>•Ασκήσεις στην μπάρα</p> <p>-Ολοκλήρωση του βηματολογίου της προηγούμενης τάξης</p> <p>-Η ύλη χωρίζεται σε δύο μέρη: 1^ο μέρος: ως τον Ιανουάριο 2^ο μέρος: ως το τέλος του έτους:</p> <p>•Μέγιστο ύψος ποδιών</p> <p>•Πολλή εξάσκηση στο relevé</p>

	<p>-Λύγισμα -Demi plié και Grand plié: 1^η, 2^η, 4^η, 5^η θέση</p> <p>-Έκταση -Battement tendu</p> <p>Προσθήκη:</p> <ul style="list-style-type: none"> •double •pour le pied •soutenu <p>-Battement jeté</p> <p>-Rond de jambe: 1) rond de jambe a terre 2) rond de jambe en l'air 3) grands ronds de plié , plié en l'air</p> <p>Προσθήκη:</p> <ul style="list-style-type: none"> •grand rond de jambe jeté <p>-Battement frappé -Battement fondu -Petit battement sur le cou- de- pied</p> <p>Προσθήκη:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Battement Battu <p>-Relevé lent -Battement développé</p> <p>Προσθήκη:</p> <ul style="list-style-type: none"> •grand battement développé ballotté battement • développé tombé •battement développé divisé en quart <p>-Grand battement jeté</p> <p>-Ισορροπία: relevé</p> <p>Θέσεις:</p> <p>Προσθήκη: -sur le cou- de- pied -retiré</p> <p>2)Στροφές: -En dedans από 5^η θέση -En dehors από 4^η θέση</p> <p>3)Χτυπήματα</p> <p>Προσθήκη: Εισαγωγή των Entrechats: -royal -entrechat quatre -brisé</p>	<p>•Ασκήσεις εξάσκησης στις</p>
--	---	---------------------------------

<p>-να αποκτήσει σωματική δύναμη (ενδυνάμωση ποδιών και πλάτης)</p> <p>-να ελέγχει το σώμα του</p>	<p>•Βηματολόγιο pointes -relevé: σταδιακό σήκωμα 1^η, 2^η, 4^η 5^η θέση -temps leve 1^η, 2^η, 5^η θέση •εκκίνηση από 36λίε (χωρίς πήδημα στις pointes) -echappe: 2^η, 4^η θέση -glissade: de cote -temps lié: a terre -assemblée soutenu de côté: à terre και στις 45° -sus-sous: en croix -sisonne simple -sur le cou-de-pied/devant και derrière -sisonne ouverte: en croix, στις 45°</p> <p>•Άλματα για τα αγόρια -grand echappé: 2^η, 4^η θέση -πηδήματα με battus: •echappé •assemblée -tour en l'air</p>	<p>pointes για τις μαθήτριες -αργή και σταθερή εκμάθηση -με δύο χέρια και ένα χέρι στην μπάρα -Η ύλη μοιράζεται σε δύο μέρη: 1^ο μέρος: ως τον Ιανουάριο •βήματα στα δύο πόδια 2^ο μέρος: ως το τέλος του έτους: •βήματα στο ένα πόδι</p>
<p>-να εξοικειωθεί με τις κινήσεις των χεριών (port de bras)</p>	<p>•Port de bras: 1^η, 2^η, 3^η, 4^η, 5^η, 6^η και κυκλική port de bras</p>	<p>•Άλματα για τους μαθητές -Με 2 χέρια και με ένα χέρι στην μπάρα-εκμάθηση -Στο κέντρο</p> <p>•Εισαγωγή των port de bras σε συνδυασμούς</p>
<p>-να αναγνωρίζει τις στάσεις του σώματος</p>	<p>•arabesques: -1^η, 2^η, 3^η, 4^η •pose attitude -devant/derrière - croisé / effacé •pose écarté -devant / derriere</p>	<p>•Εισαγωγή των arabesque σε συνδυασμούς</p> <p>•Διδασκαλία των attitude και της πόζας écarté : με δύο και ένα χέρι στην μπάρα και μπροστά στον καθρέφτη</p>
<p>-να κινείται ελέγχοντας και διατηρώντας την κατάλληλη ευθυγράμμιση στο σώμα του</p>	<p>•Βηματολόγιο μπάρας στο κέντρο <u>-Λύγισμα</u> -demi και grand 36λίε Προσθήκη: grand 36λίε στην 5^η</p>	<p>•Αυτούσια μεταφορά των ασκήσεων της μπάρας στο κέντρο</p> <p>•Εκτέλεση ενός ή δύο συνδυασμών βασισμένων στις ασκήσεις της μπάρας</p>

<p>αξιοποιώντας τη σωστή τοποθέτηση σώματος που μελέτησε με τις ασκήσεις στην μπάρα</p> <p>-να κινείται ελέγχοντας τις κινήσεις του αξιοποιώντας τον έλεγχο του σώματος που «έχτισε» με τις ασκήσεις στην μπάρα</p> <p>- να ανταποκρίνεται σε γρήγορες ή δύσκολες εναλλαγές σχήματος σώματος</p> <p>-να εναλλάσσει τα σχήματα και τις στάσεις του σώματος με πλαστικότητα και εκφραστικότητα (ανάπτυξη χορευτικότητας)</p>	<p>θέση -Έκταση -battement tendu, -battement jeté, -rond de jambe à terre -battement frappé -battement fondu -rond de jambe en l'air -petit battement sur le cou-de-pied -relevé lent -battement développé -grand battement <u>-Ισοροπία-relevé</u> -1^η, 2^η, 4^η και 5^η</p> <p>•Adagio (μπάρα ή κέντρο) Συνδυασμός με: -port de bras -relevé lent -développé -arabesque και attitude: •σε promenade • με αλλαγή στάσεων σώματος κατά την περιστροφή - rond de jambe en l'air . -fouetté -renversé - χορευτικά βήματα (chassé, pas de basque, glissade)</p> <p>•Συνδεδετικά βήματα -pas de bourrée με και χωρίς αλλαγή των ποδιών -pas de bourrée dessus- dessous- temps relevé: petit και grand -pas couru Προσθήκη: -pas de bourrée en tournant -flic flac -Χορευτικά βήματα -pas marché</p>	<p>•Ασκήσεις και συνδυασμοί που συνδυάζουν περισσότερα διαφορετικά βήματα και στάσεις σώματος</p> <p>•Παρακολούθηση βίντεο με παραστάσεις κλασικού χορού εστιάζοντας στην εναλλαγή των σχημάτων σώματος του κάθε χορευτή</p> <p>•Θέση χορευτικών παραστάσεων ομάδων του κλασικού χορού δίνοντας έμφαση στις εναλλαγές θέσεων/ poses των χορευτών</p> <p>•Διδασκαλία και εφαρμογή συνδεδετικών βημάτων σε συνδυασμούς</p> <p>•χορευτικοί συνδυασμοί διαφορετικών βημάτων που ενσωματώνουν χορευτικά βήματα</p> <p>•Παρακολούθηση ντοκυμαντέρ με διάσημους χορευτές και χορογράφους, εστιάζοντας στο κινησιογραφικό στυλ (γραμμές, γωνίες και καμπύλες) και στη κινητική ροή των χορευτών κατά</p>
---	---	--

<p>-Να εμβαθύνει τις γνώσεις του στην ανατομία του ανθρώπινου σώματος</p> <p>-να εμβαθύνει την έρευνά του πάνω στο ανθρώπινο σώμα</p> <p>- να διερευνά το ανθρώπινο σώμα με φαντασία και δημιουργικότητα σε συνεργασία με τους συμμαθητές του</p>	<p>-chassé -coupé</p> <p>-riqué</p> <p>-pas de basque -glissade -pas balancé</p> <p>• Ανατομία του ανθρώπινου σώματος (θεωρία)</p> <p>•Οι άξονες του ανθρώπινου σώματος -οβελιαίο -μετωπιαίο -οριζόντιο</p>	<p>την εναλλαγή σχημάτων σώματος</p> <p>•Ομαδική ή Ατομική Ερευνητική εργασία(εργασία στο σπίτι): -μελέτη πάνω στα οστά και στους μύς που πρωταγωνιστούν σε βήματα και στάσεις του σώματος στον κλασικό χορό (petit allegro,arabesque)/ -μελέτη πάνω στα επίπεδα του σώματος όπου πραγματώνονται τα βήματα</p> <p>Βιωματική προσέγγιση: •Σε ζευγάρια: ψηλάφηση των μερών του σκελετού</p> <p>•Αυτοσχεδιασμός: ελεύθερη κίνηση εστιασμένη στις τρεις δυνατότητες κίνησης των κλειδώσεων: κάμψη- έκταση-στροφή</p> <p>•Ομαδική ή Ατομική Ερευνητική εργασία: -σύνθεση ατομικής ή ομαδικής κινητικής φράσης ή μικρής χορογραφίας με βήματα και πόζες του κλασικού χορού δίνοντας έμφαση στα τρία επίπεδα του σώματος</p> <p>•Κινητικός αυτοσχεδιασμός-δημιουργική κίνηση: καθένας μόνος του, σε ζευγάρια, ομάδες μικρές ή μεγάλες εστιάζοντας στα τρία επίπεδα του σώματος: -με ελεύθερη κίνηση -με βήματα του κλασικού χορού</p>
---	---	---

Άξονας 2.3.2. Αντίληψη του Χώρου

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 25

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής να είναι ικανός :</p> <p>-να κινείται αλλάζοντας</p>	<p>•Κατευθύνσεις: an avant</p>	<p>• Συνδυασμός περισσότερων βημάτων στο κέντρο (adagio) εστιάζοντας στην συνεχή αλλαγή κατευθύνσεων</p>

<p>συνεχώς κατευθύνσεις στο χώρο</p> <p>-να κινείται αλλάζοντας διαρκώς τον εστιασμό (μέτωπο) του στο χώρο</p> <p>-να ανταποκρίνεται σε συνεχείς αλλαγές της θέσης του σώματός του σε σχέση με τον χώρο</p> <p>-να εφαρμόζει τις βασικές αρχές της κίνησης σε σύνθετα βήματα που καλύπτουν μικρή ή μεγάλη εμβέλεια στο χώρο</p>	<p>an arrière de côté en diagonal en manège</p> <p>•Πολυεστιακή Κίνηση</p> <p>•Epaulement: En face croisé effacé écarté profile épaulé</p> <p>-Στροφές -en dedans από 5^η θέση -en dehors από 4^η θέση -tour chainé, en diagonal -en dedans από 4^η θέση -tour dégagé (μπροστά στον καθρέφτη) -tour σε adagio arabesque (promenade), en dehors και en dedans</p> <p>-Άλματα -en croix -en avant, en arrière, de côté</p> <p>- sauté temps levé 1^η, 2^η, 4, 5^η θέση -changement de pieds: petit και grand -pas échappé: petit και grand, 2^η και 4^η θέση -pas glissade pas assemblé:</p>	<p>στο χώρο</p> <p>• Συνδυασμός περισσότερων βημάτων στο κέντρο εστιάζοντας στην συνεχή αλλαγή σημείου στο χώρο</p> <p>•Εκτέλεση των ασκήσεων στη μπάρα και στο κέντρο στις κατευθύνσεις croisé, effacé, écarté</p> <p>•Συνδυασμός στο κέντρο με 8 θέσεις του Ceccheetti (συνδυάζοντας μικρές και μεγάλες θέσεις των χεριών, πόζες)</p> <p>•Ασκήσεις στο κέντρο</p> <p>-Η ύλη μοιράζεται σε δύο μέρη: 1^ο μέρος: ως τον Ιανουάριο 2^ο μέρος: ως το τέλος του έτους:</p> <p>•Εκμάθηση τεχνικά απαιτητικών βημάτων: βήματα en tournant, με fouetté, με grand rond de jambe en l'air tour σε adagio, double pirouette renversé cabriole)</p> <p>Ασκήσεις εξάσκησης αλμάτων</p>
--	--	--

<p>-να κινείται αρμονικά με τους συμμαθητές του στο χώρο</p>	<p>συνεχόμενα από 5^η θέση</p> <p>-sissonne simple: -sissonne ouverte: -sissonne fermée: -soubresaut με μεγαλύτερη μετακίνηση στο χώρο</p> <p>-Pas balance: en tournant</p> <p>-jeté με κίνηση στο πλάι με μισές στροφές (saut de basque) -jeté passé -jeté fermé -pas balloté -pas balloné -pas emboité -pas cabriole -pas de basque petit και grand</p> <p>• Σχήματα στο χώρο από ομάδες (ζευγάρια, ομάδες, όλη η τάξη)</p> <p>• Συσχετισμοί σχημάτων (σχέση-αλληλεπίδραση)</p>	<p>Ασκήσεις εκμάθησης</p> <p>-Εκτέλεση από ομάδες συνδυασμών στο κέντρο και ασκήσεων σε κύκλο (en manège) ή με μετακίνηση από τη μια άκρη της αίθουσας ως την άλλη (en diagonal)</p> <p>-Εκτέλεση χορογραφίας με πολύπλοκους σχηματισμούς και συσχετισμούς σχημάτων στο χώρο εκτελούμενη από ομάδες ατόμων</p> <p>• Παρακολούθηση βίντεο/ παραστάσεων κλασικού χορού εστιάζοντας στην κίνηση των χορευτών στο χώρο (κατευθύνσεις, éraulement), στους συσχετισμούς σχημάτων στο χώρο, στην χωροταξική διάταξη του σολίστα και του corps de ballet, στην πρόσοψη και κάτοψη της χορογραφίας</p> <p>• Συζήτηση μεταξύ των μαθητών και με συντονιστή το χοροδιδάσκαλο :πώς επηρεάζουν τα σχήματα που αφορούν τη χορογραφική δομή την αισθητική της χορογραφίας</p>
--	---	---

Άξονας 2.3.3 Αντίληψη του Χρόνου

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 5

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής να είναι ικανός :</p> <p>-να διακρίνει τα μικτά μέτρα</p> <p>-να κινείται στην άρση της μουσικής</p> <p>-να αντιληφθεί και να αποδίδει κινητικά τις έννοιες της συγκοπής και του αντιχρονισμού</p>	<p>•Μικτά μέτρα: -5/8 ,7/8 ,9/8</p> <p>•Θέση και άρση -εκκίνηση της κίνησης στην άρση της μουσικής</p> <p>•Συγκοπή</p> <p>•Αντιχρονισμός</p>	<p>•Ακρόαση και αναγνώριση του μέτρου (τονίζοντας το ισχυρό μέρος του μέτρου καθώς και κάθε εσωτερικό τονισμό με παλαμάκια ή χτύπημα του ποδιού στο έδαφος/ με τη συνοδεία κρουστού οργάνου)</p> <p>•Κινητικό παιχνίδι με χρήση αντικειμένου ή όχι (ο μαθητής ακουμπά το αντικείμενο ή κάνει μια κίνηση που έχει βάρος στην αρχή κάθε μέτρου και σε κάθε εσωτερικό τονισμό)</p> <p>•Εκτέλεση του βηματολογίου στη μπάρα και στο κέντρο κάνοντας χρήση μικτών μέτρων</p> <p>•Αυτοσχεδιασμός-δημιουργική κίνηση -σε σχέση ακολουθίας με την μουσική:χρήση μικτών μέτρων</p> <p>•με ελεύθερη κίνηση</p> <p>•με βήματα του κλασικού χορού</p> <p>•Ομαδική ή Ατομική εργασία(εργασία στο σπίτι) : -σύνθεση χορογραφίας χρησιμοποιώντας μικτά μουσικά μέτρα</p> <p>•Εναλλαγή στην εκκίνηση των ασκήσεων στη μπάρα και στο κέντρο:άλλοτε στην άρση και άλλοτε στη θέση του μέτρου</p> <p>•Κινητική απόδοση της συγκοπής και του αντιχρονισμού: -με ελεύθερη κίνηση -με βήματα του κλασικού χορού</p> <p>•Ομαδική ή Ατομική εργασία(εργασία στο σπίτι) : -σύνθεση κινητικού μοτίβου/ κινητικής φράσης που να περιλαμβάνει συγκοπή κάνοντας χρήση του βηματολογίου του κλασικού χορού</p> <p>•Εκτέλεση του βηματολογίου στη</p>

<p>-να κινείται σε γρήγορη ταχύτητα</p> <p>-να περνά βαθμιαία από μία αργή ρυθμική αγωγή σε μία γρήγορη και αντίθετα</p>	<p>•Ταχύτητα-Tempo -Allegro-Vivace</p> <p>• Επιτάχυνση – Επιβράδυνση (<i>accelerando-Ritardando</i>)</p>	<p>μπάρα και στο κέντρο σε γρήγορη ταχύτητα</p> <p>•Αυτοσχεδιασμός-δημιουργική κίνηση σε γρήγορη ταχύτητα</p> <ul style="list-style-type: none"> • με ελεύθερη κίνηση • με βήματα του κλασικού χορού <p>•Εκτέλεση των ασκήσεων στη μπάρα με επιτάχυνση και επιβράδυνση</p> <p>•Εκτέλεση χορογραφίας</p> <p>- με επιτάχυνση και επιβράδυνση/ -από δύο ομάδες όπου η μία ομάδα θα επιταχύνει και η άλλη επιβραδύνει</p> <p>•Αυτοσχεδιασμός –δημιουργική κίνηση</p> <p>-με επιτάχυνση- επιβράδυνση</p> <ul style="list-style-type: none"> • με ελεύθερη κίνηση • με βήματα του κλασικού χορού <p>Διαθεματική προσέγγιση</p> <p>Η έννοιας της ταχύτητας/επιβράδυνσης/επιτάχυνσης (Φυσική/Χορός)</p>
--	---	---

Άξονας 2.3.4 Δυναμική της Κίνησης

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 5

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής να είναι ικανός :</p> <p>-να κινείται εναλλάσσοντας την δυναμική στην κίνησή του</p> <p>-Να διερευνά τις εναλλαγές δυναμικής στην κίνησή του κάνοντας χρήση της φαντασίας και της δημιουργικότητάς του</p>	<p>•Βάρος: Έντονο –Ανάλαφρο</p> <p>•Χρόνος: Στιγμιαίος- Παρατεταμένος (Staccato-Legato)</p> <p>•Χώρος: Άμεσα- Έμμεσα/Ευέλικτα</p> <p>•Ροή: Συγκρατημένη – Ελεύθερη ροή</p> <p>•Ένταση Ήπια/Απαλή και</p>	<p>•Συνδυασμοί βημάτων στη μπάρα και στο κέντρο με διαφορετική δυναμική κίνησης</p> <p>•Αυτοσχεδιασμός-δημιουργική κίνηση:εναλλαγή δυναμικών κίνησης</p> <p>-με ελεύθερη κίνηση -χρησιμοποιώντας το κλασικό βηματολόγιο</p> <p>•Ομαδική ή Ατομική</p>

<p>- να εκτελεί κινήσεις με διαφοροποιήσεις στη δυναμική της κίνησης</p> <p>-να περνά βαθμιαία από απαλές και τρυφερές σε έντονες και δυναμικές κινήσεις</p>	<p>Έντονη κίνηση</p> <p>•Διαφοροποίηση της δυναμικής της κίνησης των μελών του σώματος</p> <p>• Δυνάμωμα-Εξασθένηση (Crescendo-Diminuendo)</p>	<p>εργασία(εργασία στο σπίτι)</p> <p>-σύνθεση κινητικών φράσεων/χορογραφιών με βήματα του κλασικού χορού διαφορετικής κινητικής δυναμικής</p> <p>•Εκτέλεση των ασκήσεων στη μπάρα και στο κέντρο διαφοροποιώντας τη δυναμική της κίνησης στα άνω και κάτω άκρα (battements jetés en croix ή petit allegro με 1^η port de bras των χεριών –staccato/legato)</p> <p>•Αυτοσχεδιασμός-δημιουργική κίνηση με crescendo και diminuendo</p> <p>• με ελεύθερη κίνηση</p> <p>• βηματολόγιο του κλασικού χορού</p> <p>•Ομαδική ή Ατομική εργασία:(μέθοδος project/εργασία στο σπίτι):</p> <p>-σύνθεση χορογραφίας με crescendo και diminuendo (σώμα, χώρος, αριθμός ατόμων)</p> <p>•Παρακολούθηση βίντεο με έργα του κλασικού ρεπερτορίου εστιάζοντας στη διάκριση των διαβαθμίσεων της δυναμικής στην κίνηση</p> <p>•Θέαση παραστάσεων κλασικού χορού εστιάζοντας στη διάκριση των διαβαθμίσεων της δυναμικής στην κίνηση</p>
--	--	---

Άξονας 2.3.5.Σόλο/ Ομάδα

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 1

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής να είναι ικανός :</p> <p>-να κάνει σύνθετους κανόνες στην ομάδα</p>	<p>•Σύνθετες μορφές κανόνα από ομάδες:</p> <p>-κανόνας καρκίνος</p> <p>-κανόνας σε</p>	<p>•Εκτέλεση των ασκήσεων στη μπάρα με κανόνα ,όπου ο κάθε μαθητής εκτελεί την άσκηση ακολουθώντας την αντίστροφη κινητική πορεία(en dedans)</p>

<p>-να κινείται συγχρονισμένος με την ομάδα αλλάζοντας συνεχώς μέτωπο στο χώρο</p> <p>-να δημιουργεί μόνος του ή σε συνεργασία με τους συμμαθητές του κινητικές φράσεις και μικρές χορογραφίες με πολυεστιακή κίνηση και σύνθετες μορφές κανόνα εκτελούμενες από ομάδες</p> <p>- πλαισιώνει αρμονικά μία solo χορογραφία</p>	<p>μεγέθυνση ή σμίκρυνση -κανόνας διαρκής</p> <p>•Πολυεστιακή κίνηση από ομάδες</p> <p>-Ομοφωνία</p>	<p>του μαθητή που στέκεται μπροστά του</p> <p>•Εκτέλεση χορογραφίας από ομάδες εστιάζοντας σε σύνθετες μορφές κανόνα</p> <p>•Αυτοσχεδιασμός-κινητικά παιχνίδια: -δημιουργία κανόνα ανάμεσα σε ομάδες δύο ή και περισσότερων ατόμων :</p> <p>•όπου η κάθε ομάδα εκτελεί την κινητική φράση με δύο φορές μεγαλύτερη ή μικρότερη διάρκεια από την προηγούμενη ομάδα</p> <p>•όπου μόλις ολοκληρώσει την κινητική φράση κάθε ομάδα αρχίζει πάλι από την αρχή</p> <p>-με ελεύθερη κίνηση -με βήματα του κλασικού χορού</p> <p>•Εκτέλεση χορογραφίας, όπου ένα ή δύο ή και ομάδα ατόμων που αλλάζουν διαρκώς μέτωπο</p> <p>•Ομαδική ή Ατομική εργασία: (μέθοδος project/εργασία στο σπίτι): -διασκευή έργου του κλασικού ρεπερτορίου/ σύνθεση πρωτότυπης χορογραφίας εκτελούμενης από ομάδες δύο ή και περισσότερων ατόμων εστιάζοντας στις συνεχείς αλλαγές μετώπου και στην δημιουργία σύνθετων μορφών κανόνα</p> <p>•Εκτέλεση πρωτότυπης ή υπάρχουσας χορογραφίας με solo και corps de ballet</p> <p>•Συζήτηση μεταξύ των μαθητών και συντονιστή τον χοροδιδάσκαλο για το ρόλο των corps de ballet στις χορογραφίες του κλασικού ρεπερτορίου σε</p>
--	--	---

		<p>ιστορικό-κοινωνικό-πολιτικό πλαίσιο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παρακολούθηση βίντεο με έργα του κλασικού ρεπερτορίου δίνοντας έμφαση στον τρόπο που συνοδεύει και στηρίζει το corps de ballet την κίνηση του σολίστα • Παρακολούθηση παραστάσεων κλασικού χορού εστιάζοντας στο corps de ballet
--	--	--

Άξονας 2.3.6.Φόρμα Κίνησης

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 3

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής να είναι ικανός :</p> <ul style="list-style-type: none"> -να διακρίνει τις παραλλαγές ενός βασικού κινητικού θέματος <p>- να δημιουργεί κινητικές παραλλαγές πάνω σε ένα βασικό θέμα (πρωταρχική ολοκληρωμένη κινητική φράση)</p> <p>-να αναγνωρίζει την εναλλαγή γρήγορων και αργών χορών σε μία σουίτα</p> <p>-να δημιουργεί σε συνεργασία με τους συμμαθητές του μία</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Τροποποίηση κινητικών φράσεων (με αρχή –μέση και τέλος σε νέα μορφή με άξονα το χώρο, το χρόνο, τη σχέση, τη δυναμική της κίνησης) <p>•Ιστορικοί χοροί:</p> <ul style="list-style-type: none"> -pavane -gaillarde -allemande -courante 	<ul style="list-style-type: none"> •Εκτέλεση των ασκήσεων στη μπάρα και στο κέντρο αλλάζοντας ταχύτητα(moderato –allegro), δυναμική στην κίνηση(legato-staccato) κατά την εκτέλεση της δεξιάς και της αριστερής πλευράς •Εκτέλεση των ασκήσεων στο κέντρο καταλαμβάνοντας μικρή και μεγάλη εμβέλεια στο χώρο (temps lié,συνδετικά βήματα:pas de bourré, glissade) •Ομαδική ή Ατομική εργασία (εργασία στο σπίτι): - δημιουργία και παρουσίαση μιας μικρής κινητικής φόρμας μαζί με τις παραλλαγές της: Μια κινητική φράση στατική να εκτελεστεί με μετακίνηση στο χώρο, με αλλαγή μετώπου στο χώρο, με αλλαγή στο μέτρο, με αλλαγή στο εύρος της κίνησης, με απόδοση της φράσης από περισσότερα άτομα (ανάπτυξη σχέσης-αλληλεπίδρασης) •Παρουσίαση στα πλαίσια σχολικών εκδηλώσεων διασκευασμένης σουίτας εναλλάσσοντας αργούς και γρήγορους ρυθμούς

σοίτα		<ul style="list-style-type: none"> • Μελέτη της μουσικής φόρμας: ομοιότητες και διαφορές με την κινητική φόρμα
-------	--	--

Άξονας 2.3.7. Δομή Κίνησης

Αριθμός Διδακτικών Ωρών: 6

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Ο μαθητής να είναι ικανός :</p> <ul style="list-style-type: none"> -να αναπτύξει την κατανόηση της εκτέλεσης και της σύνθεσης μιας χορογραφίας -να τελειοποιεί την αρχική του ιδέα αναπτύσσοντας μια κινητική δομή με σύμφωνα στοιχεία μουσικής, χορού, φωτισμού, κοστουμιού διάρκειας 	<ul style="list-style-type: none"> •Σύνθεση πρωτότυπων χορογραφιών (ατομικών και ομαδικών) •Χορογραφίες (παρουσίαση) 	<ul style="list-style-type: none"> •Παρακολούθηση σεμιναρίων σύνθεσης-χορογραφίας <ul style="list-style-type: none"> -εντός του σχολικού ωραρίου με εισηγητές-καλλιτέχνες/ επισκέπτες στο σχολείο -εκτός του σχολικού ωραρίου (που δε μπορεί να πραγματοποιηθούν στη σχολική τάξη) •Επίσκεψη με την τάξη σε στούντιο με διάσημους χοροδιδάσκλους και καλλιτέχνες κλασικού χορού: <ul style="list-style-type: none"> -Παρακολούθηση πρόβας -Συζητήσεις σχετικά με τα μυστικά της χορογραφίας •Συνεργασία με επαγγελματίες χορευτές, ομάδες κλασικού χορού και οργανισμούς τεχνών: <ul style="list-style-type: none"> - Πρόσκληση χορογράφου για τη δημιουργία χορογραφίας στα πλαίσια του σχολικού ωραρίου •Παρακολούθηση ντοκουμαντέρ με διάσημους κλασικούς και νεοκλασικούς χορογράφους εστιάζοντας στο χορογραφικό ύφος του καθενός •Συμμετοχή σε ενδοσχολικές χορευτικές δραστηριότητες •Συμμετοχή σε εξωσχολικές χορευτικές δραστηριότητες εκτός του σχολικού ωραρίου •Ομαδοσυνεργατική εργασία (μέθοδος project/εργασία στο σπίτι): <ul style="list-style-type: none"> - σύνθεση και παρουσίαση ολοκληρωμένης χορογραφίας (ανάπτυξη θέματος, μουσική και σκηνική επιμέλεια, κοστούμια, φωτισμοί) στο τέλος του έτους με συμμετοχή όλης της τάξης: •διαχωρισμός εργασιών •συνεργασία με μαθητές των

<p>-να αποκτήσει αισθητική καλλιέργεια προκειμένου για την δημιουργία πρωτότυπων χορογραφιών</p> <p>- να καλλιεργεί και να επιδεικνύει δεξιότητες παρατήρησης και κριτικής κατά την εμπλοκή του σε ομαδικές δημιουργικές διαδικασίες</p> <p>-να αναπτύξει την αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμησή του</p> <p>-να αποκτήσει αυτογνωσία και αυτοαποδοχή</p> <p>-να αναπτύξει δεξιότητες αυτοαξιολόγησης</p>	<p>• Ιστορία, φιλοσοφία και αισθητική του κλασικού χορού:</p> <p>-Ballet de Cour -Opéra Ballet -Comédie Ballet -Tragicomédie Ballet -Tragédie Ballet -Ballets Russes (Ρωσικό μπαλέτο)</p> <p>(Σύνδεση με τον νεοκλασικό χορό)</p> <p>•Solo χορογραφία</p> <p>-Δημιουργία -Εκτέλεση</p>	<p>άλλων καλλιτεχνικών κατευθύνσεων (εικαστικά-θέατρο)</p> <p>•Ομαδική ή Ατομική εργασία (εργασία στο σπίτι):</p> <ul style="list-style-type: none"> • ανάθεση της κινησιολογικής επιμέλειας σε συγκεκριμένο θέμα • ανάθεση της μουσικής / της σκηνικής / της ενδυματολογικής επιμέλειας σε πρωτότυπη χορογραφία <p>•Οργάνωση τοπικού, περιφερειακού ή εθνικού, ετήσιου σχολικού φεστιβάλ κλασικού χορού στο σχολικό περιβάλλον</p> <p>•Ανάγνωση/ συνανάγνωση βιβλίων Ιστορίας του κλασικού χορού</p> <p>•Ομαδική ή Ατομική εργασία(εργασία στο σπίτι):</p> <ul style="list-style-type: none"> -ανάλυση έργου του κλασικού ρεπερτορίου -συγκριτική ανάλυση ανάμεσα σε μια παράσταση κλασικού και νεοκλασικού χορού -η βιογραφία διάσημων χορευτών του κλασικού χορού -Κριτική πάνω σε έργα τέχνης (γλυπτά, πίνακες ζωγραφικής, λογοτεχνικά και θεατρικά κείμενα, κινηματογραφικές ταινίες, video dance) <p>•Διάλογος μεταξύ των μαθητών αναφορικά με δικές τους δημιουργίες</p> <p>•Συζητήσεις σε κυκλικό τραπέζι</p> <p>•Παρουσίαση χορογραφίας στα πλαίσια ενδοσχολικών εκδηλώσεων, σε δημοτικά θέατρα και δημόσιους χώρους</p> <p>•Συμμετοχή σε διαγωνισμούς και φεστιβάλ χορού</p> <p>•Γραπτή Ατομική εργασία:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ανάλυση και κριτική πάνω σε προσωπική χορογραφία / -παρουσίαση σχετικής διάλεξης
---	--	---

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ ΤΑΞΕΙΣ Α΄ Β΄ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Σύγχρονος Χορός στα Καλλιτεχνικά Γυμνάσια διαδραματίζει και εκπληρώνει τρεις βασικούς ρόλους: καθορίζει την ισορροπία μεταξύ τεχνικής και καλλιτεχνικής έκφρασης, οργανώνει και συνδέει την κίνηση του ανθρώπινου σώματος με το χώρο και το χρόνο, καθώς επίσης αποκαλύπτει στους μαθητές/τριες την αισθητική αξία του Σύγχρονου Χορού, την δυνατότητα διασύνδεσης του με τις άλλες τέχνες και άλλα γνωστικά αντικείμενα μάθησης. Αναπτύσσει την ικανότητα των μαθητών/τριών να κατανοούν την ιστορική- κοινωνική- πολιτισμική σημασία του Σύγχρονου Χορού με στόχο να εμπλουτίζουν το χορογραφικό δημιουργικό τους έργο και να κατανοούν τη σημασία του Σύγχρονου Χορού στην εξέλιξη της ανθρώπινης σκέψης, στην κατανόηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς και του ρόλου του μέσα στην κοινωνία.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΚΟΠΟΙ/ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα του Σύγχρονου Χορού στα Καλλιτεχνικά Γυμνάσια συντάσσεται σύμφωνα με το κείμενο της Γενικής Φιλοσοφίας Σύνταξης Προγραμμάτων Σπουδών, όπως αυτό κατατέθηκε από την ομάδα των αξιολογητών, από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), προκειμένου να συμβάλει στην ολόπλευρη και πολύπλευρη ανάπτυξη των μαθητών/τριών του Γυμνασίου και ιδιαίτερα στην εξέλιξη των γνωστικών- κινητικών- συναισθηματικών- κοινωνικών- καλλιτεχνικών ικανοτήτων τους. Το πρόγραμμα αυτό καθορίζει ένα πρότυπο οδηγό προσδοκώμενων μαθησιακών στόχων με παραδείγματα δραστηριοτήτων και προτεινόμενου εκπαιδευτικού υλικού.

Οι διδακτικοί σκοποί και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα κατανέμονται στους εξής τομείς (ιεράρχηση σύμφωνα με τον Benjamin Bloom, εκπαιδευτικό ψυχολόγο στο πανεπιστήμιο του Σικάγου):

- **Γνωστικός τομέας:**
 - Συνειδητοποίηση αφενός της ανάγκης για άσκηση και αφετέρου της σημασίας της σωματικής έκφρασης για την ψυχική υγεία και τη φυσική ευεξία.
 - Ως προς το αισθητικό επίπεδο, εκτίμηση των αισθητικών στοιχείων της κίνησης και του Σύγχρονου Χορού.
 - Κατανόηση του ιστορικού, κοινωνικού και πολιτιστικού πλαισίου μέσα στο οποίο αναπτύσσεται ο Σύγχρονος Χορός.
 - Ανάπτυξη της κριτικής δυνατότητας. Κατανόηση και αξιολόγηση των αισθητικών και καλλιτεχνικών στοιχείων της τέχνης του Σύγχρονου Χορού.
 - Αναγνώριση της δυνατότητας χρήσης του Σύγχρονου Χορού ως θεραπευτικού μέσου.
- **Ψυχοκινητικός τομέας:**
 - Ανάπτυξη των αντίληπτικών ικανοτήτων (κιναισθητική, οπτική, ακουστική, αντίληψη μέσω σωματικής αφής, καθορισμός και συντονισμός της κίνησης του σώματος).
 - Ανάπτυξη κινητικών και χορευτικών δεξιοτήτων (απλών- σύνθετων), κατανόηση του Χώρου, καλλιέργεια του Ρυθμού, καλλιέργεια της αρμονίας, της μουσικότητας, κατανόηση της «Δυναμικής» των κινήσεων, κατανόηση της χρήσης ποικίλων τεχνικών Σύγχρονου Χορού για την εξέλιξη της τεχνικής και της χορευτικότητας και την ενσωμάτωση των Σωματοποιημένων πρακτικών και του Αυτοσχεδιασμού.
 - Ανάπτυξη των φυσικών σωματικών ικανοτήτων των μαθητών, όπως ευλυγισία, ευκινησία, πλαστικότητα των κινήσεων.
 - Προαγωγή της υγείας και ευεξίας.
 - Ανάπτυξη της μη λεκτικής επικοινωνίας (εκφραστική και δημιουργική κίνηση, εξερεύνηση και δόμηση της σωματικής γλώσσας).
- **Συναισθηματικός τομέας (ως προς το κοινωνικό και ηθικό επίπεδο):**

- Καλλιέργεια της προσωπικής ευαισθησίας.
- Ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών μέσω της συναισθηματικής και σωματικής έκφρασης. Ενίσχυση της θέλησης, της υπομονής, της επιμονής, της πειθαρχίας, της υπευθυνότητας και της συνεργασίας.
- Ενίσχυση του αυτοσεβασμού και του σεβασμού του συνόλου, καθώς επίσης και την ανάπτυξη της θετικής αυτοαντίληψης, της αυτοπεποίθησης και της μετριοφροσύνης.
- Συνειδητοποίηση του χορού ως πεδίου ανταλλαγών, επικοινωνίας και κατανόησης ανθρώπινων συμπεριφορών.

ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ– ΑΞΟΝΕΣ

Οι τρεις αυτοί τομείς αφορούν την ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων και των εκφραστικών–καλλιτεχνικών ικανοτήτων όλων των μαθητών/τριών, την ανάπτυξη ενός φάσματος γνώσεων σε σχέση με τον Σύγχρονο Χορό και την καλλιέργεια στάσεων και συμπεριφορών ως άτομα, απαραίτητων για την κοινωνία του 21ου αιώνα. Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές/τριες θα αναπτύξουν ικανότητες με τις οποίες θα μπορούν να εκφράζονται ελεύθερα, θα αντιλαμβάνονται την αρμονική σχέση μουσικών ερεθισμάτων και κινήσεων. Μέσα από κινητικές δραστηριότητες και όχι μόνο, θα καλλιεργείται η κιναισθητική τους αντίληψη, σημαντική και αλληλένδετη με τις κινητικές δεξιότητες που θα έχουν να επιτελέσουν. Θα αναπτύσσουν ικανότητες παρατήρησης της κίνησης, τόσο της έντεχνης όσο και της απλής– φυσικής κίνησης που υπάρχει μέσα στην καθημερινότητα όλων των ανθρώπων. Μέσα από τη διαδικασία εκμάθησης του Σύγχρονου Χορού και την συνεχή επαφή τους με το σώμα/ την κίνηση ως μέσο έκφρασης και επικοινωνίας όλες οι γνώσεις που θα αποκτούν θα οδηγούν στην καλλιέργεια παραγωγικών, δημιουργικών και χρήσιμων ατόμων για την κοινωνία, καθώς θα αναπτύσσουν ικανότητες ως προς την αντιμετώπιση κινητικών προβλημάτων, θα εξελίσσουν την κριτική/ δημιουργική τους σκέψη, το σεβασμό για τον συνάνθρωπο, την αυτογνωσία, την αυτοπεποίθηση, την αυτοεκτίμηση, την ομαδικότητα, την αποδοχή της διαφορετικότητας και της πολυπολιτισμικότητας, όπως επίσης οδηγούν και στην ανάπτυξη μεταγνωστικών δεξιοτήτων.

Βάσει όλων των παραπάνω διαμορφώνονται τέσσερις Βασικοί Άξονες και οι Επιμέρους Άξονες αυτών:

ΒΑΣΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ

- Α. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ– ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΧΟΡΟΥ– ΣΩΜΑ ΚΙΝΗΣΗ– ΕΚΦΡΑΣΗ– ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ
- Β. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣΥΝΗ
- Γ. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ– ΚΡΙΤΙΚΗ– ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ– ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ/ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ
- Δ. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ

ΑΞΟΝΑΣ Α: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ– ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΧΟΡΟΥ– ΣΩΜΑ– ΚΙΝΗΣΗ– ΕΚΦΡΑΣΗ– ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α1. ΣΩΜΑ– ΑΝΑΤΟΜΙΚΗ ΔΟΜΗ– ΚΙΝΗΣΗ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α2. ΣΩΜΑ– ΚΙΝΗΣΗ– ΕΚΦΡΑΣΗ– ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α3. ΣΩΜΑ– ΚΙΝΗΣΗ– ΕΚΦΡΑΣΗ– ΧΩΡΟΣ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α4. ΣΩΜΑ– ΚΙΝΗΣΗ– ΕΚΦΡΑΣΗ– ΧΡΟΝΟΣ– ΜΟΥΣΙΚΗ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α5. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ/ ΜΟΥΣΙΚΗ– ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΙΔΩΝ– ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ– ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΑΛΛΩΝ ΛΑΩΝ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α6. ΣΩΜΑ– ΚΙΝΗΣΗ– ΕΝΕΡΓΕΙΑ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α7. ΔΥΝΑΜΙΚΗ: ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΙΝΗΣΗΣ– ΧΩΡΟΥ– ΧΡΟΝΟΥ– ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ/ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

Είναι ο άξονας μέσα στον οποίο βρίσκεται ο μεγαλύτερος όγκος του περιεχομένου του μαθήματος και αφορά την ίδια την πράξη του Σύγχρονου Χορού και αναλύεται σε 7 επιμέρους άξονες.

ΑΞΟΝΑΣ Β: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣΥΝΗ

- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Β1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ– ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ– ΟΡΟΛΟΓΙΑ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Β2. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΧΟΡΟΥ (Β' ΚΑΙ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)

ΑΞΟΝΑΣ Γ: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ– ΚΡΙΤΙΚΗ– ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ–

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ/ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Γ1. ΚΩΔΙΚΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Γ2. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΕΚΦΡΑΣΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Γ3. ΚΡΙΤΙΚΗ– ΚΡΙΤΙΚΗ ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΧΟΡΟΓΡΑΦΩΝ (Β' ΚΑΙ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)

ΑΞΟΝΑΣ Δ: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ

- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ1. ΦΥΣΙΚΗ– ΕΝΤΕΧΝΗ ΚΙΝΗΣΗ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ2. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ– ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ (Β' ΚΑΙ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ3. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ (ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ– ΓΛΥΠΤΙΚΗ)
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ4. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΘΕΑΤΡΟ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ5. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ6. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ– ΠΟΙΗΣΗ (Β' ΚΑΙ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ7. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ– ΕΝΝΟΙΕΣ (Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ8. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ – VIDEO (Β' ΚΑΙ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ9. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΣΥΝΘΕΣΗ– ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΑ (Β' ΚΑΙ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ)
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ10. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΚΟΙΝΩΝΙΑ– ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Σύμφωνα με το ισχύον ωρολόγιο πρόγραμμα για τα Καλλιτεχνικά Γυμνάσια, οι διδακτικές ώρες που αφορούν το μάθημα του Σύγχρονου Χορού εβδομαδιαίως ανέρχονται σε τρεις (3) για την Α' Γυμνασίου και την Β' Γυμνασίου και σε τέσσερις (4) για την Γ' Γυμνασίου.

Οι ώρες που αναγράφονται σε κάθε ΠΙΝΑΚΑ– ΑΞΟΝΑ είναι κατά προσέγγιση και διαμορφώνουν το σύνολο των ωρών Διδασκαλίας Σύγχρονου Χορού που έχουν οι μαθητές/τριες κατά την διάρκεια της χρονιάς. Το Πρόγραμμα Σπουδών αυτό του Σύγχρονου Χορού δεν είναι γραμμικό αλλά σπειροειδές, όπου με αυξανόμενο βαθμό δυσκολίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου.

Η θεματολογία του Προγράμματος Σπουδών σε κάθε άξονα είναι αρκετά πλούσια, με σκοπό να δοθεί η δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να επιλέξει τα θέματα που θεωρεί καταλληλότερα για τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών του.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ
Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΞΟΝΑΣ Α: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ– ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΧΟΡΟΥ– ΣΩΜΑ– ΚΙΝΗΣΗ– ΕΚΦΡΑΣΗ– ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α1.: ΣΩΜΑ– ΑΝΑΤΟΜΙΚΗ ΔΟΜΗ (8 ώρες)

<p align="center">ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p align="center">ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p align="center">ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι ικανοί/ές:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν το ανθρώπινο σώμα και να συνειδητοποιούν τη λειτουργικότητά του. ▪ Να γνωρίζουν την ονομασία– το σχήμα κάποιων βασικών οστών και να εξερευνούν το μέγιστο εύρος των βασικών αρθρώσεων παθητικά, στοχεύοντας να το αναγνωρίζουν και να το αξιοποιούν όταν θα κινηθούν ενεργητικά. ▪ Να γνωρίζουν τον ρόλο και τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος αυτού μέσα στον ανθρώπινο οργανισμό. 	<p align="center">Ανθρώπινο Σώμα</p> <p align="center">Οστά– Αρθρώσεις</p> <p align="center">Μυϊκό Σύστημα</p>	<p>Δραστηριότητες μέσα από τις Σωματοποιημένες πρακτικές (Somatics) ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΤΟΜΙΑ– BODY MIND CENTERING– CONTACT IMPROVISATION– IDEOKINESIS– VISUALIZATION– ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Μέσα από τη Βιωματική Ανατομία, γνωρίζουν τη σκελετική κατασκευή, κατανοούν την ελεύθερη κίνηση γύρω από τις αρθρώσεις και εξερευνούν τα ανατομικά μονοπάτια της κίνησης και των σωματικών διαδρομών. ▪ Καθοδηγούνται μέσα από τις Release Techniques και συνειδητοποιούν τη μυϊκή οργάνωση του σώματος και κινούνται μέσα από

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν όλα τα μέλη του ανθρώπινου σώματος ως προς την ανατομική θέση τους και τη φυσική κινητική λειτουργία τους. ▪ Να γνωρίζουν τη βασική λειτουργία κάθε οργάνου. ▪ Να εστιάζουν στη διαδικασία αυτοπαρατήρησης και σωματικής αυτογνωσίας. ▪ Να εστιάζουν στον αρμονικό συντονισμό κίνησης του σώματος ως μέσο έκφρασης μηνυμάτων και συναισθημάτων. ▪ Να συνειδητοποιούν τότε και πώς το σώμα τους ή μέλος αυτού ενδίδει ή αντιστέκεται στη δύναμη της βαρύτητας. 	<p style="text-align: center;"><u>Μέλη του σώματος</u> Κεφάλι– Αυχένιας Στήρνο– Κορμός– Θώρακας Σπονδυλική Στήλη Λεκάνη Άκρα: Χέρια– Πόδια</p>	<p>μια βλωματική προσέγγιση «απελευθέρωσης» του σώματος από τις μυϊκές εντάσεις.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Κινούνται σε ένα ελεύθερο αυτοσχεδιασμό και παροτρύνονται να εστιάζουν ανά τακτά χρονικά διαστήματα στην κίνηση κάποιου μέλους του σώματος.
	<p style="text-align: center;">Όργανα του Σώματος</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Μέσα από ελεύθερους αυτοσχεδιασμούς βασισμένους στην μέθοδο του Body Mind Centering εργάζονται ατομικά και με τη τεχνική του «visualization– εικονοποίησης» κατευθύνουν το μυαλό τους σε περιοχές οργάνων. Ξεκινούν, αυτοσχεδιάζοντας, να κινούνται απ' αυτές και να εξερευνούν ιδιαίτερες ποιότητες κίνησης.
	<p style="text-align: center;">Κίνηση του Σώματος</p> <p style="text-align: center;">ΒΑΡΥΤΗΤΑ Βάρος του Σώματος– Κέντρο Βάρους του Σώματος</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ελεύθεροι Αυτοσχεδιασμοί με στόχο την εξερεύνηση της κίνησης όλων των μελών του σώματος και των μεταφορών βάρους– μετακινήσεων σε όλον τον χώρο. ▪ Αυτοσχεδιάζουν μέσα από ελεύθερες κινητικές διαδρομές, εντός και εκτός άξονα ισορροπίας και συνειδητοποιούν τη σχέση κέντρου βάρους με τα υπόλοιπα μέλη του σώματος.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α2.: ΣΩΜΑ– ΚΙΝΗΣΗ– ΕΚΦΡΑΣΗ– ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ (14 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ</p> <p>ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν και να συνειδητοποιούν τον τρόπο εκτέλεσης της κάθε μίας από τις βασικές κινήσεις. ▪ Να γνωρίζουν την ανατομική θέση όλων των μελών του σώματος σε κάθε βασική θέση και να διακρίνουν τον διαφορετικό τρόπο που δύνανται να επεξεργαστούν την κίνηση μέσα από μια παράλληλη ή en dehors θέση. ▪ Να κινούνται με καθαρές αφητηρίες στο πάτωμα, καθιστοί, όρθιοι, κινούμενοι στατικά ή μετακινούμενοι και να ελέγχουν το σώμα τους σε κάθε κίνηση απομόνωσης μέλους και οποιασδήποτε διαδοχικής κίνησης. 	<p><u>ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ:</u> Κάμψη– Έκταση Βήμα– Τρέξιμο Περιαστροφή– Στρέψη Στροφή Πήδημα– Αναπήδηση</p> <p><u>ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΣΩΜΑΤΟΣ</u> Όρθια Θέση με παράλληλα πόδια– Αναγκαστική Θέση– Θέση στο πάτωμα– Θέση «Αστερίας» Παράλληλη και En dehors Θέση Αφητηρία Κίνησης Απομόνωση– Isolation Διαδοχική Κίνηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εξερευνούν μέσα από κινητικούς αυτοσχεδιασμούς όλες τις κινήσεις αυτές σε διάφορα επίπεδα και θέσεις του σώματος και παραλλαγές αυτών των κινήσεων. ▪ Αίσθηση της όρθιας θέσης του σώματος, της καθιστής και της ξαπλωμένης θέσης (στο πάτωμα). <ul style="list-style-type: none"> ▪ Εστιάζουν την προσοχή τους για να έχουν το σώμα τους σωστά στην οποιαδήποτε βασική θέση από την οποία η δοσμένη κινητική άσκηση ή ο δοσμένος κινητικός συνδυασμός ξεκινάει. ▪ Δοσμένες απλές Κινητικές Φράσεις με διάφορα είδη διαδοχικών κινήσεων, συνεχών εναλλαγών αφητηρίας κίνησης με όλα τα μέλη τους και κινήσεις απομόνωσης μελών.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τον τρόπο εκτέλεσης κάθε κίνησης για να εξελίσσουν τη τεχνική τους. ▪ Να εστιάζουν στη σωστή κινητική διαδρομή της κάθε κίνησης όταν την εκτελούν μέσα σε δοσμένες κινητικές ασκήσεις ή μικρές κινητικές φράσεις. ▪ Να έχουν τον έλεγχο σε όλες τις κινήσεις των χεριών. ▪ Να κινούνται με στόχο τον καλό συντονισμό όλων των κινήσεων των ποδιών με τις κινήσεις των χεριών ή του κορμού με τις κινήσεις των χεριών ή του κορμού με τις κινήσεις των ποδιών. 	<p><u>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΙΟΥ</u> Κάμψη– Κύλιση– Arch– Πτώση <u>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΚΟΡΜΟΥ</u> Κυλισματα κορμού– Ξεδίπλωμα Ripple– Κάμψη– Spiral– Twist</p> <p><u>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΧΕΡΙΩΝ</u> Λύγισμα– Τέντωμα– Απαγωγή– Προσαγωγή– Λύσιμο– Πτώση– Στρέψη</p> <p><u>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΟΔΙΩΝ</u> Λύγισμα– Τέντωμα– Απαγωγή– Προσαγωγή Pliés– Bat. Tendus– Bat. Jetés– Passés– Ronds de Jambes– Fondues– Développés– Grand Battements– Lunges– Λύσιμο– Πτώση– Στρέψη</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Απλές Κινητικές Ασκήσεις στο πάτωμα, σε καθιστή θέση και όρθια θέση με κινήσεις του κεφαλιού και του κορμού που δύνανται να συνδυαστούν ομοίομορφα με οποιαδήποτε άλλη κίνηση. ▪ Κινητικές Ασκήσεις– Κινητικές Φράσεις που περιλαμβάνουν κινήσεις των χεριών ή των ποδιών σε συνδυασμό με άλλες κινήσεις. ▪ Κινητικές Ασκήσεις που εκτελούνται, και σε ένα επόμενο μάθημα επαναλαμβάνονται ίδιες που αποσκοπούν στον έλεγχο και στην αρμονική διαδοχική σύνδεση της κίνησης ποδιών και χεριών, κορμού και χεριών, κορμού και ποδιών. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εκτελούν πτώσεις και επαναφορές του κορμού, άλλων μελών του σώματος και να συνειδητοποιούν την αφητηρία κάθε πτώσης και τον τρόπο επαναφοράς στον κατακόρυφο άξονα. ▪ Να συνειδητοποιούν τον μονομερή και τον διμερή παλμό ενός μέλους του σώματος, την έννοια του swing και να αναγνωρίζουν τότε και πώς υπάρχει μυϊκή ένταση, σε ποιο μέλος του σώματος και πώς αυτή η μυϊκή ένταση 	<p><u>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΔΙΑΔΟΥΝ</u> <u>Ή ΑΝΤΙΣΤΕΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗ</u> <u>ΒΑΡΥΤΗΤΑ</u> Πτώσεις– Επαναφορές</p> <p>Παλμική Κίνηση– Παλμός– Ταλάντωση–</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Μικρές απλές Κινητικές Ασκήσεις με συνδυασμό δύο ή περισσότερων κινήσεων. ▪ Επανάληψη Κινητικών Φράσεων από προηγούμενα μαθήματα με μικρές παραλλαγές στον τρόπο σύνδεσης της μίας κίνησης με την άλλη. ▪ Αυτοσχεδιασμοί που μπορούν οι μαθητές/τριες να επεξεργαστούν και μόνοι τους όλες τις κινήσεις που συνδέονται με την έννοια της βαρύτητας.
---	--	--	---	---	--

<p>λύνεται και μέχρι πιο στάδιο.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τι συμβαίνει στο σώμα τους κατά τη διάρκεια της αιώρησης ενός μέλους του σώματος ή και όλου του σώματος και να δίνουν προσοχή στη σύνδεση με την επόμενη κίνηση. ▪ Να συνειδητοποιούν την κίνηση στην οποία ένα μέρος του σώματος μένει σταθερό και τα υπόλοιπα στρέφονται σε αντίθεση με την κίνηση της στρέψης ενός μέλους του σώματος στην άρθρωση της βάσης του, γύρω από τον άξονα του. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αντιλαμβάνονται την περιστροφή της σπονδυλικής στήλης γύρω από τον άξονά της, ενώ σε μέρος του σώματος ασκείται αντίθετη δύναμη. ▪ Να εκτελούν την οδηγημένη αυτή κίνηση που γίνεται μόνο μέχρι τους θωρακικούς σπονδύλους «Curve» και να αντιλαμβάνονται τη δυναμική της κίνησης που σχετίζεται άμεσα με την αναπνοή «Contraction – Release». ▪ Να συνειδητοποιούν τη θέση και το 	<p style="text-align: center;">Swing</p> <p style="text-align: center;">Λύσιμο Κορμού– Χεριών– Ποδιών– Σώματος</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοσχεδιάζουν ελεύθερα στον χώρο όλοι μαζί επιλέγοντας θέσεις του σώματος από τις οποίες με αφητηρία κίνησης ένα οποιοδήποτε μέλος του σώματος φεύγουν εκτός άξονα ισορροπίας αιωρούνται– πέφτουν και συνεχίζουν να κινούνται ελεύθερα. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Μικρές απλές Κινητικές Φράσεις που συνδυάζουν αιωρήσεις και δύο ή περισσότερες κινήσεις άλλης κατηγορίας. ▪ Εκμάθηση Κινητικών Φράσεων που συνδυάζουν κινήσεις από την κατηγορία κινήσεων συστροφής– στρέψης και δύο ή περισσότερες κινήσεις από άλλη κατηγορία. ▪ Απλές Κινητικές Φράσεις στο πάτωμα και σε καθιστή θέση που θα βοηθούν στην εξερεύνηση και τη συνειδητοποίηση των δύο αυτών κινήσεων σε διάφορους συνδυασμούς που θα εμπεριέχουν και άλλες κινήσεις από άλλη κατηγορία. ▪ Κινητικές Ασκήσεις και Κινητικές Φράσεις που
	<p style="text-align: center;">Αιώρηση</p>	

<p>σχήμα του σώματος τους καθώς εκτελούν μεταφορές βάρους από ένα μέλος του σώματος σε ένα άλλο ή σε περισσότερα και να αρχίζουν να συνειδητοποιούν τους μηχανιστικούς τρόπους μικρών στηρίξεων του σώματος σε διάφορα μέλη τους.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τις στιγμές ακινησίας και να περνούν με συνεχή ροή από την ακινησία σε κίνηση και αντίθετα. ▪ Να αντιλαμβάνονται τις μικρές κινήσεις μέσα στο σώμα τους στον προσωπικό τους χώρο. ▪ Να συνειδητοποιούν ότι το σώμα μπορεί να διατηρεί ισορροπία έναντι της βαρύτητας ακόμα και με την ελάχιστη δαπάνη ενέργειας εφόσον επιδρούν επάνω του δυνάμεις αντίθετες προς αυτήν του βάρους. ▪ Να συνειδητοποιούν και να εξοικειώνονται με την έννοια της αντίθεσης (opposition) για τη βελτίωση της τεχνικής τους και της χορευτικής ερμηνείας. 	<p style="text-align: center;"><u>Κινήσεις Στρέψης</u> Συστροφή– Twist Στρέψη– Tortion– Spiral</p>	<p>αποσκοπούν στην κατανόηση των μικρών ή μεγάλων μεταφορών βάρους με διάφορες παραλλαγές και σε συνδυασμό με μικρές στηρίξεις–κυλίσματα–πτώσεις και άλλες κινήσεις.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Τρόποι εξερεύνησης σχέσεων κίνησης – ακινησίας μέσα από ελεύθερους αυτοσχεδιασμούς ή κατευθυνόμενους. ▪ Εκμάθηση κινητικών φράσεων που συνδυάζουν κίνηση και ακινησία. ▪ Σύντομοι οδηγημένοι αυτοσχεδιασμοί με εικόνες από τον/τη δάσκαλο/α για την κατανόηση όλων των μικροκινήσεων που συμβαίνουν αέναα μέσα στο σώμα μας, είτε βρισκόμαστε σε κινητική κατάσταση ή είτε όχι.
	<p style="text-align: center;">Curve Contraction– Release</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ελεύθεροι αυτοσχεδιασμοί που παροτρύνουν τους/τις μαθητές/τριες να εξερευνούν θέσεις για να εξασκήσουν την αίσθηση της ισορροπίας και να συνεχίζουν να κινούνται επιλέγοντας από μόνοι τους την επόμενη κίνηση. ▪ Εκτέλεση Απλών Μικρών Κινητικών Φράσεων που εξυπηρετούν στην κατανόηση και στη διερεύνηση της έννοιας των αντίθετων δυνάμεων. ▪ Επανάληψη Κινητικών Φράσεων από προηγούμενα μαθήματα με μικρές παραλλαγές.
	<p style="text-align: center;">Μεταφορές βάρους του</p>	

	<p>σώματος</p> <p>Στηρίξεις σε μέλη του σώματος</p>	
	<p>Κίνηση - Ακινησία</p>	
	<p>Μικρός Χορός μέσα στο σώμα</p> <p>Αίσθηση ισορροπίας του σώματος</p> <p>Αντίθετες Δυνάμεις</p>	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΙΟΝΑΣ Α3.: ΣΩΜΑ – ΚΙΝΗΣΗ – ΕΚΦΡΑΣΗ – ΧΩΡΟΣ (8 ώρες)

<p style="text-align: center;">ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν και να αναγνωρίζουν τον άξονα ή τους άξονες μέσα από τους οποίους κάθε κίνηση ορίζεται ως προς αυτούς. ▪ Να συνειδητοποιούν την εναλλαγή των αξόνων σε ένα σύνολο κινήσεων. ▪ Να συνειδητοποιούν την έννοια του προσωπικού χώρου και να αναγνωρίζουν το σχήμα και το μέγεθος του σχήματος του σώματος όταν αυτό κινείται μέσα στον προσωπικό χώρο του. ▪ Να συνειδητοποιούν την κατεύθυνση του σώματος στην ολότητα του όταν αυτό κινείται μέσα στον προσωπικό χώρο σε σχέση με την κατεύθυνση που μπορεί να έχουν τα υπόλοιπα μέλη του σώματος. ▪ Να έχουν την αίσθηση των απλών ή σύνθετων σχημάτων της κίνησης του σώματος που δημιουργούνται από κάθε 	<p style="text-align: center;"><u>ΣΩΜΑ</u> <u>ΑΞΙΟΝΕΣ</u></p> <p>Οριζόντιος– Κάθετος– Οβελιαίος</p> <p>ΕΠΙΠΕΔΑ ΠΟΥ ΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΞΙΟΝΕΣ</p> <p>Οριζόντιο– Μετωπιαίο– Οβελιαίο</p> <p style="text-align: center;"><u>ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΤΟΥ</u> <u>ΣΩΜΑΤΟΣ</u></p> <p>Σχήμα</p> <p>Μέγεθος (Μικρό – Μεγάλο) Κατευθύνσεις</p> <p>(Μπροστά– Πλάι– Πίσω– Πάνω– Κάτω– Δεξιά– Αριστερά)</p> <p style="text-align: center;"><u>ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΣΤΟΝ</u> <u>ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΧΩΡΟ</u></p> <p>Σχήμα της κίνησης</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκμάθηση Κινητικών Ασκήσεων– Φράσεων που εστιάζουν στην χρήση των τριών αξόνων και στον συνδυασμό εναλλαγών κίνησης και μετακίνησης σε όλα τα επίπεδα. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ελεύθεροι ή οδηγημένοι Αυτοσχεδιασμοί σε μονάδες και σε ζευγάρια. ▪ Ορίζουν τα όρια του προσωπικού τους χώρου/ 'kinosphere' θέτοντας όλα τα μέλη του σώματος τους σε πλήρη έκταση και εκτελούν σχήματα απλά ή σύνθετα με συνεχείς εναλλαγές ως προς το μέγεθος. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Μέσα από αυτοσχεδιασμούς ελεύθερους ανακαλύπτουν και προσδιορίζουν σχέσεις κατευθύνσεων με το σώμα τους και παρατηρούν πως αισθάνονται όταν κινούνται μέσα στον προσωπικό χώρο. ▪ Εκμάθηση Κινητικών Φράσεων με κινήσεις που περιλαμβάνουν κάθε είδους σχήματα, παρατηρώντας πάντα το μέγεθος και την κατεύθυνση της κάθε κίνησης που κάνουν στον

<p>κίνηση ή σύνολο κινήσεων.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εκτελούν κινήσεις που το μέγεθος της μιας κίνησης διαφέρει από το μέγεθος μιας επόμενης κίνησης και να κινούνται ελεύθερα στον προσωπικό χώρο με ποικιλία κατευθύνσεων. ▪ Να κατανοούν και να αντιλαμβάνονται τον περιβάλλοντα χώρο μέσα στον οποίο κινούνται μόνοι τους ή σε σχέση με άλλα άτομα μαζί. ▪ Να συνειδητοποιούν και να αισθάνονται τον χώρο που υπάρχει ανάμεσα στα άτομα που κινούνται μέσα στον κοινό χώρο. ▪ Να αντιλαμβάνονται τη σχέση μεταξύ Προσωπικού και Κοινού Χώρου και να αντιλαμβάνονται κιναισθητικά την ύπαρξη άλλων στόμων που κινούνται ή μετακινούνται μέσα στον κοινό χώρο. ▪ Να συνειδητοποιούν και να αισθάνονται τον χώρο που υπάρχει ανάμεσα στα άτομα που κινούνται μέσα στον κοινό χώρο. ▪ Να παρατηρούν τη συνεχή μεταβολή-αλλαγή του σχήματος που έχει ένα σώμα όταν κινείται μέσα στον κοινό χώρο. ▪ Να συνειδητοποιούν τη συνεχή μεταβολή-αλλαγή του σχήματος που έχει ένα σώμα όταν αυτό κινείται μέσα στον κοινό χώρο. 	<p>Μέγεθος της κίνησης Κατεύθυνση Κίνησης</p> <p><u>ΚΟΙΝΟΣ ΧΩΡΟΣ</u> Διαστάσεις</p> <p>Μέγεθος</p> <p>Επίπεδα</p> <p>Κατευθύνσεις</p> <p><u>ΤΟ ΣΩΜΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΟ ΧΩΡΟ</u></p> <p>Στατική Κίνηση</p> <p>Μετακίνηση</p>	<p>ατομικό χώρο.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Μέσα από αυτοσχεδιασμούς παρατηρούν τον χώρο που υπάρχει ανάμεσα στα μέλη του σώματος καθώς κινούνται (Αρνητικός Χώρος). ▪ Ελεύθεροι Αυτοσχεδιασμοί προς εξερεύνηση του κοινού χώρου με ανοιχτά ή κλειστά μάτια σε μονάδες ή σε ζευγάρια. ▪ Εκμάθηση Κινητικών Φράσεων που καθοδηγούν στην αίσθηση των διαστάσεων του χώρου, τα επίπεδα και τις κατευθύνσεις που μπορούν να κινήσουν μόνοι τους ή σε σχέση με τους άλλους. ▪ Ελεύθεροι αυτοσχεδιασμοί που εξηρητούν στην εξερεύνηση εναλλαγής στατικής κίνησης και μικρών ή μεγαλύτερων μετακινήσεων μέσα σε όλο τον χώρο με χρήση μεταβατικών βημάτων ή άλλων τρόπων μετακίνησης δικής τους επιλογής. ▪ Κινούνται ελεύθερα με ποικιλία από κινήσεις και δημιουργούν ποικίλα σχήματα μικρά ή μεγάλα, εστιάζοντας την προσοχή τους κάθε φορά στο που κατευθύνουν το σχήμα του σώματος τους μέσα στον κοινό χώρο. ▪ Αυτοσχεδιασμοί με ελεύθερη κίνηση μέσα στον κοινό χώρο και ανταλλαγή συνασθημάτων για το πώς αισθάνονται όταν κινούνται μέσα στον κοινό χώρο μόνοι τους ή μαζί με άλλα άτομα.
--	--	--

<p>κοινό χώρο ως προς το μέγεθος του.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αντισταθμίζονται την εναλλαγή της καμπύλης (του κύκλου) με την ευθεία ή την τεθλασμένη γραμμή που διαγράφονται από μία κίνηση ή ένα σύνολο κινήσεων με ένα ή περισσότερα μέλη του σώματος στον κοινό χώρο. ▪ Να συνειδητοποιούν τότε και πώς μεγαλώνει ή μικραίνει η κίνηση του σώματος κάθε φορά σε σχέση με τις μετακινήσεις τους στον χώρο. ▪ Να κινούνται αρμονικά όλοι μαζί μέσα στον χώρο κοντά ή μακριά ο ένας από τον άλλο αλλάζοντας κατευθύνσεις με όλο το σώμα τους ή με ένα μέλος του σώματος. 	<p>Σχήμα</p> <p>Μέγεθος (Μικρό– Μεγάλο)</p> <p>Κατευθύνσεις</p> <p><u>ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ</u></p> <p><u>ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΟ ΧΩΡΟ</u></p> <p>Σχήμα της κίνησης</p> <p>Μέγεθος της κίνησης</p> <p>Κατευθύνσεις Κίνησης</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοσχεδιάζουν χρησιμοποιώντας σαν αφετηρία κίνησης όλα τα μέλη του σώματος και διαγράφουν καμπύλες ή ευθείες ή άλλου είδους σχήματα με μικρές και μεγάλες μετακινήσεις σε όλο τον χώρο. ▪ Κινούνται ομαδικά, μετακινούνται και αλλάζουν κατευθύνσεις συνεχώς. Μέσω οπτικής επαφής με κάποιο άλλο άτομο μέσα στον χώρο επιδιώκουν να κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση ή διαφορετική. ▪ Αυτοσχεδιασμοί που εξυπηρετούν στην κατανόηση της μεταβολής του κοινού χώρου σε σχέση με τον αριθμό των ατόμων που κινούνται μέσα σε αυτόν.
---	---	--

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α4.: ΣΩΜΑ– ΚΙΝΗΣΗ– ΕΚΦΡΑΣΗ– ΧΡΟΝΟΣ– ΜΟΥΣΙΚΗ (6 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν τη λειτουργία της αναπνοής και να αντιλαμβάνονται τη σχέση της με κάθε κίνηση. ▪ Να συνειδητοποιούν τη σχέση εισπνοής– εκπνοής και να εκτελούν κάθε κίνηση ή σύνολο κινήσεων με βάση αυτή τη σχέση. ▪ Να αναγνωρίζουν και να συνειδητοποιούν την έννοια της χρονικής διάρκειας με την οποία μπορεί να εκτελεστεί κάθε κίνηση. ▪ Να διαχωρίζουν τότε μια κίνηση εκτελείται αργά ή γρήγορα. ▪ Να εκτελούν με καθαρότητα κάθε κίνηση σε διαφορετική ταχύτητα. ▪ Να συνειδητοποιούν τις εναλλαγές του ρυθμού που δύνανται να υπάρχουν 	<p>Αναπνοή</p> <p>Εισπνοή– Εκπνοή</p> <p>ΧΡΟΝΟΣ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ασκήσεις Αναπνοής μέσα από αυτοσχεδιασμούς ή μεμονωμένες εξειδικευμένες ασκήσεις. ▪ Αυτοσχεδιάζουν εστιάζοντας στην αίσθηση και τη σχέση εισπνοής– κίνησης και εκπνοής– κίνησης. ▪ Διάφοροι οδηγημένοι και ελεύθεροι αυτοσχεδιασμοί για να περαματιστούν με κινήσεις κάθε κατηγορίας αλλάζοντας τη χρονική διάρκεια. ▪ Να δημιουργούν μια κινησιολογική φράση με δικές τους χρονικές διάρκειες για κάθε κίνηση. ▪ Ελεύθεροι αυτοσχεδιασμοί με κινήσεις όλων των ειδών και εναλλαγές ταχυτήτων ▪ Εκμάθηση κινητικών φράσεων ή κινητικών συνδυασμών με σταδιακή επιτάχυνση ή επιβράδυνση κάποιων κινητικών μοτίβων που εμπιρεύονται μέσα σε αυτές.

<p>μέσα σε ένα σύνολο κινήσεων όταν εκτελούν μια κινητική φράση και να παρουσιάζουν την εκτέλεσή της με ακρίβεια στις ρυθμικές αξίες που αντιστοιχούν σε κάθε κίνηση.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εκτελούν μια σειρά από κινητικές φράσεις που έχουν το ίδιο μουσικό μέτρο. ▪ Να συνειδητοποιούν τι μέτρο έχει η μουσική που χρησιμοποιείται για την εκτέλεση κάθε κινητικής άσκησης ή κινητικής φράσης. ▪ Να αντιλαμβάνονται τη σχέση κινητικής φράσης και μελωδικής φράσης και να δημιουργούν μια κινητική φράση σε μια δοσμένη μελωδία. ▪ Να συνειδητοποιούν πιθανές σχέσεις παύσης της Μουσικής με την Κίνηση και παύσεις της Κίνησης με τη Μουσική και να έχουν σαφή αίσθηση ατομικής κινητικής παύσης αλλά και παύσεις κίνησης από τους άλλους που κινούνται μαζί τους στον κοινό χώρο. 	<p>Χρονική Διάρκεια</p> <p>ΤΑΧΥΤΗΤΑ</p> <p>Επιτάχυνση – Επιβράδυνση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να δημιουργούν μια κινητική φράση συλλέγοντας κινητικό υλικό μέσα από ένα ελεύθερο αυτοσχεδιασμό και να την επεξεργάζονται ρυθμικά. ▪ Δημιουργούν μόνοι τους μια Κινητική Φράση μέσα από αυτοσχεδιασμό με δικό τους κινητικό υλικό σε μέτρο π.χ. 3/4. Στη συνέχεια, συνεργάζονται σε ζευγάρια και δημιουργούν μια νέα κινητική φράση από το κινητικό υλικό των δύο φράσεων σε ίδιο ή διαφορετικό μέτρο.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Επεξεργάζονται και αναλύουν διάφορες μουσικές ως προς τις μελωδικές φράσεις που υπάρχουν και δημιουργούν κινητικές φράσεις, διαφορετική για κάθε μελωδία ή μια αρχική κινητική φράση με μικρές παραλλαγές για κάθε μελωδική. ▪ Ελεύθεροι ή κατευθυνόμενοι αυτοσχεδιασμοί που παρακινούν τους/τις μαθητές/τριες να εξερευνηθούν σχέσεις κίνησης και ακινησίας. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκμάθηση κινητικών φράσεων που περιλαμβάνουν παύσεις στην κίνηση και όχι στην μουσική. Κάθε παύση έχει διαφορετική χρονική διάρκεια κάθε φορά και η μουσική που συνοδεύει συνεχίζει πάντα να υπάρχει ή και το αντίστροφο. 	<p>ΡΥΘΜΟΣ</p> <p>Ρυθμικές Αξίες</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Επεξεργάζονται και αναλύουν διάφορες μουσικές ως προς τις μελωδικές φράσεις που υπάρχουν και δημιουργούν κινητικές φράσεις, διαφορετική για κάθε μελωδία ή μια αρχική κινητική φράση με μικρές παραλλαγές για κάθε μελωδική. ▪ Ελεύθεροι ή κατευθυνόμενοι αυτοσχεδιασμοί που παρακινούν τους/τις μαθητές/τριες να εξερευνηθούν σχέσεις κίνησης και ακινησίας. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκμάθηση κινητικών φράσεων που περιλαμβάνουν παύσεις στην κίνηση και όχι στην μουσική. Κάθε παύση έχει διαφορετική χρονική διάρκεια κάθε φορά και η μουσική που συνοδεύει συνεχίζει πάντα να υπάρχει ή και το αντίστροφο.

	<p>ΜΟΥΣΙΚΗ Μέτρο της Μουσικής</p>	
	<p>Μελωδία Παύση της Μουσικής- Κίνηση Παύση της Κίνησης- Μουσική Παύση της Μουσικής- Ακνησία</p>	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α5.: ΜΟΥΣΙΚΗ/ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ- ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΙΔΩΝ- ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ- ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΑΛΛΩΝ ΛΑΩΝ (5 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αποκτούν σαφή γνώση της πολλαπλής χρήσης της μουσικής σε σχέση με την κίνηση μέσα από το μάθημα του Σύγχρονου Χορού. ▪ Να εξερευνούν την κίνηση του σώματος με τη χρήση διαφόρων ειδών μουσικής και να δημιουργούν κινητικά μοτίβα. ▪ Να συνειδητοποιούν πώς αλλάζει και αν αλλάζει η ποιότητα της κίνησης/Δυναμική όταν αυτή εκτελείται με άλλο είδος μουσικής κάθε φορά. ▪ Να δημιουργούν μικρές χορογραφικές συνθέσεις με διάφορα είδη μουσικής (επιλογής τους ή όχι). ▪ Να εξερευνούν τους μουσικούς ρυθμούς (ιδίους- διαφορετικούς) που ενυπάρχουν και εναλλάσσονται σε μουσικές συνθέσεις Ελλήνων συνθετών ή συνθετών άλλων χωρών ή άλλων λαών και να εκφράζονται για την αίσθησή- την `εικόνα` που έχουν για κάθε μουσική που ακούν. 	<p>Σύγχρονος Χορός- Μουσική</p> <p>Μουσικές Διαφόρων Ειδών</p> <p>Μουσικές Ελλήνων Συνθετών</p> <p>Μουσικές Άλλων Λαών</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εναλλαγή μουσικής στα μαθήματα τεχνικής ή αυτοσχεδιασμού. ▪ Προτάσεις μουσικών από τους/τις μαθητές/τριες ▪ Ελεύθεροι Αυτοσχεδιασμοί με διάφορες μουσικές. ▪ Δημιουργία κινητικών μοτίβων ή κινητικών φράσεων και επανάληψη αυτών με άλλη μουσική κάθε φορά. ▪ Παρατήρηση της πιθανής αλλαγής στην κάθε κίνηση/κινητικού μοτίβου ως προς τη δυναμική της/του, που ενυπάρχει μέσα σε μια κινητική φράσης, με τη χρήση διαφορετικής μουσικής σε κάθε εκτέλεση της κινητικής φράσης. ▪ Δημιουργία μιας μικρής χορογραφικής σύνθεσης με μουσική επιλογής τους ή όχι και κριτική για τη σχέση ύφους της μουσικής και ύφους της χορογραφίας. ▪ Να φέρνουν μουσικές στην τάξη, να τις ακούν όλοι/ες μαζί και να διηγούνται με λίγα λόγια αυτό που αισθάνονται όταν ακούν μια μουσική και στη συνέχεια να αυτοσχεδιάζουν με προτεινόμενα θέματα ή εικόνες ή μια λέξη που γεννήθηκε ακούγοντας μια μουσική.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΙΟΝΑΣ Α6: ΣΩΜΑ– ΚΙΝΗΣΗ– ΕΚΦΡΑΣΗ– ΕΝΕΡΓΕΙΑ (7 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να διακρίνουν τη διαφορά μεταξύ Δυναμικής/ Εν δυνάμει και Κινητικής Ενέργειας και να συνειδητοποιούν τις δύο αυτές βασικές υπάρχουσες μορφές ενέργειας στο ανθρώπινο σώμα καθώς κινούνται. ▪ Να συνειδητοποιούν πολυάριθμους τρόπους χρήσης της ενέργειας. ▪ Να αναγνωρίζουν τους τρόπους που το σώμα μπορεί να κινείται με ροή (flow) στο χώρο. ▪ Να συνδυάζουν και να δημιουργούν κινητικά μοτίβα που θα συνθέτουν στη συνέχεια κινητικές φράσεις με τις χαρακτηριστικές κινήσεις που σχετίζονται με τη χρήση της ενέργειας και άλλου είδους κινήσεις. ▪ Να συνειδητοποιούν τρόπους να 	<p>Δυναμική Ενέργεια–Tension Κινητική Ενέργεια–Energy</p> <p>Χρήση της Ενέργειας Ροή της Ενέργειας</p> <p><u>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ</u> Εντατική Κίνηση– Χαλαρή Κίνηση Οδηγημένη Κίνηση Ελαστική Κίνηση Απότομο Ξεδίπλωμα</p> <p>Βαρύτητα– Κίνηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Διερευνητικοί Αυτοσχεδιασμοί. ▪ Κινητικές Φράσεις που εμπεριέχουν τις δύο αυτές μορφές ενέργειας. ▪ Τρόποι Εξερεύνησης της χρήσης της Ενέργειας μέσα από Αυτοσχεδιασμούς ελεύθερους ή οδηγημένους– Μαθήματα Τεχνικής με Technique Limon– Release Techniques και μαθήματα με τις Σωματοποιημένες Πρακτικές (Somatics). ▪ Αυτοσχεδιασμοί με κινητικές οδηγίες για την κατανόηση των κινήσεων αυτών που η χρήση της ενέργειας είναι διαφορετική. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκμάθηση ή Δημιουργία κινητικών φράσεων– κινητικών συνδυασμών με διαφορετικούς τρόπους χρήσης της ενέργειας. ▪ Ελεύθερος αυτοσχεδιασμός σε ζευγάρια,

αντιστέκονται αλλά και να ενδίδουν στην αέναη δύναμη της βαρύτητας.		ανά τρεις ή μόνοι τους. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ανάλογοι κινητικοί συνδυασμοί με κινήσεις που ενδίδουν ή αντιστέκονται στην βαρύτητα, π.χ. πτώση - επαναφορά, οδηγημένο κύλισμα κορμού.
---	--	---

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α7.: ΔΥΝΑΜΙΚΗ: ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΙΝΗΣΗΣ- ΧΩΡΟΥ- ΧΡΟΝΟΥ- ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ/ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ (6 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές/τριες να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τη σχέση των στοιχείων του χρόνου στη διαφοροποίηση της Δυναμικής. ▪ Να αναγνωρίζουν την αλλαγή της Δυναμικής μιας κινησιολογικής φράσης με αλλαγή χρήσης βάρους. ▪ Να συσχετίζουν τη Δυναμική με την αλλαγή της χρήσης του προσωπικού αλλά και του κοινού χώρου. ▪ Να αντιλαμβάνονται ότι μέσα στον ίδιο συνδυασμό μπορούν να υπάρχουν εναλλασσόμενες δυναμικές, να είναι το σώμα έτοιμο να αλλάζει ποιότητες από τη μια στιγμή στην άλλη. 	<p>Κίνηση- Δυναμική «Χρόνος»</p> <p>Κίνηση- Δυναμική «Βαρύτητα»</p> <p>Κίνηση-Δυναμική «Χώρος»</p> <p>Κίνηση- Εναλλαγή Δυναμικής</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δοσμένες Κινητικές Φράσεις και επανάληψη αυτών σε διπλή ταχύτητα ή σε διπλή αργοπορία. ▪ Δοσμένες Κινητικές Φράσεις με κινήσεις που συνδέονται με την βαρύτητα και αντικατάσταση αυτών με άλλης κατηγορίας κινήσεων και το αντίστροφο. ▪ Δοσμένες Κινητικές Φράσεις στον προσωπικό χώρο και επανάληψη αυτής με την ίδια σειρά των κινήσεων στον κοινό χώρο. ▪ Κινητικοί Συνδυασμοί όπου η χρήση της ενέργειας εναλλάσσεται συνεχώς από τη μία κίνηση στην άλλη ή από ένα σύνολο κινήσεων σε ένα άλλο.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να δημιουργούν απλές κινητικές φράσεις και απλούς κινητικούς συνδυασμούς. ▪ Να αξιοποιούν τις γνώσεις και τις ικανότητες τους με συνείδηση, ακρίβεια, άνεση και να εξελίσσουν τη δημιουργικότητά τους. 	<p>Κίνηση- Δυναμική «Δημιουργία»</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δημιουργία κινητικών φράσεων σε ζευγάρια ▪ Δημιουργία κινητικών συνδυασμών με τη βοήθεια συγκεκριμένων οδηγιών από τον/την δασκάλο/α χορού.
---	---	--

**ΑΞΟΝΑΣ Β: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ- ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣΥΝΗ
ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Β1.: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ- ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ- ΟΡΟΛΟΓΙΑ (6 ώρες)**

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της κίνησης και να περιγράψουν κινητικές φράσεις και κινητικούς συνδυασμούς χρησιμοποιώντας την ορολογία του Σύγχρονου Χορού. ▪ Να εξελίσσουν τις κινητικές τους δυνατότητες μέσα από τη διαδικασία κατανόησης και ανάλυσης της κίνησης με τα Βασικά Στοιχεία Σύγχρονου Χορού. ▪ Να αποτυπώνουν τις θεωρητικές γνώσεις τους με σαφή και καθαρό τρόπο. 	<p>Ανάλυση της κίνησης</p> <p>Ορολογία</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δημιουργία απλών κινητικών φράσεων ή συνδυασμών και θεωρητική ανάλυση αυτών με λεκτική περιγραφή κίνηση προς κίνηση με τους αναγνωρισμένους όρους (ονομασίες) όλων των κινήσεων. ▪ Να μελετάνε μέσα από βιβλία χορού για τις βασικές αρχές μορφολογίας της κίνησης και τις βασικές αρχές κίνησης. ▪ Τρόποι και μέθοδοι για την παρατήρηση και ανάλυση των ποιοτήτων κίνησης. (Χώρος-Χρόνος-Ενέργεια).

ΑΞΟΝΑΣ Γ. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ– ΚΡΙΤΙΚΗ– ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ– ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ/ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ**ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Γ1.: ΚΩΔΙΚΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ (2 ώρες)**

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να κατανοούν τους τρόπους λειτουργίας του μαθήματος. ▪ Να ανταποκρίνονται στους κανόνες δεοντολογίας της ομάδας, όπως ο σεβασμός, η ευγένεια, η πειθαρχία και να τους εφαρμόζουν σε κάθε διαδικασία μαθήματος. ▪ Να αποδέχονται τη διαφορετικότητα και να ενθαρρύνει ο ένας τον άλλο στη συνεργασία με όλους. 	<p>Κανόνες Λειτουργίας Μαθήματος</p> <p>Κώδικες Συμπεριφοράς</p> <p>Κώδικες Δεοντολογίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κινητικές Ασκήσεις εμπιστοσύνης– ομαδικότητας– συνεργασίας– αποδοχής των άλλων. ▪ Συμμετοχή σε κοινές δράσεις εντός και εκτός σχολείου έχοντας σαν στόχο να συνεργαστούν και με άτομα που δεν γνωρίζουν. ▪ Ομαδικές δραστηριότητες για την επίλυση προβλημάτων και δυσάρεστων καταστάσεων μέσα στην τάξη που μπορεί να υπάρξουν κατά τη διάρκεια του μαθήματος ή στην αρχή του μαθήματος.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Γ2. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΕΚΦΡΑΣΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ (2 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τα συναισθήματά τους, να τα ελέγχουν και να τα εκφράζουν ελεύθερα. 	<p>Έκφραση Συναισθημάτων</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοσχεδιασμοί και συζήτηση μέσα στην τάξη, σε κύκλο, για το πώς αισθάνθηκαν κατά τη διάρκεια του αυτοσχεδιασμού, τι ένιωσαν, τι δεν κατάλαβαν, ποιό περιεχόμενο του αυτοσχεδιασμού τους φάνηκε περίτλοκο ή όχι. ▪ Συζήτηση στο τέλος κάθε μαθήματος. ▪ Μικρή γραπτή παράγραφος για αυτό που αποκόμισαν από το μάθημα.

ΑΞΟΝΑΣ Δ : ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ**ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ.1.: Φυσική- Έντεχνη Κίνηση (2 ώρες)**

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αναγνωρίζουν τη φυσική κίνηση ως μια μορφή κίνησης, να διακρίνουν τον ρυθμό- την ποιότητα σε καθημερινές κινήσεις ή άλλου είδους κινήσεις και να συνειδητοποιούν τη διασύνδεσή της με την έντεχνη κίνηση. ▪ Να μπορούν να εντάσσουν την κάθε φυσική κίνηση ή άλλο είδος κίνησης μέσα σε ένα κινητικό συνδυασμό Σύγχρονου 	<p>Φυσική- Έντεχνη Κίνηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοσχεδιασμοί με καθημερινές κινήσεις. ▪ Τρόποι εξερεύνησης της κίνησης με κινητικά παιδικά παιχνίδια, π.χ. κουτσό, τυφλόμυγα, αυτοσχεδιασμοί με χρήση αντικειμένων. ▪ Δημιουργία κινητικών μοτίβων ή κινητικών φράσεων με καθημερινές κινήσεις/Gestures και ατομική ή συλλογική επεξεργασία αυτών.

Χορού.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εκφράζονται δημιουργικά και να συνεργάζονται. 	
--------	--	--

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ3. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ (ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ – ΓΛΥΠΤΙΚΗ) (2 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να μπορούν να διακρίνουν σε ζωγραφικούς πίνακες στοιχεία - κινητικά ή θεματικά – και να μπορούν να συνθέσουν ένα κινητικό συνδυασμό ή μια μικρή χορογραφία από τα στοιχεία αυτά. 	<p>Ζωγραφικοί Πίνακες Γλυπτά Έργα Σχέδια με μολύβι ή άλλο υλικό</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Επίσκεψη σε μουσεία τέχνης και γκαλερί. Με αφορμή την εκπαιδευτική επίσκεψη, ανάθεση εργασιών με θέμα την σύνθεση κινητικών στοιχείων με τους πίνακες ή τα γλυπτά και κατ'επέκταση, την δημιουργία κάποιας μικρής χορογραφίας.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ4. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΘΕΑΤΡΟ (2 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p>		

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εξερευνούν και να συνειδητοποιούν ποικιλοτρόπως την κίνηση του ανθρώπινου σώματος, παρακολουθώντας θεατρικές παραστάσεις. 	<p style="text-align: center;">Θεατρική Κίνηση</p> <p style="text-align: center;">Κίνηση σε ένα θεατρικό έργο</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων. ▪ Εξερεύνηση της κίνησης μέσα σε μια θεατρική παράσταση.
--	---	--

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ5. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ (1 ώρα)

<p style="text-align: center;">ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ</p> <p style="text-align: center;">ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εξερευνούν και να συνειδητοποιούν ποικιλοτρόπως την κίνηση του ανθρώπινου σώματος, παρακολουθώντας κινηματογραφικές ταινίες. 	<p style="text-align: center;">Κινηματογραφικές Ταινίες</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Παρακολούθηση κινηματογραφικών ταινιών με θέμα τον χορό. ▪ Παρακολούθηση κινηματογραφικών ταινιών με κινούμενα σχέδια.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ10.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΚΟΙΝΩΝΙΑ– ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ (4 ώρες)

<p style="text-align: center;">ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ</p> <p style="text-align: center;">ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
---	---	--

<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να ενημερώνονται για τα γεγονότα της καθημερινότητας. ▪ Να ενημερώνονται για γεγονότα ή άλλες δραστηριότητες που συμβαίνουν μέσα στο σχολείο. ▪ Να γνωρίζουν και να συνειδητοποιούν τη πραγματικότητα καθώς και να ευαισθητοποιούνται για τα φλέγοντα θέματα της χώρας τους. 	<p>Κοινωνικά Φαινόμενα</p> <p>Κοινωνικές Εξελίξεις</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Παραλληλισμός των φαινομένων ή των εξελίξεων με απτά καθημερινά, ενδιαφέροντα θέματα και συζήτηση πάνω σε αυτά. ▪ Έκφραση συναισθημάτων για αυτά τα θέματα μέσα από τον Σύγχρονο Χορό. ▪ Έμπνευση και ερέθισμα για σύνθεση μικρής χορογραφίας μέσα στην τάξη.
---	--	---

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ
Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΞΟΝΑΣ Α: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ– ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΧΟΡΟΥ– ΣΩΜΑ– ΚΙΝΗΣΗ– ΕΚΦΡΑΣΗ– ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α.1.: ΣΩΜΑ– ΑΝΑΤΟΜΙΚΗ ΔΟΜΗ (4 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ</p> <p>ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι ικανοί/ες:</p>		

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν το ανθρώπινο σώμα και να συνειδητοποιούν τη λειτουργικότητά του. ▪ Να γνωρίζουν όλα τα συστήματα του ανθρώπινου σώματος και τις λειτουργίες αυτών μέσα στο σώμα. ▪ Να γνωρίζουν την ονομασία – το σχήμα κάποιων βασικών οστών και να εξερευνούν το μέγιστο εύρος των βασικών αρθρώσεων παθητικά, στοχεύοντας να το αναγνωρίζουν και να το αξιολογούν όταν θα κινηθούν ενεργητικά. ▪ Να γνωρίζουν τον ρόλο και τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος αυτού μέσα στον ανθρώπινο οργανισμό. 	<p>Ανθρώπινο Σώμα Συστήματα Οργάνων</p> <p>Οστά – Αρθρώσεις</p> <p>Μυϊκό Σύστημα</p>	<p>Δραστηριότητες μέσα από τις Σωματοποιημένες πρακτικές (Somatics) ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΤΟΜΙΑ– BODY MIND CENTERING– CONTACT IMPROVISATION– ΙΔΕΟΚΙΝΗΣΙΣ– VISUALIZATION – ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Μέσα από τη Βιωματική Ανατομία, γνωρίζουν τη σκελετική κατασκευή, κατανοούν την ελεύθερη κίνηση γύρω από τις αρθρώσεις και εξερευνούν τα ανατομικά μονοπάτια της κίνησης και των σωματικών διαδρομών.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν όλα τα μέλη του ανθρώπινου σώματος ως προς την ανατομική θέση τους και τη φυσική κινητική λειτουργία τους. 	<p>Μέλη του σώματος Κεφάλι– Αυχένος Στέρνο– Κορμός– Θώρακας Σπονδυλική Στήλη Λεκάνη Άκρα: Χέρια– Πόδια</p> <p>Όργανα του Σώματος</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Καθοδηγούνται μέσα από τις Release Techniques και συνειδητοποιούν τη μυϊκή οργάνωση του σώματος και κινούνται μέσα από μια βιωματική προσέγγιση «απελευθέρωσης» του σώματος από τις μυϊκές εντάσεις. ▪ Κινούνται σε ένα ελεύθερο αυτοσχεδιασμό και παροτρύνονται να εστιάζουν ανά τακτά χρονικά διαστήματα στην κίνηση κάποιου μέλους του σώματος ή μέλη του σώματος.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν τη βασική 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Μέσα από ελεύθερους αυτοσχεδιασμούς

<p>Λειτουργία κάθε οργάνου.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εστιάζουν στη διαδικασία αυτοπαρατήρησης και σωματικής αυτογνωσίας. 		<p>Βασισμένοι στην μέθοδο του Body Mind Centering εργάζονται ατομικά και με τη τεχνική του «visualization-εικονοποίησης» κατευθύνουν το μυαλό τους σε περιοχές οργάνων. Ξεκινούν, αυτοσχεδιάζοντας, να κινούνται απ' αυτές και να εξερευνούν ιδιαίτερες ποιότητες κίνησης.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εστιάζουν στον αρμονικό συντονισμό κίνησης του σώματος ως μέσο έκφρασης μηνυμάτων και συναισθημάτων. 	<p>Κίνηση του Σώματος</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ελεύθεροι Αυτοσχεδιασμοί με στόχο την εξερεύνηση της κίνησης όλων των μελών του σώματος και των μεταφορών βάρους – μετακινήσεων σε όλον τον χώρο.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αναγνωρίζουν την έννοια της Ευθυγράμμισης του σώματος σε όλες τις θέσεις- κινήσεις. 	<p>Ευθυγράμμιση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Μαθήματα- Αυτοσχεδιασμοί που βασίζονται πάνω στις «9 Γραμμές Κίνησης» σύμφωνα με τις αρχές της πρακτικής Ideokinesis/Ιδεοκίνησης.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τότε και πώς το σώμα τους ή μέλος αυτού ενδίδει ή αντιστέκεται στη δύναμη της βαρύτητας. 	<p>ΒΑΡΥΤΗΤΑ Βάρος του Σώματος- Κέντρο Βάρους του Σώματος</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοσχεδιάζουν μέσα από ελεύθερες κινητικές διαδρομές, εντός και εκτός άξονα ισορροπίας και συνειδητοποιούν τη σχέση κέντρου βάρους με τα υπόλοιπα μέλη του σώματος.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΙΩΝΑΣ Α2.: ΣΩΜΑ- ΚΙΝΗΣΗ – ΕΚΦΡΑΣΗ – ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΩΡΟΣ (8 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν και να 	<p>ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εξερευνούν μέσα από κινητικούς

<p>συνειδητοποιούν τον τρόπο εκτέλεσης της κάθε μίας από τις βασικές κινήσεις.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν την ανατομική θέση όλων των μελών του σώματος σε κάθε βασική θέση και να διακρίνουν τον διαφορετικό τρόπο που δύνανται να επεξεργαστούν την κίνηση μέσα από μια παράλληλη ή en dehors θέση. ▪ Να κινούνται με καθαρές αφετηρίες στο πάτωμα, καθιστοί, όρθιοι, κινούμενοι στατικά ή μετακινούμενοι και να ελέγχουν το σώμα τους σε κάθε κίνηση απομόνωσης μέλους και οποιασδήποτε διαδοχικής κίνησης. ▪ Να συνειδητοποιούν τον τρόπο εκτέλεσης κάθε κίνησης για να εξελίσσουν τη τεχνική τους. ▪ Να εστιάζουν στη σωστή κινητική διαδρομή της κάθε κίνησης όταν την εκτελούν μέσα σε δοσμένες κινητικές ασκήσεις ή μικρές κινητικές φράσεις. 	<p>ΣΩΜΑΤΟΣ: Κάμψη- Έκταση Βήμα- Τρέξιμο Περιστροφή- Στρέψη Στροφή Πήδημα- Αναπήδηση</p> <p>ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΣΩΜΑΤΟΣ Όρθια Θέση με παράλληλα πόδια- Αναγκαστική Θέση- Θέση στο πάτωμα- Θέση «Αστερίας»</p> <p>Παράλληλη και En dehors Θέση</p> <p>Αφετηρία Κίνησης Απομόνωση- Isolation Διαδοχική Κίνηση</p> <p>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΙΟΥ Κάμψη - Κύλισμα - Arch - Πτώση ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΚΟΡΜΟΥ Κυλίσματα κορμού - Ξεδίπλωμα Ripple - Κάμψη - Spiral - Twist</p>	<p>αυτοσχεδιασμούς όλες τις κινήσεις αυτές σε διάφορα επίπεδα και θέσεις του σώματος και παραλλαγές αυτών των κινήσεων.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Αίσθηση της όρθιας θέσης του σώματος, της καθιστής και της ξαπλωμένης θέσης (στο πάτωμα). ▪ Εστιάζουν την προσοχή τους για να έχουν το σώμα τους σωστά στην οποιαδήποτε βασική θέση από την οποία η δοσμένη κινητική άσκηση ή ο δοσμένος κινητικός συνδυασμός ξεκινάει. ▪ Δοσμένες απλές Κινητικές Φράσεις με διάφορα είδη διαδοχικών κινήσεων, συνεχών εναλλαγών αφετηρίας κίνησης με όλα τα μέλη τους και κινήσεις απομόνωσης μελών. ▪ Απλές Κινητικές Ασκήσεις στο πάτωμα, σε καθιστή θέση και όρθια θέση με κινήσεις του κεφαλιού και του κορμού που δύνανται να συνδυαστούν ομοίωμα με οποιαδήποτε άλλη κίνηση.
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να έχουν τον έλεγχο σε όλες τις κινήσεις των χεριών. ▪ Να κινούνται με στόχο τον καλό συντονισμό όλων των κινήσεων των ποδιών με τις κινήσεις των χεριών ή του κορμού με τις κινήσεις των ποδιών. 	<p><u>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΧΕΡΙΩΝ</u> Λύσιμα– Τέντωμα– Απαγωγή– Προσαγωγή– Λύσιμο– Πτώση– Στρέψη</p> <p><u>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΟΔΙΩΝ</u> Λύσιμα– Τέντωμα– Απαγωγή– Προσαγωγή Rliés– Bat. Tendus– Bat. Jetés– Passés– Ronds de Jambes– Fondues– Développés– Grand Battements– Langes– Λύσιμο– Πτώση– Στρέψη</p> <p><u>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΔΙΔΟΥΝ</u> ή ΑΝΤΙΣΤΕΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΒΑΡΥΤΗΤΑ Πτώσεις– Επαναφορές</p> <p>Παλμική Κίνηση – Παλμός– Ταλάντωση– Swing</p> <p>Λύσιμο Κορμού– Χεριών– Ποδιών– Σώματος</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κινητικές Ασκήσεις – Κινητικές Φράσεις που περιλαμβάνουν κινήσεις των χεριών ή των ποδιών σε συνδυασμό με άλλες κινήσεις. ▪ Κινητικές Ασκήσεις που εκτελούνται, και σε ένα επόμενο μάθημα επαναλαμβάνονται ίδιες που αποσκοπούν στον έλεγχο και στην αρμονική διαδοχική σύνδεση της κίνησης ποδιών και χεριών, κορμού και χεριών, κορμού και ποδιών.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εκτελούν πτώσεις και επαναφορές του κορμού, άλλων μελών του σώματος και να συνειδητοποιούν την αφετηρία κάθε πτώσης και τον τρόπο επαναφοράς στον κατακόρυφο άξονα. ▪ Να συνειδητοποιούν τον μονομερή και τον διμερή παλμό ενός μέλους του σώματος, την έννοια του swing και να αναγνωρίζουν τότε και πώς υπάρχει μυϊκή ένταση, σε ποιο μέλος του σώματος και πώς αυτή η μυϊκή ένταση λύνεται και μέχρι ποιο στάδιο. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Μικρές απλές Κινητικές Ασκήσεις με συνδυασμό δύο ή περισσότερων κινήσεων. ▪ Επανάληψη Κινητικών Φράσεων από προηγούμενα μαθήματα με μικρές παραλλαγές στον τρόπο σύνδεσης της μίας κίνησης με την άλλη. ▪ Αυτοσχεδιασμοί που μπορούν οι μαθητές/τριες να επεξεργαστούν και μόνοι τους όλες τι κινήσεις που συνδέονται με την έννοια της βαρύτητας.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τι συμβαίνει στο σώμα τους κατά τη διάρκεια της αιώρησης ενός μέλους του σώματος ή και όλου του σώματος και να δίνουν προσοχή στη σύνδεση με την επόμενη κίνηση. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοσχεδιάζουν ελεύθερα στον χώρο όλοι μαζί επιλέγοντας θέσεις του σώματος από τις οποίες με αφετηρία κίνησης ένα οποιοδήποτε μέλος του σώματος φεύγουν εκτός άξονα ισορροπίας αωρούνται – πέφτουν και συνεχίζουν να κινούνται ελεύθερα.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν την κίνηση στην οποία ένα μέρος του σώματος μένει σταθερό και τα υπόλοιπα στρέφονται σε αντίθεση με την κίνηση της στρέψης ενός μέλους του σώματος στην άρθρωση της βάσης του, γύρω από τον άξονα του. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αντιλαμβάνονται την περιστροφή της σπονδυλικής στήλης γύρω από τον άξονά της, ενώ σε μέρος του σώματος ασκείται αντίθετη δύναμη. ▪ Να εκτελούν την οδηγημένη αυτή κίνηση που γίνεται μόνο μέχρι τους θωρακικούς σπονδύλους «Curne» και να αντιλαμβάνονται τη δυναμική της κίνησης που σχετίζεται άμεσα με την αναπνοή «Contraction – Release». ▪ Να συνειδητοποιούν τη θέση και το σχήμα του σώματος τους καθώς εκτελούν μεταφορές βάρους από ένα μέλος του σώματος σε ένα άλλο ή σε περισσότερα και να αρχίζουν να συνειδητοποιούν τους μηχανιστικούς τρόπους μικρών στηρίξεων του σώματος σε διάφορα μέλη τους. ▪ Να συνειδητοποιούν τις στιγμές 	<p style="text-align: center;">Αιώρηση</p> <p style="text-align: center;"><u>Κινήσεις Στρέψης</u> Συστροφή– Twist Στρέψη– Tortion Spiral</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Μικρές απλές Κινητικές Φράσεις που συνδυάζουν αιωρήσεις και δύο ή περισσότερες κινήσεις άλλης κατηγορίας. ▪ Εκμίσθηση Κινητικών Φράσεων που συνδυάζουν κινήσεις από την κατηγορία κινήσεων συστροφής – στρέψης και δύο ή περισσότερες κινήσεις από άλλη κατηγορία. ▪ Απλές Κινητικές Φράσεις στο πάτωμα και σε καθιστή θέση που θα βοηθούν στην εξερεύνηση και τη συνειδητοποίηση των δύο αυτών κινήσεων σε διάφορους συνδυασμούς που θα εμπεριέχουν και άλλες κινήσεις από άλλη κατηγορία. ▪ Κινητικές Ασκήσεις και Κινητικές Φράσεις που αποσκοπούν στην κατανόηση των μικρών ή μεγάλων μεταφορών βάρους με διάφορες παραλλαγές και σε συνδυασμό με μικρές στηρίξεις–κυλίσματα– πτώσεις και άλλες κινήσεις. ▪ Τρόποι εξερεύνησης σχέσεων κίνησης– ακινησίας μέσα από ελεύθερους αυτοσχεδιασμούς ή κατευθυνόμενους.
---	---	---

<p>ακινησίας και να περνούν με συνεχή ροή από την ακινησία σε κίνηση και αντίθετα.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αντιλαμβάνονται τις μικρές κινήσεις μέσα στο σώμα τους στον προσωπικό τους χώρο. ▪ Να συνειδητοποιούν ότι το σώμα μπορεί να διατηρεί ισορροπία έναντι της βαρύτητας ακόμα και με την ελάχιστη δαπάνη ενέργειας εφόσον επιδρούν επάνω του δυνάμεις αντίθετες προς αυτήν του βάρους. ▪ Να συνειδητοποιούν και να εξοικειώνονται με την έννοια της αντίθεσης (opposition) για τη βελτίωση της τεχνικής τους και της χορευτικής ερμηνείας. 	<p style="text-align: center;">Curve</p> <p style="text-align: center;">Contraction– Release</p> <p style="text-align: center;">Μεταφορές βάρους του σώματος</p> <p style="text-align: center;">Στηρίξεις σε μέλη του σώματος</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκμάθηση κινητικών φράσεων που συνδυάζουν κίνηση και ακινησία. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Σύντομοι οδηγημένοι αυτοσχεδιασμοί με εικόνες από τον/τη δάσκαλο/α για την κατανόηση όλων των μικροκινήσεων που συμβαίνουν αέναα μέσα στο σώμα μας, είτε βρισκόμαστε σε κινητική κατάσταση ή είτε όχι. ▪ Ελεύθεροι αυτοσχεδιασμοί που παροτρύνουν τους/τις μαθητές/τριες να εξερευνούν θέσεις για να εξασκήσουν την αίσθηση της ισορροπίας και να συνεχίζουν να κινούνται επιλέγοντας από μόνοι τους την επόμενη κίνηση. ▪ Εκτέλεση Απλών Μικρών Κινητικών Φράσεων που εξυπηρετούν στην κατανόηση και στη διερεύνηση της έννοιας των αντίθετων δυνάμεων. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Επανάληψη Κινητικών Φράσεων από προηγούμενα μαθήματα με μικρές παραλλαγές.
--	---	---

	<p>Κίνηση – Ακινησία</p> <p>Μικρός Χορός μέσα στο σώμα</p> <p>Αίσθηση ισορροπίας του σώματος</p>	
--	---	--

	Αντίθετες Δυνάμεις	
--	---------------------------	--

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΙΟΝΑΣ Α3.: ΣΩΜΑ – ΚΙΝΗΣΗ – ΕΚΦΡΑΣΗ – ΧΩΡΟΣ (5 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
--	----------------------	-----------------------------------

<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν και να αναγνωρίζουν τον άξονα ή τους άξονες μέσα από τους οποίους κάθε κίνηση ορίζεται ως προς αυτούς. ▪ Να συνειδητοποιούν την εναλλαγή των αξόνων σε ένα σύνολο κινήσεων. 	<p>ΣΩΜΑ ΑΞΟΝΕΣ</p> <p>Οριζόντιος- Κάθετος- Οβελιαίος</p> <p>ΕΠΙΠΕΔΑ ΠΟΥ ΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ</p> <p>Οριζόντιο- Μετωπιαίο- Οβελιαίο</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκμάθηση Κινητικών Ασκήσεων- Φράσεων που εστιάζουν στην χρήση των τριών αξόνων και στον συνδυασμό εναλλαγών κίνησης και μετακίνησης σε όλα τα επίπεδα. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ελεύθεροι ή οδηγημένοι Αυτοσχεδιασμοί σε μονάδες και σε ζευγάρια.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν την έννοια του προσωπικού χώρου και να αναγνωρίζουν το σχήμα και το μέγεθος του σχήματος του σώματος όταν αυτό κινείται μέσα στον προσωπικό χώρο του. ▪ Να συνειδητοποιούν την κατεύθυνση του σώματος στην ολότητα του όταν αυτό κινείται μέσα στον προσωπικό χώρο σε σχέση με την κατεύθυνση που μπορεί να έχουν τα υπόλοιπα μέλη του σώματος. 	<p><u>ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ</u></p> <p>Σχήμα</p> <p>Μέγεθος (Μικρό- Μεγάλο) Κατεύθυνσεις</p> <p>(Μπροστά- Πλάι- Πίσω- Πάνω- Κάτω- Δεξιά- Αριστερά)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ορίζουν με σαφήνεια τα όρια του προσωπικού τους χώρου/«kinesphere» θέτοντας όλα τα μέλη του σώματος τους σε πλήρη έκταση και εκτελούν σχήματα απλά ή σύνθετα με συνεχείς εναλλαγές ως προς το μέγεθος. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Μέσα από αυτοσχεδιασμούς ελεύθερους ανακαλύπτουν και προσδιορίζουν σχέσεις κατευθύνσεων με το σώμα τους και παρατηρούν πως αισθάνονται όταν κινούνται μέσα στον προσωπικό χώρο.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να έχουν την αίσθηση των απλών ή σύνθετων σχημάτων της κίνησης του σώματος που δημιουργούνται από κάθε κίνηση ή σύνολο κινήσεων ▪ Να εκτελούν κινήσεις που το μέγεθος της μιας κίνησης διαφέρει από το μέγεθος μιας επόμενης κίνησης και να κινούνται ελεύθερα στον προσωπικό χώρο με ποικιλία κατευθύνσεων. 	<p><u>ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΧΩΡΟ</u></p> <p>Σχήμα της κίνησης</p> <p>Μέγεθος της κίνησης</p> <p>Κατεύθυνση Κίνησης</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκμάθηση Κινητικών Φράσεων με κινήσεις που περιλαμβάνουν κάθε είδους σχήματα, παρατηρώντας πάντα το μέγεθος και την κατεύθυνση της κάθε κίνησης που κάνουν στον ατομικό χώρο. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Μέσα από αυτοσχεδιασμούς παρατηρούν τον χώρο που υπάρχει ανάμεσα στα μέλη του σώματος καθώς κινούνται (Αρνητικός Χώρος).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να κατανοούν και να 	<p><u>ΚΟΙΝΟΣ ΧΩΡΟΣ</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ελεύθεροι Αυτοσχεδιασμοί προς εξερεύνηση του κοινού χώρου με ανοιχτά ή κλειστά μάτια σε

<p>αντλαιμβάνονται τον περιβάλλοντα χώρο μέσα στον οποίο κινούνται μόνοι τους ή σε σχέση με άλλα άτομα μαζί.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν και να αισθάνονται τον χώρο που υπάρχει ανάμεσα στα άτομα που κινούνται μέσα στον κοινό χώρο. ▪ Να αντιλαμβάνονται τη σχέση μεταξύ Προσωπικού και Κοινού Χώρου και να αντιλαμβάνονται κιναισθητικά την ύπαρξη άλλων ατόμων που κινούνται ή μετακινούνται μέσα στον κοινό χώρο. ▪ Να συνειδητοποιούν και να αισθάνονται τον χώρο που υπάρχει ανάμεσα στα άτομα που κινούνται μέσα στον κοινό χώρο. ▪ Να παρατηρούν τη συνεχή μεταβολή-αλλαγή του σχήματος που έχει ένα σώμα όταν κινείται μέσα στον κοινό χώρο. ▪ Να συνειδητοποιούν τη συνεχή μεταβολή-αλλαγή του σχήματος που έχει ένα σώμα όταν αυτό κινείται μέσα στον κοινό χώρο ως προς το μέγεθος του. ▪ Να αντιλαμβάνονται την εναλλαγή της καμπύλης (του κύκλου) με την ευθεία ή την τεθλασμένη γραμμή που διαγράφονται 	<p>Διαστάσεις</p> <p>Μέγεθος</p> <p>Επίπεδα</p> <p>Κατευθύνσεις</p> <p>ΤΟ ΣΩΜΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΟ ΧΩΡΟ</p> <p>Στατική Κίνηση</p> <p>Μετακίνηση</p>	<p>μονάδες ή σε ζευγάρια.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκμίσθηση Κινητικών Φράσεων που καθοδηγούν στην αίσθηση των διαστάσεων του χώρου, τα επίπεδα και τις κατευθύνσεις που μπορούν να κινήθούν μόνοι τους ή σε σχέση με τους άλλους. ▪ Ελεύθεροι αυτοσχεδιασμοί που εξυπηρετούν στην εξερεύνηση εναλλαγής στατικής κίνησης και μικρών ή μεγαλύτερων μετακινήσεων μέσα σε όλο τον χώρο με χρήση μεταβατικών βημάτων ή άλλων τρόπων μετακίνησης δικής τους επιλογής. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κινούνται ελεύθερα με ποικιλία από κινήσεις και δημιουργούν ποικίλα σχήματα μικρά ή μεγάλα, εστιάζοντας την προσοχή τους κάθε φορά στο που κατευθύνουν το σχήμα του σώματός τους μέσα στον κοινό χώρο. ▪ Αυτοσχεδιασμοί με ελεύθερη κίνηση μέσα στον κοινό χώρο και ανταλλαγή συναισθημάτων για το πώς αισθάνονται όταν κινούνται μέσα στον κοινό χώρο μόνοι τους ή μαζί με άλλα άτομα. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοσχεδιάζουν χρησιμοποιώντας σαν αφετηρία κίνησης όλα τα μέλη του σώματος και διαγράφουν καμπύλες ή ευθείες ή άλλου είδους σχήματα με μικρές και μεγάλες μετακινήσεις σε
--	--	---	--	--

<p>από μία κίνηση ή ένα σύνολο κινήσεων με ένα ή περισσότερα μέλη του σώματος στον κοινό χώρο.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τότε και πώς μεγαλώνει ή μικραίνει η κίνηση του σώματος κάθε φορά σε σχέση με τις μετακινήσεις τους στον χώρο. ▪ Να κινούνται αρμονικά όλοι μαζί μέσα στον χώρο κοντά ή μακριά ο ένας από τον άλλο αλλάζοντας κατευθύνσεις με όλο το σώμα τους ή με ένα μέλος του σώματος. 	<p style="text-align: center;">Σχήμα</p> <p style="text-align: center;">Μέγεθος (Μικρό–Μεγάλο)</p> <p style="text-align: center;">Κατευθύνσεις</p> <p style="text-align: center;"><u>ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ</u> <u>ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΟ ΧΩΡΟ</u></p> <p style="text-align: center;">Σχήμα της κίνησης</p>	<p>όλο τον χώρο.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Κινούνται ομαδικά, μετακινούνται και αλλάζουν κατευθύνσεις συνεχώς. Μέσω οπτικής επαφής με κάποιο άλλο άτομο μέσα στον χώρο επιδιώκουν να κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση ή διαφορετική. ▪ Αυτοσχεδιασμοί που εξυπηρετούν στην κατανόηση της μεταβολής του κοινού χώρου σε σχέση με τον αριθμό των ατόμων που κινούνται μέσα σε αυτόν.
---	---	---

	Μέγεθος της κίνησης	
	Κατευθύνσεις Κίνησης	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α4.: ΣΩΜΑ- ΚΙΝΗΣΗ- ΕΚΦΡΑΣΗ- ΧΡΟΝΟΣ- ΜΟΥΣΙΚΗ (4 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
--	---------------	----------------------------

<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν τη λειτουργία της αναπνοής και να αντιλαμβάνονται τη σχέση της με κάθε κίνηση. ▪ Να συνειδητοποιούν τη σχέση εισπνοής– εκπνοής και να εκτελούν κάθε κίνηση ή σύνολο κινήσεων με βάση αυτή τη σχέση. ▪ Να αναγνωρίζουν και να συνειδητοποιούν την έννοια της χρονικής διάρκειας με την οποία μπορεί να εκτελεστεί κάθε κίνηση. ▪ Να διαχωρίζουν τότε μια κίνηση εκτελείται αργά ή γρήγορα. ▪ Να εκτελούν με καθαρότητα κάθε κίνηση σε διαφορετική ταχύτητα. ▪ Να συνειδητοποιούν τις εναλλαγές του ρυθμού που δύνανται να υπάρχουν μέσα σε ένα σύνολο κινήσεων όταν εκτελούν μια κινητική φράση και να παρουσιάζουν την εκτέλεσή της με ακρίβεια στις ρυθμικές αξίες που αντιστοιχούν σε κάθε κίνηση. ▪ Να εκτελούν μια σειρά από κινητικές φράσεις που έχουν το ίδιο μουσικό μέτρο. ▪ Να συνειδητοποιούν τι μέτρο έχει η 	<p style="text-align: center;">Αναπνοή</p> <p style="text-align: center;">Εισπνοή – Εκπνοή</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ακήσεις Αναπνοής μέσα από αυτοσχεδιασμούς ή μεμονωμένες εξειδικευμένες ασκήσεις. ▪ Αυτοσχεδιάζουν εστιάζοντας στην αίσθηση και τη σχέση εισπνοής– κίνησης και εκπνοής– κίνησης. ▪ Διάφοροι οδηγημένοι και ελεύθεροι αυτοσχεδιασμοί για να πειραματιστούν με κινήσεις κάθε κατηγορίας αλλάζοντας τη χρονική διάρκεια. ▪ Να δημιουργούν μια κινησιολογική φράση με δικές τους χρονικές διάρκειες για κάθε κίνηση. ▪ Ελεύθεροι αυτοσχεδιασμοί με κινήσεις όλων των ειδών και εναλλαγές ταχυτήτων. ▪ Εκμάθηση κινητικών φράσεων ή κινητικών συνδυασμών με σταδιακή επιτάχυνση ή επιβράδυνση κάποιων κινητικών μοτίβων που εμπειρεύονται μέσα σε αυτές.
	<p style="text-align: center;">ΧΡΟΝΟΣ</p> <p style="text-align: center;">Χρονική Διάρκεια</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να δημιουργούν μια κινητική φράση συλλέγοντας κινητικό υλικό μέσα από ένα ελεύθερο αυτοσχεδιασμό και να την επεξεργάζονται ρυθμικά.
	<p style="text-align: center;">ΤΑΧΥΤΗΤΑ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δημιουργούν μόνοι τους μια Κινητική Φράση μέσα από αυτοσχεδιασμό με δικό τους κινητικό

<p>μουσική που χρησιμοποιείται για την εκτέλεση κάθε κινητικής άσκησης ή κινητικής φράσης.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αντιλαμβάνονται τη σχέση κινητικής φράσης και μελωδικής φράσης και να δημιουργούν μια κινητική φράση σε μια δοσμένη μελωδία. ▪ Να συνειδητοποιούν πιθανές σχέσεις παύσης της Μουσικής με την Κίνηση και παύσεις της Κίνησης με τη Μουσική και να έχουν σαφή αίσθηση ατομικής κινητικής παύσης αλλά και παύσεις κίνησης από τους άλλους που κινούνται μαζί τους στον κοινό χώρο. 	<p>Επιτάχυνση – Επιβράδυνση</p> <p>ΡΥΘΜΟΣ</p> <p>Ρυθμικές Αξίες</p> <p>ΜΟΥΣΙΚΗ</p> <p>Μέτρο της Μουσικής</p>	<p>υλικό σε μέτρο π.χ. 3/4. Στη συνέχεια, συνεργάζονται σε ζευγάρια και δημιουργούν μια νέα κινητική φράση από το κινητικό υλικό των δύο φράσεων σε ίδιο ή διαφορετικό μέτρο.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Επεξεργάζονται και αναλύουν διάφορες μουσικές ως προς τις μελωδικές φράσεις που υπάρχουν και δημιουργούν κινητικές φράσεις, διαφορετική για κάθε μελωδία ή μια αρχική κινητική φράση με μικρές παραλλαγές για κάθε μελωδική. ▪ Ελεύθεροι ή κατευθυνόμενοι αυτοσχεδιασμοί που παρακινούν τους/τις μαθητές/τριες να εξερευνησουν σχέσεις κίνησης και ακινησίας. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκμάθηση κινητικών φράσεων που περιλαμβάνουν παύσεις στην κίνηση και όχι στην μουσική. Κάθε παύση έχει διαφορετική χρονική διάρκεια κάθε φορά και η μουσική που συνοδεύει συνεχίζει πάντα να υπάρχει ή και το αντίστροφο.
--	---	--

	Μελωδία	
	Παύση της Μουσικής- Κίνηση Παύση της Κίνησης- Μουσική Παύση της Μουσικής- Ακίνησια	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΘΝΑΣ Α5.: ΜΟΥΣΙΚΗ/ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ- ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΙΔΩΝ- ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ- ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΑΛΛΩΝ ΛΑΩΝ (3 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αποκτούν σαφή γνώση της πολλαπλής χρήσης της μουσικής σε σχέση με την κίνηση μέσα από το μάθημα του Σύγχρονου Χορού. ▪ Να εξερευνούν την κίνηση του σώματος με την χρήση διαφόρων ειδών μουσικής και να δημιουργούν κινητικά μοτίβα. ▪ Να συνειδητοποιούν πώς αλλάζει και αν αλλάζει η ποιότητα της κίνησης/«Δυναμική» όταν αυτή εκτελείται με άλλο είδος μουσικής κάθε φορά. ▪ Να δημιουργούν μικρές χορογραφικές συνθέσεις με διάφορα είδη μουσικής (επιλογής τους ή όχι). ▪ Να εξερευνούν τους μουσικούς ρυθμούς (ιδιους– διαφορετικούς) που ενυπάρχουν και εναλλάσσονται σε μουσικές συνθέσεις Ελλήνων συνθετών ή συνθετών άλλων χωρών ή άλλων λαών και να εκφράζονται για την αίσθηση– την «εικόνα» που έχουν για κάθε μουσική που ακούν. 	<p>Σύγχρονος Χορός– Μουσική</p> <p>Μουσικές Διαφόρων Ειδών</p> <p>Μουσικές Ελλήνων Συνθετών</p> <p>Μουσικές Άλλων Λαών</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εναλλαγή μουσικής στα μαθήματα τεχνικής ή αυτοσχεδιασμού. ▪ Προτάσεις μουσικών από τους/τις μαθητές/τριες. ▪ Ελεύθεροι Αυτοσχεδιασμοί με διάφορες μουσικές. ▪ Δημιουργία κινητικών μοτίβων ή κινητικών φράσεων και επανάληψη αυτών με άλλη μουσική κάθε φορά. ▪ Παρατήρηση της πιθανής αλλαγής στην κάθε κίνηση/κινητικού μοτίβου ως προς τη δυναμική της/του, που ενυπάρχει μέσα σε μια κινητική φράσης, με τη χρήση διαφορετικής μουσικής σε κάθε εκτέλεση της κινητικής φράσης. ▪ Δημιουργία μιας μικρής χορογραφικής σύνθεσης με μουσική επιλογής τους ή όχι και κριτική για τη σχέση ύφους της μουσικής και ύφους της χορογραφίας. ▪ Να φέρνουν μουσικές στην τάξη, να τις ακούν όλοι/ες μαζί και να διηγούνται με λίγα λόγια αυτό που αισθάνονται όταν ακούν μια μουσική και στη συνέχεια να αυτοσχεδιάζουν με

		προτεινόμενα θέματα ή εικόνες ή μια λέξη που γεννήθηκε ακούγοντας μια μουσική.
--	--	--

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΙΟΝΑΣ Α6.: ΣΩΜΑ– ΚΙΝΗΣΗ– ΕΚΦΡΑΣΗ– ΕΝΕΡΓΕΙΑ (6 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να διακρίνουν τη διαφορά μεταξύ Δυναμικής/Εν δυνάμει και Κινητικής Ενέργειας και να συνειδητοποιούν τις δύο αυτές βασικές υπάρχουσες μορφές ενέργειας στο ανθρώπινο σώμα καθώς κινούνται. ▪ Να συνειδητοποιούν πολυάριθμους τρόπους χρήσης της ενέργειας. ▪ Να αναγνωρίζουν τους τρόπους που το σώμα μπορεί να κινείται με ροή (flow) στο χώρο. ▪ Να συνδυάζουν και να δημιουργούν κινητικά μοτίβα που θα συνθέτουν στη συνέχεια κινητικές φράσεις με τις χαρακτηριστικές κινήσεις που σχετίζονται με τη χρήση της ενέργειας και άλλου 	<p>Δυναμική Ενέργεια – Tension Κινητική Ενέργεια – Energy</p> <p>Χρήση της Ενέργειας Ροή της Ενέργειας</p> <p>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Εντατική Κίνηση– Χαλαρή Κίνηση Οδηγημένη Κίνηση Ελαστική Κίνηση Απότομο Ξεδίπλωμα</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Διερευνητικοί Αυτοσχεδιασμοί. ▪ Κινητικές Φράσεις που εμπεριέχουν τις δύο αυτές μορφές ενέργειας . ▪ Τρόποι Εξερεύνησης της χρήσης της Ενέργειας μέσα από Αυτοσχεδιασμούς ελεύθερους ή οδηγημένους– Μαθήματα Τεχνικής με Technique Limon– Release Techniques και μαθήματα με τις Σωματοποιημένες Πρακτικές (Somatics). ▪ Αυτοσχεδιασμοί με κινητικές οδηγίες για την κατανόηση των κινήσεων αυτών που η χρήση της ενέργειας είναι διαφορετική. ▪ Εκμάθηση ή Δημιουργία κινητικών

<p>είδους κινήσεις.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τρόπους να αντιστέκονται αλλά και να ενδίδουν στην αέναη δύναμη της βαρύτητας. 	<p>Βαρύτητα– Κίνηση</p>	<p>φράσεων– κινήσιών συνδυασμών με διαφορετικούς τρόπους χρήσης της ενέργειας.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ελεύθερος αυτοσχεδιασμός σε ζευγάρια, ανά τρεις ή μόνοι τους. ▪ Ανάλογοι κινήτικοί συνδυασμοί με κινήσεις που ενδίδουν ή αντιστέκονται στην βαρύτητα, π.χ. πτώση– επαναφορά, οδηγημένο κύλισμα κορμού.
<p>ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α7: ΔΥΝΑΜΙΚΗ : ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΙΝΗΣΗΣ- ΧΩΡΟΥ– ΧΡΟΝΟΥ– ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ/ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ (4 ώρες)</p>		
<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές/τριες να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τη σχέση των στοιχείων του χρόνου στη διαφοροποίηση της Δυναμικής. ▪ Να αναγνωρίζουν την αλλαγή της Δυναμικής μιας κινησιολογικής φράσης με αλλαγή χρήσης βάρους. ▪ Να συσχετίζουν τη Δυναμική με την αλλαγή της χρήσης του προσωπικού αλλά και του κοινού χώρου. ▪ Να αντιλαμβάνονται ότι μέσα στον ίδιο συνδυασμό μπορούν να υπάρξουν 	<p>Κίνηση-Δυναμική «Χρόνος»</p> <p>Κίνηση-Δυναμική «Βαρύτητα»</p> <p>Κίνηση-Δυναμική «Χώρος»</p> <p>Κίνηση– Εναλλαγή Δυναμικής</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δοσμένες Κινητικές Φράσεις με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας και επανάληψη αυτών με παραλλαγές ως προς τις δοσμένες χρονικές διάρκειες των επιμέρους κινήσιων μοτίβων. ▪ Δοσμένες Κινητικές Φράσεις με κινήσεις που συνδέονται με τη βαρύτητα και αντικατάσταση αυτών με άλλης κατηγορίας κινήσεις και το αντίστροφο. ▪ Δοσμένες Κινητικές Φράσεις στον προσωπικό χώρο και επανάληψη αυτών με την ίδια σειρά των κινήσεων στον κοινό χώρο και το αντίστροφο. ▪ Κινητικοί Συνδυασμοί με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας όπου η χρήση της ενέργειας

<p>εναλλασσόμενες δυναμικές, να είναι το σώμα έτοιμο να αλλάζει ποιότητες από τη μια στιγμή στην άλλη.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να δημιουργούν απλές και σύνθετες κινητικές φράσεις και απλούς και σύνθετους κινητικούς συνδυασμούς. ▪ Να αξιοποιούν τις γνώσεις και τις ικανότητες τους με συνείδηση, ακρίβεια, άνεση και να εξελίσσουν τη δημιουργικότητά τους. 	<p>Κίνηση-Δυναμική «Δημιουργία»</p>	<p>εναλλάσσεται συνεχώς από τη μία κίνηση στην άλλη ή από ένα σύνολο κινήσεων σε ένα άλλο.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Δημιουργία κινητικών φράσεων σε ζευγάρια. ▪ Δημιουργία κινητικών συνδυασμών με τη βοήθεια συγκεκριμένων οδηγιών από τον/την δάσκαλο/α χορού. ▪ Εκμάθηση κινητικών συνδυασμών και επανάληψη αυτών με άλλες κινήσεις με στόχο να αλλάξει η Δυναμική του δοσμένου κινητικού συνδυασμού.
---	--	--

ΑΞΟΝΑΣ Β: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣΥΝΗ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Β1.: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ– ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ– ΟΡΟΛΟΓΙΑ (3 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της κίνησης και να περιγράψουν κινητικές φράσεις και κινητικούς συνδυασμούς χρησιμοποιώντας την ορολογία του Σύγχρονου Χορού. ▪ Να εξελίσσουν τις κινητικές τους 	<p>Ανάλυση της κίνησης</p> <p style="text-align: right;">Ορολογία</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δημιουργία απλών και σύνθετων κινητικών φράσεων ή συνδυασμών και θεωρητική ανάλυση αυτών με λεκτική περιγραφή κίνηση προς κίνηση με τους αναγνωρισμένους όρους (ονομασίες) όλων των κινήσεων. ▪ Να μελετάνε μέσα από βιβλία χορού για τις

<p>δυνατότητες μέσα από τη διαδικασία κατανόησης και ανάλυσης της κίνησης με τα Βασικά Στοιχεία Σύγχρονου Χορού.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αποτυπώνουν τις θεωρητικές γνώσεις τους με πιο σαφή και καθαρό τρόπο. 		<p>Βασικές αρχές μορφολογίας της κίνησης και τις Βασικές Αρχές κίνησης.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Τρόποι και μέθοδοι για την παρατήρηση και ανάλυση των ποιοτήτων κίνησης (Χώρος-Χρόνος- Ενέργεια).
---	--	---

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Β2.: ΙΣΤΟΡΙΑ ΧΟΡΟΥ (3 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να μάθουν βασικά στοιχεία από την απαρχή και την ιστορική εξέλιξη του Σύγχρονου Χορού. ▪ Να γνωρίζουν σημαντικές μορφές Δασκάλων, Χορευτών, Χορογράφων και την συμβολή τους στη διαμόρφωση και εξέλιξη του Σύγχρονου Χορού (νέες μέθοδοι, νέα στοιχεία στην Χορογραφία κ.ά.). ▪ Να γνωρίζουν κάποια χαρακτηριστικά στοιχεία της κάθε τεχνικής του Σύγχρονου 	<p>Στοιχεία της ιστορικής εξέλιξης του Σύγχρονου Χορού. Απαρχή και εξέλιξη του Σύγχρονου Χορού.</p> <p>D. Humphrey, I. Duncan, J. Limon, M. Graham, M. Cunningham, R. Laban, Pina Bausch, M. Béjart, D. Shawn, L. Horton, P. Taylor κ.ά.</p> <p>Χορογράφοι Τεχνικές Σύγχρονου Χορού</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Powerpoint, ▪ Slideshow, ▪ Αναπαράσταση ιστορικής εξέλιξης του Σύγχρονου Χορού, βιωματική διδασκαλία και κατανόηση των αρχών κάθε τεχνικής κ.ά.

Χορού εγκυκλοπαιδικά.		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Σεμινάρια με καταξιωμένους Έλληνες και ξένους χορευτές και χορογράφους.
-----------------------	--	---

ΔΞΘΝΑΣ Γ. ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ – ΚΡΙΤΙΚΗ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ/ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΞΘΝΑΣ Γ.1.: ΚΩΔΙΚΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ (1 ώρα)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ</p> <p>ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να κατανοούν τους τρόπους λειτουργίας του μαθήματος. ▪ Να ανταποκρίνονται στους κανόνες δεοντολογίας της ομάδας, όπως ο σεβασμός, η ευγένεια, η πειθαρχία και να τους εφαρμόζουν σε κάθε διαδικασία μαθήματος. 	<p>Κανόνες Λειτουργίας Μαθήματος</p> <p>Κώδικες Συμπεριφοράς</p> <p>Κώδικες Δεοντολογίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κινητικές Ασκήσεις εμπιστοσύνης – ομαδικότητας – συνεργασίας – αλληλεγγύης – αποδοχής των άλλων. ▪ Συμμετοχή σε κοινές δράσεις εντός και εκτός σχολείου έχοντας σαν στόχο να συνεργαστούν και με άτομα που δεν γνωρίζουν. ▪ Ομαδικές δραστηριότητες για την επίλυση προβλημάτων και δυσάρεστων καταστάσεων

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αποδέχονται τη διαφορετικότητα και να ενθαρρύνει ο ένας τον άλλο στη συνεργασία με όλους. 		<p>μέσα στην τάξη που μπορεί να υπάρχουν κατά τη διάρκεια του μαθήματος ή στην αρχή του μαθήματος.</p>
--	--	--

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Γ2.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΕΚΦΡΑΣΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ (1 ώρα)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τα συναισθήματα τους, να τα ελέγχουν και να τα εκφράζουν ελεύθερα. 	<p>Έκφραση Συναισθημάτων</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοσχεδιασμοί και συζήτηση μέσα στην τάξη, σε κύκλο, για το πώς αισθάνθηκαν κατά τη διάρκεια του αυτοσχεδιασμού, τι ένοιωσαν, τι δεν κατάλαβαν, ποιό περιεχόμενο του αυτοσχεδιασμού τους φάνηκε περίπλοκο ή όχι. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Συζήτηση στο τέλος κάθε μαθήματος. ▪ Γραπτή μικρή παράγραφος για αυτό που αποκόμισαν από το μάθημα.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Γ3.: ΚΡΙΤΙΚΗ ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΩΝ – ΧΟΡΟΓΡΑΦΩΝ (1 ώρα)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να παρακολουθούν παραστάσεις 	<p>Παραστάσεις χορού, θεάτρου, διαλέξεις, performances,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκπαιδευτικές εκδρομές ή ανεξάρτητες επισκέψεις προς παρακολούθηση παραστάσεων

<p>χορού, θεάτρου, performances, videodanse, διαλέξεις κ.ά.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αναλύουν τις δομές τους, τα επιμέρους στοιχεία τους (νοημάτων-συμβολισμών κ.ά.), να κάνουν κριτική και να συζητούν σε ομάδες. ▪ Να συζητούν και να κάνουν κριτική για τις χορογραφίες που δημιουργούν και να μπορούν να τις αξιολογήσουν. 	<p>videodanse κ.ά.</p> <p>Λεπτομέρειες και άλλα στοιχεία προς επεξεργασία και ανάλυση.</p> <p>Κριτική και αξιολόγηση χορογραφιών προς βελτίωση του ίδιου του μαθητή.</p>	<p>κ.ά., καθώς και αποτύπωση των παραστάσεων αυτών με δικό τους τρόπο και δική τους ερμηνεία.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Συζήτηση μετά από τη παρακολούθηση ή τη συμμετοχή σε παραστάσεις κ.ά. ▪ Συζήτηση και άσκηση κριτικής μετά από τη παρακολούθηση ή τη συμμετοχή σε χορογραφία.
---	--	---

ΑΞΟΝΑΣ Δ : ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ1: Φυσική- Έντεχνη Κίνηση (3 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ</p> <p>ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αναγνωρίζουν τη φυσική κίνηση ως μια μορφή κίνησης, να διακρίνουν τον ρυθμό – την ποιότητα σε καθημερινές κινήσεις ή άλλου είδους κινήσεις και να συνειδητοποιούν τη διασύνδεσή της με την έντεχνη κίνηση. ▪ Να μπορούν να εντάξουν την κάθε φυσική κίνηση ή άλλο είδος κίνησης μέσα σε ένα κινητικό συνδυασμό Σύγχρονου Χορού. ▪ Να εκφράζονται δημιουργικά και να συνεργάζονται. 	<p>Φυσική – Έντεχνη Κίνηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοσχεδιασμοί με καθημερινές κινήσεις. ▪ Τρόποι εξερεύνησης της κίνησης με κινητικά παιδικά παιχνίδια, π.χ. κουτσό, τυφλόμυγα, αυτοσχεδιασμοί με χρήση αντικειμένων. ▪ Δημιουργία κινητικών μοτίβων ή κινητικών φράσεων με καθημερινές κινήσεις/Gestures και ατομική ή συλλογική επεξεργασία αυτών.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΘΝΑΣ Δ2.: ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ (3 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εξερευνούν και να συνειδητοποιούν ποικιλοτρόπως την κίνηση του ανθρώπινου σώματος, συνδέοντάς την με βήματα διάφορων χωρών. ▪ Να συνειδητοποιήσει τα σχήματα του ελληνικού παραδοσιακού χορού με απώτερο σκοπό τον εμπλουτισμό της χορογραφικής έρευνας στο χώρο της αρχαίας δραματοουργίας. 	<p>Βήματα Κλασικού Χορού Βήματα Παραδοσιακών Χορών Είδη Κοινωνικών Χορών: Βάλς, Tango Άλλα είδη χορού: Hip–hop κλπ.</p> <p>Γνωριμία με τα χαρακτηριστικά των ελληνικών παραδοσιακών χορών, μελέτη του ιστορικού, γεωγραφικού, λαογραφικού πλαισίου ανάπτυξής τους, σύνδεσή τους με το δημοτικό τραγούδι και τα ελληνικά παραδοσιακά όργανα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Γνωριμία και εκμάθηση χαρακτηριστικών στοιχείων, βημάτων κλασικού χορού, ελληνικών παραδοσιακών χορών, ευρωπαϊκών χορών κ.ά. ▪ Ενσωμάτωση στοιχείων ελληνικών χορών και αξιοποίησή τους σε αυτοσχεδιασμούς και χορογραφίες.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΘΝΑΣ Δ3.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ (ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ– ΓΛΥΠΤΙΚΗ) (3 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να μπορούν να διακρίνουν σε ζωγραφικούς πίνακες στοιχεία- κινητικά ή θεματικά- και να μπορούν να συνθέσουν ένα κινητικό συνδυασμό ή μια μικρή χορογραφία από τα στοιχεία αυτά. 	<p>Ζωγραφικοί Πίνακες Γλυπτά Έργα Σχέδια με μολύβι ή άλλο υλικό</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Επίσκεψη σε μουσεία τέχνης και γκαλερί. Με αφορμή την εκπαιδευτική επίσκεψη, ανάθεση εργασιών με θέμα την σύνθεση κινητικών στοιχείων με τους πίνακες ή τα γλυπτά και κατ'επέκταση, την δημιουργία κάποιας μικρής χορογραφίας.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΛΕΩΝΑΣ Δ4.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΘΕΑΤΡΟ (3 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εξερευνούν και να συνειδητοποιούν ποικιλοτρόπως την κίνηση του ανθρώπινου σώματος, παρακολουθώντας θεατρικές παραστάσεις. 	Θεατρική Κίνηση Κίνηση σε ένα θεατρικό έργο	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων. ▪ Εξερεύνηση της κίνησης μέσα σε μια θεατρική παράσταση.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΛΕΩΝΑΣ Δ5.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ- ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ (2 ώρες)

--	--	--

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εξερευνούν και να συνειδητοποιούν ποικιλοτρόπως την κίνηση του ανθρώπινου σώματος, παρακολουθώντας κινηματογραφικές ταινίες. 	<p>Κινηματογραφικές Ταινίες</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Παρακολούθηση κινηματογραφικών ταινιών με θέμα τον χορό. ▪ Παρακολούθηση κινηματογραφικών ταινιών με κινούμενα σχέδια.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ6.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ – ΠΟΙΗΣΗ (3 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να κατανοούν έννοιες και νοήματα λογοτεχνικών και ποιητικών έργων και να μπορούν να τα μεταφέρουν σε μια χορευτική ερμηνεία/ απόδοση. 	<p>Έργα κορυφαίων Ελλήνων και ξένων λογοτεχνών και ποιητών εκ των οποίων μπορούν οι μαθητές να αντλήσουν υλικό και ιδέες για χορευτική/ εκφραστική απόδοση του συγκεκριμένου έργου.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Απλοποίηση των κεντρικών νοημάτων και επεξήγηση τους και σταδιακή προσπάθεια απόδοσης παραδειγμάτων χορευτικής αποτύπωσης αυτών.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ8.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ – VIDEO (4 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να παρατηρούν και να συνειδητοποιούν στοιχεία από παραστάσεις χορού και video και να μπορούν εν συνεχεία να επεξεργαστούν στοιχεία από αυτά και να τα εξελίσσουν. 	<p>Παραστάσεις Χορού Video</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Παρακολούθηση παραστάσεων χορού και οπτικο-ακουστικού υλικού γενικότερα (video).

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ9.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΣΥΝΘΕΣΗ– ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΑ (8 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να βελτιώσουν τη χορευτικότητα τους, τον συντονισμό και τη σωματική συνειδητότητα τους μέσα από δημιουργήματα και χορευτικές συνθέσεις. ▪ Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα, να επεξεργάζονται και να αξιοποιούν 	<p>Χορογραφία. Σύνθεση. Βασικές αρχές μεθόδων δομής Χορογραφίας. Συνδυασμός</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ερεθίσματα μέσα από αυτοσχεδιασμούς ή από συγκεκριμένες οδηγίες με σκοπό τη σύνθεση χορογραφίας με χαρακτηριστικό το προσωπικό ύφος. ▪ Μέσα από αυτοσχεδιασμό, να δίνονται οδηγίες από το δάσκαλο για δημιουργία

<p>όλες τις γνώσεις και τις ικανότητές τους.</p>	<p>από παραστάσεις/ video ομάδων ή των σχολικών παραστάσεων στις οποίες χόρεψαν οι ίδιοι οι μαθητές, συγκέντρωση όλων αυτών των εμπειριών και τελική σύνθεση με το προσωπικό ύφος του μαθητή.</p>	<p>κάποιου μικρού συνδυασμού, ενθαρρύνοντας τη δημιουργικότητα, την προσωπική πρωτοβουλία, την ελεύθερη προσωπική έκφραση.</p>
--	---	--

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ10.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΚΟΙΝΩΝΙΑ– ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ (3 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να ενημερώνονται για τα γεγονότα της καθημερινότητας. ▪ Να ενημερώνονται για γεγονότα ή άλλες δραστηριότητες που συμβαίνουν μέσα στο σχολείο. ▪ Να γνωρίζουν και να συνειδητοποιούν τη πραγματικότητα καθώς και να ευαισθητοποιούνται για τα φλέγοντα θέματα της χώρας τους. 	<p>Κοινωνικά Φαινόμενα Κοινωνικές Εξελίξεις</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Παραλληλισμός των φαινομένων ή των εξελίξεων με απτά καθημερινά, ενδιαφέροντα θέματα και συζήτηση πάνω σε αυτά. ▪ Έκφραση συναισθημάτων για αυτά τα θέματα μέσα από τον Σύγχρονο Χορό. ▪ Έμπνευση και ερέθισμα για σύνθεση μικρής χορογραφίας μέσα στην τάξη.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ
Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΛΕΩΝΑΣ Δ.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ- ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ – ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΧΟΡΟΥ – ΣΩΜΑ – ΚΙΝΗΣΗ – ΕΚΦΡΑΣΗ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΛΕΩΝΑΣ Α.1.: ΣΩΜΑ – ΑΝΑΤΟΜΙΚΗ ΔΟΜΗ (7 ώρες)

<p style="text-align: center;">ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι ικανοί/ες:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν το ανθρώπινο σώμα σε βάθος και να συνειδητοποιούν την λειτουργικότητα του. ▪ Να γνωρίζουν την ονομασία – το σχήμα βασικών οστών και να εξερευνούν το μέγιστο εύρος των βασικών αρθρώσεων παθητικά, στοχεύοντας να το αναγνωρίσουν και να το αξιολογούν όταν θα κινηθούν ενεργητικά. 	<p style="text-align: center;">Ανθρώπινο Σώμα</p> <p style="text-align: center;">Οστά– Αρθρώσεις</p>	<p>Δραστηριότητες μέσα από τις Σωματοποιημένες πρακτικές (Somatics) ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΤΟΜΙΑ– BODY MIND CENTERING– CONTACT IMPROVISATION– IDEOKINESIS (Η ιδεοκίνηση αφορά στους τρόπους εξερεύνησης της εικόνας του ανθρώπινου σώματος μέσα από αυτοσχεδιασμούς κίνησης και άλλες τεχνικές)– VISUALIZATION–ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Μέσα από τη Βιωματική Ανατομία, γνωρίζουν τη σκελετική κατασκευή, κατανοούν την ελεύθερη κίνηση γύρω από τις αρθρώσεις και εξερευνούν τα ανατομικά μονοπάτια της κίνησης και των σωματικών διαδρομών.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν σε βάθος τον ρόλο και τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος αυτού μέσα στον ανθρώπινο οργανισμό. ▪ Να συνειδητοποιούν όλα τα μέλη του ανθρώπινου σώματος ως προς την ανατομική θέση τους και τη φυσική κινητική λειτουργία τους. ▪ Να γνωρίζουν τη βασική λειτουργία κάθε οργάνου. ▪ Να εστιάζουν στη διαδικασία αυτοπαρατήρησης και σωματικής αυτογνωσίας. ▪ Να εστιάζουν στον αρμονικό συντονισμό κίνησης του σώματος ως μέσο έκφρασης μηνυμάτων και συναισθημάτων. ▪ Να αναγνωρίζουν την έννοια της Ευθυγράμμισης του σώματος σε όλες τις θέσεις – κινήσεις. 	<p>Μυϊκό Σύστημα Νευρικό σύστημα</p> <p>Μέλη του σώματος Κεφάλι– Αυχέναις Στέρνο– Κορμός– Θώρακας Σπονδυλική Στήλη Λεκάνη Άκρα: Χέρια– Πόδια</p> <p>Όργανα του Σώματος</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Καθοδηγούνται μέσα από τις Release Techniques και συνειδητοποιούν τη μυϊκή οργάνωση του σώματος, καθώς κινούνται μέσα από μια βιωματική προσέγγιση «απελευθέρωσης» του σώματος από τις μυϊκές εντάσεις. ▪ Κινούνται σε ένα ελεύθερο αυτοσχεδιασμό και παροτρύνονται να εστιάζουν ανά τακτά χρονικά διαστήματα στην κίνηση κάποιου μέλους του σώματος ή και σε συνδυασμό δύο μελών. ▪ Μέσα από ελεύθερους αυτοσχεδιασμούς βασισμένους στην μέθοδο του Body Mind Centering εργάζονται ατομικά και με τη τεχνική του «visualization– εικονοποίησης» κατευθύνουν το μυαλό τους σε περιοχές οργάνων. Ξεκινούν, αυτοσχεδιάζοντας, να κινούνται απ’ αυτές και να εξερευνούν ιδιαίτερες ποιότητες κίνησης. ▪ Ελεύθεροι Αυτοσχεδιασμοί με στόχο την εξερεύνηση της κίνησης όλων των μελών του σώματος και των μεταφορών βάρους– μετακινήσεων σε όλον τον χώρο. ▪ Μαθήματα – Αυτοσχεδιασμοί που βασίζονται πάνω στις «9 Γραμμές Κίνησης» σύμφωνα με τις αρχές της πρακτικής Ideokinesis/Ιδεοκίνησης.
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν πότε και πώς το σώμα τους ή μέλος αυτού ενδίδει ή αντιστέκεται στην δύναμη της βαρύτητας. 	<p align="center">ΒΑΡΥΤΗΤΑ</p> <p align="center">Βάρος του Σώματος– Κέντρο Βάρους του Σώματος</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοαγεδιάζουν μέσα από ελεύθερες κινητικές διαδρομές, εντός και εκτός άξονα ισορροπίας και συνειδητοποιούν τη σχέση κέντρου βάρους με τα υπόλοιπα μέλη του σώματος.
--	---	--

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α2.: ΣΩΜΑ– ΚΙΝΗΣΗ– ΕΚΦΡΑΣΗ– ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ (15 ώρες)

<p align="center">ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ</p> <p align="center">ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p align="center">ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p align="center">ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν και να συνειδητοποιούν σε βάθος τον τρόπο εκτέλεσης της κάθε μίας από τις βασικές κινήσεις. ▪ Να γνωρίζουν την ανατομική θέση όλων των μελών του σώματος σε κάθε βασική θέση και να διακρίνουν τον διαφορετικό τρόπο που δύνανται να επεξεργαστούν την κίνηση μέσα από μια παράλληλη ή endehors θέση. ▪ Να κινούνται με καθαρές αφητηρίες 	<p><u>ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ:</u> Κάμψη– Έκταση Βήμα– Τρέξιμο Περιστροφή– Στρέψη Στροφή Πήδημα– Αναπήδηση</p> <p><u>ΒΑΣΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΣΩΜΑΤΟΣ</u> Όρθια Θέση με παράλληλα πόδια– Αναγκαστική Θέση– Θέση στο πάτωμα– Θέση «Αστερίας»</p> <p>Παράλληλη και En dehors Θέση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εξερευνούν συνειδητά μέσα από κινητικούς αυτοσχεδιασμούς όλες τις κινήσεις αυτές σε διάφορα επίπεδα και θέσεις του σώματος και παραλλαγές αυτών των κινήσεων. ▪ Αίσθηση της όρθιας θέσης του σώματος, της καθιστής και της ξαπλωμένης θέσης (στο πάτωμα). <ul style="list-style-type: none"> ▪ Εστιάζουν την προσοχή τους για να έχουν το σώμα τους σωστά στην σποριαδήποτε βασική θέση από την οποία η δοσμένη κινητική άσκηση ή ο δοσμένος κινητικός συνδυασμός ξεκινάει. ▪ Δοσμένες πιο σύνθετες Κινητικές Φράσεις με

<p>στο πάτωμα, καθιστοί, όρθιοι, κινούμενοι στατικά ή μετακινούμενοι και να ελέγχουν το σώμα τους σε κάθε κίνηση απομόνωσης μέλους και οποιασδήποτε διαδοχικής κίνησης.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τον τρόπο εκτέλεσης κάθε κίνησης για να εξελίσσουν τη τεχνική τους. ▪ Να εστιάζουν στη σωστή κινητική διαδρομή της κάθε κίνησης όταν την εκτελούν μέσα σε δοσμένες κινητικές ασκήσεις ή μεγάλες κινητικές φράσεις. 	<p style="text-align: center;">Αφετηρία Κίνησης Απομόνωση- Isolation Διαδοχική Κίνηση</p> <p><u>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΙΟΥ</u> Κάμψη- Κύλιση- Arch- Πτώση <u>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΚΟΡΜΟΥ</u> Κυλισματα κορμού- Ξεδίπλωμα Ripple- Κάμψη- Spiral- Twist</p>	<p>διάφορα είδη διαδοχικών κινήσεων, συνεχών εναλλαγών αφετηρίας κίνησης με όλα τα μέλη τους και κινήσεις απομόνωσης μελών.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Πιο σύνθετες Κινητικές Ασκήσεις στο πάτωμα, σε καθιστή θέση και σε όρθια θέση με κινήσεις του κεφαλιού και του κορμού που δύνανται να συνδυαστούν ομοιόμορφα με οποιαδήποτε άλλη κίνηση. ▪ Κινητικές Ασκήσεις- Κινητικές Φράσεις που περιλαμβάνουν πιο σύνθετες κινήσεις των χεριών ή των ποδιών σε συνδυασμό με άλλες κινήσεις.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να έχουν τον έλεγχο σε όλες τις κινήσεις των χεριών. ▪ Να κινούνται με στόχο τον καλό συντονισμό όλων των κινήσεων των ποδιών με τις κινήσεις των χεριών ή του κορμού με τις κινήσεις των χεριών ή του κορμού με τις κινήσεις των ποδιών. ▪ Να εκτελούν πτώσεις και επαναφορές του κορμού, άλλων μελών του σώματος και να συνειδητοποιούν την αφετηρία κάθε πτώσης και τον τρόπο 	<p style="text-align: center;"><u>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΧΕΡΙΩΝ</u> Λύγισμα- Τέντωμα- Απαγωγή- Προσαγωγή- Λύσιμα- Πτώση- Στρέψη</p> <p><u>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΟΔΙΩΝ</u> Λύγισμα- Τέντωμα- Απαγωγή- Προσαγωγή Pliés- Bat. Tendus- Bat. Jetés- Passés- Ronds de Jambes- Fondues - Développés - Grand Battements- Langes- Λύσιμα- Πτώση- Στρέψη</p> <p><u>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΔΙΑΙΟΥΝ</u> ή ΑΝΤΙΣΤΕΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κινητικές Ασκήσεις που εκτελούνται και σε επόμενο μάθημα και επαναλαμβάνονται ίδιες, οι οποίες αποσκοπούν στον έλεγχο και στην αρμονική διαδοχική σύνδεση της κίνησης ποδιών και χεριών, κορμού και χεριών, κορμού και ποδιών. ▪ Πιο σύνθετες Κινητικές Ασκήσεις με συνδυασμό δύο ή περισσότερων κινήσεων. ▪ Επανάληψη Κινητικών Φράσεων από προηγούμενα μαθήματα με διάφορες παραλλαγές

<p>επαναφοράς στον κατακόρυφο άξονα με πιο ξεκάθαρο τρόπο.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τον μονομερή και τον διμερή παλμό ενός μέλους του σώματος, την έννοια του swing και να αναγνωρίζουν πότε και πώς υπάρχει μυϊκή ένταση, σε ποιο μέλος του σώματος και πώς αυτή η μυϊκή ένταση λύνεται και μέχρι πιο στάδιο. ▪ Να συνειδητοποιούν τι συμβαίνει στο σώμα τους κατά τη διάρκεια της αιώρησης ενός μέλους του σώματος ή και όλου του σώματος και να δίνουν προσοχή/ έμφαση στην σύνδεση με την επόμενη κίνηση. 	<p>ΒΑΡΥΤΗΤΑ</p> <p>Πτώσεις– Επαναφορές</p> <p>Παλμική Κίνηση– Παλμός– Ταλάντωση–</p> <p>Swing</p> <p>Λύσιμο Κορμού– Χεριών– Ποδιών– Σώματος</p>	<p>στον τρόπο σύνδεσης της μίας κίνησης με την άλλη.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοσχεδιασμοί που μπορούν οι μαθητές/τριες να επεξεργαστούν και μόνι τους όλες τι κινήσεις που συνδέονται με την έννοια της βαρύτητας.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν την κίνηση στην οποία ένα μέρος του σώματος μένει σταθερό και τα υπόλοιπα στρέφονται σε αντίθεση με την κίνηση της στρέψης ενός μέλους του σώματος στην άρθρωση της βάσης του, γύρω από τον άξονα του. ▪ Να αντιλαμβάνονται την περιστροφή της σπονδυλικής στήλης γύρω από τον άξονά της, ενώ σε μέρος του σώματος ασκείται αντίθετη δύναμη. ▪ Να εκτελούν την οδηγημένη αυτή κίνηση που γίνεται μόνο μέχρι τους θωρακικούς σπονδύλους «Cυrne» και να 	<p>Αιώρηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοσχεδιάζουν ελεύθερα στον χώρο όλοι μαζί επiléγοντας θέσεις του σώματος από τις οποίες με αφετηρία κίνησης ένα οποιοδήποτε μέλος του σώματος φεύγουν εκτός άξονα ισορροπίας αιωρούνται– πέφτουν και συνεχίζουν να κινούνται ελεύθερα. ▪ Πιο σύνθετες Κινητικές Φράσεις που συνδυάζουν αιωρήσεις και δύο ή περισσότερες κινήσεις άλλης κατηγορίας. ▪ Εκμάθηση Κινητικών Φράσεων που συνδυάζουν κινήσεις από την κατηγορία κινήσεων συστροφής– στρέψης και δύο ή περισσότερες κινήσεις από άλλη κατηγορία. ▪ Πιο σύνθετες Κινητικές Φράσεις στο πάτωμα και σε καθιστή θέση που θα βοηθούν στην

<p>αντιλαμβάνονται τη δυναμική της κίνησης που σχετίζεται άμεσα με την αναπνοή «Contraction– Release».</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τη θέση και το σχήμα του σώματος τους καθώς εκτελούν μεταφορές βάρους από ένα μέλος του σώματος σε ένα άλλο ή σε περισσότερα και να αρχίζουν να συνειδητοποιούν τους μηχανιστικούς τρόπους μικρών στηρίξεων του σώματος σε διάφορα μέλη τους. ▪ Να συνειδητοποιούν τις στιγμές ακινησίας και να περνούν με περισσότερη ευκολία και με συνεχή ροή από την ακινησία σε κίνηση και αντίθετα. ▪ Να αντιλαμβάνονται τις μικρές κινήσεις μέσα στο σώμα τους στον προσωπικό τους χώρο. ▪ Να συνειδητοποιούν ότι το σώμα μπορεί να διατηρεί ισορροπία έναντι της βαρύτητας ακόμα και με την ελάχιστη δοπάνη ενέργειας εφόσον επιδρούν επάνω του δυνάμεις αντίθετες προς 	<p style="text-align: center;"><u>Κινήσεις Στρέψης</u> Συστροφική– Twist Στρέψη– Tortion Spiral</p>	<p>εξερεύνηση και την συνειδητοποίηση των δύο αυτών κινήσεων σε διάφορους συνδυασμούς που θα εμπεριέχουν και άλλες κινήσεις από άλλη κατηγορία.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Κινητικές Ασκήσεις και Κινητικές Φράσεις που αποσκοπούν στην κατανόηση των μικρών ή μεγάλων μεταφορών βάρους με διάφορες παραλλαγές και σε συνδυασμό με μικρές στηρίξεις–κυλίσματα– πτώσεις και άλλες κινήσεις. ▪ Τρόποι εξερεύνησης σχέσεων κίνησης– ακινησίας μέσα από ελεύθερους αυτοσχεδιασμούς ή κατευθυνόμενους. ▪ Εκτέλεση κινητικών φράσεων που συνδυάζουν κίνηση και ακινησία. ▪ Οδηγημένοι αυτοσχεδιασμοί με εικόνες από τον/τη δάσκαλο/α για την κατανόηση όλων των μικροκινήσεων που συμβαίνουν αέναα μέσα στο σώμα μας, είτε βρισκόμαστε σε κινητική κατάσταση ή είτε όχι. ▪ Ελεύθεροι αυτοσχεδιασμοί που παροτρύνουν τους/τις μαθητές/τριες να εξερευνούν θέσεις για να εξασκήσουν την αίσθηση της ισορροπίας και να συνεχίζουν να κινούνται επιλέγοντας από μόνοι τους την επόμενη κίνηση.
	<p style="text-align: center;">Curve Contraction– Release</p>	

<p>αυτήν του βάρους.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν και να εξοικειώνονται με την έννοια της αντίθεσης (opposition) για τη βελτίωση της τεχνικής τους και της χορευτικής ερμηνείας. 	<p>Μεταφορές βάρους του σώματος</p> <p>Στηρίξεις σε μέλη του σώματος</p> <p>Κίνηση – Ακνησία</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτέλεση πιο σύνθετων Κινητικών Φράσεων που εξυπηρετούν στην κατανόηση και στη διερεύνηση της έννοιας των αντίθετων δυνάμεων. ▪ Επανάληψη Κινητικών Φράσεων από προηγούμενα μαθήματα με μικρές παραλλαγές.
<p>Μικρός Χορός μέσα στο σώμα</p>		

	<p>Αίσθηση ισορροπίας του σώματος</p>	<p>Αντίθετες Δυνάμεις</p>
--	---------------------------------------	---------------------------

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α3.: ΣΩΜΑ- ΚΙΝΗΣΗ- ΕΚΦΡΑΣΗ- ΧΩΡΟΣ (10 ώρες)

<p style="text-align: center;">ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ</p> <p style="text-align: center;">ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν και να αναγνωρίζουν τον άξονα ή τους άξονες μέσα από τους οποίους κάθε κίνηση ορίζεται ως προς αυτούς. ▪ Να συνειδητοποιούν βαθύτερα την εναλλαγή των αξόνων σε ένα σύνολο κινήσεων. ▪ Να συνειδητοποιούν την έννοια του προσωπικού χώρου και να αναγνωρίζουν το σχήμα και το μέγεθος του σχήματος του σώματος όταν αυτό κινείται μέσα στον προσωπικό χώρο του. ▪ Να συνειδητοποιούν την κατεύθυνση του σώματος στην ολότητα του όταν αυτό κινείται μέσα στον προσωπικό χώρο σε σχέση με την κατεύθυνση που μπορεί να έχουν τα υπόλοιπα μέλη του σώματος. ▪ Να έχουν την αίσθηση όλων των πιθανών σχημάτων της κίνησης του σώματος που δημιουργούνται από κάθε κίνηση ή σύνολο κινήσεων. ▪ Να εκτελούν κινήσεις που το μέγεθος της μιας κίνησης διαφέρει από το μέγεθος 	<p style="text-align: center;">ΣΩΜΑ ΑΞΟΝΕΣ</p> <p style="text-align: center;">Οριζόντιος- Κάθετος- Οβελιαίος</p> <p style="text-align: center;">ΕΠΙΠΕΔΑ ΠΟΥ ΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ</p> <p style="text-align: center;">Οριζόντιο- Μετωπιαίο- Οβελιαίο</p> <p style="text-align: center;">ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ</p> <p style="text-align: center;">Σχήμα</p> <p style="text-align: center;">Μέγεθος (Μικρό- Μεγάλο)</p> <p style="text-align: center;">Κατευθύνσεις</p> <p style="text-align: center;">(Μπροστά- Πλάι- Πίσω- Πάνω - Κάτω- Δεξιά- Αριστερά κλπ.)</p> <p style="text-align: center;">ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΧΩΡΟ</p> <p style="text-align: center;">Σχήμα της κίνησης</p> <p style="text-align: center;">Μέγεθος της κίνησης</p> <p style="text-align: center;">Κατεύθυνση Κίνησης</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκτέλεση Κινητικών Ασκήσεων- Φράσεων που εστιάζουν στην χρήση των τριών αξόνων και στον συνδυασμό εναλλαγών κίνησης και μετακίνησης σε όλα τα επίπεδα. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ελεύθεροι ή οδηγημένοι Αυτοσχεδιασμοί σε μονάδες και σε ζευγάρια. ▪ Ορίζουν με σαφήνεια τα όρια του προσωπικού τους χώρου/«kinosphere» θέτοντας όλα τα μέλη του σώματος τους σε πλήρη έκταση και εκτελούν σχήματα απλά ή σύνθετα με συνεχείς εναλλαγές ως προς το μέγεθος. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Μέσα από αυτοσχεδιασμούς ελεύθερους ανακαλύπτουν και προσδιορίζουν συνειδητά σχέσεις κατευθύνσεων με το σώμα τους και παρατηρούν πώς αισθάνονται όταν κινούνται μέσα στον προσωπικό χώρο. ▪ Εκτέλεση Κινητικών Φράσεων με κινήσεις που περιλαμβάνουν κάθε είδους σχήματα, παρατηρώντας πάντα το μέγεθος και την κατεύθυνση της κάθε κίνησης που κάνουν στον ατομικό χώρο. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Μέσα από αυτοσχεδιασμούς παρατηρούν τον

<p>μιας επόμενης κίνησης και να κινούνται ελεύθερα και με αυτοπεποίθηση στον προσωπικό χώρο με ποικιλία κατευθύνσεων.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να κατανοούν και να αντιλαμβάνονται τον περιβάλλοντα χώρο μέσα στον οποίο κινούνται μόνοι τους ή σε σχέση με άλλα άτομα μαζί. ▪ Να συνειδητοποιούν και να αισθάνονται τον χώρο που υπάρχει ανάμεσα στα άτομα που κινούνται μέσα στον κοινό χώρο. ▪ Να αντιλαμβάνονται τη σχέση μεταξύ Προσωπικού και Κοινού Χώρου και να αντιλαμβάνονται κιναισθητικά την ύπαρξη άλλων ατόμων που κινούνται ή μετακινούνται μέσα στον κοινό χώρο. ▪ Να συνειδητοποιούν και να αισθάνονται τον χώρο που υπάρχει ανάμεσα στα άτομα που κινούνται μέσα στον κοινό χώρο. ▪ Να παρατηρούν τη συνεχή μεταβολή-αλλαγή του σχήματος που έχει ένα σώμα όταν αυτό κινείται μέσα στον κοινό χώρο- μεταβολή-αλλαγή της συνεχή μεταβολή-αλλαγή του σχήματος που έχει ένα σώμα όταν αυτό κινείται μέσα στον κοινό χώρο ως προς το μέγεθος του. 	<p style="text-align: center;"><u>ΚΟΙΝΟΣ ΧΩΡΟΣ</u> Διαστάσεις</p> <p style="text-align: center;">Μέγεθος</p> <p style="text-align: center;">Επίπεδα</p> <p style="text-align: center;">Κατευθύνσεις</p>	<p>χώρο που υπάρχει ανάμεσα στα μέλη του σώματος καθώς κινούνται (Αρνητικός Χώρος).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ελεύθεροι Αυτοσχεδιασμοί προς εξερεύνηση του κοινού χώρου με ανοιχτά ή κλειστά μάτια σε μονάδες ή σε ζευγάρια. ▪ Εκμάθηση και εκτέλεση Κινητικών Φράσεων που στοχεύουν στην αίσθηση των διαστάσεων του χώρου, τα επίπεδα και τις κατευθύνσεις που μπορούν να κινηθούν μόνοι τους ή σε σχέση με τους άλλους. ▪ Ελεύθεροι αυτοσχεδιασμοί που εξυπηρετούν στην εξερεύνηση εναλλαγής στατικής κίνησης και μικρών ή μεγαλύτερων μετακινήσεων μέσα σε όλο τον χώρο με χρήση μεταβατικών βημάτων ή άλλων τρόπων μετακίνησης δικής τους επιλογής.
	<p style="text-align: center;"><u>ΤΟ ΣΩΜΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΟ ΧΩΡΟ</u></p> <p style="text-align: center;">Στατική Κίνηση</p> <p style="text-align: center;">Μετακίνηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Μετακινούνται ελεύθερα με ποικιλία από κινήσεις και δημιουργούν ποικίλα σχήματα μικρά ή μεγάλα, εστιάζοντας την προσοχή τους κάθε φορά στο που κατευθύνουν το σχήμα του σώματος τους μέσα στον κοινό χώρο. ▪ Αυτοσχεδιασμοί με ελεύθερη κίνηση μέσα στον κοινό χώρο και ανταλλαγή συναισθημάτων για

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αναλαμβάνονται την εναλλαγή της καμπύλης (του κύκλου) με την ευθεία ή την τεθλασμένη γραμμή που διαγράφονται από μία κίνηση ή ένα σύνολο κινήσεων με ένα ή περισσότερα μέλη του σώματος στον κοινό χώρο. ▪ Να συνειδητοποιούν τότε και πώς μεγαλώνει ή μικραίνει η κίνηση κάθε φορά σε σχέση με τις μετακινήσεις τους στον χώρο. ▪ Να κινούνται αρμονικά όλοι μαζί μέσα στον χώρο κοντά ή μακριά ο ένας από τον άλλο αλλάζοντας κατευθύνσεις με όλο το σώμα τους ή με ένα μέλος του σώματος. 	<p style="text-align: center;">Σχήμα</p> <p style="text-align: center;">Μέγεθος (Μικρό – Μεγάλο)</p> <p style="text-align: center;">Κατευθύνσεις</p> <p style="text-align: center;"><u>ΚΙΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ</u> <u>ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΟ ΧΩΡΟ</u></p> <p style="text-align: center;">Σχήμα της κίνησης</p>	<p>το πώς αισθάνονται όταν κινούνται μέσα στον κοινό χώρο μόνοι τους ή μαζί με άλλα άτομα.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοσχεδιάζουν χρησιμοποιώντας σαν αφητηρία κίνησης όλα τα μέλη του σώματος και διαγράφουν καμπύλες ή ευθείες ή άλλου είδους σχήματα με μικρές και μεγάλες μετακινήσεις σε όλο τον χώρο. ▪ Κινούνται ομαδικά, μετακινούνται και αλλάζουν κατευθύνσεις συνεχώς. Μέσω οπτικής επαφής με κάποιο άλλο άτομο μέσα στον χώρο επιδιώκουν να κινούνται προς την ίδια κατεύθυνση ή διαφορετική. ▪ Αυτοσχεδιασμοί που εξηγητούν στην βαθύτερη κατανόηση της μεταβολής του κοινού χώρου σε σχέση με τον αριθμό των ατόμων που κινούνται μέσα σε αυτόν.
---	--	--

	Μέγεθος της κίνησης	
	Κατευθύνσεις Κίνησης	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α4.: ΣΩΜΑ- ΚΙΝΗΣΗ- ΕΚΦΡΑΣΗ- ΧΡΟΝΟΣ- ΜΟΥΣΙΚΗ (6 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:		

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν τη λειτουργία της αναπνοής και να αντιλαμβάνονται τη σχέση της με κάθε κίνηση. ▪ Να συνειδητοποιούν την σχέση εισπνοής– εκπνοής και να εκτελούν κάθε κίνηση ή σύνολο κινήσεων με βάση αυτή τη σχέση. ▪ Να αναγνωρίζουν και να συνειδητοποιούν την έννοια της χρονικής διάρκειας με την οποία μπορεί να εκτελεστεί κάθε κίνηση. ▪ Να διαχωρίζουν τότε μια κίνηση εκτελείται αργά ή γρήγορα. ▪ Να εκτελούν με καθαρότητα κάθε κίνηση σε διαφορετική ταχύτητα. ▪ Να συνειδητοποιούν τις εναλλαγές του ρυθμού που δύνανται να υπάρχουν μέσα σε ένα σύνολο κινήσεων όταν εκτελούν μια κινητική φράση και να παρουσιάζουν την εκτέλεσή της με ακρίβεια στις ρυθμικές αξίες που αντιστοιχούν σε κάθε κίνηση. ▪ Να εκτελούν μια σειρά από κινητικές φράσεις που έχουν το ίδιο μουσικό μέτρο. ▪ Να συνειδητοποιούν τι μέτρο έχει η μουσική που χρησιμοποιείται για την εκτέλεση κάθε κινητικής άσκησης ή κινητικής φράσης. 	<p style="text-align: center;">Αναπνοή</p> <p style="text-align: center;">Εισπνοή– Εκπνοή</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ασκήσεις Αναπνοής μέσα από αυτοσχεδιασμούς ή μεμονωμένες εξειδικευμένες ασκήσεις. ▪ Αυτοσχεδιάζουν εστιάζοντας στην αίσθηση και την σχέση εισπνοής και εκπνοής– κίνησης. ▪ Διάφοροι οδηγημένοι και ελεύθεροι αυτοσχεδιασμοί για να περαματιστούν με κινήσεις κάθε κατηγορίας αλλάζοντας τη χρονική διάρκεια. ▪ Να δημιουργούν μια κινησιολογική φράση με δικές τους χρονικές διάρκειες για κάθε κίνηση. ▪ Ελεύθεροι αυτοσχεδιασμοί με κινήσεις όλων των ειδών και εναλλαγές ταχυτήτων ▪ Εκμάθηση κινητικών φράσεων ή κινητικών συνδυασμών με σταδιακή επιτάχυνση ή επιβράδυνση κάποιων κινητικών μοτίβων που εμπειρεύονται μέσα σε αυτές.
	<p style="text-align: center;">ΧΡΟΝΟΣ</p> <p style="text-align: center;">Χρονική Διάρκεια</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να δημιουργούν μια κινητική φράση συλλέγοντας κινητικό υλικό μέσα από ένα ελεύθερο αυτοσχεδιασμό και να την επεξεργάζονται ρυθμικά. ▪ Δημιουργούν μόνοι τους μια Κινητική Φράση μέσα από αυτοσχεδιασμό με δικό τους κινητικό υλικό σε μέτρο π.χ. 4/4. Στην συνέχεια συνεργάζονται σε ζευγάρια και δημιουργούν μια νέα κινητική φράση από το κινητικό υλικό των δύο φράσεων σε ίδιο ή διαφορετικό μέτρο.
	<p style="text-align: center;">TAXYTHTA</p> <p style="text-align: center;">Επιτάχυνση– Επιβράδυνση</p>	

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αντιλαμβάνονται την σχέση κινητικής φράσης και μελωδικής φράσης και να δημιουργούν μια κινητική φράση σε μια δοσμένη μελωδία. ▪ Να συνειδητοποιούν πιθανές σχέσεις παύσης της Μουσικής με την Κίνηση και παύσεις της Κίνησης με την Μουσική και να έχουν σαφή αίσθηση ατομικής κινητικής παύσης αλλά και παύσεις κίνησης από τους άλλους που κινούνται μαζί τους στον κοινό χώρο. 	<p>ΡΥΘΜΟΣ</p> <p>Ρυθμικές Αξίες</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Επεξεργάζονται και αναλύουν διάφορες μουσικές ως προς τις μελωδικές φράσεις που υπάρχουν και δημιουργούν κινητικές φράσεις, διαφορετική για κάθε μελωδία ή μια αρχική κινητική φράση με μικρές παραλλαγές για κάθε μελωδική. ▪ Ελεύθεροι ή κατευθυνόμενοι αυτοσχεδιασμοί που παρακινούν τους/τις μαθητές/τριες να εξερευνήσουν σχέσεις κίνησης και ακινησίας. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκμάθηση κινητικών φράσεων που περιλαμβάνουν παύσεις στην κίνηση και όχι στην μουσική. Κάθε παύση έχει διαφορετική χρονική διάρκεια κάθε φορά και η μουσική που συνοδεύει συνεχίζει πάντα να υπάρχει ή και το αντίστροφο.
	<p>ΜΟΥΣΙΚΗ</p> <p>Μέτρο της Μουσικής</p>	

	<p>Μελωδία</p>	
	<p>Παύση της Μουσικής– Κίνηση</p> <p>Παύση της Κίνησης– Μουσική</p> <p>Παύση της Μουσικής– Ακνησία</p>	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α5.: ΜΟΥΣΙΚΗ/ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΙΔΩΝ– ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ– ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΑΛΛΩΝ ΛΑΩΝ
(3 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
--	----------------------	-----------------------------------

<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αποκοτούν σαφή γνώση της πολλαπλής χρήσης της μουσικής σε σχέση με την κίνηση μέσα από το μάθημα του Σύγχρονου Χορού. ▪ Να εξερευνούν την κίνηση του σώματος με την χρήση διαφόρων ειδών μουσικής και να δημιουργούν κινητικά μοτίβα. ▪ Να συνειδητοποιούν σε βάθος πώς αλλάζει και αν αλλάζει η ποιότητα της κίνησης/ δυναμική, όταν αυτή εκτελείται με άλλο είδος μουσικής κάθε φορά. ▪ Να δημιουργούν μικρές χορογραφικές συνθέσεις με διάφορα είδη μουσικής (επιλογής τους ή όχι). 	<p>Σύγχρονος Χορός– Μουσική</p> <p>Μουσικές Διαφόρων Ειδών</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εναλλαγή μουσικής στα μαθήματα τεχνικής ή αυτοσχεδιασμού. ▪ Προτάσεις μουσικών από τους/τις μαθητές/τριες. ▪ Ελεύθεροι Αυτοσχεδιασμοί με διάφορες μουσικές. ▪ Δημιουργία κινητικών μοτίβων ή κινητικών φράσεων και επανάληψη αυτών με άλλη μουσική κάθε φορά. ▪ Παρατήρηση της πιθανής αλλαγής στην κάθε κίνηση/κινητικού μοτίβου ως προς την δυναμική της/του που ενυπάρχει μέσα σε μια κινητική φράση με την χρήση διαφορετικής μουσικής σε κάθε εκτέλεση της κινητικής φράσης. ▪ Δημιουργία μιας μικρής χορογραφικής σύνθεσης με μουσική επιλογής τους ή όχι και κριτική για την σχέση ύφους της μουσικής και ύφους της χορογραφίας. ▪ Να φέρνουν μουσικές στην τάξη, να τις ακούν όλοι/ες μαζί και να διηγούνται με λίγα λόγια αυτό που αισθάνονται όταν ακούν μια μουσική και στη συνέχεια, να αυτοσχεδιάζουν με προτεινόμενα θέματα ή εικόνες ή μια λέξη που γεννήθηκε ακούγοντας μια μουσική.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εξερευνούν τους μουσικούς ρυθμούς (ιδιους– διαφορετικούς) που ενυπάρχουν και εναλλάσσονται σε μουσικές συνθέσεις ελλήνων συνθετών ή συνθετών άλλων χωρών ή άλλων λαών και να εκφράζονται για την αίσθηση– την `εικόνα` που έχουν για κάθε μουσική που ακούν. 	<p>Μουσικές Ελλήνων Συνθετών</p> <p>Μουσικές Άλλων Λαών</p>	

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΙΟΝΑΣ Α6.: ΣΩΜΑ– ΚΙΝΗΣΗ– ΕΚΦΡΑΣΗ– ΕΝΕΡΓΕΙΑ (8 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να διακρίνουν την διαφορά μεταξύ Δυνητικής/ Εν δυνάμει και Κινητικής Ενέργειας και συνειδητοποιούν σε βάθος τις δύο αυτές βασικές υπάρχουσες μορφές ενέργειας στο ανθρώπινο σώμα καθώς κινούνται. ▪ Να συνειδητοποιούν πολυάριθμους τρόπους χρήσης της ενέργειας. ▪ Να αναγνωρίζουν με περισσότερη ευκολία τους τρόπους που το σώμα μπορεί να κινείται με ροή (flow) στο χώρο. ▪ Να συνδυάζουν και να αναδιατάσσουν κινητικά μοτίβα σε φράσεις με τις χαρακτηριστικές κινήσεις που σχετίζονται με την χρήση της ενέργειας και άλλου είδους κινήσεις. ▪ Να συνειδητοποιούν τρόπους να αντιιστείνονται αλλά και να ενδίδουν στην αέναη δύναμη της βαρύτητας. 	<p>Δυνητική Ενέργεια- Tension Κινητική Ενέργεια- Energy</p> <p>Χρήση της Ενέργειας Ροή της Ενέργειας</p> <p>ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Εντατική Κίνηση- Χαλαρή Κίνηση Οδηγημένη Κίνηση Ελαστική Κίνηση Απότομο Ξεδίπλωμα</p> <p>Βαρύτητα- Κίνηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Διερευνητικοί Αυτοσχεδιασμοί. ▪ Κινητικές Φράσεις που εμπεριέχουν τις δύο αυτές μορφές ενέργειας. ▪ Τρόποι Εξερεύνησης της χρήσης της Ενέργειας μέσα από Αυτοσχεδιασμούς ελεύθερους ή οδηγημένους- Μαθήματα Τεχνικής με Technique Limon- Release Techniques και μαθήματα με τις Σωματοποιημένες Πρακτικές (Somatics). ▪ Αυτοσχεδιασμοί με κινητικές οδηγίες για την κατανοήση των κινήσεων αυτών που η χρήση της ενέργειας είναι διαφορετική. ▪ Εκτέλεση ή Δημιουργία κινητικών φράσεων-κινητικών συνδυασμών με διαφορετικούς τρόπους χρήσης της ενέργειας. ▪ Ελεύθερος αυτοσχεδιασμός σε ζευγάρια, ανά τρεις ή μόνοι τους. ▪ Ανάλογοι κινητικοί συνδυασμοί με κινήσεις που ενδίδουν ή αντιιστείνονται στην βαρύτητα, π.χ. πτώση- επαναφορά, οδηγημένο κύλισμα κορμού.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α7.: ΔΥΝΑΜΙΚΗ: ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΙΝΗΣΗΣ – ΧΩΡΟΥ – ΧΡΟΝΟΥ – ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ/ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ (6 ώρες)

<p style="text-align: center;">ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ</p> <p style="text-align: center;">ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές/τριες να μπορούν:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τη σχέση των στοιχείων του χρόνου στη διαφοροποίηση της Δυναμικής. ▪ Να αναγνωρίζουν την αλλαγή της Δυναμικής μιας κινησιολογικής φράσης με αλλαγή χρήσης βάρους. ▪ Να συσχετίζουν τη Δυναμική με την αλλαγή της χρήσης του προσωπικού αλλά και του κοινού χώρου. ▪ Να αντιλαμβάνονται ότι μέσα στον ίδιο συνδυασμό μπορούν να υπάρχουν εναλλασσόμενες δυναμικές, να είναι το σώμα έτοιμο να αλλάξει ποιότητες από τη μια στιγμή στην άλλη. ▪ Να δημιουργούν ποικίλες κινητικές φράσεις και διαφόρων επιπέδων και πολυπλοκότητας κινητικούς συνδυασμούς. ▪ Να αξιολογούν τις γνώσεις και τις ικανότητες τους με συνείδηση, ακρίβεια, άνεση και να εξελίσσουν την δημιουργικότητα τους. 	<p style="text-align: center;">Κίνηση– Δυναμική «Χρόνος»</p> <p style="text-align: center;">Κίνηση– Δυναμική «Βαρύτητα»</p> <p style="text-align: center;">Κίνηση– Δυναμική «Χώρος»</p> <p style="text-align: center;">Κίνηση– Εναλλαγή Δυναμικής</p> <p style="text-align: center;">Κίνηση– Δυναμική «Δημιουργία»</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δοσμένες Κινητικές Φράσεις με μεγαλύτερο βαθμό δυσκολίας και επανάληψη αυτών σε διπλή ταχύτητα ή σε διπλή αργοπορία. ▪ Δοσμένες Κινητικές Φράσεις με κινήσεις που συνδέονται με την βαρύτητα και αντικατάσταση αυτών με άλλης κατηγορίας κινήσεων και το αντίστροφο. ▪ Δοσμένες Κινητικές Φράσεις στον προσώπικό χώρο και επανάληψη αυτών με την ίδια σειρά των κινήσεων στον κοινό χώρο και το αντίστροφο. ▪ Σύνθετοι Κινητικοί Συνδυασμοί όπου η χρήση της ενέργειας εναλλάσσεται συνεχώς από την μία κίνηση στην άλλη ή από ένα σύνολο κινήσεων σε ένα άλλο. ▪ Δημιουργία κινητικών φράσεων σε ζευγάρια. ▪ Εκμάθηση κινητικών συνδυασμών και επανάληψη αυτών με άλλες κινήσεις με στόχο να αλλάξει η Δυναμική των δοσμένων κινητικών συνδυασμών.

ΑΞΟΝΑΣ Β: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣΥΝΗ
ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Β1.: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ– ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ– ΟΡΟΛΟΓΙΑ (3 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν τις βασικές αρχές της κίνησης και να περιγράφουν με σιγουριά κινητικές φράσεις και κινητικούς συνδυασμούς χρησιμοποιώντας την ορολογία του Σύγχρονου Χορού. ▪ Να εξελίσσουν τις κινητικές τους δυνατότητες μέσα από την διαδικασία κατανόησης και ανάλυσης της κίνησης με τα Βασικά Στοιχεία Σύγχρονου Χορού. ▪ Να αποτυπώνουν τις θεωρητικές γνώσεις τους με σαφέστερο και καθαρότερο τρόπο. 	<p>Ανάλυση της κίνησης</p> <p>Ορολογία</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δημιουργία πιο σύνθετων κινητικών φράσεων ή συνδυασμών. Θεωρητική ανάλυση αυτών με λεκτική περιγραφή κίνηση προς κίνηση με τους αναγνωρισμένους όρους (ονομασίες) όλων των κινήσεων. ▪ Να μελετάνε βιβλία χορού για τις βασικές αρχές μορφολογίας της κίνησης και τις βασικές θεωρίες κίνησης. ▪ Τρόποι και μέθοδοι για την παρατήρηση και ανάλυση των ποιοτήτων κίνησης (Χώρος– Χρόνος – Ενέργεια).

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Β2.: ΙΣΤΟΡΙΑ ΧΟΡΟΥ (3 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να μάθουν βασικά στοιχεία από την απαρχή και την ιστορική εξέλιξη του Σύγχρονου Χορού. ▪ Να γνωρίζουν σημαντικές μορφές Δασκάλων, Χορευτών, Χορογράφων και την συμβολή τους στη διαμόρφωση και εξέλιξη του Σύγχρονου Χορού (νέες μέθοδοι, νέα στοιχεία στην Χορογραφία κ.ά.). ▪ Να γνωρίζουν κάποια χαρακτηριστικά στοιχεία της κάθε τεχνικής του Σύγχρονου Χορού εγκυκλοπαιδικά. 	<p>Στοιχεία της ιστορικής εξέλιξης του Σύγχρονου Χορού. Απαρχή και εξέλιξη του Σύγχρονου Χορού.</p> <p>D. Humphrey, I. Duncan, J. Limon, M. Graham, M. Cunningham, R. Laban, Pina Bausch, M. Béjart, D. Shawn, L. Horton, P. Taylor κ.ά.</p> <p>Χορογράφοι Τεχνικές Σύγχρονου Χορού</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Powerpoint, ▪ Slideshow, ▪ Αναπαράσταση ιστορικής εξέλιξης του Σύγχρονου Χορού, βιωματική διδασκαλία και κατανόηση των αρχών κάθε τεχνικής κ.ά. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Σεμινάρια με καταξιωμένους Έλληνες και ξένους χορευτές και χορογράφους.

ΑΞΟΝΑΣ Γ: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ- ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ- ΚΡΙΤΙΚΗ- ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ- ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ/ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Γ.1.: ΚΩΔΙΚΕΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ (2 ώρες)

<p style="text-align: center;">ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ</p> <p style="text-align: center;">ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να κατανοούν τους τρόπους λειτουργίας του μαθήματος. ▪ Να ανταποκρίνονται στους κανόνες δεοντολογίας της ομάδας, όπως ο σεβασμός, η ευγένεια, η πειθαρχία και να τους εφαρμόζουν σε κάθε διαδικασία μαθήματος. ▪ Να αποδέχονται την διαφορετικότητα και να ενθαρρύνει ο ένας τον άλλο στην συνεργασία με όλους. 	<p style="text-align: center;">Κανόνες Λειτουργίας Μαθήματος</p> <p style="text-align: center;">Κώδικες Συμπεριφοράς</p> <p style="text-align: center;">Κώδικες Δεοντολογίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κινητικές Ασκήσεις εμπιστοσύνης-ομαδικότητας- συνεργασίας- αλληλεγγύης- αποδοχής των άλλων. ▪ Συμμετοχή σε κοινές δράσεις εντός και εκτός σχολείου έχοντας σαν στόχο να συνεργαστούν και με άτομα που δεν γνωρίζουν. ▪ Ομαδικές δραστηριότητες για την επίλυση προβλημάτων και δυσάρεστων καταστάσεων μέσα στην τάξη που μπορεί να υπάρξουν κατά την διάρκεια του μαθήματος ή στην αρχή του μαθήματος.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Γ2.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ- ΕΚΦΡΑΣΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ (3 ώρες)

<p style="text-align: center;">ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ</p> <p style="text-align: center;">ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p style="text-align: center;">ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοσχεδιασμοί και συζήτηση μέσα στην

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνειδητοποιούν τα συναισθήματά τους, να τα ελέγχουν και να τα εκφράζουν ελεύθερα. 	Έκφραση Συναισθημάτων	<p>τάξη, σε κύκλο, για το πώς αισθάνθηκαν κατά την διάρκεια του αυτοσχεδιασμού, τι ένοιωσαν, τι δεν κατάλαβαν, ποιό περιεχόμενο του αυτοσχεδιασμού τους φάνηκε περίπλοκο ή όχι.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Συζήτηση στο τέλος κάθε μαθήματος. ▪ Γραπτή μικρή παράγραφος για αυτό που αποκόμισαν από το μάθημα.
---	-----------------------	--

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Γ3.: ΚΡΙΤΙΚΗ ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΩΝ – ΧΟΡΟΓΡΑΦΩΝ (3 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ</p> <p>ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να παρακολουθούν παραστάσεις χορού, θεάτρου, performances, videodanse, διαλέξεις κ.ά. ▪ Να αναλύουν τις δομές τους, τα επιμέρους στοιχεία τους (νοημάτων-συμβολισμών κ.ά.), να κάνουν κριτική και να συζητούν σε ομάδες. ▪ Να συζητούν και να κάνουν κριτική για τις χορογραφίες που δημιουργούν και να μπορούν να τις αξιολογήσουν. 	<p>Παραστάσεις χορού, θεάτρου, διαλέξεις, performances, videodanse κ.ά.</p> <p>Λεπτομέρειες και άλλα στοιχεία προς επεξεργασία και ανάλυση.</p> <p>Κριτική και αξιολόγηση χορογραφιών προς βελτίωση του ίδιου του μαθητή.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εκπαιδευτικές εκδρομές ή ανεξάρτητες επισκέψεις προς παρακολούθηση παραστάσεων κ.ά., καθώς και αποτύπωση των παραστάσεων αυτών με δικό του τρόπο και δική του ερμηνεία. ▪ Συζήτηση μετά από τη παρακολούθηση ή τη συμμετοχή σε παραστάσεις κ.ά. ▪ Συζήτηση και άσκηση κριτικής μετά από τη παρακολούθηση ή τη συμμετοχή σε χορογραφία.

ΑΞΟΝΑΣ Δ: ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ1.: Φυσική – Έντεχνη Κίνηση (3 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p> <p>Οι μαθητές/τριες να είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να αναγνωρίζουν με σιγουριά την φυσική κίνηση ως μια μορφή κίνησης, να διακρίνουν τον ρυθμό– την ποιότητα σε καθημερινές κινήσεις ή άλλου είδους κινήσεις και να συνειδητοποιούν την διασύνδεσή της με την έντεχνη κίνηση. ▪ Να μπορούν να εντάσσουν συνειδητά την κάθε φυσική κίνηση ή άλλο είδος κίνησης μέσα σε ένα κινητικό συνδυασμό Σύγχρονου Χορού. ▪ Να εκφράζονται δημιουργικά και να συνεργάζονται. 	<p>Φυσική– Έντεχνη Κίνηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Αυτοσχεδιασμοί με καθημερινές κινήσεις. ▪ Τρόποι εξερεύνησης της κίνησης με κινητικά παιδικά παιχνίδια, π.χ. κουτσό, τυφλόμυγα με χρήση αντικειμένων μέσα από ελεύθερους αυτοσχεδιασμούς. ▪ Δημιουργία κινητικών μοτίβων ή κινητικών φράσεων με καθημερινές κινήσεις/ Gestures και ατομική ή συλλογική επεξεργασία αυτών.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΙΟΝΑΣ ΔΣ.: ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ– ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΧΟΡΟΙ (3 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p> <p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εξερευνούν και να συνειδητοποιούν ποικιλοτρόπως την κίνηση του ανθρώπινου σώματος, 	<p>Βήματα Κλασικού Χορού Βήματα Παραδοσιακών Χορών Είδη Κοινωνικών Χορών:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Γνωριμία και εκμάθηση χαρακτηριστικών στοιχείων, βημάτων κλασικού χορού, ελληνικών παραδοσιακών χορών, ευρωπαϊκών χορών κ.ά.

<p>συνδέοντάς την με βήματα διάφορων χορών.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να συνευθετοποιήσουν τα σχήματα του ελληνικού παραδοσιακού χορού με απώτερο σκοπό τον εμπλουτισμό της χορογραφικής έρευνας στο χώρο της αρχαίας δραματοποιίας. 	<p>Βάλς, Tango Άλλα είδη χορού: Hip-hop κλπ.</p> <p>Γνωριμία με τα χαρακτηριστικά των ελληνικών παραδοσιακών χορών, μελέτη του ιστορικού, γεωγραφικού, λαογραφικού πλαισίου ανάπτυξής τους, σύνδεσή τους με το δημοτικό τραγούδι και τα ελληνικά παραδοσιακά όργανα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ενσωμάτωση στοιχείων ελληνικών χορών και αξιοποίησή τους σε αυτοσχεδιασμούς και χορογραφίες.
--	---	--

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ3.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ (ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ – ΓΛΥΠΤΙΚΗ) (3 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p> <p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να μπορούν να διακρίνουν σε ζωγραφικούς πίνακες στοιχεία - κινητικά ή θεματικά- και να μπορούν να συνθέσουν ένα κινητικό συνδυασμό ή μια μικρή χορογραφία από τα στοιχεία αυτά. 	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p> <p>Ζωγραφικοί Πίνακες Γλυπτά Έργα Σχέδια με μολύβι ή άλλο υλικό</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Επίσκεψη σε μουσεία τέχνης και γκαλερί. Με αφορμή την εκπαιδευτική επίσκεψη, ανάθεση εργασιών με θέμα την σύνθεση κινητικών στοιχείων με τους πίνακες ή τα γλυπτά και κατ' επέκταση, την δημιουργία κάποιας μικρής χορογραφίας.
---	--	--

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ4.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΘΕΑΤΡΟ (2 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εξερευνά και να συνειδητοποιεί ποικιλοτρόπως την κίνηση του ανθρώπινου σώματος, παρακολουθώντας θεατρικές παραστάσεις. 	<p>Θεατρική Κίνηση Κίνηση σε ένα θεατρικό έργο</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Παρακολούθηση θεατρικών παραστάσεων. Εξερεύνηση της κίνησης μέσα σε μια θεατρική παράσταση.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ5.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ (2 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να εξερευνά και να συνειδητοποιεί ποικιλοτρόπως την κίνηση του ανθρώπινου σώματος, παρακολουθώντας κινηματογραφικές ταινίες. 	<p>Κινηματογραφικές Ταινίες</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Παρακολούθηση κινηματογραφικών ταινιών με θέμα τον χορό. ▪ Παρακολούθηση κινηματογραφικών ταινιών με κινούμενα σχέδια.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ6.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ – ΠΟΙΗΣΗ (2 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να κατανοούν έννοιες και νοήματα λογοτεχνικών και ποιητικών έργων και να μπορούν να τα μεταφέρουν σε μια χορευτική ερμηνεία/ απόδοση. 	<p>Έργα κορυφαίων Ελλήνων και ξένων λογοτεχνών και ποιητών εκ των οποίων μπορούν οι μαθητές να αντλήσουν υλικό και ιδέες για χορευτική/εκφραστική απόδοση του συγκεκριμένου έργου.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Απλοποίηση των κεντρικών νοημάτων και επεξήγησή τους και σταδιακή προσπάθεια απόδοσης παραδειγμάτων χορευτικής αποτύπωσης αυτών.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ7.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ – ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ (2 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να γνωρίζουν βασικούς φιλοσόφους και να αφογγκράζονται ή όχι τις απόψεις τους καθώς και να αντλούν απ' αυτούς το ερέθισμα ή το υλικό που θα τους βοηθήσει να αντιληφθούν βαθύτερα την τέχνη του χορού. 	<p>Σύγχρονοι φιλόσοφοι όπως Αριστοτέλης, Πλάτων, Καρτέσιος, Κομφούκιος, Ουμπέρτο Έκο, Αλμπέρ Καμύ κ.ά.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Εργασίες που να συνδέουν τις αντιλήψεις των σύγχρονων φιλοσόφων με τον χορό και την κίνηση.

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ8.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ- ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ- VIDEO (4 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να παρατηρούν και να συνειδητοποιούν στοιχεία από παραστάσεις χορού και video και να μπορούν εν συνέχεια να επεξεργαστούν στοιχεία από αυτά και να τα εξελίξουν. 	<p>Παραστάσεις Χορού Video</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Παρακολούθηση παραστάσεων χορού και οπτικο-ακουστικού υλικού γενικότερα (video).

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ9.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΣΥΝΘΕΣΗ– ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΑ (8 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να βελτιώσουν τη χορευτικότητα τους, τον συντονισμό και τη σωματική συνειδητότητα τους μέσα από δημιουργήματα και χορευτικές συνθέσεις. ▪ Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα, να επεξεργάζονται και να αξιοποιούν 	<p>Χορογραφία. Σύνθεση.</p> <p>Βασικές αρχές μεθόδων δομής Χορογραφίας. Συνδυασμός</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ερεθίσματα μέσα από αυτοσχεδιασμούς ή από συγκεκριμένες οδηγίες με σκοπό τη σύνθεση χορογραφίας με χαρακτηριστικό το προσωπικό ύφος. ▪ Μέσα από αυτοσχεδιασμό, να δίνονται οδηγίες από το δάσκαλο για δημιουργία

<p>όλες τις γνώσεις και τις ικανότητές τους.</p>	<p>από παραστάσεις/ video ομάδων ή των σχολικών παραστάσεων στις οποίες χόρεψαν οι ίδιοι οι μαθητές, συγκέντρωση όλων αυτών των εμπειριών και τελική σύνθεση με το προσωπικό ύφος του μαθητή.</p>	<p>κάποιου μικρού συνδυασμού, ενθαρρύνοντας τη δημιουργικότητα, την προσωπική πρωτοβουλία, την ελεύθερη προσωπική έκφραση.</p>
--	---	--

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ10.: ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΧΟΡΟΣ– ΚΟΙΝΩΝΙΑ (2 ώρες)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές να είναι ικανοί/ες :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Να ενημερώνονται για τα γεγονότα της καθημερινότητας. ▪ Να ενημερώνονται για γεγονότα ή άλλες δραστηριότητες που συμβαίνουν μέσα στο σχολείο. ▪ Να γνωρίζουν και να συνειδητοποιούν τη πραγματικότητα καθώς και να ευαισθητοποιούνται για τα φλέγοντα θέματα της χώρας τους. 	<p>Κοινωνικά Φαινόμενα</p> <p>Κοινωνικές Εξελίξεις</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Παραλληλισμός των φαινομένων ή των εξελίξεων με απτά καθημερινά, ενδιαφέροντα θέματα και συζήτηση πάνω σε αυτά. ▪ Έκφραση συναισθημάτων για αυτά τα θέματα μέσα από τον Σύγχρονο Χορό. ▪ Έμπνευση και ερέθισμα για σύνθεση μικρής χορογραφίας μέσα στην τάξη.

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΧΟΡΟΣ
Α΄, Β΄, Γ΄ Τάξεις ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι σύγχρονες κοινωνικές, οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις και αλλαγές τόσο στη διεθνή όσο και στην ελληνική πραγματικότητα έχουν επηρεάσει και έχουν αναδείξει την ανάγκη για μία σειρά αλλαγών και στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Ο παραδοσιακός χορός, αποτελεί αυτοτελές αντικείμενο σπουδών στα προγράμματα των Καλλιτεχνικών Σχολείων ενταγμένος στο γενικό πλαίσιο της καλλιτεχνικής παιδείας και ειδικότερα της Κατεύθυνσης του Χορού. Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών του Παραδοσιακού χορού για τα Καλλιτεχνικά Γυμνάσια έχει συνταχθεί για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της σύγχρονης αγωγής. Είναι βασισμένο στις σύγχρονες παιδαγωγικές αντιλήψεις και στοχεύει στη δημιουργία μιας νέας γενιάς με θετική στάση απέναντι στον παραδοσιακό χορό και σε θέματα αισθητικής αγωγής. Στόχος του είναι να βοηθήσει τους μαθητές να αναπτύξουν τις κινητικές, γνωστικές, αντιληπτικές, συναισθηματικές, και κοινωνικές τους δεξιότητες. Το πρόγραμμα αυτό συνάδει με τις σύγχρονες δημιουργικές μεθόδους διδασκαλίας και έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να βοηθήσει στην προσωπική ανάπτυξη του κάθε μαθητή, τη διατήρηση των σχέσεων του, την ανάπτυξη της κριτικής του σκέψης και της δημιουργικής του ικανότητας, τη δυνατότητα αξιοποίησης των εκφραστικών τους δυνατοτήτων, και της διάθεσης για αγωνιστικότητα και κοινωνικοποίηση.

Πιο συγκεκριμένα, στα νέα Προγράμματα Σπουδών το μάθημα του Παραδοσιακού Χορού, αντιμετωπίζεται ως ένα πολυδιάστατο γνωστικό αντικείμενο, που συμβάλλει καθοριστικά στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη του παιδιού, εκπαιδύοντας το με ένα τρόπο που συνδυάζει τα αισθήματα και τα συναισθήματα με τη λογική και τις πρακτικές κινητικές δεξιότητες, πολύ σημαντικό για τη μαθητική ζωή των νέων αλλά και για τη μετέπειτα λειτουργία τους στην κοινωνία, πέραν του σχολικού περιβάλλοντος. Μέσα από την εμπειρία της σχολικής ζωής τα παιδιά πρέπει να επωφεληθούν διαχρονικά σε όλους τους τομείς της ανθρωπίνης τους δραστηριότητας.

Η ανάπτυξη του νέου Προγράμματος Σπουδών ακολουθεί τις γενικές αρχές των ΑΠΣ και ΔΕΠΠΣ του Γυμνασίου και δίνει στον εκπαιδευτικό βασικές κατευθυντήριες οδηγίες για την οργάνωση του μαθήματος. Συγχρόνως όμως του δίνει ένα βαθμό ελευθερίας στον τρόπο που θα οργανώσει την ύλη του. Ο εκπαιδευτικός οφείλει από την αρχή του χρόνου να κάνει τον προγραμματισμό του και να αποφασίσει σε ποια περίοδο του έτους θα διδάξει το κάθε αντικείμενο, λαβώνοντας υπόψη τον γενικό προγραμματισμό του σχολείου και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τα σχετικά ΦΕΚ που αναφέρονται στην ίδρυση και τη λειτουργία των Καλλιτεχνικών Σχολείων .

Η αξιολόγηση ως βασικό στοιχείο της παιδαγωγικής διαδικασίας στο πλαίσιο του μαθήματος του Παραδοσιακού Χορού λειτουργεί ως μέσο ανατροφοδότησης του μαθητή και λιγότερο ως μέσο επίτευξης των στόχων ή σύγκρισης με τους υπόλοιπους μαθητές. Οι μαθητές/τριες αξιολογούνται με βάση την αφομοίωση του περιεχόμενου του μαθήματος, δηλαδή την εκμάθηση των κινητικών

δεξιοτήτων, την προσπάθεια, το ενδιαφέρον και γενικά τη συμπεριφορά τους στο μάθημα, την ικανότητα να συνθέτουν και την ικανότητα να συνδυάζουν αρμονικά τα δομικά στοιχεία της κίνησης. Λόγω του βιωματικού χαρακτήρα του μαθήματος, η αξιολόγηση γίνεται από τον εκπαιδευτικό περισσότερο κατά τη διάρκεια του μαθήματος και σε μικρότερο βαθμό μέσω διαθεματικών εργασιών, του μαθήματος και σε μικρότερο βαθμό μέσω διαθεματικών εργασιών, ενώ προτείνεται οι μαθητές να ενθαρρύνονται σε διαδικασίες αυτοαξιολόγησης κατόπιν καθοδήγησης του εκπαιδευτικού.

Δομή Προγράμματος Σπουδών

Βασικοί άξονες του Προγράμματος Σπουδών για τον Παραδοσιακό Χορό στο Γυμνάσιο:

1^{ος} Ενεργοποίηση- Διεύρυνση- ανάπτυξη δημιουργικών ικανοτήτων ως προς την έννοια του χώρου: Χορευτικές κατευθύνσεις, Χορευτική διάταξη, Χορευτικές λαβές

2^{ος} Άξονας :Ενεργοποίηση- Διεύρυνση- ανάπτυξη δημιουργικών ικανοτήτων ως προς την κίνηση, το λόγο και τη μουσική συνοδεία. Ρυθμός: Ρυθμικό σχήμα-Ρυθμική οργάνωση. Δομικά σχήματα παραδοσιακού χορού

3^{ος} Άξονας: Ενεργοποίηση- Διεύρυνση- ανάπτυξη δημιουργικών ικανοτήτων ως προς τον τρόπο σύνθεσης των μοτίβων του ελληνικού παραδοσιακού χορού και τις αρχές του αυτοσχεδιασμού σε σχέση με την τοπική παράδοση και την τοπική υφολογία.

4^{ος} Άξονας: Χοροί εθνικού κύκλου:Διάκριση εθίμου και χορευτικού δρωμένου.

5^{ος} Άξονας:Παραδοσιακός Χορός – Εκπαιδευτική διαδικασία

6^{ος} Άξονας: Παραδοσιακός Χορός – Διαθεματικότητα/Διεπιστημονικότητα

Σύμφωνα με το ισχύον ωρολόγιο πρόγραμμα για τα Καλλιτεχνικά Γυμνάσια, οι διδακτικές ώρες, που αφορούν το μάθημα του Παραδοσιακού Χορού ανέρχονται εβδομαδιαίως σε δύο (2), για κάθε μία τάξη του Γυμνασίου.

Η θεματολογία του ΠΣ σε κάθε άξονα είναι αρκετά πλούσια, με σκοπό να δοθεί η δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να επιλέξει τα θέματα που θεωρεί καταλληλότερα για τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών του.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΧΟΡΟΣ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ		
1^{ος} Άξονας: Ενεργοποίηση- Διεύρυνση- ανάπτυξη δημιουργικών ικανοτήτων ως προς την έννοια του χώρου: Χορευτικές κατευθύνσεις, Χορευτική διάταξη, Χορευτικές λαβές		
Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 7 (επτά)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p><u>Οι μαθητές/τριες:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να επιδεικνύουν κριτική και αναλυτική ικανότητα σκέψης, απαντώντας κινητικά ως προς την έννοια του χώρου • Να κατανοήσουν την έννοια του χώρου σε σχέση με το χρόνο, τη στιγμή που γίνεται (μουσικός ή κινητικός χρόνος) • Να γνωρίσουν τη μετακίνηση στο χώρο αλλάζοντας το κέντρο βάρους του σώματος τους • Να γνωρίζουν τη σχέση του σώματος με την κίνηση στο χώρο και το χρόνο (κινησθητική αντίληψη) • Να χρησιμοποιούν τις αντίληπτικές τους ικανότητες, για να έχουν πληρέστερη αίσθηση του χώρου και των κατευθύνσεων, κατά τη διάρκεια της κίνησης • Να διερευνούν και να αξιοποιούν τις βασικές μορφές μετακίνησης στο χώρο: δεξιά – αριστερά, μέσα- έξω, εμπρός – πίσω, διαγώνια εμπρός - πίσω • Να αναπτύξουν τις βασικές κινητικές τους δεξιότητες και να εξοικειωθούν με τη μετακίνηση και την κατεύθυνση ως προς το χώρο και τον χρόνο 	<p>Η έννοια του χώρου</p> <p>Η αίσθηση του περιβάλλοντος χώρου κατά τη διάρκεια της μετακίνησης</p> <p>Χορευτική κατεύθυνση/προσανατολισμός</p>	<p><u>Οι μαθητές/τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Συνδυάζουν μετακινήσεις με απλό και γρήγορο βάδισμα, πήδημα και πτώση • Μετακινούνται με εναλλαγές των «δεικτών στήριξης» του σώματος τους (μαθαίνω δεξι-αριστερό χέρι – πόδι) με ή χωρίς μουσική • Μετακινούνται με διαφορετικούς τρόπους και κατευθύνσεις ελεύθερα στο χώρο, χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού • Μετακινούνται με απλές κινήσεις στο χώρο, σε διαφορετικές κατευθύνσεις (δεξιά-αριστερά, μπρος-πίσω, πλάγια κ.ά.) με ή χωρίς μουσική

<ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν ότι το κινούμενο σώμα έχει σχήμα, μέγεθος και βρίσκεται σε αλληλεξάρτηση με τα άλλα κινούμενα σώματα, το χώρο τέλεσης, όπως π.χ. τη σκηνή ή τις τελετουργικές ιδιότητες • Να αντιλαμβάνονται την κίνηση ως προς το χώρο και να συνεργάζονται με τους άλλους στη δημιουργία χορευτικών διατάξεων/σχηματισμών • Να παραλλάσσουν τις μορφές κινητικότητάς τους ως προς την κατεύθυνση δημιουργώντας διαφορετικά χορευτικά σχήματα: ανοιχτός-κλειστός κύκλος, ομόκεντροι κύκλοι, παράλληλες γραμμές, σπειροειδή, ελικοειδή, κ.ά. • Να καθορίζουν τη θέση τους ελεύθερα (σκόρπια) στο χώρο • Να βελτιώσουν την κινητική τους έκφραση και να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους • Να αναπτύξουν την ικανότητα επικοινωνίας και συνεργασίας με την ομάδα • Να γνωρίσουν τις διαφορετικές μορφές χορευτικών λαβών (ενεργητική –παθητική συμμετοχή των χεριών) • Να γνωρίσουν μέσω των χορευτικών λαβών τον προσωπικό τους χώρο, σε στάση ή μετακίνηση στο χώρο και στο χρόνο • Να αναπτύξουν σχέσεις αποδοχής και επικοινωνίας με την ομάδα • Να κατανοήσουν τις χοροκινητικές έννοιες (χώρος, χρόνος, ροή, σώμα σε μέρη και στάσεις, μεταβάσεις, σχήμα, ομαδικές σχέσεις, μορφώσεις 	<p>Το γεωμετρικό χορευτικό σχήμα και η χορευτική τοποθέτηση (χορευτική διάταξη) των χορευτών στο χώρο</p> <p>Έλεγχος και παραλλαγή- τροποποίηση των χορευτικών κατευθύνσεων –διατάξεων και λαβών</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πειραματίζονται σε χορευτικά γεωμετρικά σχήματα και έννοιες, στο χώρο μόνοι, ανά δύο ή ομαδικά, χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού • Οργανώνουν τη χορευτική διάταξη και διατηρούν σταθερό το χορευτικό σχήμα κατά την χορευτική διαδικασία • Χορεύουν χορούς με διαφορετική κατεύθυνση/προσανατολισμό • Ασκούνται στο να αλλάζουν τον ομαδικό τους χώρο με μετακίνηση χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού (μεγάλο-μικρό, μέσα – έξω, μπρος-πίσω, κ.ά.) • Ασκούνται σε ζευγάρια με τη μορφή «καθρέφτη» • Πειραματίζονται και δημιουργούν και να οργανώνουν νέες χορευτικές διατάξεις (σχήματα) στο χώρο σε κίνηση ή σε στάση (μόνοι, ανά δύο ή με την ομάδα) • Δημιουργούν και να οργανώνουν χορευτικά σχήματα με ένα χορευτή χωρίς λαβή, με περισσότερους του ενός, χωρίς να έχουν μεταξύ τους σχέση λαβής (αντικριστά, ζευγαρωτά σταυρωτά και ελεύθερα) • Εφαρμόζουν
--	--	--

<p>/σχηματισμοί) και να χρησιμοποιούν το κατάλληλο κινητικό λεξιλόγιο (χορευτική ορολογία)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν την αυστηρή χορευτική διάταξη και την τοποθέτηση των φύλων στο χορό, σύμφωνα με τους τοπικούς εθιμικούς κανόνες • Να γνωρίσουν τα χορευτικά σχήματα που χρησιμοποιούνται κατά περιοχές, συγκρίνοντας τα μεταξύ τους <p>Να γνωρίσουν τους κώδικες και κανόνες που υιοθέτησε και θέσπισε η τοπική συμβιωτική κοινωνική ομάδα κατά την αναπαράσταση της τοπικής μουσικοχορευτικής παράδοσης</p>	<p>Ο συμβολικός χαρακτήρας, η ιδεολογική και κοινωνική θέση, η λειτουργικότητα της χορευτικής διάταξης και του χορευτικού σχήματος</p>	<p>διαφορετικές μορφές χορευτικών λαβών ατομικά, ανά δύο ή ομαδικά</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μεταβάλλουν τον προσωπικό τους χώρο αλλάζοντας τη μορφή της χορευτικής λαβής • Τοποθετούνται στο χώρο με διαφορετικές μορφές διατάξεων (τοποθέτηση κατά φύλο ή «ηλικία») και με διαφορετικές χορευτικές λαβές • Αναγνωρίζουν τις κοινωνικές δομές και τους κανόνες που λειτουργούν στην χορευτική διάταξη και στο χορευτικό σχήμα
---	---	--

2^{ος} Άξονας :Ενεργοποίηση- Διεύρυνση- ανάπτυξη δημιουργικών ικανοτήτων ως προς την κίνηση, το λόγο και τη μουσική συνοδεία. Ρυθμός: Ρυθμικό σχήμα-Ρυθμική οργάνωση. Δομικά σχήματα παραδοσιακού χορού

Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 12 (δώδεκα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p><u>Οι μαθητές /τριες:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να χρησιμοποιούν τις αντιληπτικές τους ικανότητες, για να έχουν αίσθηση και κατανόηση της ρυθμικής συνοδείας στην κίνηση • Να αναγνωρίζουν το ισχυρό και ασθενές μέρος του μουσικού μέτρου • Να εφαρμόζουν τις έννοιες ισχυρό και ασθενές σε σχέση με τους «δείκτες στήριξης» (κάτω άκρα) και τη χρήση τους στο χώρο και το χρόνο 	<p>Έλεγχος και διαχείριση του χορευτικού υλικού σε σχέση με τα στοιχεία του χώρου και του χρόνου</p> <p>Το ισχυρό και το ασθενές κατά τη ρυθμική συνοδεία (θέση – άρση)</p> <p>Η χρήση των «δεικτών στήριξης» (κάτω άκρα) σε σχέση με το ισχυρό και ασθενές μέρος του μέτρου</p>	<p><u>Οι μαθητές/τριες :</u></p> <p>Ρυθμοκινητικές δράσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τονίζουν το « ισχυρό» μέρος με το δεξί πόδι και το «ασθενές» μέρος του ρυθμού, με το αριστερό και αντίστροφα • Τονίζουν το «ισχυρό» μέρος του μέτρου με δυνατό χτύπημα του ενός ποδιού στο έδαφος, που είναι ο ένας «δείκτης στήριξης», ενώ ο άλλος «δείκτης» έρχεται σε θέση προσοχής ή σε άρση

<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τη διάρκεια του μέτρου σε ένα μουσικό κομμάτι με κίνηση στο χώρο • Να κατανοούν τη διάρκεια των χορευτικών κινήσεων κατά αντιστοιχία της εσωτερικής διαίρεσης του χρόνου, δηλ. της χρονικής διάρκειας των φθόγγων στο πλαίσιο του μέτρου, για τον καθορισμό μιας συγκεκριμένης χρονικής στιγμής στην εξέλιξη του χορού στο χρόνο • Να κατανοούν την περιοδικότητα των φθόγγων του μέτρου, σε σχέση με το «ισχυρό» και το «ασθενές» και αντίστοιχα να ανταποκρίνονται με κίνηση στο χώρο • Να κατανοούν τη συμμετρία των φθόγγων του μέτρου, σε σχέση με το «ισχυρό» και το «ασθενές» κινητικά στο χώρο 	<p>Ρυθμικό σχήμα Εσωτερική διάταξη του χρόνου. Διάρκεια των φθόγγων (νότας) στο εσωτερικό του μέτρου</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Βρίσκουν σε ένα μουσικό μέτρο τον πρώτο φθόγγο (ο «ισχυρός») με δυνατό πάτημα στο έδαφος και τον δεύτερο φθόγγο (ο «ασθενής»), με χαλαρό πάτημα στο έδαφος • Εντοπίζουν στο τραγούδι τις «τονισμένες» και «άτονες» συλλαβές, αντίστοιχα με τα «ισχυρά» και «ασθενή» μέρη του μέτρου • Εντοπίζουν τη χρονική διάρκεια μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου φθόγγου (νότας) και μετακινούνται με απλές κινήσεις αντίστοιχα στο χώρο. • Εντοπίζουν την περιοδικότητα, δηλ. την περιοδική επανάληψη των έντονων (χτύπημα ποδιού) και χαλαρών (άρση ποδιού) κινήσεων αντίστοιχα με τα «ισχυρά» και «ασθενή» μέρη του μέτρου κατά την μετακίνηση τους στο χώρο • Εντοπίζουν τη συμμετρία, δηλ. την ισόχρονη σχέση μεταξύ των φθόγγων και μετακινούνται με ισόχρονες κινήσεις στο χώρο. Παρόμοιες δράσεις όπως π.χ. για την έννοια του «ισχυρού» και
--	---	---

		ασθενούς»
<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν τα βασικά, σύνθετα και τα μεικτά μουσικά μέτρα που συνοδεύουν τους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς • Να αναπτύξουν τη ρυθμική τους ικανότητα στα αντίστοιχα μουσικά μέτρα • Να κινούνται στο χώρο ρυθμικά σε πιο σύνθετα ή πολύπλοκα κινητικά μοτίβα, βασισμένα σε διαφορετικούς ρυθμούς • Να χρησιμοποιούν με ευκολία κινητικά μοτίβα και χορευτικές φράσεις σε διαφορετικά μουσικά μέτρα 	Βασικοί, μεικτοί και σύνθετοι ρυθμοί	<ul style="list-style-type: none"> • Συνοδεύουν με μετακίνηση ή παλαμάκια τον απλό ρυθμό των (2/4) ή (3/4) μόνοι, ανά δύο ή με την ομάδα • Μετακινούνται στο χώρο ή χτυπούν παλαμάκια για να κατανοήσουν τη σχέση της ισοχρονίας, που υπάρχει στα σύνθετα μουσικά μέτρο π.χ.: 6/8 (3+3), δηλ. την συμμετρία. Όπως και για τα μεικτά μουσικά μέτρα που έχουν ανισόχρονη σχέση, π.χ.: 7/8 (3+2+2) : (μεγάλο-μικρό – μικρό) ή (2+2+3) που είναι : (μικρό – μικρό – μεγάλο) • Χορεύουν παραδοσιακούς χορούς με απλά, σύνθετα και μεικτά μουσικά μέτρα, χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού

<ul style="list-style-type: none"> • Να προσαρμόζουν την κίνηση στις αλλαγές της χρονικής/ /ρυθμικής αγωγής • Να αναγνωρίζουν τις κινήσεις που έχουν μικρή και μεγάλη διάρκεια • Να αναγνωρίζουν τις παύσεις • Να μπορούν να μεταβάλουν το ρυθμό της κίνησης με ευκολία (επιτάχυνση, επιβράδυνση, παύση, περιοδικότητα) 	<p>Ρυθμική/Χρονική αγωγή/tempo</p> <p>Η έννοια της ταχύτητας στην μουσική/χορευτική εκτέλεση</p> <p>Συντονισμός και συγχρονισμός</p> <p>Συντονισμός των κινήσεων με αλλαγές στην ταχύτητα εκτέλεσης των κινήσεων (χρονική/ /ρυθμική αγωγή)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατανοούν τις μουσικές φράσεις με αλλαγή τρόπου μετακίνησης ή με παλαμάκια στο χώρο • Προσαρμόζουν τις απλές ή συνθέτες κινήσεις στο χώρο, με αλλαγή της χρονικής ταχύτητας (tempo) με την συνοδεία ενός μουσικού οργάνου ή μουσικής • Μετακινούνται με εναλλαγές στην ταχύτητα (αργές, γρήγορες, διακεκομμένες κινήσεις, κ.α.) με ή χωρίς μουσική • Χορεύουν παραδοσιακούς χορούς που έχουν εναλλαγές στη ρυθμική αγωγή
<ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν τα δομικά συστατικά στοιχεία του χορού και της μουσικής και να κατονομάζουν τη χορευτική ορολογία (κινητικό στοιχείο, κινητικό μοτίβο, κ.ά) • Να βελτιώσουν το συντονισμό της κίνησης, του λόγου και της οργανικής μουσικής 	<p>Δομικά επίπεδα χορού και μουσικής</p> <p>Κατανόηση των δομικών επιπέδων χορού και μουσικής</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατανοούν τη δομή του χορού μέσω της χρήσης των δομικών του επιπέδων: (κινητικό στοιχείο, κινητικό μοτίβο, χορευτική φράση, χορευτικό τμήμα, χορευτικό μέρος, χορογραφία του χορού), κατά αντιστοιχία με τα δομικά επίπεδα της μουσικής συνοδείας: (μουσικό μέτρο, μουσική φράση, μουσικό τμήμα, μουσικό μέρος, μελωδία)
<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιλαμβάνονται και να 	<p>Δομικά σχήματα (Μετακίνηση, χρήση</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κινούνται με

<p>μπορούν να αξιολογούν την ποιότητα της κίνησης (υφολογία της κίνησης, δηλ. τον τρόπο απόδοσης και έκφρασης).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να βελτιώσουν το ρυθμικό έλεγχο και το νευρομυϊκό τους συντονισμό ως προς το χώρο και το χρόνο 	<p>χρόνου & χώρου)</p> <p>Η αίσθηση του χρόνου και του χώρου κατά τη διάρκεια της κίνησης</p>	<p>ισόχρονες και ανισόχρονες μετακινήσεις σε διάφορες κατευθύνσεις (πλάγιες, δεξιά, αριστερά με δεξί-αριστερό και αντίθετα και μπρος-πίσω με δεξί-αριστερό και αντίθετα) με ή χωρίς μουσική</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χορεύουν παραδοσιακούς χορούς που έχουν ισόχρονες και ανισόχρονες κινήσεις, χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού
<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν και να ξεχωρίζουν τις χορευτικές μορφές τύπου «στα δύο», «στα τρία» και των συνδυασμών αυτών • Να μνηθούν στους ελληνικούς παραδοσιακούς ρυθμούς των χορευτικών τύπων «στα δύο», «στα τρία» και των συνδυασμών αυτών • Να ανακαλούν την προϋπάρχουσα γνώση όποτε χρειάζεται και να την εφαρμόζουν σε πιο σύνθετα κινητικά μοτίβα 	<p>Χοροί τύπου «στα δύο» και «στα τρία» & συνδυασμοί αυτών από διαφορετικές πληθυσμιακές/πολιτισμικές ομάδες του ελλαδικού χώρου</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Μελετούν και αναλύουν τη δομή του χορού • Χορεύουν χορούς τύπου «στα δύο» και «στα τρία» και τους συνδυασμούς αυτών • Κατηγοριοποιούν τους διδασκόμενους χορούς με βάση τα μορφολογικά κριτήρια, που καλύπτουν τις βασικές δομικές κατηγορίες «στα δύο», «στα τρία» και τους συνδυασμούς αυτών • Εξασκούνται στη βελτίωση της ρυθμοκινητικής ικανότητας και δεξιότητας των τύπων «στα δύο», «στα τρία» και τους συνδυασμούς τους

		<p>των διαφορετικών πληθυσμιακών και πολιτισμικών ομάδων του ελλαδικού χώρου</p> <ul style="list-style-type: none"> Κατανοούν ότι όλοι οι ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί έχουν δομηθεί με βάση συγκεκριμένα δομικά σχήματα (σταθερά συστατικά στοιχεία, όπως π.χ. η μετακίνηση ή οι εναλλαγές των «δεικτών στήριξης» στο χώρο και το χρόνο), που διαφοροποιούνται μόνο υφολογικά ανάλογα με την περιοχή (μεταβλητά συστατικά στοιχεία, όπως π.χ. το μουσικό μέτρο, τις λαβές, την ταχύτητα εκτέλεσης, το εύρος των κινήσεων - μεγάλες/ /μικρές).
--	--	---

3^{ος} Άξονας: Ενεργοποίηση- Διεύρυνση- ανάπτυξη δημιουργικών ικανοτήτων ως προς τον τρόπο σύνθεσης των μοτίβων του ελληνικού παραδοσιακού χορού και τις αρχές του αυτοσχεδιασμού σε σχέση με την τοπική παράδοση και την τοπική υφολογία

Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 7 (επτά)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p><u>Οι μαθητές/τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Να κατανοήσουν την έννοια του αυτοσχεδιασμού στον παραδοσιακό χορό, σε μια δεδομένη στιγμή, ως η «έμπνευση της στιγμής» Να αναπτύξουν την αίσθηση της κινητικής ελευθερίας, με στόχο τον αυτοσχεδιασμό και τη δημιουργία μιας προσωπικής ταυτότητας 	<p>Αυτοσχεδιασμός και προσωπική δημιουργία</p> <p>Χρόνος και χώρος στον αυτοσχεδιασμό</p>	<p><u>Οι μαθητές /τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Πειραματίζονται αξιοποιώντας τη μουσική φράση ενός τραγουδιού κατά την διάρκεια ενός κινητικού αυτοσχεδιασμού Προσπαθούν να

<ul style="list-style-type: none"> • Να εκτελούν πρωτότυπες ή υπάρχουσες καλλιτεχνικές χορευτικές κινήσεις χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού • Να μαθαίνουν τις δυνατότητες του σώματός τους στο χώρο δημιουργώντας μια καινούργια «σύνθεση», βασισμένη σε γνωστά κινητικά μοτίβα • Να μαθαίνουν τη δυναμική της κίνησης στο χώρο και το χρόνο και τις αλλαγές του σώματός τους που γίνονται κατά τη μετακίνηση τους, ως προς το σχήμα και μέγεθος • Να αξιοποιούν δημιουργικά την κινητική ελευθερία στο χώρο και στο χρόνο • Να αναπτύξουν αυτενέργεια και δημιουργική, εκφραστική κινητή ικανότητα, χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού • Να ακολουθούν τους «κανόνες δόμησης» κατά τη χορευτική τους δημιουργικότητα, ως προς τα τοπικά χορευτικά κινητικά μοτίβα, σύμφωνα με το παραδοσιακό τοπικό χρώμα, ιδιαιτερότητα, έκφραση, ύφος και τα τεχνικά χαρακτηριστικά του, την αρμονική ροή, φόρμα, τέμπο και τη μελωδική εξέλιξη • Να αναπτύξουν ικανότητα συντονισμού μουσικής, λόγου και κίνησης • Να χρησιμοποιούν δημιουργικά τα ήδη γνωστά παραδοσιακά κινητικά μοτίβα δημιουργώντας νέες κινητικές συνθέσεις • Να επιδεικνύουν κριτική και αναλυτική ικανότητα σκέψης, απαντώντας κινητικά • Να γνωρίζουν ότι ο αυτοσχεδιασμός διαφέρει από χορευτή σε χορευτή ως προς το δημιουργικό κινητικό συνδυασμό και το προσωπικό ύφος 	<p>Αυτοσχεδιασμός στους κυκλικούς, αντικριστούς ή «σκόρπιους» ή «ξεχωριστούς» και μιμητικούς χορούς</p>	<p>παραλλάσσουν με ευρηματικότητα τα απλά βασικά κινητικά μοτίβα ενός γνωστού παραδοσιακού χορού</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χρησιμοποιούν τα ήδη γνωστά κινητικά μοτίβα σε διαφορετικά τραγούδια και σε άλλες ελληνικές και ξένες μουσικές • Οδηγούν την ομάδα και δημιουργούν διαφορετικούς (νέους) σχηματισμούς στο χώρο και στο χρόνο, χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού • Δημιουργούν διαφορετικά (νέα) κινητικά μοτίβα στο χώρο και στο χρόνο, συγκροτώντας ευρύτερες κινητικές ενότητες (χορευτικές φράσεις) • Δημιουργούν νέα χορογραφήματα βασισμένοι στις ήδη γνωστές χορευτικές φόρμες, από την ημικυκλική φόρμα σε ελικοειδή σχήματα • Αντλαμβάνονται
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξουν τη φαντασία , την ετοιμότητα (δράση- αντίδραση) και την ικανότητα επαφής με τον εαυτό τους και την ομάδα • Να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν μία σχέση επικοινωνίας, ευθύνης και αλληλοσεβασμού μεταξύ τους • Να αναπτύξουν τον κινητικό συντονισμό μεταξύ τους • Να εφαρμόζουν κινητικούς αυτοσχεδιασμούς και νέα χορογραφήματα στο χώρο και τον χρόνο • Να αναπτύξουν τη μιμητική τους ικανότητα με στοιχεία παντομίμας στους χορογραφικούς και κινητικούς αυτοσχεδιασμούς • Να δημιουργήσουν αυτοσχέδιες χορογραφίες με αυτοσχέδια θεατρικά στοιχεία (λαϊκό μίμο-ηθοποιό και χορευτή) • Να ενισχύουν τις νοητικές τους ικανότητες μέσα από την επίλυση κινητικών προβλημάτων που σχετίζονται με το χώρο και το χρόνο • Να εκφράζουν ιδέες, εμπειρίες, συναισθήματα και εικόνες σε πρωτότυπες ή καλλιτεχνικές χορογραφίες • Να συνδέσουν την κίνηση το λόγο και την οργανική μουσική αντίστοιχα με την έκφραση του σώματος, την έκφραση της σκέψης και την έκφραση των συναισθημάτων • Να γνωρίζουν το ρόλο του δεύτερου και του τελευταίου στον κύκλο του χορού • Να παρουσιάζουν στις διαμορφωμένες χορευτικές φόρμες ατομικούς ή ομαδικούς αυτοσχεδιασμούς (φιγούρες) με παραλείψεις καθώς και με επινοήσεις 		<p>τους περιορισμούς στο χώρο, κατά την συμμετοχή τους σε κυκλικούς χορούς</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμμετέχουν σε αντικριστούς χορούς, όπου συντονίζονται με τους άλλους, στα απλά και σύνθετα χορευτικά κινητικά μοτίβα, ενώ παράλληλα, αντιλαμβάνονται και την ελευθερία της προσωπικής δημιουργίας • Αναλαμβάνουν ρόλους μίμου-χορευτή και παρουσιάζουν κινητικούς αυτοσχεδιασμούς και στοιχεία παντομίμας, καθώς συμμετέχουν σε μιμητικούς χορούς • Συνθέτουν με τα άκρα και τα άλλα μέλη του σώματός τους νέες κινήσεις στο χώρο και το χρόνο, χρησιμοποιώντας αντικείμενα όπως π.χ. μαντήλι, κουτάλια κ.α. • Δημιουργούν κινητικούς χορευτικούς διαλόγους όπου μεταφέρουν όσα υπονοούν, με τους κινητικούς αυτοσχεδιασμούς
---	--	---

<p>ρυθμικές τους ικανότητες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίζουν την επιρροή, στον προσωπικό τους αυτοσχεδιασμό, τόσο από το τρόπο ερμηνείας της μουσικής (το ηχόχρωμα) ή του τραγουδιού (το ποιητικό λόγο) όσο και από τη δεξιοτεχνία και τη δύναμη της έμπνευσης των οργανοπαικτών) • Να νιώσουν την επιρροή της μουσικής απελευθερώνοντας κάθε φορά διαφορετικά συναισθήματα • Να γνωρίζουν μουσικές και κινητικούς αυτοσχεδιασμούς ατομικών χωρών από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές και πληθυσμιακές ομάδες 		<p>διαφορετικούς (νέους) κινητικούς αυτοσχεδιασμούς στο χώρο και στο χρόνο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μελετούν το ποιητικό κείμενο, συζητούν τα νοήματα και προσπαθούν να τα εκφράσουν κινητικά στο χώρο • Συνοδεύουν κινητικά τα παραδοσιακά τραγούδια και τις μουσικές, αυτοσχεδιάζοντας, με απλές ή σύνθετες κινήσεις και συγκροτώντας/δημιουργώντας απλά ή σύνθετα κινητικά μοτίβα στο χώρο και το χρόνο
---	--	--

<p>4^{ος} Άξονας: Χοροί εθνικού κύκλου: Διάκριση εθίμου, χορευτικού δρωμένου</p>		
<p>Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 4 (τέσσερις)</p>		
<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p>Οι μαθητές/τριες :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν στοιχεία του ελληνικού λαϊκού πολιτισμού • Να περιγράψουν τις θεμελιώδεις έννοιες του χορευτικού δρωμένου, τη διαδικασία τέλεσης, τη λειτουργία του και την σημασία που έχει για τους συμμετέχοντες 	<p>Χοροί εθνικού κύκλου/χορευτικών περιστάσεων</p> <p>Χοροί ενταγμένοι σε εθνικά/χορευτικά δρώμενα</p> <p>Χοροί Δωδεκαήμερου, Αποκριών, Πάσχα, γάμου, πανηγυριών/θρησκευτικό εορτολόγιο των τοπικών αγίων, Κλήδονα, ιστορικά γεγονότα, κύκλος της ζωής,</p>	<p>Οι μαθητές/τριες :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γνωρίζουν τον ημερολογιακό χώρο - χρόνο: την εθνική εκδήλωση, την ημέρα και την ώρα τέλεσης • Αναζητούν σε πηγές πληροφορίες (διαδίκτυο,

<ul style="list-style-type: none">• Να αντιληφθούν τη δυναμική της ομάδας και των σχέσεων που αναπτύσσονται μέσα σε αυτή• Να αναπτύξουν τη δημιουργική τους ικανότητα και αυτοέκφραση• Να κατανοήσουν και να βιώσουν τον ψυχαγωγικό χαρακτήρα των μιμητικών/σκωπτικών χορών	παιχνιδοτράγουδα κ.ά. Τελετουργικοί χοροί Μιμητικοί /Σκωπτικοί	βιβλία, αρχεία), για την ιστορία και την σύνδεσή του χορού με αρχέγονες τελετές και λατρείες, και τις παρουσιάζουν υπό μορφή άρθρου • Αυτοσχεδιάζουν και πειραματίζονται σε ρόλους μιμητικού/ σκωπτικού χαρακτήρα • Συμμετέχουν σε χορούς μιμητικού/ σκωπτικού και τελετουργικού χαρακτήρα • Αναζητούν παρόμοια δρώμενα άλλων χορών ώστε να βρίσκουν ομοιότητες και διαφορές
---	--	---

5^{ος} Άξονας: Παραδοσιακός Χορός – Εκπαιδευτική διαδικασία		
Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 16 (δέκα έξι)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p><u>Οι μαθητές/τριες:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να καλλιεργήσουν την ελληνική πολιτισμική συνείδηση • Να γνωρίσουν τους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς με μία ευχάριστη και δημιουργική διαδικασία • Να ανακαλούν τη διδακτέα ύλη με ευκολία και να την παρουσιάζουν • Να γνωρίσουν παιχνιδοτράγουδα και να ερμηνεύουν παραδοσιακά τραγούδια από διαφορετικές περιοχές του ελλαδικού χώρου • Να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν σχέση ευθύνης και αλληλοσεβασμού με την ομάδα • Να αναπτύξουν τη δημιουργική και αυτοσχεδιαστική τους ικανότητα • Να αναπτύξουν το νευρομυϊκό συντονισμό και την οπτικοακουστική αντίληψη • Να αντιλαμβάνονται το συντονισμό, ρυθμού – κίνησης και λόγου • Να γνωρίσουν τα σύνθετα και μεικτά μέτρα που συνοδεύουν τους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς • Να μνηθούν βιωματικά στα ειδικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα που ορίζονται από το τριφυές (κίνηση-μελωδία-λόγος), τη συλλογικότητα και την κινητική 	<p>Νέα κινητικά μοτίβα/ τρόποι μετακίνησης στο χώρο /αυτοσχεδιασμοί (με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού)</p> <p>Μουσικοκινητική ικανότητα</p> <p>Διδασκαλία χορών με σύνθετους και μεικτούς ρυθμούς</p>	<p><u>Οι μαθητές/τριες:</u></p> <p>Με τη χρήση μαθητοκεντρικών-δημιουργικών μοντέλων διδασκαλίας (Στιλ κατευθυνόμενης εφευρετικότητας και αποκλίνουσας παραγωγικότητας)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανακαλύπτουν, καθοδηγούμενοι από τον εκπαιδευτικό, τον χώρο, τη διάταξη και τα χορευτικά σχήματα • Εφαρμόζουν νέα κινητικά μοτίβα και τρόπους μετακίνησης στο χώρο • Δημιουργούν νέα χορευτικά παιχνίδια με συγκεκριμένα χορευτικά σχήματα και τρόπους σύνδεσης των χεριών • Αυτοσχεδιάζουν σε γνωστά βασικά κινητικά μοτίβα του χορού ως «πρώτοι ή κορυφαίοι» της χορευτικής ομάδας • Αποτυπώνουν νοερά τα κινητικά μοτίβα και στη συνέχεια τα αποδίδουν κινητικά στο χώρο • Κατανοούν τα μέρη της μουσικής με διαφορετικές μετακινήσεις στο χώρο • Χτυπούν παλαμάκια και κινούνται στο χώρο ρυθμικά για να κατανοήσουν την χρονική σχέση σε ένα μουσικό

<p>του απλότητα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν τις χορευτικές μορφές τύπου «στα δύο» και «στα τρία» από διαφορετικές περιοχές του ελλαδικού χώρου • Να γνωρίσουν την ιδιαιτερότητα της παραδοσιακής κουλτούρας των χορών σε διαφορετικές πληθυσμιακές ομάδες • Να γνωρίζουν τα λαογραφικά, εθνογραφικά και μορφολογικά στοιχεία του χορού • Να γνωρίζουν τους «εθιμικούς κανόνες» που διαμορφώνουν τα τεχνικά κινητικά χαρακτηριστικά και τον τρόπο συμμετοχής στην χορευτική διαδικασία • Να γνωρίσουν παραδοσιακούς χορούς που εμφανίζονται με όμοια κινησιολογικά χαρακτηριστικά αλλά με διαφορετικές ρυθμικές μελωδίες • Να αποκτήσουν θετική στάση για το μάθημα του ελληνικού παραδοσιακού χορού και να συνειδητοποιήσουν ότι μπορούν να αποτελέσουν τρόπο ζωής • Να γνωρίσουν τα ελληνικά παραδοσιακά μουσικά όργανα που συνοδεύουν τον ελληνικό παραδοσιακό χορό • Να γνωρίσουν τους συνδυασμούς των λαϊκών μουσικών οργάνων και τις κατηγορίες τους • Να γνωρίσουν τα διαφορετικά 	<p>Ιστορικά - Εθνογραφικά χαρακτηριστικά</p> <p>Διδασκαλία τοπικών χορών και χορών άλλων πληθυσμιακών ομάδων</p> <p>Λαϊκά μουσικά όργανα</p> <p>Μεμβρανόφωνα -Αερόφωνα – Χορδόφωνα – Ιδιόφωνα</p> <p>Κομπανία- Ζυγιά</p>	<p>μέτρο (π.χ.: 6/8 (3+3) - ισόχρονα) ή (π.χ.: 7/8 (3+2+2 - ανισόχρονα): (μεγάλο-μικρό – μικρό) ή (2+2+3): (μικρό – μικρό – μεγάλο)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συντονίζουν τα παλαμάκια με το τραγούδι - τη μουσική και τη μετακίνηση (με απλά κινητικά μοτίβα) στο χώρο • Αναγνωρίζουν τους ήδη γνωστούς χορούς και τους κατηγοριοποιούν σε χορούς τύπου «στα δύο» και «στα τρία» • Ερευνούν και παρουσιάζουν ιστορικά και εθνολογικά στοιχεία για τους τοπικούς και για άλλους παραδοσιακούς χορούς • Συμμετέχουν σε παραστάσεις με χορούς που είναι ενταγμένοι σε εθιμικά/χορευτικά δρώμενα • Διερευνούν τις διαφορετικές μουσικές εκτελέσεις ενός χορού και αναγνωρίζουν, τον κοινό κινησιολογικό τρόπο που εμφανίζεται σε διαφορετικές περιοχές • Συμμετέχουν ενεργά σε εκδηλώσεις, παρακολουθούν παραστάσεις ομάδων χορού, βιντεοσκοπημένες παραστάσεις με παραδοσιακούς χορούς και εθιμικά/χορευτικά δρώμενα • Επισκέπτονται την ηλεκτρονική τάξη του μαθήματος • Χρησιμοποιούν τις δυνατότητες που τους παρέχει η τεχνολογία και επικοινωνούν /συνεργάζονται με τα άλλα Καλλιτεχνικά σχολεία τόσο στην Ελλάδα όσο και το
--	--	--

<p>ηχοχρώματα των λαϊκών μουσικών</p> <ul style="list-style-type: none">• Να γνωρίσουν τις τοπικές παραδοσιακές φορεσιές από διαφορετικές περιοχές του ελλαδικού χώρου• Να κατανοήσουν τις κατηγορίες των παραδοσιακών φορεσιών (ανδρικές, γυναικείες, νυφικές, καθημερινές)• Να γνωρίσουν την επίδραση της παραδοσιακής φορεσιάς στην κινητική χορευτική συμπεριφορά στο χώρο και στη χορευτική διαδικασία	<p>Παραδοσιακές φορεσιές</p>	<p>εξωτερικό</p> <ul style="list-style-type: none">• Αναγνωρίζουν τις κατηγορίες των λαϊκών μουσικών οργάνων και τις κατονομάζουν• Διακρίνουν με ενεργητική ακρόαση τα λαϊκά μουσικά όργανα από τον ιδιαίτερο χαρακτηριστικό ηχόχρωμα τους• Επίσκεψη σε Μουσεία Λαϊκών μουσικών οργάνων και γνωριμία με τα παραδοσιακά ελληνικά μουσικά όργανα• Παρακολουθούν ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα σε Μουσεία• Οργανώνουν εκθέσεις με λαογραφικό υλικό (παραδοσιακές φορεσιές και μουσικά όργανα)
---	-------------------------------------	--

6^{ος} Άξονας: Παραδοσιακός Χορός – Διαθεματικότητα/Διεπιστημονικότητα		
Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 4 (τέσσερις)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p><u>Οι μαθητές/τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναδείξουν διαθεματικά/διεπιστημονικά τις πολλαπλές και ποικίλες εκφραστικές τους δυνατότητες • Να αναπτύξουν δημιουργική κριτική σκέψη και δράση, μέσα από μια ολοκληρωμένη και πολύπλευρη κατανόηση θεμάτων και εννοιών, συνδέοντάς τις με έννοιες από τα άλλα γνωστικά αντικείμενα του σχολικού προγράμματος • Να συνεργάζονται και να υλοποιούν ομαδικά σχέδια εργασίας σε θέματα πολιτισμού • Να αναπτύξουν διαπροσωπικές σχέσεις μέσα στην ομάδα • Να προβάλουν ζητήματα, θέματα και προβληματισμούς σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο για τον πολιτισμό και την αισθητική • Να αναγνωρίσουν και να εκτιμήσουν τη διαφορετικότητα των «άλλων» (με ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά, άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ικανότητες , άλλο φύλο) • Να αναγνωρίζουν τις «οριζόντιες και κάθετες» αλληλεξαρτήσεις του παραδοσιακού χορού με τα περιεχόμενα των αλληλοσχετιζόμενων μαθημάτων του σχολικού προγράμματος 	<p>Παραδοσιακός χορός και Διαθεματικότητα / Διεπιστημονικότητα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παραδοσιακός χορός και αισθητική αγωγή (Μουσική-Θέατρο – Εικαστικά) • Παραδοσιακός χορός και Λαογραφία (ήθη-έθιμα-ενδυμασία-διατροφή) • Παραδοσιακός χορός και Περιβαλλοντική αγωγή, Θρησκευτικά, Ιστορία και Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή • Παραδοσιακός χορός και ευρωπαϊκά προγράμματα, βιωματικές δράσεις, ερευνητικές Εργασίες 	<p><u>Οι μαθητές/τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμμετέχουν σε σχέδια εργασίας σχετικά με την μουσική, το τραγούδι, τα λαϊκά μουσικά όργανα και τις παραδοσιακές φορεσιές • Παρουσιάζουν έθιμα/δρώμενα και παρεμβαίνουν με στοιχεία του παραδοσιακού χορού, σε εικαστικές δημιουργίες και θεατρικές παραστάσεις • Οργανώνουν εκθέσεις φωτογραφίας, ζωγραφικής, γλυπτικής και τις συνδέουν διαθεματικά/διεπιστημονικά, με τους παραδοσιακούς χορούς • Συμμετέχουν σε ευρωπαϊκά προγράμματα που αφορούν τον ελληνικό λαϊκό πολιτισμό σε σχέση με τα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα της σχολικής μονάδας • Διερευνούν θέματα όπως : ο «κύκλος της ζωής» (υγεία, επαγγέλματα κ.α), η «χρήση των συμβόλων», η «ανταπόκριση στην αισθητική», η «αίσθηση του χρόνου», οι «σχέσεις με το φυσικό περιβάλλον», οι «κοινωνικές σχέσεις», οι «μακρινοί και οι άλλοι» (άλλες χώρες και λαοί), η «παραγωγή και κατανάλωση» και «ζώντας για έναν σκοπό» • Μελετούν τις τελετές λατρευτικού χαρακτήρα, τα

<ul style="list-style-type: none"> • Να αποκτήσουν θετική στάση απέναντι στα διαφορετικά διδασκόμενα μαθήματα της σχολικής μονάδας • Να επισημάνουν την αναγκαιότητα της διαθεματικής/διεπιστημονικής προσέγγισης ως μέσο ανάπτυξης σε γνωστικό, συναισθηματικό και κοινωνικό επίπεδο • Αντληφθούν τα οφέλη και τη σπουδαιότητα της ολιστικής προσέγγισης ως προς την ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων σε διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα 	<ul style="list-style-type: none"> • Παραδοσιακός χορός και Φυσική, Μαθηματικά, Βιολογία, Γεωγραφία και Αγωγή υγείας 	<p>σύμβολα και τους συμβολισμούς, συνδέοντας διαθεματικά/ διεπιστημονικά τους παραδοσιακούς χορούς με τα άλλα γνωστικά αντικείμενα του σχολικού προγράμματος</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συνδέουν τις έννοιες της φυσικής (ισορροπία, κέντρο βάρους, κ.ά.) και των μαθηματικών (κύκλος, ευθεία, κ.ά.), φυσικής αγωγής (αντοχή, δύναμη, κ.ά.) με τα κινητικά στοιχεία των παραδοσιακών χορών • Διοργανώνουν εκθέσεις λαογραφικού και εθνογραφικού υλικού (αντικείμενα, φορεσιά, λαϊκά μουσικά όργανα, παραδοσιακές συνταγές) συνδέοντας διαθεματικά/ /διεπιστημονικά, με τους παραδοσιακούς χορούς και με τα άλλα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα της σχολικής μονάδας
--	---	---

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΧΟΡΟΣ Β` ΤΑΞΗ		
1^{ος} Άξονας: Ενεργοποίηση- Διεύρυνση- ανάπτυξη δημιουργικών ικανοτήτων ως προς την έννοια του χώρου: Χορευτικές κατευθύνσεις, Χορευτική διάταξη, Χορευτικές λαβές		
Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 4 (τέσσερις)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p><u>Οι μαθητές /τριες:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίζουν τη σχέση του σώματος τους με την κίνηση στο χώρο και το χρόνο ((κιναισθητική αντίληψη) • Να χρησιμοποιούν τις αντιληπτικές τους ικανότητες, για να έχουν πληρέστερη αίσθηση του χώρου και των κατευθύνσεων, κατά τη διάρκεια της κίνησης • Να αναπτύξουν τις βασικές κινητικές τους δεξιότητες και να εξοικειωθούν με τη μετακίνηση και την κατεύθυνση ως προς το χώρο και τον χρόνο • Να γνωρίσουν ότι το κινούμενο σώμα έχει σχήμα, μέγεθος και βρίσκεται σε αλληλεξάρτηση με τα άλλα κινούμενα σώματα, το χώρο τέλεσης, όπως π.χ. τη σκηνή ή τις τελετουργικές ιδιότητες • Να γνωρίσουν, ότι το σώμα μετακινούμενο στο χώρο διαμορφώνει διαφορετικά επίπεδα • Να παραλλάσσουν τις μορφές κινητικότητάς τους ως προς την κατεύθυνση δημιουργώντας διαφορετικά χορευτικά σχήματα: ανοιχτός-κλειστός κύκλος, ομόκεντροι κύκλοι, παράλληλες γραμμές, σπειροειδή, ελικοειδή, κ.α. 	<p style="text-align: center;">Η έννοια του χώρου</p> <p style="text-align: center;">Η αίσθηση του περιβάλλοντος χώρου κατά τη διάρκεια της μετακίνησης</p> <p style="text-align: center;">Χορευτική κατεύθυνση/προσανατολισμός</p> <p style="text-align: center;">Το γεωμετρικό χορευτικό σχήμα και η χορευτική τοποθέτηση (χορευτική διάταξη) των χορευτών στο χώρο</p> <p style="text-align: center;">Έλεγχος και παραλλαγή- τροποποίηση των χορευτικών κατευθύνσεων – διατάξεων και λαβών</p>	<p><u>Οι μαθητές /τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Μετακινούνται με εναλλαγές των «δεικτών στήριξης» του σώματος τους (μαθαίνω δεξι-αριστερό χέρι – πόδι) με ή χωρίς μουσική • Μετακινούνται με απλές κινήσεις στο χώρο, σε διαφορετικές κατευθύνσεις (δεξιά-αριστερά, μπρος-πίσω, πλάγια κ.α.) με ή χωρίς μουσική • Πειραματίζονται σε χορευτικά γεωμετρικά σχήματα και έννοιες, στο χώρο μόνοι, ανά δύο ή ομαδικά, χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού • Πειραματίζονται σε σχηματικές συνθέσεις που να μοιάζουν με πύργο (δίπατος ή τρίπατος) και τις χρησιμοποιούν σε κάποιες μορφές παραδοσιακού χορού • Χορεύουν χορούς με διαφορετική κατεύθυνση/προσανατολισμό • Ασκούνται στο να αλλάζουν τον ομαδικό τους χώρο με μετακίνηση χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού

<ul style="list-style-type: none"> • Να καθορίζουν τη θέση τους ελεύθερα (σκόρπια) στο χώρο • Να βελτιώσουν την κινητική τους έκφραση και να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους • Να αναπτύξουν την ικανότητα επικοινωνίας και συνεργασίας με την ομάδα • Να αναπτύξουν την αντίληψη του χώρου σε σχέση με τις διαφορετικές μορφές χορευτικών διατάξεων • Να γνωρίσουν τις διαφορετικές μορφές χορευτικών λαβών (ενεργητική –παθητική συμμετοχή των χεριών) • Να γνωρίσουν μέσω των χορευτικών λαβών τον προσωπικό τους χώρο, σε στάση ή μετακίνηση στο χώρο και στο χρόνο • Να γνωρίσουν μέσω των χορευτικών λαβών τον ομαδικό χώρο της ομάδας, σε στάση ή μετακίνηση στο χώρο και στο χρόνο • Να αναπτύξουν σχέσεις αποδοχής και επικοινωνίας με την ομάδα • Να γνωρίσουν την αυστηρή χορευτική διάταξη και την τοποθέτηση των φύλων στο χορό, σύμφωνα με τους τοπικούς εθιμικούς κανόνες. • Να γνωρίσουν τους κώδικες και κανόνες που υιοθέτησε και θέσπισε η τοπική συμβιωτική κοινωνική ομάδα κατά την αναπαράσταση της τοπικής μουσικοχορευτικής παράδοσης 	<p>Ο συμβολικός χαρακτήρας, η ιδεολογική και κοινωνική θέση, η λειτουργικότητα της χορευτικής διάταξης και του χορευτικού σχήματος</p>	<p>(μεγάλο- μικρό, μέσα – έξω, μπρος-πίσω, κ.ά.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ασκούνται σε ζευγάρια με τη μορφή «καθρέφτη» • Πειραματίζονται και δημιουργούν νέες χορευτικές διατάξεις (σχήματα) στο χώρο σε κίνηση ή σε στάση (μόνοι, ανά δύο ή με την ομάδα) • Δημιουργούν χορευτικά σχήματα με ένα χορευτή χωρίς λαβή, με περισσότερους του ενός, χωρίς να έχουν σχέση λαβής μεταξύ τους (αντικριστά, ζευγαρωτά σταυρωτά και ελεύθερα) • Εφαρμόζουν διαφορετικές μορφές χορευτικών λαβών ατομικά, ανά δύο ή ομαδικά και να μεταβάλλουν τον προσωπικό τους χώρο αλλάζοντας τις χορευτικές λαβές • Τοποθετούνται στο χώρο με διαφορετικές μορφές διατάξεων (τοποθέτηση κατά φύλο ή «ηλικία») και με διαφορετικές χορευτικές λαβές
--	---	---

<p>2^{ος} Άξονας :Ενεργοποίηση- Διεύρυνση- ανάπτυξη δημιουργικών ικανοτήτων ως προς την κίνηση, το λόγο και τη μουσική συνοδεία. Ρυθμός: Ρυθμικό σχήμα-Ρυθμική οργάνωση. Δομικά σχήματα παραδοσιακού χορού</p>		
<p>Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 6 (έξι)</p>		
<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p><u>Οι μαθητές /τριες:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να χρησιμοποιούν τις αντιληπτικές τους ικανότητες, για να έχουν αίσθηση και κατανόηση της ρυθμικής συνοδείας στην κίνηση • Να αναγνωρίζουν το ισχυρό και ασθενές μέρος του μουσικού μέτρου • Να εφαρμόζουν τις έννοιες ισχυρό και ασθενές σε σχέση με τους «δείκτες στήριξης» (κάτω άκρα) και τη χρήση τους στο χώρο και το χρόνο • Να κατανοούν τη διάρκεια του μέτρου σε ένα μουσικό κομμάτι με κίνηση στο χώρο 	<p>Έλεγχος και διαχείριση του χορευτικού υλικού σε σχέση με τα στοιχεία του χώρου και του χρόνου</p> <p>Το ισχυρό και το ασθενές κατά τη ρυθμική συνοδεία (θέση – άρση)</p> <p>Η χρήση των «δεικτών στήριξης» (κάτω άκρα) σε σχέση με το ισχυρό και ασθενές μέρος του μέτρου</p> <p>Ρυθμικό σχήμα Εσωτερική διάταξη του χρόνου. Διάρκεια των φθόγγων (νότας) στο εσωτερικό του μέτρου</p>	<p><u>Οι μαθητές /τριες :</u></p> <p>Ρυθμοκινητικές δράσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τονίζουν το « ισχυρό» μέρος με το δεξί πόδι και το «ασθενές» μέρος του ρυθμού, με το αριστερό και αντίστροφα • Τονίζουν το «ισχυρό» μέρος του μέτρου με δυνατό χτύπημα του ενός ποδιού στο έδαφος, που είναι ο ένας «δείκτης στήριξης», ενώ ο άλλος «δείκτης» έρχεται σε θέση προσοχής ή σε άρση • Εντοπίζουν στο μουσικό μέτρο τον πρώτο φθόγγο (ο «ισχυρός») με πάτημα δυνατό στο έδαφος και τον δεύτερο φθόγγο (ο «ασθενής»), με χαλαρό πάτημα στο έδαφος • Εντοπίζουν στο τραγούδι τις «τονισμένες» και «άτονες» συλλαβές, αντίστοιχα με τα «ισχυρά» και «ασθενή» μέρη του μέτρου • Εντοπίζουν στη χρονική διάρκεια μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου φθόγγου (νότας) και μετακινούνται με απλές κινήσεις αντίστοιχα στο χώρο

<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν την περιοδικότητα των φθόγγων του μέτρου, σε σχέση με το «ισχυρό» και το «ασθενές» και αντίστοιχα να ανταποκρίνονται με κίνηση στο χώρο • Να κατανοούν τη συμμετρία των φθόγγων του μέτρου, σε σχέση με το «ισχυρό» και το «ασθενές» κινητικά στο χώρο • Να μάθουν τα βασικά, τα σύνθετα και τα μεικτά μουσικά μέτρα που συνοδεύουν τους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς • Να αναπτύξουν τη ρυθμική τους ικανότητα στα αντίστοιχα μουσικά μέτρα • Να κινούνται στο χώρο ρυθμικά σε πιο σύνθετα ή πολύπλοκα κινητικά μοτίβα, βασισμένα σε διαφορετικούς ρυθμούς • Να χρησιμοποιούν με ευκολία κινητικά μοτίβα και χορευτικές 	<p>Βασικοί, μεικτοί και σύνθετοι ρυθμοί</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Εντοπίζουν την περιοδικότητα, δηλ. την περιοδική επανάληψη των έντονων (χτύπημα ποδιού) και χαλαρών (άρση ποδιού) κινήσεων αντίστοιχα με τα «ισχυρά» και «ασθενή» μέρη του μέτρου κατά την μετακίνηση τους στο χώρο • Εντοπίζουν τη συμμετρία, δηλ. την ισόχρονη σχέση μεταξύ των φθόγγων και μετακινούνται με ισόχρονες κινήσεις στο χώρο. Παρόμοιες δράσεις όπως π.χ. για την έννοια του «ισχυρού» και «ασθενούς» • Συνοδεύουν με μετακίνηση ή παλαμάκια τον απλό ρυθμό των (2/4) ή (3/4) μόνι, ανά δύο ή με την ομάδα • Μετακινούνται στο χώρο ή χτυπούν παλαμάκια για να κατανοήσουν την σχέση της ισοχρονίας, που υπάρχει στα σύνθετα μουσικά μέτρα π.χ.: 6/8 (3+3), δηλ. την συμμετρία. Όπως και για τα μικτά μουσικά μέτρα που έχουν ανισόχρονη σχέση, π.χ.: 7/8 (3+2+2) : (μεγάλο- μικρό – μικρό) ή (2+2+3) που είναι : (μικρό – μικρό – μεγάλο) Χορεύουν χορούς με απλά, σύνθετα και μεικτά μουσικά μέτρα
---	--	--

<p>φράσεις σε διαφορετικά μουσικά μέτρα</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • Να προσαρμόζουν την κίνηση στις αλλαγές της χρονικής/ /ρυθμικής αγωγής • Να αναγνωρίζουν τις κινήσεις που έχουν μικρή και μεγάλη διάρκεια • Να αναγνωρίζουν τις παύσεις 	<p>Ρυθμική/Χρονική αγωγή/tempo</p> <p>Η έννοια της ταχύτητας στην μουσική/χορευτική εκτέλεση</p> <p>Συντονισμός και συγχρονισμός</p> <p>Συντονισμός των κινήσεων με αλλαγές στην ταχύτητα εκτέλεσης των κινήσεων (χρονική/ /ρυθμική αγωγή).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατανοούν τις μουσικές φράσεις με αλλαγή τρόπου μετακίνησης ή με παλαμάκια στο χώρο • Προσαρμόζουν τις απλές ή συνθέτες κινήσεις στο χώρο, με αλλαγή της χρονικής ταχύτητας (tempo) με την συνοδεία ενός μουσικού οργάνου ή μουσικής • Μετακινούνται με εναλλαγές στην ταχύτητα (αργές, γρήγορες, διακεκομμένες κινήσεις, κ.α.) με ή χωρίς μουσική • Χορεύουν παραδοσιακούς χορούς που έχουν εναλλαγές στη ρυθμική αγωγή
<ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν τα δομικά συστατικά στοιχεία του χορού και της μουσικής και να κατονομάζουν την χορευτική ορολογία • Να βελτιώσουν το συντονισμό της κίνησης, του λόγου με τη μουσική 	<p>Δομικά επίπεδα χορού και μουσικής</p> <p>Κατανόηση των δομικών επιπέδων χορού και μουσικής</p> <p>Δομικά σχήματα (Μετακίνηση, χρήση χρόνου & χώρου)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατανοούν τη δομή του χορού μέσω της χρήσης των δομικών του επιπέδων: (κινητικό στοιχείο, κινητικό μοτίβο, χορευτική φράση, χορευτικό τμήμα, χορευτικό μέρος, χορογραφία του χορού), κατά αντιστοιχία με τα δομικά επίπεδα της μουσικής συνοδείας: (μουσικό μέτρο, μουσική φράση, μουσικό τμήμα, μουσικό μέρος, μελωδία) • Κινούνται με ισόχρονες και

<ul style="list-style-type: none"> • Να βελτιώσουν το ρυθμικό έλεγχο και το νευρομυϊκό τους συντονισμό ως προς το χώρο και το χρόνο 	<p>Η αίσθηση του χρόνου και του χώρου κατά τη διάρκεια της κίνησης.</p>	<p>ανισόχρονες μετακινήσεις σε διάφορες κατευθύνσεις (πλάγιες, δεξιά, αριστερά με δεξι-αριστερό και αντίθετα και μπρος-πίσω με δεξι-αριστερό και αντίθετα) με ή χωρίς μουσική</p> <ul style="list-style-type: none"> • Χορεύουν παραδοσιακούς χορούς που έχουν ισόχρονες και ανισόχρονες κινήσεις
<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοούν και να ξεχωρίζουν τις χορευτικές μορφές τύπου «στα δύο», «στα τρία» και των συνδυασμών αυτών • Να μνηθούν στους ελληνικούς παραδοσιακούς ρυθμούς των χορευτικών τύπων «στα δύο», «στα τρία» και των συνδυασμών αυτών • Να ανακαλούν για κινητικές δεξιότητες που έχουν ήδη διδαχθεί και να τις εφαρμόζουν σε πιο σύνθετα ή πολύπλοκα κινητικά μοτίβα 	<p>Χοροί τύπου «στα δύο» και «στα τρία» & συνδυασμοί αυτών από διαφορετικές πληθυσμιακές/πολιτισμικές ομάδες του ελλαδικού χώρου</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Μελετούν και αναλύουν τη δομή του χορού • Χορεύουν χορούς τύπου «στα δύο» και «στα τρία» και τους συνδυασμούς αυτών • Κατηγοριοποιούν τους διδασκόμενους χορούς με βάση τα μορφολογικά κριτήρια, που καλύπτουν τις βασικές δομικές κατηγορίες «στα δύο», «στα τρία» και των συνδυασμών αυτών • Εξασκούνται στη βελτίωση της ρυθμοκινητικής ικανότητας και δεξιότητας των τύπων «στα δύο», «στα τρία» και τους συνδυασμούς τους των διαφορετικών πληθυσμιακών και πολιτισμικών ομάδων του ελλαδικού χώρου • Κατανοούν ότι όλοι οι ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί έχουν δομηθεί με βάση συγκεκριμένα δομικά σχήματα (σταθερά συστατικά στοιχεία, όπως π.χ. η μετακίνηση

		<p>ή οι εναλλαγές των «δεικτών στήριξης» στο χώρο και το χρόνο), που διαφοροποιούνται μόνο υφολογικά ανάλογα με την περιοχή (μεταβλητά συστατικά στοιχεία, όπως π.χ. το μουσικό μέτρο, τις λαβές, την ταχύτητα εκτέλεσης, το εύρος των κινήσεων - μεγάλες/ /μικρές)</p>
--	--	---

<p>3^{ος} Άξονας: Ενεργοποίηση- Διεύρυνση- ανάπτυξη δημιουργικών ικανοτήτων ως προς τον τρόπο σύνθεσης των μοτίβων του ελληνικού παραδοσιακού χορού και τις αρχές του αυτοσχεδιασμού σε σχέση με την τοπική παράδοση και την τοπική υφολογία.</p>		
<p>Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 8 (οκτώ)</p>		
<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p><u>Οι μαθητές /τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν την έννοια του αυτοσχεδιασμού στον παραδοσιακό χορό, σε μια δεδομένη στιγμή, ως η «έμπνευση της στιγμής» • Να αναπτύξουν την αίσθηση της κινητικής ελευθερίας, με στόχο τον αυτοσχεδιασμό και τη δημιουργία μιας προσωπικής χορευτικής ταυτότητας • Να μαθαίνουν τις δυνατότητες του σώματός τους στο χώρο δημιουργώντας μια καινούργια «σύνθεση», βασισμένη σε γνωστά κινητικά μοτίβα • Να μαθαίνουν τη δυναμική της κίνησης στο χώρο και το χρόνο και τις αλλαγές του σώματός τους που γίνονται κατά την μετακίνησή τους, ως προς το σχήμα και το μέγεθος • Να αξιοποιούν δημιουργικά την κινητική ελευθερία στο χώρο και στο χρόνο • Να αναπτύξουν αυτενέργεια και δημιουργική, εκφραστική κινητή ικανότητα, χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού • Να ακολουθούν τους «κανόνες δόμησης» κατά την χορευτική τους δημιουργικότητα, ως προς τα τοπικά χορευτικά κινητικά μοτίβα, σύμφωνα με το παραδοσιακό τοπικό χρώμα, ιδιαιτερότητα, έκφραση, ύφος και τα τεχνικά χαρακτηριστικά του, την αρμονική ροή, φόρμα, τέμπο και την μελωδική εξέλιξη • Να χρησιμοποιούν δημιουργικά τα ήδη γνωστά παραδοσιακά κινητικά μοτίβα δημιουργώντας νέες κινητικές 	<p>Αυτοσχεδιασμός και προσωπική δημιουργία</p> <p>Χρόνος και χώρος στον αυτοσχεδιασμό</p>	<p><u>Οι μαθητές /τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Πειραματίζονται αξιοποιώντας την μουσική φράση ενός τραγουδιού κατά την διάρκεια ενός κινητικού αυτοσχεδιασμού • Προσπαθούν να παραλλάσσουν με ευρηματικότητα τα απλά βασικά κινητικά μοτίβα ενός γνωστού παραδοσιακού χορού • Χρησιμοποιούν τα ήδη γνωστά κινητικά μοτίβα σε διαφορετικά τραγούδια και σε άλλες ελληνικές και ξένες μουσικές • Δημιουργούν διαφορετικά (νέα) κινητικά μοτίβα στο χώρο και στο χρόνο, συγκροτώντας ευρύτερες κινητικές ενότητες (χορευτικές φράσεις)

<p>συνθέσεις</p> <ul style="list-style-type: none">• Να αναπτύξουν τη φαντασία , την ετοιμότητα (δράση- αντίδραση) και την ικανότητα επαφής με τον εαυτό τους και την ομάδα		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν μία σχέση επικοινωνίας, ευθύνης και αλληλοσεβασμού μεταξύ τους • Να εκτελούν πρωτότυπες ή υπάρχουσες καλλιτεχνικές χορευτικές κινήσεις χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού • Να επιδεικνύουν κριτική και αναλυτική ικανότητα σκέψης, απαντώντας κινητικά • Να εφαρμόζουν κινητικούς αυτοσχεδιασμούς και νέα χορογραφήματα στο χώρο και τον χρόνο • Να αναπτύξουν τη μιμητική τους ικανότητα με στοιχεία παντομίμας στους χορογραφικούς και κινητικούς αυτοσχεδιασμούς • Να γνωρίζουν ότι ο αυτοσχεδιασμός διαφέρει από χορευτή σε χορευτή ως προς το δημιουργικό κινητικό συνδυασμό και το προσωπικό ύφος • Να δημιουργήσουν αυτοσχέδιες χορογραφίες με αυτοσχέδια θεατρικά στοιχεία (λαϊκό μίμο-ηθοποιό και χορευτή) • Να ενισχύουν τις νοητικές τους ικανότητες μέσα από την επίλυση κινητικών προβλημάτων που σχετίζονται με το χώρο και το χρόνο • Να παρουσιάζουν στις διαμορφωμένες χορευτικές φόρμες ατομικούς ή ομαδικούς αυτοσχεδιασμούς (φιγούρες) με παραλείψεις καθώς και με επινοήσεις • Να εκφράζουν ιδέες, εμπειρίες, συναισθήματα και εικόνες σε πρωτότυπες ή καλλιτεχνικές χορογραφίες 	<p>Αυτοσχεδιασμός στους κυκλικούς, αντικριστούς ή «σκόρπιους» ή «ξεχωριστούς» και μιμητικούς χορούς</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργούν νέα χορογραφήματα βασισμένοι στις ήδη γνωστές χορευτικές φόρμες, από την ημικυκλική φόρμα σε ελικοειδή σχήματα • Συμμετέχουν σε αντικριστούς χορούς, όπου συντονίζονται με τους άλλους, στα απλά και σύνθετα χορευτικά κινητικά μοτίβα, ενώ παράλληλα, αντιλαμβάνονται και την ελευθερία της προσωπικής δημιουργίας • Αναλαμβάνουν ρόλους μίμου-χορευτή και παρουσιάζουν κινητικούς αυτοσχεδιασμούς και στοιχεία παντομίμας, καθώς συμμετέχουν σε μιμητικούς χορούς • Συνθέτουν με τα άκρα τους και τα άλλα μέλη του σώματός τους νέες κινήσεις στο χώρο και το χρόνο, χρησιμοποιώντας αντικείμενα όπως π.χ. μαντήλι, κουτάλια κ.α. • Δημιουργούν κινητικούς χορευτικούς διαλόγους όπου μεταφέρουν όσα υπονοούν, με τους κινητικούς αυτοσχεδιασμούς
--	--	---

<ul style="list-style-type: none">• Να γνωρίζουν την επιρροή, στον προσωπικό τους αυτοσχεδιασμό, τόσο από το τρόπο ερμηνείας της μουσικής ή του τραγουδιού όσο και από τη δεξιοτεχνία και τη δύναμη της έμπνευσης των οργανοπαικτών)• Να γνωρίσουν μουσικές και κινητικούς αυτοσχεδιασμούς ατομικών χωρών από διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές και πληθυσμιακές ομάδες		<p>αυτοσχεδιασμούς στο χώρο και στο χρόνο</p> <ul style="list-style-type: none">• Μελετούν το ποιητικό κείμενο, συζητούν τα νοήματα και προσπαθούν να τα εκφράσουν κινητικά στο χώρο• Συνοδεύουν κινητικά τα παραδοσιακά τραγούδια και τις μουσικές, αυτοσχεδιάζοντας, με απλές ή σύνθετες κινήσεις και συγκροτώντας/δημιουργώντας απλά ή σύνθετα κινητικά μοτίβα στο χώρο και το χρόνο
--	--	--

4^{ος} Άξονας: Χοροί εθιμικού κύκλου: Διάκριση εθίμου, χορευτικού δρώμενου		
Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 8 (οκτώ)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p><u>Οι μαθητές/τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν στα στοιχεία του ελληνικού λαϊκού πολιτισμού • Να περιγράψουν τις θεμελιώδεις έννοιες του χορευτικού δρώμενου, τη διαδικασία τέλεσης, τη λειτουργία και την σημασία του που έχει για τους συμμετέχοντες • Να ερευνούν πηγές και πληροφοριακό υλικό των χορών εθιμικού κύκλου/χορευτικών περιστάσεων και να παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους • Να αντιληφθούν τη δυναμική της ομάδας και των σχέσεων που αναπτύσσονται μέσα σε αυτή • Να αναπτύξουν τη δημιουργική τους ικανότητα και αυτοέκφραση • Να υποδύονται με πειστικότητα τους ρόλους και να κατανοούν πλήρως το μαγικοθρησκευτικό χαρακτήρα του εθιμικού/χορευτικού δρώμενου • Να κατανοήσουν και να βιώσουν τον ψυχαγωγικό χαρακτήρα των μιμητικών/σκωπτικών χορών • Να κατανοήσουν και να βιώσουν διαφορετικά συναισθήματα μέσω των τελετουργικών χορών • Να αναπτύξουν δεξιότητες χειρισμού των αντικειμένων και να γνωρίσουν τη σημασία της λειτουργίας/συμβολισμού τους, στα χορευτικά δρώμενα 	<p>Χοροί εθιμικού κύκλου/χορευτικών περιστάσεων</p> <p>Χοροί ενταγμένοι σε εθιμικά/χορευτικά δρώμενα</p> <p>Χοροί Δωδεκαήμερου, Αποκριών, Πάσχα, γάμου, πανηγυριών/θρησκευτικό εορτολόγιο των τοπικών αγίων, Κλήδονα, ιστορικά γεγονότα, κύκλος της ζωής, παιχνιδιοτράγουδα κ.ά.</p> <p>Τελετουργικοί χοροί</p> <p>Μιμητικοί /Σκωπτικοί</p> <p>Χοροί με χρήση αντικειμένων</p>	<p><u>Οι μαθητές/τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Γνωρίζουν τον ημερολογιακό χώρο - χρόνο: την εθιμική εκδήλωση, την ημέρα και την ώρα τέλεσης • Διερευνούν τα χορευτικά δρώμενα και διαπιστώνουν ότι όλοι οι χοροί συνιστούν μέρος συγκεκριμένων εθιμικών περιστάσεων (με πρωτεύοντα ή δευτερεύοντα ρόλο), ανεξαρτήτως του περιεχομένου τους • Αναζητούν σε πηγές πληροφορίες (διαδίκτυο, βιβλία, αρχεία), για την ιστορία και την σύνδεσή του χορού με αρχέγονες τελετές και λατρείες, και τις παρουσιάζουν υπό μορφή άρθρου • Σχεδιάζουν ομαδικά και παρουσιάζουν χορευτικά δρώμενα σε σχολικές και εξωσχολικές εκδηλώσεις • Συνεργάζονται με συλλόγους/φορείς και συμμετέχουν ενεργά σε χορευτικά δρώμενα • Αυτοσχεδιάζουν και πειραματίζονται σε ρόλους μιμητικού/σκωπτικού χαρακτήρα • Συμμετέχουν σε χορούς μιμητικού/σκωπτικού και τελετουργικού χαρακτήρα • Συμμετέχουν σε χορούς με χρήση αντικειμένων (κουτάλια, ζήλια, ποτηράκια, μαντήλι κ.ά.)

		<ul style="list-style-type: none">• Αναζητούν παρόμοια δρώμενα άλλων χωρών και βρίσκουν ομοιότητες / διαφορές
--	--	---

5^{ος} Άξονας: Παραδοσιακός Χορός – Εκπαιδευτική διαδικασία		
Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 20 (είκοσι)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p><u>Οι μαθητές/τριες:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να καλλιεργήσουν την ελληνική πολιτισμική συνείδηση • Να γνωρίσουν τους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς με μία ευχάριστη και δημιουργική διαδικασία • Να ανακαλούν τη διδακτέα ύλη με ευκολία και να την παρουσιάζουν στο χώρο • Να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν σχέση ευθύνης και αλληλοσεβασμού με την ομάδα • Να αναπτύξουν τη δημιουργική και αυτοσχεδιαστική τους ικανότητα • Να αναπτύξουν το νευρομυϊκό συντονισμό και την οπτικοακουστική αντίληψη • Να αντιλαμβάνονται το συντονισμό, ρυθμού – κίνησης και λόγου • Να αναγνωρίζουν τα σύνθετα και μεικτά μέτρα που συνοδεύουν τους ελληνικούς • παραδοσιακούς χορούς • Να μνηθούν βιωματικά στα ειδικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα που ορίζονται από το τριφυές (κίνηση-μελωδία-λόγος), τη συλλογικότητα και την κινητική του απλότητα • Να χρησιμοποιούν το βασικό κινητικό λεξιλόγιο για να περιγράψουν ένα χορό • Να κατανοούν τις χορευτικές μορφές τύπου «στα δύο» και «στα τρία» από διαφορετικές περιοχές του ελλαδικού χώρου • Να αναγνωρίζουν τα σύνθετα και μεικτά μέτρα που συνοδεύουν τους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς 	<p>Νέα κινητικά μοτίβα/ τρόποι μετακίνησης στο χώρο /αυτοσχεδιασμοί (με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού)</p> <p>Μουσικοκινητική ικανότητα</p> <p>Διδακταλία χορών με σύνθετους και μεικτούς ρυθμούς</p>	<p><u>Οι μαθητές/τριες:</u></p> <p>Με τη χρήση μαθητοκεντρικών-δημιουργικών μοντέλων διδασκαλίας (Στιλ κατευθυνόμενης εφευρετικότητας και αποκλίνουσας παραγωγικότητας)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ανακαλύπτουν, καθοδηγούμενοι από τον εκπαιδευτικό, το χώρο, τη διάταξη και τα χορευτικά σχήματα • Δημιουργούν νέα χορευτικά παιχνίδια με συγκεκριμένα χορευτικά σχήματα και τρόπους σύνδεσης των χεριών • Αυτοσχεδιάζουν σε γνωστά βασικά κινητικά μοτίβα του χορού ως «πρώτοι ή κορυφικοί» της χορευτικής ομάδας • Αποτυπώνουν νοερά τα κινητικά μοτίβα και στη συνέχεια τα αποδίδουν κινητικά στο χώρο • Κατανοούν τα μέρη της μουσικής με διαφορετικές μετακινήσεις στο χώρο • Χτυπούν παλαμάκια και κινούνται στο χώρο ρυθμικά για να κατανοήσουν την χρονική σχέση σε ένα μουσικό μέτρο (π.χ.: 6/8 (3+3) -ισόχρονα) ή (π.χ.: 7/8 (3+2+2 - ανισόχρονα): (μεγάλο-μικρό – μικρό) ή (2+2+3): (μικρό –

<ul style="list-style-type: none">• Να διακρίνουν και να αντιληφθούν τις κατηγοριοποιήσεις στις παραδοσιακές φορεσιές (ανδρικές, γυναικείες, νυφικές, καθημερινές)• Να γνωρίσουν το συμβολικό χαρακτήρα των κεντημάτων και των στολιδιών-κοσμημάτων των παραδοσιακών φορεσιών• Να γνωρίσουν την επίδραση της παραδοσιακής φορεσιάς στην κινητική χορευτική συμπεριφορά	<p>Χορδόφωνα – Ιδιόφωνα</p> <p>Κομπανία- Ζυγιά</p> <p>Παραδοσιακές φορεσιές</p>	<ul style="list-style-type: none">• Επίσκεψη σε Μουσεία Λαϊκών μουσικών οργάνων και γνωριμία με τα παραδοσιακά ελληνικά μουσικά όργανα• Παρακολουθούν ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα σε Μουσεία• Ερευνούν πληροφορίες και υλικό για τις τοπικές παραδοσιακές φορεσιές• Συλλέγουν εξαρτήματα, στολίδια-κοσμήματα από παραδοσιακές φορεσιές και τα κατηγοριοποιούν κατά περιοχές.• Οργανώνουν εκθέσεις με λαογραφικό υλικό (παραδοσιακές φορεσιές και μουσικά όργανα)
--	--	--

6^{ος}Αξονας: Παραδοσιακός Χορός – Διαθεματικότητα /Διεπιστημονικότητα		
Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 4 (τέσσερις)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p><u>Οι μαθητές/τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναδείξουν διαθεματικά/διεπιστημονικά τις πολλαπλές και ποικίλες εκφραστικές τους δυνατότητες • Να αναπτύξουν δημιουργική κριτική σκέψη και δράση, μέσα από μια ολοκληρωμένη και πολύπλευρη κατανόηση θεμάτων και εννοιών με τα άλλα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα του σχολικού προγράμματος • Να συνεργάζονται και να υλοποιούν ομαδικά σχέδια εργασίας σε θέματα πολιτισμού • Να αναπτύξουν διαπροσωπικές σχέσεις μέσα στην ομάδα • Να αναδεικνύουν ζητήματα, θέματα και προβληματισμούς τόσο σε προσωπικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο για τον πολιτισμό και την αισθητική • Να αναγνωρίσουν και να εκτιμήσουν τη διαφορετικότητα των «άλλων» (με ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά, άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ικανότητες , άλλο φύλο) • Να αναγνωρίζουν τις «οριζόντιες και κάθετες» αλληλεξαρτήσεις του παραδοσιακού χορού με τα περιεχόμενα των αλληλοσχετιζόμενων μαθημάτων του σχολικού προγράμματος • Να αποκτήσουν θετική στάση απέναντι στα διαφορετικά διδασκόμενα μαθήματα της σχολικής μονάδας • Να επισημάνουν την αναγκαιότητα της διαθεματικής/διεπιστημονικής προσέγγισης ως μέσο ανάπτυξης σε γνωστικό, συναισθηματικό και κοινωνικό επίπεδο 	<p>Παραδοσιακός χορός και Διαθεματικότητα / Διεπιστημονικότητα</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παραδοσιακός χορός και αισθητική αγωγή (Μουσική-Θέατρο – Εικαστικά) • Παραδοσιακός χορός και Λαογραφία (ήθη-έθιμα-ενδυμασία-διατροφή) • Παραδοσιακός χορός και Περιβαλλοντική αγωγή, Θρησκευτικά, Ιστορία και Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή • Παραδοσιακός χορός και ευρωπαϊκά προγράμματα, βιωματικές δράσεις, ερευνητικές Εργασίες 	<p><u>Οι μαθητές/τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμμετέχουν σε σχέδια εργασίας σχετικά με την μουσική, το τραγούδι, τα λαϊκά μουσικά όργανα και τις παραδοσιακές φορεσιές. • Παρουσιάζουν έθιμα/δρώμενα και παρεμβαίνουν με στοιχεία του παραδοσιακού χορού, σε εικαστικές δημιουργίες και θεατρικές παραστάσεις. • Οργανώνουν εκθέσεις φωτογραφίας, ζωγραφικής, γλυπτικής συνδέοντας διαθεματικά/διεπιστημονικά, με τους παραδοσιακούς χορούς. • Συμμετέχουν σε ευρωπαϊκά προγράμματα που αφορούν τον ελληνικό λαϊκό πολιτισμό σε σχέση με τα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα της σχολικής μονάδας • Διερευνούν θέματα όπως : ο «κύκλος της ζωής» (υγεία, επαγγέλματα κ.α), η «χρήση των συμβόλων», η «ανταπόκριση στην αισθητική», η «αίσθηση του χρόνου», οι «σχέσεις με το φυσικό περιβάλλον», οι «κοινωνικές σχέσεις», οι «μακρινοί και οι άλλοι» (άλλες χώρες και λαοί), η «παραγωγή και κατανάλωση» και «ζώντας για έναν σκοπό» • Μελετούν τις τελετές

<ul style="list-style-type: none">• Να αντιληφθούν τα οφέλη και τη σπουδαιότητα της ολιστικής προσέγγισης ως προς την ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων σε διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα	<ul style="list-style-type: none">• Παραδοσιακός χορός και Φυσική, Μαθηματικά, Βιολογία, Γεωγραφία και Αγωγή υγείας	<p>μαγικοθηρσκευτικού χαρακτήρα, τα σύμβολα και τους συμβολισμούς, συνδέοντας διαθεματικά/ /διεπιστημονικά, με τους παραδοσιακούς χορούς και με τα άλλα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα του σχολικού προγράμματος</p> <ul style="list-style-type: none">• Συνδέουν τις έννοιες της φυσικής (ισορροπία, κέντρο βάρους, κ.ά.) και των μαθηματικών (κύκλος, ευθεία, κ.ά.), φυσικής αγωγής (αντοχή, δύναμη, κ.ά.) με τα κινητικά στοιχεία των παραδοσιακών χορών• Διοργανώνουν εκθέσεις λαογραφικού και εθνογραφικού υλικού (αντικείμενα, φορεσιά, λαϊκά μουσικά όργανα, παραδοσιακές συνταγές) συνδέοντας διαθεματικά/ /διεπιστημονικά, με τους παραδοσιακούς χορούς και με τα άλλα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα της σχολικής μονάδας
---	---	--

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΧΟΡΟΣ Γ' ΤΑΞΗ		
1^{ος} Άξονας: Ενεργοποίηση- Διεύρυνση- ανάπτυξη δημιουργικών ικανοτήτων ως προς την έννοια του χώρου: Χορευτικές κατευθύνσεις, Χορευτική διάταξη, Χορευτικές λαβές		
Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 2 (δύο)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p><u>Οι μαθητές/τριες:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίζουν τη σχέση του σώματος τους με το χώρο και τη «δυναμική ενέργεια» που αναπτύσσεται κατά την διάρκεια της κίνησης • Να επιδεικνύουν κριτική και αναλυτική ικανότητα σκέψης, απαντώντας κινητικά ως προς την έννοια του χώρου • Να αναπτύξουν την ικανότητα της χρήσης του χώρου ή προσανατολισμού στο χώρο της παράστασης <p>Να διερευνούν και να αξιοποιούν τις βασικές μορφές μετακίνησης στο χώρο: στάση, πτώση, αμφιπλευρικότητα, αναπήδηση δεξιά –αριστερά, μέσα- έξω, εμπρός –πίσω, διαγώνια εμπρός - πίσω</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξουν την ικανότητα του σχεδιασμού στο χώρο και τον χρόνο • Να αναπτύξουν την ικανότητα της κατανόησης των διαστάσεων του χώρου • Να γνωρίσουν τη χρήση των δυαδικών αντιθέσεων στη δομή του χορού σε σχέση με το χώρο 	<p>Η έννοια του χώρου</p> <p>Η αίσθηση του περιβάλλοντος χώρου κατά τη διάρκεια της μετακίνησης</p> <p>Χορευτική κατεύθυνση/προσανατολισμός</p>	<p><u>Οι μαθητές /τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Συνδυάζουν μετακινήσεις με αλλαγή του βαθμού ταχύτητας • Μετακινούνται με εναλλαγές των «δεικτών στήριξης» του σώματος τους (στάση, πτώση, αναπήδηση, αμφιπλευρικότητα) με ή χωρίς μουσική • Μετακινούνται με διαφορετικούς τρόπους και κατευθύνσεις ελεύθερα στο χώρο • Μετακινούνται με μια «δυναμική» ποικιλία κινήσεων στο χώρο (στροφές δεξιά-αριστερά, αναπηδήσεις, πτώσεις κ.α.) με ή χωρίς μουσική • Μετακινούνται σε αντιθετική σχέση μεταξύ τους (μέσα- έξω, μπρος – πίσω, αριστερά- δεξιά, άνδρες – γυναίκες, πάνω- κάτω, γρήγορα- αργά κ.ά)

<ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίζουν σε μια χορευτική διάταξη τον αριθμό, το φύλο και το ρόλο των χορευτών που αντανακλούν στη λειτουργικότητα του χορού • Να καθορίζουν τον σχεδιασμό της χορευτικής διάταξης των συμμετεχόντων • Να γνωρίσουν ότι το κινούμενο σώμα έχει σχήμα, μέγεθος και βρίσκεται σε αλληλεξάρτηση με τα άλλα κινούμενα σώματα, το χώρο τέλεσης, όπως π.χ. τη σκηνή ή τις τελετουργικές ιδιότητες • Να αντιλαμβάνονται την κίνηση ως προς το χώρο και να συνεργάζονται με τους άλλους στη δημιουργία χορευτικών διατάξεων/σχηματισμών • Να βελτιώσουν την κινητική τους έκφραση και να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους • Να αναπτύξουν την ικανότητα επικοινωνίας και συνεργασίας με την ομάδα • Να αναπτύξουν την αντίληψη του χώρου σε σχέση με τις διαφορετικές μορφές χορευτικών διατάξεων • Να κατανοήσουν τις χοροκινητικές έννοιες και να χρησιμοποιούν το κατάλληλο κινητικό λεξιλόγιο 	<p>Το γεωμετρικό χορευτικό σχήμα και η χορευτική τοποθέτηση (χορευτική διάταξη) των χορευτών στο χώρο</p> <p>Έλεγχος και παραλλαγή- τροποποίηση των χορευτικών κατευθύνσεων –διατάξεων και λαβών</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πειραματίζονται με χορούς μεικτούς, με διαφορετικά σχήματα και χορευτική διάταξη • Διατηρούν σταθερό το χορευτικό σχήμα κατά τη χορευτική διαδικασία • Ασκούνται στο να αλλάζουν τον ομαδικό τους χώρο με μετακίνηση χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού (μεγάλο-μικρό, μέσα – έξω, μπρος-πίσω, κ.ά.) • Πειραματίζονται σε σχηματικές συνθέσεις που να μοιάζουν με πύργο (δίπατος ή τρίπατος) και τις χρησιμοποιούν σε κάποιες μορφές παραδοσιακού χορού. • Δημιουργούν νέες χορευτικές διατάξεις (σχήματα) στο χώρο σε κίνηση ή σε στάση (μόνοι, ανά δύο ή με την ομάδα) • Εφαρμόζουν διαφορετικές μορφές χορευτικών λαβών ατομικά, ανά δύο ή ομαδικά • Μεταβάλλουν τον προσωπικό τους χώρο αλλάζοντας την μορφή της χορευτικής λαβής
<ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν την αυστηρή χορευτική διάταξη και την τοποθέτηση των φύλων στο χορό, σύμφωνα με τους τοπικούς εθμικούς κανόνες 	<p>Ο συμβολικός χαρακτήρας, η ιδεολογική και κοινωνική θέση, η λειτουργικότητα της χορευτικής διάταξης και του χορευτικού σχήματος</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Τοποθετούνται στο χώρο με διαφορετικές μορφές διατάξεων (τοποθέτηση κατά φύλο ή «ηλικία») και με διαφορετικές χορευτικές

<ul style="list-style-type: none">• Να γνωρίσουν το τοπικό χορευτικό ρεπερτόριο από τους κατοίκους της κοινότητας και τις ανάλογες εθιμικές εκδηλώσεις• Να γνωρίσουν τους κώδικες και κανόνες που υιοθέτησε και θέσπισε η τοπική συμβιωτική κοινωνική ομάδα κατά την αναπαράσταση της τοπικής μουσικοχορευτικής παράδοσης		λαβές <ul style="list-style-type: none">• Αναγνωρίσουν τις κοινωνικές δομές και τους κανόνες που λειτουργούν στην χορευτική διάταξη και στο χορευτικό σχήμα
--	--	---

<p>2^{ος} Άξονας :Ενεργοποίηση- Διεύρυνση- ανάπτυξη δημιουργικών ικανοτήτων : ως προς την κίνηση, το λόγο και τη μουσική συνοδεία. Ρυθμός: Ρυθμικό σχήμα-Ρυθμική οργάνωση. Δομικά σχήματα παραδοσιακού χορού</p>		
<p>Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 4 (τέσσερις)</p>		
<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p><u>Οι μαθητές /τριες:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναγνωρίζουν τα στοιχεία του ρυθμού, τη πλαστικότητα ή δυναμικότητα της κίνησης, τη μελωδία και το τραγούδι • Να χρησιμοποιούν τις αντιληπτικές τους ικανότητες, για να έχουν αίσθηση και κατανόηση της ρυθμικής συνοδείας στην κίνηση • Να αναπτύξουν την ακουστική αντίληψη σε σχέση με την έννοια του μουσικού χρόνου • Να αναγνωρίζουν τη διάρκεια του μέτρου σε μια ρυθμική μελωδία με κίνηση στο χώρο • Να αναγνωρίζουν τη διάρκεια των χορευτικών κινήσεων κατά αντιστοιχία της εσωτερικής διαίρεσης του χρόνου, δηλ. της χρονικής διάρκειας των φθόγγων στο πλαίσιο του μέτρου • Να αναγνωρίζουν την περιοδικότητα των φθόγγων του μέτρου, σε σχέση με το « ισχυρό» και το «ασθενές» και αντίστοιχα να ανταποκρίνονται με κίνηση στο χώρο • Να αντιλαμβάνονται τη συμμετρία των φθόγγων του μέτρου, σε σχέση με το «ισχυρό» και το «ασθενές» κινητικά στο χώρο • Να αντιλαμβάνονται τις αλλαγές της μετρικής ενότητας κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης 	<p>Έλεγχος και διαχείριση του χορευτικού υλικού σε σχέση με τα στοιχεία του χώρου και του χρόνου</p> <p>Ρυθμικό σχήμα Εσωτερική διάταξη του χρόνου. Διάρκεια των φθόγγων (νότας) στο εσωτερικό του μέτρου</p>	<p><u>Οι μαθητές /τριες :</u></p> <p>Κινητορυθμικές δράσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατανοούν στο μουσικό μέτρο τον πρώτο φθόγγο (ο «ισχυρός») με πάτημα δυνατό στο έδαφος και τον δεύτερο φθόγγο (ο «ασθενής»), με χαλαρό πάτημα στο έδαφος • Κατανοούν στο τραγούδι τις «τονισμένες» και «άτονες» συλλαβές, αντίστοιχα με τα «ισχυρά» και «ασθενή» μέρη του μέτρου • Αναγνωρίζουν τη χρονική διάρκεια μεταξύ του πρώτου και του δεύτερου φθόγγου (νότας), με ήχους ιδιόφωνων μουσικών οργάνων • Κατανοούν την περιοδικότητα, δηλ. την περιοδική επανάληψη των έντονων (χτύπημα ποδιού) και χαλαρών

<p>του μουσικού κομματιού, (δηλ. τη διαφοροποίηση της χορευτικής φράσης και κατ' επέκταση της χορευτικής μορφής)</p>		<p>(άρση ποδιού) κινήσεων αντίστοιχα με τα «ισχυρά» και «ασθενή» μέρη του μέτρου, με ήχους ιδιόφωνων μουσικών οργάνων</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εντοπίζουν τη συμμετρία, δηλ. την ισόχρονη σχέση μεταξύ των φθόγγων και μετακινούνται με ισόχρονες κινήσεις στο χώρο. Παρόμοιες δράσεις όπως π.χ. για την έννοια του «ισχυρού» και «ασθενούς»
<ul style="list-style-type: none"> • Να κατανοήσουν τα βασικά, σύνθετα και τα μεικτά μουσικά μέτρα που συνοδεύουν τους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς • Να αναπτύξουν τη ρυθμική τους ικανότητα στα αντίστοιχα μουσικά μέτρα • Να κινούνται στο χώρο ρυθμικά σε πιο σύνθετα ή πολύπλοκα κινητικά μοτίβα, βασισμένα σε διαφορετικούς ρυθμούς • Να χρησιμοποιούν με ευκολία κινητικά μοτίβα και χορευτικές φράσεις σε διαφορετικά μουσικά μέτρα 	<p>Βασικοί, μεικτοί και σύνθετοι ρυθμοί</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συνοδεύουν με μετακίνηση ή με ήχους ιδιόφωνων μουσικών οργάνων τον απλό ρυθμό των (2/4) ή (3/4) μόνι, ανά δύο ή με την ομάδα • Μετακινούνται στο χώρο ή με ήχους ιδιόφωνων μουσικών οργάνων για να κατανοήσουν την σχέση της ισοχρονίας, που υπάρχει στα σύνθετα μουσικά μέτρα π.χ.: 6/8 (3+3), δηλ. την συμμετρία. Όπως και για τα μικτά μουσικά μέτρα που έχουν ανισόχρονη σχέση, π.χ.: 7/8 (3+2+2) : (μεγάλο-μικρό – μικρό) ή (2+2+3) που είναι : (μικρό – μικρό – μεγάλο) • Χορεύουν παραδοσιακούς χορούς με απλά, σύνθετα και μεικτά

		μουσικά μέτρα
<ul style="list-style-type: none"> • Να προσαρμόζουν την κίνηση στις αλλαγές της χρονικής/ /ρυθμικής αγωγής • Να αντιλαμβάνονται τις κινήσεις που έχουν μικρή και μεγάλη διάρκεια • Να αντιλαμβάνονται τις παύσεις • Να μεταβάλλουν το ρυθμό της κίνησης με ευκολία (επιτάχυνση, επιβράδυνση, παύση, περιοδικότητα). 	<p>Ρυθμική/Χρονική αγωγή/tempo</p> <p>Η έννοια της ταχύτητας στην μουσική/χορευτική εκτέλεση</p> <p>Συντονισμός και συγχρονισμός</p> <p>Συντονισμός των κινήσεων με αλλαγές στην ταχύτητα εκτέλεσης των κινήσεων (χρονική/ /ρυθμική αγωγή).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνωρίζουν τις μουσικές φράσεις με αλλαγή τρόπου μετακίνησης ή με ήχους ιδιόφωνων μουσικών οργάνων στο χώρο • Συντονίζουν τις απλές ή συνθέτες κινήσεις στο χώρο, με αλλαγή της χρονικής ταχύτητας (tempo) με την συνοδεία ενός μουσικού οργάνου ή μουσικής • Μετακινούνται με εναλλαγές στην ταχύτητα (αργές, γρήγορες, διακεκομμένες κινήσεις, κ.α.) με ή χωρίς μουσική • Χορεύουν παραδοσιακούς χορούς που παρουσιάζουν εναλλαγές στη ρυθμική αγωγή

<ul style="list-style-type: none"> • Να χρησιμοποιούν τα δομικά συστατικά στοιχεία του χορού και της μουσικής και να κατονομάζουν τη χορευτική ορολογία (κινητικό στοιχείο, κινητικό μοτίβο, κ.ά) • Να βελτιώσουν το συντονισμό της κίνησης, του λόγου και της οργανικής μουσικής 	<p style="text-align: center;">Δομικά επίπεδα χορού και μουσικής</p> <p style="text-align: center;">Κατανόηση των δομικών επιπέδων χορού και μουσικής</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατανοούν τη δομή του χορού μέσω της χρήσης των δομικών του επιπέδων: (κινητικό στοιχείο, κινητικό μοτίβο, χορευτική φράση, χορευτικό τμήμα, χορευτικό μέρος, χορογραφία του χορού), κατά αντιστοιχία με τα δομικά επίπεδα της μουσικής συνοδείας: (μουσικό μέτρο, μουσική φράση, μουσικό τμήμα, μουσικό μέρος, μελωδία)
<ul style="list-style-type: none"> • Να αντιλαμβάνονται και να μπορούν να αξιολογούν την ποιότητα της κίνησης (υφολογία της κίνησης) • Να βελτιώσουν το ρυθμικό έλεγχο και το νευρομυϊκό τους συντονισμό ως προς το χώρο και το χρόνο 	<p style="text-align: center;">Δομικά σχήματα (Μετακίνηση, χρήση χρόνου & χώρου)</p> <p style="text-align: center;">Η αίσθηση του χρόνου και του χώρου κατά τη διάρκεια της κίνησης</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κινούνται με ισόχρονες και ανισόχρονες μετακινήσεις σε διάφορες κατευθύνσεις (πλάγιες, δεξιά, αριστερά με δεξί-αριστερό και αντίθετα και μπρος-πίσω με δεξί-αριστερό και αντίθετα) με ή χωρίς μουσική. • Χορεύουν παραδοσιακούς χορούς που έχουν ισόχρονες και ανισόχρονες κινήσεις
<ul style="list-style-type: none"> • Να ξεχωρίζουν τις χορευτικές μορφές τύπου «στα δύο», «στα τρία» και τους συνδυασμούς τους 	<p style="text-align: center;">Χοροί τύπου «στα δύο» και «στα τρία» & συνδυασμοί αυτών από διαφορετικές πληθυσμιακές/πολιτισμικές ομάδες του ελλαδικού χώρου.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Μελετούν και αναλύουν τη δομή του χορού • Χορεύουν χορούς τύπου «στα δύο» και «στα τρία» και τους

<ul style="list-style-type: none">• Να μνηθούν στους ελληνικούς παραδοσιακούς ρυθμούς των χορευτικών τύπων «στα δύο», «στα τρία» και των συνδυασμών τους • Να ανακαλούν την προϋπάρχουσα γνώση όποτε χρειάζεται και να την εφαρμόζουν σε πιο σύνθετα κινητικά μοτίβα		<p>συνδυασμούς αυτών</p> <ul style="list-style-type: none">• Κατηγοριοποιούν τους διδασκόμενους χορούς με βάση τα μορφολογικά κριτήρια, που καλύπτουν τις βασικές δομικές κατηγορίες «στα δύο», «στα τρία» και τους συνδυασμούς αυτών • Εξασκούνται στη βελτίωση της ρυθμοκινητικής ικανότητας και δεξιότητας των τύπων «στα δύο», «στα τρία» και τους συνδυασμούς τους των διαφορετικών πληθυσμιακών και πολιτισμικών ομάδων του ελλαδικού χώρου. • Κατανοούν ότι όλοι οι ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί έχουν δομηθεί με βάση συγκεκριμένα δομικά σχήματα (σταθερά συστατικά στοιχεία, όπως π.χ. η μετακίνηση ή οι εναλλαγές των «δεικτών στήριξης» στο χώρο και το χρόνο), που διαφοροποιούνται μόνο υφολογικά ανάλογα με την περιοχή (μεταβλητά συστατικά στοιχεία, όπως π.χ. το μουσικό μέτρο, τις λαβές, την ταχύτητα εκτέλεσης, το εύρος των κινήσεων - μεγάλες/ /μικρές)
---	--	--

3^{ος} Άξονας: Ενεργοποίηση- Διεύρυνση- ανάπτυξη δημιουργικών ικανοτήτων : ως προς τον τρόπο σύνθεσης των μοτίβων του ελληνικού παραδοσιακού χορού και τις αρχές του αυτοσχεδιασμού σε σχέση με την τοπική παράδοση και την τοπική υφολογία.

Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 10 (δέκα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p><u>Οι μαθητές /τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίζουν την έννοια του αυτοσχεδιασμού στον παραδοσιακό χορό, σε μια δεδομένη στιγμή, ως η «έμπνευση της στιγμής» • Να αναπτύξουν την αίσθηση της κινητικής ελευθερίας, με στόχο τον αυτοσχεδιασμό και την δημιουργία μιας προσωπικής ταυτότητας • Να αναδημιουργούν στηριζόμενοι σε χορευτικές κινήσεις που είναι διαμορφωμένες γενιές πριν από αυτούς • Να αξιοποιούν δημιουργικά την κινητική ελευθερία στον χώρο και στον χρόνο • Να αναπτύξουν αυτενέργεια και δημιουργική, εκφραστική κινητή ικανότητα, χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού • Να ακολουθούν τους «κανόνες δόμησης» κατά την χορευτική τους δημιουργικότητα, ως προς τα τοπικά χορευτικά κινητικά μοτίβα, σύμφωνα με το παραδοσιακό τοπικό χρώμα, ιδιαιτερότητα, έκφραση, ύφος και τα τεχνικά χαρακτηριστικά του, την αρμονική ροή, φόρμα, τέμπο και την μελωδική εξέλιξη 	<p>Αυτοσχεδιασμός και προσωπική δημιουργία.</p> <p>Χρόνος και χώρος στον αυτοσχεδιασμό</p>	<p><u>Οι μαθητές/τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Πειραματίζονται αξιοποιώντας την μουσική φράση ενός τραγουδιού κατά τη διάρκεια ενός κινητικού αυτοσχεδιασμού. • Προσπαθούν να παραλλάσσουν με ευρηματικότητα τα απλά βασικά κινητικά μοτίβα ενός γνωστού παραδοσιακού χορού • Χρησιμοποιούν τα ήδη γνωστά κινητικά μοτίβα σε διαφορεικά τραγούδια και σε άλλες ελληνικές και ξένες μουσικές • Οδηγούν την ομάδα και δημιουργούν διαφορετικούς (νέους) σχηματισμούς στο χώρο και στο χρόνο, χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού • Δημιουργούν διαφορετικά (νέα) κινητικά μοτίβα στο χώρο και στο χρόνο, συγκροτώντας ευρύτερες κινητικές ενότητες (χορευτικές φράσεις)

<ul style="list-style-type: none"> • Να αναπτύξουν τη φαντασία , την ετοιμότητα (δράση- αντίδραση) και την ικανότητα επαφής με τον εαυτό τους και την ομάδα • Να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν μία σχέση επικοινωνίας, ευθύνης και αλληλοσεβασμού μεταξύ τους • Να επιδεικνύουν κριτική και αναλυτική ικανότητα σκέψης, απαντώντας κινητικά • Να γνωρίζουν ότι ο αυτοσχεδιασμός διαφέρει από χορευτή σε χορευτή ως προς το δημιουργικό κινητικό συνδυασμό και το προσωπικό ύφος • Να εφαρμόζουν κινητικούς αυτοσχεδιασμούς και νέα χορογραφήματα στο χώρο και το χρόνο • Να αναπτύξουν τη μμητική τους ικανότητα με στοιχεία παντομίμας στους χορογραφικούς και κινητικούς αυτοσχεδιασμούς • Να δημιουργήσουν αυτοσχέδιες χορογραφίες με αυτοσχέδια θεατρικά στοιχεία (λαϊκό μίμο-ηθοποιό και χορευτή) • Να ενισχύουν τις νοητικές τους ικανότητες μέσα από την επίλυση κινητικών προβλημάτων που σχετίζονται με το χώρο και το χρόνο • Να παρουσιάζουν στις διαμορφωμένες χορευτικές φόρμες ατομικούς ή ομαδικούς αυτοσχεδιασμούς (φιγούρες) με παραλείψεις καθώς και με επινοήσεις • Να γνωρίζουν τους λόγους για τις μεταβολές που προέκυψαν στη ροή του χρόνου μεταξύ της «πρώτης» και «δεύτερης ύπαρξης» του παραδοσιακού χορού 	<p>Αυτοσχεδιασμός στους κυκλικούς, αντικριστούς ή «σκόρπιους» ή «εξχωριστούς» και μμητικούς χορούς</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργούν νέα χορογραφήματα βασισμένοι στις ήδη γνωστές χορευτικές φόρμες, από την ημικυκλική φόρμα σε ελικοειδή σχήματα • Αντιλαμβάνονται τους περιορισμούς στο χώρο, κατά την συμμετοχή τους σε κυκλικούς χορούς • Συμμετέχουν σε αντικριστούς χορούς, όπου συντονίζονται με τους άλλους, στα απλά και σύνθετα χορευτικά κινητικά μοτίβα, ενώ παράλληλα, αντιλαμβάνονται και την ελευθερία της προσωπικής δημιουργίας • Αναλαμβάνουν ρόλους μίμου-χορευτή και παρουσιάζουν κινητικούς αυτοσχεδιασμούς και στοιχεία παντομίμας, καθώς συμμετέχουν σε μμητικούς χορούς • Συνθέτουν με τα άκρα τους και τα άλλα μέλη του σώματός τους νέες κινήσεις στο χώρο και το χρόνο, χρησιμοποιώντας αντικείμενα όπως π.χ. μαντήλι, κουτάλια κ.α. • Δημιουργούν κινητικούς Χορευτικούς διαλόγους όπου μεταφέρουν όσα υπονοούν, με τους κινητικούς αυτοσχεδιασμούς
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • Να επιδεικνύουν κριτική και αναλυτική ικανότητα σκέψης, απαντώντας κινητικά • Να συντονίζουν χορευτικά μοτίβα σύμφωνα με τη μουσική ή το τραγούδι που συνοδεύει το χορό • Να αντιλαμβάνονται την διαφορετικότητα του χώρου και του χρόνου ως το πλαίσιο λειτουργίας του χορού που υπαγορεύει τρόπους προσαρμογής αλλά και ως πεδίο υποδοχής • Να δημιουργούν δικές τους πρωτότυπες κινητικές συνθέσεις • Να αναπτύξουν αυτοπεποίθηση και πρωτοβουλία μέσα από ομαδικές δράσεις • Να προσαρμοστούν κινητικά με τις ρυθμικές μελωδίες της μουσικής και να ανταποκρίνονται κινητικά στις αλλαγές της • Να προβλέπουν τις μουσικές αλλαγές στην μελωδία και να ανταποκρίνονται κινητικά στο χώρο. • Να εκδηλώνουν τον ψυχισμό τους και παράλληλα να προβάλουν κινητικά τις δεξιότητες τους • Να τραγουδούν τα παραδοσιακά τραγούδια που συνοδεύουν ή όχι παραδοσιακούς χορούς • Να αναπτύξουν κινητικό συντονισμό συνδυαστικά με τον λόγο και τη μουσική, μέσω των τονισμένων/άτονων συλλαβών ή μουσικών φράσεων μιας μουσικής. • Να αναπτύξουν την ακουστική αντίληψη και να καλλιεργήσουν τις κινητικές και ρυθμικές τους ικανότητες. • Να γνωρίζουν την επιρροή, στον προσωπικό τους αυτοσχεδιασμό, 	<p style="text-align: center;">Αυτοσχεδιαστική δημιουργία στους «ατομικούς χορούς»</p> <p style="text-align: center;">Αυτοσχεδιαστική ικανότητα ενός μόνου χορευτή στην χορευτική διαδικασία</p> <p style="text-align: center;">Χορευτές και μουσική Χορευτές και οργανοπαίκτες</p> <p style="text-align: center;">Επίδραση της επικοινωνιακής σχέσης στον αυτοσχεδιασμό, μεταξύ χορευτή και μουσικής και συγκεκριμένα μεταξύ χορευτή και οργανοπαίκτη, κατά την διάρκεια της χορευτικής διαδικασίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κινούνται ελεύθερα στο χώρο και αυτοσχεδιάζουν με βάση τα κινητικά μοτίβα και «χειρονομίες» που έχουν ήδη διδαχθεί • Αλλάζουν τη θέση τους στο χώρο και στον χρόνο, χρησιμοποιώντας στοιχεία και δεξιότητες του χορού • Κινούνται στο χώρο αυτοσχεδιαστικά με πολλούς και διαφορετικούς τρόπους, ακούγοντας παραδοσιακή μουσική (ή οργανοπαίκτες) • Αναγνωρίζουν το σώμα τους και τις κινητικές τους ικανότητες κατά την διάρκεια της μουσικής ακρόασης. • Χρησιμοποιούν απλά και σύνθετα κινητικά μοτίβα σε διάφορους αυτοσχεδιασμούς, ακούγοντας παραδοσιακή μουσική (ή οργανοπαίκτες). • Αλλάζουν την ένταση, το Tempo και τα χορογραφικά δομικά σχήματα δημιουργώντας διαφορετικούς (νέους) κινητικούς αυτοσχεδιασμούς στο χώρο και στο χρόνο. • Μελετούν το ποιητικό κείμενο, συζητούν τα νοήματα και προσπαθούν να τα εκφράσουν κινητικά στο χώρο.
---	---	--

<p>τόσο από το τρόπο ερμηνείας της μουσικής ή του τραγουδιού όσο και από τη δεξιοτεχνία και τη δύναμη της έμπνευσης των οργανοπαικτών)</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Συνοδεύουν κινητικά τα παραδοσιακά τραγούδια και τις μουσικές, αυτοσχεδιάζοντας, με απλές ή σύνθετες κινήσεις και συγκροτώντας/δημιουργώντας απλά ή σύνθετα κινητικά μοτίβα στο χώρο και το χρόνο.
--	--	--

4^{ος} Άξονας: Χοροί εθνικού κύκλου: Διάκριση εθίμου, χορευτικού δρώμενου

Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 8 (οκτώ)

<p>ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ</p>	<p>ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ</p>	<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p>
<p><u>Οι μαθητές/τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν στοιχεία του ελληνικού λαϊκού πολιτισμού • Να περιγράψουν τις θεμελιώδεις έννοιες του χορευτικού δρώμενου, την διαδικασία τέλεσής, τη λειτουργία του και τη σημασία του που έχει για τους συμμετέχοντες • Να ερευνούν πηγές και πληροφοριακό υλικό των χορών εθνικού κύκλου/χορευτικών περιστάσεων και να παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνας τους • Να συνεργάζονται και να δημιουργούν σχέση ευθύνης και αλληλοσεβασμού με την ομάδα • Να επιλέγουν και να διαμορφώνουν το κατάλληλο σκηνικό περιβάλλον, ώστε το χορευτικό δρώμενο, ανάλογα με την περίπτωση, να ανταποκρίνεται στην περιοχή, το 	<p>Χοροί εθνικού κύκλου/ χορευτικών περιστάσεων</p> <p>Χοροί ενταγμένοι σε εθνικά/χορευτικά δρώμενα</p> <p>Χοροί Δωδεκαήμερου, Αποκριών, Πάσχα, γάμου, πανηγυριών/θρησκευτικό εορτολόγιο των τοπικών αγίων, Κλήδονα, ιστορικά γεγονότα, κύκλος της ζωής, παιχνιδοτράγουδα κ.ά.</p>	<p><u>Οι μαθητές/τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Γνωρίζουν τον ημερολογιακό χώρο - χρόνο: την εθιμική εκδήλωση, την ημέρα και την ώρα τέλεσης • Διερευνούν τα εθνικά/χορευτικά δρώμενα και αποδεικνύουν ότι όλοι οι χοροί συνιστούν μέρος συγκεκριμένων εθιμικών περιστάσεων (με πρωτεύοντα ή δευτερεύοντα ρόλο), ανεξαρτήτως του περιεχομένου τους • Αναζητούν σε πηγές πληροφορίες (διαδίκτυο, βιβλία, αρχεία), για την ιστορία και την σύνδεσή του χορού με αρχέγονες τελετές και λατρείες, και τις παρουσιάζουν υπό μορφή άρθρου • Σχεδιάζουν ομαδικά και

<p>ύφος, τη δομή και χορογραφικά στο χώρο</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αντιληφθούν τη δυναμική της ομάδας και των σχέσεων που αναπτύσσονται μέσα σε αυτή • Να αναπτύξουν τη δημιουργική τους ικανότητα και αυτοέκφραση και να υποδύονται ρόλους • Να κατανοήσουν και να βιώσουν τον ψυχαγωγικό και συμβολικό χαρακτήρα των μιμητικών/σκωπτικών χορών • Να αναπτύξουν δεξιότητες χειρισμού των αντικειμένων και να γνωρίσουν τη σημασία της λειτουργίας/συμβολισμού τους, στα χορευτικά δρώμενα • Να υποδύονται με πειστικότητα τους ρόλους και να κατανοούν πλήρως το μαγικοθρησκευτικό χαρακτήρα του εθιμικού/ χορευτικού δρώμενου 	<p>Τελετουργικοί χοροί</p> <p>Μιμητικοί /Σκωπτικοί</p> <p>Χοροί με χρήση αντικειμένων</p>	<p>παρουσιάζουν χορευτικά δρώμενα σε σχολικές και εξωσχολικές εκδηλώσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συνεργάζονται με συλλόγους/φορείς και συμμετέχουν ενεργά σε χορευτικά δρώμενα • Μελετούν παραδοσιακούς χορούς και εμπλουτίζουν με χορογραφικά στοιχεία παράσταση αρχαίου θεάτρου • Αυτοσχεδιάζουν και πειραματίζονται σε ρόλους μιμητικού/σκωπτικού χαρακτήρα • Μαθαίνουν χορούς μιμητικού/σκωπτικού και τελετουργικού χαρακτήρα, χορούς με χρήση αντικειμένων (κουτάλια, ζήλια, ποτηράκια, μαντήλι, δρεπάνι κ.ά.) • Αναζητούν παρόμοια δρώμενα άλλων χορών και βρίσκουν ομοιότητες/διαφορές
---	---	---

5^{ος} Άξονας: Παραδοσιακός Χορός – Εκπαιδευτική διαδικασία

Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 20 (είκοσι)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
-------------------------------------	--------------------	----------------

<p><u>Οι μαθητές/τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Να καλλιεργήσουν την ελληνική πολιτισμική συνείδηση • Να γνωρίσουν τους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς με μία ευχάριστη και δημιουργική διαδικασία • Να ανακαλούν τη διδακτέα ύλη με ευκολία και να την παρουσιάζουν στο χώρο • Να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν σχέση ευθύνης και αλληλοσεβασμού με την ομάδα • Να αναπτύξουν τη δημιουργική και αυτοσχεδιαστική τους ικανότητα • Να αναπτύξουν το νευρομυϊκό συντονισμό και οπτικοακουστική αντίληψη • Να αντιλαμβάνονται το συντονισμό ρυθμού – κίνησης και λόγου • Να αναγνωρίζουν τα σύνθετα και μεικτά μέτρα που συνοδεύουν τους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς • Να μνηθούν βιωματικά στα ειδικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα που ορίζονται από το τριφυές (κίνηση-μελωδία-λόγος), τη συλλογικότητα και την κινητική του απλότητα • Να χρησιμοποιούν το βασικό κινητικό λεξιλόγιο για να περιγράψουν ένα χορό • Να γνωρίσουν την ιδιαιτερότητα της κουλτούρας των χορών ανά πληθυσμιακή ομάδα • Να γνωρίζουν τα λαογραφικά, εθνογραφικά και μορφολογικά στοιχεία του χορού • Να γνωρίζουν τους «εθιμικούς κανόνες» που διαμορφώνουν τα τεχνικά κινητικά χαρακτηριστικά και 	<p>Νέα κινητικά μοτίβα/ τρόποι μετακίνησης στο χώρο /αυτοσχεδιασμοί (με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού)</p> <p>Μουσικοκινητική ικανότητα</p> <p>Διδασκαλία χορών με σύνθετους και μεικτούς ρυθμούς</p> <p>Ιστορικά - Εθνογραφικά χαρακτηριστικά</p> <p>Διδασκαλία τοπικών χορών και χορών άλλων πληθυσμιακών ομάδων</p>	<p>Με τη χρήση μαθητοκεντρικών-δημιουργικών μοντέλων διδασκαλίας (Στιλ κατευθυνόμενης εφευρετικότητας και αποκλίνουσας παραγωγικότητας)</p> <p><u>Οι μαθητές/τριες :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Εφαρμόζουν νέα κινητικά μοτίβα και τρόπους μετακίνησης στο χώρο • Αυτοσχεδιάζουν σε γνωστά βασικά κινητικά μοτίβα του χορού ως «πρώτοι ή κορυφαίοι» της χορευτικής ομάδας • Αποτυπώνουν νοερά τα κινητικά μοτίβα και στη συνέχεια τα αποδίδουν κινητικά στο χώρο • Κατανοούν τα μέρη της μουσικής με διαφορετικές μετακινήσεις στο χώρο • Χτυπούν παλαμάκια και κινούνται στο χώρο ρυθμικά για να κατανοήσουν την χρονική σχέση σε ένα μουσικό μέτρο (π.χ.: 6/8 (3+3) - ισόχρονα) ή (π.χ.: 7/8 (3+2+2 - ανισόχρονα): (μεγάλο-μικρό – μικρό) ή (2+2+3): (μικρό – μικρό – μεγάλο) και τα συντονίζουν με το τραγούδι - τη μουσική και την μετακίνηση (με απλά κινητικά μοτίβα) στο χώρο • Αναγνωρίζουν τους ήδη γνωστούς χορούς και τους ταξινομούν σε χορούς τύπου «στα δύο» και «στα τρία» • Αναζητούν και παρουσιάζουν ιστορικά και
---	--	---

<p>τον τρόπο συμμετοχής στην χορευτική διαδικασία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να γνωρίσουν, να αναλύσουν και να συγκρίνουν παραδοσιακούς χορούς που εμφανίζονται με όμοια κινησιολογικά χαρακτηριστικά αλλά με διαφορετικές ρυθμικές μελωδίες • Να αντιληφθούν ότι τα πολιτιστικά προϊόντα μπορούν να λειτουργήσουν ως γέφυρα για την επικοινωνία και την ειρηνική συνύπαρξη • Να αποδεχτούν τον παραδοσιακό χορό ως μέσο προσδιορισμού της τοπικής ταυτότητας • • Να γνωρίσουν τα ελληνικά παραδοσιακά μουσικά όργανα που συνοδεύουν τον ελληνικό παραδοσιακό χορό • Να γνωρίσουν τους συνδυασμούς των λαϊκών μουσικών οργάνων και τις κατηγορίες τους και να <p>• Να διακρίνουν τις παραδοσιακές φορεσιές ανάλογα με την κατηγορία τους (ανδρικές, γυναικείες, νυφικές, καθημερινές)</p> <p>• Να γνωρίσουν το συμβολικό χαρακτήρα των κεντημάτων και των στολιδιών-κοσμημάτων των παραδοσιακών φορεσιών</p> <p>• Να γνωρίσουν την επίδραση παραδοσιακής φορεσιάς στην κινητική/χορευτική συμπεριφορά</p>	<p style="text-align: center;">Λαϊκά μουσικά όργανα</p> <p style="text-align: center;">Μεμβρανόφωνα -Αερόφωνα – Χορδόφωνα – Ιδιόφωνα</p> <p style="text-align: center;">Κομπανία- Ζυγιά</p> <p style="text-align: center;">Παραδοσιακές φορεσιές</p>	<p>εθνολογικά στοιχεία για τους παραδοσιακούς χορούς</p> <ul style="list-style-type: none"> • Μελετούν τις διαφορετικές μουσικές εκτελέσεις ενός χορού και βρίσκουν, τον ίδιο κινησιολογικό τρόπο που εμφανίζεται σε διαφορετικές περιοχές • Συμμετέχουν ενεργά σε εκδηλώσεις, παρακολουθούν παραστάσεις ομάδων χορού • Παρακολουθούν βιντεοσκοπημένες παραστάσεις με παραδοσιακούς χορούς και εθιμικά/χορευτικά δρώμενα και τις σχολιάζουν • Επισκέπτονται την ηλεκτρονική τάξη του μαθήματος • Χρησιμοποιούν τις δυνατότητες που τους παρέχει η τεχνολογία και επικοινωνούν /συνεργάζονται με τα άλλα Καλλιτεχνικά Σχολεία στην Ελλάδα και το εξωτερικό • Μελετούν την έννοια της ταυτότητας στον παραδοσιακό χορό διαχρονικά και γράφουν άρθρα για τη σχολική εφημερίδα • Διακρίνουν με ενεργητική ακρόαση τα λαϊκά μουσικά όργανα από τον ιδιαίτερο ηχόχρωμα τους και τα μουσικά όργανα μιας κομπανίας ή ζυγιάς • Επισκέπτονται Μουσεία Λαϊκών μουσικών οργάνων και έρχονται σε επαφή με τα παραδοσιακά μουσικά όργανα
---	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Επικοινωνούν με λαογραφικά ιδρύματα και πολιτιστικούς συλλόγους και ενημερώνονται για την κατασκευή και τα εξαρτήματα των παραδοσιακών φορεσιών • Παρακολουθούν ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα σε Μουσεία • Συλλέγουν εξαρτήματα, στολίδια-κοσμήματα από παραδοσιακές φορεσιές και τα κατηγοριοποιούν κατά περιοχές • Αναζητούν χαρακτηριστικά, χαλκογραφίες, λιθογραφίες, σκίτσα και ελαιογραφίες, καρτ-ποστάλ και άλλα έργα με απεικονίσεις φορεσιών από ξένους περιηγητές • Οργανώνουν εκθέσεις με λαογραφικό υλικό (παραδοσιακές φορεσιές και μουσικά όργανα)
--	--	--

6^{ος} Άξονας: Παραδοσιακός Χορός – Διαθεματικότητα/Διεπιστημονικότητα

Ενδεικτική κατανομή διδακτικών ωρών : 6 (έξι)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>Οι μαθητές/τριες :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να αναδείξουν διαθεματικά/διεπιστημονικά τις πολλαπλές και ποικίλες εκφραστικές τους δυνατότητες • Να αναπτύξουν δημιουργική κριτική σκέψη και δράση, μέσα από μια ολοκληρωμένη και πολύπλευρη κατανόηση θεμάτων και εννοιών με τα άλλα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα του σχολικού 	<p>Παραδοσιακός χορός και Διαθεματικότητα / Διεπιστημονικότητα</p> <p>Ολιστική προσέγγιση της διδασκόμενης γνώσης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παραδοσιακός χορός και αισθητική αγωγή (Μουσική- Θέατρο – Εικαστικά) 	<p>Οι μαθητές/τριες :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμμετέχουν σε σχέδια εργασίας σχετικά με την μουσική, το τραγούδι, τα λαϊκά μουσικά όργανα και τις παραδοσιακές φορεσιές • Παρουσιάζουν έθιμα/ δρώμενα και παρεμβαίνουν με στοιχεία του παραδοσιακού χορού, σε εικαστικές δημιουργίες και θεατρικές παραστάσεις

<p>προγράμματος</p> <ul style="list-style-type: none"> • Να συνεργάζονται και να υλοποιούν ομαδικά σχέδια εργασίας σε θέματα πολιτισμού • Να αναπτύξουν διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ τους και με τους εκπαιδευτικούς των άλλων γνωστικών αντικειμένων • Να προβάλουν ζητήματα, θέματα και προβληματισμούς που αναδύονται σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο σε θέματα πολιτισμού και αισθητικής • Να αναγνωρίσουν και να εκτιμήσουν τη διαφορετικότητα των «άλλων» (με ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά, άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ικανότητες , άλλο φύλο) • Να αναγνωρίζουν τις «οριζόντιες και κάθετες» αλληλεξαρτήσεις του παραδοσιακού χορού με τα περιεχόμενα των αλληλοσχετιζόμενων μαθημάτων του σχολικού προγράμματος • Να αποκτήσουν θετική στάση απέναντι στα διαφορετικά διδασκόμενα μαθήματα της σχολικής μονάδας • Να επισημάνουν την αναγκαιότητα της διαθεματικής/διεπιστημονικής προσέγγισης ως μέσο ανάπτυξης σε γνωστικό, συναισθηματικό και κοινωνικό επίπεδο • Να αντιληφθούν τα οφέλη και την σπουδαιότητα της ολιστικής προσέγγισης ως προς την ανάπτυξη γνώσεων και δεξιοτήτων σε διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα • Να αναπτύξουν θετική στάση για τον παραδοσιακό χορό 	<ul style="list-style-type: none"> • Παραδοσιακός χορός και Λαογραφία (ήθη-έθιμα-ενδυμασία-διατροφή) • Παραδοσιακός χορός και Περιβαλλοντική αγωγή, Θρησκευτικά, Ιστορία και Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή • Παραδοσιακός χορός και ευρωπαϊκά προγράμματα, βιωματικές δράσεις, ερευνητικές εργασίες • Παραδοσιακός χορός και Φυσική, Μαθηματικά, Βιολογία, Γεωγραφία και Αγωγή υγείας 	<ul style="list-style-type: none"> • Οργανώνουν εκθέσεις φωτογραφίας, ζωγραφικής, γλυπτικής συνδέοντας διαθεματικά/διεπιστημονικά, με τους παραδοσιακούς χορούς • Συμμετέχουν σε ευρωπαϊκά προγράμματα που αφορούν τον ελληνικό λαϊκό πολιτισμό σε σχέση με τα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα της σχολικής μονάδας • Διερευνούν θέματα όπως : ο «κύκλος της ζωής» (υγεία, επαγγέλματα κ.α), η «χρήση των συμβόλων», η «ανταπόκριση στην αισθητική», η «αίσθηση του χρόνου», οι «σχέσεις με το φυσικό περιβάλλον», οι «κοινωνικές σχέσεις», οι «μακρινοί και οι άλλοι» (άλλες χώρες και λαοί), η «παραγωγή και κατανάλωση» και «ζώντας για έναν σκοπό» • Μελετούν τις τελετές μαγικοθρησκευτικού χαρακτήρα, τα σύμβολα και τους συμβολισμούς, συνδέοντας διαθεματικά/διεπιστημονικά, με τους παραδοσιακούς χορούς και με τα άλλα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα του σχολικού προγράμματος • Συνδέουν τις έννοιες της φυσικής (ισορροπία, κέντρο βάρους, κ.ά.) και των μαθηματικών (κύκλος, ευθεία, κ.ά.), φυσικής αγωγής (αντοχή, δύναμη, κ.ά.) με τα κινητικά στοιχεία των παραδοσιακών χορών • Διοργανώνουν εκθέσεις λαογραφικού και εθνογραφικού υλικού (αντικείμενα, φορεσιά, λαϊκά
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Να προετοιμάσουν τη δια βίου ενασχόληση με αυτούς 		<p>μουσικά όργανα, παραδοσιακές συνταγές) συνδέοντας διαθεματικά/ /διεπιστημονικά, με τους παραδοσιακούς χορούς και με τα άλλα διδασκόμενα γνωστικά αντικείμενα της σχολικής μονάδας</p>
---	--	--

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΧΟΡΟΣ ΤΑΞΕΙΣ Α΄ Β΄ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ-ΧΟΡΟΣ ΤΑΞΕΙΣ Α΄ Β΄ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Το μάθημα «ΧΟΡΟΣ/ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ-ΧΟΡΟΣ» είναι ένα βιωματικό μάθημα κίνησης- χορού στα Καλλιτεχνικά Γυμνάσια, το οποίο διδάσκεται:

1. Στην κατεύθυνση των Εικαστικών Τεχνών ως «Χορός» στην Α΄ Γυμνασίου 2 ώρες και στις Β΄ & Γ΄ Γυμνασίου 1 ώρα ανά εβδομάδα
2. Στην κατεύθυνση Θεάτρου-Κινηματογράφου ως «Θεατρική Κίνηση-Χορός» στις Α΄, Β΄ & Γ΄ Γυμνασίου 2 ώρες ανά εβδομάδα.

Το παρόν **Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ)** για τα μαθήματα «ΧΟΡΟΣ», «ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ-ΧΟΡΟΣ» στα **Καλλιτεχνικά Γυμνάσια** είναι σχεδιασμένο βάσει της γενικής φιλοσοφίας του μαθήματος στο Γυμνάσιο και καθορίζει ένα πρότυπο οδηγό μαθησιακών στόχων, με παραδείγματα δραστηριοτήτων και εκπαιδευτικού υλικού.

Βάσει της φιλοσοφίας, ένα μάθημα κίνησης-χορού στα Καλλιτεχνικά Γυμνάσια δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται απλά ως μια διαδικασία μετάδοσης κινητικών δραστηριοτήτων, αλλά ως μια εκφραστική καλλιτεχνική διαδικασία που δια μέσου της φόρμας της κίνησης σκοπό έχει την ισόρροπη ανάπτυξη των μαθητών στον ψυχοκινητικό, γνωστικό και συναισθηματικό τομέα. **Απώτερος και τελικός σκοπός του μαθήματος θα πρέπει να είναι η ανάπτυξη κινητικά και εκφραστικά επιδέξιων, πολιτισμικά και καλλιτεχνικά ευαισθητοποιημένων και κριτικά σκεπτόμενων νέων, που θα διεκδικήσουν ενεργά δια μέσου της κίνησης και του χορού τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.** Η ποιότητα ζωής αντικατοπτρίζει την αρμονική ικανοποίηση των στόχων και επιθυμιών, την προσωπική ευεξία, χαρά και ικανοποίηση από τη ζωή και ως εκ τούτου θεωρείται σημαντικό κεφάλαιο στη ζωή κάθε ατόμου. Ο κεντρικός αυτός σκοπός αναλύεται στο παρόν ΠΣ μέσω τεσσάρων αξόνων, όπως αυτοί διατυπώνονται για τη διδασκαλία του μαθήματος διεθνώς σε σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (National Core Arts Standards, 2014; Standards for Learning and Teaching Dance in the Arts, 2005) :

ΑΞΟΝΑΣ Α: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ – ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ. Η Δημιουργία είναι η εξερεύνηση ή η ανακάλυψη της χορευτικής κίνησης. Σε μια τάξη κίνησης-χορού, οι δημιουργικές δραστηριότητες συνεπάγονται συχνά την επίλυση προβλημάτων μέσα από την κίνηση. Ο αυτοσχεδιασμός απαιτείται συνήθως κατά τη δημιουργική διαδικασία, και η κίνηση που δημιουργείται ή χορογραφείται είναι συχνά η έκφραση μιας ιδέας, ενός συναισθήματος, ή μίας ιστορίας. Η κριτική σκέψη και οι διαδικασίες αξιολόγησης

που συνδέονται με τη Δημιουργία και την Επιτέλεση αφορούν την αξιολόγηση των κινητικών λύσεων στα κινητικά προβλήματα, στην αποτελεσματική έκφραση και επικοινωνία, στις δεξιότητες κατανόησης και συνεργασίας και στην αναστοχαστική αναθεώρηση για την ανάπτυξη μιας έντεχνης κινητικής ανταπόκρισης με ισχυρή επιρροή.

ΑΞΟΝΑΣ Β: ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣΥΝΗ. Η κινητική εγγραμματοσύνη αφορά στην απόκτηση, κατανόηση και εμπέδωση (κινητική και γνωστική) σαφούς ορολογίας ανάλυσης, αξιολόγησης, καταγραφής, δημιουργίας και επιτέλεσης της κίνησης. Πρόκειται για το σύνολο των δεξιοτήτων και γνώσεων που αποκτά ένας μαθητής μέσω των χρόνων ενασχόλησης του με το αντικείμενο της κίνησης, βάσει των οποίων καθίσταται ικανός να επικοινωνεί τα νοήματα και το περιεχόμενό αυτής στην οικογένεια, το σχολείο, την κοινωνία.

ΑΞΟΝΑΣ Γ: ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ. Η Ανταπόκριση είναι η έκφραση του προβληματισμού του ατόμου σχετικά με την παρατήρηση ή την εκτέλεση του χορού. Η Ανταπόκριση είναι δυνατόν να επικοινωνείται προφορικά, κιναισθητικά, ή μέσω κάποιου άλλου μέσου έκφρασης. Η κριτική σκέψη, η ερμηνεία, η ανάλυση συνδέονται με την Ανταπόκριση περιλαμβάνουν την ικανότητα να αξιολογηθεί η επικοινωνία της κίνησης σε σχέση με τον σκοπό και την πρόθεσή της. καθώς και οι κοινωνικές δεξιότητες που προσφέρουν εποικοδομητική και σχετική ανατροφοδότηση.

ΑΞΟΝΑΣ Δ: ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ. Η Διασύνδεση της κίνησης με άλλα αντικείμενα και τομείς μάθησης συσχετίζει αυτή με κάθε πτυχή της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και της ζωής. Η κίνηση πηγάζει από την πληρότητα της εμπειρίας, και το περιεχόμενο της είναι μια έκφραση, μια άποψη, μία κινητική και γνωστική διέγερση. Η Διασύνδεση αφορά στην ανακάλυψη, τον πειραματισμό, τη σωστή διαχείριση των διαθέσιμων μέσων-υποδομών, τη λήψη ευθυνών, την προσωπική ανάπτυξη και βάσει αυτών το «ευ ζην» των μαθητών

Οι παραπάνω άξονες αποτελούν διατυπώσεις κάποιων κεντρικών ιδεών-προτύπων μάθησης και συμβάλλουν στη διατύπωση επιμέρους αξόνων και στόχων μαθήματος και την επιλογή κατάλληλων θεμάτων για την υλοποίησή τους. Κάθε άξονας για τα μαθήματα «ΧΟΡΟΣ», «ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ-ΧΟΡΟΣ» στα Καλλιτεχνικά Γυμνάσια αναλύεται επιμέρους άξονες οι οποίοι με τη σειρά τους συνδέονται αρμονικά με τον κεντρικό σκοπό της δια βίου μάθησης και ποιότητας ζωής και τον υποστηρίζουν. Κάθε επιμέρους άξονας συνδέεται άμεσα με μαθησιακούς στόχους που περιγράφονται παρακάτω απαντώντας στο ερώτημα «**Τι είναι αυτό που θα έχουν μάθει όλοι οι μαθητές/τριες όταν αποφοιτήσουν από το Γυμνάσιο;**».

Για λόγους διευκόλυνσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, οι τέσσερις βασικοί άξονες αναλύονται στους παρακάτω επιμέρους άξονες:

1. ΑΞΟΝΑΣ Α: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ – ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ.

- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α1: ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ – ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ – ΤΕΧΝΙΚΗ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α2: ΚΙΝΗΣΗ – ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α3: ΚΙΝΗΣΗ – ΣΥΝΘΕΣΗ – ΕΚΦΡΑΣΗ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α4: ΚΙΝΗΣΗ - ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ

2. ΑΞΟΝΑΣ Β: ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣΥΝΗ

- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Β1: ΚΙΝΗΤΙΚΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ – ΟΡΟΛΟΓΙΑ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Β2: ΣΥΓΚΡΙΣΗ – ΑΝΑΛΥΣΗ – ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ

3. ΑΞΟΝΑΣ Γ: ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ

- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Γ1: ΚΡΙΤΙΚΗ – ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

4. ΑΞΟΝΑΣ Δ: ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ

- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ1: ΚΙΝΗΣΗ – ΙΣΤΟΡΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ2: ΚΙΝΗΣΗ - ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
- ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ3: ΚΙΝΗΣΗ – ΧΟΡΟΣ – ΕΥ ΖΗΝ

Η παραπάνω δομή διάρθρωσης του ΠΣ, όπως αυτή αναλύεται σε πίνακες στη συνέχεια, είναι σύμφωνη με διεθνή εκπαιδευτικά πρότυπα σχεδιασμού ΠΣ για τα Καλλιτεχνικά Σχολεία. **Στους παρακάτω πίνακες εφαρμόζεται ένα σπειροειδές μοντέλο ανάπτυξης των μαθησιακών στόχων**

κατά το οποίο ο μαθητής κατά τη διάρκεια των χρόνων φοίτησής του στο Γυμνάσιο διδάσκεται μεν τα ίδια θέματα, αλλά πιο εξελιγμένα, εμβαθύνοντας σταδιακά στοχεύοντας πάντα στην αισθητική, σωματική, πνευματική, ψυχολογική και καλλιτεχνική εξέλιξη. Η μορφή και ο σχεδιασμός των τεσσάρων αξόνων επανατοποθετήσει τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται η διδασκαλία του μαθήματος αλληλεπιδρώντας με συγκεκριμένους στόχους ή πρότυπα μάθησης. Οι τέσσερις άξονες δεν συνιστούν λίστες για το ποιες συγκεκριμένες δεξιότητες ή γνώσεις θα πρέπει να κατακτήσουν οι μαθητές των τμημάτων χορού ή θεάτρου. Οι γνώσεις και οι δεξιότητες συνεχίζουν να είναι ζητούμενα αλλά αντιμετωπίζονται πλέον ως μέσα προκειμένου να απαντηθούν ουσιαστικά ερωτήματα όπως:

- Αντανακλά η δουλειά που παρουσιάζω τις προθέσεις μου;
- Ποιο είναι το νόημα της παρουσιάσής μου και πως το ερμηνεύω; Επιδέχεται βελτίωση;
- Τι μπορεί να επηρεάσει την ερμηνεία μου;
- Σε ποιο κοινό απευθύνομαι;
- Τι χρειάζεται να αλλάξω για να βελτιωθώ;
- Πόσο μπορώ να «πιέσω φυσιολογικά» το σώμα μου;
- Μεταφέρονται όσα μαθαίνω στα έργα μου; Με ποιο τρόπο;
- Πώς μπορώ να υποστηρίξω κινητικά και εκφραστικά το ρόλο μου ώστε να περάσω τα κατάλληλα μηνύματα;
- Ποιους συμβολισμούς ή κοινωνικές συμβάσεις μπορώ να παρατηρήσω στα έργα μου και τα έργα των άλλων;
- Τι μαθαίνω για το σώμα μου και τις δυνατότητές του;
- Τι σημαίνει «αισθητικές επιλογές» και γιατί αυτές διαφέρουν μεταξύ των ανθρώπων; που τίθενται μέσω του ΠΣ και αποσκοπούν στη «διδασκαλία για κατανόηση» και τη «μάθηση με νόημα».

Με βάση την αρχή του αντιστροφού σχεδιασμού (ASCD, 2005) αναλύονται αρχικά οι μαθησιακοί στόχοι και παρέχεται καθοδήγηση βάσει των προτεινόμενων δραστηριοτήτων οι οποίες στοχεύουν στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων και εκφραστικών-καλλιτεχνικών ικανοτήτων των μαθητών, την διεύρυνση του φάσματος των γνώσεών τους, καθώς και την καλλιέργεια στάσεων και συμπεριφορών απαραίτητων για τους μαθητές στην κοινωνία του 21^{ου} αιώνα.

Το συγκεκριμένο ΠΣ είναι ανοιχτού τύπου με την έννοια ότι παρέχονται μεν οι βασικοί μαθησιακοί στόχοι και δίνονται κατευθυντήριες γραμμές, παρέχεται ωστόσο ελευθερία στους εκπαιδευτικούς ως προς την ιεράρχηση αυτών των στόχων και την επιλογή των πλέον κατάλληλων ανά περίπτωση και κατεύθυνσης μαθησιακών δραστηριοτήτων για την υλοποίηση των στόχων. **Απευθυνόμενο και στις δύο κατευθύνσεις (Εικαστικών Τεχνών, Θεάτρου-Κινηματογράφου) το παρόν ΠΣ για τα μαθήματα «ΧΟΡΟΣ», «ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ-ΧΟΡΟΣ» αποσκοπεί στην ολιστική ανάπτυξη του μαθητή ως καλλιτέχνη, που κατανοεί το σώμα του ως μέσο εξέλιξης, δημιουργίας και διασύνδεσης με τη ζωή, την τέχνη, τις επιστήμες και τον πολιτισμό. Για το λόγο αυτό, ο άξονας Δ Διασύνδεση αποκτά εξαιρετική βαρύτητα και για τις δύο κατευθύνσεις (Εικαστικών Τεχνών, Θεάτρου-Κινηματογράφου) και θα πρέπει να αποτελεί καθημερινή επιδίωξη του εκπαιδευτικού σχετικά με τους επιδιωκόμενους τελικούς μαθησιακούς στόχους κάθε τάξης και κατεύθυνσης.**

Ωστόσο, δεδομένων των απαιτήσεων κάθε κατεύθυνσης, προτείνονται οι εξής διαφοροποιήσεις:

A. Στην κατεύθυνση **Εικαστικών Τεχνών** προτείνεται να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη «σύνδεση» στοιχείων κίνησης και χορού (δομές, δεξιότητες, κινητικές έννοιες και παράγοντες, τεχνική) με στοιχεία εικαστικών τεχνών (Ιστορία τέχνης, Αισθητική, Τεχνικές Περιγραφές, Στοιχεία και Αρχές Φόρμας) εντός θεμάτων και δραστηριοτήτων Επιτέλεσης και Σύνθεσης για την Α' Γυμνασίου, και Επιτέλεσης, Σύγκρισης και Αξιολόγησης-Διασύνδεσης για τις Β' και Γ' Γυμνασίου.

B. Στην κατεύθυνση **Θεάτρου-Κινηματογράφου** προτείνεται να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στη «σύνδεση» στοιχείων κίνησης και χορού (δομές, δεξιότητες, κινητικές έννοιες και παράγοντες, τεχνική) με στοιχεία του θεάτρου (Αγωγή προφορικού λόγου: κείμενο-αφήγηση- φωνή- τραγούδι, Αυτοσχεδιασμός, Θεατρική κίνηση) εντός θεμάτων και δραστηριοτήτων Επιτέλεσης, Σύνθεσης-Εγγραμματοσύνης και Ερμηνείας. Στην Α' Γυμνασίου προτείνεται οι διδακτικές δραστηριότητες να ξεκινούν με θέματα Επιτέλεσης-Εξερεύνησης και Αυτοσχεδιασμού, ενώ στις Β' και Γ' Γυμνασίου

προτείνεται οι διδακτικές δραστηριότητες να προεκτείνονται σε θέματα Σύνθεσης, Ορολογίας και Υποκριτικής (Ερμηνεία ή Αυτοσχεδιασμός).

Όσον αφορά τις ώρες διδασκαλίας και σύμφωνα με το ισχύον ωρολόγιο πρόγραμμα, οι διδακτικές ώρες που αφορούν το μάθημα Χορός στην κατεύθυνση των Εικαστικών Τεχνών ανέρχονται στις δύο (2) διδακτικές ώρες εβδομαδιαίως για την Α' Γυμνασίου και στη μία (1) διδακτική ώρα για την Β' και Γ' Γυμνασίου. Στην κατεύθυνση Θεάτρου-Κινηματογράφου οι ώρες που αφορούν το μάθημα Θεατρική Κίνηση-Χορός και για τις τρεις τάξεις του Γυμνασίου ανέρχονται στις δύο (2) εβδομαδιαίως.

Η θεματολογία του ΠΣ είναι αρκετά πλούσια έτσι ώστε ο εκπαιδευτικός να μπορεί να επιλέξει θέματα αλλά και να συνδυάσει άξονες, θέματα και δραστηριότητες ανάλογα με το ωρολόγιο πρόγραμμα κάθε κατεύθυνσης, το ευρύτερο πλαίσιο κάθε σχολείου, το επίπεδο και τη δυναμική της τάξης καθώς και τα ενδιαφέροντα των μαθητών του. Χωρίς αυτό να αποτελεί αναγκαία και απαραίτητη συνθήκη, προτείνεται οι ώρες διδασκαλίας του μαθήματος «ΧΟΡΟΣ/ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ-ΧΟΡΟΣ» να κατανεμηθούν στην Α' Γυμνασίου συνδυαστικά σε κοινά θέματα των αξόνων Α (Δημιουργία-Επιτέλεση) και Β (Κινητική Εγγραμματοσύνη) και στις επόμενες τάξεις να περιλαμβάνουν ποικίλους συνδυασμούς θεμάτων από τους άξονες Α', Β' και Γ'.

Επιπλέον, για την διευκόλυνση της διδασκαλίας του μαθήματος ανά τάξη Γυμνασίου, παρουσιάζονται και σε συνοπτική μορφή στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ του παρόντος ΠΣ οι τυπικοί μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος «ΧΟΡΟΣ/ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ-ΧΟΡΟΣ» ανά επιμέρους άξονα και τάξη του Γυμνασίου απαντώντας στο ερώτημα «***Τι είναι αυτό που θα έχουν μάθει όλοι οι μαθητές/τριες όταν αποφοιτήσουν από την ...τάξη Γυμνασίου***

ΑΞΟΝΑΣ Α: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ – ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ		
ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α1: ΕΞΕΡΥΝΗΣΗ – ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ – ΤΕΧΝΙΚΗ		
Κατεύθυνση Εικαστικών Τεχνών (Α' τάξη: 7 ώρες, Β' & Γ' τάξη: 4 ώρες) Κατεύθυνση Θέατρο-Κινηματογράφος (Α', Β', Γ' τάξη: 7 ώρες)		
ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1. Εξερευνά βασικές λειτουργίες και δομές σώματος για να αναπτύξει τεχνική και δεξιότητες και να εκφραστεί καλλιτεχνικά.	Βιωματική ανατομία Κιναισθητική ανύληψη Σωματοποίηση	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις γνωριμίας των μαθητών με το σώμα τους και το σώμα των άλλων (βασικά ανατομικά συστήματα, αρθρώσεις) • Εξερεύνηση: χέρια/κορμός/κεφάλι/λεκάνη/πόδια/οστά. • Αναπνοή, πρώτα στοιχεία συγκέντρωσης
2. Εξερευνά βασικές κινητικές δεξιότητες για να αναπτύξει τεχνική και δεξιότητες και να εκφραστεί καλλιτεχνικά.	Βασικές κινητικές δεξιότητες	<ul style="list-style-type: none"> • Κινητικά παιχνίδια εξερεύνησης βασικών κινητικών δεξιοτήτων μετακίνησης, σταθεροποίησης, ισορροπίας (Μεταφορές στο χώρο: γλιστρήματα, τρέξιμο, αιωρήσεις, συνδυασμοί)
3. Ανακαλύπτει τους τρόπους με τους οποίους το σώμα εξελίσσει την κίνησή του στο χώρο.	Εξελικτική κίνηση	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις από Body-Mind Centering για να αντιληφθούν ότι η κίνηση έχει περάσει από στάδια οντογενετικά και φυλογενετικά
4. Εξερευνά και κατανοεί τις κινήσεις της σπονδυλικής στήλης και των υπόλοιπων μερών του σώματος ως προς τα επίπεδα (οβελιαίο, οριζόντιο, εγκάρσιο) και τους άξονες κίνησης (οβελιαίο, εγκάρσιος, κατακόρυφος)	Βασικές κινήσεις σώματος ως προς άξονες και επίπεδα κίνησης	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις κάμψης, έκτασης, στροφής, περιστροφής, προσαγωγής και απαγωγής άνω και κάτω άκρων (και μερών αυτών π.χ. δάχτυλα), κορμού, λεκάνης, κεφαλιού στο πάτωμα ή σε όρθια θέση. • Ασκήσεις οδηγήματος κίνησης (π.χ. σε όρθια θέση οδηγούν την κίνηση από τα δάχτυλα και στρίβουν) ατομικά ή σε ζευγάρια.
5. Εξερευνά βασικές κινητικές έννοιες που σχετίζονται με την κίνηση και τις σχέσεις του σώματος και των μερών του στο χώρο για να αναπτύξει τεχνική και δεξιότητες και να εκφραστεί καλλιτεχνικά.	Σώμα – Κίνηση – Χώρος – Σχέσεις με άλλα σώματα ή αντικείμενα	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις εξερεύνησης κινήσεων στον Προσωπικό και τον Περιφερειακό, Επίπεδα κίνησης, Διαδρομικές κίνησης, Κατευθύνσεις και Μίγεθος κινήσεων, Σχέσεις κινούμενων μελών με άλλα μέλη ή σώματα ή αντικείμενα στο χώρο, Κίνηση Πλήθους. • Ασκήσεις εξερεύνησης σχημάτων κίνησης

6. Εξερευνά το βασικό κινητικό παράγοντα Χρόνο για να αναπτύξει τεχνική και δεξιότητες και να εκφραστεί καλλιτεχνικά	Σώμα στο Χρόνο	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις συνειδητοποίησης και έρευνας του σώματος στο χρόνο, ταχύτητες. • Ασκήσεις με διαφορετικές ταχύτητες κίνησης, παύσεις και ποικιλία ρυθμών που προάγουν την προσωπική αντίληψη του Χρόνου 	
7. Εξερευνά και ανακαλύπτει το κέντρο βάρους του σώματος και των μελών του. Αποκτά σχέσεις με τη βαρύτητα	Βαρύτητα, Βάρος και Κέντρο Βάρους Σώματος	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις κίνησης στο χώρο από «νοερά σχοινάκια» σαν μαριονέτα από τα κέντρα βάρους ποδιών, χεριών, λεκάνης, θώρακα 	
8. Εξερευνά και εκτελεί με ακρίβεια μία ποικιλία κινητικών μοτίβων και συνθέσεων από διαφορετικά είδη χορών	Παραδοσιακοί, σύγχρονοι, ευρωπαϊκοί χοροί	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις συνειδητοποίησης των δομικών και υφολογικών στοιχείων της κίνησης και των μεταξύ τους με χρήση κινητικών μοτίβων/φράσεων/χορογραφιών/κινήσεων μερών σώματος από παραδοσιακούς-σύγχρονους-ευρωπαϊκούς χορούς 	
9. Εξερευνά τους βασικούς κινητικούς παράγοντες Δυναμική, Ροή και Ενέργεια για να αναπτύξει τεχνική και δεξιότητες και να εκφραστεί καλλιτεχνικά	Δυναμική, Ροή, Ενέργεια	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις εναλλαγής της ενέργειας σε κινητικές φράσεις. • Παχνίδια με την ένταση της Δυναμικής και τη Ροή της κίνησης. • Οδηγημένοι αυτοσχεδιασμοί για να γίνουν αντιληπτές μικρές κινήσεις στο σώμα (Μικρός χορός) 	
10. Εξερευνά, συνειδητοποιεί και τοποθετεί ήχους και φωνή στο σώμα, εκτός σώματος, σε αντικείμενα	Κίνηση –Φωνή – Σώμα - Vocalization	<ul style="list-style-type: none"> • Αυτοσχεδιασμός φωνής πάνω σε ρυθμική βάση και δεδομένη δυναμική κίνηση. Φωνή και σώμα, συνειδητοποίηση, τοποθέτηση • Ασκήσεις με ήχους εκτός φωνής στο σώμα και σε αντικείμενα 	

ΑΞΟΝΑΣ Α: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ – ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ	
ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α2: ΚΙΝΗΣΗ – ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	
Κατεύθυνση Εικαστικών Τεχνών (Α' τάξη: 7 ώρες, Β' & Γ' τάξη: 4 ώρες)	
Κατεύθυνση Θέατρο-Κινηματογράφος (Α', Β', Γ' τάξη: 7 ώρες)	
ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

<p>1. Συσχετίζει και συνδυάζει κινητικές δεξιότητες με έννοιες και παράγοντες για την απόδοση συνθέσεων κίνησης ή/και φωνής, χρησιμοποιώντας ως έμπνευση μία ποικιλία ερεθισμάτων (μουσικά, οπτικοακουστικά, γραπτά, πραγματικά συμβάντα)</p>	<p>Κίνηση – Αυτοσχεδιασμός – Κινητική στήριξη ρόλου</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αυτοσχεδιασμοί κίνησης: κατευθυνόμενοι και ελεύθεροι • Παρατήρηση και έμπνευση από την πραγματικότητα, φωτογραφίες, εφημερίδες, διηγήματα, αφηγήσεις, ποίηση. Απόδοση θεμάτων με κινητικές συνθέσεις
<p>2. Ανακαλύπτει και αποτυπώνει κιναισθητικά την εικόνα του ανθρώπινου σώματος μέσα από αυτοσχεδιασμούς κίνησης</p>	<p>Κίνηση -Ιδεοκίνηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αυτοσχεδιασμοί κίνησης με θέμα την εξερεύνηση της εικόνας του ανθρώπινου σώματος..
<p>3. Δημιουργεί προσωπικά έργα παραλλάσσοντας ή αναδιατάσσοντας κινητικά μοτίβα ή φράσεις ως προς τη ρυθμική αγωγή, τη δυναμική, τη χρήση του χώρου.</p>	<p>Κίνηση – Τεχνικές Σύνθεσης</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις σύνθεσης κινητικών φράσεων χρησιμοποιώντας μία από τις τεχνικές (ανα)σύνθεσης κινητικών φράσεων: αλληλουχία, αντίθεση, επανάληψη, αλληλουχία κινητικών μοτίβων
<p>4. Μεταφράζει με ακρίβεια ακουστικά-ρυθμικά πρότυπα σε κιναισθητικά ή/και φωνητικά.</p>	<p>Κίνηση – Φωνή - Μουσικές – Ήχοι – Ρυθμοί</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Άσκηση ταυτόχρονης κίνησης και vocalization • Ασκήσεις συνειδητοποίησης και έρευνας της κίνησης του σώματος στο χρόνο. • Ασκήσεις με εναλλαγές μέτρου, τονισμού, δυναμικής, έντασης, ταχύτητας κίνησης και ηχορώματος φωνής
<p>5. Μεταφράζει οπτικά-χωροταξικά πρότυπα σε κιναισθητικά ή/ και φωνητικά</p>	<p>Κινητική και φωνητική απόδοση χαρακτηρισίων και αντικείμενων (πραγματικών ή φανταστικών)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις με θέμα την κινητική υποστήριξη ρόλου, χαρακτήρων από ρεαλιστικά/ηθογραφικά έργα/προσωπικές ιστορίες

ΑΞΟΝΑΣ Α: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ – ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ		
ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α3: ΚΙΝΗΣΗ – ΣΥΝΘΕΣΗ – ΕΚΦΡΑΣΗ		
Κατεύθυνση Εικαστικών Τεχνών (Α' τάξη: 7 ώρες, Β' & Γ' τάξη: 3 ώρες) Κατεύθυνση Θεάτρο-Κινηματογράφος (Α', Β', Γ' τάξη: 7 ώρες)		
ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΑ	
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		
1. Χρησιμοποιεί συνδυασμούς δομικών και υφολογικών στοιχείων κίνησης ή/και φωνής για να δημιουργήσει έργα που επικοινωνούν διαφορετικά θέματα, ποιότητες και μηνύματα.	Συνδυασμοί στοιχείων χώρου και δυναμικής με οπτικά στοιχεία και ακουστικά στοιχεία	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις χρήσης διαφορετικών συνδυασμών ακουστικών στοιχείων (ήχος, λόγος, φωνή, μουσική) και στοιχείων του οπτικού περιβάλλοντος (χώρος, φωτισμός, ρούχα, αντικείμενα) στη δημιουργία ατομικών ή ομαδικών συνθέσεων. • Εξάσκηση σε βασικούς συνδυασμούς κινήσεων από διακριτά είδη χορού ή θεάτρου (π.χ. jazz, μουσικό θέατρο κ.ά.) και ανασύνθεση αυτών ως προς συγκεκριμένες κινητικές παραμέτρους για την επικοινωνία μηνυμάτων που έχουν προαποφασιστεί ατομικά ή σε ομάδες
2. Χρησιμοποιεί αυθεντικά κινητικά μοτίβα από διάφορα είδη χορού για να δημιουργήσει συνθέσεις που επικοινωνούν μηνύματα και εξηγεί τη λειτουργία τους.	Παραδοσιακοί, λαϊκοί, σύγχρονοι, ευρωπαϊκοί χοροί	
3. Χρησιμοποιεί ποικίλες τεχνικές και συνδυασμούς συνύπαρξης, μεταφοράς και επικοινωνίας μεταξύ σωμάτων για να δημιουργήσει κινητικές συνθέσεις που αποδίδονται σε ντουέτα.	Contact Improvisation, partnering, Τάι Τσι	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις αυτοσχέδιας επαφής για τη διερεύνηση των εκφραστικών ικανοτήτων του σώματος κινούμενο σε σχέση και επαφή με άλλα σώματα
4. Κατανοεί και εφαρμόζει φόρμες σύνθεσης (διμερής, τριμερής, ρόντο, κ.ά.) για τη δημιουργία έργων-χορογραφιών με συγκεκριμένα νοήματα και πρόθεση και εξηγεί τη λειτουργία τους.	Κίνηση – Ζωγραφική-Γλυπτική – Λογοτεχνία – Ποίηση-Κινηματογράφος	<ul style="list-style-type: none"> • Μελέτη της δομής και της φόρμας σύνθεσης έργων τέχνης ζωγραφικής και γλυπτικής και εξάσκηση στη παρουσίαση αντίστοιχων τρόπων κίνησης του ανθρώπινου σώματος.

ΛΕΩΝΑΣ Α: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ – ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ		
ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Α4: ΚΙΝΗΣΗ – ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ		
Κατεύθυνση Εικαστικών Τεχνών (Α' τάξη: 4 ώρες, Β' & Γ' τάξη: 2 ώρες) Κατεύθυνση Θεάτρο-Κινηματογράφος (Α', Β', Γ' τάξη: 4 ώρες)		
ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
<p>1. Θυμάται και εκτελεί με ακρίβεια κινητικές συνθέσεις με περιτλοκούς χωρο-χρονικούς συνδυασμούς.</p> <p>2. Εκτελεί με ρυθμική ακρίβεια και μουσικότητα κίνησης.</p> <p>3. Εκτελεί συνδυασμούς κινήσεων από διαφορετικά είδη ή κατηγορίες χορών με σωματική και εκφραστική ικανότητα.</p> <p>4. Διορθώνει στοιχεία των ατομικών του συνθέσεων, χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης που έχει αποφασίσει ο ίδιος ή του έχουν προτείνει ο δάσκαλος και οι συμμαθητές του. Δικαιολογεί τις επιλογές και αποφάσεις του.</p> <p>5. Εκτελεί επιδεικνύοντας συγκέντρωση, ηρεμία, αποφασιστικότητα και αντοχή.</p> <p>6. Παρουσιάζει συνθέσεις κίνησης ή/και φωνής σόλο, ντουέτου ή ομαδικές που</p>	<p>Χορογραφίες/συνθέσεις</p> <p>(Παρουσίαση χορογραφιών ή συνθέσεων εντός της τάξης, συμμετοχή σε παραστάσεις, συμμετοχή σε διοργανώσεις και κοινωνικές εκδηλώσεις, φεστιβάλ, διαγωνισμούς, ακροάσεις)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις αναπαραγωγής ρυθμών, ρυθμικών αξιών, κινητικών μοτίβων, χορευτικών φράσεων ή χορογραφιών γνωστών χορών. • Παρακολούθηση βίντεο και παραστάσεων (θεάτρου, κίνησης και χορού). • Ασκήσεις έκφρασης συνασθημάτων, διαθέσεων (π.χ. κλειστά μάτια, εκφράσεις προσώπου, εστίαση βλέμματος, ένταση/χρoιά φωνής) και εφαρμογή αυτών σε προσωπικές συνθέσεις. • Ασκήσεις ταυτόχρονης κίνησης και κειμένου • Ασκήσεις σε ζευγάρια εκτελώντας ήδη γνωστές κινητικές συνθέσεις χρησιμοποιώντας στοιχεία αμοιβαία διδασκαλίας (ο ένας μαθητής εκτελεί και ο άλλος δίνει ανατροφοδότηση σχετικά με βελτιώσεις ή αλλαγές). • Δημιουργία παραστάσεων ή έργων σε συνεργασία με μαθητές άλλων κατευθύνσεων. Οι μαθητές της κατεύθυνσης χορού θα συν-δημιουργήσουν σε ένα περιβάλλον στο οποίο απόλυτη προϋπόθεση είναι η άμεση επικοινωνία με τον θεατή και η μετάδοση νοημάτων, οι μαθητές του θεάτρου και των εικαστικών θα ενθαρρυνθούν να εξελίξουν την σωματική διάσταση της τέχνης τους • Ασκήσεις επικοινωνίας, λειτουργίας και εμπύχωσης ομάδας, συγκέντρωσης • Οργάνωση και προετοιμασία σχολικής παράστασης

ανταποκρίνονται στις προσοκίες του κοινού.			
ΑΞΟΝΑΣ Β: ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣΥΝΗ			
ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Β1: ΚΙΝΗΤΙΚΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ – ΟΡΟΛΟΠΑ			
Κατεύθυνση Εικαστικών Τεχνών (Α' τάξη: 4 ώρες, Β' & Γ' τάξη: 2 ώρες) Κατεύθυνση Θεάτρο-Κινηματογράφος (Α', Β', Γ' τάξη: 4 ώρες)			
ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	
1. Κατονομάζει με ανατομικούς όρους βασικά μέρη του σώματος (μυς, οστά, τένοντες).	Σώμα – Κίνηση – Φυσική – Ανατομική Δομή	<ul style="list-style-type: none"> Μαθήματα και παρουσιάσεις οπτικο-ακουστικού υλικού ανατομίας 	
2. Επιδεικνύει τεχνική επιδεξιότητα και βάσει αυτής εκτελεί με ακρίβεια αλλαγές επιπέδων, μετώπου, άλματα, άρσεις, εκτάσεις, μεταφορές κέντρου βάρους σώματος.	Ανάλυση κίνησης	<ul style="list-style-type: none"> Μαθήματα βασικών θεωριών ανάλυσης της κίνησης (π.χ. Laban) και παρουσίαση αρχών Κινησιολογίας, Εμβιομηχανικής 	
3. Προσδιορίζει τα συστατικά στοιχεία διαφορετικών ειδών κίνησης (χορευτικής ή θεατρικής) και χρησιμοποιεί συγκεκριμένη ορολογία για να την περιγραφή τους (π.χ. θέση-θέση-άρση ή grands battements ή rorping ή κυκλικά συνεχόμενα μοτίβα κίνησης, κ.ά.)	Ανάλυση κίνησης	<ul style="list-style-type: none"> Παρουσίαση από το δάσκαλο ή αναζήτηση πληροφοριών σχετικά με βασικό κινητικό λεξιλόγιο κίνησης και χορού 	
4. Αναγνωρίζει και περιγράφει συνδυασμούς κινητικών δομών σε φόρμες κίνησης (π.χ. διμερής κινητική φόρμα που αποτελείται από αντιθετικά μοτίβα κίνησης στο χώρο).	Μορφολογία κίνησης και χορού	<ul style="list-style-type: none"> Μαθήματα βασικών αρχών μορφολογίας της κίνησης 	
5. Χρησιμοποιεί τα κατάλληλα επίθετα ή επιρρήματα για να τα περιγράψει τη δυναμική και την ενέργεια των κινήσεών του σε αντιστοιχία με τις απαιτήσεις και τις ποιότητες των ρόλων ή των χαρακτήρων που υποστηρίζει κινητικά ή φωνητικά (αργά, γρήγορα, δυνατά, ελαφριά, συγκρατημένα, ελεύθερα, άμεσα, κ.ά.).	Παραστάσεις θεάτρου και χορού (Παρακολούθηση και σχολιασμός)	<ul style="list-style-type: none"> Ασκήσεις δημιουργικής κίνησης και χορού Παρουσίαση σχετικής ορολογίας από τη θεωρία Laban (πηγαία προσπάθεια-εσωτερική ώθηση) 	

<p>6. Εφαρμόζει διάφορους τρόπους καταγραφής κινήσεων ή/και κειμένου-φωνής π.χ. σύμβολα, κείμενα, πολυμέσα.</p>	<p>Καταγραφή-Αποτύπωση κίνησης ή/και φωνής (π.χ. σημειογραφία, κείμενο, βιντεοσκοπήηση, ηχογράφιση)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις εξοικείωσης με τεχνικές καταγραφής της κίνησης, και της χρήσης πολυμέσων για την καταγραφή, ανάλυση και διάδοση της κίνησης
<p>ΛΕΩΝΑΣ Β: ΚΙΝΗΤΙΚΗ ΕΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣΥΝΗ</p> <p>ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΛΕΩΝΑΣ Β2: ΣΥΓΚΡΙΣΗ – ΑΝΑΛΥΣΗ – ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ</p> <p>Κατεύθυνση Εικαστικών Τεχνών (Α' τάξη: 4 ώρες, Β' & Γ' τάξη: 2 ώρες)</p> <p>Κατεύθυνση Θέατρο-Κινηματογράφος (Α', Β', Γ' τάξη: 4 ώρες)</p>		
<p>ΣΤΟΧΟΙ</p>		
<p>1. Συγκρίνει και αναλύει τη σχέση δομής και ύφους κίνησης με τις αισθητικές ποιότητες που υποδεικνύει το πλαίσιο αναφοράς και παρουσίασής της.</p>	<p>Κίνηση – Πολιτισμός – Κοινωνίες - Αισθητική</p>	<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Γνωριμία με αισθητικές θεωρίες • Εξάσκηση σε διαφορετικούς τρόπους έκφρασης και γνωριμίας του σώματος μέσα από ανάλυση κοινωνικών/ιστορικών γεγονότων
<p>2. Συγκρίνει, κατανοεί και αναλύει τη σχέση του ρυθμού με τις αισθητικές ποιότητες κίνησης και φωνής.</p>	<p>Κίνηση – Φωνή - Πολιτισμός</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Γνωριμία και εξάσκηση με μουσικές και χορούς άλλων χωρών. • Παρουσίαση λαογραφικών στοιχείων διακριτών ειδών χορού
<p>3. Κατανοεί τον τρόπο με τον οποίο βασικά συστατικά στοιχεία κίνησης ή/και φωνής συνδυάζονται με διαφορετικούς τρόπους σε διακριτά είδη χορών ή θεάτρου προκειμένου να αποδώσουν ξεχωριστά μηνύματα.</p>	<p>Δημιουργοί – Συνθέτες – Χορογράφοι</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Γνωριμία με τη ζωή και το έργο σημαντικών δημιουργών. • Συνεντεύξεις με γνωστούς δημιουργούς, βίντεο και παρακολούθηση παραστάσεων σχετικά με το έργο τους
<p>4. Κατανοεί και αναλύει την επίδραση των στοιχείων του σκηνοικού περιβάλλοντος στην αποτελεσματικότητα επικοινωνίας των μηνυμάτων που εμπεριέχονται σε κάθε κινητική σύνθεση.</p>	<p>Καλλιτεχνικές Δημιουργίες</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Γνωριμία και εξοικείωση στην παρατήρηση και «ανάγνωση» σημαντικών έργων τέχνης • Αναζήτηση, μελέτη και παρουσίαση στην τάξη βιβλιογραφικών αναφορών, εικόνων, προβολών

5. Χρησιμοποιεί ορολογία περιγραφής και ανάλυσης της κίνησης για να περιγράψει αισθητικές ομοιότητες και διαφορές μεταξύ έργων και δημιουργών	Κίνηση - Ζωγραφική – Γλυπτική – Λογοτεχνία – Ποίηση – Κινηματογράφος	<ul style="list-style-type: none"> • Γνωριμία με αισθητικές θεωρίες και μοντέλα αισθητικής προσέγγισης: «Αισθητικός διάλογος» • Γνωριμία με υλικοτεχνικά στοιχεία έργων τέχνης (σημείο, σχήμα, γραμμή, χρώμα, τόνος, σύνθεση) • Μαθήματα γνωριμίας με διαδικασίες, τρόπους, μέσα, κριτήρια και μεθόδους παρατήρησης και καταγραφής των ποιοτήτων της κίνησης
6. Χρησιμοποιεί σαφή κριτήρια παρατήρησης-ανάλυσης της κίνησης και συγκεκριμένη ορολογία για να αποτυπώσει γραπτά ή προφορικά τις εντυπώσεις του.	Τεχνικές παρατήρησης - Καταγραφής της κίνησης	<ul style="list-style-type: none"> • Μαθήματα γνωριμίας με διαδικασίες, τρόπους, μέσα, κριτήρια και μεθόδους παρατήρησης και καταγραφής των ποιοτήτων της κίνησης
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ		
ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Κριτική – ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Κατεύθυνση Εικαστικών Τεχνών (Α' τάξη: 4 ώρες, Β' & Γ' τάξη: 2 ώρες) Κατεύθυνση Θέατρο-Κινηματογράφος (Α', Β', Γ' τάξη: 4 ώρες)		
ΣΤΟΧΟΙ		
1. Περιγράφει με κινητική ορολογία τις συνθέσεις άλλων δημιουργών σχολιάζοντας σημαντικές πτυχές και πιθανές ερμηνείες.	Παραστάσεις – Βίντεο - Διηγήματα – Αφηγήσεις – Ποίηση	<ul style="list-style-type: none"> • Παρακολούθηση παραστάσεων και βίντεο χορού ή θεάτρου και επιλογή ενός από αυτά για ανάλυση, κριτική και αξιολόγηση.
2. Χρησιμοποιεί γνώσεις τεχνικής για να σχηματίσει γνώμες και να ασκήσει κριτική σχετικά με συνθέσεις-δημιουργίες.	Κίνηση – Δημιουργοί - Αξιολόγηση	<ul style="list-style-type: none"> • Επιλογή, σύγκριση και αξιολόγηση της δουλειάς δύο σημαντικών δημιουργών ατομικά ή σε ομάδες.
3. Κατανοεί τον τρόπο με τον οποίο κάθε κοινωνία χρησιμοποιεί την κίνηση και τη φωνή για την επικοινωνία μηνυμάτων.	Παραστάσεις: παραδοσιακοί-λαϊκοί-σύγχρονοι-ευρωπαϊκοί χοροί, ευρωπαϊκό-μουσικό θέατρο-θέατρο πρόζα	<ul style="list-style-type: none"> • Παρακολούθηση και σύγκριση της ερμηνείας του ίδιου ρόλου από διαφορετικούς ερμηνευτές/χορευτές/ηθοποιούς/κοινωνικές ή πολιτισμικές ομάδες.

<p>4. Κατανοεί και αξιολογεί τον τρόπο με τον οποίο οι γνώσεις, οι στάσεις και οι δεξιότητες που αποκτά εντός του μαθήματος μπορούν να μεταφερθούν σε άλλα πλαίσια.</p> <p>5. Κατανοεί τη διαφορετικότητα και αποδέχεται το «άλλο».</p>	<p>Κοινωνικές και Συναισθηματικές δεξιότητες –</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ασκήσεις «δεσίματος ομάδας» π.χ. επίγνωση και έκφραση συναισθημάτων, ενσυναίσθηση. • Εξάσκηση σε στρατηγικές αυτορρύθμισης για την καλλιέργεια της ικανότητας διαχείρισης των δυσάρεστων συναισθημάτων • Γνωριμία με τεχνικές επίλυσης προβλημάτων και διαχείρισης του άγχους
<p>6. Αναπαράγει έργα και ερμηνείες αποδίδοντας σε αυτά είτε τα δικά του προσωπικά μηνύματα είτε τα μηνύματα και τις προθέσεις του δημιουργού τους.</p>	<p>Αναστοχασμός- Αξιολόγηση</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Θέσηση κριτηρίων αξιολόγησης έργων/ερμηνευτών/ερμηνειών ατομικά ή σε ομάδες. Παρουσίαση νέων προτάσεων και σχολιασμός τους στην ολομέλεια της τάξης.
<p>7. Κατανοεί τους κώδικες δεοντολογίας κατά την αναπαραγωγή πρωτότυπων έργων και τους εφαρμόζει.</p>	<p>Κώδικες δεοντολογίας – Συμβόλαιο Ομάδας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κανόνες λειτουργίας μαθήματος • Κώδικες συμπεριφοράς • Κώδικες δεοντολογίας
ΑΞΟΝΑΣ Δ: ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ		
ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ1: ΚΙΝΗΣΗ – ΙΣΤΟΡΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ Κατεύθυνση Εικαστικών Τεχνών (Α' τάξη: 5 ώρες, Β' & Γ' τάξη: 2 ώρες) Κατεύθυνση Θέατρο-Κινηματογράφος (Α', Β', Γ' τάξη: 5 ώρες)		
ΣΤΟΧΟΙ		
<p>1. Κατανοεί τον τρόπο που κοινωνικο-ιστορικοί κώδικες και συμβάσεις επηρεάζουν την τεχνική, το ύφος και τα νοήματα χορού και κίνησης και εφαρμόζει αυτούς με συναφή, επιδέξιο και ευφάνταστο τρόπο στις δημιουργίες του.</p>	<p>Ιστορία – Πολιτισμοί - Θεάματα – Κοινωνικές Εκδηλώσεις - Βίντεο – Παραστάσεις – Εφημερίδες</p>	<p>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Παρακολούθηση παραστάσεων, εκδηλώσεων. • Ασκήσεις εξερεύνησης της κίνησης του ανθρώπινου σώματος μέσα από την ανάγνωση και παρουσίαση μεγάλων ιστορικών, κοινωνικών και πολιτισμικών γεγονότων. • Ασκήσεις εξερεύνησης της κίνησης του ανθρώπινου σώματος μέσα από την ανάγνωση και παρουσίαση άρθρων – φωτογραφιών σε εφημερίδες, έντυπο και οπτικοακουστικού υλικού.
<p>2. Κατανοεί και περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο χορευτές, ηθοποιοί και δημιουργοί χρησιμοποιούν την κίνηση και το χορό για να θίξουν σοβαρά κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα.</p>		

3. Αναγνωρίζει ιστορικά και πολιτισμικά το ρόλο του κοινού και των χορευτών-δημιουργών μίας παράστασης.		
ΑΞΟΝΑΣ Δ: ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ		
ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ2: ΚΙΝΗΣΗ - ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ		
Κατεύθυνση Εικαστικών Τεχνών (Α' τάξη: 4 ώρες, Β' & Γ' τάξη: 2 ώρες)		
Κατεύθυνση Θέατρο-Κινηματογράφος (Α', Β', Γ' τάξη: 4 ώρες)		
ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
1. Εφαρμόζει βασικές αρχές τεχνών και επιστημών στη δημιουργία και την επιτέλεση των δικών του συνθέσεων.	Κίνηση-Χορός - Τέχνες	<ul style="list-style-type: none"> • Γνωριμία με διαφορετικά είδη μουσικής (μουσικές διαθέσεις, ρυθμοί, δομές). • Γνωριμία με διαφορετικά είδη παραστατικών τεχνών (χαρακτήρες, ρόλοι). • Γνωριμία με Θετικές Επιστήμες (σύμβολα, δυνάμεις, χώρος, ύλη) • Γνωριμία με τη λογοτεχνία (γραμματικοί κανόνες, ύφος).
2. Χρησιμοποιεί στοιχεία άλλων επιστημών ως έμπνευση για τις δικές του δημιουργίες.	Κίνηση-Χορός - Επιστήμες	<ul style="list-style-type: none"> • Εξοικείωση με πολυμέσα καταγραφής, ανάλυσης, αποθήκευσης και επεξεργασίας της κίνησης. • Χρήση διαδίκτυο και μέσων κοινωνικής δικτύωσης για την ανάρτηση και διάδοση κειμένων, εικόνων, πληροφοριών.
3. Χειρίζεται την τεχνολογία των πολυμέσων και του διαδικτύου για την παρατήρηση, καταγραφή, ανάλυση, επικοινωνία, διάδοση, αποθήκευση και δημιουργία κινητικών συνθέσεων.	Τεχνολογία – Διαδίκτυο	
ΑΞΟΝΑΣ Δ: ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ		
ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑΣ Δ3: ΚΙΝΗΣΗ – ΧΟΡΟΣ – ΕΥ ΖΗΝ		
Κατεύθυνση Εικαστικών Τεχνών (Α' τάξη: 4 ώρες, Β' & Γ' τάξη: 2 ώρες)		
Κατεύθυνση Θέατρο-Κινηματογράφος (Α', Β', Γ' τάξη: 4 ώρες)		
ΣΤΟΧΟΙ	ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

<p>1. Κατανοεί τα οφέλη της κίνησης και του χορού σε κινητικές, φυσιολογικές, γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές παραμέτρους της ανάπτυξης και της ζωής.</p> <p>2. Αναγνωρίζει τα οφέλη της σωστής διατροφής στη μάθηση και την εκτέλεση της κίνησης και του χορού.</p>	<p>Κίνηση – Διατροφή – Αγωγή Υγείας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ημερίδες με ειδικούς επιστήμονες σε θέματα διατροφής, άσκησης, συμπληρωμάτων διατροφής και απαγορευμένων ουσιών. • Ενημέρωση για τη βουλιμία και τη νευρική ανορεξία 	
<p>3. Επιδεικνύει ηγετικές ικανότητες και υπευθυνότητα ως προς τους στόχους που θέτει και τους ρόλους που αναλαμβάνει.</p> <p>4. Επιδεικνύει πνεύμα συνεργασίας σε μια ποικιλία δραστηριοτήτων και αναπτύσσει θετικές κοινωνικές σχέσεις.</p>	<p>Κοινωνικές και Συναισθηματικές δεξιότητες</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασίες, κινητικά παιχνίδια και αυτοσχεδισμοί με θέμα την αντιμετώπιση δυσάρεστων συναισθημάτων, τη διαχείριση κρίσεων και συγκρούσεων, τη σχέση με τον κοινωνικό περίγυρο. 	
<p>5. Συμμετέχει ενεργά σε σχολικές παραστάσεις, εκδηλώσεις, εκπαιδευτικές επισκέψεις και συνεργασίες με οργανισμούς μελέτης, διάδοσης και προαγωγής της κίνησης και του χορού.</p> <p>6. Χρησιμοποιεί ποικιλία έντυπων και ηλεκτρονικών μέσων για την αναζήτηση πληροφοριών και την προετοιμασία οπτικοακουστικού υλικού σχετικού με την κίνηση και το χορό.</p>	<p>Προετοιμασία παράστασης- εκδήλωσης, έρευνα.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διοργάνωση συνεργασιών μεταξύ μαθητών, τάξεων, σχολείων, οργανισμών, πολιτισμικών φορών. • Ανάζηση και δημοσίευση πληροφοριών και σημαντικών ειδήσεων σχετικά με ευκαιρίες επαγγελματικής σταδιοδρομίας. • Δημιουργία έντυπης και ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης. 	
<p>7. Θέτει στόχους προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης</p> <p>8. Υιοθετεί την κίνηση και το χορό ως δραστηριότητες δια βίου μάθησης και ποιότητας ζωής.</p>	<p>Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Αυτογνωσία</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία εφημερίδας τάξης. • Διοργάνωση εκδηλώσεων. • Επισκέψεις σε θεατρικές και χορευτικές παραστάσεις. 	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΤΥΠΙΚΟΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΑΝΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑ ΚΑΙ ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ		Α ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ							
ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΗ	ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΚΦΡΑΣΗ	ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ	ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΟΡΟΛΟΓΙΑ	ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	ΕΥ ΖΗΝ
Κιναισθητική Αντίληψη Κατανοεί βασικές λειτουργίες του σώματος & εφαρμόζει στην κίνηση βασικές κινητικές έννοιες & παράγοντες κίνησης	Ανάπτυξη ιδεών Επηρεάζει και επηρεάζεται από τους συμμαθητές του κατά την αναζήτηση νέων ιδεών έκφρασης & αυτοσχεδιασμού	Αναπαράσταση ιδεών Χρησιμοποιεί στοιχεία της κίνησης π.χ. ενέργεια, χώρος, κ.ά. να δημιουργήσει και να εκφραστεί	Κοινό Παρουσιάζει τις συνθέσεις του σε συμμαθητές και φίλους Περιβάλλον Πλαίσιο Κατανοεί ότι κάθε είδος χορού απαιτεί διαφορετικό πλαίσιο παρουσίασης	Λεξιλόγιο Περιγράφει, επιλέγει και πειραματίζεται με ένα εύρος στοιχείων του κινητικού λεξιλογίου και αποδίδει τα κατάλληλα μηνύματα μέσω της κίνησης	Αποτίμηση Κατανοεί τις επιλογές και τις ποιότητες των έργων άλλων δημιουργών Κώδικες Συμβάσεις Κατανοεί κώδικες και συμβάσεις που περιέχονται σε διακριτά είδη κίνησης & χορού και εξηγεί τη συμβολή τους στην επικοινωνία μηνυμάτων	(Ανα)δημιουργία Ανακαλεί, αναπαράγει και διευρύνει κινητικά και εκφραστικά ήδη γνωστές κινητικές συνθέσεις-χορούς Προτιμήσεις Εκφράζει τις προσωπικές του προτιμήσεις σχετικά με το δικό του έργο ή το έργο άλλων δημιουργών	Συνάφεια Κατανοεί και απολαμβάνει την κίνηση και το χορό ως κοινωνικές δραστηριότητες Σχέσεις Κατανοεί ότι κάθε πολιτισμός έχει τα δικά του είδη κινητικής έκφρασης και εξηγεί το ρόλο που εδύπηρετούν αυτά ανάλογα με την εποχή	Εξερεύνηση Με τη βοήθεια του δασκάλου εξερευνά τεχνολογικά πλαίσια και περιβάλλοντα παρουσίασης και δημιουργίας πρωτότυπων κινητικών συνθέσεων Πειραματισμός Δημιουργεί συνθέσεις χρησιμοποιώντας ως ερέθισμα αρχές και έννοιες που συναντώνται στις παραστατικές τέχνες & τις επιστήμες	Αλληλεπίδραση Κατανοεί και εφαρμόζει εντός του μαθήματος θετικές συμπεριφορές π.χ. υπευθυνότητα, σεβασμός, επιμονή, υπομονή, συγκέντρωση, συνεργασία, ηγετικές ικανότητες Διάθεση Με τη βοήθεια του δασκάλου παραμένει εντός έργου και προσπαθεί να προσαρμόσει τη μαθηματική του
Δεξιότητες Τεχνική Αναπτύσσει βασικές κινητικές δεξιότητες για να εξερευνήσει με σφάλεα νέες ιδέες σε κίνηση, φωνή και χορό	Προσωπική έκφραση Εξερευνά ένα μεγάλο εύρος κινητικού λεξιλογίου για να δημιουργήσει προσωπικά έργα κίνησης-χορού	Εφαρμογή Κατανοεί και εφαρμόζει κινητικές συνθέσεις για να βελτιώσει το κινητικό του ρεπερτόριο και να εκφραστεί καλλιτεχνικά	Πρόθεση Παρουσιάζει τα έργα του με σκοπό να ευχαριστήσει κοινό του	Ορολογία Αναγνωρίζει και εφαρμόζει όρους ανάλυσης και καταγραφής της μορφής της κίνησης					

Β ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ										
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΤΥΠΙΚΟΙ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΑΝΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑ ΚΑΙ ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΗ	ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΚΦΡΑΣΗ	ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ	ΛΕΞΙΛΟΠΟ ΟΡΟΛΟΓΙΑ	ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	ΕΥ ΖΗΝ
Κιναισθητική Αντίληψη Επιδεικνύει αυξημένη κιναισθητική αντίληψη και διάθεση εξερεύνησης νέων τρόπων κίνησης	Ανάπτυξη ιδεών Συμβάλλει με νέες ιδέες στην επίλυση κινητικών προβλημάτων & λαμβάνει υπόψη του τις ιδέες των άλλων Αντίδραση σε ερέθισμα Αναποκρίνεται κινητικά σε ιδέες και ερεθίσματα από γνώριμες καταστάσεις & εμπειρίες	Αναπαράσταση ιδεών Δημιουργεί κινητικές συνθέσεις και αποφασίζει ποιο είναι το κατάλληλο κοινό παρουσιάσής τους	Κοινό Δημιουργεί κινητικές συνθέσεις και αποφασίζει ποιο είναι το κατάλληλο κοινό παρουσιάσής τους	Περιβάλλον Πλαίσιο Τροποποιεί κινητικές συνθέσεις σύμφωνα με τους περιορισμούς του πλαισίου παρουσίασης Πρόθεση Παρουσιάζει μία ιστορία μέσω των συνθέσεών του	Λεξιλόγιο Χρησιμοποιεί κατάλληλα κινητικές φράσεις, αλλαγές επιπέδων, δυναμικής και χρόνου, συμμετρίας, ασυμμετρίας, ισορροπία	Αποτίμηση Περιγράφει τις επιλογές και τα μηνύματα των έργων άλλων δημιουργών	(Ανα)δημιουργία Αναπαράγει τα έργα άλλων δημιουργών αποδίδοντας τα νοήματα και τις προθέσεις τους Προτιμήσεις Αναποκρίνεται στα έργα άλλων δημιουργών επιλέγοντας από αυτά αισθητικά στοιχεία για το προσωπικό του ρεπερτόριο	Συνάφεια Κατανοεί το ρόλο της κίνησης στη ζωή του Σχέσεις Κατανοεί την ιστορική και κοινωνική σκοπιμότητα της κίνησης και του χορού π.χ. σε κοινωνικές ή ιστορικές περιπτώσεις και μπορεί να την αποδώσει σωματικά-κινητικά	Εξερεύνηση Εξερευνά νέα πλαίσια τεχνολογικά περιβάλλοντα-μέσα και εντοπίζει τη χρησιμότητά τους βάσει προσωπικών του εμπειριών Πειραματισμός Δημιουργεί συνθέσεις που σχετίζονται άμεσα και αναπαριστούν ερεθίσματα που έχει λάβει από στοιχεία άλλων τεχνών ή επιστημών	Αλληλεπίδραση Εργάζεται ατομικά και ομαδικά με υπευθύνω-τητα και επιμονή Διάθεση Με τη βοήθεια και την ανατροφοδότηση του δασκάλου εργάζεται ομαδικά για να αναπτύξει νέες ιδέες
Δεξιότητες Τεχνική Εξερευνά τις δυνατότητες του σώματός του με ασφάλεια & εφαρμόζει με αυτοπεποίθηση και έλεγχο βασικές κινητικές δεξιότητες στις συνθέσεις του	Προσωπική έκφραση Εξερευνά ένα μεγάλο εύρος ποιοτήτων κίνησης και επιλέγει να εκφραστεί με εκείνες που ταιριάζουν στις προσωπικές του προτιμήσεις	Εφαρμογή Κατανοεί και εφαρμόζει κινητικής σύνθεσης για να δημιουργήσει πρωτότυπες συνθέσεις για συγκεκριμένο κοινό	Ορολογία Χρησιμοποιεί τεχνικές σύνθεσης (π.χ. αλληλουχία, αντίθεση, επανάληψη) και κατανοεί τη σημαντικότητα της τους	Κώδικες Συμβάσεις Κατανοεί κώδικες και συμβάσεις που εμπειροχρησιμοποιούνται σε διακριτά είδη κίνησης & χορού και τους χρησιμοποιεί ποικίλα για τη δημιουργία νέων συνθέσεων	Κώδικες Συμβάσεις Κατανοεί κώδικες και συμβάσεις που εμπειροχρησιμοποιούνται σε διακριτά είδη κίνησης & χορού και τους χρησιμοποιεί ποικίλα για τη δημιουργία νέων συνθέσεων	Κώδικες Συμβάσεις Κατανοεί κώδικες και συμβάσεις που εμπειροχρησιμοποιούνται σε διακριτά είδη κίνησης & χορού και τους χρησιμοποιεί ποικίλα για τη δημιουργία νέων συνθέσεων	Βελτιώσεις Επιδεικνύει διάθεση βελτίωσης	Βελτιώσεις Επιδεικνύει διάθεση βελτίωσης		

Γ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ									
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΤΥΠΙΚΟ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΣΤΟΧΟΙ ΑΝΑ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΑΞΟΝΑ ΚΑΙ ΤΑΞΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	ΑΥΤΟΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΚΦΡΑΣΗ	ΕΠΙΤΕΛΕΣΗ	ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΟΡΟΛΟΓΙΑ	ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΕΧΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	ΕΥ ΖΗΝ
Κιναισθητική Αντίληψη Επιδεικνύει ένα καλό επίπεδο κιναισθητικής αντίληψης και σωματικής επιδεξιότητας	Ανάπτυξη ιδεών Εκφράζει και αποτιμά τις ιδέες του ή τις ιδέες άλλων δημιουργών σε ομαδικές εργασίες Αντίδραση σε ερέθισμα Ανταποκρίνεται κινητικά σε ερεθίσματα υπό το πρίσμα των δικών του εμπειριών και αξιών	Αναπαράσταση ιδεών Δημιουργεί κινητικές συνθέσεις που παρουσιάζουν συνάφεια ως προς τη μορφή τους (δομή και ύφος κίνησης) Εφαρμογή Εφαρμόζει φόρμες κινητικής σύνθεσης για να δημιουργήσει νέες ιδέες	Κοινό Δημιουργεί συνθέσεις έχοντας υπόψη του συγκεκριμένο ακροατήριο- κοινό Περίβλλον Πλαίσιο Μπορεί να παρουσιάσει τα έργα του σε διαφορετικά πλαίσια (υποστηρικτι- κά και μη) Πρόθεση Παρουσιάζει έργα που επικοινωνούν συγκεκριμέ- νες προθέσεις και μηνύματα	Λεξιλόγιο Κατανοεί την έννοια του μοτίβου και του συμβολι- σμού στην κίνηση Ορολογία Συνδυάζει τεχνικές χορογραφι- κής σύνθεσης και αναπτύσσει την κατάλληλη ορολογία για την περιγραφή τους	Αποτίμηση Χρησιμοποιεί κανόνες και κώδικες δημιουργίας για να αξιολογήσει την επιτυχία έργων και συνθέσεων Κώδικες Συμβάσεις Κατατάσσει, και κατηγοριο- ποιεί τα δικά του έργα ή τα έργα άλλων δημιουργών βάσει κωδικών ή συμβάσεων πρωτότυπων δημιουργιών	(Ανα)δημιουργία Αναπαράγει τα έργα άλλων δημιουργών προσθέτοντας σε αυτά τα προσωπικά του νοήματα Προτιμήσεις Εκφράζει και δικαιολογεί τις προσωπικές του προτιμήσεις σχετικά με είδη κίνησης και χορού Βελτιώσεις Χρησιμοποιεί την ανατροφοδότηση δασκάλου & συμμαθητών για να βελτιώσει το έργο του	Συνάφεια Αναγνωρίζει τα ατομικά χαρακτηρι- στικά και δυνατότη- τες και βάσει αυτών δικαιολογεί τις επιλογές του στην κίνηση και το χορό Σχέσεις Κατανοεί ότι κάθε πολιτισμός έχει τα δικά του είδη κινητικής έκφρασης και μπορεί να τα αποδώσει	Εξερεύνηση Εξερευνά με ατομική πρωτοβουλία τεχνολογικά πλαίσια και περιβάλλοντα παρουσίασης και δημιουργίας πρωτότυπων κινητικών συνθέσεων Πειραματισμός Συνδέει αρχές ανάλυσης της κίνησης με αρχές και έννοιες που συναντώνται στις παραστατικές τέχνες & τις επιστήμες	Αλληλεπίδραση Εργάζεται ατομικά και ομαδικά με υπευθυνότη- τα, σεβασμό στην προσπάθεια και το έργο των άλλων και επιμονή Διάθεση Είναι εξαιρετικά αυτόνομος και μπορεί να παραμείνει συγκεντρω- μένος για μεγάλα χρονικά διαστήματα

Το συγκριμένο ΠΣ είναι ανοιχτού τύπου με την έννοια ότι παρέχονται μεν οι βασικοί μαθησιακοί στόχοι και δίνονται κατευθυντήριες γραμμές, παρέχεται ωστόσο ελευθερία στους εκπαιδευτικούς ως προς την ιεράρχηση αυτών των στόχων και την επιλογή των πλέον κατάλληλων ανά περίπτωση μαθησιακών δραστηριοτήτων για την υλοποίηση των στόχων.

Η ισχύς της παρούσης απόφασης αρχίζει από το σχολικό έτος 2015-2016.
Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 19 Ιανουαρίου 2016

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΦΙΛΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ**ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ****ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ****Σε έντυπη μορφή:**

- Για τα Φ.Ε.Κ. από 1 έως 16 σελίδες σε 1 € προσαυξανόμενη κατά 0,20 € για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού.
- Για τα φωτοαντίγραφα Φ.Ε.Κ. σε 0,15 € ανά σελίδα.

Σε μορφή DVD/CD:

Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση	Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση
Α΄	150 €	40 €	15 €	Α.Α.Π.	110 €	30 €	-
Β΄	300 €	80 €	30 €	Ε.Β.Ι.	100 €	-	-
Γ΄	50 €	-	-	Α.Ε.Δ.	5 €	-	-
Υ.Ο.Δ.Δ.	50 €	-	-	Δ.Δ.Σ.	200 €	-	20 €
Δ΄	110 €	30 €	-	Α.Ε.-Ε.Π.Ε.	-	-	100 €

- Η τιμή πώλησης μεμονωμένων Φ.Ε.Κ. σε μορφή cd-rom από εκείνα που διατίθενται σε ψηφιακή μορφή και μέχρι 100 σελίδες, σε 5 € προσαυξανόμενη κατά 1 € ανά 50 σελίδες.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

Τεύχος	Έντυπη μορφή	Τεύχος	Έντυπη μορφή	Τεύχος	Έντυπη μορφή
Α΄	225 €	Δ΄	160 €	Α.Ε.-Ε.Π.Ε.	2.250 €
Β΄	320 €	Α.Α.Π.	160 €	Δ.Δ.Σ.	225 €
Γ΄	65 €	Ε.Β.Ι.	65 €	Α.Σ.Ε.Π.	70 €
Υ.Ο.Δ.Δ.	65 €	Α.Ε.Δ.	10 €	Ο.Π.Κ.	-

- Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. (έντυπη μορφή) θα αποστέλλεται σε συνδρομητές ταχυδρομικά, με την επιβάρυνση των 70 €, ποσό το οποίο αφορά τα ταχυδρομικά έξοδα.

- Η καταβολή γίνεται σε όλες τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.). Το πρωτότυπο διπλότυπο (έγγραφο αριθμ. πρωτ. 9067/28.2.2005 2η Υπηρεσία Επιτρόπου Ελεγκτικού Συνεδρίου) με φροντίδα των ενδιαφερομένων, πρέπει να αποστέλλεται ή να κατατίθεται στο Εθνικό Τυπογραφείο (Καποδιστριαύ 34, Τ.Κ. 104 32 Αθήνα).
- Σημειώνεται ότι φωτοαντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές Επιταγές για την εξόφληση της συνδρομής, δεν γίνονται δεκτά και θα επιστρέφονται.
- Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα μέλη της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίου Τύπου Αθηνών και Επαρχίας, οι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί, η Ε.Σ.Η.Ε.Α, τα τριτοβάθμια συνδικαλιστικά όργανα και οι τριτοβάθμιες επαγγελματικές ενώσεις δικαιούνται έκπτωσης πενήντα τοις εκατό (50%) επί της ετήσιας συνδρομής.
- Το ποσό υπέρ Τ.Α.Π.Ε.Τ. (5% επί του ποσού συνδρομής), καταβάλλεται ολόκληρο (Κ.Α.Ε. 3512) και υπολογίζεται πριν την έκπτωση.
- Στην Ταχυδρομική συνδρομή του τεύχους Α.Σ.Ε.Π. δεν γίνεται έκπτωση.

Πληροφορίες για δημοσιεύματα που καταχωρίζονται στα Φ.Ε.Κ. στο τηλ.: 210 5279000.

Φωτοαντίγραφα παλαιών Φ.Ε.Κ.: τηλ.: 210 8220885.

Τα φύλλα όλων των τευχών της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως διατίθενται δωρεάν σε ηλεκτρονική μορφή από την ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου (www.et.gr)

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: <http://www.et.gr> - e-mail: webmaster.et@et.gr

ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΑΠΟ 08:00 ΜΕΧΡΙ 13:30

* 0 2 0 0 1 6 6 0 1 0 2 1 6 0 6 7 2 *

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * ΤΗΛ. 210 52 79 000 * FAX 210 52 21 004